

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: "ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ"

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ Μ.Α

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ
ΚΑΦΦΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

ΠΑΤΡΑ 2003

Περιεχόμενα

Σελ.

Κεφάλαιο 1 Κύπρος, το νησί της Αφροδίτης

1.1	Εισαγωγή.....	1
1.2	Θέση – Μορφολογία	1
1.3	Γεωλογία.....	2
1.4	Κλίμα	3
1.5	Χλωρίδα.....	3
1.6	Πανίδα.....	3
1.7	Τοπογραφία.....	4
1.8	Πολιτική εξέταση της Κύπρου.....	5

Κεφάλαιο 2 Η ιστορία της Κύπρου

2.1	Γενικά.....	6
2.2	Οι περίοδοι της Κυπριακής ιστορίας.....	6
2.3	Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην ιστορία της Κύπρου.....	7
2.4	Το σχέδιο Ανάν και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	10

Κεφάλαιο 3 Η κατεχόμενη Κύπρος

3.1	Το ιστορικό της εισβολής.....	11
3.2	Οι επιπτώσεις της Τουρκικής εισβολής.....	12

Κεφάλαιο 4 Εξελίξεις στα κατεχόμενα

4.1	Σύντομη ιστορική αναδρομή.....	15
4.2	Η 27 ^η Απριλίου 2003.....	16

Κεφάλαιο 5 Ο τουρισμός ως παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο

5.1	Ιστορική αναδρομή.....	19
5.2	Ο τουρισμός μετά το 1950.....	21
5.3	Η οικονομική σημασία του τουριστικού φαινομένου.....	23
5.4	Η κοινωνική σημασία του τουριστικού φαινομένου.....	23
5.5	Οι ιδιαιτερότητες του τουριστικού φαινομένου.....	24

Κεφάλαιο 6 Η ιστορία του κυπριακού τουρισμού

6.1	Γενικά.....	27
6.2	Ίδρυση και ανάπτυξη.....	27
6.3	Πριν από την εισβολή.....	28
6.4	Μετά την εισβολή.....	28

Κεφάλαιο 7 Κύπρος: Ένα μέγιστο τουριστικό κέντρο

7.1	Γενικά.....	30
7.2	Διεθνείς και τοπικές μεταφορές.....	31

7.3	Το κλίμα της Κύπρου.....	32
7.4	Ιατρικές υπηρεσίες.....	32
7.5	Τηλεπικοινωνίες.....	32
7.6	Συνεδριακός τουρισμός και τουρισμός κινήτρων.....	32
7.7	Τουρισμός ειδικών ενδιαφερόντων.....	33
7.8	Ειδικές εκδηλώσεις.....	33
7.9	Ο τουρισμός γενικά.....	33
7.10	Κρουαζιέρες.....	33

Κεφάλαιο 8 Οι τουριστικοί πόροι της Κύπρου

8.1	Γενικά.....	34
8.2	Οι τουριστικοί πόροι της Κύπρου.....	35
8.2.1	Επαρχία Λευκωσίας.....	37
8.2.2	Επαρχία Λεμεσού.....	40
8.2.3	Επαρχία Πάφου.....	45
8.2.4	Επαρχία Λάρνακας.....	50
8.2.5	Ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου.....	53
8.3	Οι τουριστικοί πόροι της κατεχόμενης Κύπρου.....	54
8.3.1	Επαρχία Αμμοχώστου.....	54
8.3.2	Επαρχία Λευκωσίας.....	56
8.3.3	Επαρχία Κερύνειας.....	56
8.3.4	Η Μόρφου.....	58

Κεφάλαιο 9 Πολιτισμός και Παράδοση

9.1	Γενικά.....	60
9.2	Θρησκεία.....	61
9.3	Γράμματα.....	61
9.4	Τέχνες.....	62
9.5	Πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	63
9.6	Ήθη και έθιμα.....	64
9.7	Τραγούδι – χορός.....	64
9.8	Άνθρωποι και ασχολίες.....	65
9.9	Η κυπριακή κουζίνα.....	66

Κεφάλαιο 10 Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

10.1	Γενικά για τον ΚΟΤ.....	67
10.2	Η διοικητική οργάνωση του ΚΟΤ.....	67
10.3	Η διάρθρωση των υπηρεσιών του ΚΟΤ.....	68
10.4	Τα γραφεία εξωτερικού του ΚΟΤ.....	69
10.5	Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού.....	69

Κεφάλαιο 11 Στρατηγικό σχέδιο για το τουρισμό 2000 – 2010

11.1	Εισαγωγή.....	71
11.2	Σχέδιο υλοποίησης στρατηγικής τουρισμού.....	71
11.3	Περιφερειακή στρατηγική.....	71
11.4	Σκοπός του στρατηγικού σχεδίου.....	73

Κεφάλαιο 12 Η προώθηση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού

12.1	Εισαγωγή.....	74
12.2	Ενέργειες προώθησης.....	74
12.3	Διαφήμιση.....	75
12.4	Προβολή και δημόσιες σχέσεις.....	75
12.5	Ενέργειες προβολής του τουριστικού προϊόντος από τον ΚΟΤ.....	79

Κεφάλαιο 13 Η ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου

13.1	Γενικά για τη ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου.....	82
13.2	Κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων.....	85
13.3	Καθορισμός ανώτατων ορίων τιμών.....	86
13.4	Η ποιότητα στη ξενοδοχειακή βιομηχανία.....	87
13.5	Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα.....	87
13.6	Απασχόληση στη ξενοδοχειακή βιομηχανία.....	88
13.7	Υπηρεσία επιθεωρητών.....	88
13.8	Ο συνδικαλισμός στη ξενοδοχειακή βιομηχανία.....	88

Κεφάλαιο 14 Κέντρα αναψυχής

Κεφάλαιο 15 Σύνδεσμός τουριστικών πρακτόρων Κύπρου

15.1	Σύντομη αναδρομή στην ιστορία του ACTA.....	90
15.2	Οι κυριότεροι στόχοι του ACTA.....	92
15.3	Απασχόληση στα τουριστικά γραφεία.....	94

Κεφάλαιο 16 Οι Κυπριακές Αερογραμμές

16.1	Εισαγωγή.....	95
16.2	Ιστορία των Κυπριακών Αερογραμμών.....	95
16.3	Ο στόλος των Κυπριακών Αερογραμμών.....	97
16.4	Οι προορισμοί των Κυπριακών Αερογραμμών.....	98
16.5	Οι συνεργάτες των Κυπριακών Αερογραμμών.....	99
16.6	Βελτίωση και αναβάθμιση.....	100
16.7	Προγράμματα προνομίων.....	101

Κεφάλαιο 16.1 Οι θυγατρικές εταιρίες των Κυπριακών Αερογραμμών

16.1α Eurocypria

16.1α.1	10 χρόνια Eurocypria.....	102
16.1 ^α .2	Οι προορισμοί της Eurocypria.....	103

16.1β Cyprair Tours

16.1β.1	Σκοπός ίδρυσης.....	104
16.1β.2	Οι υπηρεσίες της Cyprair tours.....	104

16.1γ Zenon NDC

16.1γ.1	Γενικά.....	105
16.1γ.1	Τα προϊόντα της Zenon NDC.....	105

16.1δ Cyprus airways duty free shops

16.1ε Hellas Jet

16.1ε.1 Γενικά.....	106
16.1ε.2 Οι προορισμοί της Hellas Jet.....	106
16.1ε.3 Ο στόλος της Hellas Jet.....	107
16.1ε.4 Το πρόγραμμα προνομίων.....	107

Κεφάλαιο 17 Ιδιωτικές αεροπορικές εταιρίες

17.1 Εισαγωγή.....	108
17.2 Helios Airways.....	109
17.3 Aerotrans Airlines.....	110
17.4 Ειδικά συμπεράσματα.....	111

Κεφάλαιο 18 Τουριστική υποδομή

18.α Μαρίνες

18.α.1 Εισαγωγή.....	112
18.α.2 Οι υφιστάμενες μαρίνες.....	113
18.α.3 Οι μαρίνες υπό κατασκευή.....	114
18.α.4 Οι παρεχόμενες υπηρεσίες στις μαρίνες.....	118
18.α.5 Ειδικά συμπεράσματα.....	118

18.β Γήπεδα γκολφ – Θεματικά πάρκα

18.β.1 Εισαγωγή.....	119
18.β.2 Θεματικά πάρκα.....	119
18.β.3 Γήπεδα γκολφ.....	122

18.γ Αεροδρόμια – Λιμάνια – Οδικό δίκτυο

18.γ.1 Εισαγωγή.....	123
18.γ.2 Διεθνής αερολιμένας Λάρνακας.....	125
18.γ.3 Διεθνής αερολιμένας Πάφου.....	126
18.γ.4 Λιμάνι Λεμεσού.....	127
18.γ.5 Λιμάνι Λάρνακας.....	128
18.γ.6 Οδικό δίκτυο.....	129

Κεφάλαιο 19 Συνεδριακός τουρισμός και Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου

19.1 Εισαγωγή.....	131
19.2 Διακρίσεις συνεδρίων.....	131
19.3 Προϋποθέσεις ανάπτυξης συνεδριακού τουρισμού.....	132
19.4 Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο-Κύπρου.....	133
19.5 Οι χώροι του συνεδριακού κέντρου.....	133
19.6 Εμπειρία – Γνώση – Εξυπηρέτηση.....	135
19.7 Συνεδριακή υποδομή ξενοδοχειακών μονάδων.....	136

Κεφάλαιο 20 Κρουαζιέρες

20.1 Εισαγωγή.....	140
20.2 Οι εταιρίες κρουαζιέρων.....	141

20.2.1	Louis cruise lines.....	141
20.2.2	Royal olympic cruises.....	142
20.2.3	Salamis cruise lines.....	143
20.2.4	Paradise cruises.....	144
20.2.5	New marathon cruises.....	144
20.3	Η Κύπρος κέντρο πραγματοποίησης κρουαζιέρων.....	145
20.4	Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου στο τομέα των θαλάσσιων μεταφορών.....	145

Κεφάλαιο 21 Η πορεία του κυπριακού τουρισμού κατά το 2003

21.1	Γενικά.....	146
21.2	Ο κυπριακός τουρισμός μετά την 11 ^η Σεπτεμβρίου.....	146
21.3	Πόλεμος στο Ιράκ.....	146

Κεφάλαιο 21.1 Η κατάσταση των αφίξεων για τη Κύπρο για το 2003

21.1.1	Εισαγωγή.....	148
21.1.2	Οι μεταβολές στις τουριστικές αγορές.....	149
21.1.3	Ειδικές παρατηρήσεις.....	160

Κεφάλαιο 22 Κύπρος και Ευρωπαϊκή Ένωση

22.1	Εισαγωγή.....	162
22.2	Εναρμόνιση της τουριστικής βιομηχανία της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.....	162
22.3	Γενική συμφωνία εμπορίου στις υπηρεσίες.....	164
22.4	Προγράμματα συνεργασίας που επιχορηγούνται από την Ε.Ε.....	165
22.5	Ειδικές παρατηρήσεις.....	166

Κεφάλαιο 23 Τουριστική εκπαίδευση

23.1	Εισαγωγή.....	167
23.2	Τουριστικές σχολές.....	167
23.2.1	Ξενοδοχειακές σχολές.....	167
23.2.2	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου.....	168
23.2.3	Ιδιωτικά κολέγια.....	170

Κεφάλαιο 24 Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού στη Κύπρο

24.1	Εισαγωγή.....	171
24.2	Συνεδριακός τουρισμός.....	171
24.3	Χειμερινός τουρισμός.....	172
24.4	Εσωτερικός/κοινωνικός τουρισμός.....	173
24.5	Αγροτουρισμός.....	174
24.6	Αθλητικός τουρισμός.....	175
24.7	Πολιτιστικός τουρισμός.....	175
24.8	Θρησκευτικός τουρισμός.....	176
24.9	Μαθητικός τουρισμός.....	177
24.10	Οικολογικός τουρισμός.....	177

Κεφάλαιο 25 Βελτίωση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου

25.1	Εισαγωγή.....	179
25.2	Έργα βελτίωσης και αναβάθμισης.....	180
25.2.1	Παραλίες.....	180
25.2.2	Μονοπάτια μελέτης της φύσης.....	181
25.2.3	Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4.....	182
25.2.4	Πολιτιστική διαδρομή Αφροδίτη.....	183
25.2.5	Αθλητικές εγκαταστάσεις.....	184

Κεφάλαιο 26 Η συμβολή της ποιότητας στο κυπριακό τουρισμό

26.1	Ποιότητα.....	185
26.2	Ο ρόλος της ποιότητας στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου.....	186
26.3	ISO.....	187
26.4	HACCP.....	189

Κεφάλαιο 27 Ο ρόλος της τουριστικής βιομηχανίας στην οικονομία της Κύπρου

27.1	Γενικά.....	191
27.2	Ειδικά για τη Κύπρο.....	191
27.3	Η συμβολή του τουρισμού στην οικονομία της Κύπρου.....	192
27.4	Δαπάνη περιηγητών.....	193

Κεφάλαιο 28 Γενικά συμπεράσματα και εισηγήσεις

28.1	Συμπεράσματα.....	195
28.2	Εισηγήσεις.....	196
28.2.1	Ο τουρισμός.....	196
28.2.2	Ελκυστικός προορισμός.....	196
28.2.3	Ποιότητα και ποικιλία.....	197
28.2.4	Εξειδικευμένος τουρισμός.....	198
28.2.5	Εσωτερικός τουρισμός.....	199
28.2.6	Ιδιωτικός τομέας.....	200
28.2.7	Συντεχνίες.....	201
28.2.8	Καζίνο.....	202
28.2.9	Ανταγωνιστικότητα.....	203
28.2.10	Υποδομή.....	204
28.2.11	Ξενοδοχειακή βιομηχανία.....	204
28.2.12	Κατεχόμενα.....	205
28.2.13	Σχέδιο προώθησης των κατεχομένων.....	206
28.2.14	Μέση Ανατολή.....	206
28.2.15	Ευρωπαϊκή Ένωση.....	206
28.2.16	Αναδιάρθρωση.....	207

Ευχαριστίες – Acknowledge

Μέσω αυτής της πτυχιακής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω ορισμένους ανθρώπους που συνέβαλαν στη συγγραφή αυτής της πτυχιακής εργασίας αλλά και τους ανθρώπους που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση των σπουδών μου και στην επαγγελματική μου σταδιοδρομία.

Πρώτα από όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μητέρα μου, Κατερίνα, που χάρη στη δική της συμβολή κατάφερα να σπουδάσω.

Θερμές ευχαριστίες στο κ. Χρίστο Σακελλάριο, καθηγητή του τμήματος τουριστικών επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Πάτρας, που η συμβολή του στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας αυτής, ήταν πολύτιμη.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του τμήματος τουριστικών επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Πάτρας.

Τις πιο θερμές μου ευχαριστίες θέλω, μέσω αυτής της πτυχιακής εργασίας, να στείλω στο κ. Κώστα Μιχαηλίδη, διευθυντή του τμήματος υποδοχής του ξενοδοχείου ELIAS BEACH HOTEL & COUNTRY CLUB, που χωρίς τη συμβολή και τη βοήθεια του, η συγγραφή αυτή της πτυχιακής εργασίας δε θα ήταν δυνατή.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλη τη διοικητική ομάδα και το προσωπικό του ξενοδοχείου ELIAS BEACH HOTEL & COUNTRY CLUB, για τη βοήθεια που μου πρόσφεραν στην αρχή της επαγγελματικής μου σταδιοδρομίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη Νέλλυ Αγγελίδη, στο Γιώργο Γεωργιάδη και στην Ελένη Κωσταντινίδου.

ΚΥΠΡΟΣ

Το νησί της Αφροδίτης

*«Α! Να μπορούσα να πήγαινα στη Κύπρο
στο νησί της Αφροδίτης,
όπου οι γοητευτικοί έρωτες
διασκεδάζουν με τους θνητούς... »*

Ευριπίδης «Βάκχες»

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή

Μέσα από τα κρυσταλλένια νερά της νοτιοανατολικής Μεσογείου αναδύεται η Κύπρος, το πανώριο νησί της Αφροδίτης. Εκεί, σύμφωνα με τον πανάρχαιο μύθο « η υγρή πνοή του Ζέφυρου έσπρωξε τη Θεά του Έρωτα πάνω στο λευκό αφρό, ανάμεσα στα κύματα της πολύβουης θαλάσσης».

Σ' αυτό το νησί, όλα θυμίζουν τη Θεά της ομορφιάς: οι κήποι που μοσχοβολούν μεθυστικά αρώματα λεμονανθών και γιασεμιού, οι κάμποι με τις αμέτρητες αμυγδαλιές, με τα ασημοπράσινα ελιόδεντρα, τις άφθονες μηλιές και κερασιές, τα πευκόφυτα δάση και τις χαράδρες, τα δαντελωτά ακρογιάλια με τις χρυσαφένιες αμμουδιές.

Μα και οι άνθρωποι, αρμονικά δεμένοι με το τοπίο, είναι αυθεντικοί και αισιόδοξοι, προικισμένοι από τη φύση τους με ψυχική αμορφία και ένα φοβερό πείσμα να παλεύουν τα στοιχεία της ζωής τους και να βγαίνουν πάντα νικητές. Αυτοί οι άνθρωποι θα σε καλωσορίσουν, θα σου χαρίσουν το πιο εγκάρδιο τους χαμόγελο και θα σου προσφέρουν απλόχερα τα αγαθά τους.

Από την αρχαιότητα, αποδόθηκαν στη Κύπρο πολλές ονομασίες για να τονιστεί το φυσικό της κάλλος. Την αποκάλεσαν λοιπόν, Αερία, Γαληνία, Εύπλοια, Μακαρία, Κύπριδα, Ουρανία, Περίκαλλη, και Αφροδισία και Νήσο των Ερώτων.

Η ιστορία της Κύπρου είναι τόσο μακρά, που δύσκολα θα μπορούσε να αποδοθεί συνοπτικά.

Η στρατηγική της θέση στο σταυροδρόμι τριών ηπειρών (Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής) και ο μεγάλος πλούτος του νησιού σε προϊόντα γης και μεταλλεύματα, καθόρισαν από τα πανάρχαια ακόμη χρόνια, την ταραχώδη ιστορική της μοίρα. Έτσι, η Κύπρος αποτέλεσε – και συνεχίζει ακόμη και σήμερα να αποτελεί – μήλο της Έριδος.

Η ίδια η Κύπρος αποτελεί ένα ιδιόμορφο ιστορικό και εθνογραφικό μουσείο, όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ταξιδέψει μέσα στο χρόνο και να θαυμάσει το μοναδικό πολιτιστικό μωσαϊκό που συνθέτουν οι προϊστορικοί συνοικισμοί, οι αρχαίοι ελληνική νασί, οι βυζαντινές εκκλησίες με τα εξάισια ψηφιδωτά και τις τοιχογραφίες, τα κάστρα των σταυροφόρων, οι γοθτικές εκκλησίες, οι ενετικές οχυρώσεις, τα τούρκικα τζαμιά και τα εκσυγχρονισμένα βρετανικά έργα.

Αντικρίζοντας όλα αυτά ο επισκέπτης θα μείνει έκθαμβος και οπωσδήποτε θα προσπαθήσει με τη φαντασία του να αναπλάσει τις μακρινές εκείνες εποχές και να βρεθεί δίπλα στο Μέγα Αλέξανδρο, τον Κικέρωνα, τον Απόστολο Παύλο, το Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο και τους τόσους άλλους που περιπλανήθηκαν σε αυτό το νησί.

Το νησί διαθέτει θαυμάσιο κλίμα και άριστη τουριστική υποδομή. Έτσι, σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, συρρέουν χιλιάδες επισκέπτες από όλα τα μέρη του κόσμου, για να γνωρίσουν, να χαρούν και να απολαύσουν αυτό τον όμορφο τόπο, που είναι πρόθυμος να ξεδιπλώσει τα μυστικά του σε όσους αγαπούν τις αναζητήσεις παλιών παραδόσεων και πολιτισμών.

1.2 Θέση – Μορφολογία

Η Κύπρος βρίσκεται στη νοτιοανατολική γωνιά της Μεσογείου και είναι το τρίτο σε έκταση νησί της Ευρώπης μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία. Είναι το ανατολικότερο από τα νησιά της Μεσογείου. Περιτριγυρίζεται από την Ασία, την Ευρώπη και την Αφρική. Συγκεκριμένα βρίσκεται 100 χιλ. δυτικά της Συρίας, 75 χιλ. νότια της Τουρκίας, 380 χιλ. βόρεια της Αιγύπτου και 270 χιλ. ανατολικά του Καστελόριζου, του νοτιοανατολικότερου άκρου της Ελληνικής επικράτειας. Καλύπτει 9.251 τ.χιλ. ,έχει μήκος 225 χιλ. και πλάτος 94 χιλ. Η ακτογραμμή της έχει μήκος 853 χιλ. Η Κύπρος έχει πληθυσμό περίπου 700 000

κατοίκου. Χωρίζεται σε έξι (6) επαρχίες: της Λευκωσίας, της Λεμεσού, της Λάρνακας, της Πάφου, της Αμμοχώστου και της Κερύνειας. Οι δύο τελευταίες με εξαίρεση ένα μικρό κομμάτι τις επαρχίας Αμμοχώστου καθώς και ένα μικρό κομμάτι της επαρχίας Λευκωσίας, είναι κατεχόμενες από τα τουρκικά στρατεύματα από το καλοκαίρι του 1974. Τα Τουρκικά στρατεύματα κατέχουν το 36.4% του συνολικού εδάφους της Κύπρου.

Πρωτεύουσα της Κύπρου είναι η Λευκωσία με πληθυσμό 170.00 κατοίκους περίπου. Άλλες σημαντικές πόλεις των ελεύθερων περιοχών του νησιού είναι οι ομώνυμες πρωτεύουσες των επαρχιών, όπως η Λεμεσός με 140.00 κατοίκους, η Λάρνακα με 40.000 κατοίκους και η Πάφος με 32.000 κατοίκους. Η ελεύθερη περιοχή της Αμμοχώστου έχει προσωρινά πρωτεύουσα το Παραλίμνι με 7000 κατοίκους.

Η Κύπρος δε μπορεί να χαρακτηριστεί στο σύνολο της ορεινή χώρα. Ωστόσο μεγάλη έκταση καλύπτεται από βουνά και οι επαρχίες Λεμεσού, Πάφου και Κερύνειας είναι κατά το μεγαλύτερο τους τμήμα ορεινές. Δύο είναι οι οροσειρές της Κύπρου: ο Πενταδάκτυλος (1023 μέτρα) και το Τρόδος με ψηλότερη κορυφή τον Όλυμπο με ύψος 2951 μέτρα. Ανάμεσα στις δύο αυτές οροσειρές εκτείνεται η πεδιάδα της Μεσσαρίας, ενώ στο ανατολικό τμήμα του νησιού εκτείνεται η στενή χερσόνησος της Καρπασίας.

Ο γεωφυσικός χάρτης της Κύπρου δείχνει ένα μεγάλο αριθμό ποταμών. Στη πραγματικότητα πρόκειται για χειμάρρους που έχουν νερό κατά τους χειμερινούς μήνες, ενώ το καλοκαίρι ξεραινόνται. Το τοπίο της Κύπρου αποκτά το δικό του μοναδικό χρώμα καθώς βαθιές και γραφικές κοιλάδες δημιουργήθηκαν στο πέρασμα αυτών των ποταμών. Σημαντικότεροι είναι ο Πεδιαίος, ο Έζουσας, ο Διαρίζος, ο Ξερός, ο Κούρρης, ο Γιαλιάς και άλλοι.

Πηγές στο νησί υπάρχουν αρκετές. Οι δύο πιο φημισμένες βρίσκονται στην επαρχία Κερύνειας και ονομάζονται και οι δύο Κεφαλόβρυσο. Η μία βρίσκεται κοντά στο χωριό Κυθρέα και η άλλη κοντά στη Λάπηθο. Επίσης γνωστές μεταλλικές και ιαματικές πηγές βρίσκονται κοντά στο Μοναστήρι του Αγίου Χρυσοστόμου, κοντά στο Βουφαβέντο στην επαρχία Κερύνειας, όπως και στο χωριό Καλοπαναγιώτης στην οροσειρά του Τροόδους καθώς και άλλες μικρότερης σημασίας. Όσον αφορά τις λίμνες, οι μοναδικές λίμνες που θα συναντήσει κανείς στη Κύπρο είναι οι αλυκές της Λάρνακας και της Λεμεσού.

1.3 Γεωλογία

Πιθανότατα, η έκταση που καταλάμβανε η Κύπρος κατά τους ηώκαινους χρόνους να ήταν συνδεδεμένη με άλλες εκτάσεις ξηράς των γύρω ηπείρων. Σε κάποια όμως χρονική στιγμή, η έκταση αυτή βυθίσθηκε κάτω από τη θάλασσα, με αποτέλεσμα να ταφεί κάτω από πολλές χιλιάδες πόδια θαλάσσιων ιζημάτων, σε μεγάλο βάθος κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Η κατακρήση αυτή συνεχίστηκε ολόκληρη την ολιγοκαινή και το μεγαλύτερο μέρος της μειόκαινης περιόδου. Στη συνέχεια τη κατακρήση διαδέχτηκε μία ηφαιστειακή δράση αντίθετης κατεύθυνσης, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η ανάδυση και ο σχηματισμός της οροσειράς του Τροόδους. Το Τρόδος αποτελούσε νησί ηφαιστειωδών πετρωμάτων και πιθανότατα ήταν ο πραγματικός πυρήνας της νεότερης νήσου.

Έντεκα εκατομμύρια χρόνια μετά, προς το τέλος της μειόκαινης περιόδου, λόγω της ηφαιστειακής κατάστασης προξενήθηκε μεγάλη συμπίεση με αποτέλεσμα το σχηματισμό της οροσειράς του Πενταδάκτυλου. Η πεδιάδα της Μεσσαρίας παρέμεινε κάτω από τη θάλασσα για να εμφανιστεί πολύ αργότερα κατά τη πλειστόκαινη περίοδο. Αυτή η παραχώδης γεωλογική ιστορία του νησιού είναι υπεύθυνη για τη μεγάλη ποικιλία πετρωμάτων. Ηφαιστειώδη, πυριγενή, προσχρωματικά ιζήματα, ασβεστόλιθοι διαφόρων χρωμάτων και σύνθεσης και άλλα πετρώματα βρίσκονται σε μικρή απόσταση το ένα από το άλλο στην επιφάνεια του νησιού κι έτσι το κυπριακό τοπίο παρουσιάζει συνεχείς εναλλαγές.

1.4 Κλίμα

Το κλίμα της Κύπρου είναι από τα ηπιότερα της Ευρώπης με μέσο όρο ηλιοφάνειας 74 % και μέση ετήσια θερμοκρασία 19^ο C. Το καλοκαίρι είναι θερμό και υγρό. Συνήθως ξεκινάει από τα μέσα Μαΐου και τελειώνει στα μέσα Οκτωβρίου. Πιο θερμοί μήνες είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος με μέση θερμοκρασία 32^ο C. Ο χειμώνας είναι μαλακός και διαρκεί από τα τέλη Νοεμβρίου μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου με μέση θερμοκρασία 14^ο C. Η μέση βροχόπτωση στη Κύπρο τα τελευταία χρόνια είναι 503 χιλιοστά. Μεγαλύτερο ποσοστό βροχόπτωσης παρουσιάζουν οι δυτικές περιοχές, καθώς και οι ημιορεινές και ορεινές περιοχές.

Οι χιονοπτώσεις είναι εξαιρετικά σπάνιο φαινόμενο για τις πεδινές περιοχές, ωστόσο στις ψηλές κορυφές του Τροόδου χιονίζει αρκετά συχνά. Ιδιαίτερα κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο.

Τέλος, οι θερμοκρασίες ποικίλλουν κατά περιοχή ξεκινώντας από 3^ο C στους ορεινούς οικισμούς και ξεπερνώντας τους 30^ο C στις πεδινές και κεντρικές περιοχές.

1.5 Χλωρίδα

Η Κύπρος, στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, δημιουργεί κλιματολογικές συνθήκες που είναι κατάλληλες για ανάπτυξη πολλών φυτών και ζώων.

Στην αρχαιότητα η Κύπρος ήταν σκεπασμένη από πυκνά δάση που κάλυπταν πεδιάδες και βουνά. Σήμερα, τα δάση περιορίζονται στις οροσειρές του Τροόδου και του Πενταδάκτυλου και στις γύρω λοφώδεις περιοχές.

Τα δέντρα που κυρίως συναντάμε είναι η μαύρη Πεύκη, η τραχεία Πεύκη, η λατζιά, ο αόρατος του Τροόδου, το κέδρο, η λεύκη, ο πλάτανος, το κυπαρίσσι κ.α.

Εκτός από τη γνωστή, στο μεσογειακό χώρο, βλάστηση, υπάρχουν 127 είδη ενδημικών φυτών στο νησί. Περισσότερα από τα μισά βρίσκονται στην οροσειρά του Τροόδου.

Λόγω της ιδιόμορφης γεωλογικής σύστασης και των ειδικών οικολογικών συνθηκών που δημιουργούνται από τα μεγάλα υψόμετρα, τη βροχόπτωση και τις θερμοκρασίες, στο Τρόοδο παρουσιάζεται ιδιαίτερη χλωρίδα. Φιλοξενεί πολλά αυτοφυή είδη της Κύπρου που δεν απαντώνται σε άλλες περιοχές του νησιού.

Στο νησί υπάρχει επίσης σπάνια και πλούσια ποικιλία από θάμνους και λουλούδια και 20 από αυτά έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο με τα αυστηρώς προστατευόμενα είδη χλωρίδας της Ευρώπης. Χαρακτηριστικά είδη οι άγριες ορχιδέες καθώς και τα κυκλάμινα. Την άνοιξη η Κύπρος προσφέρει μία σπάνια ομορφιά με πάνω από 300 είδη αγριολούλουδων που στολίζουν τους κάμπους και τα βουνά της.

1.6 Πανίδα

Η πανίδα της Κύπρου παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον. Το αγρινό, το οποίο ζει μόνο στη Κύπρο, είναι ένα μόνο από τα σπάνια είδη που φιλοξενεί η περιοχή. Το αρσενικό αγρινό έχει κεφάλι κριού με μεγάλα κυρτά κέρατα, ενώ το σώμα φέρει ανοιχτόχρωμο καφέ τρίχωμα κατσίκας. Το θηλυκό αγρινό δε φέρει κέρατα. Το αγρινό ζει περίπου 15 έως 20 χρόνια και είναι πολύ κομψό και δυνατό. Το είδος του όμως έχει εκλείψει σημαντικά ιδιαίτερα μετά το 1974 και σήμερα ζει στο δάσος της Πάφου σε μία μόνιμα απαγορευμένη περιοχή κυνηγιού.

Η Κύπρος άλλωστε έχει να επιδείξει και μία μεγάλη ποικιλία πτηνών που φτάνουν τα 300 τον αριθμό. Από αυτά τα 46 είδη είναι μόνιμα, τα 27 αποδημητικά, που φωλιάζουν κανονικά, και 24 ακόμη άλλα είδη ευκαιριακά φωλιάζουν ή έχουν φωλιάσει στο παρελθόν. Καθόλου ανάξια προσοχής δεν είναι η παρουσία του Βασιλαετού, ενός από τα

πιο σπάνια αρπακτικά της Ευρώπης που απειλείται με εξαφάνιση, ενώ τα όρνια, ο Πετρίτης, ο Μαυροπετρίτης, το Βραχοκιρκινέζο και ο Σπιζαετός αποτελούν είδη που επίσης συναντά κανείς σε διάφορα σημεία του νησιού.

Πλούσιος είναι ο υδροβιότοπος της Κύπρου με αρκετά μεγάλη ποικιλία ψαριών, ενώ η παρουσία σπάνιων ερπετών αποτελεί ακόμα ένα θέλημα της περιοχής. Δύο είδη θαλάσσιων χελώνων αναπαράγονται στις παραλίες της Λάρας: η Πρασινοχελώνα και η Καρέτα. Για τη προστασία των θαλάσσιων χελώνων λειτουργεί στη περιοχή της Λάρας Βιολογικός Σταθμός με βάση ειδικό πρόγραμμα της Διεύθυνσης Αλιείας ενώ πολλοί ξένοι εθελοντές καταφθάνουν κάθε χρόνο στη περιοχή προκειμένου να συμβάλουν στη διάσωση των σπάνιων ειδών.

1.7 Τοπογραφία

Η τοπογραφία του νησιού μπορεί να αναλυθεί σε πέντε περιοχές.

Περιοχή πρώτη: Η οροσειρά της Κερύνειας ή Πενταδάκτυλος υψώνεται στο βόρειο τμήμα του νησιού σαν προστατευτικό τείχος προς τη κεντρική πεδιάδα. Γεωλογικά αποτελείται από συμπαγείς ασβεστόλιθους. Εκτείνεται προς το ακρωτήριο του Αποστόλου Ανδρέα σε μήκος πάνω από 160 χλμ. Το δυτικό της τμήμα ονομάζεται όρη της Κερύνειας και το ανατολικό Καρπασία. Ψηλότερη κορυφή της οροσειράς είναι το Κυπαρισσόβουνο σε ύψος 1023 μέτρα.

Περιοχή δεύτερη: Εδώ ανήκει το οφιολιθικό σύμπλεγμα του Τροόδους. Η οροσειρά του Τροόδους που εκτείνεται σχεδόν σε ολόκληρη τη δυτική Κύπρο, αποτελείται από ηφαιστειώδη πετρώματα με απότομες πλαγιές, στενές βαθιές κοιλάδες και μεταλλεία χαλκού, αμιάντου και χρωμίου. Η ψηλότερη κορυφή είναι ο Όλυμπος σε ύψος 1951 μέτρα. Άλλες κορυφές είναι η Μαδαρή (1612 μ.), η Παπούτσα (1554 μ.), ο Κύκκος (1318 μ.) και οι χαμηλότερες είναι ο Μαχαιράς και το Σταυροβούνι. Από την οροσειρά του Τροόδους πηγάζουν όλα τα αξιόλογα ποτάμια της Κύπρου, για αυτό η σημασία της περιοχής για την υδάτινη οικονομία του νησιού είναι τεράστια. Επίσης, πολλά από τα φράγματα της Κύπρου βρίσκονται σε αυτή τη περιοχή.

Περιοχή τρίτη: Η λοφώδης περιοχή γύρω από το Τρόδος και νότια της οροσειράς της Κερύνειας έχει κύριο χαρακτηριστικό τους στρογγυλούς, σχεδόν γυμνούς, άσπρους λόφους που αποτελούνται από άσπρα χώματα και κιμωλία. Στις περιοχές αυτές, που δεν είναι ποιοτικές, ευδοκίμουν τα κυπριακά αμπέλια από τα οποία φτιάχνονται τα περίφημα κυπριακά κρασιά.

Περιοχή τέταρτη: Η κεντρική πεδιάδα της Κύπρου, η Μεσαορία, εκτείνεται ανάμεσα στις δύο παράλληλες οροσειρές του Πενταδάκτυλου και του Τροόδους. Είναι χαμηλή, επιμήκης, με ομαλούς λόφους, προσχωσιγενής και ιδιαίτερα γόνιμη πεδιάδα. Το μήκος της από το κόλπο της Μόρφου ως το κόλπο της Αμμοχώστου είναι περίπου 90 χλμ. Και το πλάτος της κυμαίνεται από 16 μέχρι 32 χλμ. Το νοτιανατολικό της άκρο ονομάζεται Κοκκινοχώρια, γιατί το χρώμα παρουσιάζει κοκκινωπό χρώμα.

Περιοχή πέμπτη: Στο βορρά είναι η στενή παραθαλάσσια λωρίδα γης που καταλήγει σε δοντελωτές, γνωστή σαν πεδιάδα της Κερύνειας. Στο νότο η πεδιάδα της Λάρνακας είναι χαμηλή και προσχωσιγενής. Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό είναι η αλυκή της Λάρνακας που το χειμώνα αποτελεί ένα ιδανικό υδροβιότοπο για πολλά αποδημητικά πουλιά, ενώ το καλοκαίρι ξεραίνεται.

Στο νότο επίσης η πεδιάδα της Λεμεσού καταλαμβάνει τη χερσόνησο του Ακρωτηρίου και επεκτείνεται προς το Πισσούρι και την Αυδήμου στα δυτικά, καθώς επίσης και μικρές περιοχές ανατολικά της Αμαθούντας. Το πιο σημαντικό γεωμορφολογικό χαρακτηριστικό είναι η λίμνη του Ακρωτηρίου. Σε πρόσφατους γεωλογικούς χρόνους υπήρχε ένα νησί μεταξύ των ακρωτηρίων Ζευγάρι και Γάτα. Με συνεχείς προσχωρήσεις από τα υλικά που εναπόθεταν στις εκβολές στις εκβολές τους οι ποταμοί Γαρίλλης και Κούρης στα

ανατολικά και δυτικά του νησιού αντίστοιχα, το νησί ενώθηκε με τη στεριά και στη μέση δημιουργήθηκε η αλυκή. Άλλες παραθαλάσσιες πεδιάδες είναι η πεδιάδα της Πάφου και της Χρυσοχούς. Η πρώτη είναι στενή λωρίδα που εκτείνεται από τη πέτρα του Ρωμιού ως τον οικισμό Άγιος Γεώργιος Πέγειας. Η δεύτερη βρίσκεται στα ανατολικά και στα δυτικά της πόλης Χρυσοχούς ενώ περιλαμβάνει μέρος από τη στενή κοιλάδα της Χρυσοχούς στα νότια της Πόλης.

1.8 Πολιτική εξέταση της Κύπρου

Η Κύπρος βρίσκεται στο ανατολικό μέρος της Μεσογείου και αποτελεί το νοτιότερο σημείο της Ευρώπης.

Η Κύπρος γειτονεύει με τις χώρες της Μέσης Ανατολή, τη Τουρκία και την Αίγυπτο.

Η Κύπρος έχει μία ιστορία 10 000 χρόνων κατά τη διάρκεια της οποίας πέρασαν από το νησί πολλοί κατακτητές που άφησαν τα σημάδια τους παντού. Φοίνικες, Ασσύριοι, Αιγύπτιοι, Πέρσες, Άραβες, Ρωμαίοι, Ενετοί, Φράγκοι, Τούρκοι, Άγγλοι και οι Έλληνες που σημάδεψαν τον πολιτισμό και τη παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα της Κύπρου.

Στη Κύπρο συνυπάρχουν διάφορες κοινότητες διαφορετικής προέλευσης, θρησκείας, πολιτισμού και παράδοσης. Η μεγαλύτερη κοινότητα, η οποία κατέχει και τη πλειοψηφία, είναι η Ελληνοκυπριακή κοινότητα. Η δεύτερη μεγαλύτερη κοινότητα της Κύπρου είναι η Τουρκοκυπριακή κοινότητα η οποία παρουσιάζεται στη Κύπρο το 1571 μ.Χ όταν οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Κύπρο από τους Ενετούς. Στη Κύπρο ζούνε και μικρότερες κοινότητες όπως αναφέρονται πιο κάτω.

Η πληθυσμιακή σύνθεση της Κύπρου είναι η εξής:

- Ελληνοκύπριοι 75%
- Τουρκοκύπριοι 17%
- Μαρωνίτες – Αρμένιοι – Λατίνοι 4%
- Βρετανοί, Ρώσοι κτλ 4%

*Το ποσοστό του Τουρκοκυπριακού πληθυσμού είναι βάση στοιχείων πριν από το 1974.

Μετά το τέλος του πολέμου κατά των Άγγλων το 1959 ακολούθησαν οι Συνθήκες Ζυρίχης – Λονδίνου που οδήγησαν στην ίδρυση του ανεξάρτητου Κυπριακού κράτους στις 16 Αυγούστου 1960. Με βάση της συνθήκες οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις, Αγγλία, Ελλάδα και Τουρκία, ήταν υπεύθυνες για την ομαλή λειτουργία και ασφάλεια του νεοσύστατου κράτους. Με βάση το Σύνταγμα που δόθηκε στη Κύπρο το πολίτευμα μας είναι η προεδρευομένη δημοκρατία και ο πρόεδρος εκλέγεται απευθείας από το λαό. Το νόμισμα της Κύπρου είναι η κυπριακή λίρα.

Κεφάλαιο 2

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

2.1 Γενικά

Η Κύπρος βρίσκεται στη βορειοανατολική γωνιά της Μεσογείου. Το μεγαλύτερο μήκος της είναι 224 χιλιόμετρα, το πλάτος της 96 χιλιόμετρα και το εμβαδόν της 9251 km². Σύμφωνα με τους ειδικούς επιστήμονες, η Κύπρος αναδύθηκε από τη θάλασσα πριν από 10-15 εκατομμύρια χρόνια. Δημιουργήθηκε εξ αρχής ως νησί και ουδέποτε ήταν ενωμένη με τη Μικρά Ασία. Σε αντίθεση με το μικρό της μέγεθος, είναι το τρίτο σε έκταση νησί της Μεσογείου μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία, έχει μια μακρόχρονη ιστορία 9000 χρόνων και σημαντικό πολιτισμό.

Η θέση που μας έδωσε η μοίρα στη Μεσόγειο κοντά σε χώρες με πανάρχαιο πολιτισμό όπως η Μεσοποταμία, η Συρία, η Παλαιστίνη και η Αίγυπτος, στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, υπήρξε για τη Κύπρο ευχή και κατάρα. Ευχή, γιατί έγινε τόπος συνάντησης ιδεών και πολιτισμών (του ανατολικού και του αιγαικού), τους οποίους αφομοίωσε γόνιμα δημιουργώντας ένα πολιτισμό που φέρει τη σφραγίδα της ξεχωριστής της προσωπικότητας. Κατάρα, γιατί η στρατηγική της θέση προσέλκυσε από τα πανάρχαια χρόνια ως σήμερα όσους διψούσαν για δύναμη στην Ανατολή και στη Μεσόγειο.

Το νησί ήταν γνωστό στην αρχαιότητα για τη χλωρίδα και τη πανίδα του καθώς και για τα θαυμάσια προϊόντα του, όπως το λάδι, το κρασί κ.α. Κατά το Στράβωνα..... " Ως προς την ευφορία η Κύπρος δεν είναι κατώτερη από κανένα νησί, γιατί βγάζει και κρασί καλό και λάδι κι αρκετό σιτάρι για της ανάγκες της ". Ήταν επίσης φημισμένο το νησί για τα πυκνά του δάση εξού και ο όρος "Δασόεσσα" που αποδιδόταν στη Κύπρο κατά την αρχαιότητα. Τα δάση της Κύπρου προμήθευαν την απαραίτητη ξυλεία για τη κατασκευή πλοίων. Επίσης το νησί ήταν γνωστό για τη κεραμική και τη κατεργασία του χαλκού. Ο χαλκός που έκρυβε στα σπλάχνα της η κυπριακή γη υπήρξε το « μοιραίο δώρο της φύσης » για το νησί μας. Από τη μια το μέταλλο αυτό του χάρισε αναμφίβολα πολιτική, οικονομική και πολιτιστική λάμψη και από την άλλη εξαιτίας του χαλκού η Κύπρος γνώρισε πάρα πολλούς κατακτητές.

Το όνομα της η Κύπρος το πήρε από το πολύτιμο μέταλλο της, τον χαλκό. Ο Κ. Χατζηγιάννου αναφέρει: «Η νήσος ήταν πολύ γνωστή στους φιλοπόλεμους Αχαιούς για το χαλκό της. Με αυτό το μέταλλο ταυτίστηκε η νήσος, το οποίο πιθανότατα στη γλώσσα των Ετεοκυπρίων θα λεγόταν κύπρος και από αυτό ονομάστηκε η Κύπρος κατά το σχήμα συνεκδοχής, στη νήσο υπάρχει κύπρος = χαλκός, άρα η νήσος είναι Κύπρος». (Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 13, σελίδα 348, εκδόσεις Φιλόκυπρος).

Με το όνομα της Κύπρου είναι γνωστό το μέταλλο του χαλκού στις πλείστες ευρωπαϊκές γλώσσες, όπως στην αγγλική (copper), στη γερμανική (kupfer), στη γαλλική (cuivre), στη σουηδική (koppar), και δανέζικη (kobber), που προήλθαν από τη λατινική λέξη **cuprum** που σημαίνει χαλκός. Η νεότερη αυτή λατινική λέξη για το χαλκό είναι τεχνητή και προήλθε από την ουσιαστικοποίηση του επιθέτου cyprius - a - um και που χαρακτήριζε το ` κύπριο χαλκό ' (aes cyprium) δηλαδή aes cyprium - cyprium - cuprum κατά αναλογία προς το aurum (χρυσός) και argentum (άργυρος).

2.2 Οι περίοδοι της Κυπριακής Ιστορίας

Η Κυπριακή προϊστορία ξεκινάει από το 7000 π.Χ και τελειώνει το 1050 π.Χ. Η Κυπριακή προϊστορία χωρίζεται σε 3ς περιόδους :

- Νεολιθική περίοδος 7000 – 3900 π.Χ
- Χαλκολιθική περίοδος 3900 – 2500 π.Χ

- Εποχή του χαλκού 2500 – 1050 π.Χ

Η Ιστορία κάθε λαού αρχίζει από τότε που υπάρχουν γραπτά αναγνώσιμα μνημεία. Έτσι η ιστορία της Κύπρου αρχίζει από το 1050 π.Χ και χωρίζεται στις παρακάτω περιόδους :

- Κυπρογεωμετρική περίοδος 1050 – 750 π.Χ
- Κυπροαρχαϊκή περίοδος 750 – 475 π.Χ
- Κυπροκλασσική περίοδος 475 – 325 π.Χ
- Ελληνιστική περίοδος 325 – 30 π.Χ
- Ρωμαϊκή περίοδος 30 – 365 μ.Χ
- Πρωτοχριστιανική – Πρωτο βυζαντινή περίοδος 365 – 648 μ.Χ
- Περίοδος των Αραβικών επιδρομών 648 – 1185 μ.Χ
- Κυρίως Βυζαντινή περίοδος 1185 – 1192 μ.Χ
- Περίοδος της Φραγκοκρατίας 1192 – 1489 μ.Χ
- Περίοδος της Ενετοκρατίας 1498 – 1571 μ.Χ
- Περίοδος της Τουρκοκρατίας 1571 – 1878 μ.Χ
- Περίοδος της Αγγλοκρατίας 1878 – 1960 μ.Χ
- Κυπριακή Ανεξάρτητη Δημοκρατία 1960 μ.Χ

2.3 Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην ιστορία της Κύπρου

- 7000 π.Χ Εμφάνιση αγγείων από λίθο.
- 3900 π.Χ Εμφάνιση του χαλκού.
- 1400 π.Χ Άφιξη των Αχαιών στη Κύπρο στη χερσόνησο της Καρπασίας όπου ονομαστικέ **Αχαιών Ακτή**. Ακολουθεί ο εξελληνισμός των κατοίκων του νησιού.
- 1050 π.Χ Αποικισμός του Κιτίου από τους Φοίνικες.
- 709 – 673 π.Χ Κυριαρχία της Κύπρου από τους Ασσύριους.
- 550 – 545 π.Χ Κυριαρχία της Κύπρου από τους Αιγυπτίους.
- 545 – 332 π.Χ Κυριαρχία της Κύπρου από τους Πέρσες

- 499 – 498 π.Χ Επανάσταση των Κυπρίων με αρχηγό τον Ονήσιλο.
- 478 – 449 π.Χ Αγώνες των Ελλήνων για απελευθέρωση της Κύπρου.
- 449 π.Χ Εκστρατεία των Ελλήνων κατά των Περσών και των Φοινίκων με αρχηγό το στρατηγό Κίωνα. Ο στρατηγός Κίωνας έμεινε στην ιστορία ως ο στρατηγός « **και νεκρός ενίκα** ».
- 411 π.Χ Ο Ευαγόρας ιδρύει τη πόλη της Σαλαμίνας.
- 332 π.Χ Η Κύπρος προσφέρει βοήθεια στο Μέγα Αλέξανδρο. Τέλος της Περσικής κυριαρχίας .
- 310 π.Χ Γίνετε η κατάργηση των κυπριακών βασιλείων.
- 294 – 258 π.Χ Κυριαρχία της Κύπρου από τους Πτολεμαίους.
- 58 π.Χ Κατάληψη της Κύπρου από τους Ρωμαίους.
- 48 – 30 π.Χ Η Κύπρος επαρχία των Πτολεμαίων.
- 45 μ.Χ Επίσκεψη των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα.
- 116 μ.Χ Επανάσταση των Εβραίων.
- 332 – 365 μ.Χ Καταστροφή πολλών πόλεων από σεισμούς .
- 395 μ.Χ Η Κύπρος τμήμα του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους.
- 431 μ.Χ Η Γ' Οικουμενική Σύνοδος στην Έφεσο αναγνωρίζει το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου.
- 488 μ.Χ Ο Αυτοκράτορας Ζήνωνας παραχωρεί στον Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο προνόμια (να φέρει ερυθρό μανδύα κατά τις επίσημες τελετές , να κρατάει βασιλικό σκήπτρο αντί για τη συνηθισμένη ποιμαντορική ράβδο και να υπογράφει με κόκκινο μελάνι.
- 648 μ.Χ Πρώτη επιδρομή Μοαβία.
- 691 – 699 μ.Χ Μετοικεσία των Κυπρίων.
- 762 – 843 μ.Χ Εικονομαχία.
- 965 μ.Χ Επανάσταση της Κύπρου στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία από τον Αυτοκράτορα Νικηφόρο.
- 1185 μ.Χ Ήγεμόνας της Κύπρου ο Ισαάκιος Κομνηνός.
- 1191 μ.Χ Κατάληψη της Κύπρου από το Ριχάρδο Γ' Λεοντόκαρδο και πώληση της Κύπρου στους Ναίτες.
- 1992 μ.Χ Πώληση της Κύπρου στον Γκυ ντε Λουζινιάν.

- 1260 μ.Χ Η **ΒΟΥΛΙΑ** του Πάπα Αλέξανδρου Δ' προς ενίσχυση της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου.
- 1426 μ.Χ Επιδρομή των Μαμελούκων.
- 1427 μ.Χ Επανάσταση του Ρε Αλέξη.
- 1489 μ.Χ Παραχώρηση της Κύπρου στη Δημοκρατία της Βενετίας από την Κατερίνη Κορνάρο.
- 1570 μ.Χ Κατάκτηση της Κύπρου από τους Τούρκους.
- 1572 μ.Χ Παραχώρηση προνομίων στην Ορθόδοξη Εκκλησία.
- 1660 μ.Χ Οι Αρχιεπίσκοποι αναγνωρίζονται επίσημα ως έφοροι και επίτροποι των Ραγιάδων.
- 1821 μ.Χ Απαγχονισμός του Αρχιεπίσκοπου Κυπριανού.
- 1878 μ.Χ Η Τουρκία "ενοικιάζει" τη Κύπρο στην Αγγλία.
- 1914 μ.Χ Προσάρτηση της Κύπρου στο Αγγλικό στέμμα.
- 1923 μ.Χ Με τη συνθήκη της Λοζάννης η Τουρκία αποκηρύσσει επίσημα τα δικαιώματά της από τη Κύπρο.
- 1925 μ.Χ Η Κύπρος αποικία του στέμματος.
- 1931 μ.Χ Τα Οκτωβριανά.
- 1950 μ.Χ Το ενωτικό Δημοψήφισμα.
- 1955 – 1959 μ.Χ Απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ.
- 1959 μ.Χ Συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου.
- 1960 μ.Χ 16 Αυγούστου επίσημη ανακήρυξη της Κύπρου σε ανεξάρτητο κράτος.
- 1963 μ.Χ Τουρκοκυπριακή ανταρσία.
- 1964 μ.Χ Μάρτιος : Αποστέλλονται στη Κύπρο τα πρώτα στρατεύματα της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών (ΟΥΝΦΙΚΥΠ).
Αύγουστος : Μάχες στη Τηλλυρία –βομβαρδισμοί από τουρκικά αεροπλάνα
- 1967 μ.Χ Η Ελληνική μεραρχία εγκαταλείπει τη Κύπρο.
- 1974 μ.Χ 15 Ιουλίου Το πραξικόπημα.
20 Ιουλίου Α' Φάση της τουρκικής εισβολής.

- 12 Δεκεμβρίου 2002 μ.Χ Απόφαση για ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση στη Σύνοδο της Κοπεγχάγης. Όμως η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν οδήγησε και στην επανένωση της νήσου.

2.4 Το σχέδιο Ανάν και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το σχέδιο για επανένωση της Κύπρου που κατάθεσε ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Κόφου Ανάν , που θα αποτελούσε και τη βάση για διαπραγματεύσεις για την λύση του κυπριακού προβλήματος, απορρίφθηκε από τον τουρκοκύπριο ηγέτη, Ραούφ Ντεκτάς , παρά τις έντονες διαμαρτυρίες των Τουρκοκυπρίων, που για αυτούς η ένταξη μίας επανενωμένης Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν η τελευταία τους ευκαιρία να ξεφύγουν από την ανέχεια και τη δικτατορία του Ντεκτάς. Όμως το σχέδιο απορρίφθηκε από τον Ντεκτάς , τηλεφωνικά, στη Κοπεγχάγη.

Έτσι, το ευρωπαϊκό συμβούλιο αποφάσισε την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και όχι της Κύπρου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ αποφάσισαν να δώσουν ακόμα μία ευκαιρία στη τουρκοκυπριακή πλευρά, στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο παλάτι της ειρήνης στη Χάγη, και να θέσουν το σχέδιο του Κόφου Ανάν σε δημοψήφισμα. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά αποδέχτηκε τη πρόταση του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να τεθεί το σχέδιο του σε δημοψήφισμα με κάποιες τροποποιήσεις. Η Τουρκοκυπριακή πλευρά και συγκεκριμένα ο Ραούφ Ντεκτάς, δείχνοντας τη διαλλακτικότητα του απόρριψε τη πρόταση του γενικού γραμματέα. Έτσι, τελείωσε άδοξα ακόμα μια προσπάθεια για επίτευξη λύσης στο κυπριακό πρόβλημα.

- 16 Απριλίου 2003 στη στοά του Αττάλου στην Ελληνική πρωτεύουσα και επί ελληνικής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράφεται η συνθήκη προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και των άλλων εννέα (9) χωρών στη μεγάλη Ευρωπαϊκή οικογένεια που από αυτή την ημέρα γίνεται Ευρωπαϊκή Ένωση των εικοσιπέντε (25). Μαζί με τη Κυπριακή Δημοκρατία, στην Ευρωπαϊκή Ένωση εντάχθηκαν και οι εξής χώρες: η Μάλτα, η Τσεχία, η Σλοβακία, η Ουγγαρία, η Εσθονία, η Λιθουανία, η Λετονία, η Πολωνία και η Σλοβενία.

Η 16^η Απριλίου 2003 θεωρείται η σημαντικότερη ημέρα για τη Κύπρο μετά από την ημέρα ανεξαρτησίας του νησιού από τους Άγγλους στις 16 Αυγούστου 1960. Η 16^η Απριλίου και η συγκυρία ότι η συνθήκη προσχώρησης υπογράφηκε στην Αθήνα και στη προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν η Ελλάδα, ήταν ημέρα γιορτής για τη Κυπριακή Δημοκρατία αλλά όχι και για όλη τη Κύπρο, αφού η αγκαλιά της Ευρωπαϊκής οικογένειας έκλεισε τους Τουρκοκύπριους απέξω. Βέβαια για πρώτη φορά οι Τουρκοκύπριοι ξεσηκώθηκαν εναντίον του ηγέτη τους και απαίτησαν να εξευρεθεί λύση του κυπριακού προβλήματος. Μεγάλες διαδηλώσεις και συλλαλητήρια διαμαρτυρίας εναντίον του κατοχικού ηγέτη και του καθεστώτος του έλαβαν χώρα στο κατεχόμενο μέρος της Κύπρου, χωρίς καμία τύχη.

Την 16^η Απριλίου όταν ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας υπέγραφε τη συνθήκη προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Ελληνοκυπριακή πλευρά επικρατούσε γιορτινή ατμόσφαιρα, στη Τουρκοκυπριακή πλευρά επικρατούσε θλίψη και απογοήτευση.

Κεφάλαιο 3

Η ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟΣ

3.1 Το ιστορικό της εισβολής

Στις 16 Αυγούστου 1960 με βάση τις συνθήκες Ζυρίχης – Λονδίνου η Κύπρος ανακηρύσσεται Ανεξάρτητη Δημοκρατία. Πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Στις 30 Νοεμβρίου 1963 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος επιδίδει στον αντιπρόεδρο της Δημοκρατίας Φαζίλ Κιουτσιούκ τα 13 σημεία του συντάγματος που για λόγους καλής λειτουργίας του κράτους έπρεπε να αναθεωρηθούν. Η Τουρκοκυπριακή πλευρά απέρριψε τη πρόταση του Μακαρίου για την αναθεώρηση του Συντάγματος και στις 21 Δεκεμβρίου 1963 από ένα τυχαίο επεισόδιο αρχίζουν οι διακοινοτικές συγκρούσεις γνωστές ως η "Τουρκοκυπριακή ανταρσία". Στις 31 Δεκεμβρίου 1963 μετά από συμφωνία μεταξύ των τριών εγγυητριών δυνάμεων και της Κυπριακής Δημοκρατίας οι Βρετανοί με τα στρατεύματά τους που βρίσκονταν στις Βάσεις τους, αναλαμβάνουν το ρόλο του ειρηνοποιού, παρεμβαίνοντας ανάμεσα στις αντιμαχόμενες δυνάμεις χαράζοντας τη πράσινη γραμμή. Το χρονικό διάστημα μεταξύ 21^{ης} και 31^{ης} Δεκεμβρίου 1963 και με τη καθοδήγηση Τούρκων επιτελικών, μετακινήθηκαν χιλιάδες Τουρκοκύπριοι από τα χωριά όπου ζούσαν μαζί με τους Ελληνοκύπριους και εγκαταστάθηκαν σε αμιγείς τουρκοκυπριακές περιοχές, δημιουργώντας έτσι τους λεγόμενους τουρκοκυπριακούς θύλακες. Την ίδια περίοδο αποχωρούν από τη Κυβέρνηση τρεις Τουρκοκύπριοι υπουργοί μαζί με τον Αντιπρόεδρο καθώς και δεκαπέντε Τουρκοκύπριοι βουλευτές και όλοι η δημόσιοι υπάλληλοι από τη δημόσια υπηρεσία. Από τότε οι Τουρκοκύπριοι δε συμμετέχουν στην διακυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το 1964 υπήρξε έτος πολλών σημαντικών εξελίξεων και γεγονότων που σημάδεψαν καθοριστικά τη σύγχρονη ιστορική πορεία της Κύπρου. Μετά από τα αιματηρά γεγονότα και τις άλλες εξελίξεις το 1963, η Βρετανία με την υποστήριξη της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, αναλαμβάνει και πάλι μεσολαβητικό ρόλο για επαναδιαπραγμάτευση του κυπριακού προβλήματος μεταξύ των δύο κοινοτήτων και των εγγυητριών δυνάμεων. Για το λόγο αυτό συγκλήθηκε στο Λονδίνο πενταμερής διάσκεψη χωρίς κανένα θετικό αποτέλεσμα. Στο μεταξύ οι διακοινοτικές ταραχές συνεχίζονται κατά διαστήματα σε διάφορες περιοχές του νησιού. Στις 4 Μαρτίου 1964 το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε ομόφωνα το ψήφισμα 186, που αναγνώριζε την κυρίαρχη Δημοκρατία της Κύπρου και τη νόμιμη κυβέρνηση της. Σαν αποτέλεσμα το ψήφισματος αυτού, στις 15 Μαρτίου 1964 έφτασε στο νησί η διεθνής ειρηνευτική δύναμη (UNFICYP).

Η Κυπριακή Δημοκρατία άρχισε να ενισχύεται στρατιωτικά για την αντιμετώπιση της διαρκών εντεινόμενης τουρκικής απειλής για στρατιωτική παρέμβαση στο νησί. Έτσι, το 1964 ιδρύεται η Εθνική Φρουρά με Αρχηγό το Γεώργιο Γρίβα – Διγενή. Παράλληλα η Ελληνική Κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου έστειλε μυστικά στη Κύπρο μια μεραρχία στρατού 10 χιλιάδων ανδρών.

Την ίδια περίοδο ο Αμερικάνος υπουργός εξωτερικών Ντην Άτσεσον, που είχε αναλάβει ρόλο μεσολαβητή, πρότεινε σχέδιο λύσης του κυπριακού προβλήματος που απορρίφθηκε σαν διχοτομικό.

Η ένταση στη Κύπρο κορυφώνεται με τις πολεμικές συγκρούσεις που ξέσπασαν στις 7 Αυγούστου 1964 στη περιοχή Τυλληρίας. Η Εθνική Φρουρά που αντιμετώπιζε μια συνεχής τουρκική προκλητικότητα, προσπάθησε να εξουδετερώσει τον ισχυρό θύλακα Μανσούρας – Κοκκίνων που είχαν δημιουργήσει οι Τούρκοι με στόχο να διαδραματίσει ρόλο προγεφυρώματος σε μια ενδεχόμενη τουρκική παρέμβαση στη Κύπρο. Οι συγκρούσεις κράτησαν τέσσερις μέρες στη διάρκεια των οποίων τούρκικα βομβαρδιστικά αεροπλάνα βομβάρδισαν ανηλεώς θέσεις της Εθνικής Φρουράς αλλά και κατοικημένες περιοχές. Τα αιματηρά επεισόδια έλιξαν ύστερα από παρέμβαση του Συμβουλίου

Ασφαλείας. Τα επεισόδια αυτά προκάλεσαν την έντονη αντίδραση της Σοβιετικής Ένωσης, της οποίας ο τότε πρόεδρος Νικήτα Κρουτσόφ έκανε έντονο διάβημα προς τη τουρκική κυβέρνηση καλώντας τη να σταματήσει τις πολεμικές ενέργειες εναντίον της Δημοκρατίας της Κύπρου. Η σοβιετική ανάμιξη στο κυπριακό ανησύχησε τον αμερικανικό παράγοντα, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε και πάλι προς τη κατεύθυνση ενός απευθείας ελληνοτουρκικού διαλόγου για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης του κυπριακού προβλήματος.

Η έκθεση του μεσολαβητή του Ο.Η.Ε για το κυπριακό, Γκάλο Πλάζα που προτάθηκε στις δύο κοινότητες για λύση του κυπριακού προβλήματος, απορρίφθηκε από τη τουρκική πλευρά.

Η αποτυχημένη κατάληξη των μεσολαβητικών προσπαθειών Άτσεσον και Πλάζα, οδήγησαν την ελληνική πλευρά σε νέες σκέψεις για τη παραπέρα πορεία του κυπριακού προβλήματος.

Το 1965 σηματοδεύτηκε με την αναβίωση της ιδέας για υιοθέτηση της πολιτικής της ένωσης από τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου.

Το πραξικόπημα των Συνταγματαρχών στην Ελλάδα στις 21 Απριλίου 1967 επέβαλε τη δικτατορία και εκδιώχθηκε η νόμιμη κυβέρνηση με αποτέλεσμα να σταματήσει άδοξα και η ιδέα της ένωσης.

Στις 14 Νοεμβρίου 1967 άρχισαν οι μεγαλύτερες συγκρούσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων που μετέβαλαν ριζικά την ισορροπία δυνάμεων στο νησί και επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την παραπέρα πορεία του κυπριακού. Οι συγκρούσεις ξεκίνησαν όταν η Εθνική Φρουρά και η Αστυνομία εξαπέλυσαν συνδυασμένη επίθεση ενάντια σε θέσεις Τουρκοκυπρίων στο χωριό Κοφίνου της επαρχίας Λάρνακας. Στόχος τους ήταν η παρεμπόδιση της δημιουργίας ενός νέου τουρκικού θύλακα στη περιοχή Κοφίνου – Αγίου Θεοδώρου. Η επιχείρηση στη Κοφίνου προκάλεσε αλυσιδωτές αντιδράσεις και τις έντονες απειλές της Τουρκίας για στρατιωτική επέμβαση στο νησί.

Το 1968 εγκαταλείφθηκε η πολιτική της ένωσης και υιοθετήθηκε από το πρόεδρο Μακάριο και την ελληνική πλευρά γενικότερα η "γραμμή του εφικτού" όπως έμεινε γνωστή, που ήταν η εμμονή στην ανεξαρτησία που η Ζυρίχη είχε εγκαθιδρύσει στη Κύπρο το 1960. Ο Μακάριος επανεκλέγεται πρόεδρος της Δημοκρατίας στις εκλογές του 1968.

Με σχετική απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, στις 24 Ιουνίου 1968 αρχίζει ο διακοινοτικός διάλογος ανάμεσα στο πρόεδρο της Κυπριακής Βουλής, Γλαύκο Κληρίδη και τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Ραούφ Ντεκτάς. Ο διακοινοτικός διάλογος φάνηκε προς στιγμή να οδηγεί το πρόβλημα της Κύπρου στη πορεία ενός ειρηνικού διακανονισμού.

Και ενώ διεξάγονταν οι ενδοκυπριακές συνομιλίες και τα πράγματα στη Κύπρο φαινόταν να ακολουθούν μια ειρηνική πορεία, έκανε την εμφάνιση του, το Μάρτιο του 1969, το "Εθνικό Μέτωπο". Η μυστική και παράνομη αυτή οργάνωση, με προκάλυμμα την ενωτική συνθηματολογία, προέβαινε σε εγκληματικές ενέργειες που διατάρασσαν τον ελληνοκυπριακό μέτωπο. Το Εθνικό Μέτωπο συνέχισε τη δράση του μέχρι το Μάιο του 1970 οπότε και αυτοδιαλύθηκε, ενώ τα ηγετικά του στελέχη συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν.

Στις 8 Μαρτίου 1970 πραγματοποιείται η πρώτη αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του Μακαρίου. Ακολούθησε σε μια βδομάδα η δολοφονία του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη, υπουργό εξωτερικών μέχρι το 1968.

Η ένταση στο ελληνοκυπριακό εσωτερικό μέτωπο προσέλαβε δραματικές διαστάσεις όταν επέστρεψε μυστικά από την Αθήνα ο στρατηγός Γεώργιος Γρίβας στα τέλη Αυγούστου 1971 και ίδρυσε την μυστική και παράνομη οργάνωση ΕΟΚΑ Β' με διακηρυγμένο στόχο τη συνέχιση του ενωτικού αγώνα.

Η χούντα των Αθηνών σε μία προσπάθεια παραμερισμού του Μακαρίου, χρησιμοποίησε τρεις μητροπολίτες, που με επιστολές τους απαίτησαν την παραίτηση του Μακαρίου από το προεδρικό αξίωμα.

Στο μεταξύ, και ενώ κλιμακωνόταν η εγκληματική δράση της ΕΟΚΑ Β', ο Μακάριος επανεκλέγεται με συντριπτική πλειοψηφία και πάλι πρόεδρος της Δημοκρατίας στις εκλογές του 1973.

Τον Ιανουάριο του 1974 η Βουλή με ψήφισμα της καταδίκασε τη βία και κάλεσε το Γρίβα να διαλύσει την οργάνωση και να παραδώσει τον οπλισμό του. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί ότι η κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει την ΕΟΚΑ Β', ίδρυσε ειδικό αστυνομικό σώμα, το λεγόμενο "Εφεδρικό" που κατάφερε να εξαρθρώσει ουσιαστικά την παράνομη οργάνωση και να συλλάβει τα περισσότερα στελέχη της.

Τα γεγονότα του Πολυτεχνείου στην Αθήνα το Νοέμβριο του 1973 είχαν ως αποτέλεσμα την ανατροπή του Παπαδόπουλου και την επικράτηση του δικτάτορα Ιωαννίδη. Τον Ιανουάριο του 1974 ανακοινώθηκε ο θάνατος του Γρίβα και η Βουλή με ψήφισμα της τον ανακήρυξε σε "**άξιο της πατρίδος**".

Τον Ιούλιο του 1974 η κρίση στις σχέσεις ανάμεσα στις κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας έφτανε στο αποκορύφωμα της. Στις 3 Ιουλίου ο Μακάριος απευθύνει μακροσκελή επιστολή στον Έλληνα πρόεδρο, στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη, με την οποία κατηγορούσε τη στρατιωτική κυβέρνηση των Αθηνών ότι συνωμοτούσε για τη δολοφονία του και την ανατροπή της κυβέρνησης του.

Στις 15 Ιουλίου 1974 η χούντα του Ιωαννίδη έδωσε την απάντηση της στο Μακάριο. Τα τανκς της Εθνικής Φρουράς και της ΕΛΔΥΚ βγήκαν από τα στρατόπεδα και άρχισαν να χτυπούν το προεδρικό μέγαρο. Ο Μακάριος κατάφερε να διαφύγει και να μεταβεί στη Πάφο και από εκεί απηύθυνε διάγγελμα προς το κυπριακό λαό.

Το πραξικόπημα είχε σαν στόχο την εξόντωση του Μακαρίου που αποτελούσε εμπόδιο στα σχέδια της χούντας για την Κύπρο.

Η τουρκική εισβολή άρχισε στις 20 Ιουλίου 1974 από τις ακτές της Κερύνειας. Ο πρωθυπουργός της εισβολής, Μπουλέντ Ετζεβίτ, άναψε το πράσινο φως στις ορδές του Αττίλα, επικαλούμενος τις πρόνοιες της Συνθήκης Εγγυήσεως και το επιχείρημα της προστασίας των Τουρκοκυπρίων. Τελικά το η χούντα με το πραξικόπημα της εναντίον του Μακαρίου, έδωσε την αφορμή στη Τουρκία για στρατιωτική επέμβαση στη Κύπρο, που τόσο καιρό περίμενε.

Στις 22 Ιουλίου 1974 η χούντα των Αθηνών κατέρρευσε κάτω από το βάρος του εγκλήματος και της προδοσίας που διέπραξε εναντίον της Κύπρου.

Στις 8 Αυγούστου γίνεται επανασύγκληση της διάσκεψης της Γενεύης με τη συμμετοχή των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων που τελικά οδηγείται σε ναυάγιο.

Η Τουρκία εξαπέλυσε νέα επίθεση κατά της Κύπρου στις 14 Αυγούστου 1974 κατακτώντας το 36.4% του κυπριακού εδάφους. Κάτω από τη τούρκικη κατοχή βρίσκεται η Κερύνεια, η Αμμόχωστος, η Καρπασία, η Μόρφου και πολλά χωριά στο βόρειο τμήμα του νησιού.

Μετά το τέλος των πολεμικών επιχειρήσεων των Τούρκων στη Κύπρο, στις 16 Αυγούστου 1974, κηρύχθηκε εκκευρία από τον Ο.Η.Ε.

Ως αποτέλεσμα της εισβολής 200 χιλιάδες Ελληνοκύπριοι έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους τη πατρίδα. Οι αγνοούμενοι ανέρχονται σε 1619 και 20 χιλιάδες Ελληνοκύπριοι έμειναν εγκλωβισμένοι κυρίως στη περιοχή της Καρπασίας και σε άλλες περιοχές.

3.2 Οι επιπτώσεις της Τουρκικής εισβολής

Η εισβολή των Τούρκων είχε και αντίκτυπο στην οικονομία και τον πολιτισμό της Κύπρου.

- Κατάληψη του 70% των πλουτοπαραγωγικών καταλυμάτων και του 87% των υπό ανέγερση ξενοδοχειακών μονάδων

- Κατάληψη του λιμανιού της Αμμοχώστου από το οποίο διακονούνταν το 83% των εμπορευμάτων
- Κατάληψη του 56% των μεταλλευμάτων της Κύπρου
- Κατάληψη του 41% των κτηνοτροφικών μονάδων της Κύπρου
- Έλεγχος του 48% των αγροτικών προϊόντων και του 46% της φυτικής παραγωγής
- Καταστροφή του 20% των δασικών περιοχών
- Κατάληψη του 40% των σχολικών κτηρίων
- Ανυπολόγιστη καταστροφή στη πολιτιστική κληρονομιά των κατεχομένων περιοχών της Κύπρου

(Έκθεση Γραφείου Προγραμματισμού, 1975)

Κεφάλαιο 4

Εξελίξεις στα κατεχόμενα

4.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή

Οι Τούρκοι φτάνουν για πρώτη φορά στη Κύπρο το 1571 μ.Χ αφού μετά από τις πολιορκίες της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου, οι πόλεις παραδίνονται στο Τούρκο πασά Λαλά Μουσταφά. Έτσι, η Κύπρος περνά από την Ενετοκρατία στη Τουρκοκρατία. Η κατοχή της Κύπρου από τους Τούρκους θα διαρκέσει μέχρι το 1878 μ.Χ, αφού τη χρονιά αυτή αγοράζουν τη Κύπρο από τους Τούρκους, οι Άγγλοι. Σε αυτή τη περίοδο της Τουρκοκρατίας που διάρκεσε πάνω από 300 χρόνια, το τούρκικο στοιχείο ριζώσε στη Κύπρο και δημιουργήθηκε η Τουρκοκυπριακή μειονότητα της Κύπρου. Μέσα σε 300 χρόνια οι Τούρκοι αφομοιώθηκαν και έγιναν μέρος του λαού της Κύπρου, όπου μέχρι και το 1963 Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ζουν μαζί αρμονικά.

Το έτος 1963 υπήρξε η αρχή του τέλους της αρμονικής συνύπαρξης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στο νησί. Αρχή στην ρήξη των σχέσεων των δύο κοινοτήτων της Κύπρου, έδωσε η απόφαση του τότε προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, να τροποποιήσει 13 καταστατικά σημεία του συντάγματος της Κύπρου. Η απάντηση της Τουρκικής πλευράς ήταν απορριπτική στη πρόταση του Μακαρίου και μάλιστα η Τουρκία απείλησε με στρατιωτική επέμβαση στο νησί σε περίπτωση που διαταραχθούν οι ισορροπίες μεταξύ των δύο κοινοτήτων που επιτεύχθηκαν με τις συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου.

Εντούτοις, και παρά το γεγονός ότι η τουρκική πλευρά είχε ήδη τοποθετηθεί αρνητικά στο θέμα των 13 σημείων, στις 19 Δεκεμβρίου οι Υπουργοί Εξωτερικών της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Κύπρου σε συνάντηση τους στο Παρίσι, συμφώνησαν να επιδιωχθεί διαπραγμάτευση των προτάσεων του Μακαρίου ανάμεσα στις ηγεσίες των δύο κοινοτήτων.

Και ενώ τα πράγματα φαίνονταν να ακολουθούν τη πορεία ενός ειρηνικού διακανονισμού μέσω διαπραγματεύσεων, ένα τυχαίο επεισόδιο, τα ξημερώματα της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1963, μεταξύ Ελληνοκυπρίων αστυνομικών και Τουρκοκυπρίων πολιτών, πυροδότησε της πρώτη σοβαρή σύγκρουση Ελλήνων και Τούρκων της Κύπρου, η οποία είχε απρόβλεπτες εξελίξεις και καταλυτικές συνέπειες στη παραπέρα πορεία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι συγκρούσεις ανάμεσα στις δύο κοινότητες που έμειναν γνωστές στην ιστορία ως οι **"οι διακοινοτικές ταραχές του 1963"** συνεχίστηκαν μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου.

Στις 31 Δεκεμβρίου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη των τριών εγγυητριών δυνάμεων και της Κυπριακής Κυβέρνησης, βρετανικά στρατεύματα αναλαμβάνουν το ρόλο του ειρηνοποιού, παρεμβαίνοντας ανάμεσα στις αντιμαχόμενες δυνάμεις και χαράσσαντας τη **"πράσινη γραμμή"**.

Όμως, οι συγκρούσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων δε σταμάτησαν εδώ. Στις 7 Αυγούστου 1964 κορυφώθηκαν οι πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στη περιοχή Τηλλυρίας. Η Εθνική Φρουρά προς αντιμετώπιση της συνεχής τουρκικής προκλητικότητας, προσπάθησε να εξουδετερώσει τον ισχυρό θύλακα Μανσούρας – Κοκκίνων. Ο θύλακας αυτός δημιουργήθηκε από τους Τούρκους με προφανή στόχο να διαδραματίσει ρόλο προγεφυρώματος σε μια ενδεχόμενη τουρκική απόβαση στη Κύπρο.

Οι συγκρούσεις κράτησαν τέσσερις μέρες, στη διάρκεια των οποίων τα τουρκικά βομβαρδιστικά βομβάρδισαν ανηλεώς και αδιακρίτως θέσεις της Εθνικής Φρουράς. Τα επεισόδια έληξαν μετά από παρέμβαση του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Έτσι, από τότε οι Τουρκοκύπριοι δημιούργησαν τους λεγόμενους τουρκοκυπριακούς τομείς κυρίως στη Λευκωσία και τη βόρεια Κύπρο και η ένταση μεταξύ των δύο κοινοτήτων ήταν εμφανής.

Και φτάνουμε στις 15 Ιουλίου όπου γίνεται το πραξικόπημα της χούντας του Ιωαννίδη κατά του Μακαρίου όπου δίνει και την αφορμή στη Τουρκία για να πραγματοποιήσει τα επεκτατικά της σχέδια για τη Κύπρο. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Γ. Τενεκίδης "η Άγκυρα δε περίμενε παρά μια ευκαιρία, ένα πρόσχημα για τη πραγμάτωση προδιαγεγραμμένων στρατηγικών, επεκτατικών σκοπών. Το πρόσχημα αυτό το πρόσφερε πάνω σε ασημένιο δίσκο η αθηναϊκή χούντα με το ηλίθιο πραξικόπημα κατά του Μακαρίου στις 15/07/19974."

Η Τούρκικη εισβολή στη Κύπρο άρχισε στις 20 Ιουλίου 1974 από τις ακτές της Κερύνειας, επικαλούμενη μέσω του "πρωθυπουργού της εισβολής", Μπουλέντ Ετζεβίτ, την προστασία των Τουρκοκυπρίων.

Όμως, οι στρατιωτικές επεμβάσεις της Τουρκίας στη Κύπρο δεν σταμάτησαν εδώ. Στις 14 Αυγούστου 1974 πραγματοποιείται η δεύτερη φάση της τουρκικής εισβολής, κατακτώντας έτσι το 36,4% των εδαφών της Κύπρου και διώχνοντας από τις πατρογονικές τους εστίες 200 000 ανθρώπους, που έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους τη πατρίδα.

Έτσι, στις 16 Αυγούστου 1974 όπου κηρύχθηκε εκκευρία στη Κύπρο, βρίσκονταν κάτω από τούρκικη κατοχή η Κερύνεια, η Αμμόχωστος, η Καρπασία, η Μόρφου και πολλά χωριά στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Από τότε οι περιοχές αυτές της βόρειας Κύπρου παρέμειναν απαγορευμένες για τους Ελληνοκύπριους, στους οποίους δεν επιτρέπονταν η διάβαση στις κατεχόμενες περιοχές, ακόμα και στους νόμιμους κάτοικους, μέχρι τις **27 Απριλίου 2003**.

4.2 Η 27^η Απριλίου 2003

Στις 27 Απριλίου 2003 και με μία κίνηση που κανένας δε περίμενε, ο κατοχικός ηγέτης, Ραούφ Ντεκτάς, άνοιξε τα σύνορα προς τα κατεχόμενα και επέτρεψε στους Ελληνοκυπρίους να επισκέπτονται το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Τη κίνηση αυτή κανένας δε τη περίμενε στην Ελληνοκυπριακή πλευρά και ακόμα ψάχνουν να βρουν που αποσκοπεί. Φυσικά όπως ισχύει για τους Ελληνοκύπριους που μπορούν να επισκέπτονται τις κατεχόμενες περιοχές, το ίδιο ισχύει και για τους Τουρκοκύπριους που μπορούν ελεύθερα να επισκέπτονται το νότιο τμήμα της Κύπρου.

Η απόφαση του κατοχικού καθεστώτος να επιτρέψει την ελεύθερη διακίνηση των Ελληνοκυπρίων ανακοινώθηκε 3 μέρες πριν από τις 27 Απριλίου, ημερομηνία που η Ορθόδοξη Εκκλησία γιόρταζε το Πάσχα.

Αυτή είναι η σημαντικότερη εξέλιξη στο θέμα των κατεχομένων από το 1974, που όμως κατά τη γνώμη μου ελλοχεύει πάρα πολλούς κινδύνους και παγίδες.

Η απόφαση του κατοχικού καθεστώτος για ελεύθερη σε εισαγωγικά μετακίνηση των Ελληνοκυπρίων στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου συνέπεσε με την υπογραφή της συνθήκης για προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με την αλλαγή της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, με τη διαδοχή του Γλαύκου Κληρίδη στη προεδρία από το Τάσο Παπαδόπουλο. Όλα αυτά δεν είναι τυχαίες συμπτώσεις κατά τη γνώμη μου αλλά μέρος ενός καλά οργανωμένου σχεδίου του κατοχικού ηγέτη που αποβλέπει στην αναγνώριση του ψευδοκράτους του και την αδράνεια και τον εφησυχασμό του Ελληνοκυπριακού λαού. Αλλά υπάρχει και ακόμα ένας λόγος για τον οποίον ο Ραούφ Ντεκτάς προχώρησε σε αυτή την ενέργεια. Ο λόγος αυτός είναι να διασκεδάσει τις αρνητικές εντυπώσεις που έδωσε με την αδιαλλαξία του τόσο στη Σύνοδο κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Κοπεγχάγη τον Δεκέμβριο του 2002 όσο και στη Σύνοδο της Χάγης τον Μάρτιο του 2003.

Μετά την διατήρηση της αδιάλλακτης στάσης του στις δύο παραπάνω Συνόδους που είχε σαν αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των Τουρκοκυπρίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την ένταξη μόνο της Κυπριακής Δημοκρατίας σε αυτή και όχι ολόκληρης της Κύπρου, οι αντιδράσεις των Τουρκοκυπρίων στα κατεχόμενα εναντίον του Ντεκτάς όλο και μεγάλωναν δείχνοντας στη απარέσκεια τους στο πρόσωπο του κατοχικού ηγέτη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ήταν η πρώτη φορά που οι Τουρκοκύπριοι στράφηκαν εναντίον του ηγέτη τους μετά το ναυάγιο στη Κοπεγχάγη.

Οι αντιδράσεις των Τουρκοκυπρίων και των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αδιάλλακτη στάση του Ντεκτάς και της Τουρκίας καθώς και το προηγούμενο με την απόρριψη από τον Τουρκοκύπριο ηγέτη και τη Τουρκία του Σχεδίου Λύσης του Κυπριακού του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Κόφου Ανάν σε συνδυασμό με την επιτυχία της Κυπριακής Δημοκρατίας για ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προβλημάτισαν τον κατοχικό ηγέτη που έπρεπε να βρει ένα τρόπο για να στρέψει το ενδιαφέρον, τόσο της Ελληνοκυπριακής πλευράς όσο και της διεθνούς κοινότητας, αλλού. Και ομολογουμένως ο τρόπος που βρήκε ήταν πάρα πολύ έξυπνος.

Το άνοιγμα των συνόρων προς τα κατεχόμενα ήταν μια πάρα πολύ έξυπνη κίνηση από μέρους του Ντεκτάς που όχι μόνο έστρεψε τα φώτα του ενδιαφέροντος πάνω της αλλά έκανε το Ντεκτάς το πρόσωπο της χρονιάς. Όμως ο κύριος Ντεκτάς δε μας έχει πει τι πραγματικά κρύβεται πίσω από αυτή του τη κίνηση.

Κατά τη γνώμη μου η κίνηση αυτή αποσκοπεί στο αποκοίμισμα και τον εφησυχασμό της Ελληνοκυπριακής πλευράς, στο τερματισμό των αντιδράσεων των Τουρκοκυπρίων και στο η διεθνής κοινότητα να δει τον κατοχικό ηγέτη με άλλο μάτι. Απώτερος δε στόχος του είναι η αναγνώριση του ψευδοκράτους του από τη διεθνή κοινότητα.

Στης 27 Απριλίου 2003 πέρασαν τη πράσινη γραμμή μετά από 29 χρόνια, οι πρώτοι Ελληνοκύπριοι. Επισκέφτηκαν τα σπίτια τους, αλλά μισογκρεμισμένα και άλλα να κατοικούνται από εποίκους, είδαν τις περιουσίες τους να τις εκμεταλλεύονται οι Τούρκοι, είδαν τη σημαία της Τουρκίας και του ψευδοκράτους να κυματίζει σε κάθε γωνία, είδαν τους δρόμους και τις γειτονιές που μεγάλωσαν να έχουν αλλάξει το ελληνικό τους όνομα με ένα τούρκικο, είδαν τις εκκλησίες τους να έχουν μετατραπεί σε τζαμιά, καφενεία ακόμη και στάβλους, είδαν το πολιτισμό τους να χάνεται και στη θέση του να υψώνεται ένα καινούργιος πολιτισμός, ένα πολιτισμός που ο τόπος δε τον ξέρει και δε το θέλει.

Για πολλές βδομάδες στα σημεία εισόδου γινόταν το αδιαχώρητο. Ουρές τα αυτοκίνητα για να περάσουν στην απέναντι πλευρά. Απίστευτη ταλαιπωρία. Τα δελτία ειδήσεων κάθε βράδυ είχαν σαν κύριο θέμα τους στις εξελίξεις στα κατεχόμενα.

Στα σημεία ελέγχου, τέσσερα τον αριθμό, τρία στη Λευκωσία και ένα στην Αμμόχωστο, κατακλύζονταν από εκατοντάδες Ελληνοκύπριους που επιθυμούσαν να μεταβούν στα κατεχόμενα, επιδεικνύοντας στο κατοχικό καθεστώς το διαβατήριό τους. Έγιναν τουρίστες στην ίδια τους την πατρίδα. Αυτό το γεγονός εμένα προσωπικά με προσβάλλει και με θίγει σαν Έλληνα της Κύπρου. Το βόρειο τμήμα της Κύπρου δεν είναι μια ξένη χώρα για να πρέπει να δείξω το διαβατήριό μου για να την επισκεφτώ. Είναι η δική μου χώρα που άλλοι την κατέχουν παράνομα. Εγώ δε θα επισκεφτώ ποτέ τη βόρεια Κύπρο με την επίδειξη του διαβατηρίου μου σε ένα καθεστώς που καμία χώρα, πέραν της Τουρκίας, δεν αναγνωρίζει.

Φυσικά θα πρέπει να αναλογιστούμε και τον διακαή πόθο αυτών των ανθρώπων που το 1974 εκδιώχθηκαν από τα σπίτια τους και τις περιουσίες του, να τις ξαναεπισκεφτούν.

Αυτό που με προσβάλλει και με κάνει να ντρέπομαι που είμαι Ελληνοκύπριος είναι το γεγονός ότι μέσα σε δύο μήνες οι Ελληνοκύπριοι που επισκέφτηκαν τα κατεχόμενα άφησαν στο κατοχικό καθεστώς 6 εκατομμύρια λίρες που τα ξόδεψαν σε εστιατόρια, καζίνα, καταστήματα και τα νυχτερινά κέντρα. Σε αντίθεση οι Τουρκοκύπριοι που επισκέφτηκαν τις ελεύθερες περιοχές δεν άφησαν σχεδόν τίποτα. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να μας λυπεί και να μας ανησυχεί σαν έθνος.

Όμως ο εξευτελισμός και η κατάπτωση μας σαν έθνος δεν σταματάει εδώ. Στις 20 Ιουλίου, ημέρα τις τουρκικής εισβολής στο νησί μας, 600 Ελληνοκύπριοι πέρασαν τα σύνορα και πήγαν στα κατεχόμενα. Έτρωγαν στο λιμανάκι της Κερύνειας σαν να μη συνέβαινε τίποτα την ώρα που ο τουρκικός στρατός έκανε παρελάσεις για τον εορτασμό της κατάληψη της Κερύνειας. Θα έπρεπε η πολιτεία να λάβει κάποια μέτρα εναντίον αυτών των ανθρώπων, που προφανώς ούτε συνείδηση διαθέτουν, ούτε εθνική περηφάνια και η μνήμη τους φαίνεται να είναι πολύ αδύναμη.

Ο Ντεκτάς κατάφερε για ακόμη μια φορά να πετύχει το στόχο του. Μας αποκοίμισε σαν έθνος και εμείς πέσαμε στη παγίδα του. Το επόμενο βήμα του Ντεκτάς θα είναι να απαιτήσει την αναγνώριση του ψευδοκράτους και θα έχει κάθε λόγο να το απαιτήσει αφού εμείς, οι Έλληνες, που γίναμε πρόσφυγες στη ίδια μας τη πατρίδα, αναγνωρίζουμε το κράτος του επιδεικνύοντας τα διαβατήρια μας στις κατοχικές αρχές, ξεοδεύοντας τα χρήματα μας στα κατεχόμενα, πηγαίνοντας για ψάρι στη Κερύνεια την επέτειο της εισβολή κτλ. Γιατί λοιπόν οι ξένοι να μην αναγνωρίσουν αυτό το ψευδοκράτος αφού πρώτοι εμείς το αναγνωρίσαμε;

Ακόμα και τουριστικά πρακτορεία στη Κύπρο διοργανώνουν εκδρομές για τα κατεχόμενα και τα καζίνο.

Σαν κράτος έχουμε εξευτελιστεί. Δε μας έχει απομείνει καμία αξία και ίχνος εθνικής υπερηφάνειας. Μπορούσαν αυτοί που μετέβησαν στα κατεχόμενα να επισκεφτούν τα χωριά του και τα σπίτια τους και να γυρίσουν με το κεφάλι ψηλά. Δεν χρειαζόταν να δώσουμε στο κατοχικό καθεστώς 6 εκατομμύρια λίρες μέσα σε δύο μήνες και να μπαινοβγαίνουμε στα κατεχόμενα κάθε τρεις και λίγο.

Θα πρέπει σαν κράτος να αναλογιστούμε τις ευθύνες μας και τη κατάντια μας. Ο Ντεκτάς χαμογελάει με αυτά που βλέπει. Και το πιο ανησυχητικό είναι ότι όλα αυτά τα κάνουν αυτοί που έζησαν την εισβολή και το ξεριζωμό. Η νεολαία της Κύπρου που δεν τα έζησε όλα αυτά είναι πιο συνειδητοποιημένη και έχει άποψη πάνω στο θέμα. Έρευνα έδειξε ότι μόνο το 10% των Ελληνοκυπρίων που πέρασαν τα κατεχόμενα έχει γεννηθεί μετά την εισβολή. Τελικά είμαστε άξιοι της μοίρας μας.

Κεφάλαιο 5

Ο Τουρισμός ως παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο

5.1 Ιστορική αναδρομή

Ο τουρισμός σήμερα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες και πιο ανεπτυγμένες βιομηχανίες στο κόσμο. Ο τουρισμός παραμένει η μόνη σταθερά αναπτυσσόμενη βιομηχανία και αυτό το στηρίζουμε σε μελέτες που έγιναν και εξακολουθούν να γίνονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Ταξιδιών και Τουρισμού (World Travel and Tourism Council). Σύμφωνα με τις μελέτες, η τουριστική ζήτηση και τα οικονομικά αποτελέσματα που απορρέουν από αυτή προβλέπεται να είναι σταθερά αυξητικά κατά 2,3%(μέσον όρο) για τα επόμενα χρόνια έως και το 2010. Η επίδραση της τουριστικής ανάπτυξης αναμένεται να είναι εξίσου σημαντική και στη τουριστική απασχόληση αφού έως το 2008 η τουριστική βιομηχανία αναμένεται άμεσα ή έμμεσα να απασχολεί περίπου το 19% του συνολικού διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού που αποτελεί μία αναλογία 1 προς 5.*

Η ραγδαία και μαζική ανάπτυξη του παγκόσμιου τουρισμού συντελέστηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τις καθοριστικές εξελίξεις που συντελέστηκαν στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και τεχνολογικό τομέα.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή:

Το πρώτο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι το **"Τι είναι τουρισμός;"**

Αλήθεια, τι είναι ο τουρισμός και έχει τόσο μεγάλη σημασία για τον άνθρωπο και τον έχει μετατρέψει σε μια τόσο μεγάλη και κερδοφόρα βιομηχανία;

Τουρισμός είναι η πρόσκαιρη μετακίνηση ενός ανθρώπου από ένα μέρος σε ένα άλλο με σκοπό την οποιαδήποτε μορφή ψυχαγωγίας. Ο **Τουρισμός** ικανοποιεί τον άνθρωπο πνευματικά, τον τέρπει ψυχικά και τον ξεκουράζει σωματικά.¹

Ο τουρισμός αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο που είναι απορία των διαφόρων πιέσεων πάνω στον κοινωνικά οργανωμένο άνθρωπο. Ο άνθρωπος σπρώχνεται να εγκαταλείψει προσωρινά το περιβάλλον της μόνιμης διαμονής του και να αναζητήσει ψυχαγωγία και αλλαγή εικόνων και παραστάσεων σε άλλο περιβάλλον εξωθούμενος από κοινωνικά αίτια και περιβαλλοντικές αντιθέσεις ή αλλιώς από πνευματικές περιέργειες και ψυχοσωματικές ανάγκες. Αυτά προσδοκά να του τα δώσει κάποιος άλλος τόπος που όμως δεν μπορούμε να τον τοποθετήσουμε έξω από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον γιατί υπάρχει πάντα η κοινωνική παρουσία του ανθρώπου.

Σε αυτό το σημείο θα ήταν καλό να κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του τουρισμού.

Τα πρώτα ταξίδια ξεκινούν από τους αρχαίους χρόνους και με συνεχείς μεταλλαγές στη πορεία του χρόνου φτάνουν να πάρουν τη μορφή του σύγχρονου τουρισμού που γνωρίζουμε σήμερα ιδιαίτερα μετά το 1950.

Ως ιδρυτές του τουρισμού μπορούν να θεωρηθούν οι Σουμέριοι, οι οποίοι το 4000 π.Χ εφευρίαν το χρήμα, τη ρόδα και τη σφηνοειδή γραφή.

Στη συνέχεια οι Φοίνικες αναλαμβάνουν τη μεταφορά ταξιδιωτών και εμπορευμάτων σε όλες τις περιοχές του τότε γνωστού κόσμου.

Τα ταξίδια των μεγάλων Ελλήνων φιλοσόφων, γεωγράφων και ιστορικών, σε πολλές χώρες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής αποτύπωνονται σε βιβλία και μας δίνουν τις πρώτες συστηματικές πληροφορίες τόσο για τις κοινωνικές δομές των περιοχών που επισκέπτονταν όσο και για τα χαρακτηριστικά των ταξιδιωτών της εποχής.

Οι πρώτες οργανωμένες εκδηλώσεις με διεθνή συμμετοχή γίνονται με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Αρχαία Ολυμπία. Οι πόλεμοι και οι κατακτήσεις του Μεγάλου

Αλεξάνδρου διαμορφώνουν ένα ενιαίο χώρο με κοινούς θεσμούς και συστηματική οργάνωση που προσφέρουν ένα αίσθημα ασφάλειας στον ταξιδιώτη.

Καθοριστική ήταν η συμβολή των Ρωμαίων στη ανάπτυξη του τουρισμού. Η δημιουργία ενός τέλειου συστήματος δρόμων, όπως ήταν η Αππία οδός που είχε μήκος 350 χιλιόμετρα, καθώς και η δημιουργία των πρώτων πανδοχείων, έδωσαν μία εντυπωσιακή ώθηση στον τουρισμό. Την εποχή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τα τουριστικά κέντρα ήταν, η Ελλάδα, η Αίγυπτος και η Μικρά Ασία, που προσέλκυαν χάριν στους ναούς τους και τα αξιοθέατα τους, μεγάλο αριθμό τουριστών.

Ο τουρισμός είναι ένα πολύ ευπαθή καταναλωτικό προϊόν που επηρεάζεται σε τεράστιο βαθμό από τις πολιτικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές διακυμάνσεις. Είναι το μόνο αγαθό που επηρεάζεται με τον παραμικρό κραδασμό των πιο πάνω τομέων.

Η ανάγκη ύπαρξης διεθνούς ειρήνης και πολιτικής σταθερότητας για την ανάπτυξη του τουρισμού γίνεται αντιληπτή κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα έως και το 1400 όπου ο τουρισμός σημειώνει δραματική υποχώρηση και τα μόνα ταξίδια που γίνονται είναι για εμπορικούς ή πολιτικούς λόγους. Η περίοδος του Μεσαίωνα χαρακτηρίζεται από τις θρησκευτικές προκαταλήψεις και προλήψεις που οδήγησαν πολλούς ανθρώπους στην Ιερά Εξέταση καθώς και από την αναβίωση της ληστείας στον Ευρωπαϊκό χώρο και της πειρατείας στη Μεσόγειο. Παράλληλα την ίδια εποχή, λόγω της έξαρσης του θρησκευτικού φρονήματος των Ευρωπαίων, βλέπουμε τους Αγίους Τόπους να αποκτούν μεγάλη σημασία και όλο και περισσότεροι άνθρωποι να τους επισκέπτονται. Έτσι, επέρχεται μια τουριστική ανάπτυξη στη περιοχή των Αγίων Τόπων (Παλαιστίνη).

Η εποχή της Αναγέννησης χαρακτηρίζεται από την ώθηση που σημειώθηκε στα εμπορικά και εκπαιδευτικά ταξίδια. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ταξίδια που πήραν την ονομασία **grand tour** και έφεραν χιλιάδες Άγγλους και όχι μόνο, στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στην Ιταλία και στη Γερμανία. Η μαζικοποίηση αυτού του είδους ταξιδιών οδήγησε στην προσφορά νέων υπηρεσιών, όπως του ξεναγού και του συνοδού του γκρουπ, στα πλαίσια του *οργανωμένου τουριστικού πακέτου*.

Παράλληλα με την ανάπτυξη των οργανωμένων ταξιδιών στην Ευρώπη, οι Ευρωπαϊκές υπερδυνάμεις χρηματοδοτούν τα εξερευνητικά ταξίδια για την ανακάλυψη νέων χωρών και αγορών με αποτέλεσμα να φτάσουν κυρίως τον 15 και 16 αιώνα, οι μεγάλοι εξερευνητές στην Αμερική, την Αφρική, την Αυστραλία και την Ασία. Έτσι, ο τουρισμός εξαπλώνεται γεωγραφικά και επισημαίνει τον ρόλο της ιστορίας, του πολιτισμού και της επιστήμης στα ταξίδια.

Ο 19^{ος} αιώνας μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ο αιώνας **κλειδί** για τη δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού και τη διαμόρφωση των συνθηκών που θα οδηγήσουν στην μελλοντική μαζικοποίηση του.

Στις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα ο σιδηρόδρομος αναπτύσσεται σε πολλές χώρες της Ευρώπης, με πρώτη την Αγγλία. Τα ατμόπλοια συνδέουν την Ευρώπη με την Αμερική από τα μέσα του αιώνα. Τα ατμόπλοια αυτά έχουν όλα τα χαρακτηριστικά *πλωτών ξενοδοχείων*.

Η δημιουργία του πρώτου τουριστικού πρακτορείου στην Αγγλία από το Τόμας Κουκ, σηματοδοτεί την ανάπτυξη του οργανωμένου τουρισμού με τη μορφή που τον γνωρίζουμε σήμερα, δηλαδή σαν ένα πλήρες πακέτο τουριστικών υπηρεσιών.

Από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα αρχίζει η αλματώδης ανάπτυξη των αλυσίδων ξενοδοχείων σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Ενώ, η πρωτοποριακή κίνηση της *American Express*, να εισαγάγει τις ταξιδιωτικές επιταγές στη παγκόσμια τουριστική αγορά, συμβάλλει περαιτέρω στη διεθνοποίηση των ταξιδιών. Για πρώτη φορά ο τουρισμός αποκτά τα χαρακτηριστικά μίας βιομηχανίας υπηρεσιών.

Στο χώρο τώρα των συγκοινωνιών, η εξέλιξη των ατμόπλοιων κάνει τα ταξίδια ασφαλέστερα και ταχύτερα. Η εφεύρεση του αυτοκινήτου και η κατόπιν μαζική παραγωγή του, δίνει μια εντυπωσιακή ώθηση στα ταξίδια ειδικότερα του εσωτερικού τουρισμού.

Τα αεροπλάνα αρχίζουν τις πρώτες οργανωμένες πτήσεις μεταφοράς εμπορευμάτων από τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, ενώ από τη δεκαετία του '30 εγκαινιάζονται και οι πρώτες συστηματικές πτήσεις μεταφοράς μικρού αριθμού επιβατών από αεροπορικές εταιρίες που ιδρύονται στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ευρώπη.

Η ανακάλυψη και η εξέλιξη των αεροπλάνων αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η μαζικοποίηση του τουρισμού μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Κατανοώντας τη σπουδαιότητα του τουρισμού, οι διάφορες υπηρεσίες που εμπλέκονται στον τουρισμό διαρθρώνονται, εκσυγχρονίζονται και τυποποιούν τις υπηρεσίες τους για την όσο πιο δυνατή διευκόλυνση του τουρίστα καθώς επίσης και το χρηματοπιστωτικό σύστημα ενισχύει τη διεθνοποίηση του τουρισμού, παρέχοντας υπηρεσίες και διευκολύνσεις στους τουρίστες.

5.2 Ο τουρισμός μετά το 1950

Μετά το 1950 ο τουρισμός περνάει στη τελευταία εξελικτική του φάση, που θεωρείται και η σπουδαιότερη. Ο τουρισμός πέρασε οριστικά από τη φάση της αριστοκρατίας και του ρομαντισμού, στη φάση της δημοκρατίας και του ορθολογισμού.

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του τουρισμού της Μεταπολεμικής περιόδου είναι : ο *διεθνισμός*, η *μαζικότητα*, και η *ομαδικότητα*.

Όπως αναφέραμε και πιο πριν, ο τουρισμός παίρνει την σημερινή του μορφή και γίνεται αναπόσπαστο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου (μαζικοποιείται ο τουρισμός) μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στη μαζικοποίηση και διεθνοποίηση του τουρισμού μετά το 1950 συνέβαλαν οι παρακάτω παράγοντες :

1. Η εξέλιξη των συγκοινωνιακών μέσων και ιδιαίτερα η ανακάλυψη και η χρησιμοποίηση για την μεταφορά ανθρώπων του αυτοκινήτου και του αεροπλάνου. Τα δύο αυτά μεταφορικά μέσα εκμηδένισαν τις αποστάσεις και η επίσκεψη σε μέρη που πριν την ύπαρξη αυτών των μεταφορικών μέσων ήταν αδύνατη, τώρα είναι θέμα μερικών ωρών. Τα δύο αυτά μεταφορικά μέσα έκαναν ολόκληρο τον κόσμο να μοιάζει σαν μια γειτονία.
2. Η αύξηση του εισοδήματος και η δικαιότερη κατανομή του πλούτου ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές τάξεις έδωσαν την ευκαιρία σε όλο και περισσότερους ανθρώπους να κάνουν τουρισμό.
3. Η βελτίωση των όρων εργασίας και η αύξηση της αμοιβής των εργαζομένων. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο πάρθηκαν τα ακόλουθα μέτρα υπέρ των εργαζομένων (σχέδιο Μπέμπεριτζ στην Αγγλία) :
 - ❖ 8ωρη εργασία
 - ❖ Υποχρεωτική χορήγηση αδειών μετά αποδοχών
 - ❖ Παροχή συντάξεων
 - ❖ Καθολική ασφάλιση του εργαζόμενου δυναμικού
 - ❖ Χορήγηση επιδομάτων ασθενείας, ανικανότητας για εργασία και ανεργίας
 - ❖ Καθορισμός ελάχιστων ορίων αμοιβής
4. Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου των λαών της γης. Οι άνθρωποι με εμπλουτισμένες τις γνώσεις τους και διευρμένους τους πνευματικούς τους ορίζοντες, ειδικότερα σε θέματα ιστορίας και πολιτισμών των διαφόρων λαών, εκδηλώνουν τώρα πιο έντονα την επιθυμία τους να επισκεφτούν νέους τόπους

και να γνωρίσουν νέους ανθρώπους, τα ήθη και τα έθιμα τους, τις παραδόσεις τους, τον πολιτισμό και την ιστορία τους.

5. Η εξασφάλιση κοινωνικών παροχών και άλλων διευκολύνσεων από τα κρατικά ταμεία, διαμόρφωσαν τον κοινωνικό τουρισμό, υποβοηθώντας έτσι κυρίως την εργατική τάξη, τις πολύτεκνες οικογένειες καθώς και τους αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας που δεν διαθέτουν τα οικονομικά μέσα να πραγματοποιήσουν διακοπές. Έτσι, ο θεσμός του κοινωνικού τουρισμού έρχεται αρωγός να βοηθήσει τους λιγότερο τυχερούς συνανθρώπους μας να απολαύσουν τις ευεργετικές ιδιότητες μίας τουριστικής μετακίνησης.
6. Η απλοποίηση των διατυπώσεων στις τουριστικές μετακινήσεις. Όταν έγινε αντιληπτό από τις κυβερνήσεις των κρατών ότι ο τουρισμός έχει βαρύνουσα σημασία κυρίως στον οικονομικό τομέα κάθε χώρας, έπρεπε να λάβουν κάποια μέτρα προώθησης και στήριξης του τουρισμού. Ένα από τα μέτρα αυτά ήταν και η απλοποίηση των διατυπώσεων. Σήμερα στις περισσότερες χώρες η κυκλοφορία είναι σχεδόν ελεύθερη. Τρανό παράδειγμα αποτελεί η Ευρωπαϊκή Ένωση όπου έχει γίνει άρση κάθε εμποδίου και διατύπωσης και η μετακίνηση είναι ελεύθερη μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε.
7. Η επικράτηση πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ακολούθησαν χρόνια πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας που έδωσαν μεγάλη προώθηση στη τουριστική ανάπτυξη. Είναι λοιπόν εμφανές ότι τουριστική ανάπτυξη υπάρχει όταν επικρατεί ειρήνη και οικονομική σταθερότητα γιατί όπως τονίσαμε και προηγουμένως ο τουρισμός είναι τόσο ευπαθή καταναλωτικό αγαθό που κλυδωνίζεται και στις παραμικρές μεταβολές τόσο του εσωτερικού περιβάλλοντος όσο και του εξωτερικού.
8. Η θέση του σύγχρονου ανθρώπου μπροστά στο τουριστικό φαινόμενο. Ο σύγχρονος άνθρωπος έχοντας καταφέρει να καλύψει τις φυσιολογικές του ανάγκες (ανάγκες επιβίωσης) , τις ανάγκες του για ασφάλεια, επιθυμεί να καλύψει και τις κοινωνικές του ανάγκες που είναι εξίσου σημαντικές με τις δύο προηγούμενες που όμως αν δεν έχουν καλυφθεί η τρίτη κατηγορία αναγκών (κοινωνικές) δεν έχουν καμία σημασία. Ο σύγχρονος άνθρωπος έχοντας καταφέρει να καλύψει πλήρως τις δύο πρώτες κατηγορίες αναγκών που θέτει ο **Abraham Manslow** στη θεωρία του περί ιεράρχησης των ανθρώπινων αναγκών, επιθυμεί να καλύψει και τις κοινωνικές του ανάγκες σαν κοινωνικό ον που είναι. Σήμερα στην ιεράρχηση των αναγκών του σύγχρονου ανθρώπου, οι **τουριστικές ανάγκες** έχουν ακριβώς την ίδια βαρύτητα με τις **φυσιολογικές ανάγκες**. Η σύγχρονη ζωή που ζούμε σήμερα με τους γρήγορους ρυθμούς και τις πιέσεις που ασκούν το ίδιο το περιβάλλον, το εργασιακό περιβάλλον και το οικογενειακό περιβάλλον, εξωθούν τον άνθρωπο στην αναζήτηση μίας πρόσκαιρης διεξόδου από όλα τα προβλήματα και τις πιέσεις που αντιμετωπίζει καθ'όλη τη διάρκεια του έτους. Η διεξόδος αυτή δεν είναι άλλη από τις διακοπές που αναζωογονούν τον άνθρωπο, τον ξεκουράζουν και ενισχύουν τις δυνάμεις και τις αντοχές του μέχρι τις επόμενες διακοπές. Ως το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα πιο πάνω είναι ότι ο τουρισμός για τον σύγχρονο άνθρωπο αποτελεί **φυσιολογική ανάγκη** και άρα χρίζει άμεσης ικανοποίησης.
9. Η ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων. Από την εποχή που ο Τόμας Κουκ ίδρυσε το πρώτο τουριστικό γραφείο στην Αγγλία τα πράγματα στις τουριστικές επιχειρήσεις έχουν αλλάξει πάρα πολύ. Οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον τουρισμό από τη παραγωγή του τουριστικού προϊόντος μέχρι τη διάθεση του και κατανάλωση του από τον τουρίστα έχουν εξελιχθεί σε τεράστιο βαθμό. Από τους

tour operators μέχρι τον ξενοδοχειακό επιχειρηματία έχουν σημειωθεί ραγδαίες εξελίξεις που προκαλούν κατάπληξη. Τα παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν βελτιωθεί σε τεράστιο βαθμό και η ποικιλία τους ικανοποιεί και τον πιο απαιτητικό πελάτη.

5.3 Η οικονομική σημασία του τουριστικού φαινομένου

Τη περίοδο αυτή υπήρξαν πολλές ευνοϊκές συνθήκες που συνέβαλαν στη διαμόρφωση του σημερινού ομαδικού και οργανωμένου τουρισμού. Αυτές τις ευνοϊκές συνθήκες αξιοποίησε και το κάθε σύγχρονο κράτος για την προώθηση και ανάπτυξη του τουρισμού, γιατί έγινε πλέον αντιληπτό ότι ο τουρισμός αποτελεί μία αξιόλογη πηγή εσόδων και βοηθάει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση προβλημάτων όπως:

- Κάλυψη ιδιαίτερα σημαντικού μέρους του συναλλαγματικού ελλείμματος, ειδικά σε χώρες με προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών τους.
- Η συμβολή στην αύξηση του εισοδήματος σε ατομικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Εξαιτίας των πολλαπλασιαστικών επιδράσεων του τουρισμού στην οικονομία, προωθείται η καλύτερη κατανομή του εισοδήματος ανάμεσα στα αστικά και τα περιφερειακά κέντρα προωθώντας την περιφερειακή ανάπτυξη.
- Γίνονται νέες επενδύσεις και δημιουργούνται νέες θέσεις απασχόλησης με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας και να μειώνεται η ανεργία.
- Βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών και αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων.²

Όλες αυτές οι αλλαγές που επήλθαν σε όλους τους τομείς της κοινωνίας μας, βοήθησαν στο μέγιστο βαθμό την ανάπτυξη του τουρισμού και ανάδειξαν τον πανανθρώπινο χαρακτήρα του. Διαμέσου του τουρισμού οι λαοί του κόσμου έρχονται πιο κοντά, κατανοούν ο ένα τα ήθη, τα έθιμα τις παραδόσεις του άλλου και γενικά τα ιδιαίτερα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν κάθε λαό. Μέσω αυτής της αλληλογνωριμίας των λαών που μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω του τουρισμού, επιτυγχάνεται η διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης και οι πολεμικές συγκρούσεις ανάμεσα στους λαούς έχουν μειωθεί στο ελάχιστον.

5.4 Η κοινωνική σημασία του τουριστικού φαινομένου

Όλες αυτές οι κοσμοϊστορικές αλλαγές που σημειώθηκαν μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν συνέβαλαν μόνο στην ανάπτυξη του τουρισμού ως μία βιομηχανία παροχής υπηρεσιών. Οι αλλαγές που επήλθαν σε όλους τους τομείς της κοινωνίας βοήθησαν στο να πάψει πια ο τουρισμός να αποτελεί προνόμιο των λίγων και να γίνει κτήμα και δικαίωμα του κάθε ανθρώπου ανεξαρτήτως της κοινωνικής του τάξης.

Ο τουρισμός με τη σημερινή του μορφή καλύπτει ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που ανάγονται στο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό πεδίο επιστημονικής ανάλυσης.

Η μεγάλη σειρά δομικών και διαρθρωτικών αλλαγών που σημειώθηκαν μεταπολεμικά μετέτρεψαν τον τουρισμό σε σύγχρονη κοινωνική αναγκαιότητα.

Απόρροια αυτής της αλλαγής των κοινωνικών συνθηκών είναι η νέα μορφή "εκβιομηχανοποιημένου" τουρισμού, που έχει πολιτογραφηθεί διεθνώς ως η **βιομηχανία**

χωρίς καμινάδες. Ο τουρισμός πέραν της αναπόδραστης οικονομικής και αναπτυξιακής του νομοτέλειας, έχει περιβληθεί και ένα τεράστιας σπουδαιότητας κοινωνικό και ανθρωπιστικό σχήμα.

Η κοινωνική σπουδαιότητα του τουριστικού φαινομένου εμπειρικλείεται στο κείμενο της Διάσκεψης της Μανίλας για τον Παγκόσμιο Τουρισμό και στηρίζεται σε τέσσερις(4) βασικές αρχές :

- Η πανανθρώπινη και διεθνολογική αξία του τουρισμού.
- Το ανθρώπινο δικαίωμα που προκύπτει από την ανταλλαγή των χρονικών ορίων ανάμεσα στην εργασία, στη διασκέδαση και στη ψυχαγωγία.
- Η συμβολή του τουρισμού στη προστασία του περιβάλλοντος χώρου και στη διαμόρφωση νέων συνθηκών ζωής.
- Η επισήμανση της καθολικής ευθύνης για την ανάπτυξη του τουρισμού, που σε τελική ανάλυση βοηθάει σημαντικά στην προώθηση και διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και βοηθάει επίσης της χώρες να ανακάμψουν σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.³

5.5 Οι ιδιαιτερότητες του τουριστικού φαινομένου

Η τουριστική βιομηχανία όπως αναφέραμε και νωρίτερα είναι η μόνη σταθερά αναπτυσσόμενη βιομηχανία στο κόσμο. Ο άνθρωπος σήμερα με τις συνθήκες που επικρατούν κυρίως στις μεγαλουπόλεις, με το άγχος να κυριαρχεί σε κάθε στιγμή του, με τα εργασιακά ωράρια να γίνονται όλο και πιο απαιτητικά, με τις οικογενειακές υποχρεώσεις να αυξάνονται, με τον ελεύθερο να μειώνεται δραματικά, ο σύγχρονος άνθρωπος διακατέχεται όλο και περισσότερο από την επιθυμία για διακοπές που όσο περνάει ο χρόνος, αυτή η επιθυμία γίνεται **ανάγκη**.

Αυτή η ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για διακοπές που του δίνουν την ικανοποίηση της πρόσκαιρης φυγής από την ρουτίνα της καθημερινότητας και από τα προβλήματα που τον ταλαιπωρούν κατά τη διάρκεια του έτους, είναι που έχει κάνει την τουριστική βιομηχανία την μεγαλύτερη, την πιο κερδοφόρα και αναπτυσσόμενη βιομηχανία στο κόσμο.

Το κύριο γνώρισμα που χαρακτηρίζει την τουριστική βιομηχανία είναι ο **άνθρωπος**. Οι περισσότερες βιομηχανίες στο κόσμο εμπειρικλείουν στην όλη λειτουργία τους τον άνθρωπο αλλά δεν βασίζονται εξολοκλήρου σε αυτόν. Η τουριστική βιομηχανία είναι ίσως η μόνη βιομηχανία στον κόσμο που στηρίζεται εξολοκλήρου στον άνθρωπο. Από τη παραγωγή, την διάθεση και κυρίως την κατανάλωση ο άνθρωπος παίζει τον σημαντικότερο ρόλο. Η τουριστική βιομηχανία είναι μία βιομηχανία **από ανθρώπους για τους ανθρώπους**.

Ο άνθρωπος είναι το σημείο αναφοράς κάθε τουριστικής επιχείρησης και προς την ικανοποίηση του εργάζονται όλες οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν τη τουριστική βιομηχανία. Η ικανοποίηση του **ανθρώπου- τουρίστα** αποτελεί τον κεντρικό άξονα και τον βασικό στόχο κάθε τουριστικής επιχείρησης και αυτό γιατί ο ικανοποιημένος **πελάτης** αποτελεί εγγύηση για την επιβίωση και την μελλοντική ανάπτυξη της κάθε τουριστικής επιχείρησης.

Αφού λοιπόν ο άνθρωπος αποτελεί το κυριότερο παράγοντα για την τουριστική βιομηχανία, δεν θα μπορούσε αυτή η βιομηχανία να μείνει ανεπηρέαστη από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διέπουν τον άνθρωπο και την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον διέπεται από μία ιδιαίτερη συμπεριφορά. Η τουριστική βιομηχανία αφού έχει σαν κεντρικό της άξονα τον άνθρωπο, δεν θα ήταν ποτέ δυνατό να

μείνει ανεπηρέαστη από τις διακυμάνσεις αυτής της συμπεριφοράς. Έτσι, όλοι οι φορείς που ασχολούνται με τον τουρισμό, άμεσα ή έμμεσα, (κρατικοί και ιδιωτικοί), θα πρέπει να προβλέπουν και αν είναι δυνατόν να αποτρέπουν τους παράγοντες που προβλέπεται να επηρεάσουν την ανθρώπινη συμπεριφορά και κατά συνέπεια την τουριστική βιομηχανία. Όμως, τις περισσότερες φορές αυτό δεν είναι εφικτό γιατί η συμπεριφορά του ανθρώπου και κατά συνέπεια η τουριστική του συμπεριφορά δεν εξαρτάται από τους φορείς του τουρισμού, αλλά από εξωγενείς παράγοντες όπως οικονομικούς, πολιτικούς κτλ. Οι εξωγενείς αυτοί παράγοντες δεν είναι δυνατό να προβλεφτούν και κυρίως να αποτραπούν από τους φορείς του τουρισμού. Έτσι, ο τουρισμός σαν το πιο ευπαθή καταναλωτικό αγαθό δέχεται τις συνέπειες αυτών των παραγόντων που μεταβάλλουν την ανθρώπινη συμπεριφορά που με τη σειρά της επηρεάζει άμεσα και μη αναστρέψιμα την τουριστική συμπεριφορά.

Οι τουριστικοί φορείς κάθε χώρας όντας ανήμποροι να αναλάβουν οποιαδήποτε αποτρεπτική ενέργεια προς αυτούς τους παράγοντες μίας και δεν επαφίεται σε αυτούς η αποτροπή τους ή όχι, το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να λάβουν κάποια διορθωτικά κυρίως μέτρα που θα περιορίσουν κάπως τις επιπτώσεις αυτών των παραγόντων στην τουριστική βιομηχανία.

Οι επιπτώσεις που επικφέρουν οι διάφοροι εξωγενείς παράγοντες όπως π.χ. πολεμικές συγκρούσεις, τρομοκρατικές ενέργειες, επιδημίες, οικονομική ύφεση κτλ, στη τουριστική βιομηχανία κάθε χώρας, έχουν αλυσιδωτές επιπτώσεις και σε όλο το φάσμα της οικονομίας. Η τουριστική βιομηχανία καλύπτει στο σύνολο της ένα τεράστιο φάσμα επιχειρήσεων που ασχολούνται με την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση του τουρίστα, από τις αεροπορικές εταιρίες και τα μεγάλα ξενοδοχεία μέχρι το fast food εστιατόριο.

Οι οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού σε μία οικονομία μπορεί να είναι ευεργετικές σε τέτοιο βαθμό όταν ο τουρισμός βρίσκεται σε άνθηση που να μπορεί να στηρίξει από μόνος μία ολόκληρη οικονομία και καταστροφικές όταν υπάρχει τουριστική ύφεση για οποιοδήποτε λόγο.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο όλες οι χώρες αντιλήφθηκαν τις ευεργετικές οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού στην οικονομία και έριξαν το βάρος του ενδιαφέροντος τους στη ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας. Οι ευεργετικές επιπτώσεις του τουρισμού στη οικονομία ήταν τόσο εντυπωσιακές που πάρα πολλές χώρες παραμέλησαν τους άλλους κλάδους της οικονομίας τον πρωτογενή και τον δευτερογενή κλάδο) και εστίασαν τον ενδιαφέρον τους στον τριτογενή κλάδο στον οποίο κατατάσσεται και ο τουρισμός και αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη βιομηχανία παροχής υπηρεσιών στον κόσμο.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, ο τουρισμός αποτελεί μία τεράστια βιομηχανία παροχής υπηρεσιών που μπορεί να στηρίξει μία ολόκληρη οικονομία και να οδηγήσει ένα κράτος στην ευημερία. Αυτή είναι η θετική πλευρά του τουρισμού. Υπάρχει όμως και η αρνητική πλευρά του τουρισμού.

Αυτή η αρνητική πλευρά του τουρισμού επαφίεται όπως προαναφέρθηκε στον **ανθρωποκεντρισμό** του τουριστικού φαινομένου. Ο ανθρωποκεντρισμός του τουρισμού επιφέρει και πολλά μειονεκτήματα. Ο άνθρωπος προσαρμόζει τις ανάγκες του και τις προτεραιότητες του ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες γύρω του.

Παρόλο που ο τουρισμός για τον σύγχρονο άνθρωπο αποτελεί επιτακτική ανάγκη, όταν οι συνθήκες του ευρύτερου περιβάλλοντος μεταλλάσσονται τότε ο άνθρωπος μεταλλάσσει και τη συμπεριφορά του. Για παράδειγμα, όταν έγινε το τρομοκρατικό κτύπημα με τα αεροπλάνα την 11^η Σεπτεμβρίου στην Νέα Υόρκη, η συμπεριφορά του τουρίστα-καταναλωτή άλλαξε. Ενώ πριν το τρομοκρατικό κτύπημα το αεροπλάνο θεωρείτο ως το πιο ασφαλές μέσο μετακίνησης, μετά το τρομοκρατικό κτύπημα ο άνθρωπος προσαρμόσε την συμπεριφορά του με βάση τα νέα δεδομένα. Έθεσε δηλαδή νέες προτεραιότητες στην ζωή του. Πριν το κτύπημα στους δίδυμους πύργους και με το αεροπλάνο να θεωρείται το ασφαλέστερο μέσο διακίνησης, ο άνθρωπος είχε ως προτεραιότητα του την ικανοποίηση της ανάγκης του για τουρισμό. Μετά το

τρομοκρατικό κτύπημα στην Νέα Υόρκη, ο άνθρωπος αναπροσάρμοσε τις προτεραιότητές του. Η προτεραιότητα που έθεσε ο άνθρωπος μετά το κτύπημα είναι η **ασφάλεια** του.

Αυτό ήταν ένα παράδειγμα για να κατανοήσουμε πως η ανθρώπινη συμπεριφορά που επηρεάζει άμεσα και τη τουριστική συμπεριφορά χάριν στον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα του τουρισμού, αλλάζει από μέρα σε μέρα. Και αυτό είναι ολοφάνερο στο παράδειγμά μας. Εκεί που ο άνθρωπος χρησιμοποιούσε το αεροπλάνο χωρίς κανένα φόβο για τις μετακινήσεις του και κυρίως για την κάλυψη των τουριστικών αναγκών του, ξαφνικά σε μία μέρα βλέπουμε την συμπεριφορά του ανθρώπου να αλλάζει άρδην. Παρόλο που η ανάγκη για τουρισμό και μετακινήσεις δεν έπαψε να υφίσταται, βλέπουμε τον άνθρωπο να θέτει την ανάγκη της ασφάλειας σαν πρώτη του προτεραιότητα.

Με τα όσα λέχθηκαν πιο πάνω, θέλαμε να αποδείξουμε ότι ο τουρισμός σαν ίσως η μόνη **ανθρωποκεντρική** βιομηχανία στο κόσμο, βασίζεται και επηρεάζεται από την ανθρωπίνη συμπεριφορά και τις μεταβολές που επέρχονται σε αυτή τόσο από ενδογενείς παράγοντες όσο και από εξωγενείς παράγοντες. Για αυτό το λόγο τόσο οι κρατικοί όσο και οι ιδιωτικοί οικονομικοί παράγοντες κάθε χώρας θα πρέπει παράλληλα με την ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας και κατεπέκταση του τριτογενή τομέα της οικονομίας, θα πρέπει να αναπτύσσουν και να υποβοηθούν κάθε προσπάθεια από όποιο φορέα και να προέρχεται, για ανάπτυξη και επέκταση και των δύο άλλων τομέων της οικονομίας, του πρωτογενή και του δευτερογενή.

Η παράλληλη ανάπτυξη και των τριών τομέων της οικονομίας και όχι μόνο του τριτογενή και πιο συγκεκριμένα του τουρισμού, παίζει καθοριστικό ρόλο για τη περαιτέρω ανάπτυξη και την σταθερότητα της οικονομίας.

Μία οικονομία θα πρέπει να έχει γερές βάσεις και στους τρεις τομείς της οικονομίας για να μπορεί να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες που θα προκύψουν. Μία οικονομία που στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στον τουρισμό, κάθε φορά που κάποιος εξωγενής παράγοντας θα επηρεάζει την τουριστική κατανάλωση, η οικονομία αυτή θα κλυδωνίζεται. Μία οικονομία στηριζόμενη αποκλειστικά και μόνο στο τουρισμό θα επηρεάζεται κάθε φορά που θα επηρεάζεται και η ανθρώπινη συμπεριφορά με αποτέλεσμα την αστάθεια της οικονομίας και οι συχνές αυξομειώσεις του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας.

1. Τουριστική Γεωγραφία, Ζαφειροπούλου Αναστασία, Πάτρα 1992

2. Τουριστική Γεωγραφία, Ζαφειροπούλου Αναστασία, Πάτρα 1992

3. Κοινωνιολογία του Τουρισμού, Περικλής Ν. Λύτρας, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα 1998

Κεφάλαιο 6

Η ιστορία του Κυπριακού Τουρισμού

6.1 Γενικά

Ο τουρισμός αποτελεί για την Κύπρο τη κολώνα στήριξης της οικονομίας της. Είναι η μεγαλύτερη και η πλέον ανεπτυγμένη βιομηχανία του τόπου και η μόνη που παρουσιάζει σταθερή ανάπτυξη κάθε χρόνο. Η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου αποφέρει μεγάλα έσοδα στο κράτος και χιλιάδες Κύπριοι εργοδοτούνται σε αυτή. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι για το 2002 τα έσοδα από το τουρισμό ανήλθαν σε 1230 εκατομμύρια λίρες που αποτελεί το 27% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Επίσης, η συμβολή της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου στη μείωση της ανεργίας και στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας, δε θα μπορούσε να αγνοηθεί, μίας και σε αυτή εργοδοτούνται άμεσα ή έμμεσα πάνω από 50 000 Κύπριοι και ξένοι πολίτες.

Είναι νομίζω εμφανής η σπουδαιότητα του τουρισμού για τη Κύπρο και καλό θα ήταν να κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναδρομή στην ίδρυση και ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας του τόπου μας.

Όπως όλοι ξέρουμε το τουριστικό φαινόμενο παγκόσμιος αναπτύσσεται και αρχίζει να παίρνει τη σημερινή του μορφή μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και χάριν σε όλες εκείνες τις αλλαγές που συντελέστηκαν στον τεχνολογικό, οικονομικό, πολιτισμικό, εργασιακό και κοινωνικό τομέα και έτσι ο τουρισμός ξέφυγε από τη φάση της αριστοκρατίας και πέρασε στη φάση της δημοκρατίας και του ορθολογισμού.¹ Σήμερα ο κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στο τουρισμό.

Ας δούμε όμως την ίδρυση και ανάπτυξη του τουρισμού στη Κύπρο συγκεκριμένα.

6.2 Ίδρυση και Ανάπτυξη

Τα θεμέλια του Κυπριακού Τουρισμού βρίσκονται πίσω στις αρχές της δεκαετίας του '60. Για την ακρίβεια μετά το τέλος του απελευθερωτικού αγώνα κατά των Άγγλων το 1959. Η ανάπτυξη του κυπριακού τουρισμού ήταν ομαλή και επιτυχημένη μέχρι το καλοκαίρι του 1974 με την εισβολή των Τούρκων στο νησί. Όλες οι οικονομικές δραστηριότητες του νησιού διακόπηκαν αυτή τη περίοδο και ο τομέας της τουριστικής βιομηχανίας θρηνούσε την απώλεια των δύο μεγαλύτερων και πιο ανεπτυγμένων τουριστικών κέντρων του νησιού, της Αμμοχώστου και της Κερύνειας, που έπεσαν στα χέρια των εισβολέων. Η τουριστική βιομηχανία παρέλυσε κατά τη περίοδο αυτή. Η κατοχή της Αμμοχώστου και της Κερύνειας είχε σαν αποτέλεσμα τη απώλεια 13 000 κλινών που μεταφράζεται σε 71.7% της συνολική δυναμικότητας της Κύπρου σε κλίνες την εποχή εκείνη συν 5 000 κλίνες υπό κατασκευή και περίπου το 50% των τουριστικών υπηρεσιών της Κύπρου σε εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ, νυχτερινά κέντρα και καταστήματα τουριστικών ειδών.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, ο οποίος είναι ένας ημικρατικός οργανισμός, που είναι υπεύθυνος για το σχεδιασμό, προγραμματισμό, προώθηση και μάρκετινγκ της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου, οι ξενοδοχειακοί επιχειρηματίες του νησιού καθώς και όσοι εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στο τουρισμό, δούλεψαν σκληρά για την επαναδραστηριοποίηση του τουρισμού στις ελεύθερες περιοχές της Δημοκρατίας και την επαναφορά της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη. Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού επιβλέπει τις ενέργειες του Οργανισμού.

Σαν αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής και της διακοπής της τουριστικής ανάπτυξης της Κύπρου, η ιστορία του τουρισμού της Κύπρου μπορεί να χωριστεί σε δύο περιόδους: την

περίοδο πριν από την εισβολή από το 1960 μέχρι το 1974 και την περίοδο μετά την εισβολή από το 1975 μέχρι σήμερα.

6.3 Πριν από την εισβολή

Η κυβέρνηση τους νεοσύστατης Δημοκρατίας της Κύπρου αντιλαμβανόμενη τον ζωτικής σημασίας ρόλο που μπορούσε ο τουρισμός να παίζει στη διαφοροποίηση και αναδιοργάνωση της οικονομικής ζωής του νησιού, έθεσε την ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού στις πρώτες προτεραιότητες της.

Σταθμό σε όλη αυτή τη προσπάθεια για την ανάπτυξη του τουρισμού στη Κύπρο, αποτέλεσε το ζωτικής σημασίας βήμα για τη τουριστική βιομηχανία του τόπου, η ίδρυση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού το 1969.

Κυρίως δόθηκε έμφαση στην επέκταση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος του νησιού με στόχο την κατάκτηση από τη Κύπρο της υψηλότερης θέσης ανάμεσα στους άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς στη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Η δεκαετία του '70 βρήκε τη Κύπρο να είναι ένα φημισμένο και ξακουστό τουριστικό κέντρο. Τα παραθαλάσσια θέρετρα της Αμμοχώστου και της Κερύνειας γνώριζαν ημέρες ευημερίας και πλούτους μίας και έρχονταν πρώτες στις προτιμήσεις της πλειοψηφίας των τουριστών.

Η πολιτική για το τουρισμό στόχευε στις ομάδες εκείνες τουριστών με υψηλά και μεσαία εισοδήματα και στον αποκλεισμό του μαζικού τουρισμού. Σαν αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής, η πλειοψηφία των τουριστών της Κύπρου ανήκαν σε ανώτερες οικονομικές και κοινωνικές ομάδες και ήταν μίας πιο ώριμης ηλικίας.

Ο μέσος όρος αύξησης στις αφίξεις τουριστών στη Κύπρο κάθε χρόνο, πριν από της εισβολή, ήταν της τάξεως του 20% σε αντίθεση με τον μέσο όρο αύξησης της παγκόσμιας τουριστικής κίνησης που ήταν 8%. Ο μέσος όρος της αύξησης του συναλλαγματικού όγκου κάθε χρόνο από το τουρισμό στη Κύπρο, πριν από την εισβολή, ήταν της τάξεως του 22%, σε αντίθεση με 12% που ήταν η αύξηση του συναλλαγματικού όγκου από το τουρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

6.4 Μετά την εισβολή

Ο τομέας του τουρισμού δεν αποτελούσε πρώτη προτεραιότητα στα χρόνια που ακολούθησαν την Τουρκική εισβολή. Η κυβέρνηση έριξε το βάρος της προσοχής της στα επείγοντα προβλήματα που δημιουργήθηκαν με την εισβολή. Τα κυριότερα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει η κυπριακή κυβέρνηση ήταν η επανεγκατάσταση 200 000 προσφύγων στις ελεύθερες περιοχές και η ανοικοδόμηση της κατεστραμμένης οικονομίας του νησιού.

Παρόλα αυτά οι προσπάθειες για την αναβίωση της τουριστικής βιομηχανίας δεν έπαψαν ποτέ.

Τα κύρια προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει ο τομέας του τουρισμού τα πρώτα χρόνια μετά την εισβολή ήταν:

- Η επανατοποθέτηση της Κύπρου στο Παγκόσμιο Τουριστικό Χάρτη
- Η κατασκευή νέων ξενοδοχείων και τουριστικών υπηρεσιών σε αντικατάσταση αυτών που χάθηκαν
- Η ανακατασκευή και η επέκταση του μικρού αεροδρομίου της Λάρνακας που θα συνδέει τη Κύπρο με όλο τον κόσμο

Μετά το 1976, ο τουρισμός τέθηκε στις προτεραιότητες της κυβέρνησης στα πλαίσια του σχεδίου για ανάπτυξη της οικονομίας της Κύπρου. Η επιθυμία της κυβέρνησης και οι

ασταμάτητες προσπάθειες της για ανάπτυξη του τουρισμού αντικατοπτρίζονται στα διάφορα σχέδια και μελέτες για τον τουρισμό και στις δαπάνες για την ανάπτυξή του. Σαν αποτέλεσμα των δυναμικών προσπαθειών του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, την υποστήριξη της κυβέρνησης μέσω πολλών πολιτικών και οικονομικών μέτρων και το πνεύμα ομαδικότητας και αλληλοϋποστήριξης των Κύπριων επαγγελματιών του τουρισμού, η τουριστική κίνηση προς τη Κύπρο άρχισε να αυξάνεται ξανά. Ο αριθμός των αφίξεων τουριστών μακράς διαμονής στη Κύπρο αυξήθηκε από 47 085 το 1975 σε 827 987 το 1986 και το 1988 οι αφίξεις ξεπέρασαν το 1 εκατομμύριο φτάνοντας τον αριθμό ρεκόρ για τη Κύπρο του 1 111 818. Οι αφίξεις τουριστών συνέχισαν να αυξάνονται μέχρι το 1991 που λόγω του πολέμου στο Περσικό Κόλπο μειώθηκαν σε σχέση με το 1990 κατά 11,3%.

Το 1992 οι αφίξεις έφτασαν το 1 991 000, αντικατοπτρίζοντας τις συνεχείς και συντονισμένες προσπάθειες της κυβέρνησης και του ΚΟΤ που με επιπλέον διαφημιστικές εκστρατείες, ενδυνάμωση των Δημοσίων Σχέσεων και προσφέροντας ουσιαστική υποστήριξη στους ξένους τουριστικούς πράκτορες κατάφεραν όχι μόνο να επαναφέρουν τη τουριστική κίνηση στα επίπεδα πριν από το πόλεμο αλλά και να την αυξήσουν. Το 1993 οι αφίξεις μειώθηκαν σαν αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης σε πολλές χώρες της Ευρώπης, στις διακυμάνσεις των ισοτιμιών του συναλλάγματος και στις μη ανταγωνιστικές τιμές της ξενοδοχειακής μας βιομηχανίας. Οι αφίξεις το 1996 έφτασαν το 1 950 000, τα 2 088 000 το 1997, τα 2 222 000 το 1998, τα 2 434 285 το 1999, τα 2 686 205 το 2000, τα 2 696 732 το 2001, που αν και η χρονιά αυτή σημάδεψε τη τουριστική βιομηχανία και κυρίως της βιομηχανία των αερομεταφορών λόγω του τρομοκρατικού κτυπήματος την 11^η Σεπτεμβρίου στην Νέα Υόρκη, εντούτοις η χρονιά αυτή ήταν η καλύτερη για το κυπριακό τουρισμό. Οι επιπτώσεις του χτυπήματος της 11^{ης} Σεπτεμβρίου φαίνονται την χρονιά του 2002 που παρατηρείται μία μείωση στις αφίξεις των τουριστών σε σχέση με το 2001 της τάξης του 9% και με τον συνολικό αριθμό των αφίξεων να φτάνει τα 2 420 000.

Το 2003 όπως φαίνεται θα είναι η χειρότερη χρονιά για τον κυπριακό τουρισμό λόγω του πολέμου στο Ιράκ, της οικονομικής και πετρελαιοϊκής κρίσης ξέσπασε σε όλο τον κόσμο με το ξεκίνημα του πολέμου και λόγω της επιδημίας SARS. Οι μήνες Μάρτιος, Απρίλιος και Μάιος ήταν καταστροφικοί για τη τουριστική βιομηχανία του τόπου. Οι μήνες που ακολούθησαν παρουσίασαν κάποια βελτίωση χωρίς να πλησιάζουν τις προσδοκίες των φορέων και επαγγελματιών του τουρισμού. Ας ελπίσουμε ότι η χρονιά του 2003 θα κλείσει με τις μικρότερες δυνατό απώλειες για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού αντιλαμβανόμενος ότι ο κυπριακός τουρισμός βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, ετοίμασε ένα στρατηγικό σχέδιο για το τουρισμό μέχρι το 2010 σε στενή συνεργασία με τους τουριστικούς φορείς τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Η νέα στρατηγική στοχεύει στην ανταγωνιστική επανατοποθέτηση της Κύπρου στην Διεθνή Τουριστική Αγορά.

Κεφάλαιο 7

Κύπρος: Ένα μέγιστο τουριστικό κέντρο

7.1 Γενικά

Η Κύπρος αποκαλείται ανοικτό μουσείο από τους επισκέπτες και του σπουδαστές της ιστορίας χάριν του πλούτου της σε μνημεία και κειμήλια από όλες τις ιστορικές περιόδους. Το νησί της Κύπρου αποτελούσε το κέντρο του ενδιαφέροντος για τους επισκέπτες, τους ναυτικούς και τους εμπόρους από την αυγή της ιστορίας στη περιοχή. Στην Κύπρου έχουν βρεθεί αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν την ύπαρξη οργανωμένης κοινωνικής ζωής από την 8^η χιλιετηρίδα π.Χ, ενώ στα χρόνια που ακολούθησαν διάφοροι πολιτισμοί και κουλτούρες από την γύρω περιοχή ή ακόμα και από μακρύτερες περιοχές πέρασαν από τη Κύπρο, αφήνοντας τα σημάδια τους σε μνημεία και κειμήλια.

Παράλληλα με το πλούσιο και εύρωστο παρελθόν που αντικατοπτρίζεται στα διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα τα μνημεία, η Κύπρος έχει να επιδείξει και ένα πλούσιο παρόν, που καθρεφτίζεται σε μία μοντέρνα και προηγμένη χώρα που είναι ασυγκρίτως ανώτερη από τις χώρες της γύρω περιοχής με βάση αισθητικά, οικονομικά και τεχνολογικά κριτήρια. Η αρχαία Κύπρος συναντά την μοντέρνα σε ένα άψογο και αρμονικό συνδυασμό. Δίπλα από τους αρχαιολογικούς χώρους, γεμάτους ιστορία και μνήμες δένουν αρμονικά μοντέρνα ξενοδοχεία και εγκαταστάσεις τροφοδοσίας, καλύπτοντας έτσι κάθε ανάγκη του επισκέπτη και του τουρίστα.

Το κύριο ποιοτικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της Κύπρου το οποίο έχει κατατάξει το νησί ανάμεσα στα μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα του κόσμου είναι η **φιλοξενία** του κυπριακού λαού. Η ανοιχτή και ζεστή καρδιά του κυπριακού λαού και η προθυμία του να φτάσει στην άλλη άκρη του νησιού για να εξυπηρετήσει και να βοηθήσει τους τουρίστες και όποιον άλλο έχει ανάγκη τη βοήθεια του, έδωσε στη Κύπρο την δυνατότητα να συνδέσει το όνομα της με τη φιλοξενία. Μεγαλύτερη διάκριση και διαφήμιση από αυτή, η Κύπρος δεν θα μπορούσε να ζητήσει. Έτσι, φιλοξενία σημαίνει Κύπρος και Κύπρος φιλοξενία. Η Κυπριακή φιλοξενία έγινε σήμα κατατεθέν από το Σαίξπηρ στο περίφημο έργο του **"Οθέλλος"** που διαδραματίζεται στη Κύπρο και στο οποίο ο επισκέπτης παραλαμβάνεται με το περίφημο **"Καλωσορίστε στη Κύπρο Κύριε"**. Αναφορές στη Κύπρο και στο φιλόξενο της χαρακτήρα υπάρχουν και στους αρχαίους χρόνους όταν οι μεγάλοι Έλληνες συγγραφείς, Όμηρος και Ευριπίδης καθώς και ο Ρωμαίος ιστορικό Στράβων κάνουν αναφορές στη κυπριακή φιλοξενία.

Η Κύπρος είναι το 3^ο μεγαλύτερο νησί της Μεσογείου μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία και η συνολική της επιφάνεια είναι 9251 km². Βρίσκεται στην ανατολική Μεσόγειο σε ένα σταυροδρόμι τριών ηπείρων, της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Η ακτογραμμή της Κύπρου είναι 1364 χιλιόμετρα διάσπαρτη από με εκτεταμένες αμμώδης παραλίες και μικρούς παρθένους κόλπους.

Το έδαφος της Κύπρου προσφέρει μεγάλη ποικιλία και ποτέ το τοπίο δεν καταντάει κουραστικό. Με την κεντρική πεδιάδα να απλώνεται ανάμεσα στα δύο μεγαλύτερα ορεινά συμπλέγματα της Κύπρου που με τις ψηλές τους κορυφές και τις απολαυστικές δασώδης πεδιάδες με την εξαιρετική και τη ποικίλα βλάστηση συμπληρώνουν τις ημιορεινές περιοχές και τις αμμώδης παραθαλάσσιες περιοχές.

Η Κύπρος έχει 700 000 περίπου πληθυσμό από τον οποίο το 81% είναι Ελληνοκύπριοι και το υπόλοιπο 19% είναι Τουρκοκύπριοι και άλλες μειονότητες (Αρμένιοι, Λατίνοι, Μαρωνήτες, Άγγλοι, Ρώσοι κτλ). Η Ελληνική είναι η κύρια γλώσσα, ενώ η Τουρκοκυπριακή μειονότητα μιλάει και την Τουρκική. Επίσης ευρέως διαδεδομένη είναι και η Αγγλική γλώσσα καθώς και άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο στη τουριστική βιομηχανία.

Στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα η Κύπρος ήταν ένας δημοφιλής προορισμός για καλοκαιρινές διακοπές για τις χώρες της γύρω περιοχή, ενώ κατά το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα η Κύπρος παρουσίασε μία θεαματική τουριστική άνθιση, παίρνοντας το μερίδιό της από τη παγκόσμια τουριστική αγορά.

Οι αφίξεις τουριστών στο νησί διαφέρουν από εποχή σε εποχή τόσο σε αριθμό όσο και στις ηλικίες. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η Κύπρος προσελκύει τουρίστες όλων των ηλικιών, ενώ το φθινόπωρο, τον χειμώνα και τις αρχές της άνοιξης, προσελκύει τουρίστες μεγαλύτερων ηλικιών που έρχονται για το ήπιο κλίμα και την άνεση της εύκολης ζωής.

Τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 και η πτώτική πορεία του τουρισμού και της ταξιδιωτικής βιομηχανίας έφεραν στην επιφάνεια υπάρχοντα προβλήματα στο χώρο της τουριστικής βιομηχανίας που πήραν μεγαλύτερες διαστάσεις λόγω της υποχώρησης του τουριστικού ρεύματος από τις κύριες χώρες παραγωγής τουρισμού.

Το 2003 είναι ακόμη δύσκολη χρονιά για τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο. Μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 και την πτώτική πορεία που πήρε ο τουρισμός, ακολούθησε το 2003 ο πόλεμος των Αμερικάνων στο Ιράκ, με όλες τις τραγικές συνέπειες που όλοι γνωρίζουμε. Η οικονομική ύφεση και η πετρελαϊκή κρίση επηρέασαν ακόμη περισσότερο το τουρισμό και συνέβαλαν στη περαιτέρω μείωση της τουριστικής κίνησης. Και σαν να μην έφτανε ο πόλεμος στο Ιράκ, την κατάσταση ήρθε να επιδεινώσει η επιδημία του Άτυπου ιού της πνευμονίας γνωστός σαν SARS.

Όλα αυτά τα γεγονότα όπως ήταν φυσικό επηρέασαν και τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου και ειδικά ο πόλεμος στο Ιράκ λόγω της κοντινής απόστασης της Κύπρου από το πεδίο των μαχών.

Όλοι οι φορείς που εμπλέκονται στη κυπριακή τουριστική βιομηχανία, έπρεπε τώρα να σκεφτούν προγράμματα και λύσεις ώστε να αντισταθμίσουν τις αρνητικές συνέπειες και να επαναφέρουν την τουριστική βιομηχανία του τόπου στο σωστό δρόμο της ανάπτυξης και της προόδου.

Ο Κυπριακός τουρισμός έχει μία ανοδική πορεία να ακολουθήσει αν προωθήσει τα πλεονεκτήματά του σαν τουριστικός προορισμός και σταθερά εφαρμόσει τα στρατηγικά σχέδια που έχουν ετοιμαστεί με τη συμβολή όλων των φορέων του κυπριακού τουρισμού, κρατικών ημικρατικών και ιδιωτικών.

Η Κύπρος σαν τουριστικό προορισμό δεν μπορεί να συναγωνισθεί τους άλλους τουριστικούς προορισμούς της περιοχή που προσφέρουν χαμηλές τιμές λόγω του χαμηλού εργατικού κόστους οφειλόμενο στα φτηνά εργατικά χέρια αλλά μπορεί ασυγκρίτως να συναγωνισθεί τους προορισμούς αυτούς σε ποιότητα και υψηλά ποιοτικά πρότυπα παροχής προϊόντων και υπηρεσιών. Η απάντηση στην πρόκληση της σημερινής εποχής είναι ο προσανατολισμός στη σταθερή προσφορά τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής ποιοτικής στάθμης, προσελκύοντας έτσι περισσότερο ποιοτικό τουρισμό, καθώς και η προβολή όλως εκείνων το ιδιαίτερων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων τα οποία έχουν δώσει στη Κύπρο μία διακεκριμένη θέση σαν τουριστικός προορισμός.

7.2 Διεθνείς και τοπικές μεταφορές

Οι εξαιρετικές συγκοινωνίες έχουν συμβάλει τα μέγιστα στην εκτεταμένη και γρήγορη ανάπτυξη του νησιού. Τα δύο διεθνή αεροδρόμια στη Λάρνακα και Πάφο και τα δύο λιμάνια σε Λεμεσό και Λάρνακα, συνδέουν τη Κύπρο με όλο τον κόσμο. Πάνω από 50 αεροπορικές εταιρίες εκτελούν σε εβδομαδιαία βάση πάνω από 260 πτήσεις. Και τα δύο αεροδρόμια του νησιού συγκαταλέγονται σε αυτά με τη μεγαλύτερη επιβατική κίνηση στη Μεσόγειο και την Μέση Ανατολή. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Κύπρος αποτελεί την 2^η μεγαλύτερη ναυτιλιακή δύναμη της Μεσόγειου, με τα πλοία που φέρουν τη σημαία της να οργάνουν τις θάλασσες όλου του κόσμου. Όσον αφορά τις συγκοινωνίες εντός του νησιού, οι κοντινές αποστάσεις μεταξύ των διαφόρων πόλεων του νησιού, γίνονται ακόμη κοντινότερες χάριν στο εξαιρετικό οδικό δίκτυο και τους αυτοκινητόδρομους που

συνεχώς βελτιώνονται και αναβαθμίζονται. Η Κύπρος διαθέτει αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες με συχνές συνδέσεις μεταξύ των διαφόρων πόλεων. Επίσης η υπηρεσία service taxi είναι διαθέσιμη σε όλες τις πόλεις της Κύπρου. Επίσης, τα ιδιωτικά ταξί και τα ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις μετακινήσεις στο εσωτερικό του νησιού.

7.3 Το κλίμα της Κύπρου

Το κλίμα της Κύπρου είναι θερμό και ξηρό. Το ήλιος στη Κύπρο λάμπει 340 μέρες τον χρόνο. Οι χειμώνες στη Κύπρο είναι ήπιοι χωρίς πολλές βροχοπτώσεις. Η περίοδος για θαλάσσια μπάνια ξεκινάει από τον Απρίλη και δεν τελειώνει μέχρι τον Νοέμβριο. Τα πευκόφυτα δάση της Κύπρου, δεν απέχουν πάνω από δύο ώρες από τις παραθαλάσσιες περιοχές. Έτσι κάποιος μπορεί να κολυμπήσει στη ζεστή θάλασσα της Κύπρου και να κάνει μία εκδρομή στα βουνά την ίδια μέρα.

7.4 Ιατρικές Υπηρεσίες

Η Κύπρος παρέχει ιατρικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και εξυπηρέτησης. Τα δημόσια νοσοκομεία, ιδιωτικές κλινικές και ιατρικά κέντρα είναι εξοπλισμένα με του τελευταίου τύπου μηχανήματα και παρέχουν τις αναγκαίες υπηρεσίες και διευκολύνσεις σε οποιο τις χρειαστεί. Η Κύπρος είναι σε θέση να προσφέρει οποιαδήποτε ιατρική υπηρεσία, από μία απλή εξέταση μέχρι εγχειρήσεις ανοικτής καρδιάς και μεταμοσχεύσεις οργάνων. Πολλοί από του κύπριους γιατρούς, διαφόρων ειδικοτήτων, συγκαταλέγονται ανάμεσα στους καλύτερους γιατρούς του κόσμου.

7.5 Τηλεπικοινωνίες

Η Κύπρος κατατάσσεται 3^η στο κόσμο σε παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Η ΑΤΗΚ (Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου) έχει ένα εκτεταμένο τηλεφωνικό δίκτυο που επιτρέπει στους συνδρομητές της να έχουν απευθείας τηλεφωνική σύνδεση με πάνω από 200 χώρες. Η ΑΤΗΚ προσφέρει υπηρεσιών τηλεγραφημάτων, υπηρεσίες τηλεφωνικής σύνδεσης από τα πλοία στη Κύπρο μέσω του Κυπριακού σταθμού και του δορυφορικού συστήματος INMARSAT, υπηρεσίες και δίκτυο κινητής τηλεφωνίας (NMT και GSM) καθώς και υπηρεσίες διαδίκτυου.

7.6 Συνεδριακός Τουρισμός και Τουρισμός Κινήτρων

Η Κύπρος και ο ΚΟΤ προωθούν την ανάπτυξη και επέκταση του συνεδριακού τουρισμού και του τουρισμού κινήτρων και ειδικών ενδιαφερόντων.

Η Κύπρος αποτελεί ιδανικό μέρος για πραγματοποίηση συνεδρίων μεσαίου μεγέθους, επαγγελματικών συναντήσεων, συσκέψεις επαγγελματικών και άλλων ενώσεων, σεμινάρια διαφόρων τύπων κτλ, τα οποία συνήθως λαμβάνουν χώρα τη χαμηλή περίοδο, στην οποία συνδυάζεται το ήσυχο περιβάλλον και οι χαμηλότερες χρεώσεις, λόγω των χαμηλότερων τιμών των ξενοδοχείων.

Ο στόχος της Κυπριακής Κυβέρνησης για προώθηση και ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού, καθρεφτίζεται στον μεγάλο αριθμό ξενοδοχείων 5 και 4 αστέρων, τα οποία όλα προσφέρουν τις δικές τους υπηρεσίες συνεδρίων. Όλες οι αίθουσες συνεδρίων προσφέρουν τις τελευταίες τεχνολογικές διευκολύνσεις, με μοντέρνα οπτικοακουστικά μέσα, τηλεπικοινωνίες και μεταφραστικά μηχανήματα. Για τη πραγματοποίηση διαφόρων γεγονότων η Κύπρος προσφέρει προϊόντα που ανταποκρίνονται στην αξία τους (value-for money products), ειδικές τιμές για συνέδρια και συμμετέχοντες σε ταξίδια κινήτρων, εξαιρετική ξενοδοχειακή υποδομή, εξαιρετικές υπηρεσίες και διευκολύνσεις συνεδρίων, καλλιτεχνικά γεγονότα και ένα ιδανικό κλίμα.

Η γεωγραφική θέση της Κύπρου ενθαρρύνει πολλές εταιρίες και επιχειρήσεις από τις χώρες της γύρω περιοχής, να πραγματοποιούν τις συναντήσεις και τις συσκέψεις τους στη Κύπρο, λόγω της εύκολης πρόσβασης για τους συμμετέχοντες στα συνέδρια, στις συναντήσεις ή στα σεμινάρια που προέρχονται από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Η κατασκευή του Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου το 1988 στη Λευκωσία άνοιξε νέους ορίζοντες στο χώρο του συνεδριακού τουρισμού. Επίσης, τα ξενοδοχεία σε όλη τη Κύπρο προσφέρουν επαγγελματικές και αξιόπιστες υπηρεσίες συνεδρίων σε διεθνείς οργανισμούς.

7.7 Τουρισμός Ειδικών Ενδιαφερόντων

Η Κύπρος έχει δείξει μία αξιοθαύμαστη ευκαμψία και προσαρμοστικότητα στην εναλλαγή του μοντέλου από τον παθητικό στον ενεργητικό τουρισμό και με επιτυχία συναγωνίζεται άλλες χώρες στο τομέα του τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων, η οποία είναι μία εναλλακτική μορφή τουρισμού. Η Κύπρος παρέχει όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες και διευκολύνσεις στις ομάδες που έρχονται στη Κύπρο για κάποιο ειδικό λόγο. Τέτοιες ομάδες είναι: οι σπουδαστές και οι μελετητές της ιστορίας που έρχονται στη Κύπρο για να μελετήσουν και να θαυμάσουν από κοντά την πλούσια ιστορία του τόπου, οι φυσιολάτρες και οι φυσιοδίφες που έρχονται για να μελετήσουν τη χλωρίδα και τη πανίδα του τόπου, οι γεωλόγοι και άλλοι επιστήμονες για να μελετήσουν τη γεωλογική σύσταση του νησιού κτλ. Το 1996 ιδρύθηκε ένα Σύνδεσμος με σκοπό να προωθήσει των αγροτουρισμό και το τουρισμό ειδικών ενδιαφερόντων στη Κύπρο.

7.8 Ειδικές Εκδηλώσεις

Ειδικές εκδηλώσεις όπως η Διεθνή Έκθεση Κύπρου, το Διεθνές Πρωτάθλημα Ράλλη, η Γιορτή του Κρασιού, το φεστιβάλ Αφροδίτη, το Φεστιβάλ Κύπρια κτλ έχουν αποκτήσει διεθνή φήμη και ακτινοβολία για καλύτερη συναδέλφωση και συχνούς πελάτες. Η Κύπρος έχει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό συχνών πελατών (Repeaters) που επισκέπτονται τη Κύπρο ξανά και ξανά λόγω των καλών εμπειριών και αναμνήσεων που έχουν από το νησί.

7.9 Ο Τουρισμός γενικά

Ο εξερχόμενος τουρισμός βρίσκεται επίσης σε άνοδο τα τελευταία χρόνια. Οι Κύπριοι ταξιδεύουν συχνά κυρίως σε ευρωπαϊκούς προορισμούς και προορισμούς στη γύρω περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Τα τελευταία όμως χρόνια παρατηρείται μία αυξημένη ζήτηση από πλευρά των Κυπρίων για προορισμούς στην Άπω Ανατολή και την Αμερική. Αυξημένη δημοτικότητα ανάμεσα στους Κύπριους ταξιδιώτες παρουσιάζουν και οι κρουαζιέρες σε διάφορα μέρη της Μεσογείου.

7.10 Κρουαζιέρες

Η βιομηχανία των κρουαζιέρων αποτελεί σήμερα ένα σημαντικό μέρος του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, που συμβάλει τα μέγιστα στον εμπλουτισμό και στην διαφοροποίηση του από τα τουριστικά προϊόντα των ανταγωνιστικών χωρών της Κύπρου. Η Κύπρος αποτελεί ιδανικό και δημοφιλή για όσους θέλουν να πραγματοποιήσουν κρουαζιέρες και να επισκεφτούν γειτονικές χώρες όπως η Αίγυπτος, ο Λίβανος, το Ισραήλ, η Ελλάδα κτλ. Η βιομηχανία των κρουαζιέρων γίνεται όλο και πιο επαγγελματική, επεκτείνοντας και βελτιώνοντας το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και καθιστά τη Κύπρο κέντρο με πολλές ευκαιρίες για πραγματοποίηση διαφόρων ειδών διακοπών. Μέσω των κρουαζιέρων οι ξένοι επισκέπτες της Κύπρου να εμπλουτίσουν τις διακοπές τους με μία σύντομη κρουαζιέρα που προσφέρει ανεπανάληπτες στιγμές, στις γειτονικές χώρες.

Κεφάλαιο 8

ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

8.1 Γενικά

Οι τουριστικοί πόροι ενός κράτους είναι οποιοδήποτε γεωγραφικό στοιχείο , που λειτουργεί σαν κίνητρο τουριστικής έλξης. Η έλξη έχει δυναμικό περιεχόμενο και μετριέται με τον αριθμό των επισκεπτών που δέχεται ο τόπος .¹

Τα γεωγραφικά στοιχεία που εμπλέκονται στο τουρισμό και αποτελούν τουριστικούς πόρους είναι :

- Ο εδαφικός χώρος .
- Το φυσικό περιβάλλον.
- Τα ανθρωπογεωγραφικά στοιχεία.
- Τα κλιματολογικά στοιχεία.
- Τα πολιτιστικά στοιχεία.

Ένα βασικό στοιχείο που συνδέεται φυσικά και αναπόσπαστα με το τουρισμό, είναι ο συγκεκριμένος εδαφικός χώρος που μπορεί να είναι μία χώρα , μία περιοχή της χώρας ή ακόμα ένα ορισμένο τμήμα , που το αποκαλούμε τουριστική τοποθεσία .Ο χώρος αυτός για να είναι τουριστικά αξιόλογος πρέπει να είναι " οικονομικά " προσπελάσιμος από τους τόπους προέλευσης των τουριστών.

Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ένα πλέγμα στοιχείων του συγκεκριμένου εδαφικού χώρου. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε στοιχεία όπως : τη μορφολογία του εδάφους , τη διαμόρφωση του ζωοφυτικού περιβάλλοντα χώρου , τις γεωλογικές ιδιομορφίες κ.α που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν κίνητρα τουριστικής έλξης.

Τα κλιματολογικά στοιχεία είναι τα κίνητρα αυτά που διαμορφώνουν τον παραθαλάσσιο (θερινό) τουρισμό και τον βουνίσιο (χειμερινό) τουρισμό. Στα στοιχεία αυτά ανήκουν η ηλιοφάνεια , η θερμοκρασία του αέρα και της θάλασσας , οι βροχοπτώσεις και οι χιονοπτώσεις. Έτσι, οι χώρες μπορούν να χωριστούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

- ❖ Σε χώρες θερινού τουρισμό όπου προσελκύουν τουρίστες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες .
- ❖ Σε χώρες χειμερινού τουρισμού όπου προσελκύουν τουρίστες κατά τους χειμερινούς μήνες.

Σε κάθε εδαφικό χώρο που διαθέτει πολιτιστικά στοιχεία , αυτά αποτελούν και τη πολιτιστική του κληρονομιά . Τα πολιτιστικά στοιχεία βασικά έχουν γεωγραφική έννοια στο βαθμό που είναι " φυσικά " συνδεδεμένα με τον εδαφικό χώρο , ωστόσο μπορούν να είναι και επίκτητα και να δημιουργηθούν μάλιστα για να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις και τις ανάγκες τού τουριστικού κυκλώματος.

Έτσι , τα μνημεία των αρχαίων πολιτισμών (Αιγυπτιακού , Ελληνικού , Ρωμαϊκού , Βυζαντινού , πολιτισμού των Ίνκας , των Μάγια και των Ατζέκων , του κινέζικου πολιτισμού , τα έργα της Αναγέννησης , ο λαϊκός πολιτισμός , η λαϊκή τέχνη , η αρχιτεκτονική και γενικά τα σύγχρονα έργα πολιτισμού) θεωρούνται πολιτιστικά τουριστικά στοιχεία.

Τα ανθρωπογεωγραφικά στοιχεία του τουρισμού τα διακρίνουμε κυρίως στις ψυχικές ιδιότητες των ανθρώπων υποδοχής των τουριστών. Τα ήθη και τα έθιμα σχετικά με τη φιλοξενία που σε σχέση με το τουριστικό φαινόμενο εμφανίζονται με άλλες διαστάσεις στη σημερινή εποχή που διαμορφώνει τη τουριστική βιομηχανία και κατά συνέπεια διαμορφώνει τη τουριστική συνείδηση. Έτσι, η πηγαία και αυθόρμητη υποδοχή των τουριστών που τη συναντούσαμε στα προηγούμενα χρόνια, σήμερα με την βιομηχανοποίηση του τουρισμού, γίνεται αναγκαστικά επαγγελματική ανάγκη.

Ο Παγκόσμιος Τουριστικός Χώρος μπορεί από γεωγραφικής άποψης να χωριστεί σε δύο (2) βασικές περιοχές :

- ❖ Σε χώρες που παράγουν και προσφέρουν κυρίως τουρισμό.
- ❖ Σε χώρες που καταναλώνουν κυρίως τουρισμό.

Αυτός ο διαχωρισμός όμως δεν πρέπει να περιορίζεται σε στεγανά γιατί καμία χώρα δεν είναι αποκλειστικά χώρα προορισμού τουριστών, χωρίς ταυτόχρονα, έστω και στο ελάχιστο, να είναι και χώρα προέλευσης τουριστών. Κάθε χώρα επομένως παράγει και καταναλώνει τουρισμό. Συνεπώς, το ερώτημα που θα πρέπει να απαντηθεί για να δούμε σε ποια από τις δύο κατηγορίες ανήκει κάθε χώρα είναι : ποια από τις δύο λειτουργίες υπερτερεί της άλλης. Η προσφορά ή η ζήτηση;

Με κριτήριο λοιπόν τις αφίξεις ξένων και τις αναχωρήσεις ημεδαπών, μπορούμε να διακρίνουμε τις διάφορες χώρες σε :

- ❖ Ενεργητικού τουρισμού.
- ❖ Παθητικού τουρισμού.

Κατά κανόνα οι χώρες του παθητικού τουρισμού είναι πιο ανεπτυγμένες από αυτές του ενεργητικού τουρισμού, που είναι όμως πλούσιες σε τουριστικούς πόρους.

8.2 Οι τουριστικοί πόροι της Κύπρου

Η Κύπρος παρόλο που είναι ένα μικρό νησί, διαθέτει όμως μία τεράστια ιστορία, ένα εξίσου τεράστιο πολιτισμό και μια πληθώρα τουριστικών πόρων που η φύση την προίκισε απλόχερα. Η Κύπρος συγκεντρώνει όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν πόλους έλξης για τους τουρίστες. Ένας ολόκληρος κόσμος σε ένα μόνο νησί. Αυτή η πρόταση ανταποκρίνεται στο ακέραιο για τη Κύπρο. Η Κύπρος περικλείει ένα ολόκληρο πλέγμα από τουριστικούς πόρους που τη κάνουν μοναδική σε όλο τον κόσμο. Οι ομορφιές της Κύπρου είναι πάμπολλες. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο που η Θεά Αφροδίτη, η Θεά της ομορφιάς, διάλεξε τη Κύπρο για να γεννηθεί και να δοξαστεί. Η Θεά της ομορφιάς διάλεξε το πιο όμορφο τόπο για να γεννηθεί, τη Πάφο. Η ακτή της Πάφου που γεννήθηκε η Αφροδίτη έχει την ομορφιά της Θεάς που γέννησε.

Στη Κύπρο δε θα μπορούσε να λατρεύεται περισσότερο κανένας άλλος θεός. Έτσι ο λαός της Κύπρου αγάπησε και λάτρεψε τη Θεά της ομορφιάς και του έρωτα. Και αυτό δεν είναι τυχαίο. Ο λαός της Κύπρου είναι όμορφος λαός και αγαπάει και εκτιμάει καθετί όμορφο. Η Κύπρος είναι ένα πολύ όμορφο νησί και ο λαός της την αγάπησε και λάτρευσε τη Θεά που τόσο απλόχερα χάρισε στο τόπο τους τόσο ομορφιά.

Η Κύπρος διαθέτει όλους τους τουριστικούς πόρους που αναφέραμε πιο πάνω και σε υπερθετικό βαθμό μάλιστα. Ο ήλιος, οι πανέμορφες δαντελωτές ακτές, οι παραλίες με τα πεντακάθαρα νερά και το βαθύ μπλε, οι αμμουδιές με τη πλούσια χρυσή άμμο, η τεράστια και μακρόχρονη ιστορία της και ο πλούσιος πολιτισμός της, τα τεράστια

αρχαιολογικής αξίας μνημεία της που τα περισσότερα από αυτά αποτελούν μέρος της Παγκόσμιας Κληρονομιάς και είναι προστατευμένα από την UNESCO , π.χ ολόκληρη η πόλη της Πάφου συγκαταλέγεται στη λίστα της UNESCO για τη Παγκόσμια Κληρονομιά. Τα ζεστά της καλοκαίρια και οι ήπιοι χειμώνες , τα όμορφα της δάση που αποτελούν οάσεις δροσιάς και ξεκούρασης το καλοκαίρι και ιδανικά μέρη για τους λάτρεις των χειμερινών αθλημάτων και του χιονισμένου τοπίου κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Επίσης , ο μοναδικός και ανεκτίμητος θρησκευτικός πολιτισμός καθιστά τη Κύπρο Παγκόσμιο Θρησκευτικό κέντρο. Η λαϊκή τέχνη και ο λαϊκός πολιτισμός της , η παραδοσιακή αρχιτεκτονική της , τα ήθη και τα έθιμα αλλά πάνω από όλα η παραδοσιακή και ζεστή φιλοξενία των κατοίκων της Κύπρου που τη κάνουν μοναδική σε όλο τον κόσμο.

Οι τουριστικοί πόροι της Κύπρου αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο αναπόσπαστο από τη Κυπριακή ιστορία και παράδοση. Αυτό το μωσαϊκό των τουριστικών πόρων της Κύπρου , τόσο από πλευράς αρχαιολογικών , μνημειακών και ιστορικών πόρων , όσο και από πλευράς φυσικών και κλιματολογικών πόρων , καθώς και από άποψη λαϊκής παράδοσης , ηθών και εθίμων , αισθήματος φιλοξενίας , όπως και επίσης το σύνολο των τουριστικών επιχειρήσεων και εγκαταστάσεων υποδομής (αεροδρόμια , λιμάνια , οδικό δίκτυο , μαρίνες κτλ) που είναι αναγκαία για την υποδοχή , διαμονή και εξυπηρέτησης του τουριστικού ρεύματος , δένονται σε τέλεια αρμονία στο ηλιόλουστο νησί της Αφροδίτης. Η Κύπρος, το νησί της Αφροδίτης και του έρωτα, διαθέτει αναρίθμητους τουριστικούς πόρους που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη και τον μεταφέρουν σε άλλες εποχές και καταστάσεις. Από τον Παλαιολιθικό οικισμό της Χοιροκοιτίας μέχρι τις υπέροχες και κοσμοπολίτικες παραλίες της Αγίας Νάπας και τη μοναδικότητα του Ακάμα, όλα δένουν αρμονικά σε αυτό το μικρό νησί όπου η ομορφιά και ο πολιτισμός περιττεύει.

Στη Κύπρο, αν και γνώρισε πολλούς κατακτητές που έφεραν και στο νησί τον δικό τους πολιτισμό, τίποτα δεν είναι ξένο. Όλα μοιάζουν αρμονικά δεμένα μεταξύ τους, λες και φτιάστηκαν ειδικά γι τη Κύπρο. Ο Αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός εδώ συναντά τον Αιγυπτιακό, οι Πέρσες τους Φοίνικες, οι Ενετοί τους Φράγκους, οι Τούρκοι τους Άγγλους, η Ορθοδοξία τον Μουσουλμανισμό, όμως η Κύπρος κατάφερε να αφομοιώσει όλους αυτούς τους πολιτισμούς και να τους εντάξει σε ένα ενιαίο πολιτισμό και παράδοση που ονομάζεται Κυπριακός Πολιτισμός.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Κύπρος παρά τις πολλές κατακτήσεις της από διάφορους λαούς, ουδέποτε έχασε την Ελληνική της ταυτότητα. Παρέμεινε Ελληνική διατηρώντας ωστόσο την δική της ταυτότητα, τον ιδιαίτερο πολιτισμό της, τις παραδόσεις της, τα ήθη και τα έθιμα της που είναι ένα κράμα από όλους τους πολιτισμούς που έφεραν στην Κύπρο οι διάφοροι κατακτητές.

Η Κύπρος διαιρείται σε έξι επαρχίες, της Λευκωσίας, της Λεμεσού, της Λάρνακας, της Πάφου, της Αμμοχώστου και της Κερύνειας, από τις οποίες οι δύο τελευταίες από το 1974 βρίσκονται υπό Τουρκική κατοχή.

Όλες οι επαρχίες της Κύπρου διαθέτουν αμέτρητους τουριστικούς πόρους, με την επαρχία Αμμοχώστου να έρχεται πρώτη σε τουριστικούς πόρους, τόσο αρχαιολογικούς όσο και φυσικές ομορφιές και τη μικρή Κερύνεια, την αγαπημένη όλων των Κύπριων, να ακολουθεί. Δυστυχώς τις ομορφιές των δύο αυτών επαρχιών τις χαίρονται κάποιοι ξένοι και όχι οι νόμιμοι κάτοικοι τους. Όμως και οι υπόλοιπες επαρχίες δεν στερούνται φυσικής ομορφιάς και τουριστικών πόρων.

Στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μία καταγραφή των τουριστικών πόρων της Κύπρου ανά επαρχία γιατί πιστεύω είναι σημαντικό να αναφερθούν οι τουριστικοί πόροι της Κύπρου γιατί θα δώσουν μία πιο εμπειριστατωμένη εικόνα της Κύπρου και οι τουριστικοί πόροι έχουν άμεση σχέση με την μεγάλη τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Παρακάτω αναφέρονται επιγραμματικά οι Τουριστικοί Πόροι της Κύπρου, τα αξιοθέατα και οι χώροι που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον και αξίζει κάποιος να επισκεφτεί κατά το ταξίδι του στη Κύπρο.

8.2.1 Επαρχία Λευκωσίας

Η επαρχία Λευκωσίας βρίσκεται στο κεντρικότερο τμήμα του νησιού. Συνορεύει με όλες τις άλλες επαρχίες, ενώ ένα μικρό κομμάτι της προς βορρά βρέχεται από θάλασσα. Πρόκειται για την περιοχή Μόρφου και Τηλυρίας, που σήμερα είναι υπό Τουρκική κατοχή. Η επαρχία Λευκωσίας καταλαμβάνει περίπου το 30 % της συνολικής έκτασης του νησιού και έχει πληθυσμό 245 000 κατοίκους. Είναι κατά το μεγαλύτερο της τμήμα πεδινή περιοχή, ενώ τα δυτικά και νότια τμήματα της προς τη μεριά του Τροόδους είναι ορεινές και λοφώδεις περιοχές όπου σχηματίζονται κοιλάδες. Στην επαρχία Λευκωσίας καλλιεργούνται σιτηρά και άλλα δημητριακά, εσπεριδοειδή και λαχανικά.

Όσον αφορά την βιομηχανία, η επαρχία Λευκωσίας συγκεντρώνει το 47% του συνόλου των βιομηχανικών μονάδων της Κύπρου. Αν και ο τουρισμός της Κύπρου είναι συγκεντρωμένος στα παράλια, η Λευκωσία διαθέτει αρκετά ξενοδοχεία, ενώ τα ορεινά της θέρετρα συγκαταλέγονται θαυμάσια αγροτουριστικά καταλύματα.

Αν και η Λευκωσία έχει τη μικρότερη τουριστική ανάπτυξη από όλες τις επαρχίες της Κύπρου, εντούτοις διαθέτει πολλού και αξιόλογους τουριστικούς πόρους. Η Λευκωσία αποτελεί το επιχειρηματικό κέντρο της Κύπρου και με το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου που βρίσκεται στη Λευκωσία και είναι το καλύτερο και μεγαλύτερο, στη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, καθώς και με τα ξενοδοχεία που προσφέρονται για διεξαγωγή συνεδρίων, έχει καταφέρει να ανασπύξει σε μεγάλο βαθμό τον συνεδριακό τουρισμό.

Τα Ενετικά τείχη της Λευκωσίας

Η παλιά πόλη της Λευκωσίας περιβάλλεται από τα περίφημα ενετικά τείχη του 16^{ου} αιώνα που αποτελούν και το χαρακτηριστικότερο μνημείο της πρωτεύουσας. Σχεδιάστηκα από τον Ιταλό αρχιτέκτονα Τζούλιο Σαβονριάνο και κτίστηκαν μεταξύ του 1567 και 1570. Τα τείχη έχουν μόνο τρεις πύλες, μια βόρεια (Πύλη Κερύνειας), μια ανατολικά (Πύλη Αμμοχώστου) και μια δυτικά (Πύλη Πάφου). Η Πύλη Αμμοχώστου έχει αναστηλωθεί και λειτουργεί ως πολιτιστικό κέντρο του δήμου Λευκωσίας.

Η Λαϊκή Γειτονία της Λευκωσίας

Είναι ένας μικρός πεζοδρομημένος δρόμος που θυμίζει την ατμόσφαιρα των παλιών καιρών. Έχει παραδοσιακά κτίρια από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα τα οποία έχουν αναπαλαιωθεί και έχουν διατηρήσει την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της εποχής. Ο πεζόδρομος αυτός αποτελεί και το τουριστικό κέντρο της Λευκωσίας.

Το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο

Πρόκειται για ένα διώροφο ανακαινισμένο κτήριο του 19^{ου} αιώνα στο οποίο μέσα από φωτογραφίες, γκραβούρες, παραδοσιακές στολές, Βυζαντινές εικόνες, βενετικά νομίσματα κ.α παρουσιάζεται η ιστορία της πρωτεύουσας διαμέσου των αιώνων.

Μουσείο Χρυσοχοΐας

Στο μουσείο εκτίθενται δείγματα της τέχνης αυτής από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και του 20^{ου} αιώνα. Πρόκειται για κοσμήματα, ιερά σκεύη και παλιά εργαλεία.

Ιερός Ναός Τρυπιώτη

Ο Ι.Ν κτίστηκε το 1695 και αποτελεί εξαιρετικό δείγμα ναού φραγκοβυζαντινής τεχνοτροπίας.

Παλάτι της Αρχιεπισκοπής

Πρόκειται για ένα επιβλητικό διώροφο οικοδόμημα σε νεοβυζαντινό ρυθμό κτισμένο με κιτρινόχρωμη πέτρα. Κτίστηκε το 1956 και αποτελεί τη κατοικία του αρχιεπισκόπου Κύπρου και είναι έδρα της Κυπριακής Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας. Στεγάζει μεγάλο αριθμό εικόνων, χειρογράφων και άλλων θησαυρών της Κυπριακής Εκκλησίας. Το 1987

στήθηκε μπροστά από το παλάτι το γιγάντιο μπρούντζινο άγαλμα του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

Πολιτιστικό Κέντρο του Μακαρίου Γ'

Αποτελείται από το βυζαντινό μουσείο που περιλαμβάνει 150 εντυπωσιακές βυζαντινές φορητές εικόνες, την πινακοθήκη που περιλαμβάνει ελαιογραφίες, χάρτες κτλ καθώς και έργα Ευρωπαίων καλλιτεχνών με έργα εμπνευσμένα από την ελληνική ιστορία και την επανάσταση του 1821, και τη βιβλιοθήκη. Στο Βυζαντινό μουσείο εκτίθενται και τα περίφημα ψηφιδωτά της Παναγίας της Κανακαριάς.

Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

Περιλαμβάνει συλλογή κυπριακής λαϊκής τέχνης του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα όπως ξυλόγλυπτα, εργόχειρα, κεντήματα, κυπριακές ενδυμασίες κ.α.

Μουσείο Εθνικού Αγώνος και Ι.Ν Αγίου Ιωάννη Θεολόγου

Ιδρύθηκε το 1961 και περιλαμβάνει ενθυμήματα του απελευθερωτικού αγώνα κατά των Άγγλων. Στον περιβάλλον χώρο του μουσείου βρίσκεται και ο περίφημος ναός του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου κτισμένος το 1662 από τον Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο. Στο ναό εντυπωσιάζουν οι τοιχογραφίες και το ξυλόγλυπτο τέμπλο.

Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου

Είναι το σπίτι του δραγουμάνου Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου. Είναι εξαιρετικό δείγμα αστικής αρχιτεκτονικής του 18^{ου} αιώνα και σήμερα στεγάζει το Εθνολογικό Μουσείο στο οποίο το 1988 απονεμήθηκε το βραβείο Europa Nostra.

Εκκλησία Φανερωμένης και Μνημείο Ελευθερίας

Η εκκλησία είναι κτισμένη το 1872 σε φραγκοβυζαντινό ρυθμό και το μαυσωλείο περιέχει τα λείψανα του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και άλλων κληρικών που κρεμάστηκαν από τους Τούρκους το 1821. Το μνημείο Ελευθερίας στήθηκε το 1970 και ζωντανεύει τον αγώνα κατά των Άγγλων το 1995 – 1959.

Εκκλησία Χρυσαιλιώτισσας και Τζαμί Ομερέ

Θεωρείται η πιο παλιά βυζαντινή εκκλησία της Λευκωσίας. Κτίστηκε το 1450 από την Ελένη Παλαιολόγου, σύζυγο του Βασιλεία Ιωάννη Β'. Περιέχει συλλογή σπάνιων εικόνων βυζαντινής εποχής. Μετά την Κατάληψη της Λευκωσίας από τους Τούρκους το 1571, ο Μουσταφά Πασάς μετέτρεψε την εκκλησία της Αγίας Μαρίας σε τζαμί ισχυριζόμενος ότι σε αυτό το σημείο είχε ξεκουραστεί ο προφήτης Ομέρ όταν επισκέφτηκε τη Λευκωσία.

Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας

Είναι το μεγαλύτερο και σπουδαιότερο αρχαιολογικό μουσείο της Κύπρου. Ιδρύθηκε το 1908 και στεγάζει τη πολιτιστική κληρονομιά 10000 χρόνων με αντιπροσωπευτικά ευρήματα από τη παλαιολιθική εποχή μέχρι τη πρώιμη Βυζαντινή περίοδο.

Φυλακισμένα Μνήματα και Τύμβος της Μακεδονίτισσας

Τα φυλακισμένα μνήματα βρίσκονται στο χώρο των κεντρικών φυλακών Λευκωσίας όπου έχουν ταφεί 9 απαγχονισθέντες και 4 πεσόντες ήρωες κατά τη διάρκεια του αγώνα κατά των Άγγλων. Στο τύμβο της Μακεδονίτισσας βρίσκονται θαμμένοι Έλληνες και Ελληνοκύπριοι που έπεσα στο 1974.

Εκκλησία Αγίου Βαρνάβα και Ιλαρίωνα

Βρίσκεται στο χωριό Περιστερώνα και είναι πεντάτρουλη εκκλησία ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας.

Ναός της Παναγία της Ασίνου

Είναι ένα πραγματικό μουσείο βυζαντινής τέχνης. Οι τοιχογραφίες χρονολογούνται από τον 12^ο μέχρι το 17^ο αιώνα. Ο μικρός αυτός ναός χαρακτηρίστηκε "Εθνική Πινακοθήκη ανύπολόγιστης αξίας" και συμπεριλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO για τη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Κακοπετριά

Το πιο φημισμένο ορεινό θέρετρο της Κύπρου μετά τις Πλάτρες. Το καταπράσινο περιβάλλον με τις πολλές πηγές, το εξαιρετικό κλίμα, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και

τον περίφημο νερόμυλο του 18^{ου} αιώνα αποτελούν πόλο έλξης για εκατοντάδες ξένους και ντόπιους τουρίστες.

Γαλάτα

Το ορεινό χωριό αυτό με τη παραδοσιακή αρχιτεκτονική είναι φημισμένο για τις 4 βυζαντινές εκκλησίες που βρίσκονται σε αυτό. Η εκκλησία του Αγίου Σωζόμενου, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, της Παναγίας Θεοτόκου, όλες του 16^{ου} αιώνα. Η εκκλησία της Παναγίας της Ποδιθού κτισμένη το 1502 περιέχει τοιχογραφίες ιταλοβυζαντινής σχολής και περιλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO.

Ο Άγιος Νικόλαος της Στένης

Ο εξαιρετικός αυτός ναός βρίσκεται 5 χλμ. Από τη Κακοπετριά και είναι χρονολογείται από τον 11^ο αιώνα. Οι περίφημες τοιχογραφίες του ανάγονται από το 12^ο μέχρι τον 17^ο αιώνα και είναι μία από τις 9 ορεινές βυζαντινές εκκλησίες που περιλαμβάνονται στο κατάλογο της UNESCO.

Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή

Το μοναστήρι αυτό βρίσκεται στο ορεινό θέρετρο του Καλοπαναγιώτη κοντά στις ιαματικές πηγές. Σήμερα δεν λειτουργεί ως μοναστήρι αλλά αποτελεί σύμπλεγμα κτισμάτων που ανάγονται σε διάφορες εποχές. Τα κυριότερα κτίσματα είναι η εκκλησία του Αγίου Ηρακλειδίου κτισμένη τον 11^ο αιώνα, η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του 12^{ου} αιώνα και ένα λατινικό παρεκκλήσι το 15^ο αιώνα. Η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη με τις εξαιρετικές τοιχογραφίες περιλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO.

Μουτουλλάς

Το ορεινό αυτό χωριό αποτελεί το δεύτερο σημαντικότερο ορεινό θέρετρο της Λευκωσίας μετά τον Καλοπαναγιώτη. Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική και το καταπληκτικό φυσικό περιβάλλον το κάνουν να ξεχωρίζει. Το πιο ενδιαφέρον όμως σημείο του χωριού είναι μια βυζαντινή εκκλησία που περιλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO. Είναι η Παναγία του Μουτουλλά κτισμένη το 1280 με εκπληκτικές τοιχογραφίες.

Πεδουλάς

Είναι το τρίτο σημαντικό θέρετρο στη περιοχή της Μαραθάσας. Διαθέτει ξενοδοχειακή υποδομή και αποτελεί κέντρο διακοπών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η βυζαντινή εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ κτίστηκε το 1474 και περιλαμβάνει τοιχογραφίες από την Καινή Διαθήκη. Είναι μία από τις 9 ορεινές βυζαντινές εκκλησίες που περιλαμβάνονται στο κατάλογο της UNESCO.

Το Μοναστήρι της Παναγία του Κύκκου

Είναι το πιο φημισμένο και πλούσιο μοναστήρι της Κύπρου. Πουθενά αλλού σε ολόκληρο τον κόσμο της Χριστιανοσύνης δεν συναντιέται τέτοιο μοναστήρι που να προκαλεί τόσο δέος, θαυμασμό, θρησκευτική κατάνυξη και να σε φέρνει σε τόσο κοντινή επαφή με το Θεό. Η μορφή της Παναγίας κυριαρχεί σε όλο το μοναστήρι. Άλλωστε ο λαός της Κύπρου έχει ένα ιδιαίτερο δέσιμο με τη Θεοτόκο.

Το μοναστήρι κτίστηκε στα τέλη του 11^{ου} αιώνα με τη βοήθεια του Αυτοκράτορα Αλέξιου Κομνηνού. Η φήμη του μοναστηριού σε ολόκληρο τον κόσμο οφείλεται στην εικόνα της Παρθένου Μαρίας που είναι μία από τις 3 εικόνες, φιλοτεχνημένη από το Άγιο Λουκά πριν από τη Κοίμησή της. Το μοναστήρι αποτελεί σπουδαίο πόλο έλξης για τους επισκέπτες της Κύπρου. Δε νοητέ να έρθει κάποιος στη Κύπρο και να φύγει χωρίς να επισκεφτεί τη Μονή Κύκκου.

Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα

Κοντά στο χωριό Δευτερά βρίσκεται ο ναός σε μορφή κατακόμβης μέσα σε ένα φυσικό σπήλαιο που είναι αφιερωμένος στη Παναγία. Ανάγεται στη πρώιμη χριστιανική περίοδο και πιστεύεται ότι κάποτε ήταν ολόκληρος τοιχογραφημένος.

Ταμασσός

Η Ταμασσός ήταν ένα από τα 12 βασίλεια της αρχαίας Κύπρου. Εδώ λατρευόταν η θεά Αφροδίτη και ο Απόλλωνας. Οι ανασκαφές έχουν φέρει στο φως τάφους από την εποχή

του Χαλκού μέχρι τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Στον αρχαιολογικό χώρο της Ταμασσού βρίσκονται και δύο βασιλικοί τάφοι σε πολύ καλή κατάσταση.

Μονή Παναγίας του Μαχαιρά

Είναι από τα παλαιότερα και σημαντικότερα μοναστήρια της Κύπρου. Κατά τη διάρκεια της εικονομαχίας (730 – 843 μ.Χ) η Κύπρος δε τάχθηκε εναντίον των εικόνων και έτσι πολλοί εικονόφιλοι μοναχοί έβρισαν καταφύγιο εδώ. Κάποιος ανάμεσα σε αυτούς που έφτασαν στη Κύπρο έφερε μαζί του και τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Το 1160 το μοναστήρι επεκτάθηκε με τη βοήθεια του Αυτοκράτορα Μανουήλ Κομνηνού. Το μοναστήρι της Παναγίας του Μαχαιρά αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους επισκέπτες της Κύπρου.

Φικάρδου

Το χωριό αυτό είναι φημισμένο σε όλη της Ευρώπη για τη θαυμάσια λαϊκή αρχιτεκτονική των σπιτιών και τα αξιόλογα έργα ξυλουργικής του 18^{ου} αιώνα. Το 1988 απονεμήθηκε στο χωριό το βραβείο Europa Nostra.

Η Παναγία του Άρακα

Στην εκκλησία του χωριού αυτού της Πιτσιλιάς βρίσκεται μία από τις 70 εικόνες που ζωγράφισε ο Άγιος Λουκάς. Πρόκειται για τη Παναγία του Άρακα. Συμπεριλαμβάνεται και αυτή στο κατάλογο της UNESCO.

Σταυρός του Αγιασμάτι

Είναι η εκκλησία με τις πιο ολοκληρωμένες σειρές τοιχογραφιών στη Κύπρο που χρονολογούνται από το 15^ο αιώνα. Συμπεριλαμβάνεται και αυτή στο κατάλογο της UNESCO.

Δάλι

Ο αρχαιολογικός χώρος του αρχαίου βασιλείου του Ιδαλίου που ήταν ένα από τα 12 αρχαία βασίλεια της Κύπρου, περιλαμβάνει ερείπια του παλατιού του Χαλκάνορα καθώς και τάφους. Στη περιοχή του Ιδαλίου βρέθηκαν πολύ σημαντικές αρχαίες επιγραφές. Πλησίον του Ιδαλίου βρίσκεται το χωριό Πέρα Χωριό με τη βυζαντινή εκκλησία των Αγίων Αποστόλων με τις εξαιρετικές τοιχογραφίες. Ανατολικά του Ιδαλίου βρίσκεται το χωριό Ποταμιά με τα ερείπια του παλατιού των Φράγκων Βασιλειάδων.

8.2.2 Επαρχία Λεμεσού

Η επαρχία της Λεμεσού αποτελεί το νότιο τμήμα της Κύπρου. Συνορεύει στα βόρεια με τη Λευκωσία, ανατολικά με τη Λάρνακα και δυτικά με τη Πάφο και στα νότια βρέχεται από τη Μεσόγειο. Η επαρχία Λεμεσού καταλαμβάνει περίπου το 15% της συνολικής έκτασης της Κύπρου και έχει πληθυσμό 180 000 κατοίκους. Η επαρχία Λεμεσού είναι κατά μεγάλο τμήμα ορεινή και ημιορεινή με την οροσειρά του Τροόδους να δεσπόζει στα βόρεια της επαρχίας, ενώ στενές πεδιάδες σχηματίζονται κοντά στα παράλια.

Στη Λεμεσό καλλιεργούνται εσπεριδοειδή, λαχανικά και κυρίως αμπέλια μιας και η Λεμεσός είναι η κατεξοχήν κρασόπαραγωγική επαρχία της Κύπρου. Το περίφημο κόκκινο κρασί, η κουμανταρία και η ζιβανία παράγονται στη Λεμεσό. Η βιομηχανία είναι εξίσου ανεπτυγμένη στη Λεμεσό.

Η Λεμεσός μετά το 1974 γνώρισε μία εκρηκτική άνοδο σε όλους τους τομείς και σήμερα είναι το σημαντικότερο εμπορικό και τουριστικό κέντρο της Κύπρου και το μεγαλύτερο λιμάνι του νησιού. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 90% των ξένων υπεράκτιων εταιριών έχουν έδρα τους τη Λεμεσό. Αυτό όμως που κάνει εντύπωση στη Λεμεσό είναι η τουριστική της υποδομή. Η επαρχία και η πόλη της Λεμεσού παρουσιάζουν τουριστική κίνηση καθ'όλη τη διάρκεια του έτους.

Η επαρχία της Λεμεσού είναι προικισμένη με αμέτρητους τουριστικούς πόρους, τόσο αρχαιολογικούς όσο και φυσικούς.

Ο Μόλος της Λεμεσού

Η περίφημη τουριστική περιοχή της Λεμεσού ξεκινάει από τον πασίγνωστο μόλο της Λεμεσού στη καρδιά της παλιάς πόλης και κοντά στο παλιό λιμάνι. Ο μόλος είναι ένα χώρος μήκους 2 χλμ. και εκτείνεται από το παλιό λιμάνι μέχρι τη περίφημη ακτή των Ολυμπίων. Είναι χώρος πρασίνου, πάρκο και χώρος περιπάτου. Τα τελευταία χρόνια διοργανώνεται στο μόλο το παγκόσμιο συμπόσιο γλυπτικής και μερικά από τα έργα εκτίθενται στο χώρο του μόλου.

Μεσαιωνικό Κάστρο Λεμεσού

Το κάστρο της Λεμεσού απέχει μόνο λίγα μέτρα από το παλιό λιμάνι της πόλης. Το 1191 ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος τέλεσε τους γάμους του με τη Βερεγγάρια της Ναβάρρας στο κάστρο αυτό. Το 14^ο αιώνα ανακαινίστηκε. Σήμερα αποτελεί μουσείο. Το 2001 ο περιβάλλον χώρος του κάστρου αναπλάσθηκε και δημιουργήθηκε με ιδιωτική πρωτοβουλία ένα πολυχώρος με εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, μουσεία και το μοναδικό στη Ευρώπη Time Elevator, μια μηχανή χρόνου που σε ταξιδεύει σε όλη την ιστορία της Κύπρου.

Παλιά Πόλη και οι οδοί Ανεξαρτησίας και Αγίου Ανδρέου

Η παλιά πόλη αποτελεί τον πυρήνα της Λεμεσού, μετά παλιά αρχοντικά που αναπαλαιώνονται και αποτελούν πραγματικά στολίδια για τη πόλη, την έντονη νυχτερινή ζωή και την αίσθηση μίας άλλης εποχής αποτελεί πόλο έλξης για τους ξένους επισκέπτες της πόλης. Η οδός Ανεξαρτησίας και ο πεζόδρομος της οδού Αγίου Ανδρέου αποτελούν το εμπορικό κέντρο της Λεμεσού με εκατοντάδες ντόπιους και ξένους να επισκέπτονται καθημερινά τα εκατοντάδες μαγαζιά που υπάρχουν. Οι δύο αυτοί δρόμοι είναι οι πιο πολυσύχναστοι σε όλη τη Λεμεσό.

Εκκλησία της Αγίας Νάπας

Κτίστηκε την Οθωμανική περίοδο στις αρχές του 18^{ου} αιώνα και αποπερατώθηκε το 1906. Είναι τρίκλιτη με μαρμάρινο εικονοστάσιο και τοιχογραφίες. Βρίσκεται στην οδό Αγίου Ανδρέου.

Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

Στεγάζεται σε ένα νεοκλασικό κτήριο, πρόσφατα ανακαινισμένο. Φιλοξενεί πλούσια συλλογή αντικειμένων κυπριακής λαϊκής τέχνης του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.

Δημοτική Βιβλιοθήκη της Λεμεσού

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λεμεσού στεγάζεται σε ένα εντυπωσιακό κτήριο του 17^{ου} αιώνα, μοναδικό σε ολόκληρη τη Κύπρο, που εντυπωσιάζει. Λειτουργεί επίσης και σαν Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λεμεσού.

Δημοτικός Κήπος Λεμεσού

Είναι, πέραν από ένα μεγάλο πάρκο με δέντρα, λουλούδια και λίμνες που προσφέρει μια ευχάριστη και δροσερή ανάπαυλα, και ο μοναδικός ζωολογικός κήπος της Κύπρου που φιλοξενεί ζώα και πτηνά από τη Κύπρο και όλο τον κόσμο. Περιλαμβάνει και ανοιχτό θέατρο στο οποίο κατά το καλοκαίρι γίνονται σημαντικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Δημοτικό Κήπο Λεμεσού γίνεται κάθε Σεπτέμβρη η περίφημη Γιορτή του Κρασιού.

Τουριστική Περιοχή Γερμασόγιας και Αμαθούντας

Οι δύο αυτές τουριστικές περιοχές της Λεμεσού ξεκινάνε από τον Ποταμό της Γερμασόγιας και εκτείνονται μέχρι την Αρχαία Αμαθούντα. Κατά μήκος αυτών των παραλιακών περιοχών βρίσκονται όλα σχεδόν τα ξενοδοχειακά συγκροτήματα της Λεμεσού, αμέτρητα εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, κλάψ, νυχτερινά κέντρα και ό,τι άλλο μπορεί να προσφέρει ένας τόπος στους επισκέπτες του. Οι δύο αυτές τουριστικές ζώνες αποτελούν και το κέντρο της τουριστικής βιομηχανίας της Λεμεσού και σφύζουν από ζωή κάθε ώρα της ημέρας.

Αρχαιολογικό Μουσείο Λεμεσού

Το μουσείο φιλοξενεί μια πλούσια συλλογή αρχαιοτήτων που καλύπτουν όλες τις σημαντικές περιόδους της ιστορίας της Κύπρου.

Αμαθούντα

Η Αμαθούντα ήταν το ένα από τα Αρχαία Βασίλεια της Λεμεσού και ένα από τα 12 Βασίλεια της Κύπρου. Χρονολογείται από τον 9^ο αιώνα π.Χ και καταστράφηκε τελείως το 1191 από τον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως ερείπια του ναού της Αφροδίτης, της Ακρόπολης, της Αρχαίας Αγοράς, των τειχών, του λιμανιού καθώς επίσης και ερείπια μίας βυζαντινής βασιλικής.

Το χωριό Λάνια

Η Λάνια είναι ένα από τα παραδοσιακότερα χωριά της Κύπρου. Η παραδοσιακή κυπριακή αρχιτεκτονική, τα στενά πλακόστρωτα δρομάκια, τα σπίτια με της στέγες από κεραμιδιά τα ξύλινα πορτοπαράθυρα, οι αυλέ με τα λουλούδια και τα μεγάλα πήλινα πιθάρια, προσελκύουν τους ξένους επισκέπτες σαν μαγνήτης.

Το χωριό Τριμίκλινη

Είναι πνιγμένο στο πράσινο και στα ρυάκια που τρέχουν γάργαρο νερό. Αυτό όμως που κάνει τη Τριμίκλινη να ξεχωρίζει είναι οι τρεις περτόκτιστες ενετικές της γέφυρες και η εκκλησία της Παναγίας κτισμένη το 1744

Οι Πλάτρες

Οι Πλάτρες είναι η Ελβετία της Μεσογείου. Είναι το πιο φημισμένο ορεινό θέρετρο της Κύπρου, πνιγμένο στο πράσινο και στα κρυστάλλινα νερά. Ο νομπελίστας ποιητής μας Γιώργος Σεφέρης στο ποίημα του Ελένη αναφέρει "Τα αηδόνια δεν σε αφήνουν να κοιμηθείς στις Πλάτρες", προτρέποντας τον αναγνώστη να φανταστεί και να επισκεφτεί αυτό το τόπο. Οι Πλάτρες διαθέτουν εξαιρετική τουριστική υποδομή και αποτελούν πόλο έλξης για χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο.

Μέσα Ποταμός και οι Καταρράκτες των Καληδονιών Πολύ κοντά στις Πλάτρες βρίσκεται ο Μέσα Ποταμός με τους καταρράκτες του και τα νερά του να πέφτουν σε δύο επίπεδα. Πολύ κοντά βρίσκεται το μοναστήρι του Μέσα Ποταμού κτισμένο τον 12^ο αιώνα. Επίσης βόρεια των Πλατρών βρίσκονται και οι γραφικοί καταρράκτες των Καληδονιών.

Τρόδος

Είναι το μεγαλύτερο ορεινό σύμπλεγμα της Κύπρου. Από την κορυφή του, τον Όλυμπο, σε υψόμετρο 1951 μέτρα, η θέα είναι απεριόριστη και μαγευτική. Στη περιοχή του Τροόδους λειτουργεί χιονοδρομικό κέντρο για τους λάτρεις των χειμερινών σπορ, καθώς επίσης και εγκαταστάσεις για τένις και ιππασία. Για όσους αγαπούν τις εκπλήξεις του δάσους υπάρχουν τα μονοπάτια της φύσης.

Τα μονοπάτια της φύσης

Τα μονοπάτια της φύσης δίνουν την ευκαιρία στον επισκέπτη να γνωρίσει καλύτερα την χλωρίδα και τη πανίδα του Τροόδους. Οι εξαιρετικές κλιματολογικές συνθήκες του Τροόδους έχουν δημιουργήσει μία τεράστια σε ποικιλία χλωρίδα. Ακολουθώντας τα μονοπάτια της φύσης ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει μια απεριόριστη θέα προς όλες τις κατευθύνσεις. Τα μονοπάτια της φύσης είναι, το μονοπάτι της Άρτεμις, το μονοπάτι της Αταλάντης, το μονοπάτι των Αηδονιών και το μονοπάτι της Περσεφόνης.

Το μοναστήρι της Παναγίας της Τροοδίτισσας

Είναι το μεγαλύτερο και σπουδαιότερο μοναστήρι της Κύπρου μετά τη Παναγία του Κύκκου. Η πρώτη εκκλησία κτίστηκε το 990 αλλά καταστράφηκε από τους Τούρκους το 1585. Η σημερινή εκκλησία είναι του 1843. Το εικονοστάσιο της Εκκλησίας είναι ολόχρυσο και η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας είναι καλυμμένη με χρυσό, ασήμι και είναι έργο του Κορνάρου. Στο μοναστήρι υπάρχουν εικόνες του 16^{ου} αιώνα με Ιταλική επίδραση.

Το χωριό Πρόδρομος

Βρίσκεται σε υψόμετρο 1400 μέτρων με καταπληκτική θέα προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο Πρόδρομος με τις φυσικές του ομορφιές, το υγιεινό κλίμα και τα πολλά νερά ελκύει επισκέπτες.

Η Κυπερούντα

Είναι το μεγαλύτερο χωριό της Πιτσιλιάς και βρίσκεται σε υψόμετρο 1300 μέτρων και είναι γνωστό για το υγιεινό του κλίμα και ιδανικός τόπος για ήσυχες διακοπές. Οι πολλές εκκλησίες του χωριού χρονολογούνται από τον 13^ο αιώνα.

Το Πελένδρι

Το Πελένδρι βυθισμένο στο πράσινο, είναι ένα από τα ομορφότερα χωριά της Κύπρου με παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού κτισμένη τον 12^ο αιώνα συμπεριλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO για τη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Το χωριό Σωτήρα

Στο μικρό αυτό χωριό βρίσκεται ο νεολιθικός οικισμός της Σωτήρας μεγάλης αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας.

Το χωριό Όμοδος

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει τουριστικό κέντρο χάρη στη παραδοσιακή του αρχιτεκτονική, το εξαιρετικό κλίμα, τα στενά πλακόστρωτα δρομάκια γεμάτα λουλούδια, την περίφημη πλακόστρωτη πλατεία και το μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού, κτισμένο από την Αγία Ελένη κατά την επίσκεψη της Κύπρου, μέσα στο οποίο περιέχεται και κομμάτι από το Τιμιο Ξύλο. Κατά τους καλοκαιρινούς κυρίων μήνες το Όμοδος κατακλύζεται από χιλιάδες τουρίστες.

Κοιλάνι – Βάσα – Φοινί

Τα τρία αυτά χωριά αποτελούν άριστα δείγματα παραδοσιακής κυπριακής αρχιτεκτονικής και φυσικού περιβάλλοντος. Κάθε χρόνο προσελκύουν εκατοντάδες επισκέπτες.

Η Λόφου

Είναι από τα πιο όμορφα και ιστορικά χωριά της Κύπρου και είναι κτισμένο από πέτρα. Χρονολογείται από τα βυζαντινά χρόνια. Διατηρεί τη παραδοσιακή λαϊκή αρχιτεκτονική. Στα λιθόστρωτα δρομάκια ο επισκέπτης έχει την αίσθηση ότι ζει στο παρελθόν.

Lady's Mile και Φασούρι

Lady's Mile είναι η περίφημη παραλία της Λεμεσού όπου κάθε καλοκαίρι κατακλύζεται από χιλιάδες λουόμενους, ντόπιους και ξένους. Το Φασούρι είναι ο Κήπος των Εσπερίδων. Είναι ένας απέραντος καταπράσινος τόπος με φυτείες πορτοκαλιών, λεμονιών και αμπελιών ζωσμένες από ψηλά κυπαρίσσια.

Το Μεσαιωνικό Κάστρο του Κολοσσίου

Κτίστηκε από τους Λουζινιανούς τον 13^ο αιώνα. Στη περιοχή του κάστρου υπάρχει και το εργοστάσιο όπου έφτιαχναν κρασί και κατεργάζονταν το ζαχαροκάλαμο. Μετά τη πτώση της Άκρας, το 1291, οι ιππότες του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ, πήραν το φέουδο από τους Λουζινιανούς το οποίο ονόμασαν GRANDE COMMANDERIE. Το γλυκό κρασί που έφτιαχναν και συνεχίζει να φτιάχνεται ονομάστηκε κουμανταρία από το όνομα του φέουδου. Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι το αρχαιότερο όνομα κρασιού στο κόσμο.

Μουσείο Επισκοπής

Βρίσκεται στο ομώνυμο χωριό. Πρόκειται για ένα παραδοσιακό διώροφο κτίριο με πλακόστρωτη αυλή. Φιλοξενεί ευρήματα κυρίων από τη περιοχή του Κουρίου και των γύρω περιοχών και χρονολογούνται από τη Κυπρογεωμετρική, τη ρωμαϊκή και πρωτοχριστιανική περίοδο.

Κούριο

Το Κούριο ήταν ένα από τα 12 Αρχαία Βασίλεια της Κύπρου και μαζί με την Αμαθούντα ήταν τα 2 βασίλεια της Λεμεσού. Είναι από τις πιο εντυπωσιακές αρχαιολογικές περιοχές του νησιού καθώς είναι κτισμένη σε ένα λόφο και η θέα είναι εξάισια. Ο Ηρόδοτος μνημονεύει ότι το Κούριο ιδρύθηκε από τους Αργείους. Το Κούριο τον 4^ο αιώνα μ.Χ καταστράφηκε από σεισμού και τον 7^ο αιώνα δέχτηκε τις συνέπειες των αραβικών επιδρομών. Ο αρχαιολογικός χώρος του Κουρίου περιλαμβάνει:

Αρχαίο Θέατρο

Νότια του αρχαιολογικού χώρου του Κουρίου βρίσκεται το ένα ρωμαϊκό θέατρο χωρητικότητας 3500 ατόμων. Κτίστηκε τον 2^ο αιώνα μ.Χ. Αρχαιολογικά ευρήματα

πιστοποιούν ότι το αρχικό θέατρο είχε κτιστεί τον 2^ο αιώνα π.Χ. Το 1961 το τμήμα αρχαιοτήτων αναστήλωσε το θέατρο και σήμερα χρησιμοποιείται για θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες κτλ. Η εξαιρετική του ακουστική και η εξάισια θέα του το κάνουν μοναδικό.

Οικία Ευστολίου

Δίπλα από το θέατρο μπορεί κανείς να θαυμάσει ένα μεγαλόπρεπο οικοδόμημα του 4^{ου} αιώνα μ.Χ., την οικία του Ευστολίου. Αποτελείται από 30 δωμάτια και τα δάπεδα είναι διακοσμημένα με εξαιρετικά ψηφιδωτά. Το χαρακτηριστικότερο ψηφιδωτό είναι αυτό που παριστάνει, ηλαιοχρωμένο σε κύκλο, το κεφάλι μίας γυναίκας με την επιγραφή κτίσις.

Οικία Μονομάχων

Πήρε το όνομα της από το ψηφιδωτό που παριστάνει μονομάχους σε ζεύγη να μονομαχούν και τα ονόματά τους με κεφαλαία ελληνικά γράμματα.

Οικία Αχιλλέα

Ήταν κτίριο υποδοχή επισήμων κτισμένο τον 2^ο αιώνα μ.Χ. Το κυριότερο ψηφιδωτό αναπαριστά τον Οδυσσέα στη Σκύρο να αναγνωρίζει τον Αχιλλέα που ήταν μεταμφιεσμένος σε γυναίκα. Στην οικία αυτή μπορεί κανείς να δει απομεινάρια του αποχετευτικού συστήματος της πόλης.

Πρωτοχριστιανική Βασιλική

Χρονολογείται από τον 5^ο αιώνα μ.Χ και είναι μία από τις μεγαλύτερες βασιλικές της αρχαίας Κύπρου. Ήταν καθεδρικός ναός και η έδρα του Επισκόπου. Ο επισκέπτης σήμερα μπορεί να δει τις γρανιτένιες κολώνες και τα ψηφιδωτά που κοσμούν τα δάπεδα της.

Ρωμαϊκή Αγορά – Νυμφαίο

Η Ρωμαϊκή Αγορά με τη περίστυλη στοά βρίσκεται στο κέντρο του Κουρίου και χρονολογείται από την Ελληνιστική περίοδο. Πρόσφατες ανασκαφές έφεραν στο φως το ρωμαϊκό Νυμφαίο, ένα πολυσύνθετο κτίριο αφιερωμένο στις Νύμφες.

Στάδιο Κουρίου

Το στάδιο του Κουρίου κτίστηκε τον 2^ο αιώνα μ.Χ και ήταν χωρητικότητας 6000 θεατών σε επτά σειρές καθισμάτων. Οι διαστάσεις του σταδίου ήταν 217 μέτρα μήκος και 17 μέτρα πλάτος. Καταστράφηκε τον 4^ο αιώνα μ.Χ από σεισμούς.

Ιερό Απόλλωνα Υλάτη

Ο θεός Απόλλωνας στο Κούριο λατρευόταν ως ο προστάτης των δασών εξού και το προσωνύμιο Υλάτης. Το Ιερό του χρονολογείται από τον 4^ο π.Χ αιώνα. Ήταν σημαντικό κέντρο λατρείας και ο Στράβωνας αναφέρει ότι όποιος άγγιζε το βωμό στο ιερό εθεωρείτο ιερόσυλος και πεταγόταν στη θάλασσα. Το Ιερό το αποτελούσαν ο ναός του Απόλλωνα, αίθουσες για τους επισκέπτες – προσκυνητές, παλαίστρα, σύμπλεγμα λουτρών και ένας ιερός περίβολος.

Πισσούρι

Το Πισσούρι βρίσκεται πάνω σε ένα ύψωμα με πανοραμική θέα πάνω προς τη πεδιάδα και τον κόλπο Πισσουρίου. Η γραφική παραλία του νησιού με τη χρυσή άμμο έχει σχήμα πετάλου. Τα τελευταία χρόνια η περιοχή Πισσουρίου έχει εξελιχθεί σε σύγχρονο παραθεριστικό κέντρο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2003 εγκαινιάστηκε στο Πισσούρι το πλέον πολυτελές συγκρότημα επαύλεων, το Columbia Resort, που όμοιο του δεν υπάρχει σε όλη την Ευρώπη, συμβάλλοντας στη περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Οι Παραλίες της Λεμεσού

Ο μεγαλύτερος ίσως τουριστικός πόρος της Λεμεσού είναι οι παραλίες της. Η Λεμεσός βρέχεται από όλες τις πλευρές από τη Μεσόγειο εκτός από το βόρειο τμήμα της σχηματίζοντας έτσι υπέροχες αμμώδεις παραλίες σε όλο το μήκος της που ξεκινάνε από το Πισσούρι και καταλήγουν στη περιφημη ακτή του Κυβερνήτη, όπου εκεί έκανε τα μπάνια του ο Κυβερνήτης της Κύπρου κατά την Αγγλοκρατία.

8.2.3 Επαρχία Πάφου

Η επαρχία Πάφου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της Κύπρου και συνορεύει ανατολικά με τη Λεμεσό και τη Λευκωσία. Καταλαμβάνει το 15% της συνολικής έκτασης της Κύπρου και έχει πληθυσμό 88000 κατοίκους. Στα βόρεια της επαρχίας βρίσκεται η πεδιάδα της Χρυσοχούς και στο βορειοδυτικό της σημείο η χερσόνησος του Ακάμα, άγρια, ακατοίκητη περιοχή που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον.

Στη Πάφο καλλιεργούνται μπανάνες, φιστίκια, κηπευτικά και αμπέλια. Μετά το 1974 η επαρχία της Πάφου αναπτύσσεται τουριστικά. Σ' αυτό συντείνουν οι φυσικές καλλονές καθώς και η πλούσια ιστορία της.

Η Πάφος ήταν η πατρίδα και ο τόπος λατρείας της Κύπριδος Αφροδίτης, της μεγάλης θεάς και προστάτιδας της Κύπρου. Κατά τη μυθολογία τη Πάφο ίδρυσε ο Πάφος που ήταν γιος του Πυγμαλίωνα και της Γαλάτειας. Ο Πυγμαλίωνας φιλοτέχνησε στο παλάτι του ένα άγαλμα γυναίκας, τόσο ωραίο, που το ερωτεύτηκε. Η Αφροδίτη το λυπήθηκε και έδωσε ζωή στο άγαλμα. Έτσι ο Πυγμαλίωνας παντρεύτηκε τη Γαλάτεια και απέκτησαν τον Πάφο. Ευγνώμων ο Πάφος στην Αφροδίτη για την ευτυχία των γονιών του, έκτισε την πόλη με το όνομα του και την αφιέρωσε στη θεά.

Η Πάφος τη τελευταία δεκαετία εξελίσσεται σε ίσως το μεγαλύτερο τουριστικό κέντρο της Κύπρου και αναμένεται να ξεπεράσει και τη περίφημη Λεμεσό. Οι αμέτρητοι τουριστικοί πόροι της επαρχίας της Πάφου, η φυσικές της ομορφιές, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον που δεν έχουν δεχτεί ακόμη την ολοκληρωτική αλλοτρίωση του σύγχρονου πολιτισμού και η εξαιρετική τουριστική της υποδομή, προσελκύουν κάθε χρόνο εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες από όλο τον κόσμο. Αξίζει να σημειωθεί ότι σχεδόν ολόκληρη η επαρχία Πάφου περιλαμβάνεται στο κατάλογο της UNESCO για τη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Η Πάφος χωρίζεται σε δύο μέρη, τη Πάνω Πάφο γνωστή και σαν Κτήμα και τη Κάτω Πάφο.

Η οδός Γρίβα Διγενή

Αυτή είναι η οδός με τα εντυπωσιακά νεοκλασικά κτίρια της πόλης κτισμένα σε σειρά και τη κολώνα ιωνικού ρυθμού της 28^{ης} Οκτωβρίου που εντυπωσιάζουν των επισκέπτη. Απέναντι βρίσκεται ο Δημόσιος κήπος της Πάφου και το Δημαρχείο. Σε μία μικρή πλατεία βρίσκεται η προτομή του Κωστή Παλαμά και ένα σιντριβάνι με το άγαλμα το κοιμωμένου έρωτα να στηρίζεται σε κολώνες ιωνικού ρυθμού.

Τάφοι των Βασιλέων

Βρίσκονται βορειοδυτικά της αρχαίας Πάφου και χρονολογούνται από τον 3^ο αιώνα π.Χ. Πρόκειται για νεκρόπολη με εκατοντάδες υπόγειους τάφους λαξευμένοι μέσα σε βράχους. Δεν ανήκαν σε βασιλείς αλλά έχουν πάρει την ονομασία αυτή χάρη της εξαιρετικής αρχιτεκτονικής τους.

Κατακόμβη της Αγίας Σολομωνής

Είναι λαξευμένη μέσα σε βράχο και χρονολογείται από τον 1^ο αιώνα π.Χ όπου χρησιμοποιούταν σαν τάφος. Αργότερα μετατράπηκε σε χριστιανική εκκλησία αφιερωμένη στην Αγία Σολομωνή και τους 7 γιους της. Οι τοιχογραφίες της κατακόμβης χρονολογούνται από τον 11^ο αιώνα.

Τα ψηφιδωτά της Πάφου

Κοντά στο λιμάνι της Πάφου βρίσκονται τα ωραιότερα ψηφιδωτά που έχουν βρεθεί μέχρι σήμερα στη Κύπρο.

Οικία Διονύσου

Στην Οικία Διονύσου βρίσκονται τα εντυπωσιάζοντα ψηφιδωτά της Κύπρου. Πήρε την ονομασία της γιατί ο θεός Διόνυσος παριστάνεται σε πολλές μορφές στα ψηφιδωτά. Πρόκειται για μία ρωμαϊκή έπαυλη που τα δάπεδα της καλύπτονται από εξαιρετικά ψηφιδωτά με παραστάσεις από την ελληνική μυθολογία. Χρονολογούνται από τον 3^ο αιώνα π.Χ.

Οικία Θησέα

Το όνομα της το οφείλει στο ψηφιδωτό που παριστάνει τον Θησέα να παλεύει με το Μινώταυρο. Πρόκειται για έπαυλη του 2^{ου} αιώνα μ.Χ και τα ψηφιδωτά που καλύπτουν 1400 τ.μ της έπαυλης χρονολογούνται από τον 3^ο αιώνα μ.Χ και παριστάνουν σκηνές από την ελληνική μυθολογία και κυρίως από τη ζωή του Θησέα.

Οικία Αιώνα

Ανακαλύφθηκε το 1983 και πήρε το όνομα της από τον Αιώνα, τον θεό και κριτή του αιώνιου χρόνου, που αναπαρίσταται στο κεντρικό ψηφιδωτό του δαπέδου. Τα δάπεδα της οικίας είναι καλυμμένα από εξαιρετικά ψηφιδωτά με υπέροχες παραστάσεις από την ελληνική μυθολογία.

Οικία Ορφέα

Η οικία Ορφέα βρίσκεται δυτικά της οικίας Θησέα και χρονολογείται από τον 3^ο αιώνα μ.Χ. Η ονομασία της οφείλεται στο ψηφιδωτό που παριστάνει τον Ορφέα και τα Τέρατα.

Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Βρίσκεται κοντά στο φάρο της πόλης και χρονολογείται από το 1^ο μ.Χ αιώνα. Τον 4^ο αιώνα καταστράφηκε από σεισμό. Το 1973 το ωδείο αναστηλώθηκε και χρησιμοποιείται και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Αρχαία Αγορά

Μπροστά από το ωδείο Πάφου βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας αγοράς που χρονολογείται από τον 2^ο μ.Χ αιώνα.

Ασκληπιείον

Νότια του ωδείου συναντάμε το Ασκληπιείον που ανάγεται στο 2^ο αιώνα μ.Χ.

Σαράντα Κολώνες

Εδώ βρίσκονται τα ερείπια βυζαντινού κάστρου και οι πολλές κολώνες που βρέθηκαν έδωσαν το όνομα στο κάστρο που χρονολογείται από τον 7^ο αιώνα μ.Χ. Η θέα από εδώ είναι μαγευτική. Στη περιοχή υπάρχουν και τα ερείπια της εκκλησίας της Παναγίας του 5^{ου} αιώνα μ.Χ που τα δάπεδα της καλύπτονται με ψηφιδωτά.

Μεσαιωνικό Φρούριο Πάφου

Το φρούριο δεσπόζει του λιμανιού της Κάτω Πάφου και κτίστηκε από τους Λουζιτιανούς τον 13^ο αιώνα. Η θέα από το φρούριο προς τη πόλη και τη γύρω περιοχή είναι εξαιρετική. Στο φρούριο Πάφου πραγματοποιείται το Διεθνές Φεστιβάλ Πάφου Αφροδίτη με διεθνή ακτινοβολία.

Η Αγία Κυριακή η Χρυσοπολίτισσα

Η εκκλησία της Αγίας Κυριακή βρίσκεται στο κέντρο της Κάτω Πάφου. Κτίστηκε τον 13^ο αιώνα σε βυζαντινό ρυθμό με τρούλο πάνω σε ψηφιδωτό δάπεδο μίας πρωτοχριστιανικής εκκλησίας του 4^{ου} αιώνα.

Η Στήλη του Αποστόλου Παύλου

Δυτικά της εκκλησίας της Αγίας Κυριακής βρίσκεται η μαρμάρινη κολώνα που πιστευτέ ότι έδεσαν και μαστίγωσαν τον Απόστολο Παύλο κατά την επίσκεψη του στη Κύπρο το 45μ.Χ.

Παναγία Θεοσκεπάστη

Η εκκλησία της Παναγίας είναι κτισμένη πάνω σε βράχο και πιστευτέ ότι κατά τις αραβικές επιδρομές ένα νέφος της σκέπαζε και την έκανε αόρατη. Στην εκκλησία υπάρχουν φορητές εικόνες ανεκτίμητης αξίας.

Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου

Στο νεοκλασικό αυτό κτίριο φιλοξενούνται αρχαιότητες από την επαρχία Πάφου που χρονολογούνται από τη νεολιθική εποχή μέχρι το 1700 μ.Χ.

Βυζαντινό Μουσείο Πάφου

Στεγάζεται στο Μέγαρο της Μητρόπολης Πάφου και φιλοξενεί συλλογή φορητών εικόνων από τον 12^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα.

Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου

Φιλοξενεί μια ιδιαίτερα πλούσια και ενδιαφέρουσα συλλογή από αντικείμενα κυπριακής λαϊκής τέχνης καθώς και αρχαιολογικά ευρήματα από τη χαλκολιθική εποχή.

Γεροσκήπου

Η Γεροσκήπου ή Ιερακηγία κατά την αρχαιότητα ήταν ο ιερός κήπος της θεάς Αφροδίτης και από εδώ περνούσε η πομπή των Αφροδισίων για να κατευθυνθεί προς το Ιερό της θεός στη Παλαίπαφο. Σήμερα η Γεροσκήπου είναι μια όμορφη κωμόπολη πνιγμένη στο πράσινο και τους εξαιρετικούς κήπους, γνωστή για τα έργα χειροτεχνίας, τα υφαντά, τη καλαθοπλεκτική και τα λουκούμια της.

Αγία Παρασκευή

Η βυζαντινή εκκλησία της Αγίας Παρασκευής ανάγεται στον 9^ο αιώνα. Είναι τρικλιτή θολωτή βασιλική με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους πέντε τρούλους που σχηματίζουν σταυρό και τη κάνουν μοναδική σε όλο το χριστιανικό κόσμο.

Παλαίπαφος

Σήμερα εδώ είναι το χωριό Κούκλια. Η Παλαίπαφος ιδρύθηκε από τον Αγαπήνορα. Ήταν το μεγαλύτερο λατρευτικό κέντρο της θεάς Αφροδίτης σε όλο τον αρχαίο κόσμο. Ο ναός της Πάφιας Αφροδίτης ήταν υπέροχος και το μαντείο του ναού ένα από τα σημαντικότερα στον αρχαίο κόσμο. Στο χώρο του ναού γινόταν η γιορτή των Αφροδισίων που ήταν από τις σημαντικότερες γιορτές στο τότε κόσμο. Σήμερα μόνο ερείπια σώζονται μίας και ολόκληρη η περιοχή καταστράφηκε από σεισμό τον 4^ο αιώνα μ.Χ. Η θέα από το ιερό της Παλαίπαφου είναι μοναδική.

Αρχαιολογικό Μουσείο Παλαίπαφου

Τα αξιόλογα ευρήματα από το Ιερό της Αφροδίτης φυλάσσονται στο μουσείο Παλαίπαφου, στο χωριό Κούκλια, που στεγάζεται από στο μεσαιωνικό παλάτι των Λουζινιανών.

Πέτρα του Ρωμιού

Πρόκειται για μία από τις ομορφότερες ακτές της Κύπρου. Ο θρύλος θέλει την Αφροδίτη, θεά της ομορφιάς και του έρωτα, σπρωγμένη από το Ζέφυρο, να αναδύεται σε αυτό το μέρος της Κύπρου. Είναι ένα κολπίσκος που προστατεύεται από ένα θεόρατο βράχο. Λέγεται Πέτρα του Ρωμιού γιατί κατά τη παράδοση ο θρυλικός βυζαντινός ήρωας Διγενής Ακρίτας, έριξε με την υπεράνθρωπη δύναμή του το βράχο στη θάλασσα βουλιάζοντας τα καράβια των Αράβων. Αν και τα νερά εδώ είναι αρκετά βαθιά δεν είναι λίγοι εκείνοι που επιλέγουν να απολαύσουν τον ήλιο και τη θάλασσα σε αυτή τη θρυλική ακτή.

Παναγία της Χρυσελευόσας

Είναι βυζαντινή εκκλησία του 12^{ου} αιώνα με φορητές εικόνες του 15^{ου} και 16^{ου} αιώνα ανυπολόγιστης αξίας.

Λέμπα

Το χωριό Λέμπα βρίσκεται 5 χλμ. Βόρεια της Πάφου. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως σημαντικούς οικισμούς της χαλκολιθικής εποχής και ο επισκέπτης μπορεί να δει αναπαράσταση της ζωής των κατοίκων της εποχής εκείνης.

Κισσόνεργα

Στο χωριό Κισσόνεργα υπάρχει οικισμός που ανάγεται στη χαλκολιθική εποχή με σημαντικά ευρήματα. Ο επισκέπτης στη Κισσόνεργα μπορεί να θαυμάσει τις εκτεταμένες μπανανοφυτείες που δίνει ένα ιδιαίτερο χρώμα στη περιοχή.

Κόλπος των Κοραλλιών

Η περίφημη παραλία του Κόλπου των Κοραλλιών αποτελεί πόλο έλξης για χιλιάδες επισκέπτες. Σήμερα η περιοχή παρουσιάζει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη με μεγάλα και πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα, διαμερίσματα, μαγαζιά και εστιατόρια που εξυπηρετούν τις χιλιάδες ντόπιων και ξένων που επισκέπτονται τη περιοχή.

Πέγεια

Στο χωριό Πέγεια βρίσκονται τα ερείπια δύο παλαιοχριστιανικών βασιλικών με εξάισια ψηφιδωτά στα δάπεδα τους. Πάνω από τη θάλασσα υπάρχουν τάφοι της ρωμαϊκής

εποχής σκαμμένοι σε βράχους. Στη πλακόστρωτη πλατεία του χωριού βρίσκονται οι περίφημες και γραφικές Βρύσες της Πέγειας.

Κρίτου Τέρα

Η περιοχή της Κρίτου Τέρας είναι εύφορη και η φύση παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που προσελκύουν πολλούς φυσιοδίφες και φυσιολάτρες. Εδώ ιδρύθηκε το Κέντρο Περιβαλλοντικών Μελετών που ερευνά το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Λατσι

Το Λατσι είναι το γραφικό ψαρολίμανο της Πάφου. Το λιμανάκι έχει σχήμα πετάλου με δύο μικρούς φάρους και ξύλινη προβλήτα μήκους 45 μέτρων. Δεξιά και αριστερά του λιμανιού υπάρχουν πανέμορφες παραλίες με άμμο ή βότσαλα. Αυτό που κάνει το Λατσι πόλο έλξης για χιλιάδες επισκέπτες είναι το περίφημο φρέσκο ψάρι που ψαρεύεται στα νερά του και οι υπέροχες ψαροταβέρνες του.

Τα Λουτρά της Αφροδίτης

Τα περίφημα Λουτρά της Αφροδίτης βρίσκονται ανάμεσα στη Πόλη Χρυσοχούς και το ακρωτήριο Αρναούτη. Το τοπίο είναι μοναδικό και η θέα προς το κόλπο της Χρυσοχούς απίθανη και πολλοί τη θεωρούν σαν την ομορφότερη του νησιού. Η θεά μετά τό κολύμπι της στα βαθυγάλαζα νερά του Κόλπου, συνήθιζε να παίρνει το μάνιο της στη δροσερή λιμνούλα που περιβαλλόταν από ειδυλλιακό τοπίο και εφοδιαζόταν από αγριολούλουδα. Εδώ η Αφροδίτη γνώρισε τον Άδωνη.

Φοντάνα Αμορόζα

Πιο χαμηλά από τα λουτρά της Αφροδίτης βρίσκεται η Φοντάνα Αμορόζα που είναι εξαιρετικά όμορφη περιοχή. Είναι ιδανικό μέρος για κολύμπι. Το αξιοσημείωτο της Φοντάνα Αμορόζας είναι ότι το νερό της πηγής της το οποίο είναι πόσιμο βρίσκεται λίγα μέτρα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Μονοπάτια της Φύσης

Η περιοχή γύρω από τα λουτρά της Αφροδίτης παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον από πλευρά φυσικού περιβάλλοντος. Τα λουτρά της Αφροδίτης είναι η αφετηρία τριών φυσικών μονοπατιών διαμέσου των οποίων κανείς γνωρίζει καλύτερα την ομορφιά της περιοχής και την εξαιρετική της χλωρίδα και πανίδα. Τα τρία αυτά μονοπάτια είναι το μονοπάτι της Αφροδίτης, το μονοπάτι του Άδωνη και το μονοπάτι Σμιγιές.

Ο Ακάμας

Η χερσόνησος του Ακάμα βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της επαρχίας Πάφου. Είναι μια άγρια ακατοίκητη περιοχή με ρομαντικά, παρθένα τοπία, άθικτα από τον άνθρωπο. Η χερσόνησος του Ακάμα προστατεύεται με ειδική νομοθεσία σαν εθνικό πάρκο και καμία παρεμβολή δεν μπορεί να γίνει σε αυτό. Ο Ακάμας είναι μοναδικός σε ολόκληρο τον κόσμο. Παρουσιάζει αξιόλογη ποικιλία ειδών βλάστησης, άγριας ζωής, σπάνια γεωλογική σύσταση, υπέροχες τοποθεσίες και μαγευτικές ακρογιαλιές. Είναι πραγματική απόλαυση για τον επισκέπτη.

Στη χερσόνησο του Ακάμα ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί και να θαυμάσει τη μεγάλη αμμόδη παραλία που ονομάζεται Τοξεύτρα, το φαράγγι του Άβακα που έχει μήκος δύο χιλιόμετρα. Ο επισκέπτης περπατάει κατά μήκος μιας βαθιάς κοιλάδας που περιβάλλεται από ψηλούς και απότομους βράχους. Στο φαράγγι του Άβακα υπάρχει μια μοναδική ποικιλία σε χλωρίδα και πανίδα.

Κατά μήκος της ακτής του Ακάμα οι βράχοι σχηματίζουν σπηλιές, κυρίως υπόγειες, κολπίσκους, απότομες εσοχές και εξοχές που κάνουν το τοπίο μοναδικό. Είναι οι περίφημες θαλάσσιες σπηλιές του Ακάμα.

Στη παραλία της Λάρας ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει τις μοναδικές χελώνες Καρέτα – Καρέτα που αναπαράγονται μόνο σε αυτή τη προστατευμένη παραλία του Ακάμα. Στη παραλία της Λάρας υπάρχει εκκολαπτήριο χελώνων από το 1978 καθώς και σταθμός για τη προστασία και τη περίθαλψη των σπάνιων αυτών χελώνων. Θα ήταν μεγάλη παράληψη για κάποιον αν δεν επισκεπτόταν τα περίφημα λουτρά του Άδωνη που ξεπερνούν σε ομορφιά ακόμα και αυτά της Αφροδίτης.

Στη περιοχή του Ακάμα κάποτε υπήρχαν 101 εκκλησίες που σήμερα μόνο τα ερείπια τους έχουν μείνει. Εντύπωση προκαλεί στον επισκέπτη η τεράστια μαύρη μαρμαρίνη κολώνα στη θάλασσα που στέκει σαν μάρτυρας κάποιου αρχαιολογικού σημείου που δεν έχει εξερευνηθεί ακόμα.

Μονή Αγίου Νεοφύτου

Ιδρύθηκε το 1159 από το κύπριο ασκητή Νεόφυτου που στη συνέχεια η εκκλησία των ανακήρυξε Άγιο. Ο Άγιος Νεόφυτος έκτισε τρία κελιά και το 1185 κάλεσε το αγιογράφο Θεόδωρο Αψευδή από τη Κρήτη να στολίσει τα κελιά με τοιχογραφίες που πρόκειται για μερικές από τις σπουδαιότερες τοιχογραφίες της βυζαντινής εποχής. Η κυρίως εκκλησία κτίστηκε 200 μετά και παρόλο που είναι αφιερωμένη στη Παναγία είναι γνωστή σαν εκκλησία του Αγίου Νεοφύτου. Είναι τρικόλιτη, φραγκοβυζαντινού ρυθμού με εξαιρετικές τοιχογραφίες και ένα μία από τις σπουδαιότερες μονές στη Κύπρο.

Πόλης Χρυσοχούς

Είναι κτισμένη στη περιοχή που βρισκόταν το αρχαίο Μάριον, ένα από το 12 αρχαία βασίλεια της Κύπρου. Η περιοχή είναι εξαιρετικής ομορφιάς και σήμερα αποτελεί σημαντικό τουριστικό κέντρο καθώς η περιοχή διατηρεί τη γραφικότητα της και η γύρω περιοχή με τις θαυμάσιες ακρογιαλιές και τα μαγευτικά τοπία προσφέρει αξέχαστες διακοπές.

Παχύαμμος και Άγιος Ραφαήλ

Στο χωριό Παχύαμμος υπάρχει η περίφημη παρθένα παραλία με τη παχιά κόκκινη άμμο και το βαθυγάλαζο χρώμα που την ώρα που βασιλεύει ο ήλιος τα χρώματα και το τοπίο σου κόβουν την ανάσα. Λίγο έξω από το χωριό βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Ραφαήλ που αποτελεί πόλο έλξης πολλών προσκυνητών κάθε χρόνο.

Πάνω Παναγιά

Είναι η γενέτειρα του Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄ και σε αυτό το χωριό βρίσκεται το πατρικό του σπίτι που έχει μετατραπεί σε μικρό μουσείο. Πολύ κοντά στη Πάνω Παναγιά βρίσκεται το ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας της Χρυσορογιάτισσας.

Αγία Μονή

Νότια της Πάνω Παναγίας βρίσκεται το ιστορικό μοναστήρι της Αγίας Μονής που σύμφωνα με τη παράδοση κτίστηκε τον 4^ο αιώνα πάνω στα ερείπια του Ιερού της Ήρας.

Η Κοιλιάδα των Κέδρων

Είναι μια απόμερη κοιλάδα όπου τα δέντρα που επικρατούν είναι οι κέδροι. Η βλάστηση εδώ είναι πυκνή και υπάρχουν πάνω από 50 000 πανύψηλα αιωνόβια κέδρα που μεταφέρθηκαν από το Λίβανο. Το τοπίο και η θέα από τη Κοιλιάδα των Κέδρων είναι μαγευτική.

Σταυρός της Ψώκας

Είναι ένας μεγάλος δασικός σταθμός που αυτό που τον κάνει να ξεχωρίζει είναι ότι εδώ ζει το περίφημο ενδημικό ζώο της Κύπρου, το αγρινό. Ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει το μοναδικό αυτό ζώο σε μία προστατευόμενη περιοχή γύρω από το Σταυρό της Ψώκας. Εδώ υπάρχουν μικρά σπίτια με ξύλινες στέγες όπου μπορούν να φιλοξενηθούν οι επισκέπτες.

Πέρα Βάσα

Είναι ένα μικρό παραδοσιακό χωριό πνιγμένο στο πράσινο. Αυτό που κάνει το χωριό αυτό να ξεχωρίζει από τα άλλα είναι το περίφημο δέντρο της Πέρα Βάσας που είναι το μεγαλύτερο πεύκο που βρίσκεται στη Κύπρο και έχει δηλωθεί σαν μνημείο της Φύσης.

Οι Παραλίες της Πάφου

Όπως για κάθε παραλιακή πόλη της Κύπρου, έτσι και για τη Πάφο, οι παραλίες της αποτελούν βασικό πόλο έλξης για το τουρισμό της πόλης. Οι πανέμορφες παραλίες της Πάφου ξεκινούν από τη πέτρα του Ρωμιού και καταλήγουν στις μοναδικές παραλίες του Ακάμα.

8.2.4 Επαρχία Λάρνακας

Η επαρχία Λάρνακας βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της Κύπρου. Συνορεύει στα βόρεια με τη Λευκωσία, στα δυτικά με τη Λεμεσό και στα ανατολικά με την Αμμόχωστο. Καταλαμβάνει περίπου το 12% της συνολικής έκτασης της Κύπρου και ο πληθυσμός της ανέρχεται στις 100000 κατοίκους. Το μεγαλύτερο μέρος της επαρχίας είναι πεδινό και σε αυτή καλλιεργούνται σιτηρά, κηπευτικά και εσπεριδοειδή. Η Λάρνακα έχει και ανεπτυγμένη αλιεία και έρχεται δεύτερη μετά τη Λεμεσό στις ιχθυοκαλλιέργειες. Η Λάρνακα έχει μία αξιόλογη βιομηχανία καθώς και τα μοναδικά διυλιστήρια πετρελαίου στο νησί. Το λιμάνι της Λάρνακας έχει χάσει τη σπουδαιότητα του λόγω της μεγάλης ανάπτυξης του λιμανιού της Λεμεσού. Παράλληλα όμως, η πόλη του Ζήνωνα διαθέτει το μεγαλύτερο αεροδρόμιο του νησιού.

Η πόλη της Λάρνακας τα τελευταία χρόνια έχει σημειώσει αλματώδη ανάπτυξη στη τουριστική βιομηχανία παραμένοντας όμως η λιγότερο τουριστικά ανεπτυγμένη πόλη της Κύπρου. Το γεγονός αυτό δε σημαίνει ότι η πόλη του Ζήνωνα υστερεί σε τουριστικούς πόρους. Σε ολόκληρη την επαρχία Λάρνακας υπάρχουν σπουδαίοι τουριστικοί πόροι τόσο από πλευράς φυσικού περιβάλλοντος όσο και από πλευράς πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Οι Φοινικούδες

Με την ονομασία Φοινικούδες είναι γνωστή η προκυμαία της Λάρνακας. Μια σειρά από ψηλές φοινικίες σχηματίζουν ένα πράσινο χώρισμα και ρίχνουν προστατευτικά τη σκιά τους στους περιπατητές του πολυσύχναστου παραλιακού δρόμου της πόλης. Εκεί που τελειώνει ο παραλιακός πεζόδρομος των Φοινικούδων αρχίζει η περίφημη ομώνυμη παραλία με τη χρυσή αμμουδιά.. Η περιοχή κατά μήκος και γύρω από τις Φοινικούδες είναι η πιο ανεπτυγμένη τουριστικά περιοχή της Λάρνακας με σύγχρονα πολυτελή ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετερίες, μπαρ και νυχτερινά κέντρα αποτελούν πόλο έλξης για τους επισκέπτες της πόλης. Σε αυτό τον όμορφο πεζόδρομό της Λάρνακας γίνεται και ο φημισμένος Κατακλυσμός την ημέρα του Αγίου Πνεύματος.

Κίμων ο Αθηναίος

Κοντά στο πεζόδρομόν των Φοινικούδων, οι Λαρνακείς, έστησαν πριν από πολλά χρόνια την προτομή του Κίμωνα του Αθηναίου ο οποίος σκοτώθηκε έξω από το Κίτιο σε ναυμαχία εναντίον των Περσών υπερασπιζόμενος το νησί. Τα τελευταία χρόνια ο δήμος Λάρνακας ανέπλασε το χώρο γύρω από τη προτομή και δημιούργησε ένα υπέροχο πάρκο με λουλουδία, σιντριβάνια, νησίδες και φανάρια, που αποτελεί μια ευχάριστη και δροσερή νότα για τους επισκέπτες της πόλης ειδικότερα κατά τους ζεστούς καλοκαιρινούς μήνες.

Το Φρούριο Λάρνακας

Κτισμένο αρχικά τον Μεσαίωνα, πήρε την τωρινή του μορφή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Βρίσκεται στο παραλιακό δρόμο των Φοινικούδων και σήμερα στεγάζει το Μεσαιωνικό μουσείο και τα καλοκαίρια χρησιμοποιείται από το δήμο της Λάρνακας για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Ναός του Αγίου Λαζάρου

Κτίστηκε από τον Αυτοκράτορα Λέοντα ΣΤ΄ τον Σοφό τον 9^ο αιώνα πάνω από το τάφο του Αγίου. Πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα δείγματα βυζαντινής αρχιτεκτονικής στη Κύπρο. Εντυπωσιάζουν το χρυσό του εικονοστάσιο του με τις εξαιρετικές εικόνες και το μεγάλο κωδωνοστάσιο με πελεκητή πέτρα και τις ανάγλυφες παραστάσεις.

Μουσείο Πιερίδη

Περιλαμβάνει μια εξαιρετική συλλογή κυπριακών αρχαιοτήτων από τη χαλκολιθική εποχή μέχρι τον 14^ο αιώνα μ.Χ. Εντυπωσιάζουν τα γυάλινα ρωμαϊκά αντικείμενα και τα μεσαιωνικά κεραμικά.

Αρχαιολογικό Μουσείο

Ένα από τα σημαντικότερα μουσεία στη Κύπρο στο οποίο εκτίθενται αρχαιολογικά ευρήματα από την επαρχία της Λάρνακας από τη νεολιθική μέχρι τη ρωμαϊκή εποχή.

Κοντά στο μουσείο η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως τα κυκλώπεια τείχη της πόλης που ανάγονται στο 13^ο αιώνα π.Χ.

Μαρίνα Λάρνακας

Μέχρι πρόσφατα ήταν η μόνη μαρίνα στη Κύπρο πέραν από την ιδιωτική μαρίνα του ξενοδοχείου St. Rafael. Από το 2002 άρχισε η κατασκευή και άλλων μαρίνων σε όλες τις παράλιες πόλεις της Κύπρου. Η μαρίνα είναι χωρητικότητας 200 σκαφών και βρίσκεται σε ένα υπέροχα διαμορφωμένο χώρο στο παραλιακό δρόμο των Φοινικούδων.

Οι 33 Καμάρες

Στο δρόμο Λεμεσού – Λάρνακας τη προσοχή τραβάει μία διαδοχική σειρά από 33 καμάρες. Πρόκειται για το πετρόκτιστο υδραγωγείο που κτίστηκε τον 18^ο αιώνα από τον Οθωμανό Κυβερνήτη της Κύπρου Μπεκίρ Πασά για να υδροδοτηθεί η Λάρνακα. Οι πέτρες που χρησιμοποιήθηκαν για τη κατασκευή του προήλθαν από τον αρχαίο οικισμό του Κιτίου.

Η Αλυκή της Λάρνακας και ο Τεκές Χαλάν Σουλτάν

Είναι η μεγαλύτερη λίμνη της Κύπρου και βρίσκεται κοντά στο Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας. Την άνοιξη η αλυκή φιλοξενεί τα περίφημα φλαμίνγκος και άλλα αποδημητικά πουλιά. Στην άκρη της αλυκής καθρεφτίζεται το μουσουλμανικό τέμενος γνωστό σαν Τεκές Χαλάν Σουλτάν. Είναι αφιερωμένο στη Ουμ Χαράμ, θεία του Μωάμεθ, που στις αραβικές επιδρομές το 649 μ.Χ κατά του Κιτίου πέθανε σε αυτό το μέρος πέφτοντας από το μουλάρι. Το τέμενος αυτό κρυμμένο μέσα ψηλές φοίνικες και άλλα δέντρα θεωρείται μετά τη Μέκκα και τη Μεδίνα, το ιερότερο προσκύνημα για τους μουσουλμάνους.

Παναγία η Αγγελόκτιστη

Στο χωριό Κίτι βρίσκεται η περίφημη εκκλησία της Παναγίας της Αγγελόκτιστης που πιστεύεται ότι κτίστηκε από Αγγέλους σε μία νύχτα. Πρόκειται για βυζαντινή εκκλησία του 11^{ου} αιώνα. Αυτό που κάνει την εκκλησία μοναδική είναι η αψίδα με το περίφημο ψηφιδωτό να παριστάνει σε φυσικό μέγεθος όρθια τη Παναγία οδηγήτρια να κρατάει στο αριστερό της χέρι το Χριστό και να στέκει ανάμεσα στους Αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ που έχουν φτερά παγωνιού. Το ψηφιδωτό χρονολογείται τον 5^ο αιώνα και θεωρείται ανώτερο από αυτά της Ραβέννας.

Φράγκικο Παρεκκλήσι και Παρεκκλήσι των Αγίων Κοσμά και Δαμιανού.

Στα νότια της εκκλησίας βρίσκεται το φράγκικο παρεκκλήσι του 14^{ου} αιώνα που σήμερα είναι μικρό βυζαντινό μουσείο. Στη βόρεια πλευρά της εκκλησίας χτίστηκε τον 13^ο αιώνα το βυζαντινό παρεκκλήσι των Αγίων Κοσμά και Δαμιανού με τοιχογραφίες του 15^{ου} αιώνα.

Τα Περβόλια

Το χωριό Περβόλια, νότια του Κιτίου, είναι ένα τουριστικό κέντρο της πόλης με υπέροχα ξενοδοχειακά συγκροτήματα και υπέροχες παραλίες. Το χαρακτηριστικότερο αξιοθέατο του χωριού είναι ο Ενετικός Πύργος. Είναι ένα οικοδόμημα ύψους 8 μέτρων, 500 μέτρα από τη θάλασσα, κοντά στο φάρο.

Μαζωτός

Το χωριό αυτό της Λάρνακας διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες και ομορφότερες παραλίες του νησιού που σε συνδυασμό με το ειδυλλιακό περιβάλλον κερδίζουν τον επισκέπτη.

Ακτή Μακένζυ

Η πιο φημισμένη παραλία της Λάρνακας λίγο έξω από τη πόλη. Μεγάλη παραλία με χρυσή αμμουδιά και εξωτικό τοπίο. Πήρε το όνομα της από το επίθετο του Άγγλου κυβερνήτη της Κύπρου Μακένζυ που έκανε τα μπάνια του εκεί το καλοκαίρι.

Σταυροβούνι

Είναι ένα από τα αρχαιότερα μοναστήρια της Κύπρου. Κτίστηκε σύμφωνα με τη παράδοση από την Αγία Ελένη κατά την επιστροφή της από τους Αγίους Τόπους και το αφιέρωσε στο Τίμιο Σταυρό. Κτισμένο σε μία βραχώδη κορυφή σε ύψος 750 μέτρων με πανοραμική θέα σε όλη τη γύρω περιοχή. Η Αγία Ελένη άφησε στο μοναστήρι ένα κομμάτι από τον Τίμιο Σταυρό, το σταυρό του καλού ληστή και ένα αγιασμένο καρφί. Το

καρφί και το κομμάτι από το σταυρό του ληστή χάθηκαν στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Στο μοναστήρι σώζεται μόνο το κομμάτι από τον Τίμιο Σταυρό. Είναι άβατο για της γυναίκες.

Τα Λεύκαρα

Είναι ίσως το πιο φημισμένο χωριό της Κύπρου. 40 χιλ. έξω από τη Λάρνακα, κτισμένο αμφιθεατρικά, πήρε το όνομα του από τους γύρω λόφους που είναι άσπροι και άγονοι. Τα Λεύκαρα έχουν διατηρήσει την παραδοσιακή τους αρχιτεκτονική με τα πετρόκτιστα σπίτια, τα λιθόστρωτα σοκάκια, τα ξύλινα μπαλκόνια και πορτοπαράθυρα. Οι αυλές των σπιτιών είναι γεμάτες λουλούδια. Εκείνο που έχει κάνει τα Λεύκαρα γνωστά είναι η κεντητική τέχνη. Τα περίφημα Λευκαρίτικα είναι μια αποκλειστικότητα όχι μόνο του χωριού αλλά και της Κύπρου ολόκληρης. Η τέχνη αυτή είναι πολύ παλιά αλλά εμπλουτίστηκε τον καιρό της Ενετοκρατίας. Το 1481 όταν ο Λεονάρντο Ντα Βίντσι επισκέφτηκε τη Κύπρο παράγγειλε στα Λεύκαρα ένα τραπεζομάντιλο για το Καθεδρικό Ναό του Μιλάνου. Τα Λεύκαρα φημίζονται και για τα ασημικά τους. Στα Λεύκαρα βρίσκονται και δύο εκκλησίες που αξίζει να επισκεφτούμε, του Τιμίου Σταυρού κτισμένη από την Αγία Ελένη και ο ναός του Αρχαγγέλου Μιχαήλ με τοιχογραφίες του 12^{ου} αιώνα.

Η Βάβλα

Ένα μικρό παραδοσιακό χωριό μέσα σε ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον με άγρια βλάστηση. Ανατολικά του χωριού βρίσκεται το μοναστήρι του Αγίου Μηνά που χρονολογείται από τον 15^ο αιώνα.

Η Βαβαταινιά

Ένα γραφικό χωριό στη πλαγιά του βουνού με παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Αξίζει να επισκεφτούμε τη Μεσαιωνική εκκλησία αφιερωμένη στη Παναγία.

Η Τόχνη

Ένα μικρό πετρόκτιστο χωριό κτισμένο αμφιθεατρικά στις δύο πλαγίες του βουνού. Διατηρεί τη παραδοσιακή του φυσιογνωμία ενώ μεγάλης σημασίας είναι η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού κτισμένη από την Αγία Ελένη.

Χοιροκοιτία

Αυτό που κάνει το μικρό αυτό χωριό της Λάρνακας σπουδαίο είναι ο αρχαίος του οικισμός. Ο αρχαίος οικισμός της Χοιροκοιτίας είναι ίσως ο αρχαιότερος στη Κύπρο και χρονολογείται από τα 7000 π.Χ. Οι κατοικίες ήταν φτιαγμένες από πέτρα, ξύλο και πυλό σε κυκλικό σχήμα και έθαβαν τους νεκρούς τους κάτω από τα σπίτια σε εμβρυακή στάση. Όλα τα ευρήματα της Χοιροκοιτίας εκτίθενται στο αρχαιολογικό μουσείο Λευκωσίας.

Καλαβασός

Το χωριό αυτό – Καλή Βάση - πήρε το όνομα του από το γεγονός ότι απέχει ακριβώς το ίδιο από τις 3 μεγάλες πόλεις της Κύπρου, τη Λεμεσό, τη Λευκωσία και τη Λάρνακα. Ο αρχαιολογικός χώρος της Τέντας με τον νεολιθικό οικισμό κάνουν το χωριό να ξεχωρίζει. Ο οικισμός της Τέντας περιβαλλόταν από ψηλά τείχη.

Οι Παραλίες της Λάρνακας

Όπως και για τις δύο προηγούμενες παράλιες πόλεις της Κύπρου, Λεμεσό και Πάφο, έτσι και για τη Λάρνακα οι παραλίες της αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης τουριστών. Οι παραλίες της Λάρνακας με το εξωτικό τοπίο και τη χρυσή άμμο αποτελούν σημαντικότερο τουριστικό πόρο για τη πόλη του Ζήνωνα. Το εκτεταμένο μήκος των παραλιών της Λάρνακας ξεκινάει από το Βασιλικό και φτάνει μέχρι τα σύνορα με την επαρχία Αμμοχώστου.

8.2.5 Ελεύθερη Επαρχία Αμμοχώστου

Η επαρχία Αμμοχώστου βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Κύπρου. Πριν από το 1974 αποτελούσε το οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Κύπρου. Η τουριστική βιομηχανία της Αμμοχώστου ήταν τόσο ανεπτυγμένη που αποτελούσε πρότυπο για όλες τις χώρες της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Τον Αύγουστο του 1974 η Αμμοχώστος βομβαρδίστηκε και καταλήφθηκε από τους Τούρκους και στη συνέχεια ερημώθηκε. Από τότε παραμένει μια πόλη – φάντασμα.

Σήμερα ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου καλείται ό,τι απέμεινε από μία επαρχία που κάποτε αριθμούσε 98 οικισμούς. Σήμερα απέμειναν μόνο 9. Η περιοχή είναι γνωστή και σαν Κοκκινοχώρια και διακρίνεται για την εκτεταμένη καλλιέργεια πατατών. Εκτός από τη γεωργία και τη βιομηχανία που στήθηκαν σε διάφορες ζώνες στις ελεύθερες περιοχές, κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι ο τουρισμός. Η περιοχή αναπτύχθηκε πάρα πολύ τουριστικά ιδιαίτερα μετά το 1974, παίρνοντας κατά κάποιο τρόπο την αίγλη και τη τουριστική κίνηση της κατεχόμενης Αμμοχώστου.

Υπέροχες παραλίες με λευκή, φιλή άμμο, σμαραγδένια νερά, εξωτικά τοπία και άριστη ξενοδοχειακή υποδομή έχουν συντελέσει στο να γίνει η περιοχή πόλος έλξης χιλιάδων τουριστών.

Αγία Νάπα

Τα τελευταία χρόνια η Αγία Νάπα είναι το πιο κοσμοπολίτικο θέρετρο της Ευρώπης και είναι γνωστή σε όλο το κόσμο. Απέχει 40 χλμ. Από τη Λάρνακα και κάποτε ήταν ένα μικρό αλιευτικό χωριό με μοναδικό στολίδι το βενετσιάνικο μοναστήρι του αφιερωμένο στη Παναγία των Δασών (Νάπα στα αρχαία σημαίνει Δάσος). Σήμερα η εκκλησία μαζί με το μοναστήρι αποτελούν ένα εντυπωσιακό μνημείο στο κέντρο του χωριού. Στην ανατολική είσοδο έχει δημιουργηθεί ένα μικρό θέατρο με καθίσματα σκαλισμένα στη πέτρα.

Η Αγία Νάπα είναι κτισμένη αμφιθεατρικά. Απλωμένη από το λόφο ως το γραφικό λιμανάκι της προσφέρει οτιδήποτε ζητήσει και ο πιο απαιτητικός επισκέπτης. Το Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής που βρίσκεται εδώ είναι το πρώτο στο είδος του στη Κύπρο όπου εκτίθενται είδη της θαλάσσιας ζωής της Κύπρου καθώς και πουλιά ενδημικά και αποδημητικά.

Οι υπέροχες χρυσές παραλίες της Αγίας Νάπας, το εξωτικό περιβάλλον και η έντονη νυχτερινή ζωή προσελκύουν σαν μαγνήτης τουρίστες από όλα τα μέρη του κόσμου.

Παραλίμνι

Μετά τη κατάληψη της Αμμοχώστου από τα τουρκικά στρατεύματα, η μικρή πόλη του Παραλιμνίου έγινε προσωρινά το διοικητικό κέντρο της επαρχίας Αμμοχώστου. Το Παραλίμνι από ένα ασημαντό χωριό εξελικτικέ τα τελευταία χρόνια οικονομικά, δημογραφικά και τουριστικά. Εξαιρετικού ενδιαφέροντός στη πόλη του Παραλιμνίου είναι η παλιά δίκλιτη εκκλησία αφιερωμένη στη Παναγία. Είναι διακοσμημένη με ασυνήθιστα πιάτα πορσελάνης του 18^{ου} αιώνα και στο περίβολο της εκκλησίας στεγάζεται ένα μικρό βυζαντινό μουσείο. Στη περιοχή Παραλιμνίου υπάρχουν πολλές ενδιαφέρουσες εκκλησίες όπως αυτή του Προφήτη Ηλία. Το Παραλίμνι από το Μεσαίωνα ακόμα ήταν ονομαστό για τα θαυμάσια Αμπελοπούλια, νόστιμα μικρά πούλια που είναι εξαιρετικός μεζές. Σήμερα προστατεύονται με ειδική νομοθετική ρύθμιση. Το Παραλίμνι διαθέτει άριστη ξενοδοχειακή υποδομή.

Πρωταράς

Στα ανατολικά του Παραλιμνίου, σε μία ακτή 5 χλμ. Περίπου, εκτείνεται ο Πρωταράς, το πασίγνωστο θέρετρο της Κύπρου. Οι ολόχρυσες αμμουδιές και τα καθαρά καταγάλανα νερά, υπόσχονται μοναδικές συγκινήσεις. Μικρά νησάκια, θαλάσσιες σπηλιές, βράχοι λαξευμένοι από το κύμα, αποκαλύπτονται απρόσμενα ενώ πολυτελή ξενοδοχεία και υπερσύγχρονες τουριστικές εγκαταστάσεις και ταβέρνες με φρέσκο ψάρι, περιμένουν να

εξυηρητήσουν τους επισκέπτες του Πρωταρά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν, η κοιλάδα με τους ανεμόμυλους, οι θαλάσσιες σπηλιές του Cavo Greco και η εκκλησία του Προφήτη Ηλία κτισμένη σε ένα ψηλό λόφο.

Δερύνεια – Σωτήρα – Φρέναρος – Λιοπέτρι – Αυγόρου

Στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου ξεχωρίζουν γραφικά χωριά που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις παλιές τους εκκλησίες. Στη Δερύνεια υπάρχουν οι εκκλησίες του Αγίου Γεωργίου του 17^{ου} αιώνα, της Αγίας Μαρίας του 15^{ου} αιώνα και της Παναγίας με εικόνες του 18^{ου} αιώνα. Στη Σωτήρα βρίσκονται οι εκκλησίες του Αγίου Μάμα, της Παναγίας και του Αγίου Γεωργίου του 12^{ου} αιώνα. Στο Φρέναρος βρίσκονται οι μικρές βυζαντινές εκκλησίες του Αγίου Ανδρονίκου και του Αρχαγγέλου Μιχαήλ που χρονολογούνται από τον 12^ο αιώνα. Στο Λιοπέτρι υπάρχουν δύο μεσαιωνικές εκκλησίες, της Παναγίας της Ελεούσας και του Αγίου Ανδρονίκου με το περίφημο οκταγωνικό θόλο. Κοντά στο χωριό βρίσκεται και ο αχυράνας Λιοπετρίου όπου μετά από πολύωρη μάχη με τα βρετανικά στρατεύματα, σκοτώθηκαν τέσσερις ήρωες του απελευθερωτικού αγώνα της Κύπρου. Στο χωριό Αυγόρου βρίσκεται η θολωτή σταυρόσχημη εκκλησία του Αγίου Γεωργίου του 16^{ου} αιώνα και το μοναστήρι του Αγίου Κενδέα που χρονολογείται από τον 15^ο αιώνα.

8.3 Οι τουριστικοί πόροι της κατεχόμενης Κύπρου

Όπως ήδη γνωρίζουμε η Κύπρος από το 1974 είναι ένα διαιρεμένο νησί. Η διακίνηση μεταξύ των δύο κομματιών της είναι δυσχερής (τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα). Επίσημοι εισοδοί στο νησί θεωρούνται τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της ελεύθερης Κύπρου. Στη κατεχόμενη βόρεια πλευρά του νησιού για τους ξένους τουρίστες επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη από 8 π.μ ως τις 6 μ.μ (αυτό πλέον δεν ισχύει). Θα ήταν μεγάλη παράληψη αν δεν αναφερόμασταν στις κατεχόμενες επαρχίες που πριν από την εισβολή αποτελούσαν το τουριστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Κύπρου και που η ομορφιά τους τις έκανε γνωστές σε όλο τον κόσμο, ώστε να σχηματίσουμε μια πιο ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη εικόνα τόσο για τις επαρχίες αυτές όσο και για τη Κύπρο στο σύνολο της.

8.3.1 Επαρχία Αμμοχώστου

Αμμόχωστος σημαίνει πόλη χωμένη στην άμμο. Η πόλη του Ευαγόρα είναι ξακουστή για την αμμουδιά της που θεωρείται η καλύτερη της Μεσογείου. Η Αμμόχωστος είναι μια πόλη γεμάτη ιστορικές μνήμες και παραδόσεις. Τα χρόνια της Φραγκοκρατίας, Αμμόχωστος έγινε μία από τις πλουσιότερες και πιο ξακουστές πόλεις στο κόσμο. Τότε την είχαν ονομάσει Φαμαγκούστα γιατί είχε μεγάλη φήμη. Την εποχή εκείνη κτίστηκαν μεγάλα τείχη που σώζονται μέχρι σήμερα και χωρίζουν την παλιά πόλη της Αμμοχώστου από τη νέα.

Το 1571 όταν η Αμμόχωστος έπεσα στα χέρια των Τούρκων, οι κάτοικοι της διωγμένοι έφυγαν από τη πόλη και έκτισαν μικρά σπίτια βορειότερα της Αμμοχώστου και έτσι δημιουργήθηκε ένα μικρό χωριό που κατοικήθηκε μόνο από χριστιανούς. Στα τούρκικα το χωριό ονομαζόταν βαρούς δηλαδή προάστιο και στα ελληνικά Βαρώσια. Έτσι, η νέα πόλη της Αμμοχώστου είναι γνωστή με το όνομα Βαρώσια.

Στις 16 Αυγούστου 1974 όταν οι Τούρκοι σκλάβωσαν τη Αμμόχωστο, ο πληθυσμός της πόλης ήταν 40 000 και η πόλη διέθετε το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου, ήταν το οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Κύπρου και ήταν ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής με αξιολύπητη τουριστική υποδομή. Οι τουριστικοί πόροι της Αμμοχώστου είναι πολλοί και μοναδικοί. Η φυσική της ομορφιά και

η μοναδική της πολιτιστική κληρονομιά την καθιστούν την ομορφότερη πόλη της Κύπρου που η ανάπτυξη της τερματίστηκε με τραγικό τρόπο και σήμερα είναι μια πόλη φάντασμα.

Αρχαία Σαλαμίνα

Η αρχαία Σαλαμίνα ιδρύθηκε από τον Τεύκρο, ήρωα του Τρωικού Πολέμου και αδελφό του θρυλικού Άϊαντα. Επειδή δε κατάφερε να σώσει τον αδελφό του από το θάνατο, ο πατέρας του, ο Τελαμώνας, τον έδωσε και ο Τεύκρος εγκαταστάθηκε στη Κύπρο όπου ίδρυσε τη Σαλαμίνα προς τιμή της γενέτειρας του. Η αρχαία Σαλαμίνα ήταν για πολλά χρόνια το σημαντικότερο βασίλειο της Κύπρου, ιδιαίτερα κατά τη περίοδο του βασιλεία Ευαγόρα Α. Ακόμη και σήμερα τη κοσμούν το αρχαίο θέατρο, το γυμνάσιο, η αγορά, ο ναός του Ολυμπίου Διός, καθώς και οι πρωτοχριστιανικές εκκλησίες του Αγίου Επιφάνιου και της Καμπανόπετρας.

Έγκωμη

Η ανατολική παραλία της Κύπρου, με το φυσικό της λιμάνι, τη πλούσια και εύφορη πεδιάδα, ήταν η πιο πλούσια περιοχή του νησιού. Από το 17^ο π.Χ η περιοχή αυτή κατοικήθηκε και εξελικτικά σε ένα από τα κυριότερα κέντρα της Κύπρου της ύστερης εποχής του χαλκού. Το όνομα του συνοικισμού, Έγκωμη. Σε ιερό στην Έγκωμη βρέθηκε το άγαλμα του κερασφόρου θεού που στεκόταν πάνω σε βάση από τάλαντο. Το άγαλμα αυτό είναι μοναδικό στο είδος σε όλο τον κόσμο. Οι ανασκαφές στην Έγκωμη αποκάλυψαν ένα μοναδικό πολεοδομικό σχέδιο. Ανακαλύφθηκαν πλούσιοι τάφοι που περιείχαν αντικείμενα από χρυσό, ελεφαντόδοντο, αλάβαστρο και χαλκό καθώς και μυκηναϊκά αγγεία με εξαιρετική διακόσμηση.

Ο Πύργος του Οθέλλου

Είναι ένα τετράγωνο κάστρο με τέσσερις κυκλικούς πύργους στις τέσσερις γωνίες του. Κτίστηκε το 14^ο αιώνα. Στην είσοδο του βρίσκεται το έμβλημα της Ενετικής Δημοκρατίας, με το φτερωτό λιοντάρι. Στον επιβλητικό πύργο του Οθέλλου τοποθέτησε ο Σαίξπηρ το σκηνικό της περίφημης τραγωδίας, "Οθέλλος".

Η Παναγία της Κανακαριάς

Η εκκλησία βρίσκεται στο κατεχόμενο χωριό Λυθράγκωμη. Ένας θρύλος αναφέρει ότι ένας Αράβης περνούσε από το ναό και είδε την εικόνα της Παναγίας εντοιχισμένη στο εξωτερικό ανώφλι, αγρίεψε και τη σημάδεψε με το τόξο του. Ζεστό αίμα ξηρήδησε από τη πληγή της Παναγίας που χύθηκε πάνω του. Άρχισε να τρέχει φωνάζοντας καν που στη γλώσσα του σήμαινε αίμα. Λίγο αργότερα ξεψύχησε. Έτσι, ονομάστηκε Παναγία Κανακαριά. Τα περίφημα ψηφιδωτά της, που είναι ασυγκρίτως ανώτερα από αυτά της Ραβέννας, αφαιρέθηκαν το 1979 από τους Τούρκους και πουλήθηκαν στο εξωτερικό. Ύστερα από δικαστικό αγώνα της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Εκκλησίας της Κύπρου, το 1991 το ψηφιδωτά επιστράφηκαν και πάλι στη Κύπρο.

Ο Άγιος Νικόλαος

Αποτελεί τέλειο δείγμα γοθτικής αρχιτεκτονικής. Χτίστηκε από τους Λουζινιανούς την ίδια εποχή με την Αγία Σοφία καθ το μοναστήρι του Μπέλλα Παις, με κύριο σκοπό των εντυπωσιασμό των Κύπριων και τον προσηλυτισμό στο δόγμα τους. Σήμερα ο ναός αυτός είναι τουρκικό τέμενος, το τέμενος του Λαλά Μουσταφά. Απέναντι από το ναό σώζονται τα ερείπια του παλατιού των Λουζινιανών Βασιλείδων.

Το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα

Ο Απόστολος Βαρνάβας που καταγόταν από τη Κύπρο, ήταν από τους πιο αφοσιωμένους μαθητές του Χριστού. Δίδαξε μαζί με τους Αποστόλους Παύλο και Μάρκο τον χριστιανισμό στο νησί. Όταν ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Ανθέμιος βρήκε το λείψανο του Αποστόλου μαζί με το χειρόγραφο Ευαγγέλιο, το δώρισε στον Αυτοκράτορα Ζήνωννα, που με τη σειρά του αναγνώρισε το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου και πρόσφερε στον Αρχιεπίσκοπο διάφορα προνόμια. Αργότερα ο Ανθέμιος έκτισε εκεί που βρέθηκε το λείψανο το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα.

8.3.2 Επαρχία Λευκωσίας

Οι περιπέτειες της Κύπρου κατά τη νεότερη εποχή έχουν χαραχτεί έντονα στο τόπο της Λευκωσίας. Είναι η τελευταία διαιρεμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης. Είναι η πόλη με τα συρματοπλέγματα, τη πράσινη γραμμή και τα αδιέξοδα. Από το 1958, με τις πρώτες διακοινοτικές συγκρούσεις, άρχισε το πρώτο στάδιο του διαχωρισμού της πρωτεύουσας. Ο διαχωρισμός έγινε σαφέστερος το 1963 – 64, οπότε δημιουργήθηκε αμιγής τουρκοκυπριακή περιοχή με πυρήνα τον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας. Το 1974, η περιοχή που ελεγχόταν από τους Τούρκους διευρύνθηκε. Το διεθνές αεροδρόμιο Λευκωσίας βρίσκεται από τότε σε ουδέτερη ζώνη και σταμάτησε η λειτουργία του.

Ναός της Αγίας Σοφίας

Είναι η μεγαλύτερη γοθτική εκκλησία της Κύπρου. Είναι επηρεασμένη από την αρχιτεκτονική της Γαλλίας. Το κτίσιμο της άρχισε τον 12^ο αιώνα και κράτησε 150 χρόνια. Εκεί Φράγκοι βασιλιάδες στέφτηκαν και τάφηκαν με επιβλητικές τελετές. Όταν ο Λαλά Μουσταφάς μπήκε στη Λευκωσία, πήγε κατευθείαν στη Αγία Σοφία, γονάτισε προς τη μεριά της Μέκκας και προσευχήθηκε στον Αλλάχ. Από το 1570 ο ναός έγινε τζαμί.

Πλατεία Σεραγίου

Είναι ένας τριγωνικός χώρος με μια αρχαϊκή κολώνα στη μέση, όπου των καιρό των Ενετών υπήρχε στο επάνω μέρος ένα πέτρινο φτερωτό λιοντάρι, σύμβολο της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας. Όταν ήρθαν στην Κύπρο οι Άγγλοι γκρέμισαν το λιοντάρι και έβαλαν στη θέση του ένα μεγάλο σιδερένιο βόλι, από αυτά με τα οποία χτυπούσε τη πόλη ο Λαλά Μουσταφάς. Επί Τουρκοκρατίας το Σεράγιο ήταν το διοικητικό κέντρο και στο Σεράγιο το 1878 έγινε η επίσημη παράδοση της Κύπρου στη Μεγάλη Βρετανία. Οι Άγγλοι στο Σεράγιο εγκατέστησαν τα δικαστήρια, το διοικητήριο, το κτηματολόγιο και άλλες κυβερνητικές υπηρεσίες.

8.3.3 Επαρχία Κερύνειας

Η μικρότερη αλλά η πιο αγαπημένη επαρχία της Κύπρου. Η πόλη της Κερύνειας είναι κτισμένη πάνω σε αρχαιολογικό χώρο. Σύμφωνα με τη παράδοση, η πόλη κτίστηκε από τους Αχαιούς. Το λιμάνι της πόλης έπαιζε σπουδαίο ρόλο στην αρχαία ναυτιλία ενώ το ναυάγιο της ελληνιστικής εποχής που βρέθηκε έξω από το λιμάνι, το γνωστό καράβι της Κερύνειας αποτελεί αδιάψευστη μαρτυρία για της εμπορικές σχέσεις και το δρομολόγιο της εποχής εκείνης: Σάμος, Κως, Ρόδος, παράλια Μικράς Ασίας, Κερύνεια. Η ιστορία της Κερύνειας ακολουθεί την ιστορία ολόκληρου του νησιού, πόλεμοι, καταστροφές, αμέτρητοι κατακτητές αλλά και περίοδοι ειρήνης και ευημερίας. Τον 19^ο αιώνα έρχονται να εγκατασταθούν στη Κερύνεια κάτοικοι από τα χωριά της επαρχίας αλλά και Έλληνες ναυτικοί. Η Κερύνεια γίνεται διοικητικό κέντρο τεσσάρων διαμερισμάτων: της Κερύνειας, του Μόρφου, της Πεντάγιας και της Λεύκας. Σημαντικό σταθμό στη ζωή της πόλης αποτελεί το 1922. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή μαραίνεται το εμπόριο με τις απέναντι ακτές και το λιμάνι χάνει τη σπουδαιότητα του. Την ίδια εποχή κτίζονται και τα πρώτα ξενοδοχεία και αρχίζει η τουριστική ανάπτυξη. Το χωριό του 19^{ου} αιώνα εξελίσσεται σε μια πόλη με κοσμοπολίτικο χαρακτήρα που αποτελεί διοικητικό, εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο της επαρχίας. Η πόλη της Κερύνειας με την ανέπιτηδευτη γραφικότητα της και το εξαιρετικό κλίμα, έγινε πόλος έλξης για ντόπιους και ξένους που συνέρεαν για να την απολαύσουν.

Το Κάστρο της Κερύνειας

Είναι κτισμένο στην ανατολική πλευρά του λιμανιού της. Οι τέσσερις μεγάλοι πύργοι συνδέουν τα πανύψηλα τείχη. Κτίστηκε από τους Ρωμαίους ή τους Βυζαντινούς. Είναι κτισμένο γύρω από μία εσωτερική αυλή που στα νεώτερα χρόνια χρησιμοποιήθηκε για διάφορες εκδηλώσεις. Σε ειδικά διαρρυθμισμένη αίθουσα φυλάσσεται το αρχαίο καράβι της Κερύνειας που αποτελεί μοναδικό εύρημα σε ολόκληρο τον κόσμο. Ανακαλύφθηκε το 1968.

Πενταδάκτυλος

Είναι η βόρεια οροσειρά της Κύπρου. Πολλοί είναι οι θρύλοι και οι παραδόσεις για την οροσειρά αυτή, όχι μόνο για τη μεγαλοπρέπεια και την αγριότητα της, αλλά και για τα φρούρια που είναι κτισμένα σε αυτή. Ο θρύλος θέλει των Διγενή Ακρίτα να κυνηγάει των αρχηγό των Σαρακηνών στη περιοχή γύρω από τον Πενταδάκτυλο. Μόλις των είδε στο κάμπο της Μεασσαρίας, για να το προλάβει, στήριξε τα δάκτυλα του χεριού του στο βουνό για να πηδήξει στο κάμπο. Έτσι, χαραχτήκαν εκεί από τα τεράστια δάκτυλα του οι κορυφές του Πενταδάκτυλου.

Το Κάστρο του Αγίου Ιλαρίωνα

Είναι κτισμένο σε κορυφή του Πενταδάκτυλου σε ύψος 725 μέτρων, όπου είχε ασκητέψει ο Άγιος Ιλαρίωνας ο Μέγας τον 6^ο αιώνα μ.Χ. Το κάστρο κτίστηκε τον 11^ο αιώνα από τους Βυζαντινούς και συμπληρώθηκε από Φράγκους βασιλείς. Το 1230 μ.Χ το πήρε ο Γερμανός Αυτοκράτορας Φρειδερίκος Βαρβαρόσα που είχε πάρει μέρος στην έκτη Σταυροφορία.

Το Κάστρο του Βουφαβέντο

Είναι κτισμένο στη δεύτερη σε ύψος κορυφή του Πενταδάκτυλου πάνω από τη Λευκωσία σε υψόμετρο 954 μέτρων. Η ονομασία έχει ιταλική προέλευση και σημαίνει ανεμοδαρμένο. Το κάστρο αποτελείται από δύο ζώνες, τη κατώτερη η οποία περιλαμβάνει το τείχος και τους πύργους και τη ψηλότερη που προλαμβάνει τους χώρους διαμονής, το παρεκκλήσι και τις στέρνες. Τα δωμάτια του κάστρου ήταν 101 και σε ένα από αυτά, στο μυστικό δωμάτιο, φυλάγονταν οι περιφημοί θησαυροί της Ρήγαινας.

Το Φρούριο της Καντάρας

Είναι κτισμένο σε υψόμετρο 630 μέτρων στην ανατολικότερη κορυφή του Πενταδάκτυλου. Κτίστηκε τον 11^ο αιώνα από τους Βυζαντινούς για προστασία της πόλης από τις Αραβικές επιδρομές. Είναι γνωστό και σαν το Κάστρο της Ρήγαινας.

Το Αβαείο του Μπέλλα Πάις

Το χωριό Μπέλλα Πάις είναι κτισμένο αμφιθεατρικά στη βόρεια πλαγιά του Πενταδάκτυλου. Είναι γνωστό για το ομώνυμο αβαείο του το οποίο αποτελεί μοναδικό δείγμα γοτθικού ρυθμού στην Ανατολή. Τα τόξα της στοάς έχουν σκαλιστή γλυπτή διακόσμηση. Εντυπωσιακή είναι η τραπεζαρία με το οικόσημο των Λουζινιανών στην είσοδο. Το αβαείο κτίστηκε και άκμασε την εποχή των Λουζινιανών. Χρησιμοποιήθηκε και σαν θερινή κατοικία των Λουζινιανών Βασιλειάδων.

Λάπηθος

Αμφιθεατρικά κτισμένη στις υπώρειες του Πενταδάκτυλου αντικρίζει τη θάλασσα. Πνιγμένη στο πράσινο με ατελείωτες φυτείες από εσπεριδοειδή, ελιές και άλλα καρποφόρα δέντρα ποτίζεται από το Κεφαλόβρυσο. Η Λάπηθος κτίστηκε από τον Πράξανδρο και ήταν από τα σημαντικότερα βασίλεια της αρχαίας Κύπρου.

Καραβάς

Είναι μία κωμόπολη κτισμένη στις πλαγιές του Πενταδάκτυλου και αντικρίζει τη θάλασσα. Η σειθαλής βλάστηση, τα εσπεριδοειδή και οι ελιές αφενός ενίσχυαν την φυσική ομορφιά του τόπου και αφετέρου αποτελούσαν βιοποριστικά μέσα για τους κατοίκους. Πριν το 1974, παρατηρήθηκε σημαντική τουριστική ανάπτυξη στο Καραβά με πόλο έλξης τις γραφικές παραλίες της περιοχής.

Κυθρέα

Είναι μια κωμόπολη χτισμένη στη νότια πλαγιά του Πενταδάκτυλου. Η περιοχή ολόκληρη έχει πανάρχαια ιστορία. Εδώ ήταν το αρχαίο βασίλειο των Χύτρων. Εδώ έζησε ο μεγάλος Άγιος της Κύπρου Δημητριάνας. Στους αρχαιολογικούς χώρους ανάμεσα στα άλλα ευρήματα, βρέθηκε και το περίφημο άγαλμα του Ρωμαίου Αυτοκράτορα Σεπτίμιου Σερήβου. Το νερό του Κεφαλόβρυσου δημιούργησε στη περιοχή της Κυθρέας ένα επίγειο παράδεισο.

Μύρτου

Πήρε το όνομα της από την αρχαία Ελληνική λέξη μύρτος. Κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια. Στο περίφημο μοναστήρι της, του Αγίου Παντελεήμονα, διέμενε ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο Μητροπολίτης Κερύνειας. Η Μύρτου φημίζεται για την άγρια βλάστηση της.

Το Μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα

Είναι από τα παλαιότερα μοναστήρια της Κύπρου. Η σημερινή εκκλησία κτίστηκε πριν 500 χρόνια και είναι δίκλητη θολωτή. Το 1821 οι ορδές του Κουτσιαούκ Μεχμέτ λεηλάτησαν το μοναστήρι, πήραν τους θησαυρούς του και κατέστρεψαν τις τοιχογραφίες του. Το χρυσοσκάλιστο τέμπλο της εκκλησίας, φτιαγμένο το 1743, είναι από τα ωραιότερα της Κύπρου με βυζαντινές εικόνες ανεκτίμητης αξίας. Ανάμεσα τους ξεχωρίζει η μεγάλη ασημοσκέπαστη εικόνα του Αγίου Παντελεήμονα.

Το Μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα

Στην άκρη της χερσονήσου της Καρπασίας, βρίσκεται το ξακουστό μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα. Σε αυτό βρίσκονται δύο εκκλησίες. Η πρώτη κτίσμα του 15^{ου} αιώνα έχει γοθική επίδραση και βρίσκεται χαμηλά κοντά στο αγίασμα. Η νεώτερη που βρίσκεται πιο ψηλά είναι κτίσμα του 19^{ου} αιώνα. Οι μεγάλες δεσποτικές εικόνες της είναι έργο του ζωγράφου Φραγκουλιδή. Ως το 1974, το μοναστήρι του Απ. Ανδρέα αποτελούσε ένα από τα δημοφιλέστερα μέρη για εκδρομή, ιδιαίτερα στις 30 Νοεμβρίου και 15 Αυγούστου που γιόρταζε το μοναστήρι.

Το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου

Σε αυτό το μοναστήρι μόνασε ο Άγιος Νεόφυτος. Το μοναστήρι λεηλατήθηκε το 1571 από τους Τούρκους και οι μοναχοί το εγκατέλειψαν. Αργότερα αγοράστηκε από ένα πλούσιο χριστιανό που το χάρισε στο Πανάγιο Τάφο. Έτσι, το μοναστήρι του Αγίου Χρυσοστόμου μαζί με τη μονή Αψινθιώτισσας και τον Άγιο Γεώργιο το Ρηγάτη, ανήκουν στο Πατριαρχείο της Ιερουσαλήμ. Το μοναστήρι αποτελεί σημαντικό αρχαιολογικό χώρο και ταυτόχρονα θρησκευτικό κέντρο. Χιλιάδες προσκυνητές συνέρεαν να προσκυνήσουν και πλυθούν στο θαυματουργό αγίασμα.

8.3.4 Η Μόρφου

Η δυτική πεδιάδα είναι πλούσια σε ιστορία. Συνοικισμοί από τη νεολιθική εποχή και την εποχή του χαλκού, το βασίλειο των Σόλων και το μοναστήρι του Αγίου Μάμα σηματοδοτούν τη πορεία της μέσα στο χρόνο. Η πόλη των Σόλων, χτισμένη σε μία προνομιούχο θέση με εύφορη πεδιάδα, πλούσια σε χαλκό, λιμάνι σημαντικό για το εμπόριο με την Ανατολή και το Αιγαίο, ήταν η σπουδαιότερη της περιοχής. Το βασίλειο των Σόλων διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στους πολέμους κατά των Περσών το 5^ο αιώνα π.Χ. Η πόλη πολιορκήθηκε για πέντε μήνες και καταστράφηκε στη διάρκεια της επανάστασης του Ονήσιλου. Σε διπλανό λόφο, κτίστηκε το ανάκτορο του Βουνίου από το οποίο ο φιλοπέρσης βασιλείας του Μάριου επέβλεπε τους Σόλους. Η πόλη καταστράφηκε από μεγάλο σεισμό στη ρωμαϊκή εποχή, αλλά ξανακτίστηκε. Τον 7^ο αιώνα οι Άραβες επιδρομείς κατέστρεψαν τη πόλη και οι κάτοικοι της σκόρπισαν στο εξωτερικό. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Μόρφου ήταν πρωτεύουσα του διαμερίσματος που άνηκε διοικητικά στην επαρχία Κερύνειας. Αργότερα, το διαμέρισμα Μόρφου εντάχθηκε στην επαρχία Λευκωσίας.

Η περιοχή της Μόρφου πριν το 1974 ήταν από τις πλουσιότερες περιοχές της Κύπρου. Η εύφορη πεδιάδα της είχε το πλουσιότερο υδροφόρο στρώμα από όλη τη Κύπρο. Στη εύφορη πεδιάδα της καλλιεργούνταν το 51% των εσπεριδοειδών ολόκληρης της Κύπρου.

Η κωμόπολη της Μόρφου

Η ονομασία της προέρχεται από τη λέξη Μορφώ, επώνυμο της θεάς Αφροδίτης. Αυτό ενισχύεται από τις ανασκαφές που αποκάλυψαν ιερό της θεάς Αφροδίτης βορειοανατολικά της Μόρφου. Η περιοχή ήταν κατοικημένη από τα προϊστορικά χρόνια. Σημαντικό μνημείο της Μόρφου είναι το μοναστήρι του Αγίου Μάμα. Η εκκλησία φραγκοβυζαντινού ρυθμού, χρονολογείται από τις αρχές του 16^{ου} αιώνα. Είναι κτισμένη στα ερείπια δυο παλαιοχριστιανικών βασιλικών και μιας βυζαντινής εκκλησίας. Στο βόρειο τοίχο υπάρχει κόγχη με ανάγλυφο διάκοσμο, όπου βρίσκεται η σαρκοφάγος του Αγίου Μάμα. Το εικονοστάσιο έγινε τον 16^ο αιώνα και περιλαμβάνει εικόνες από την ίδια εποχή.

Η αρχαία πόλη των Σόλων

Η αρχαία πόλη των Σόλων είναι κτισμένη σε ένα μεγάλο λόφο με πανοραμική θέα προς τη θάλασσα και την εύφορη πεδιάδα της Μόρφου. Οι ανασκαφές διακόπηκαν το 1974 και από τότε δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ. Από τα σημαντικότερα κτίσματα που ανασκάφηκαν είναι: το θέατρο των Σόλων που χρονολογείται από το 2^ο αιώνα μ.Χ. και είναι το τρίτο σε μέγεθος στη Κύπρο μετά το θέατρο της Σαλαμίνας και του Κουρίου. Το θέατρο αναστηλώθηκε και χρησιμοποιήθηκε για παραστάσεις αρχαίου δράματος. Επίσης ανασκάφηκαν μέρος του ελληνιστικού ανακτόρου, το νυμφαίο, μαρμαρόκτιστη δεξαμενή με κεφαλές λιονταριών και η βασιλική των Σόλων με ψηφιδωτά πατώματα.

Το Βουνί

Το Βουνί βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τους Σόλους, πάνω στον πιο ψηλό λόφο της παράκτιας ορεινής περιοχής. Εδώ ανακαλύφθηκαν τα ανάκτορα του 5^{ου} αιώνα π.Χ και ο ναός της Αθηνάς. Το ανάκτορο είναι μυκηναϊκού τύπου και έχει ομοιότητες με το κρητικό ανάκτορο. Χτίστηκε από το βασιλεία Φιλόκυπρο, που αναφέρεται σαν βασιλείας των Σόλων, μετά από προτροπή του Αθηναίου σοφού Σόλωνος που τον είχε επισκεφτεί.

Κεφάλαιο 9

Πολιτισμός και Παράδοση

9.1 Γενικά

Ο πολιτισμός και η παράδοση ενός τόπου αποτελεί μέρος των τουριστικών πόρων. Τα πολιτιστικά τουριστικά ενδιαφέροντα είναι όλα εκείνα τα δημιουργήματα του ανθρώπου που είναι προϊόντα του πνεύματος και του ιστορικού του βίου. Σε αυτά τα πολιτιστικά τουριστικά ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται:

- Ήθη και Έθιμα
- Τέχνη
- Θρησκεία
- Φιλοσοφία
- Επιστήμη
- Γράμματα
- Πολιτιστικές Εκδηλώσεις
- Βιώματα του ανθρώπου

Η όλη ατμόσφαιρα της Κύπρου μαρτυρεί μια εκλεπτυσμένη αισθητική και μια ανεπτυγμένη καλλιτεχνική ευαισθησία.

Από τους νεολιθικούς χρόνους η Κύπρος έχει να επιδείξει αξιόλογα δείγματα πολιτισμού που συνεχίζεται και στις μετέπειτα ιστορικές περιόδους. Με την άνθηση του εμπορίου, της ναυπηγικής και της ναυτιλίας, δίνεται το έναυσμα για την ανάπτυξη μιας γνήσιας κυπριακής τέχνης. Η εξέλιξη αυτής της τέχνης διαμέσου των αιώνων αναδεικνύει δύο βασικά χαρακτηριστικά: α) τη δημιουργική αφομοίωση στοιχείων ξένων πολιτισμών, προκειμένου για την ανάπτυξη ενός νέου, καθόλα πρότυπου κυπριακού ύφους και β) η σχεδόν συντηρητική επιλογή στις νέες φόρμες που φιλοδοξούν να καταργήσουν την ιδιαιτερότητα της κυπριακής τέχνης. Για το λόγο αυτό η Κύπρος είναι ένα από τα λίγα μέρη της Μεσογείου όπου συγκεκριμένοι καλλιτεχνικοί ρυθμοί και μορφές παρατείνονται και προτιμούνται για μεγάλες χρονικές περιόδους.

Η κυπριακή παράδοση και πολιτισμός συγκινούν πολλούς ξένους που επισκέπτονται τη Κύπρο μόνο και μόνο για να γνωρίσουν από κοντά τη λαϊκή μας παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα μας. Ακόμα και σήμερα, στην εποχή το καταναλωτισμού και του σύγχρονου πολιτισμού που ισοπεδώνει ήθη και αξίες, η Κύπρος έχει καταφέρει να διατηρήσει τη πολιτιστική της ταυτότητα, τα ήθη και τα έθιμα της, τη λαϊκή της παράδοση και τις συνήθειες των κατοίκων της που τη κάνουν να ξεχωρίζει. Η τέχνη και η σοφία του κυπριακού λαού αποτελούν στοιχεία πολιτισμού και ως τέτοια διαφυλάσσονται.

Στη κυπριακή παράδοση εντάσσεται και η πλούσια λαϊκή τέχνη που διατηρήθηκε από γενιά σε γενιά και συνεχίζεται και σήμερα από ικανούς τεχνίτες.

Οι Κύπριοι διατηρούν με περηφάνια τα με περηφάνια τα ήθη και τα έθιμα τους που πολλά έχουν τις ρίζες τους στην αρχαιότητα και αποτελούν πόλους έλξης τουριστών. Αυτά τα ήθη και τα έθιμα τα συναντά κανείς όταν βρεθεί στο νησί σε διάφορες γιορταστικές εκδηλώσεις. Αυτοί οι άνθρωποι ευγενικοί και φιλόξενοι, γλεντζέδες και κοινωνικοί καθώς είναι, καταφέρουν να παρασύρουν τους επισκέπτες σε όλες σχεδόν τις εκδηλώσεις τους, προσφέροντας τους ανεπανάληπτες εμπειρίες που μόνο η Κύπρος με τον πολιτισμό και τη παράδοση της ξέρει να προσφέρει.

9.2 Θρησκεία

Ιδιαίτερα ανεπτυγμένο είναι το θρησκευτικό φρόνημα των Κύπριων που το μαρτυρούν οι πολλές εκκλησίες και τα μοναστήρια (κυρίως αφιερωμένα στη Παναγία), καθώς και οι πολλές θρησκευτικές εκδηλώσεις (γιορτές και πανηγύρια).

Αν και οι διάφοροι αρχαιολογικοί χώροι και τα ευρήματα από την αρχαία Κύπρο μας μιλούν καθαρά για τη κλίση της Κύπρου προς τις αρχαίες θεότητες και ιδιαίτερα στη θεά Αφροδίτη, η βυζαντινή Κύπρος ή ακόμα προγενέστερα η πρωτοχριστιανική περίοδος στη Κύπρο μας μιλούν για ένα νησί, που σε αρμονική συνέχεια ο Χριστός διαδέχθηκε τους αρχαίους θεούς και η Παναγία την Αφροδίτη.

Η Ιερά Μονή Μαχαιρά, το μοναστήρι της Παναγίας του Κύκκου, η Μονή Σταυροβουνίου, το μοναστήρι της Παναγίας της Τροοδίτισσας και η Μονή του Αγίου Νεοφύτου, είναι μερικά μόνο από τα μοναστήρια που τόσο γενναϊόδωρα έχει να επιδείξει ο τόπος της Κύπρου. Βρίσκονται συνήθως σε μέρη που υπόσχονται πανοραμική θέα μέσα από το πλούσιο πράσινο τοπίο που τα περιβάλλει.

Αξιόλογες είναι και οι αρχαίες εκκλησίες της Κύπρου που φημίζονται για τις εξαιρετικές τους τοιχογραφίες. Στα ορεινά χωριά της Κύπρου συναντά κανείς πέτρινους οικισμούς που μεταδίδουν έξοχα αισθήματα γαλήνης και ηρεμίας και θεωρούνται μοναδικά θέρετρα. Η UNESCO έχει συμπεριλάβει στο κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς εννέα από τις εκκλησίες που βρίσκονται στην οροσειρά του Τροόδου, αλλά και κάποια χωριά για την εξαιρετική τέχνη που απεικονίζεται στις φορητές εικόνες, στις τοιχογραφίες και στην ίδια την αρχιτεκτονική τους.

Τελειώνοντας μπορούμε να πούμε ότι ο κυπριακός λαός είναι ένα βαθιά θρησκευόμενος λαός, που η θρησκεία τον συνοδεύει σε κάθε του βήμα και αντανακλά κάθε του ενέργεια. Από την Αφροδίτη μέχρι τον Χριστιανισμό, ο κυπριακός λαός έχει να επιδείξει ισχυρότατο θρησκευτικό φρόνημα.

9.3 Γράμματα

Η κυπριακή λογοτεχνία εντάσσεται οργανικά στην ελληνική γραμματεία. Στην αρχαία εποχή και στο μεσαίωνα ο ρόλος της κυπριακής πνευματικής παραγωγής υπήρξε πρωταρχικός μέσα στο σύνολο της ελληνικής λογοτεχνίας.

Κατά την αρχαία εποχή η τοπική λατρεία της Αφροδίτης με τις εορταστικές της εκδηλώσεις πρόσφερε θέματα που επηρέασαν την ελληνική πνευματική παραγωγή. Παράλληλα την ίδια εποχή αναπτύχθηκε στη Κύπρο η επική ποίηση με το Στασίνο και τα **Κύπρια Έπη** αποτελούσαν σημείο αναφοράς.

Κατά τον Μεσαίωνα, τα κυπριακά ερωτικά τραγούδια ανοίγουν νέους ορίζοντες στην ελληνική λογοτεχνία. Ποιητές και χρονογράφοι δημιουργούν ένα αξιόλογο έργο έτσι συντελείται στη Κύπρο η πρώτη αναγέννηση των ελληνικών γραμμάτων πολύ πριν την κρητική αναγέννηση τον 17^ο αιώνα. Η **ποίηση** είναι το είδος εκείνο του έντεχνου λόγου που αναπτύχθηκε περισσότερο στη Κύπρο. Η κυπριακή δημοτική ποίηση των μεσαιωνικών χρόνων αντιπροσωπεύεται κυρίως από ακριτικά τραγούδια. Ο Διγενής είναι το ιδεώδες πρότυπο ασφάλειας κατά των Σαρακηνών ενώ η μπαλάντα της Αροδαφνούσας αποτελεί ένα περίφημο ερωτικό έργο.

Ο **Λεόντιος Μαχαιράς** υπήρξε εξαιρετος χρονογράφος και το έργο του **"εξήγησις της γλυκειάς χώρας Κύπρου"** είναι κλασσικό κείμενο της ελληνικής λογοτεχνίας.

Η πνευματική αναγέννηση των χρόνων της Φραγκοκρατίας συμπληρώθηκε με αξιόλογη θρησκευτική φιλολογία. Ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος (12^{ος} αιώνας) έγραψε εκκλησιαστικούς ύμνους, ο Γρηγόριος Β΄ Κύπριος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως έγραψε εγκώμια ενώ ο Ιλαρίων Κιγάλας είναι ένας από τους πολυγραφότερους εκκλησιαστικούς συγγραφείς.

Από το 19^ο αιώνα η λογοτεχνία στη Κύπρο παρουσιάζει ενδιαφέρον με την ανάδειξη ποιητών όπως ο **Βασίλης Μιχαηλίδης**, που σε κυπριακή διάλεκτο έγραψε ποιήματα με άδολο πατριωτισμό όπως η 9^η Ιουλίου. Στη κυπριακή διάλεκτο έγραψαν και ο Δημήτρης Λιπέρτης, ο Παύλος Λιασιδής και άλλοι.

Ο κυπριακός αγώνας κατά των Άγγλων και η απελευθέρωση καθώς και τα τελευταία γεγονότα της τούρκικης εισβολής το 1974, έδωσαν νέα ώθηση στη λογοτεχνία και δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για ακόμη μεγαλύτερη ακμή της.

9.4 Τέχνες

Οι εικαστικές τέχνες δεν απουσιάζουν από τη Κύπρο. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα Κύπριοι καλλιτέχνες απεικόνισαν σκηνές από την αγροτική ζωή του νησιού όπως επίσης και τοπία, όπου με ιδιαίτερη ευαισθησία μετέφεραν τις συνεχείς εναλλαγές του φωτός και των διαθέσεων σε αυτό το τόπο. Σημαντική συλλογή έργων από τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ως σήμερα φιλοξενεί η Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Τέχνης που στεγάζεται σε νεοκλασικό κτήριο στη Λευκωσία.

Μερικοί από τους σημαντικότερους Κύπριους ζωγράφους είναι ο Διαμαντής, ο Χρίστος Σάββας, ο Κούλλης, ο Μιχάλης Κάσιαλός, ο Κάνθου, ο Χαμπής, ο Φραγκουλιδής, ο Φωτιάδης και άλλοι.

Ο κυπριακός λαός έχει έμφυτο το καλλιτεχνικό αίσθημα από τα πανάρχαια χρόνια που πρωτοκατοίκησε τη μεγαλόνησο. Είναι μια προαιώνια κληρονομιά της ελληνικής του καταγωγής, που η παράδοση της διοχετεύεται χωρίς διακοπή από γενιά σε γενιά ως τις μέρες μας.

Η **αγγειοπλαστική τέχνη** από τις απλές στάμνες μέχρι τα πιο πρωτότυπα διακοσμητικά πιάτα, ανθογυάλια, σερβίτσια κ.α είναι πλατιά διαδεδομένη στη Κύπρο.

Εξίσου ανεπτυγμένη είναι στη Κύπρο και η **ξυλογλυπτική** που χρονολογείται από τη βυζαντινή περίοδο. Τα βαρύτιμα και πολυσκάλιστα τέμπλα των εκκλησιών και των μοναστηριών, τα παλιά έπιπλα, τα σεντούκια με το δικέφαλο αετό, τα ράφια και άλλα ξυλόγλυπτα κομφοτεχνήματα, είναι έργα λαϊκών Κυπρίων **ταλιαδόρων**, που παλιότερα ήταν ασυναγώνιστοι στο είδος τους. Το ίδιο έχουμε να πούμε και για τη κατεργασία μετάλλων, χαλκού, χρυσού και ασημιού.

Η **γυναικεία χειροτεχνία** κατέχει περίοπτη θέση στο τομέα της λαϊκής τέχνης. Η σηροτροφία και η υφαντουργία απασχολούσαν από τα παλιά χρόνια τις γυναίκες του νησιού που κατεργάζονταν το κουκούλι και ύφαιναν στις παλιές ξύλινες βούφες και στους αργαλειούς τα περίφημα μεταξωτά τους, τα μάλλινα χράμια τους, τις κουρτίνες και τα τραπεζομάντιλά τους.

Όμως πάνω από όλα τα είδη της γυναικείας χειροτεχνίας είναι η δαντέλες και τα κεντήματα. Τα φημισμένα **λευκαρίτικα** που φτιάχνονται στα Λεύκαρα έκαναν το χωριό ξακουστό και εκατοντάδες τουρίστες συρρέουν από όλα τα μέρη της γης για να τα αγοράσουν. Ακόμα και ο Λεονάρντο Ντα Βίντσι επισκέφτηκε τα Λεύκαρα για να αγοράσει ένα τραπεζομάντιλο για την Αγία Τράπεζα του Καθεδρικού Ναού του Μιλάνου.

Θαυμάσια χειροτεχνήματα είναι και τα **φυθκιώτικα** υφαντά. Είναι το πιο γνωστό είδος κυπριακού υφαντού. Το όνομα του προέρχεται από το χωριό Φύτη της Πάφου όπου και κατασκευάζονται.

Στα είδη της γυναικείας χειροτεχνίας θα πρέπει να προσθέσουμε και τους **τσέστους**, μεγάλα, ρηχά πανέρια με πολύχρωμα χαρούμενα σχέδια, που χρησιμοποιούνται για να βάζουν μέσα καρπούς και για διακοσμητικά στολίδια στους τοίχους των σπιτιών. Οι τσέστοι είναι φτιαγμένα από τα καλάμια του σιταριού. Πολλοί τουρίστες τα αγοράζουν σαν ενθύμια και διακοσμούν τα σπίτια τους.

9.5 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Στη Κύπρο καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ντόπιων και ξένων καλλιτεχνών. Πολλά είναι επίσης και τα θρησκευτικά πανηγύρια και οι γιορτές και γενικά ο Κύπριος δε χάνει ευκαιρία για να εκδηλώσει τη κοινωνικότητα καθώς και την αγάπη του για ζωή και διασκέδαση.

Μεταξύ των πρώτων πολιτιστικών εκδηλώσεων συγκαταλέγεται η **Γιορτή του Κρασιού**, που κάθε Σεπτέμβρη φιλοξενείται στη πόλη της Λεμεσού και πραγματοποιείται στο χώρο του Δημοτικού Κήπου. Λαμβάνουν χώρα διάφορες εκδηλώσεις, όπως συναυλίες, ομιλίες, κυπριακοί παραδοσιακοί χοροί, θεατρικές παραστάσεις κτλ. Το κρασί είναι δωρεάν και χιλιάδες ντόπιοι και ξένοι επισκέπτονται το χώρο για να διασκεδάσουν και να γνωρίσουν τον Λεμεσιανό Βάκχο.

Η Λεμεσός είναι επίσης η πόλη του **Καρναβαλιού**. Το καρναβάλι της Λεμεσού είναι το μεγαλύτερο και πιο φημισμένο στη Κύπρο. Οι καρναβαλικές εκδηλώσεις στη Λεμεσό περιλαμβάνουν παρελάσεις κανταδόρων, χορούς μεταμφιεσμένων, διάφορους διαγωνισμούς αμφίσεσης, με κορυφώνεται με τη μεγάλη παρέλαση των αρμάτων τη Κυριακή της Αποκριάς.

Το Μάιο κάθε πόλη φιλοξενεί τη δική της γιορτή των λουλουδιών, γνωστή σαν **ανθεστήρια**, με παρελάσεις και διαγωνισμούς καλύτερης σύνθεσης λουλουδιών.

Ακόμα μία πολιτιστική εκδήλωση που λαμβάνει χώρα κάθε Ιούνιο είναι η Γιορτή του Αγίου Πνεύματος, γνωστή στη Κύπρο σαν **Κατακλυσμός**. Η γιορτή του Κατακλυσμού φιλοξενείται σε όλες τις παράλιες πόλεις της Κύπρου, με πιο ξακουστές τη γιορτή του Κατακλυσμού στη Λάρνακα και στη Λεμεσό.

Στη Κύπρο καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου πραγματοποιούνται και πολλά καλλιτεχνικά φεστιβάλ, μερικά από τα οποία είναι διεθνούς ακτινοβολίας που προσελκύουν το ενδιαφέρον όσο των ντόπιων όσο και των ξένων επισκεπτών της Κύπρου. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα καλλιτεχνικά φεστιβάλ παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για το τουρισμό, εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και συμβάλλουν σημαντικά στην αναβάθμιση και βελτίωση του.

Τέτοιες καλλιτεχνικές και πνευματικές εκδηλώσεις είναι αναγκαίο να πραγματοποιούνται, ιδιαίτερα σε ένα τόπο σαν τη Κύπρο, που έχει ιστορία και πνευματικό μεγαλείο 10 000 χρόνων.

Τα κυριότερα καλλιτεχνικά φεστιβάλ που λαμβάνουν χώρα στη Κύπρο είναι:

- Τα Κύπρια σε όλη τη Κύπρο
- Το φεστιβάλ Αφροδίτη στη Πάφο
- Τα Αμαθούσια στη Λεμεσό
- Το φεστιβάλ Τζαζ και Μπλουζ στη Πάφο
- Το διεθνές φεστιβάλ αρχαίου ελληνικού δράματος στη Λεμεσό και Πάφο
- Το διεθνές φεστιβάλ χορού στη Λάρνακα
- Το κυπριακό φεστιβάλ λουλουδιών στη Πάφο
- Το διεθνές φεστιβάλ Μάριον στη Πόλη Χρυσοχούς
- Το φεστιβάλ Ρυθμοί Φωτός στη Πάφο
- Το διεθνές φεστιβάλ Αγίας Νάπας
- Το διεθνές φεστιβάλ Κουρίου
- Το φεστιβάλ μπύρας στη Λεμεσό
- Το διεθνές φεστιβάλ Δήμου Λεμεσού
- Το φεστιβάλ Δήμου Γερμασόγιας
- Το διεθνές φεστιβάλ Κίτιον στη Λάρνακα
- Το φεστιβάλ Μεσαιωνικού Κάστρου Λεμεσού
- Το φεστιβάλ Δήμου Παραλιμνίου

- Το φεστιβάλ αρχαίου δράματος και κλασικών έργων στο Κούριο Λεμεσού
- Το φεστιβάλ Όπερας στο Δημοτικό Κηποθέατρο Λεμεσού
- Το Διεθνές Φεστιβάλ Λεμεσού "Λεμέσια"

Σε πολλά χωριά της Κύπρου πραγματοποιούνται διάφορα τοπικά φεστιβάλ που συνήθως αναφέρονται σε διάφορα προϊόντα που παράγουν τα χωριά και προκαλούν το ενδιαφέρον των Κύπριων και των ξένων.

Πριν την εισβολή των Τούρκων το 1974, φημισμένα ήταν τα φεστιβάλ του Πορτοκαλιού στην Αμμόχωστο και τη Μόρφου.

9.6 Ήθη και Έθιμα

Τα ήθη και τα έθιμα ενός τόπου συμπεριλαμβάνονται στο πολιτισμός και τη παράδοση του και αποτελούν τουριστικό πόρο. Η Κύπρος διαθέτοντας μια μεγάλη παράδοση και ένα μεγαλύτερο πολιτισμό, έχει πολλά ήθη και έθιμα που πηγάζουν από την αρχαιότητα και από τις επιρροές που δέχτηκε από τους διάφορους κατακτητές που πέρασαν από το νησί. Τα ήθη και τα έθιμα της Κύπρου είναι μοναδικά σε όλο τον κόσμο και αντανakλούν τα βιώματα των κατοίκων διαμέσου των αιώνων. Τα περισσότερα πηγάζουν από τη θρησκεία, κυρίως τον Χριστιανισμό, αλλά υπάρχουν και έθιμα που πηγάζουν από την αρχαία πίστη των κυπριών όπως η γιορτή του κρασιού προς χάριν του θεού Διόνυσου και τα ανθεστήρια πριν τιμή της θεάς Αφροδίτης.

Θα ήταν άτοπο να επιχειρήσουμε να αναφέρουμε όλα τα ήθη και έθιμα της Κύπρου γιατί είναι πάρα πολλά. Θα αναφέρουμε μόνο ονομαστικά κάποιες εκδηλώσεις που σε αυτές καθρεφτίζονται τα ιδιαίτερα και ξεχωριστά ήθη και έθιμα των κυπριών που όντας συνδεδεμένοι με το παρελθόν συνεχίζουν τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα ακόμη και σήμερα.

Οι κυριότερες εκδηλώσεις στις οποίες κάποιος μπορεί να δει τα ήθη και τα έθιμα του κυπριακού λαού που προκαλούν το μεγάλο ενδιαφέρον των ξένων επισκεπτών της Κύπρου και σε αυτά όπως είπαμε αντανakλούνται τα βιώματα, ο πολιτισμός, η πίστη και το μεγαλείο του λαού της Κύπρου είναι τα παρακάτω:

- Η γιορτή των Φώτων
- Το Πάσχα
- Τα Χριστούγεννα
- Η Πρωτοχρονιά
- Ο Γάμος
- Η Βάφτιση
- Η γιορτή του Κατακλισμού
- Η γιορτή του κρασιού
- Ο Δεκαπενταύγουστος
- Οι Απόκριες
- Γιορτές πολιούχων Αγίων – Πανηγύρια

9.7 Τραγούδι – Χορός

Το τραγούδι και ο χορός είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη ζωή των Κύπριων. Τα κυπριακά δημοτικά τραγούδια χωρίζονται στα ακριτικά τραγούδια, στα δίστιχα λιανοτράγουδα και στα έπη.

Ο ακριτικός κύκλος περιστρέφεται γύρω από το θρύλο του Διγενή Ακρίτα και αναφέρεται στη ζωή, στα κατορθώματα, το θάνατο και τα άπειρα ηρωικά επεισόδια.

Τα κυπριακά δίστιχα είναι η καθαρά δημοτική ποίηση του νησιού και αντικατοπτρίζει τη λαϊκή ψυχή σε κάθε εκδήλωση. Μαζί με τα δίστιχα γινόταν και η σύνθεση της μουσικής. Απαραίτητο μουσικό όργανο το βιολί.

Τέλος έχουμε τα κυπριακά έπη με κυριότερο και γνωστότερο την Αροδαφνούσα. Παράλληλα με το τραγούδι και ο χορός είναι μέσο έκφρασης των Κυπρίων. Οι παραδοσιακοί λαϊκοί χοροί αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα της ζωής και της κουλτούρας των Κυπρίων.

9.8 Άνθρωποι και Ασχολίες

Τις τελευταίες δεκαετίες η Κύπρος γνώρισε μια πρωτοφανή ανάπτυξη. Πολλοί μιλούν για "οικονομικό θαύμα". Οι στατιστικές δείχνουν ότι το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα της Κύπρου είναι από τα ψηλότερα της Ευρώπης και οι οικονομικοί δείχτες συγκρίνονται επάξια με εκείνους των αναπτυγμένων χωρών του Δυτικού Κόσμου.

Από καθαρά αγροτική οικονομία κατά τη δεκαετία του '50 και '60, η Κύπρος πέρασε με γοργούς ρυθμούς σε μια πετυχημένη βιομηχανοποίηση. Παρά το ισχυρό σοκ που υπέστη το 1974 με τη Τούρκικη εισβολή και την απώλεια των πιο πλουτοπαραγωγικών εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οικονομία της άνθησε ξανά υποβοηθούμενη από ορισμένους παράγοντες. Βασικότερος παράγοντας της άνθησης της οικονομίας της Κύπρου ήταν και είναι ο **τουρισμός**.

Επίσης, οι επενδύσεις σε έργα υποδομής και οι υψηλού επιπέδου παροχές που προσφέρει η Κύπρος συνέβαλαν στο να καταστεί το νησί ιδανικός τόπος για εγκατάσταση ξένων εταιριών. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 πάρα πολλές ξένες υπεράκτιες εταιρίες έχουν εγκατασταθεί στη Κύπρο.

Παράλληλα, οι κάτοικοι της Κύπρου στα χωριά κυρίως, ασχολούνται με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία. Ανάμεσα στα προϊόντα του νησιού που φημίζονται τα εσπεριδοειδή, οι πατάτες, το κολοκάσι το οποίο είναι ένα είδος γλυκοπατάτας που μαγειρεύεται με ιδιαίτερο τρόπο μόνο στη Κύπρο, οι μπανάνες και τα σταφύλια.

Η καλλιέργεια του αμπελιού, διαδεδομένη από τα αρχαία χρόνια, εξακολουθεί να απασχολεί το ¼ του αγροτικού κόσμου. Οι Λουζινιανοί έδωσαν μεγάλη σημασία στη καλλιέργεια του αμπελιού και την παραγωγή κρασιού, που τα παίνευα για τα καλύτερα στο κόσμο. Οι πιο διαδεδομένες ποικιλίες κρασιού είναι το μαύρο και το άσπρο. Άλλες παραδοσιακές ποικιλίες είναι το μουσκάτο, το όφταρμο κτλ ενώ τα κρασιά που παράγονται είναι θαυμάσια. Το πιο παλιό και χαρακτηριστικό κρασί της Κύπρου είναι η κουμανταρία. Εκτός από τα κρασιά, διαδεδομένα στη Κύπρο είναι το κονιάκ, τα διάφορα λικέρ και η περίφημη ζιβανία.

Αλλά και η αλιεία είναι αναπτυγμένη στη Κύπρο όπου, εκτός από τον πλούσιο σε ψάρια βυθό, υπάρχουν και ιδιωτικά ιχθυοτροφία που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας κατανάλωσης.

Σχετικά με τη κτηνοτροφία διαδεδομένη είναι η αγελαδοτροφία, η αιγοπροβατοτροφία, η πτηνοτροφία και τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται και η εκτροφή κουνελιών. Από τα γαλακτοκομικά προϊόντα της Κύπρου, το πιο διαδεδομένη και ασφαλισμένο σαν πρότυπο προϊόν σε όλο τον κόσμο είναι το **χαλούμι**, ένα είδος πρόβιου τυριού.

Η Κύπρος είναι ένας τόπος φιλόξενος που σέβεται το παρελθόν και τη παράδοση του. Οι κάτοικοι της ακόμα και σήμερα ασχολούνται με την αγγειοπλαστική και τη ξυλογλυπτική, επαγγέλματα που συνεχίζουν να ευδοκιμούν. Πρωτότυπα σχέδια κοσμούν αγγεία και σερβίτσια και ξυλόγλυπτα κομμοτεχνήματα στολίζουν τέμπλα εκκλησιών και έπιπλα.

Αλλά και στην υφαντουργεία και τη γυναικεία χειροτεχνία ξεχωρίζει η Κύπρος.

Κεντήματα, δαντέλες και σεντόνια είναι καμωμένα με τη χαρακτηριστική κυπριακή δεξιοτεχνία. Περίφημα είναι τα λευκαρίτικα κεντήματα και τα φυθκιώτικα υφαντά.

Οι Κύπριοι διακρίνονται για την φιλοξενία, τη ζεστασιά και το χαμόγελο τους. Πάντα πρόθυμοι να βοηθήσουν και να εξυπηρετήσουν όποιο τους το ζητήσει. Τα σπίτια των

Κυπρίων είναι πάντα ανοιχτά και έτοιμα να σε υποδεχτούν με το χαρακτηριστικό **"κοπιάστε"**.

Η Κύπρος είναι από τα λίγα μέρη στον κόσμο με τόσους πολλούς κατοίκους με πανεπιστημιακοί μόρφωση. Επίσης, όλοι οι Κύπριοί μιλούν την αγγλική γλώσσα και οι τουρίστες σπάνια να συναντήσουν προβλήματα συνεννόησης στη Κύπρο.

9.9 Η Κυπριακή Κουζίνα

Η παραδοσιακή κυπριακή κουζίνα έχει φανατικούς λάτρεις σε όλο τον κόσμο. Η κυπριακή κουζίνα με τα εξαιρετικά σε γεύση φαγητά και γλυκά φτιαγμένα με αγνά υλικά συνοδευόμενα πάντα από τα περίφημα κυπριακά κρασιά και άλλα οινοπνευματώδη, αποτελεί μέγιστο πόλο έλξης για τους ξένους και τα σχόλια τους για τη κουζίνα της Κύπρου είναι πάντα εξαιρετικά. Η κυπριακή κουζίνα είναι ένα κράμα ελληνικής και ανατολίτικης κουζίνας που δένουν αρμονικά μεταξύ τους και δημιουργούν τη κυπριακή κουζίνα. Η ελληνικότητα της Κύπρου, οι αμέτρητοι κατακτητές που πέρασαν από το νησί και η γειτνίαση της με τις χώρες της Ανατολή, επέδρασαν πάνω στη μαγειρική των Κυπρίων και δημιουργήθηκε η κυπριακή κουζίνα που όμοια της δεν υπάρχει σε όλο το κόσμο.

Κεφάλαιο 10

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)

10.1 Γενικά για τον ΚΟΤ

Η Κύπρος είναι ένα καθαρά τουριστικό μέρος και ο τουρισμός αποτελεί τη κύρια πηγή εσόδων. Η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου είναι πάρα πολύ ανεπτυγμένη και τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προσφέρει τόσο στον εισερχόμενο τουρισμό όσο και στον εγχώριο τουρισμό είναι πολύ υψηλής ποιότητας. Στην όλη ανάπτυξη και προώθηση της τουριστικής βιομηχανίας του νησιού, τη μεγαλύτερη και σημαντικότερη συμβολή την έχει ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, που είναι ο μόνος αναγνωρισμένος και νομικά κατοχυρωμένος, δημόσιος φορέας τουρισμού στη Κύπρο και με την επίβλεψη, τη καθοδήγηση και τη συνεργασία του Υπουργείου Εμπορίου και Τουρισμού, εργάζεται για τη σωστή και υγιή ανάπτυξη και βελτίωση της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου.

Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού είναι ο κρατικός φορέας που ασχολείται με θέματα της τουριστικής βιομηχανίας και ασκεί τη τουριστική πολιτική της χώρας. Βασικός στόχος του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού είναι η προώθηση και η συνεχής ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας του νησιού. Η σημαντικότητα του τουρισμού για το νησί μας, τόσο από οικονομικής άποψης όσο και από κοινωνικής, οδήγησε το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στη σκέψη για ίδρυση ενός φορέα τουρισμού με νομική υπόσταση και κάτω από την επίβλεψη του κράτους, που θα ασχολείται εξολοκλήρου με θέματα που άπτονται του τουρισμού. Ο κρατικός αυτός φορέας τουρισμού θα έχει εξουσίες και αρμοδιότητες στη τουριστική βιομηχανία και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού θα ασκούν τη τουριστική πολιτική και θα προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για την τουριστική ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Έτσι, αποφασίστηκε η ίδρυση του **Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού**.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού ιδρύθηκε το 1969 και λειτουργεί με βάση τις πρόνοιες του Νόμου περί Ιδρύσεως και Λειτουργίας Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού 1969 – 1999 και των σχετικών Κανονισμών που διέπουν θέματα Διάθρωσης και Όρων Υπηρεσίας και διοικητικά και οικονομικά θέματα.

Σκοπός του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού σύμφωνα με το Νόμο είναι η οργάνωση και προαγωγή του Τουρισμού στη Δημοκρατία με την αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων πόρων και δυνατοτήτων. Ο ΚΟΤ με τα μέσα, τις αρμοδιότητες και τις εξουσίες που του παρέχει ο Νόμος, προσπαθεί να βελτιώσει την υπάρχουσα τουριστική βιομηχανία και να αποτελεί φωτοδότη φάρο και οδηγό για την περαιτέρω ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας του νησιού. Οι ενέργειες του ΚΟΤ αποσκοπούν στην ομαλή λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων και στην βελτίωση και ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των φορέων του τουρισμού.

10.2 Η διοικητική οργάνωση του ΚΟΤ

Η διοικητική οργάνωση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού με τις πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου και του Νόμου περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου 149/1988 έχει τη μορφή εννεαμελές Διοικητικού Συμβουλίου που το απαρτίζουν ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και επτά μέλη. Επίσης στη οργανωτική δομή του ΚΟΤ περιλαμβάνονται και ο Γενικός Διευθυντής του οργανισμού, οι Νομικοί Σύμβουλοι και οι Ελεγκτές του Οργανισμού.

Οι υπηρεσίες του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού επεκτάθηκαν με τα χρόνια και σήμερα περιλαμβάνει τα κεντρικά γραφεία παροχής υπηρεσιών του οργανισμού στη

Λευκωσία και τα επαρχιακά γραφεία σε όλες τις πόλεις και σημαντικά τουριστικά θέρετρα της Κύπρου. Ο οργανωτική δομή του οργανισμού συμπεριλαμβάνει τέσσερα τμήματα:

- Το Διοικητικό Τμήμα του Οργανισμού
- Το Τμήμα Σχεδιασμού και Προγραμματισμού του Οργανισμού
- Το Τμήμα Προώθηση και Δημοσιότητας του Οργανισμού
- και το Τμήμα Παροχής Τουριστικών Υπηρεσιών του Οργανισμού

10.3 Η διάρθρωση των υπηρεσιών του ΚΟΤ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γενική διοίκηση
Γραμματεία Δ.Σ
Γραμματεία επιτροπής Προσωπικού
Γραμματεία οικονομικών θέματα προσωπικού
Συλλογικές συμβάσεις
Προσφορές
Άδειες χρήσης ακινήτων
Νομικά θέματα
Μηχανογράφηση
Λογαριασμοί
Προϋπολογισμός
Οργάνωση και λειτουργία αρχείου
Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων

Διαφήμιση
Δημόσιες σχέσεις
Εκτυπώσεις
Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις
Πολιτιστικές εκδηλώσεις
Διεθνείς τουριστικές εκθέσεις
Σχολή Ξεναγών
Διεθνείς οργανισμοί
Γραφεία πληροφοριών
Παραγωγή ταινιών
Διοργάνωση συνεδρίων/ σεμιναρίων

Έρευνες
Προγραμματισμός
Συντονισμός
Σχεδιασμός και εκτέλεση έργων υποδομής
Γραμματεία ΣΤΕ
Μελέτη σχεδίων για Ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα
Εποπτεία μαρίνας Λάρνακας

Νομοθεσία
Έλεγχος τουριστικών επιχειρήσεων
Υπηρεσία επιθεωρητών
Άδειες λειτουργίας τ.ε
Μελέτη αιτήσεων για λειτουργία Ξενοδοχείων και κέντρων αναψυχής

10.4 Τα γραφεία εξωτερικού του ΚΟΤ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού διατηρεί και γραφεί στις κυριότερες τουριστικές αγορές για τη Κύπρο. Συγκεκριμένα, γραφεία του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στο εξωτερικό υπάρχουν στις ακόλουθες πόλεις:

- Λονδίνο
- Φραγκφούρτη
- Παρίσι
- Στοκχόλμη
- Αθήνα
- Άμστερνταμ
- Βρυξέλλες
- Βιέννη
- Νέα Υόρκη
- Τόκιο
- Τελ-Αβιβ
- Βουδαπέστη
- Βαρσοβία
- Πράγα
- Ζυρίχη
- Μιλάνο
- Μόσχα

Σκοπός της λειτουργία των γραφείων αυτών του Οργανισμού στο εξωτερικό είναι η προώθηση και προβολή του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, μέσω το διαφόρων προγραμμάτων μάρκετινγκ, δημοσίων σχέσεων, επικοινωνίας και διαφημιστικών εκστρατειών, καθώς και η παροχή οποιασδήποτε πληροφορίας σχετικά με τη Κύπρο, ώστε να αυξηθεί το τουριστικό ρεύμα προς την Κύπρο από τη τουριστική αγορά της κάθε χώρας που διαθέτει γραφείο του οργανισμού.

Με την ύπαρξη των γραφείων αυτών του οργανισμού, στις πρωτεύουσες των κύριων τουριστικών αγορών της Κύπρου, οι ενέργειες που προγραμματίζονται να γίνουν από τον ΚΟΤ με σκοπό τη προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, συντονίζονται καλύτερα και αποκεντρώνεται η κεντρική υπηρεσία του οργανισμού με αποτέλεσμα την καλύτερη προώθηση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος μέσω της άμεσης επαφής των δυνητικών πελατών με τους υπεύθυνους του γραφείου του οργανισμού κάθε χώρας.

10.5 Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού (ΣΤΕ)

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού συστάθηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΟΤ με βάση τις πρόνοιες της περί ΚΟΤ Νομοθεσίας. Της επιτροπής προεδρεύει η Γενικός Διευθυντής του ΚΟΤ και συμμετέχουν εκπρόσωποι του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων, του ΗCΙΜΑ Κύπρου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Διευθυντών Ξενοδοχείων, του συγκροτήματος των Κυπριακών Αερογραμμών, του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου, του Συνδέσμου Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου, του Συνδέσμου Ελληνοκυπρίων Πρακτόρων του Ηνωμένου Βασιλείου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιοκτητών Κέντρων Αναψυχής και των Συντεχνιών ΟΥΞΕΒ – ΣΕΚ, ΣΥΞΚΑ – ΠΕΟ, και Αλλαγή – ΔΕΟΚ.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και στόχος της είναι να

συμβάλλει ουσιαστικά στην ορθολογική προώθηση διαφόρων θεμάτων που απασχολούν τον τουρισμό του νησιού.

Κατά τη περίοδο 2001 – 2003 την Συμβουλευτική επιτροπή απασχόλησαν τα παρακάτω θέματα, πάνω στα οποία η ΣΕΤ έλαβε θέση και πρότεινε λύσεις και διορθωτικές αλλαγές:

- Αντιμετώπιση της κατάστασης που δημιουργήθηκε λόγω των τρομοκρατικών ενεργειών στις Η.Π.Α.
- Ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στη Κύπρο.
- Σχέδια κινήτρων για το χειμερινό τουρισμό για το 2001, 2002 και 2003.
- Σχέδιο Υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου για τον τουρισμό μέχρι το 2010.
- Θεσμός Χρονομεριστικής Μίσθωσης (Timesharing).
- Ο πόλεμος στο Ιράκ και οι επιπτώσεις στο Κυπριακό Τουρισμό.
- Η επιδημία του ιού SARS.

Η ΣΕΤ βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τα Γραφεία Εξωτερικού του ΚΟΤ, οι υπεύθυνοι των οποίων ενημερώνουν συνεχώς τα μέλη της ΣΤΕ για τις εξελίξεις και τις προοπτικές στις διάφορες χώρες – πηγές τουρισμού για τη Κύπρο.

Κεφάλαιο 11

Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 – 2010

11.1 Εισαγωγή

Με την απόφαση 53.045 και ημερομηνία 17.01.2001, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 – 2010.

Το Στρατηγικό Σχέδιο αποτελείται από τρεις Στρατηγικές – Μάρκετινγκ, Προϊόντος και Ποιότητας /Αξίας μέσα από τις οποίες επιδιώκεται η επανατοποθέτηση της Κύπρου στο τουριστικό χάρτη σαν τουριστικός προορισμός που προσφέρει πολυδιάστατη και ποιοτική τουριστική εμπειρία, ενώ σημαντικό στοιχείο του νέου προσανατολισμού μέχρι το 2010 είναι η επικέντρωση στην αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό, τα οποία θα αποτελέσουν βασικό δείκτη μέτρησης της επιτυχίας του σχεδίου. Τα συνολικά έσοδα από το τουρισμό στοχεύετε να διπλασιαστούν σε πραγματικούς όρους μέχρι το 2010. Υπεύθυνοι για την εφαρμογή και υλοποίηση του στρατηγικού σχεδίου για τον τουρισμό είναι κατά κύριο λόγο ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού και κατά δεύτερο το Υπουργείο Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού.

11.2 Σχέδιο Υλοποίησης Στρατηγικής Τουρισμού

Για την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου για το Τουρισμό ετοιμάστηκε από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και υποβλήθηκε στην αρμόδια Υπουργική Επιτροπή η οποία συστάθηκε με την Απόφαση 53.045 του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερομηνία 17.01.2001 για να εποπτεύει την εφαρμογή του προγράμματος υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου, Σχέδιο Υλοποίησης με τις συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν, δομή συνεργασίας και χρονοδιαγράμματα.

11.3 Περιφερειακή Στρατηγική

Στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου για το Τουρισμό, για τη **Περιφερειακή Στρατηγική**, ετοιμάστηκαν προτάσεις τοποθέτησης για τις περιοχές της Ελεύθερης Αμμοχώστου, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου, Λευκωσίας και Ορεινών Θέρετρων ώστε η κάθε μία περιοχή να σχηματίσει τη δική της στρατηγική επανατοποθέτησης που να συνάδει με την επανατοποθέτηση και τους στρατηγικούς στόχους του προορισμού στο σύνολο της αλλά και που θα της επιτρέψει να δημιουργήσει το δικό της ξεχωριστό προϊόν (Regional Brand) που θα εξυπηρετεί τα τμήματα που θα στοχεύσει.

Στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου για το Τουρισμό 2000 – 2010 έχουν επιλεγεί ορισμένες ειδικές μορφές τουρισμού οι οποίες αποκαλούνται και ήπιες μορφές τουρισμού για το λόγο ότι οι μορφές αυτές ξεχωρίζουν από το μαζικό τουρισμό. Η ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού στη Κύπρο, θα απαγκιστρώσουν το νησί από την εξάρτηση του από το μαζικό τουρισμό. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού θέλοντας να αναπτύξει και άλλες μορφές τουρισμού και να προσελκύσει τουρίστες που αρέσκονται σε αυτές τις μορφές τουρισμού, συνεργάστηκε με διάφορους φορείς ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν στον πελάτη υπηρεσίες και αγαθά υψηλής ποιότητας και αξίας.

Οι τρεις κύριες μορφές ήπιου τουρισμού που περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 – 2010 είναι οι παρακάτω:

▪ **ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

Σχέδιο Οικονομικών Κινήτρων

Το 2003 συνεχίστηκε για δωδέκατη χρονιά η παροχή οικονομικών κινήτρων σε δικαιούχους στα πλαίσια του Προγράμματος του Αγροτουρισμού

Καταλύματα – Κλίνες

Την 01.01.2003 βρίσκονταν σε λειτουργία 57 παραδοσιακά καταλύματα σε όλη τη Κύπρο, με συνολική δυναμικότητα 590 κλίνες σε 30 χωριά, κυρίως στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές της Κύπρου.

Εκπαίδευση

Η συνεργασία του Οργανισμού με το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος στο τομέα της εκπαίδευσης των κατοίκων της υπαίθρου συνεχίστηκε και το 2003. Στα πλαίσια της εν λόγω συνεργασίας, το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας περιέλαβε στα εκπαιδευτικά του προγράμματα θέματα συναφή προς τον Αγροτουρισμό, ενώ ο Οργανισμός προέβη σε αριθμό παρουσιάσεων του Προγράμματος Αγροτουρισμού σε διάφορα χωριά.

Εξωραϊστικά Έργα

Πρωθήθηκαν νέες συμπληρωματικές εργασίες σε έργα που έγιναν στα πλαίσια του Προγράμματος του Αγροτουρισμού σε χωριά της Α΄ Κατηγορίας του Προγράμματος.

Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού

Η Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού, η οποία ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Οργανισμού, συνέχισε τη λειτουργία της προωθώντας την οργάνωση και προβολή των μελών της.

▪ **ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

Στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου για τον Τουρισμό συμπεριλαμβάνεται και η ανάπτυξη και προώθηση του ναυτικού τουρισμού που η Κύπρος για τόσα χρόνια υστερούσε. Στα πλαίσια αυτά ετοιμάστηκαν τα έγγραφα του πλειοδοτικού διαγωνισμού για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαχείριση και εκμετάλλευση των μαρινών της Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αγίας Νάπας με βάση τις εντολές της ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Το Υπουργείο ανέλαβε και τη προώθηση των πιο πάνω εγγράφων με στόχο τη συζήτηση απόψεων από τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Η κατασκευή των μαρινών στις προαναφερθέντες πόλεις άρχισε στα τέλη του 2002 και τα έργα για την αποπεράτωση τους συνεχίζονται με γοργούς ρυθμούς. Περισσότερα όμως για τις μαρίνες αναφέρονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο.

▪ **ΓΗΠΕΔΑ ΓΚΟΛΦ**

Ο Αθλητικός Τουρισμός είναι μία από τις ήπιες μορφές Τουρισμού που η ανάπτυξη και προώθηση του περιλαμβάνεται στο Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό:

Η κυριότερη μορφή αθλητικού τουρισμού που επιδιώκει ο Οργανισμός να αναπτύξει είναι το άθλημα του γκολφ.

Στη Κύπρο λειτουργούσαν εδώ και χρόνια δύο γήπεδα γκολφ, ένα στη Τσάδα της Πάφου (Tsada Golf) και ένα στη Λεμεσό (Secret Valley Golf). Με την αποπεράτωση του

μεγαλύτερου και ωραιότερου Golf Resort στην Ευρώπη, το Aphrodite Golf Resort στη Πάφο, που δεν είναι μόνο γήπεδα του γκολφ αλλά ένα ολόκληρο υπερπολυτελές ξενοδοχειακό συγκρότημα, το προϊόν της Κύπρου στο άθλημα του γκολφ αναβαθμίστηκε και προσέλκει πολλούς λάτρεις του αθλήματος.

Ο Οργανισμός στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου μελετάει εναλλακτικές περιοχές για τη δημιουργία γηπέδου γκολφ στα ανατολικά της Λεμεσού προωθώντας έτσι ακόμη περισσότερο την ανάπτυξη του αθλήματος αυτού στη Κύπρο.

11.4 Σκοπός του στρατηγικού σχεδίου

Μέσα από το Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 – 2010, επιχειρείται η επαναποθέτηση της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και ο επαναπροσδιορισμός του τουριστικού της προϊόντος, μέσω του εμπλουτισμού του, της ποιοτικής αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών και της βελτίωσης και αναβάθμισης των έργων υποδομής.

Στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου για το Τουρισμό είναι η διατήρηση της Κύπρου σαν ένα ελκυστικό και ανταγωνιστικό προορισμό που παρέχει υψηλής ποιότητας τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες. Στόχος είναι η αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό, προσελκύοντας ακόμη ποιοτικότερο και οικονομικά πιο εύρωστο τουρισμό, και όχι η αύξηση του αριθμού των τουριστών.

Κεφάλαιο 12

Η προώθηση του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού

12.1 Εισαγωγή

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής Μάρκετινγκ για την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής για τον τουρισμό μέχρι το 2010, έχουν καθοριστεί οι ειδικότεροι στόχοι Μάρκετινγκ, οι οποίοι συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Δημιουργία ξεκάθαρης μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη διεθνή αγορά.
- Ισορροπημένη ανάπτυξη αγορών και των τμημάτων τους.
- Προσέλκυση αποδοτικότερων πελατών του τμήματος ήλιου και θάλασσας και καλλιέργεια άλλων τμημάτων.
- Βελτίωση της διοχέτευσης του τουριστικού προϊόντος μέσω των οργανωτών ταξιδιών και ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού.

Κατά το 2002 – 2003 ο Οργανισμός συνέχισε και συνεχίζει τις προσπάθειες για τη σταδιακή υλοποίηση της στρατηγικής μάρκετινγκ για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων. Συγκεκριμένα η διαφημιστική εκστρατεία για όλες τις τουριστικές αγορές ανατέθηκε σε ένα και μόνο διαφημιστικό οίκο με στόχο την προβολή ενός ενιαίου διαφημιστικού μηνύματος που να ανταποκρίνεται στο στόχο της επανατοποθέτησης της Κύπρου. Επίσης, μέσα από το σχεδιασμό των διαφημιστικών εκστρατειών επιδιώχθηκε η στοχεύσει εκείνων των τμημάτων που εξυπηρετούν καλύτερα την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Οργανισμού, π.χ αποδοτικότερη πελατεία.

Μέσα από τις δραστηριότητες προβολής που πραγματοποιούνται από τα γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό δόθηκε έμφαση στη προσέλκυση τμημάτων της αγοράς με ειδικά ενδιαφέροντα. Επιπρόσθετα επιδιώχθηκε ο καλύτερος προγραμματισμός και η αναβάθμιση των δραστηριοτήτων προβολής. Επίσης, αρκετά από τα γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό ενισχύθηκαν με εξειδικευμένο προσωπικό, γεγονός που έχει ενισχύσει τον τομέα της τουριστικής προβολής, ενώ παράλληλα έχει βοηθήσει στη διατήρηση συστηματικότερων επαφών τόσο με τους οργανωτές ταξιδιών, τουριστικούς πράκτορες και άλλους παράγοντες της τουριστικής βιομηχανίας όσο και με οργανώσεις και φορείς που σχετίζονται με τα ειδικά τμήματα της αγοράς στα οποία στοχεύει η στρατηγική του οργανισμού.

Ο Οργανισμός καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για την αύξηση της τουριστικής κίνησης εκτός περιόδου αιχμής και κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες. Συγκεκριμένα από τη περίοδο 2000 – 2001 εφαρμόζεται ειδικό σχέδιο κινήτρων για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού με τη παροχή οικονομικής βοήθειας στους οργανωτές ταξιδιών με στόχο την ενθάρρυνση του τουριστικού ρεύματος.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι ο Οργανισμός κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες διαφήμισης και προβολής μετά το τρομοκρατικό κτύπημα στις Η.Π.Α και μετά τον πόλεμο στο Ιράκ με στόχο την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης.

12.2 Ενέργειες Προώθησης

Ο Οργανισμός εφαρμόζει μια ολοκληρωμένη στρατηγική επικοινωνίας για τη προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και η οποία βασίζεται στη συστηματική προβολή μίας ενιαίας και μοναδικής εικόνας της Κύπρου. Η στρατηγική επικοινωνίας περιλαμβάνει

μία σειρά ενεργειών, οι οποίες προωθούν άμεσα το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, όπως η διεξαγωγή διαφημιστικών εκστρατειών, η διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής, η φιλοξενία στη Κύπρο τουριστικών επαγγελματιών, δημοσιογράφων και άλλων προσωπικοτήτων και η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις.

Ο Οργανισμός προσδίδει επίσης ιδιαίτερη σημασία στη καλλιέργεια άριστων σχέσεων με τους τουριστικούς επαγγελματίες και άλλους συνεργάτες καθώς και τα ΜΜΕ στις χώρες – πηγές τουρισμού. Επιδίωξη του οργανισμού είναι όλες αυτές οι ενέργειες να υποστηρίζονται από τα κατάλληλα έντυπα, οπτικοακουστικά και ηλεκτρονικά μέσα προβολής. Επιπρόσθετα ο Οργανισμός προωθεί και έμμεσα το τουριστικό προϊόν της Κύπρου υποστηρίζοντας ανάλογες ενέργειες των οργανωτών ταξιδιών, καθώς και άλλων επαγγελματιών φορέων του τουρισμού. Οι ενέργειες του Οργανισμού απευθύνονται τόσο προς επαγγελματίες του τουρισμού, όσο και προς καταναλωτές και οργανωμένα σύνολα που σχετίζονται με τα ειδικά τμήματα αγορών στα οποία στοχεύει ο Οργανισμός.

12.3 Διαφήμιση

Ο Οργανισμός επενδύει συνεχώς ένα σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού του για τη διεξαγωγή διαφημιστικών εκστρατειών σε ένα σημαντικό αριθμό αγορών – πηγών τουρισμού. Η κατανομή των πιστώσεων στις διάφορες αγορές βασίζεται μεταξύ άλλων και στο βαθμό προτεραιότητας της κάθε αγοράς όπως καθορίζεται στη στρατηγική για τον τουρισμό μέχρι το 2010. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω ο Οργανισμός αναθέτει τη παραγωγή του δημιουργικού μέρους και τον σχεδιασμό όλων των διαφημιστικών εκστρατειών του σε ένα διαφημιστικό οίκο. Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί το ενιαίο διαφημιστικό μήνυμα **"Ένας ολόκληρος κόσμος σε ένα μόνο νησί", "A whole world on a single island"**, το οποίο ανταποκρίνεται και υποστηρίζει τον στόχο της επανατοποθέτησης της Κύπρου στη διεθνή τουριστική αγορά. Παράλληλα με τη διεξαγωγή ολοκληρωμένων διαφημιστικών εκστρατειών στις αγορές προτεραιότητας, ο Οργανισμός συνεχίζει να ενισχύει τις διαφημιστικές προσπάθειες και στις υπόλοιπες αγορές μεσαίας και χαμηλής προτεραιότητας και ιδιαίτερα στις νέες αγορές της Ανατολικής Ευρώπης μέσα στα πλαίσια του στόχου για ισορροπημένη ανάπτυξη των αγορών και των επιμέρους τμημάτων τους. Σε κύριες τουριστικές αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, οι Βόρειες Χώρες και η Ρωσία, οι εκστρατείες του Οργανισμού περιλαμβάνουν και τηλεοπτική διαφήμιση ενώ στις υπόλοιπες χώρες περιορίζεται σε σημαντικά έντυπα του καταναλωτικού και επαγγελματικού τύπου. Επιπρόσθετα στις περισσότερες αγορές ο Οργανισμός ενισχύει και διαφημιστικές προσπάθειες οργανωτών ταξιδιών και άλλων επαγγελματιών του τουρισμού.

12.4 Προβολή και Δημόσιες Σχέσεις

Ο Οργανισμός καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες για τον καλύτερο προγραμματισμό και αναβάθμιση των εκδηλώσεων προβολής και δημοσίων σχέσεων που διοργανώνει. Προς τη κατεύθυνση αυτή προωθήθηκε η συνεργασία με οίκους δημοσίων σχέσεων σε σημαντικές αγορές και η ενίσχυση των γραφείων του Οργανισμού στο εξωτερικό με εξειδικευμένο προσωπικό. Όλες οι εκδηλώσεις προβολής που διοργανώνονται από τα γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό περιλαμβάνονται στο ετήσιο Σχέδιο Δραστηριοτήτων το οποίο είναι ένα σημαντικό εργαλείο προγραμματισμού και παρακολούθησης της δραστηριότητας του Οργανισμού στο τομέα της προβολής. Διοργανώνεται ένα μεγάλο φάσμα εκδηλώσεων όπως Κυπριακές βραδιές, Κυπριακές εβδομάδες, παρουσιάσεις ή εκπαιδευτικά σεμινάρια για τη Κύπρο, Road shows, ειδικές εκδηλώσεις προβολής της Κύπρου στους καταναλωτές, ημέρες πληροφόρησης του κοινού σε ταξιδιωτικά γραφεία κ.α. Παράλληλα τα γραφεία του Οργανισμού στο

εξωτερικό συμμετέχουν σε εκδηλώσεις που διοργανώνονται από οργανωτές ταξιδιών, άλλους τουριστικούς επαγγελματίες, φορείς κλπ.

Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω ορισμένες από τις κυριότερες ενέργειες τουριστικής προβολής και δημοσίων σχέσεων που διοργανώθηκαν κατά τη περίοδο 2002 – 2003 από τα γραφεία του οργανισμού στο εξωτερικό κατά χώρα:

Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία

Το 2002 ο Οργανισμός άρχισε συνεργασία με νέο οίκο δημοσίων σχέσεων ο οποίος δραστηριοποιήθηκε έντονα στο τομέα της διοργάνωσης ενημερωτικών ταξιδιών στη Κύπρο για τηλεοπτικά συνεργεία και δημοσιογράφους με αποτέλεσμα τη δημοσίευση πολλών ευνοϊκών άρθρων για τη Κύπρο.

Μέσα στα πλαίσια του στόχου για την ανάπτυξη τμημάτων αγοράς με ειδικά ενδιαφέροντα δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού και τουρισμού κινήτρων (incentive tourism), με τη συμμετοχή του γραφείου του Οργανισμού στο Λονδίνο στις εξειδικευμένες εκθέσεις CONFEX και M&IT και με τη διοργάνωση ενημερωτικών ταξιδιών στη Κύπρο για οργανωτές συνεδρίων. Επίσης για τη προβολή των δυνατοτήτων που προσφέρει η Κύπρος για χειμερινό τουρισμό οργανώθηκε σειρά παρουσιάσεων με τη συμμετοχή Κυπρίων επαγγελματιών σε επτά διαφορετικές πόλεις της Αγγλίας.

Στις εκδηλώσεις προβολής ξεχωρίζει η εξειδικευμένη για τη Κύπρο έκθεση που οργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία στο φημισμένο Royal Horticultural Hall με τη συνεργασία μεταξύ άλλων του Εμπορικού Κέντρου και του Τμήματος Κυπριακής Χειροτεχνίας.

Όσον αφορά την Ιρλανδία διοργανώθηκε σειρά παρουσιάσεων που κάλυψαν τις κυριότερες πόλεις της χώρας. Επίσης δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και ο Οργανισμός φιλοξένησε ομάδα Ιρλανδών δημοσιογράφων για να επισκεφτούν τις αθλητικές εγκαταστάσεις του νησιού.

Γερμανία

Κατά τη διάρκεια του χρόνου το γραφείο του Οργανισμού στη Φραγκφούρτη διοργάνωσε εκδηλώσεις προβολής για τη Κύπρο τόσο για τους υπαλλήλους τουριστικών πρακτορείων όσο και για το κοινό σε διάφορες πόλεις της χώρας. Επιπρόσθετα συμμετείχε στις παρουσιάσεις των καταλόγων των σημαντικότερων οργανωτών ταξιδιών όπως Thomas Cook, Neckermann, ITS, LTU. Επίσης διοργανώθηκαν δημοσιογραφικές διασκέψεις και απεστάλησαν μηνιαία δελτία τύπου στα κυριότερα ΜΜΕ της Γερμανίας. Το γραφείο του Οργανισμού στη Φραγκφούρτη συνεργάστηκε απευθείας με δημοσιογράφους για τη δημοσίευση άρθρων για τη Κύπρο.

Ελβετία

Το γραφείο του Οργανισμού στη Ζυρίχη προέβηκε στη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων προβολής τόσο για το επαγγελματικό όσο και για το καταναλωτικό κοινό όπως σεμινάρια και παρουσιάσεις, ημέρες πληροφόρησης σε συνεργασία με ταξιδιωτικά πρακτορεία, Κυπριακές εβδομάδες, ημέρες Κυπριακής κουζίνας.

Το γραφείο του Οργανισμού έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη διοργάνωση παρουσιάσεων και άλλων εκδηλώσεων για τη προώθηση του τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων και συγκεκριμένα τη προβολή των δυνατοτήτων που προσφέρει η Κύπρος στο τομέα του ποδηλατικού και περπατητικού τουρισμού, καθώς και στο γκολφ. Το γραφείο της Ζυρίχης συμμετείχε στις παρουσιάσεις των καταλόγων σημαντικών Οργανωτών Ταξιδιών.

Αυστρία

Από τις εκδηλώσεις που διοργάνωσε το γραφείο της Βιέννης σημειώνεται η πραγματοποίηση σειράς παρουσιάσεων της Κύπρου για τουριστικούς πράκτορες στις

μεγαλύτερες πόλεις της χώρας. Επίσης μεγάλη επιτυχία είχε η Κυπριακή εβδομάδα στη Βιέννη. Το γραφείο της Βιέννης σε συνεργασία με ταξιδιωτικούς πράκτορες διοργάνωσε ημέρες πληροφόρησης του κοινού και συμμετείχε στους καταλόγους των Αυστριακών οργανωτών ταξιδιών.

Δόθηκε μεγάλη έμφαση στη διατήρηση συστηματικής επαφής με τους τουριστικούς επαγγελματίες και για το σκοπό αυτό το προσωπικό του γραφείου της Βιέννης επισκέφτηκε πάνω από 120 ταξιδιωτικά γραφεία. Επίσης το γραφείο της Βιέννης εφάρμοσε με επιτυχία το σχέδιο παροχής κινήτρων προς τους υπαλλήλους των ταξιδιωτικών πρακτορείων με στόχο την ενθάρρυνση των πωλήσεων πακέτων για τη Κύπρο.

Το γραφείο του Οργανισμού συνεργάστηκε και με δημοσιογράφους οι οποίοι προωθούσαν στα ΜΜΕ της Αυστρίας μηνιαία δελτία τύπου με αφιερώματα για τη Κύπρο και με την δημοσίευση άρθρων σε επαγγελματικά περιοδικά.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το γραφείο του Οργανισμού στη Βιέννη έχει την εύθυνη συνεργασία με τους υπαλλήλους του Οργανισμού στις αγορές της Ουγγαρίας, Τσεχίας και Σλοβακίας για την οργάνωση και παρακολούθηση των ενεργειών προβολής της Κύπρου στις αγορές αυτές.

Ελλάδα

Το γραφείο Αθηνών διοργάνωσε παρουσιάσεις της τουριστικής Κύπρου για τουριστικούς πράκτορες, δημοσιογράφους και φορείς του τουρισμού τόσο στην Αθήνα όσο και στα μεγάλα επαρχιακά κέντρα. Έντονη ήταν η δραστηριοποίηση των λειτουργών του γραφείου στο τομέα επισκέψεων πωλήσεων σε τουριστικά γραφεία της Αττικής, Θεσσαλονίκης, Πελοποννήσου, Κρήτης και Λάρισας με στόχο την ενημέρωση των τουριστικών πρακτόρων για τις δυνατότητες της Κύπρου σαν τουριστικού προορισμού.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην διατήρηση συστηματικής επαφής με τους τουριστικούς πράκτορες και στις ενημερωτικές επισκέψεις στη Κύπρο. Στόχος του γραφείου Αθηνών ήταν η προώθηση της ανάπτυξης του θρησκευτικού και μαθητικού τουρισμού.

Το γραφείο του ΚΟΤ Αθηνών διατηρεί συστηματικές επαφές με τα ΜΜΕ με αποτέλεσμα τη δημοσίευση μεγάλου αριθμού άρθρων και αφιερωμάτων στο τύπο και τη παραγωγή και μετάδοση ειδικών εκπομπών στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.

Ολλανδία

Οι ενέργειες του γραφείου στο Άμστερνταμ επικεντρώθηκαν στην αύξηση του βαθμού γνωριμίας των επαγγελματιών της Ολλανδικής τουριστικής βιομηχανίας με το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Για το σκοπό αυτό διοργανώθηκαν σεμινάρια προβολής και ενημερωτικές επισκέψεις στη Κύπρο.

Κατά τη περίοδο 2002 – 2003 πραγματοποιήθηκε μεγάλης κλίμακας διαφήμισης με αποστολή πληροφοριακού – διαφημιστικού υλικού σε πάνω από 15000 διευθύνσεις, τις οποίες συγκέντρωσε το γραφείο του Άμστερνταμ από καταναλωτές που εξέφρασαν στο παρελθόν ενδιαφέρον για διακοπές στη Κύπρο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε σχετική έρευνα ανάμεσα στην Ολλανδική ταξιδιωτική βιομηχανία το γραφείο του ΚΟΤ στο Άμστερνταμ αναδείχθηκε ως το δεύτερο καλύτερο Εθνικό Γραφείο Τουρισμού στην Ολλανδία.

Βέλγιο και Λουξεμβούργο

Από τις εκδηλώσεις που διοργάνωσε το γραφείο των Βρυξελλών σημειώνονται τα σεμινάρια και οι παρουσιάσεις της Κύπρου για τουριστικούς πράκτορες και οι Κυπριακές βραδιές. Παράλληλα το γραφείο συνεργάστηκε με οργανωτές ταξιδιών για τη πραγματοποίηση παρουσιάσεων της Κύπρου στο καταναλωτικό κοινό σε συνολικά 12 πόλεις του Βελγίου και του Λουξεμβούργου.

Το γραφείο των Βρυξελλών έδωσε έμφαση στη προώθηση του τουρισμού τρίτης ηλικίας και το γκολφ. Επίσης οι λειτουργοί του γραφείου πραγματοποίησαν ενημερωτικές επισκέψεις σε 84 τουριστικά γραφεία σε 10 πόλεις του Βελγίου.

Ιταλία

Το γραφείο του Μιλάνου έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην εντατική ενημέρωση και επιμόρφωση των ταξιδιωτικών πρακτόρων για όλες τις πτυχές του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος. Διοργανώθηκαν ειδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για τη Κύπρο σε 9 Ιταλικές πόλεις με στόχο την ενημέρωση των τουριστικών πρακτόρων για το πολυδιάστατο του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος. Στην συνέχεια ακολούθησαν εκπαιδευτικές επισκέψεις στη Κύπρο. Το γραφείο του Μιλάνου συμμετείχε σε παρουσιάσεις που διοργανώθηκαν από Οργανωτές Ταξιδιών.

Γαλλία

Το γραφείο του Παρισιού έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ενημέρωση των επαγγελματιών του τουρισμού για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Διοργανώθηκαν ειδικές παρουσιάσεις για τη Κύπρο για τουριστικούς πράκτορες σε συνεργασία με σημαντικούς Οργανωτές Ταξιδιών. Επίσης έγινε παρουσίαση της Κύπρου στο Στρασβούργο σε συνεργασία με μεγάλο ταξιδιωτικό δίκτυο στην οποία συμμετείχαν 600 άτομα.

Για τη προώθηση του τουρισμού συνεδρίων και κινήτρων διοργανώθηκε διήμερο εργαστήριο τον Ιούνιο στο Παρίσι στο οποίο συμμετείχαν και κυπριακές εταιρίες. Επίσης διοργανώθηκαν ενημερωτικές επισκέψεις δημοσιογράφων στη Κύπρο με στόχο τη προβολή ειδικών μορφών τουρισμού όπως γαστρονομία, θαλασσοθεραπεία και γκολφ.

Βόρειες Χώρες

Το γραφείο Στοκχόλμης έδωσε έμφαση στην ανάπτυξη καλών σχέσεων με τη τουριστική βιομηχανία. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν συστηματικές επισκέψεις σε όλες τις Σκανδιναβικές χώρες. Στη Στοκχόλμη πραγματοποιήθηκε με επιτυχία Κυπριακή βραδιά στην οποία προσκλήθηκαν ταξιδιωτικοί πράκτορες από όλες τις Σκανδιναβικές χώρες.

Πολωνία

Από τις εκδηλώσεις του γραφείου Βαρσοβίας σημειώνεται η σειρά παρουσιάσεων για τη Κύπρο σε 3 πόλεις με τη συμμετοχή Κυπρίων επαγγελματιών. Στις παρουσιάσεις συμμετείχαν περίπου 460 ταξιδιωτικοί πράκτορες, οργανωτές ταξιδιών και άλλοι επαγγελματίες του τουρισμού.

Ρωσία και πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες

Το γραφείο της Μόσχας έδωσε έμφαση στην ενημέρωση των τουριστικών πρακτόρων για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Συγκεκριμένα διοργάνωσε παρουσιάσεις της Κύπρου και άλλες εκδηλώσεις που απευθύνονταν σε επαγγελματίες του τουρισμού σε διάφορες πόλεις της Ρωσίας και άλλων πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών.

Οι λειτουργοί του γραφείου της Μόσχας επισκέφτηκαν μεγάλων αριθμό τουριστικών γραφείων σε όλη τη πρώην Σοβιετική Ένωση και ενημέρωσαν τους επαγγελματίες του τουρισμού για τη πολυδιάστατη εμπειρία που προσφέρει η Κύπρος. Η προσπάθεια ενημέρωσης ενισχύθηκε και με την αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μηνιαίων ενημερωτικών δελτίων προς τους Ρώσους Οργανωτές Ταξιδιών.

Ουγγαρία – Τσεχία – Σλοβακία

Τα γραφεία Πράγας και Βουδαπέστης πραγματοποίησαν επισκέψεις σε ταξιδιωτικά γραφεία με στόχο την ενημέρωση των επαγγελματιών για το τουριστικό προϊόν της

Κύπρου. Από τις εκδηλώσεις σημειώνεται η Κυπριακή βραδιά που διοργανώθηκε στη Μπρατισλάβα με την ευκαιρία της τοπικής τουριστικής έκθεσης.

Αραβικές Χώρες

Στις Αραβικές Χώρες διοργανώθηκαν παρουσιάσεις της Κύπρου στις οποίες προσκλήθηκαν και συμμετείχαν ταξιδιωτικοί πράκτορες με στόχο τη γνωριμία τους με το τουριστικό προϊόν της Κύπρου.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής – Καναδάς

Το γραφείο συμμετείχε στα σεμινάρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τουρισμού (ETC) σε 25 σημαντικές πόλεις των ΗΠΑ και του Καναδά όπου έγιναν παρουσιάσεις στις οποίες συμμετείχαν περίπου 2000 ταξιδιωτικοί πράκτορες. Γενικά οι εκδηλώσεις του γραφείου είχαν σαν στόχο την πληροφόρηση και επιμόρφωση του ταξιδιωτικού κοινού και επαγγελματιών, με ιδιαίτερη έμφαση στη παρουσίαση της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού με πλούσιο πολιτιστικό χαρακτήρα.

Ισραήλ

Το γραφείο στο Τελ Αβιβ πραγματοποίησε παρουσιάσεις της Κύπρου σε οργανωμένα σύνολα μέλη των οποίων είναι παράγοντες της τουριστικής βιομηχανίας στο Ισραήλ. Το γραφείο κατέβαλε προσπάθειες για τη προβολή της Κύπρου και στο Αραβικό τμήμα του Ισραήλ. Το γραφείο προσκάλεσε Άραβες τουριστικούς πράκτορες και δημοσιογράφους στις παρουσιάσεις που έγιναν και συνεργάστηκε με τοπικό Αραβικό ραδιοσταθμό με τη διοργάνωση μηνιαίου διαγωνισμού για τη Κύπρο.

Έμφαση επίσης δόθηκε και στη προώθηση ειδικών τμημάτων της αγοράς και συγκεκριμένα τον τουρισμό τρίτης ηλικίας και τον πολιτιστικό τουρισμό. Πολύ καλά αποτελέσματα είχε η συνεργασία του γραφείου με εξειδικευμένους οργανωτές για τη προβολή των διαφόρων μουσικών εκδηλώσεων και φεστιβάλ που πραγματοποιούνται στη Κύπρο. Το γραφείο συνεργάστηκε επίσης με Ισραηλινούς ραδιοσταθμούς, τηλεοπτικά κανάλια και εφημερίδες, με στόχο την καλύτερη προβολή της Κύπρου γενικότερα.

12.5 Ενέργειες προβολής του τουριστικού προϊόντος από τον ΚΟΤ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμός όντας ο μόνος κρατικός φορέας τουρισμού και έχει επιφορτιστεί με την εύθηνη για τη προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου σε όλο τον κόσμο, πέραν από τις παραπάνω ενέργειες προβολής και προώθησης, προβαίνει και σε άλλες ενέργειες που προβάλλουν και προωθούν ακόμη περισσότερο το τουριστικό προϊόν του νησιού μας.

Οι ενέργειες αυτές που αναλαμβάνονται αποκλειστικά από τον ΚΟΤ είναι οι παρακάτω:

Φιλοξενία

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη σημασία που έχει η σύσταση από τρίτους για την επιλογή του προορισμού ο Οργανισμός προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στη φιλοξενία τουριστικών πρακτόρων, οργανωτών ταξιδιών, δημοσιογράφων, τηλεοπτικών συνεργείων και άλλων σημαντικών προσώπων.

Η φιλοξενία ως εργαλείο Μάρκετινγκ είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τη στόχευση συγκεκριμένων τμημάτων της τουριστικής αγοράς κυρίως μέσω της δημοσιότητας που δίδεται από τους φιλοξενούμενους δημοσιογράφους και της μετάδοσης της καλής γνώμης που αποκτούν οι τουριστικοί επαγγελματίες στους πελάτες τους. Επίσης η φιλοξενία δημοσιογράφων από χώρες στις οποίες οι διαφημιστικές ενέργειες του οργανισμού είναι περιορισμένες, συμβάλλει στην ενίσχυση της προβολής της Κύπρου.

Επιπρόσθετα η φιλοξενία είναι μία από τις λιγότερο δαπανηρές (cost effective) ενέργειες, χάρη στη καλή συνεργασία όλων των φορέων του τουρισμού στο τομέα αυτό π.χ αεροπορικές εταιρίες, ΚΟΤ, ξενοδόχοι, τουριστικοί πράκτορες, εστιάτορες.

Ο ΚΟΤ έδωσε μεγάλη βαρύτητα στο τομέα της φιλοξενίας, ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου και τη μεγάλη κρίση που ακολούθησε στη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία. Από τότε τα διαθέσιμα κονδύλια για την φιλοξενία αυξήθηκαν για να φτάσουμε στο 2003 η οποία είναι η δυσκολότερη χρονιά για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου από το 1991 με τον πόλεμο στον Περσικό Κόλπο. Το 2003 με τον πόλεμο στο Ιράκ, την παγκόσμια οικονομική κρίση, την αναβίωση του φόβου των τρομοκρατών, την πετρελαϊκή κρίση, και την επιδημία της Άτυπης Πνευμονίας, έφεραν τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου στη δυσμενέστερη θέση μετά το 1991. Έτσι, ο ΚΟΤ προσπαθώντας να επανακτήσει το χαμένο έδαφος έδωσε μεγάλη σημασία στη φιλοξενία φορέων του τουρισμού, δημοσιογράφων και τουριστικών πρακτόρων από όλο τον κόσμο.

Συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις

Η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις είναι ένα συμπληρωματικό εργαλείο που προσφέρει τη δυνατότητα επαφής με τουριστικούς επαγγελματίες και το ευρύ κοινό για τη πληροφόρηση του για τον προορισμό και τη προώθηση του. Με τη συμμετοχή δε σε εξειδικευμένες εκθέσεις στοχεύονται επιλεγμένα τμήματα της αγοράς.

Ο Οργανισμός συμμετέχει σε τουριστικές εκθέσεις σε όλες τις αγορές προτεραιότητας, καθώς και στις αναδυόμενες αγορές όπου αυτή κρίνεται ωφέλιμη. Από το 2001 άρχισε η αναθεώρηση της πολιτικής συμμετοχής σε τουριστικές εκθέσεις και παράλληλα η αναβάθμιση των περιπτώσεων του Οργανισμού στις διάφορες εκθέσεις με στόχο τη βελτίωση της παρουσίασης της Κύπρου. Μέσω της αξιοποίησης της τεχνολογίας και άλλων μέσων όπως οι διαγωνισμοί, οι εκδηλώσεις στα πλαίσια των εκθέσεων, ο Οργανισμός επιδιώκει την αποτελεσματικότερη παρουσίαση της τουριστικής Κύπρου.

Ο Οργανισμός κάθε χρόνο συμμετέχει σε πολλές διεθνείς εκθέσεις σε όλο τον κόσμο, αρκετές από τις οποίες είναι εξειδικευμένες εκθέσεις για τη προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού. Επιπλέον, με στόχο τη προώθηση του εσωτερικού τουρισμού ο Οργανισμός συμμετέχει κάθε χρόνο σε 2 εκθέσεις που διοργανώνονται στη Κύπρο, τη **Διεθνή Έκθεση Κύπρου** και την έκθεση **Ταξίδι** που διοργανώνει ο Σύνδεσμος Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου.

Εκδόσεις και παραγωγή ταινιών

Ένα ακόμα εργαλείο Μάρκετινγκ που έχει στα χέρια του ο Οργανισμός για τη προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου είναι η παραγωγή οπτικοακουστικών μέσων προβολής.

Το 2003 ο Οργανισμός ολοκλήρωσε τη παραγωγή 2 νέων ταινιών για Περιπατητικό και Ποδηλατικό τουρισμό. Επίσης το 2003 ολοκληρώθηκε και η παραγωγή των ταινιών για τον Συνεδριακό τουρισμό και των τουρισμό Κινητήρων. Επιπλέον ο Οργανισμός το 2003 προέβηκε στην επανεκτύπωση και στον εμπλουτισμό όλων των εντύπων σε διάφορες γλώσσες για την αντιμετώπιση των αναγκών ζήτησης σε έντυπο υλικό.

Ιντερνετ

Ο Οργανισμός το 2001 ολοκλήρωσε τη δημιουργία μιας νέας αναβαθμισμένης ιστοσελίδας που συνεχώς ανανεώνεται, εμπλουτίζεται και ενημερώνεται με τα τελευταία νέα για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Η ηλεκτρονική διεύθυνση του Οργανισμού είναι www.visitcyprus.org.cy. Μέσα στην ιστοσελίδα αυτή παρέχεται ολοκληρωμένη πληροφόρηση για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Μεταξύ των άλλων περιλαμβάνονται οδηγός ξενοδοχείων της Κύπρου, κατάλογοι των οργανωτών ταξιδιών εξωτερικού, κατάλογος των Κυπριακών ταξιδιωτικών γραφείων, πληροφορίες για τα αξιοθέατα της

Κύπρου, χάρτες, ημερολόγιο σημαντικών εκδηλώσεων στο νησί και πληθώρα άλλων χρήσιμων πληροφοριών. Η ιστοσελίδα είναι διαθέσιμη σε 6 γλώσσες, την Ελληνική, Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική και Ρώσικη.

Πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις

Η διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη της παράδοσης, της ιστορίας και του πολιτισμού του τόπου μας αλλά και η στήριξη της πολιτιστικής έκφρασης του σύγχρονου Κύπριου είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχή επανατοποθέτηση της τουριστικής Κύπρου. Με στόχο τη δημιουργία του κατάλληλου τουριστικού προϊόντος.

Η ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

13.1 Γενικά για τη Ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου

Η Ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου είναι πάρα πολύ ανεπτυγμένη. Η Ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, ικανοποιώντας στο έπακρο τις ανάγκες για διαμονή του τουριστικού καταναλωτικού κοινού που αφικνείται στο νησί μας χωρίς βέβαια να έχουν σταματήσει τα έργα για περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση της. Οι τουρίστες που αποφασίζουν να επισκεφτούν τη Κύπρο για τις διακοπές τους, έχουν τη δυνατότητα να διαλέξουν μέσα από μια μεγάλη γκάμα τουριστικών εγκαταστάσεων διαμονής, όλων των τύπων και κατηγοριών που θα ανταποκρίνονται στις προσδοκίες τους και που νομίζουν ότι θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους πάντα βέβαια σε πλήρη συμφωνία με το χρηματικό ποσό που είναι διαθετιμένοι να πληρώσουν. Άλλωστε, ένα από τα βασικά στοιχεία της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας, που οι κύπριοι Ξενοδόχοι ακολουθούν τα τελευταία χρόνια προσπαθώντας να παρέχουν ανώτερης ποιότητας αγαθά και υπηρεσίες και να μεγιστοποιήσουν την ικανοποίηση του τουρίστα – καταναλωτή, είναι τα *επίπεδα προϊόντων και υπηρεσιών* δηλαδή οι διάφορες διαβαθμίσεις του ίδιου προϊόντος ή υπηρεσίας όπου ο πελάτης είναι ελεύθερος να διαλέξει το επίπεδο αυτό που πιστεύει ότι θα ικανοποιήσει τις καταναλωτικές του ανάγκες σε μία τιμή που θα είναι διαθετιμένος να πληρώσει.

Στη περίπτωση που εμείς εξετάζουμε δηλαδή τις τουριστικές εγκαταστάσεις διαμονής τα *επίπεδα των προϊόντων* αναφέρονται στις διάφορες κατηγορίες π.χ Ξενοδοχεία 5, 4, 3, 2 αστέρων, ενοικιαζόμενα διαμερίσματα πολυτελείας, Α, Β, Γ κατηγορίας, καθώς και στους διάφορους τύπους που διακρίνονται οι τουριστικές εγκαταστάσεις διαμονής π.χ Ξενοδοχεία πόλεως, Ξενοδοχεία διακοπών, ενοικιαζόμενα δωμάτια, μπάγκαλους, χωριά διακοπών κτλ.

Η Κύπρος διαθέτει όλα τα επίπεδα των τουριστικών εγκαταστάσεων φιλοξενίας των τουριστών. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό συν για το τουρισμό της Κύπρου γιατί έτσι δεν αποκλεί καμία κοινωνική ή οικονομική ομάδα από το να επισκεφτεί τη Κύπρο με αποτέλεσμα να αυξάνεται το μερίδιο της στη πίτα της παγκόσμιας τουριστικής αγοράς. Έτσι η Κυπριακή τουριστική βιομηχανία και ειδικότερα η Ξενοδοχειακή, μπορεί να αγκαλιάσει κάθε βαλάντιο και κάθε τσέπη. Το επίπεδο των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών που προφέρει η Κυπριακή τουριστική βιομηχανία είναι πάρα πολύ υψηλό και κατά συνέπεια το τουριστικό κοινό που επιλέγει τη Κύπρο για τις διακοπές του έχει ένα κάπως υψηλό κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο και αυτό γιατί αφού το επίπεδο των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών είναι πάρα πολύ υψηλό κατά συνέπεια το χρηματικό αντίτιμο που πρέπει να καταβληθεί για την απόκτηση αυτών των υπηρεσιών βρίσκεται σε κάπως υψηλό επίπεδο.

Εδώ ακριβώς είναι που τα διάφορα επίπεδα προϊόντων έρχονται να αγκαλιάσουν και τους δυνητικούς τουρίστες που δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στο αυξημένο κόστος που απαιτούν οι διακοπές στη Κύπρο, που όμως αν το κόστος συγκριθεί με το επίπεδο των υπηρεσιών, το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε είναι ότι το κόστος των διακοπών στη Κύπρο δεν είναι καθόλου ακριβό. Με απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου και Τουρισμού λήφθηκε πρόνοια ώστε ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη του Κυπριακού τουριστικού προϊόντος να μην εστιάζει το ενδιαφέρον και τη προσοχή του σε μόνο μια ομάδα τουριστικού καταναλωτικού κοινού (target group) π.χ τουριστικό κοινό με αυξημένη οικονομική ικανότητα, αλλά έγινε προσπάθεια ώστε όλες οι καταναλωτικές ομάδες να μπορούν να απολαύσουν τις διακοπές τους στη Κύπρο. Έτσι, βάση ενός καλού αρχικού σχεδιασμού και οργάνωσης της Κυπριακής τουριστικής υποδομής, στη

Κυπριακή ξενοδοχειακή υποδομή υπάρχουν όλα τα δυνατά *επίπεδα*, με αποτέλεσμα ο τουρίστας – πελάτης να είναι ελεύθερος να κάνει την επιλογή του μεταξύ αυτών των *επιπέδων* με άξονα πάντοτε τις προσωπικές του ανάγκες καθώς τις οικονομικές του δυνατότητες.

Έτσι, υποψήφιος τουρίστας που επιθυμεί να επισκεφτεί τη Κύπρο για τις διακοπές του έχει την ευχέρεια να διαλέξει από τα υπερπολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα όπου μία πληθώρα υπηρεσιών προσφέρονται που συχνά δεν είναι απαραίτητες για να απολαύσει κάποιος τις διακοπές του αλλά τις κάνουν πιο άνετες και προσδίδουν σε αυτές μεγαλύτερη πολυτέλεια, που στη ουσία αυτό είναι που επιδιώκουμε γιατί στις διακοπές αυτό που πουλάμε είναι ένα *όνειρο* που βοηθάει τον τουρίστα να ξεφύγει από τη ρουτίνα της καθημερινής του ζωής και τα διάφορα προβλήματα που τον ταλανίζουν και να ζήσει έστω και για λίγο ένα διαφορετικό τρόπο ζωής που ουδεμία σχέση έχει με τον τρόπο που ζει καθ'όλη τη διάρκεια του έτους.

Οι διακοπές είναι το μέσο που χρησιμοποιεί ο κάθε άνθρωπος για να ανακτήσει τις δυνάμεις του και το ψυχικό του σθένος που έχει χάσει κατά τη διάρκεια του έτους εξαιτίας της τριβής του με τη καθημερινότητα, της ζωής στη πόλη που στις μέρες μας έχει κατακτήσει ανυπόφορη, της καθημερινής ρουτίνας του εργασιακού περιβάλλοντος που με το απρόσωπο που έχει λάβει σήμερα έχει αποξενώσει τους ανθρώπους από κάθε μεταξύ τους επικοινωνίας με αποτέλεσμα ο εργαζόμενος να κλίνεται όλα και περισσότερο στον εαυτό του και να του δημιουργεί άγχος.

Έτσι, οι διακοπές εμφανίζονται πλέον ως η μόνη διέξοδος από τα προβλήματα που βασανίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο. Οι διακοπές σήμερα εμφανίζονται ως επιτακτική ανάγκη γιατί χωρίς αυτές ο άνθρωπος δεν θα μπορεί να αντεπεξέλθει στις διάφορες υποχρεώσεις του ή τουλάχιστο όχι στο βαθμό που απαιτούν.

Η Κύπρος όπως αναφέραμε και πιο πάνω διαθέτει όλων των ειδών τουριστικά καταλύματα που μπορούν να ικανοποιήσουν κάθε τουρίστα. Μετά τη καταστροφή του 1974 η Κύπρος προσπαθώντας να ορθοποδήσει προσπάθησε μέσω του τουρισμού να ανακάμψει την κατεστραμμένη, από τον πόλεμο και τη κατοχή του 36.4% του εδάφους της από τα τουρκικά στρατεύματα, οικονομία καθώς και να ενσωματώσει τις 200 000 πρόσφυγες που εκδιώχθηκαν από τις εοτίες τους μετά την εισβολή.

Έπρεπε λοιπόν η Κύπρος να στηριχτεί ξανά στα πόδια της και να κλείσει τις πληγές της. Πέρα από την απώλεια του 1/3 των εδαφών, ο ξεριζωμός 200 000 ανθρώπων και η άφιξη τους στις ελεύθερες περιοχές δημιούργησε μεγαλύτερα προβλήματα, τόσο κοινωνικά, δημογραφικά όσο και οικονομικά, γιατί σε αυτούς τους άτυχους ανθρώπους που εκδιώχθηκαν από τα σπίτια και τις περιουσίες τους χωρίς να πάρουν τίποτα μαζί του, έπρεπε λοιπόν να τους παρασχεθεί τροφή, στέγη και βοήθεια για να ξαναρχίσουν τη ζωή τους.

Η Αμμόχωστος και η Κερύνεια ήταν δύο πόλεις που είχαν μεγάλη τουριστική και ξενοδοχειακή υποδομή και ήταν παραθεριστικά κέντρα ιδιαίτερα δημοφιλή και κατακλύζονταν από χιλιάδες τουρίστες από όλο τον κόσμο. Ανάμεσα λοιπόν σε αυτούς τους ανθρώπους που έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα ήταν και αυτοί που έθεσαν τους θεμέλιους λίθους για την τουριστική ανάπτυξη της Αμμοχώστου και της Κερύνειας. Αυτοί οι άνθρωποι ήταν πετυχημένοι επιχειρηματίες, με μεγάλη εμπειρία και γνώριζαν πάρα πολύ καλά τη τουριστική βιομηχανία μίας και ήταν οι πρωτοπόροι της τουριστικής βιομηχανίας στη Κύπρο.

Η Κύπρος μετά τη τουρκική εισβολή ήταν οικονομικά κατεστραμμένη. Έπρεπε λοιπόν να γίνει ανάκαμψη της οικονομίας της και να αρχίσει πάλι η ανάπτυξη της. Ένας τομέας στον οποίο η Κύπρος μπορούσε να στηριχθεί ώστε να πετύχει τους στόχους της για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία ήταν ο τουρισμός. Οι περιοχές της Κύπρου που ήταν ελεύθερες ήταν μεν πλούσιες σε τουριστικούς πόρους αλλά δεν είχαν καμία σχεδόν τουριστική υποδομή. Αυτό δεν ήταν απαραίτητα κακό γιατί έτσι θα μπορούσε να γίνει ένας καλός και συντονισμένος σχεδιασμός για την ανάπτυξη αυτών

των περιοχών σε μακροχρόνια βάση και όχι να γίνουν ασυντόνιστες και μεμονωμένες κινήσεις που θα αποσκοπούσαν στο πρόσκαιρο κέρδος. Η τουριστική ανάπτυξη των περιοχών της νότιας Κύπρου έγινε με βάση ένα καλά σχεδιασμένο και οργανωμένο πλάνο που με τη βοήθεια του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού καθώς και την πολύτιμη των τουριστικών επιχειρηματιών που έφτασαν στη νότια Κύπρο. Το Υπουργείο Εμπορίου και Τουρισμού έθεσε τις βάσεις για τη μελλοντική ανάπτυξη του κυπριακού τουρισμού που είναι από τους καλύτερα οργανωμένους στο κόσμο.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου πριν από το 1974 επικεντρωνόταν μόνο στις περιοχές της Αμμοχώστου και της Κερύνειας που είχαν ιδιαίτερα ανεπτυγμένη τη τουριστική βιομηχανία. Η τουριστική ανάπτυξη των δύο αυτών επαρχιών της Κύπρου ξεκίνησε μετά τον απελευθερωτικό αγώνα κατά των Άγγλων το 1955 – 1959 και μέσα σε μία δεκαετία κατάφεραν να γίνουν το πιο κοσμοπολίτικα θέρετρα της Μεσογείου. Οι φυσικές ομορφιές τους, ο αρχαιολογικός τους πλούτος και η άριστη τουριστική και ξενοδοχειακή τους υποδομή, προσέλκυαν χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο. Η ανοδική αυτή πορεία του τουρισμού στις επαρχίες Αμμοχώστου και Κερύνειας ανακόπηκε με τη καταστροφή του 1974.

Μετά τη τούρκικη εισβολή, οι δύο αυτές πόλεις ερειπώθηκαν και τίποτα πια δε θυμίζει το παλιό τους μεγαλείο. 200 000 άνθρωποι έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους τη πατρίδα.

Οι νότιες περιοχές της Κύπρου (Λεμεσός, Λάρνακα, Πάφος και η Ελεύθερη σήμερα περιοχή Αμμοχώστου) δηλαδή οι παράλιες περιοχές του νησιού που ήταν δεκτικές τουριστικής ανάπτυξης, δεν είχαν σχεδόν καμία τουριστική ανάπτυξη μέχρι τότε και η τουριστική υποδομή ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Τα σημερινά μεγάλα τουριστικά και οικονομικά κέντρα της Κύπρου, πριν από το 1974 ήταν μικρές πόλεις, με ασήμαντη οικονομία. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η περίφημη σήμερα Πάφος με την αξεπέραστη τουριστική και ξενοδοχειακή βιομηχανία, πριν το 1974 δεν ήταν τίποτα άλλο από ένα μικρό, φτωχό, αγροτικό χωριό.

Όταν η Κύπρος απώλεσε τα μεγάλα οικονομικά και τουριστικά της κέντρα, έπρεπε να βρει μία διέξοδο για ανάκαμψη της οικονομίας ούτως ώστε ξεπεραστεί η οικονομική κρίση και να αρχίσει και πάλι η οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου. Οι περιοχές της Αμμοχώστου και της Κερύνειας είχαν μια πολύ ανεπτυγμένη τουριστική και ξενοδοχειακή βιομηχανία, που με την εισβολή των Τούρκων καταστράφηκε. Με την τούρκικη εισβολή η Κύπρος απώλεσε 13 000 κλίνες που μεταφράζεται στο 71.7% της συνολικής δυναμικότητας του νησιού σε κλίνες και το 87% των υπό ανέγερση κλινών. Επίσης σαν αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής ήταν και η απώλεια του 50% των τουριστικών υπηρεσιών όπως εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ, νυχτερινά κέντρα και καταστήματα τουριστικών ειδών. Ανάμεσα στις χιλιάδες των προσφύγων που εκδιώχθηκαν από τους τόπους τους, ήταν οι τουριστικοί και ξενοδοχειακοί επιχειρηματίες που αποτελούσαν και τους πρωτεργάτες της τουριστικής και ξενοδοχειακής βιομηχανίας του τόπου μας.

Μετά την καταστροφή της εισβολής, η Κυπριακή Κυβέρνηση κατάλαβε ότι ο μόνος τρόπος να ανακάμψει η οικονομία της Κύπρου, ήταν η ανάπτυξη του τουρισμού στο νότιο μέρος του νησιού, που μέχρι το 1974 η τουριστική του ανάπτυξη ήταν από μηδαμινή μέχρι ανύπαρκτη παρόλο που οι περιοχές της νότιας Κύπρου ήταν δεκτικές τουριστικής ανάπτυξης και πλούσιες σε τουριστικούς πόρους, κυρίως οι επαρχίες της Λεμεσού και της Πάφου.

Έτσι, ξεκίνησε ένας αγώνας δρόμου για τη τουριστική ανάπτυξη των νότιων περιοχών της Κύπρου. Και ποια είναι η βασικότερη προϋπόθεση που πρέπει να πληρήνεται ένας τόπος ώστε να αναπτυχθεί τουριστικά, πέρα από τους φυσικούς και αρχαιολογικούς πόρους; Η προϋπόθεση αυτή είναι η ύπαρξη τουριστικής υποδομής η οποία εκφράζεται κυρίως μέσα από την ύπαρξη ξενοδοχειακής υποδομής. Έτσι, μετά τα πρώτα χρόνια της εισβολής, η τουριστική ανάπτυξη των νότιων περιοχών της Κύπρου τέθηκε και πάλι στις προτεραιότητες της κυβέρνησης στα πλαίσια του σχεδίου για την ανάπτυξη της οικονομίας του νησιού. Βασικός στόχος της κυβέρνησης και του Κυπριακού Οργανισμού

Τουρισμού ήταν η ανέγερση ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών υπηρεσιών προς αντικατάσταση αυτών που χάθηκαν με την εισβολή των Τούρκων.

Η τουριστική υποδομή μίας πόλης ή μιας χώρας θα πρέπει να αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο κρατικών και ιδιωτικών έργων υποδομής. Και πράγματι αυτό συνέβη. Η συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα του κυπριακού τουρισμού στην ραγδαία ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου θεωρείται κάτι παραπάνω από σημαντική. Θεωρείται μέγιστης ζωτικής σημασίας που συνέβαλε τα μέγιστα ώστε να ξαναρχίσει η τουριστική κίνηση προς το νησί.

Σήμερα, η ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου θεωρείται η καλύτερη της περιοχής της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και μία από τις καλύτερες στο κόσμο. Τα μοντέρνα και υπερπολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα, κυρίως στη Λεμεσό και στη Πάφο, αποτελούν πόλο έλξης χιλιάδων τουριστών.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου, που περιλαμβάνει όλες τις παρακάτω κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων διοικείται από δύο οργανώσεις, τον ΠΑΣΥΞΕ (Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων) και τον ΣΤΕΚ (Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου). Κάθε ξενοδοχειακή επιχείρηση υποχρεούται με βάση τη νομοθεσία να είναι εγγεγραμμένη σε μία από τις δύο οργανώσεις της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου. Οι δύο αυτές οργανώσεις της ξενοδοχειακής βιομηχανίας του τόπου διοικούνται από διοικητικά συμβούλια που τα απαρτίζουν μέλη των οργανώσεων και ασχολούνται με τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν τη ξενοδοχειακή βιομηχανία, τις συλλογικές συμβάσεις των εργαζομένων στη ξενοδοχειακή βιομηχανία και προβαίνουν σε ενέργειες και διαβήματα προς τη κυβέρνηση και το ΚΟΤ σε περιόδους που η ξενοδοχειακή βιομηχανία περνάει κρίση ώστε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα στήριξης και τόνωσης της. Επίσης οι δύο αυτές οργανώσεις της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, πότε σε συνεργασία και πότε μεμονωμένα, προβαίνουν στη προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου με διάφορους τρόπους και μέσα.

Η Κύπρος κατάφερε, παρά την καταστροφή του 1974, με την καθοδήγηση και την στήριξη της κυβέρνησης και του ΚΟΤ αλλά και με τη μέγιστη συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα, όχι μόνο να ξαναρχίσει η τουριστική κίνηση στο νησί αλλά να μετατραπεί η Κύπρος στο μεγαλύτερο τουριστικό κέντρο της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και σε ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα της Ευρώπης.

13.2 Κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων

Τα τουριστικά καταλύματα της Κύπρου χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Ξενοδοχεία
- Ξενοδοχειακά Διαμερίσματα
- Τουριστικά Διαμερίσματα
- Χωριά Διακοπών
- Τουριστικές Επαύλειες
- Κατασκηνώσεις

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι το 85% των ξενοδοχειακών μονάδων της Κύπρου είναι συνεχούς λειτουργίας και μόνο το 15% εποχιακής λειτουργίας. Αυτό αποδεικνύει ότι παρά το γεγονός ότι η τουριστική βιομηχανία επηρεάζεται από το φαινόμενο της εποχικότητας, στη Κύπρο υπάρχει ικανοποιητική τουριστική κίνηση ώστε να κρατάει το 85% των ξενοδοχειακών μονάδων σε λειτουργία όλο το χρόνο.

Η ξενοδοχειακή υποδομή της Κύπρου διαθέτει μεγάλη ποικίλα σε τουριστικά καταλύματα που ικανοποιούν κάθε ανάγκη και κυρίως μπορούν να ανταποκριθούν σε κάθε βαλάντιο.

Ακόμα ένας πιο σημαντικός τομέας, που στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας αναφέρεται σαν **επίπεδα προϊόντων ή υπηρεσιών**, είναι η ύπαρξη όλων των κατηγοριών στα πιο

πάνω είδη τουριστικών καταλυμάτων. Η Κύπρος διαθέτει σε πολύ μεγάλο βαθμό τα διάφορα επίπεδα σε όλες τις κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων, που μπορούν να ικανοποιήσουν κάθε ανάγκη και κάθε τσέπη, και δε περιορίζονται σε συγκεκριμένη ομάδα τουριστών (target group) αλλά αγκαλιάζουν όλες τις ομάδες τουριστών που επιθυμούν να επισκεφτούν τη Κύπρο, προσφέροντας τους υπηρεσίες ανάλογες με τη τιμή που είναι διαθετημένοι να καταβάλουν.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία που διέπει τα τουριστικά καταλύματα της Κύπρου, οι διάφορες κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες που εγκρίνονται από το ΚΟΤ και είναι συνάρτηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, της ποιότητας και της εξυπηρέτησης, του χώρου και η αναλογίας πελατών / εργαζομένων.

Τα Ξενοδοχεία διακρίνονται σε:

- Ξενοδοχεία 5 αστέρων
- Ξενοδοχεία 4 αστέρων
- Ξενοδοχεία 3 αστέρων
- Ξενοδοχεία 2 αστέρων
- Ξενοδοχεία 1 αστέρα
- Ξενοδοχεία χωρίς αστέρα

Τα Ξενοδοχειακά διαμερίσματα διακρίνονται σε:

- Ξενοδοχειακά διαμερίσματα πολυτελείας
- Ξενοδοχειακά διαμερίσματα Α κατηγορίας
- Ξενοδοχειακά διαμερίσματα Β κατηγορίας
- Ξενοδοχειακά διαμερίσματα Γ κατηγορίας

Τα χωριά διακοπών διακρίνονται σε:

- Χωριά διακοπών πολυτελείας
- Χωριά διακοπών Α κατηγορίας
- Χωριά διακοπών Β κατηγορίας

13.3 Καθορισμός ανώτατων ορίων τιμών

Στην αρχή κάθε έτους ο Ξενοδοχειακός επιχειρηματίας, με βάση τον προϋπολογισμό και τις ενδείξεις που λαμβάνει για την τουριστική κίνηση της χρονιάς, προβαίνει στο καθορισμό των τιμών που επιθυμεί να πουλάει το κάθε είδος δωματίου και των όρων διαμονής. Έτσι, προβαίνει στο καταρτισμό ενός τιμοκαταλόγου με όλους τους συνδυασμούς των τύπων δωματίων και των όρων διαμονής, χωριζόμενος σε τρεις περιόδους, τη χαμηλή περίοδο, τη μέση περίοδο και την υψηλή περίοδο. Ο κατάλογος αυτός αποστέλλεται στο Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, ο οποίος με βάση τη κατηγορία του τουριστικού καταλύματος και τις υπηρεσίες που παρέχει, εγκρίνει ή αλλάζει τις τιμές και αποστέλλει στον Ξενοδόχο τον εγκεκριμένο κατάλογο που σε αυτό αναγράφονται τα ανώτατα όρια τιμών που μπορεί ο επιχειρηματίας να πουλά τους διάφορους τύπους δωματίων σε συνδυασμό με τους όρους διαμονής κατά περίοδο. Με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία ο τιμοκατάλογος αυτός με τη σφραγίδα του ΚΟΤ φωτοτυπείται με τοποθετείται σε όλα τα δωμάτια. Έτσι, ο κάθε πελάτης που μπαίνει στο δωμάτιο μπορεί να ελέγξει εάν έχει πληρώσει περισσότερα από αυτά που καθορίζει ο ΚΟΤ και να ασκήσει ποινική δίωξη εναντίον του τουριστικού καταλύματος. Αυτό το μέτρο εφαρμόζεται από

το ΚΟΤ για αποφυγή της αισχροκέρδειας. Η περίοδος ισχύος των τιμών που καθορίστηκαν από τον επιχειρηματία και εγκρίθηκαν από τον ΚΟΤ είναι δωδεκάμηνη.

13.4 Η ποιότητα στη ξενοδοχειακή βιομηχανία

Η Κύπρος όπως αναφέραμε και σε άλλα κεφάλαια είναι ένα ακριβός τουριστικός προορισμός και αδυνατεί λόγω των υψηλών κόστων να ανταγωνιστεί στις τιμές τους γειτονικούς – ανταγωνιστικούς προορισμούς. Η Κύπρος λοιπόν, για να παραμείνει ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, θα πρέπει να δώσει έμφαση στη ποιότητα των προσφερόμενων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών, στην ποιοτική εξυπηρέτηση των τουριστών – καταναλωτών και στην αξία των χρημάτων που ο τουρίστας δαπανά για την απόκτηση των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών. Έτσι, η Κύπρος θα πρέπει να βελτιώσει και να αναβαθμίσει ποιοτικά το τουριστικό της προϊόν αλλά και να το διαφοροποιήσει από τα ανταγωνιστικά τουριστικά προϊόντα της περιοχής.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου δίνει μεγάλη έμφαση στη ποιότητα, στην εξυπηρέτηση και την ασφάλεια των πελατών, που διαμέσου αυτών μεγιστοποιείται η ικανοποίηση που απολαμβάνει ο πελάτης. Έτσι, βλέπουμε τη πλειοψηφία των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων της Κύπρου να διαθέτουν το πιστοποιητικό διασφάλισης των ποιοτικών προτύπων στις παραγωγικές διαδικασίες τους, ISO 9001, που αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της σημασίας που αποδίδουν στη διασφάλιση της ποιότητας σε όλα τα στάδια της και επιπλέον αποτελεί εγγύηση για το τουρίστα – καταναλωτή ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς αυτόν είναι ποιοτικά ελεγμένες και εγκεκριμένες. Πέραν από την διασφάλιση της ποιότητας, οι τουριστική πράκτορες που αποτελούν τη κύρια πηγή άντλησης τουριστών για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Κύπρου αλλά και οι ίδιοι οι πελάτες, δίνουν μεγάλη σημασία και στην υγιεινή και την ασφάλεια τους. Έτσι, οι περισσότερες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Κύπρου προσπαθούν να βελτιωθούν στο τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας ώστε να συναντήσουν τα standards που επιθυμούν οι σύγχρονοι ταξιδιώτες. Έτσι, βλέπουμε πάρα πολλές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις με βελτιώσεις και αναβαθμίσεις στο τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας καθώς και με την εισαγωγή νέων προτύπων στο τομέα αυτό, να προσπαθούν να αποκτήσουν το πιστοποιητικό HACCP, που αποτελεί εγγύηση της διασφάλισης της υγιεινής και της ασφάλειας σε όλα τα στάδια και μειώνει τους φόβους και την αβεβαιότητα του πελάτη.

Ο ΚΟΤ σε μία έμπρακτη προσπάθεια του για την ποιοτική αναβάθμιση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και ειδικότερα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, αποφάσισε μετά το τέλος της σεζόν, να προβεί σε ελέγχους σε όλες τις ξενοδοχειακές μονάδες της Κύπρου, για να εξακριβωθεί εάν όντων ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της κατηγορίας στην οποία ανήκουν. Έτσι, μετά από τους επιτόπιους ελέγχους που θα διεξαγάγει ειδικό κλιμάκιο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και με βάση τις εκθέσεις των ειδικών του κλιμακίου αυτού για κάθε ξενοδοχείο ξεχωριστά, σε άλλα ξενοδοχεία θα δοθούν αστέρια και σε άλλα θα αφαιρεθούν. Με αυτό το τρόπο επιχειρείται η έμπρακτη ποιοτική αναβάθμιση της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου.

13.5 Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα

Το 2003 λειτούργησαν συνολικά 2027 καινούργιες κλίνες. Από αυτές, 1129 ήταν σε ξενοδοχεία είτε καινούργια είτε επεκτάσεις υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων. Οι υπόλοιπες 898 αφορούσαν το κτίσιμο καινούργιων τουριστικών καταλυμάτων (οργανωμένα διαμερίσματα, τουριστικά χωριά, παραδοσιακές οικοδομές, τουριστικά διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρια, ξενώνες) ή επέκταση των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων.

Η συνολική δυναμικότητα κλινών της Κύπρου σε ξενοδοχεία αυξήθηκε από 50932 που ήταν το 2002 σε 52420 το 2003, ενώ η συνολική δυναμικότητα κλινών σε λοιπά τουριστικά καταλύματα αυξήθηκε από 38124 που ήταν το 2002 σε 39031 το 2003. Ακολουθούν σχετικοί πίνακες με τη συνολική δυναμικότητα κλινών της Κύπρου σε ξενοδοχεία και λοιπά τουριστικά καταλύματα.

Σύμφωνα με έρευνα του ΚΟΤ το 2003 απασχολούνται στη ξενοδοχειακή βιομηχανία περίπου 24000 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων.

13.6 Απασχόληση στη Ξενοδοχειακή βιομηχανία

Σύμφωνα με έρευνα του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, τη θερινή περίοδο του 2002 απασχολούνταν στη ξενοδοχειακή βιομηχανία περίπου 23000 άτομα, διαφόρων ειδικοτήτων.

13.7 Υψηροσία επιθεωρητών

Το επιθεωρητικό προσωπικό του Κυπριακού Οργανισμού αποτελείται από 45 επιθεωρητές. Οι επιθεωρητές είναι επιφορτισμένοι με την τακτική επιθεώρηση των τουριστικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που ελέγχει ο Οργανισμός. Πιο συγκεκριμένα ελέγχεται το επίπεδο καθαριότητας και λειτουργίας των επιχειρήσεων, η τήρηση των εγκεκριμένων τιμών και γενικά η συμμόρφωση των επιχειρηματιών με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

13.8 Ο συνδικαλισμός στη Ξενοδοχειακή βιομηχανία

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες του νησιού και απασχολεί χιλιάδες εργαζόμενους.

Συνεπώς, η ύπαρξη ενός ισχυρού συνδικαλιστικού κινήματος στη ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου κρίνεται επιβεβλημένη για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε αυτή και αποφυγής της αυθαιρεσίας και εκμετάλλευσης των εργαζομένων από τους ξενοδόχους.

Το συνδικαλιστικό κίνημα στη ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου είναι πάρα πολύ ισχυρό και εργάζεται για τη διασφάλιση των δίκαιων αιτημάτων των εργαζομένων σε αυτή. Το συνδικαλιστικό κίνημα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας αποτελείται από τρεις συντεχνίες, τη ΣΕΚ, τη ΠΕΟ και τη ΔΕΟΚ. Σε αυτές τις συντεχνίες έχουν δικαίωμα εγγραφής όλοι όσοι απασχολούνται στη ξενοδοχειακή βιομηχανία.

Το συνδικαλιστικό κίνημα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας έχει αποδείξει πολλές φορές πόσο ισχυρό είναι και ότι πάντα εργάζεται προς όφελος των εργαζομένων. Η πρόσφατη επιτυχία του συνδικαλιστικού κινήματος για ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων των εργαζομένων στη ξενοδοχειακή βιομηχανία, παρά τις έντονες αντιδράσεις, απειλές και πιέσεις της εργοδοτικής πλευράς, αποδεικνύει ότι η ύπαρξη του συνδικαλισμού στη ξενοδοχειακή βιομηχανία είναι απαραίτητη και ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση των ισορροπιών μεταξύ των εργαζομένων και των εργοδοτών.

ΚΑΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ 5 -1 ΑΣΤΕΡΩΝ 2002 - 2003

	5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
2002	8870	19244	17344	4513	1320	50932
2003	9270	19620	17550	4620	1360	52420

ΚΑΙΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 2002 - 2003

	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ	ΑΛΛΑ*	ΣΥΝΟΛΟ			
	ΠΟΛΥΤ. Α' ΤΑΞΗ	Β' ΤΑΞΗ	Γ' ΤΑΞΗ	ΧΩΡΙΑ	ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ			
2002	114	9467	11814	2332	3929	569	9902	38124
2003	154	9650	11910	2405	4312	610	9990	39031

*Τουριστικά Διαμερίσματα, Επιπλωμένα Διαμερίσματα, Τουριστικές Επαύλει, Ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, Ξενώνες

Κεφάλαιο 14

Κέντρα Αναψυχής

Τα κέντρα αναψυχής αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της τουριστικής υποδομής μιας χώρας. Η Κύπρος σαν ένας καθαρά τουριστικός τόπος δε θα μπορούσε να στερείται των κέντρων αυτών. Τα κέντρα αναψυχής είτε αυτά βρίσκονται εντός των ξενοδοχειακών μονάδων είτε είναι ανεξάρτητα, συμβάλλουν τα μέγιστα στην τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου και αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της τουριστικής βιομηχανίας του τόπου. Σύμφωνα με έρευνα του ΚΟΤ στα κέντρα αναψυχής το 2003 απασχολούνται περίπου 15600 άτομα. Άρα βλέπουμε ότι η συμβολή των κέντρων αυτών, πέρα από τη διασκέδαση που προσφέρουν στους ντόπιους και τους τουρίστες της Κύπρου και τη συνεισφορά τους τόσο στην αύξηση των εσόδων από το τουρισμό αλλά και στην ανάπτυξη της οικονομίας γενικότερα, συμβάλλουν και στην μείωση της ανεργίας.

Τα κέντρα αυτά χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Εστιατόρια / Ταβέρνες
- Καφετερίες
- Πιτσαρίες
- Σνακ Μπαρ
- Μπυραρίες
- Μπαρ
- Δισκοθήκες
- Clubs
- Μουσικοχορευτικά
- Καμπαρέ

Τα κέντρα αυτά αποτελούν πόλο έλξης τουριστών ιδιαίτερων των μικρότερων ηλικιών. Ας μη ξεχνάμε ότι το περίφημο τουριστικό θέρετρο της Αγίας Νάπας, έγινε γνωστό σε όλο τον κόσμο για τη νυχτερινή της ζωή και τη διασκέδαση που προσφέρει. Η Αγία Νάπα είναι γεμάτη από κέντρα αναψυχής και διασκέδαση, που αποτελούν και των κύριο πόλο έλξης τουριστών. Η νυχτερινή ζωή της Αγίας Νάπας σε συνδυασμό με το εξωτικό της περιβάλλον και τις ανεπανάληπτες παραλίες της, την έκαναν ξακουστή σε όλο τον κόσμο. Αλλά και οι άλλες πόλεις της Κύπρου δε στερούνται των κέντρων αναψυχής και διασκέδασης. Πρώτη ανάμεσα σε όλες, η Λεμεσός, που φημίζεται για την διασκέδαση και τη νυχτερινή της ζωή.

Ακολουθούν πίνακες με τα κέντρα αναψυχής ανά πόλη και ανά κατηγορία.

ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (01.08.2003)

Κατηγορίες	Λευκωσία	Λεμεσός	Αμμόχωστος	Λάρνακα	Πάφος	Παγκύπρια
Εστιατόρια/ Ταβέρνες	426	620	352	332	415	2145
Καφετέριες/ Πιτσαρίες	43	57	36	27	30	193
Σνακ Μπαρ/ Μπιρραρίες/ Μπαρ	130	177	123	122	134	686
Δισκοθήκες/ Clubs	11	17	23	14	7	72
Καμπαρέ	16	28	5	16	16	81
Μουσικοχορευτικά	14	26	2	6	20	68
ΣΥΝΟΛΟ	640	925	541	517	622	3245

ΑΔΕΙΟΥΧΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 01.08.2002		ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 01.08.2003	
	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ	ΕΝΤΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ	ΕΝΤΟΣ ΞΕΝΟΔΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	626	31	640	36
ΛΕΜΕΣΟΣ	910	190	925	195
ΛΑΡΝΑΚΑ	503	90	517	98
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	527	220	541	224
ΠΑΦΟΣ	610	107	622	112
ΣΥΝΟΛΟ	3176	638	3245	665

Κεφάλαιο 15

Σύνδεσμος Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου (ACTA)

15.1 Σύντομη αναδρομή στην ιστορία του ACTA

Ο Σύνδεσμος Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου, γνωστός και ως ACTA (Association of Cyprus Travel Agents) αποτελεί τον μόνο αναγνωρισμένο φορέα τουριστικών πρακτορείων στη Κύπρο και είναι αναγκαίο κάθε πρακτορείο να εγγράφεται και να παίρνει άδεια λειτουργίας από τον ACTA. Μέλη του ACTA αποτελούν όλα τα τουριστικά πρακτορεία ανεξαρτήτως της μορφής λειτουργίας τους, των δραστηριοτήτων τους και των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Ο Σύνδεσμος Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου ιδρύθηκε την **21^η Ιανουαρίου 1954** και από τότε αποτελεί το μόνο σύνδεσμο ταξιδιωτικών πρακτόρων του νησιού.

Από ίδρύσεως του ο ACTA επίμενε σε ένα ορθό σχεδιασμό για την ανάπτυξη και προώθηση της τουριστικής βιομηχανίας και πρότεινε τη δημιουργία ενός κεντρικού οργάνου που θα επέβλεπε και θα επιτηρούσε το τουριστικό εμπόριο. Αυτοί οι στόχοι και οι προτάσεις του ACTA καταγράφονται στη γενική συνέλευση του συνδέσμου τον Σεπτέμβριο του 1960, ένα μήνα μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Δημοκρατίας της Κύπρου, όπου ο σύνδεσμος παρουσίασε στον Υπουργό Εμπορίου την ανάγκη για: **μία συμβουλευτική επιτροπή για το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης της κυβέρνησεως και για τον κατάλληλο έλεγχο και επαναπροσδιορισμό της τάξεως των υφιστάμενων Ξενοδοχείων και για το τακτικό έλεγχο όλων των επιχειρήσεων που παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες στους τουρίστες καθώς και για την επίβλεψη των τρόπων που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον και τον τρόπο χρησιμοποίησής τους. Ο ACTA κάνει επίσης λόγο για σύσταση ειδικής νομοθετικής πράξης για τον ασφαλή έλεγχο των τουριστικών πρακτορείων για αποφυγή της παραπλάνησης και της αισχροκέρδειας από το τουρισμό. Εισηγείται την σύσταση ειδικού οργάνου όπου θα είναι υπεύθυνο για τη παροχή αδειών σε τουριστικά γραφεία και που με την έκδοση της άδειας αυτής τα τουριστικά γραφεία θα αποτελούν επίσημα μέλη του ACTA και θα απολαμβάνουν όλα τα προνόμια που προσφέρει ο Σύνδεσμός αλλά και θα υπόκεινται στο νομοθετικό καθεστώς που ισχύει για τα μέλη του ACTA.**

Ο επόμενος μεγάλος σταθμός στην ιστορία του ACTA είναι η ανακήρυξη τους σαν μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας των Συνδέσμων Ταξιδιωτικών Πρακτόρων (Universal Federation of Travel Agents Associations) το 1962, που με τη πράξη αυτή σημειώνεται ότι ο ACTA αποτελούσε και αποτελεί ακόμα τον μοναδικό κρατικό σύνδεσμο ταξιδιωτικών πρακτόρων. Από τότε ο ACTA χαιρεί της εκτίμησης και του σεβασμού όλων των μελών της UFTAA για την αποτελεσματικότητά του και την αξιοπιστία του.

Η ανάγκη για καλύτερο σχεδιασμό και διοίκηση της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου απασχολούσε όλο και περισσότερο τους φορείς του τουρισμού και του ACTA και η δημιουργία ενός οργάνου με διοικητικές και εκτελεστικές εξουσίες που θα αποτελούσε και τον άξονα της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου και θα μπορούσε να αναλάβει πρωτοβουλίες και οι δραστηριότητες του δε θα περιορίζονταν από κάποια άλλα κυβερνητικά όργανα, παρουσιάζεται πιο επιτακτική από ποτέ. Αποτέλεσμα της ανάγκης αυτής αλλά και οι των εισηγήσεων των ιδρυτών του ACTA, ήταν η ίδρυση του **Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού** (Cyprus Tourism Organization) το 1973 με νομοθετική πράξη της Κυβερνήσεως.

Μετά την ίδρυση του ACTA το 1954 και πολλά χρόνια τα μέλη του ACTA έπρεπε απαραίτητα να είναι και μέλη της **IATA** (International Air Transport Association)

γιατί το να είσαι μέλος της IATA προσδίδει μία αίγλη και διασφαλίζει υψηλή ποιότητα υπηρεσιών. Με την ίδρυση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (**KOT**) αυτός ο περιορισμός καταργήθηκε και νέα δεδομένα εισήλθαν στην τουριστική βιομηχανία.

Αμέσως μετά τη καταστροφική εισβολή των Τούρκων στη Κύπρο το 1974, ο ACTA έγινε μέλος του **Βιομηχανικού και Εμπορικού Επιμελητηρίου Κύπρου (Cyprus Chamber of Commerce and Industry)** και άρχισε να λειτουργεί με όλες τις γραμματειακές διευκολύνσεις κάτω από της υποστήριξη του Επιμελητηρίου. Το γεγονός ότι ο ACTA έγινε μέλος του Βιομηχανικού και Εμπορικού Επιμελητηρίου Κύπρου πέτυχε ακόμη μεγαλύτερη αναγνώριση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο μαζί με ακόμα περισσότερα λειτουργικά πλεονεκτήματα. Το **1974** το καταστατικό του ACTA αναθεωρήθηκε και μια νέα εγκύκλιος υιοθετήθηκε βελτιώνοντας τους κώδικες επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των μελών του. Δυο νέες εγκυκλίους υιοθετήθηκαν το **1990** και **1999** αντίστοιχα εισάγοντας νέες και μοντέρνες ιδέες διοίκησης και λειτουργίας.

Το **1981** ο ACTA δημιούργησε νομικό τμήμα με νομικούς συμβούλους που ασχολούνται με τις νομικές υποθέσεις του Συνδέσμου και παρέχουν συμβουλές σε αυτά για νομικά θέματα. Λόγω του αυξημένου όγκου γραμματειακών εργασιών, ο ACTA δημιούργησε γραμματειακό τμήμα το **1984**. Το **1985** κάνει τη πρώτη του εμφάνιση το κατάλογος του **ACTA** που περιελάμβανε όλα τα τουριστικά πρακτορεία της Κύπρου.

Ο Οργανισμός που ασκεί τη Τουριστική Πολιτική της Κύπρου είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου και Τουρισμού. Αυτοί οι δύο φορείς του τουρισμού αποφασίζουν για τη Πολιτική που θα ακολουθηθεί. Το **1994** ο ACTA πέτυχε ένα μακροπρόθεσμο στόχο που είχε και πέτυχε την επίσημη εκπροσώπηση του στο Συμβούλιο Διεύθυνση του Κυπριακού Τουρισμού. Αυτή η επιτυχία του ACTA να εκπροσωπείται στο Συμβούλιο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί τώρα μπορεί να λαμβάνει μέρος στις αποφάσεις για τη Τουριστική Πολιτική που θα ακολουθηθεί.

Το **1997** ο ACTA πραγματοποιεί το πρώτο εκπαιδευτικό του ταξίδι στο εξωτερικό και συγκεκριμένα στη Θεσσαλονίκη.

Το **1998** ο ACTA γίνεται μέλος του **Συνδέσμου Τουριστικών Πρακτόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Community Travel Agents Association)**. Η ένταξη του ACTA στο **ECTAA** ακολούθησε τις έναρξη των διαπραγματεύσεων Κύπρου – Ευρωπαϊκής Ένωσης για ένταξη του νησιού στην ΕΕ στην επόμενη διεύρυνση το 2004.

Το **1998** ο ACTA πραγματοποιεί την πρώτη του τουριστική έκθεση επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στους Κύπριους τουρίστες και από το **1999** Σύνδεσμός Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου (Association of Cyprus Travel Agents) αποτελεί δια νόμου τον μόνο αναγνωρισμένο Σύνδεσμο Τουριστικών Πρακτόρων.

Ο ACTA συνεχίζει και εντίνει τις δραστηριότητες τους κυρίως την πενταετία **1998 – 2002** και παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στα τουριστικά δρώμενα της Κύπρου. Αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους φορείς του τουρισμού και μπορεί να επηρεάσει τα μέγιστα τη τουριστική τάση. Ο ACTA χάριν στη αποτελεσματικότητά του και στην αξιοπιστία του, απέκτησε νομική υπόσταση και αναγνώριση από τους διεθνείς τουριστικούς οργανισμούς. Τα διάφορα γεγονότα που αποδεικνύουν το επίσημο του χαρακτήρα και της Διεθνούς αναγνώρισης που χαιρεί ο ACTA συνοψίζονται παρακάτω:

- Ο **ACTA** συμπεριλήφθηκε το **1998** στο Συμβούλιο Διοικήσεως για τις Σχολές Τουριστικών Ξεναγών.
- Ο **ACTA** έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εναρμόνιση τη Τουριστική Βιομηχανίας της Κύπρου και της νομοθεσίας που διέπει αυτή με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο με αποκορύφωμα την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη σύνοδο της Κοπεγχάγης για ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ στην επόμενη διεύρυνση τον Μάιο του 2004.

- Ο **ACTA** ενδυνάμωσε τη θέση του αναφορικά με τη διοργάνωση σχολικών εκδρομών και δια νόμου αποτελεί από **1999** το μόνο εξουσιοδοτημένο οργανισμό για την διοργάνωση τέτοιων εκδρομών.
- Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο τώρα, ο **ACTA** προέδρευσε της εργασιακής ομάδας για τον εισερχόμενο τουρισμό το **2002**. Αυτή η επιτυχία του **ACTA** αντανάκλασε όχι μόνο το υψηλό επίπεδο του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου αλλά και το υψηλό επίπεδο της τουριστικής βιομηχανίας ολόκληρης της Κύπρου.
- Ο **ACTA** εισήγαγε νέες μεθόδους οργάνωσης και αποτελεσματικής διοίκησης των οικονομικών του, ειδικότερα όσον αφορά τα εισοδήματά του.
- Ο **ACTA** αναθέωρησε όλο του το καταστατικό και το αναπροσάρμοσε για να μπορεί να λαμβάνει μέρος σε όλες τις δραστηριότητες και αποφάσεις του Συμβουλίου Διεύθυνσης του Κυπριακού Τουρισμού.
- Ο **ACTA** με συντονισμένες ενέργειες και προτάσεις κατάφερε να πείσει τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού να επαναλειτουργήσει τη Σχολή Τουριστικών Ξεναγών.
- Με πρωτοβουλία του **ACTA** εγκαταστάθηκε στο Αεροδρόμιο Λάρνακας το σύστημα **CUTE** με μεγάλη επιτυχία τόσο στην εξυπηρέτηση των ταξιδιωτών με την ταχύτερη διεκπεραίωση των διατυπώσεων και την ικανότητα που παρέχει το σύστημα για βάσεις δεδομένων.
- Τα ταξίδια κινήτρων για το χειμερινό τουρισμό της Κύπρου παρουσιάστηκαν από το Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού όπως ακριβώς σχεδιάστηκαν και προγραμματίστηκαν από τον **ACTA**.
- Ο **ACTA** είχε ενεργό συμμετοχή στο σχεδιασμό και την οργάνωση του στρατηγικού πλάνου για το τουρισμό που θα ακολουθηθεί για τη περίοδο 1999 – 2010.
- Ο **ACTA** θέλοντας να αναβαθμίσει τη ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν τα μέλη του στο τουριστικό κοινό, άρχισε να πραγματοποιεί διάφορα σεμινάρια στα οποία τα μέλη του θα αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για την αναβάθμιση των υπηρεσιών τους και για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών τους.
- Ο **ACTA** προωθώντας και αναπτύσσοντας τον Διεθνή του χαρακτήρα ανέλαβε με δική του πρωτοβουλία τη διοργάνωση του εξαμηνιαίου συνεδρίου του Συνδέσμου Τουριστικών Πρακτόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**ECTAA**).

15.2 Οι κυριότεροι στόχοι και υπηρεσίες του ACTA

Ο ACTA ιδρύθηκε με βασικό σκοπό να συνενώσει όλους τους τουριστικούς πράκτορες της Κύπρου κάτω από την ομπρέλα ενός κοινού οργανισμού προωθώντας έτσι με καλύτερο τρόπο τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των τουριστικών πρακτόρων.

Βάση του καταστατικού ιδρύσεως του ACTA κύριοι σκοποί του είναι να προστατεύει, να προωθεί και να αναπτύσσει τα γενικά ενδιαφέροντα των Τουριστικών Πρακτόρων και για τον τουρισμό και τα ταξίδια να παρέχει πιστοποίηση ότι τα τουριστικά γραφεία μέλη του

αποτελούν εγγύηση αξιοπιστίας, ανταγωνιστικότητα και υψηλών προδιαγραφών υπηρεσίες.

Μια από τις κυριότερες δραστηριότητες του ACTA είναι οι μελέτες και η σε βάθος έρευνα προβλημάτων και δυσκολιών που απασχολούν τους Τουριστικούς Πράκτορες και τη τουριστική βιομηχανία γενικότερα και εργάζεται για την επίλυση τους.

Ο Σύνδεσμός Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου παρακολουθεί τις αποφάσεις της Κυβερνήσεως πάνω σε θέματα τουριστικής πολιτικής και αναλαμβάνει δράση και λαμβάνει ενεργό ρόλο στη λήψη αποφάσεων με το να προτείνει μέτρα και εισηγήσεις σε θέματα που αφορούν την τουριστική και ταξιδιωτική βιομηχανία του τόπου.

Ο ACTA προωθεί προτάσεις και βελτιώσεις της νομοθεσίας που διέπει τη ταξιδιωτική νομοθεσία όπου το κρίνει αναγκαίο και αποσκοπεί στην καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού.

Ο ACTA αντιπροσωπεύει τους τουριστικούς πράκτορες της Κύπρου σε επίσημους, δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς και πληροφορεί επίσημα, κυβερνητικά όργανα, πολιτικά κόμματα, αρμόδιες αρχές, και διάφορες ομάδες πίεσης, τον τύπο, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης καθώς και το κοινό για τη σημαντικότητα του τουρισμού.

Οι δραστηριότητες του ACTA επεκτείνονται και στην εκπροσώπηση της Κύπρου σε Διεθνή Τουριστικά φόρουμ και Συνέδρια στα οποία ο ACTA προωθεί τον Κυπριακό Τουρισμό διαμέσου Εθνικών και Διεθνή Οργανισμών.

Ο ACTA ως φορέας του Κυπριακού Τουρισμού παρέχει και πολλές υπηρεσίες τόσο στα μέλη της όσο και το τουριστικό καταναλωτικό κοινό. Ο ACTA παρέχει πολλές υπηρεσίες στα μέλη του συμπεριλαμβανομένων και τη παροχή συχνών και έγκυρων πληροφοριών για θέματα που αφορούν τον τουρισμό και τα ταξίδια διαμέσου των καναλιών πληροφόρησης που διαθέτει. Επίσης, ο ACTA εκδίδει τον Κατάλογο του Συνδέσμου Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου στον οποίο όλα τα μέλη είναι καταγεγραμμένα και διανέμεται διεθνώς σε Τουριστικούς και Ταξιδιωτικούς Οργανισμούς συνοδευόμενος με τα σχετικά στατιστικά δεδομένα.

Τα μέλη του ACTA έχουν ελεύθερη είσοδο στα διάφορα Διεθνή Συμπόσια και με τη ταυτότητα μέλους του ACTA καθώς και με τη άδεια εισόδου στα αεροδρόμια τα μέλη του ACTA τυγχάνουν αναγνώρισης και έχουν ελεύθερη είσοδο στις εισόδους των αεροδρομίων για να βοηθήσουν τους εισερχόμενους τουρίστες.

Ο ACTA παρέχει νομικές υπηρεσίες και συμβουλές πάνω σε πολλά θέματα και πράξεις σαν ο κύριος σύνδεσμος όλων των πρακτόρων και ασχολείται με την επίλυση προβλημάτων και διαφορών μεταξύ των μελών του.

Ακόμη ο ACTA διοργανώνει σεμινάρια για θέματα ταξιδιών και τουρισμού για ανώτερα στελέχη και για τους εκπαιδευόμενους υπαλλήλους των μελών του καθώς επίσης και ετήσιο χορό και φιλανθρωπικές ενέργειες

Ο ACTA προσπαθεί συνεχώς να αναβαθμίζει και να αυξάνει τις υπηρεσίες που προσφέρει στα μέλη του και με συνεχή ενθάρρυνση προς τα μέλη του προωθεί της εποικοδομητική κριτική ανάμεσα στα μέλη με σκοπό να εξαχθούν τα σωστά συμπεράσματα προς όφελος των μελών του. Και της τουριστικής και ταξιδιωτικής βιομηχανίας γενικότερα.

Εν κατακλείδι ο Σύνδεσμός Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου (ACTA) ιδρύθηκε σε μία προσπάθεια να συνενωθούν όλα τα τουριστικά πρακτορεία της Κύπρου κάτω από τη προστασία ενός Διεθνώς αναγνωρισμένου οργανισμού με νομική υπόσταση. Ο ACTA από ίδρύσεως του προσπαθεί με συντονισμένες ενέργειες να προωθήσει την ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας του τόπου και να εξασφαλίζει τη παροχή από τα μέλη του υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών και ποιότητας. Με της αναγνώριση και τη δύναμη που απόκτησε ο ACTA με τη πάροδο του χρόνου, σήμερα αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους τουριστικούς παράγοντες της Κύπρου. Ο ACTA με τις συντονισμένες του ενέργειες κατάφερε να βελτιώσει το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και να το

αναγάγει σε ένα από τα καλύτερα τουριστικά προϊόντα στο κόσμο από πλευράς ποιότητας στη παροχή τουριστικών υπηρεσιών.

Το έργο του ACTA δε σταμάτησε εδώ. Μέσα από έρευνες και μελέτες προσπαθεί να βελτιώνει και να εκσυγχρονίζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες των μελών του και κατεπέκταση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.

Η σπουδαιότητα του ACTA αναγνωρίστηκε τόσο από το Υπουργείο Εμπορίου και Τουρισμού όσο και από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού με αποτέλεσμα ο ACTA να συμπεριληφθεί στο Συμβούλιο Διεύθυνσης του Κυπριακού Τουρισμού και να λαμβάνει μέρος στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τον τουρισμό καθώς επίσης και στο προγραμματισμό και σχεδιασμό των στρατηγικών που θα ακολουθηθούν για τον τουρισμό. Ο ACTA με το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει στα τουριστικά δρώμενα του τόπου κατάφερε με τις συντονισμένες και οργανωμένες του ενέργειες να αποτελεί ένα από τους φορείς που ασκούν τουριστική πολιτική.

15.3 Απασχόληση στα τουριστικά γραφεία

Σύμφωνα με έρευνα του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, το έτος 2002 απασχολούνταν στα τουριστικά γραφεία της Κύπρου 2150 υπάλληλοι.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΝ

	ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ		ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	
	2002	2003	2002	2003
ΕΠΑΡΧΙΑ				
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	145	147	21	22
ΛΕΜΕΣΟΣ	160	163	64	66
ΛΑΡΝΑΚΑ	58	60	33	34
ΠΑΦΟΣ	59	62	33	33
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	29	33	44	46
ΣΥΝΟΛΟ	451	465	195	201

Κεφάλαιο 16

Οι Κυπριακές Αερογραμμές Cyprus Airways

16.1 Εισαγωγή

Η Κύπρος, σαν ένα από τα τουριστικότερα μέρη της Ευρώπης και του κόσμου, δεν θα ήταν δυνατό να μη διαθέτει τις δικές της Αερογραμμές για να μεταφέρουν το επιβατικό κοινό από και προς τη Κύπρο. Οι **Κυπριακές Αερογραμμές** αποτελούν τον Κρατικό Αερομεταφορέα της Κύπρου που συνδέει το νησί με τα περισσότερα μέρη της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, του Περσικού Κόλπου και της Βόρειας Αφρικής και για αυτό φέρουν την εύθηνη της επάξιας αντιπροσώπευσης της νήσου παγκόσμια.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές είναι από τις καλύτερες αεροπορικές εταιρίες της Ευρώπης και στον Πανευρωπαϊκό Διαγωνισμό το 2002 για την ανάδειξη της καλύτερης αεροπορικής αεροπορίας, οι Κυπριακές Αερογραμμές αναδείχτηκε ως η καλύτερη αεροπορική εταιρία στη διακεκριμένη θέση **APOLLO**.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές σαν ο κρατικός αερομεταφορέας της Κύπρου, συμβάλλει τα μέγιστα στην τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Η συνεισφορά των Κυπριακών Αερογραμμών στη τουριστική βιομηχανία είναι τεράστιας σημασίας μίας και αποτελούν το κυριότερο μεταφορικό μέσο προ τη Κύπρο. Οι Κυπριακές Αερογραμμές μεταφέραν κατά το 2002 1.700.000 επιβάτες από και προς τη Κύπρο.

16.2 Ιστορία των Κυπριακών Αερογραμμών

Οι Κυπριακές Αερογραμμές ιδρύθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 1947 με αρχικό κεφάλαιο £250.000. Οι κυριότεροι μέτοχοι της εταιρίας ήταν οι British Airways με ποσοστό 44.9%, η Κυπριακή Κυβέρνηση με 22.45% και τοπικοί μέτοχοι με ποσοστό 32.65%.

Τον επόμενο χρόνο η εταιρία στρατολόγησε 3 αεροπλάνα Dakota και άρχισε να πραγματοποιεί πτήσεις από το αεροδρόμιο Λευκωσίας προς την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή.

Τρία χρόνια μετά ο στόλος των Κυπριακών Αερογραμμών αυξήθηκε κατά 3 αεροπλάνα Dakota και οι παρεχόμενες υπηρεσίες αναβαθμίστηκαν. Με την αγορά του αεροπλάνου Comet 4B, όλα τα δρομολόγια προς τη Μέση Ανατολή από τη 1^η Απριλίου 1960 εκτελούνταν με αυτό το αεροπλάνο και οι Κυπριακές Αερογραμμές ήταν η μόνη αεροπορική εταιρία που εκτελούσε δρομολόγια με αεροσκάφος με γνήσια μηχανή jet.

Στις αρχές της δεκαετίας του '70 καθιερώθηκαν σαν πλήρων διεθνές αερομεταφορέας με τη δική του εταιρία πραγματοποίησης εκδρομών, τη Cyrgair Tours Limited. Την ίδια περίοδο δύο μοντέρνα αεροσκάφη Trident προστίθενται στο στόλο των Κυπριακών Αερογραμμών και δύο ακόμα παραγγέλλονται. Οι Κυπριακές Αερογραμμές αναβαθμίζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους στο δίκτυο εργασιών τους και γραφεία κρατήσεων ανοίγονται τόσο στη Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, και αναπτύσσονται συνεργασίες με αντιπρόσωπους στο εξωτερικό. Η Τουρκική εισβολή στη Κύπρο τον Ιούλιο του 1974, έβαλε τέλος στην επιτυχημένη και ανοδική πορεία των Κυπριακών Αερογραμμών και ματαίωσε τα σχέδια της εταιρίας για το μέλλον. Ξαφνικά οι Κυπριακές Αερογραμμές βρέθηκαν χωρίς αεροπλάνα: το ένα από τα Trident ΙΕ καταστράφηκε ολοσχερώς και τα υπόλοιπα τέσσερα παρέμειναν εγκλωβισμένα στο Αεροδρόμιο Λευκωσίας που βρισκόταν κάτω από τον έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών.

Τον Φεβρουάριο του 1975 οι Κυπριακές Αερογραμμές επανάρχισαν τη λειτουργία τους στο μικρό Αεροδρόμιο της Λάρνακας με δύο αεροσκάφη 73 θέσεων τύπου Viscount που παραχωρήθηκαν από τη British Midland Airways. Οι πρώτες πτήσεις πραγματοποιούνταν στη Βηρυτό, στο Τελ Αβιβ και στη Αθήνα διαμέσου Ηρακλείου. Οι Κυπριακές

Αερογραμμές δεν πραγματοποιούσαν απευθείας πτήσεις προς το Λονδίνο, αλλά μετέφεραν τους επιβάτες μέχρι την Αθήνα και από εκεί συνέχιζαν το ταξίδι τους με British Airways. Και ενώ η επικοινωνία μεταξύ του νησιού και του υπόλοιπου κόσμου αποκαθιστάται, οι Κυπριακές Αερογραμμές αυξάνουν τον στόλο τους σε τέσσερα Viscount και οι πτήσεις και οι μεταφορές Cargo προς τους προαναφερθέντες προορισμούς αυξάνονται συνεχώς.

Στις αρχές του 1979 οι Κυπριακές Αερογραμμές παραλαμβάνουν δύο Boeing 707s, τα οποία είχαν παραγγελθεί το 1978, και τον Απριλίου του ίδιου έτους ο στόλος αυξάνεται με την παραλαβή και τρίτου Boeing 707s. Τον Σεπτεμβρίου το 1980, ο πρόεδρος των Κυπριακών Αερογραμμών, Γιώργος Ηλιάδης, πεθαίνει μετά από μία 20χρονή συνεχή προσφορά στην εταιρία. Η Κυπριακή Κυβέρνηση σαν ο κύριος μέτοχος της εταιρίας, διορίζει τον Ιανουάριο του 1981, τον Σταύρο Γαλαταρίωτη, στη θέση του προέδρου των Κυπριακών Αερογραμμών και το νέο Διοικητικό Συμβούλιο σχηματίζεται και θέτει ως βασικότερη επιδίωξη του την ανασυγκρότηση και αναδιοργάνωση της εταιρίας.

Το Νοέμβριο του 1981, η British Airways, μία από τους μεγαλύτερους μετόχους των Κυπριακών Αερογραμμών, συμφωνεί να πωλήσει το μεγαλύτερο μέρος των μετόχων της στη Κυπριακή Κυβέρνηση και να κρατήσει μόνο ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 5%. Το ποσοστό τώρα της Κυπριακής Κυβέρνησης ανέρχεται στο 70.86%, ενώ οι ανεξάρτητοι μέτοχοι συνεχίζουν να κατέχουν το 24.14% των μετοχών της εταιρίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας αποφασίζει το 1981 να παραγγείλει δύο Airbus 310, τα οποία θα εντάσσονταν στο στόλο της εταιρίας το 1984, με σκοπό να ανανέωση τον στόλο της με σύγχρονα και μοντέρνα αεροσκάφη τα οποία αποδεικνύονται να είναι με οικονομικότερα στη λειτουργία τους. Το Νοέμβριο του 1983 λειτουργεί το Αεροδρόμιο Πάφου και οι Κυπριακές Αερογραμμές πραγματοποιούν αριθμό πτήσεων από το εναλλακτικό αυτό αεροδρόμιο.

Το 1984 σήμανε μία νέα εποχή για τις Κυπριακές Αερογραμμές. Η παραλαβή των δύο Airbus 310s, αναβάθμισε το στόλο της εταιρίας και την εφοδίασε με τα πλέον σύγχρονα και προηγμένα αεροσκάφη στο χώρο της αεροπορίας.

Την ίδια χρονιά παρήγγειλε τέσσερα Airbus 320 εξοπλισμένα με μηχανές IAE V2500, που παραδόθηκαν το 1989 και έτσι οι Κυπριακές Αερογραμμές έγιναν μία από τις πέντε αεροπορικές εταιρίες στο κόσμο που λειτουργούσαν αεροσκάφη A320.

Με τον εφοδιασμό των Κυπριακών Αερογραμμών με τα A320, η εταιρία αποφάσισε να παράσχει νέες υπηρεσίες στον συχνού επιβάτες της Business Class με τα σχηματισμό του SunJet Executive Club. Πολλά προνόμια και ωφελήματα παρέχονται στα μέλη του Club ανάμεσα στα οποία είναι η χρήση του SunJet Executive Lounge που εγκαινιάσθηκε στο αεροδρόμιο Λάρνακας την ίδια χρονιά.

Το 1986 οι προορισμοί των Κυπριακών Αερογραμμών αυξάνονται σε εικοσιοκτώ(28). Το 1987 το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας αποφασίζει των παραγγελία ακόμα τεσσάρων Airbus 320 με παράδοση το 1991 και 1992, καθώς και τη παραγγελία ακόμα τεσσάρων Airbus 310s με παράδοση το 1989. Οι Κυπριακές Αερογραμμές υιοθετούν σαν έμβλημα τους το **Κυπριακό Αγρινό**, που είναι μοναδικό στο είδος του και συναντιέται μόνο στη Κύπρο.

Κατά τη διάρκεια του 1990, η εταιρία εγκαθιστά ενιαίο λογισμικό πρόγραμμα σε όλα τα γραφεία της στη Κύπρο. Η εταιρία προβαίνει επίσης και στη πλήρη ανακαίνιση των αεροσκαφών, τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά, καινούργιες στολές παραγγέλλονται για τα πληρώματα των αεροσκαφών και αναβαθμίζονται και εμπλουτίζονται τα μενού και τα ποτά που προσφέρονται στους επιβάτες. Οι Κυπριακές Αερογραμμές προβαίνουν επίσης και στη αναβάθμιση της Business Class APOLLO, προσφέροντας περισσότερες και ποιοτικά αναβαθμισμένες υπηρεσίες και μεγαλύτερη άνεση στους επιβάτες της διακεκριμένης θέσης.

Το 1991 οι Κυπριακές Αερογραμμές εισαγάγουν νέους προορισμούς στα δρομολόγια τους και υπογράφεται συμφωνία συνεργασίας με τη KLM, για τις πτήσεις μεταξύ Άμστερνταμ,

Λάρνακα, Αμάν και Δαμασκού. Η συμφωνία αυτή με την Ολλανδική Αεροπορική Εταιρία, ήταν αποτέλεσμα της στρατηγικής των Κυπριακών Αερογραμμών για συνεργασία της εταιρίας με τις μεγαλύτερες αεροπορικές εταιρίες της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Μετά από μακρές συζητήσεις για τη δημιουργία ξεχωριστής εταιρίας στη Κύπρο που θα εκτελούσε πτήσεις Charter, το 1992 αρχίζει τις εργασίες της η Eurocyprgia. Σκοπός της ίδρυσης της Eurocyprgia ήταν η πραγματοποίηση Charter πτήσεων με τη συμμετοχή των μεγαλύτερων τουριστικών πρακτόρων, που με τις προσιτές τιμές της και τις υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, θα ικανοποιούν και τον πιο απαιτητικό πελάτη. Οι Κυπριακές Αερογραμμές παραχώρησαν δύο ολοκαίνουργια αεροσκάφη A320 με τα οποία πραγματοποίησε τις πρώτες πτήσεις της.

Το 1991 οι Κυπριακές Αερογραμμές άλλαξαν το επιχειρηματικό τους πρόσωπο υιοθετώντας το μπλε, το άσπρο και την ωχρά, σαν τα χαρακτηριστικά χρώματα της εταιρίας, με το Κυπριακό Αγρινό να φιγουράρει περήφανο στις ουρές των αεροσκαφών των Κυπριακών Αερογραμμών. Το 1992 οι Κυπριακές Αερογραμμές εγκαινιάζουν το πρόγραμμα συχνών πτήσεων το οποίο ανταμείβει τους πιστούς πελάτες που πετάνε συχνά με τα αεροσκάφη της εταιρίας.

Τον Ιούλιο του 1995 οι Κυπριακές Αερογραμμές πώλησαν τρία αεροσκάφη BAC1-11 στην South Africa Airlines, τον εθνικό αερομεταφορέα της Νοτίου Αφρικής. Έτσι, από 1995 οι Κυπριακές Αερογραμμές διαθέτουν στο στόλο τους μόνο αεροπλάνα Airbus, οκτώ A320, τα τρία από τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες της Eurocyprgia και τέσσερα A310s.

Τον Σεπτεμβρίου το 1997 οι Κυπριακές Αερογραμμές γιόρτασαν την επέτειο των 50 χρόνων λειτουργίας τους. Η δεκαετία του '90 έφερε τις Κυπριακές Αερογραμμές μπροστά στις μεγαλύτερες προκλήσεις μετά το 1974. Η διπλή απειλή του αυξανόμενου ανταγωνισμού και του επαναπροσδιορισμού των αιθέρων, η εταιρία έπρεπε να επιτύχει ζωτικής σημασίας αλλαγές για να διατηρήσει και να ενδυναμώσει τη θέση της σε μία ραγδαίως μεταβαλλόμενη βιομηχανία. Κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας οι Κυπριακές Αερογραμμές συγκεντρώσαν το ενδιαφέρον τους στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και στη καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών, στη μείωση των λειτουργικών κόστων, στην επιθετική διαφήμιση και μάρκετινγκ, που θα βοηθούσαν την εταιρία να διατηρήσει και να ενδυναμώσει τη θέση της στους αιθέρες του κόσμου.

Το 2002 το Διοικητικό Συμβούλιο των Κυπριακών Αερογραμμών, αποφάσισε την αναβάθμιση του προσώπου της εταιρίας. Πέραν από τη παραλαβή δύο νέων αεροσκαφών Airbus A319 και του Airbus A330-200 που αναβάθμισαν και μεγάλωσαν τον στόλο των Κυπριακών Αερογραμμών, αποφασίστηκε και η ριζική ανακαίνιση των υπάρχοντων αεροσκαφών. Τα αεροσκάφη ανακαινίστηκαν εξολοκλήρου στο εσωτερικό τους προσφέροντας μεγαλύτερη άνεση και περισσότερες υπηρεσίες στους επιβάτες. Πέραν όμως από την εσωτερική ανακαίνιση των αεροσκαφών, το εξωτερικό πρόσωπο των αερογραμμών άλλαξε και αυτό ριζικά. Τα αεροσκάφη βάφτηκαν άσπρα εκτός από τα φτερά, τους κινητήρες και την ουρά που βάφτηκαν μπλε που συμβολίζει το μπλε της μεσογείου και του Κυπριακού ουρανού και πάνω στην ουρά και τους κινητήρες με χρυσό χρώμα, φιγουράρει περήφανο το Αγρινό, το έμβλημα των Κυπριακών Αερογραμμών.

16.3 Ο στόλος των Κυπριακών Αερογραμμών το 2003

Οι Κυπριακές Αερογραμμές σαν μια εταιρία που προσπαθεί να προσφέρει το καλύτερο δυνατό στους πελάτες της, προσπαθεί μέσα από συνεχείς βελτιώσεις και αναβαθμίσεις των αεροσκαφών της και των υπηρεσιών της να παραμείνει ανταγωνιστική και να αυξήσει το ποσοστό της στη αεροπορική βιομηχανία.

Ο στόλος των Κυπριακών Αερογραμμών ανανεώνεται και εμπλουτίζεται συνεχώς είτε με ανακαινίσεις των αεροσκαφών είτε με αγορά καινούργιων.

Σήμερα ο στόλος των Κυπριακών Αερογραμμών αποτελείται από:

- 2 AIRBUS A300-200 χωρητικότητας 295 επιβατών
- 3 AIRBUS A310-203 χωρητικότητας 241 επιβατών
- 1 AIRBUS A310-204 χωρητικότητας 248 επιβατών
- 6 AIRBUS A320-200 χωρητικότητας 156 επιβατών
- 2 AIRBUS A319-100 χωρητικότητας 126 επιβατών

Τα δύο Airbus A319 αγοράστηκαν από τις Κυπριακές Αερογραμμές το 2002, ενώ τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου παρελήφθη το πρώτο Airbus A330-200 και τον Απρίλιο του 2003 το δεύτερο Airbus A330-200.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω οι Κυπριακές Αερογραμμές ανανεώνουν και αναβαθμίζουν τον στόλο και τις υπηρεσίες τους προφέροντας στους επιβάτες όλες τις σύγχρονες ανέσεις και τις μοντέρνες υπηρεσίες ενώ παράλληλα διατηρούν και τις παραδόσεις της χώρας μας, που αποτελούν ένα από τους λόγους που οι ξένοι επισκέπτονται τη Κύπρο. Τις παραδόσεις αυτές συμβολίζει το Αγρινό, που περήφανο φαντάζει στη ουρά των αεροσκαφών των Κυπριακών Αερογραμμών.

16.4 Οι προορισμοί των Κυπριακών Αερογραμμών

Οι Κυπριακές Αερογραμμές πραγματοποιούν πτήσεις προς και από τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, του Περσικού Κόλπου και της Βόρειας Αφρικής. Οι Κυπριακές Αερογραμμές, με τις συνεχείς αγορές καινούργιων αεροσκαφών εμπλουτίζουν τα δρομολόγια τους με καινούργιους προορισμούς. Μάλιστα με την αγορά του Airbus A330-200 γίνονται σκέψεις για πραγματοποίηση υπερατλαντικών ταξίδια στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Καναδά.

Τα αεροσκάφη των Κυπριακών Αερογραμμών με το περήφανο Αγρινό, επισκέπτονται τα μεγαλύτερα αεροδρόμια της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Οι προορισμοί των Κυπριακών Αερογραμμών είναι οι παρακάτω:

- Λονδίνο – Ηνωμένο Βασίλειο
- Μάντσεστερ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Μπερμινγκχαμ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Αθήνα – Ελλάδα
- Θεσσαλονίκη – Ελλάδα
- Ηράκλειο – Ελλάδα
- Μόσχα – Ρωσία
- Βαρσοβία – Πολωνία
- Βουδαπέστη – Ουγγαρία
- Βιέννη – Αυστρία
- Ρώμη – Ιταλία
- Μιλάνο – Ιταλία
- Φραγκφούρτη – Γερμανία
- Ντίσελντορφ – Γερμανία
- Ζυρίχη – Ελβετία
- Παρίσι – Γαλλία
- Βρυξέλλες – Βέλγιο
- Άμστερνταμ – Ολλανδία
- Δαμασκός – Συρία
- Κάιρο – Αίγυπτος
- Βηρυτός – Λίβανος
- Αμάν – Ιορδανία
- Τελ Αβιβ – Ισραήλ

- Μπαχρέιν
- Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
- Ράιτ – Σαουδική Αραβία
- Τζέντα – Σαουδική Αραβία

16.5 Οι συνεργάτες των Κυπριακών Αερογραμμών

Οι συνεργασίες και οι συμφωνίες σε επίπεδο μάρκετινγκ με άλλες αεροπορικές εταιρίες αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής λειτουργίας των Κυπριακών Αερογραμμών. Η ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ διαφόρων αεροπορικών εταιριών δίνει τη δυνατότητα στο επιβατικό κοινό να επωφεληθεί από την διεύρυνση των διεθνών προορισμών με την ελάχιστη διαδικαστική τάλαιπωρία καθώς επίσης συμβάλλει και στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς τη Κύπρο. Η ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών, που οφείλεται στα διάφορα προγράμματα μάρκετινγκ και επικοινωνίας που έχουν αναπτύξει οι Κυπριακές Αερογραμμές, δίνουν το προνόμιο στο επιβατικό κοινό να ταξιδεύει με τα αεροσκάφη των συνεργαζόμενων εταιριών, αποφεύγοντας όμως όλες τις διαδικαστικές διατυπώσεις που ακολουθούν οι συνεργαζόμενες εταιρίες και ακολουθούν τις διαδικασίες των Κυπριακών Αερογραμμών. Στην ουσία, είναι σαν να ταξιδεύεις με Κυπριακές Αερογραμμές μίας και οι παραγωγικές διαδικασίες και το όλο περιβάλλον παραμένει το ίδιο, απλά το αεροσκάφος ανήκει σε άλλη εταιρία. Το πρόγραμμα αυτό είναι αμοιβαίας συνεργασίας, δηλαδή και οι αεροπορικές εταιρίες – συνεργάτες των Κυπριακών Αερογραμμών είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα αεροσκάφη των Κυπριακών Αερογραμμών σαν απλό μεταφορικό μέσο, χωρίς να αλλάζουν κάτι από τις συνηθισμένες διαδικασίες τους.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές συνεργάζονται με τις εξής αεροπορικές εταιρίες:

- **KLM**
Η συνεργασία των Κυπριακών Αερογραμμών με τον Ολλανδικό αερομεταφορέα προσφέρει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Άμστερνταμ και Λάρνακας χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη και το πλήρωμα των Κυπριακών αερογραμμών.
- **ALITALIA**
Η συνεργασία μεταξύ των Κυπριακών Αερογραμμών και του Ιταλικού αερομεταφορέα παρέχει αεροπορική σύνδεση με πτήσεις από Λάρνακα για Ρώμη και Λάρνακα για Μιλάνο, χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη και το πλήρωμα των Κυπριακών Αερογραμμών.
- **EL AL**
Η συνεργασία των Κυπριακών Αερογραμμών με τον Ισραηλινό αερομεταφορέα παρέχει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Λάρνακας και Τελ Αβιβ χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη και τα πληρώματα και των δύο αεροπορικών εταιριών.
- **GULF AIR**
Η συνεργασία μεταξύ των Κυπριακών Αερογραμμών και του αερομεταφορέα του Μπαχρέιν παρέχει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Λάρνακας και Μπαχρέιν χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη και τα πληρώματα και των δύο αεροπορικών εταιριών.

- **SYRIANAIR**

Η συνεργασία των Κυπριακών Αερογραμμών με τον αερομεταφορέα της Συρίας παρέχει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Λάρνακας και Δαμασκού μέσω του προγράμματος ανταλλαγής θέσεων και από τις δύο αεροπορικές εταιρίες.

- **AEROFLOT**

Η συνεργασία των Κυπριακών Αερογραμμών με τον Ρώσικό αερομεταφορέα παρέχει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Λάρνακας και Μόσχας μέσω του προγράμματος ανταλλαγής θέσεων και από τις δύο αεροπορικές εταιρίες.

- **LOT**

Η συνεργασία των Κυπριακών Αερογραμμών με τον Πολωνικό αερομεταφορέα παρέχει αεροπορική κάλυψη μεταξύ Λάρνακας και Βαρσοβίας χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη και το πλήρωμα των Κυπριακών Αερογραμμών.

16.6 Βελτίωση και αναβάθμιση

Οι Κυπριακές Αερογραμμές σαν ο κρατικός αερομεταφορέας και σαν ένα από τους κύριους φορείς ανάπτυξης της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου, δίνει μεγάλη έμφαση στην ασφάλεια των επιβατών καθώς και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές έχουν αποτυπωθεί στη συνείδηση του επιβατικού κοινού σαν μία από τις ασφαλέστερες αεροπορικές εταιρίες της Ευρώπης.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές μέσω των συνεχών ενεργειών, μελετών και αλλαγών, προσπαθούν να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν τη ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών προς το επιβατικό κοινό. Οι υπεύθυνοι της εταιρίας έχοντας κατανοήσει ότι στη σημερινή εποχή της ελεύθερης οικονομίας και του αμείλικτου ανταγωνισμού, μόνο η ποιότητα και η άψογη εξυπηρέτηση μπορεί να ξεχωρίσει μίαν επιχείρηση από τις άλλες και να της εξασφαλίσει την βιωσιμότητα και τη μελλοντική της ανάπτυξη και επέκταση.

Τα προγράμματα μάρκετινγκ, διαφήμισης, επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων, καθώς και η μοντέρνα και αποτελεσματική διοίκηση της εταιρίας, διακρίνονται για την πρωτοτυπία, ευελιξία, την άμεση προσέγγιση και την αποτελεσματικότητα του. Αυτό φάνηκε την περίοδο της μεγάλης κρίσης για τις αερομεταφορές, μετά το τρομοκρατικό κτύπημα στη Νέα Υόρκη στις 11 Σεπτεμβρίου, όπου κολοσσιές εταιρίες στο χώρο των αερομεταφορών, όπως για παράδειγμα η Swissair, η Sabena, η British Airways, η Lufthansa και πολλές άλλες αεροπορικές εταιρίες στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον υπόλοιπο κόσμο, έβαζαν λουκέτο ή απόλυαν προσωπικό καταγράφοντας τεράστιες ζημιές, οι Κυπριακές Αερογραμμές όχι μόνο δεν κατέγραψαν ζημιές και δεν απόλυσαν προσωπικό αλλά κατάφεραν να σημειώσουν και αύξηση των κερδών τους, στη πιο δύσκολη περίοδο στην ιστορία των αερομεταφορών.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές μέσω της συνεχής αναβάθμισης και βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών, τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού, προσπαθούν να παράσχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, άμεση εξυπηρέτηση και τη ζεστή φιλοξενία που διακρίνει τον λαό της Κύπρου. Οι Κυπριακές Αερογραμμές συμβαδίζουν με την μοντέρνα εποχή χωρίς να αποκόπτονται από τις παραδόσεις και τις ρίζες του τόπου μας. Η διακεκριμένη θέση **Apollo** (Business class) και η οικονομική θέση **Aphrodite** (Economy class) παρέχουν αναβαθμισμένες υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της πτήσεως που συγκρίνονται με τις καλύτερες αεροπορικές εταιρίες, ενώ το προσωπικό των Κυπριακών Αερογραμμών παρέχει όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες και άμεση εξυπηρέτηση πριν και μετά το ταξίδι που διευκολύνουν το επιβατικό κοινό.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές μετά το άνοιγμα της αγοράς των αερομεταφορών στην Κύπρο έχει να αντιμετωπίσει και τον εγχώριο ανταγωνισμό. Μέχρι πρότινος οι Κυπριακές Αερογραμμές ήταν ο απόλυτος κυρίαρχος των αερομεταφορών στη Κύπρο. Τώρα με την ίδρυση των ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών, πρώτα της Helios Airways και μετά της Aerotrans Airlines, οι Κυπριακές Αερογραμμές έχασαν το μονοπώλιο που διατηρούσαν από τότε που ιδρύθηκαν το 1947.

Με την φιλελευθεροποίηση των αερομεταφορών οι Κυπριακές Αερογραμμές έχουν καταστρώσει προγράμματα μάρκετινγκ, διαφήμισης και επικοινωνίας, ώστε να περιορίσουν στο ελάχιστο τις απώλειες από την ανάπτυξη και άλλων αεροπορικών εταιριών στη Κύπρο. Μερικά από τα μέτρα που έχουν πάρει είναι η αλλαγή ολόκληρης της εικόνας των Κυπριακών Αερογραμμών και η δημιουργία του **"του νέου τους προσώπου"**, η αναβάθμιση και η διεύρυνση των παρεχομένων υπηρεσιών κυρίως κατά τη διάρκεια της πτήσης και η μείωση των αεροπορικών ναύλων. Όλες αυτές οι ενέργειες μας καταδεικνύουν ότι η αύξηση του ανταγωνισμού και η κατάργηση των μονοπωλίων αποβαίνουν σε όφελος του καταναλωτή.

16.7 Προγράμματα προνομίων

Οι Κυπριακές Αερογραμμές θέλοντας να επιβραβεύσουν την προτίμηση του επιβατικού κοινού, δημιούργησαν ορισμένα προγράμματα προνομίων.

SunMiles Frequent Flyer Programme

Το πρόγραμμα αυτό είναι η ανταμοιβή για τους πιο πιστούς πελάτες των Κυπριακών Αερογραμμών. Όταν κάποιος επιβάτης ταξιδεύει με τις Κυπριακές Αερογραμμές κερδίζει βαθμούς, τους οποίους μπορεί να εξαργυρώσει με δωρεάν πτήσεις ή διάφορες άλλες υπηρεσίες.

SunSpot Stopover Programme

Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς τη Κύπρο. Το πρόγραμμα αυτό δίνει την ευκαιρία για ένα μικρό σταθμό στη Κύπρο μέχρι τρεις μέρες, χωρίς επιπλέον επιβάρυνση, για επιβάτες που ταξιδεύουν με Κυπριακές Αερογραμμές με ναύλους από Ευρώπη μέσω Λάρνακας για Μέση Ανατολή και αντίθετα. Το stopover στη Κύπρο μπορεί να πραγματοποιηθεί στην αρχή ή στο τέλος του ταξιδιού. Το πρόγραμμα αυτό προσφέρει διαμονή σε ξενοδοχεία 4* και 5* σε όλες τις πόλεις της Κύπρου καθώς και μεταφορά από και προς το αεροδρόμιο.

Sunjet Executive Club

Το πρόγραμμα αυτό παρέχει στα μέλη του υπηρεσίες και διευκολύνσεις υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένου και τη χρησιμοποίηση του μοντέρνου και ευρύχωρου Apollo VIP Executive Lounge στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου.

Κεφάλαιο 16.1

Οι θυγατρικές εταιρίες των Κυπριακών Αερογραμμών

16.1α. EuRoCyPRiA

16.1α.110 χρόνια EuroCypria

Η EuroCypria είναι μία θυγατρική εταιρία που ιδρύθηκε από τις Κυπριακές Αερογραμμές με σκοπό να εκτελεί κυρίως πτήσεις charter σε διάφορους Ευρωπαϊκούς προορισμούς. Οι Κυπριακές Αερογραμμές κατέχουν το 100% των μετοχών της EuroCypria.

Η EuroCypria άρχισε τη λειτουργία της το 1992 με δύο ολοκαινούργια αεροσκάφη τύπου Airbus A320 174 θέσεων εξοπλισμένα με τη τελευταία λέξη της τεχνολογίας. Πετώντας με του τελευταίου τύπου αεροσκάφη και με το προσωπικό της να έχει δεσμευτεί να παρέχει τις καλύτερες δυνατών υπηρεσίες, ιδρύθηκε η πρώτη αεροπορική εταιρία για πτήσεις charter της Κύπρου. Ο πρώτος και κυρίως στόχος της EuroCypria ήταν να αναγνωρισθεί σαν η καλύτερη charter αεροπορική εταιρία στην Ευρώπη. Για το πετύχει αυτό, οι διοικούντες της εταιρίας κατάλαβαν ότι έπρεπε να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, αξιοπιστία και αξία στα χρήματα του καταναλωτή.

Ακόμα ένα μεγάλο μέρος του αυθεντικού οράματος της EuroCypria ήταν να κάνει τη Κύπρο πιο προσιτή σε αυτές της Ευρωπαϊκές περιοχές που δεν είχαν απευθείας πτήσεις προς το νησί. Αυτή η πολιτική της εταιρίας συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Με την ικανότητα να λειτουργεί σχεδόν σε όλα τα αεροδρόμια της Ευρώπης, η EuroCypria σήμερα πραγματοποιεί πτήσεις σε πάνω από 50 διαφορετικούς προορισμούς σε 14 χώρες, σε αντίθεση με 15 προορισμούς σε 6 χώρες όταν άρχισε τη λειτουργία της το 1992. Η επιτυχία της εταιρία σαν charter αερομεταφορέας της επέτρεψε να διεισδύσει και σε άλλα πεδία, συμπεριλαμβανομένου και της πραγματοποίησης δρομολογημένων πτήσεων.

Η EuroCypria άρχισε τη λειτουργία της το 1992 με δύο καινούργια αεροσκάφη τύπου Airbus A320. Τον Απρίλη του 1993 πρόσθεσε ακόμα ένα A320 στο στόλο της και το Μάρτη του 2001 ένα τέταρτο. Από τη παρθενική της πτήση στις 25 Μαρτίου 1992 από τη Λάρνακα για Μπερμυγхам, η EuroCypria ακολούθησε μία ταχέως ανοδική πορεία. Έχοντας μεταφέρει 195 650 επιβάτες σε 657 πτήσεις το 1992, η ανάπτυξη της ήταν συνεχής. Το 2002 βρήκε τη EuroCypria να έχει μεταφέρει σε 1 700 πτήσεις 500 000 επιβάτες.

Η δέσμευση της EuroCypria για αξιοπιστία και συνέπεια έφερε εξαιρετικά αποτελέσματα. Σε κανένα δεν αρέσουν οι καθυστερήσεις και η αναμονή στα αεροδρόμια και σε αξιολογήσεις του Συμβουλίου Χρηστών Αερομεταφορών, η EuroCypria συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πρώτες charter αεροπορικές εταιρίες που διακρίνονται για την ακρίβεια τους στις αναχωρήσεις και αφίξεις των πτήσεων τους. Το 2000 η EuroCypria ήταν πρώτη στο κατάλογο αυτό.

Το πλήρωμα της EuroCypria με την άριστη κατάρτιση του και τη γνώση πολλών ξένων γλωσσών, κατάφερε να κερδίσει επαίνους και κολακευτικά σχόλια από Ευρωπαίους ταξιδιώτες. Το πλήρωμα της EuroCypria έχει δεσμευτεί να παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της πτήσης και να δημιουργεί μία ατμόσφαιρα άνεσης και χαλάρωσης, παραμένοντας ωστόσο επαγγελματίες.

Η επερχόμενη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναμένεται να δώσει στη EuroCypria την ευκαιρία να επεκτείνει τις εργασίες της και στη τοπική αγορά, μιας και μέχρι τώρα δεν είχε το δικαίωμα να δραστηριοποιείται στην Κυπριακή αγορά. Για την ώρα η EuroCypria βρίσκεται υπό περιορισμό στο να εισχωρήσει σε συγκεκριμένες αγορές συμπεριλαμβανομένης και της τοπικής αγοράς. Με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε οι περιορισμοί αυτοί θα αρθούν και θα υπάρξει φιλελευθεροποίηση των αερομεταφορών. Η είσοδος σε νέες αγορές μόνο ωφέληματα μπορεί να φέρει στη EuroCypria. Όταν άρχισε τη λειτουργία της η EuroCypria, είχε να συναγωνιστεί 70 charter αεροπορικές εταιρίες

που χρησιμοποιούσαν τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου. Έτσι, οι διοικούντες της εταιρίας είδαν τη προσθήκη τους στο τομέα αυτό των αερομεταφορών σαν μία θετική ανάπτυξη που τους βοηθάει να ερευνήσουν τις μελλοντικές τους ευκαιρίες. Η ιστορία έχει δείξει ότι η άρση των περιορισμών και η φιλελευθεροποίηση αυξάνει την κατανάλωση και η EuroCypria είναι αποφασισμένη να πάρει το μερίδιό της από την αύξηση αυτή.

Το 2003 βρήκε την EuroCypria να ανανεώνει εξολοκλήρου το στόλο της. Μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου η EuroCypria αντικατέστησε τα Airbus της με ολοκαίνουργια Boeing 737-800 τα οποία είναι 189 θέσεων το καθένα, με δερμάτινα καθίσματα και εξοπλισμένα με τελευταίας τεχνολογίας συστήματα ψυχαγωγίας που εγγυούνται μία άνετη και απολαυστική πτήση. Η απόφαση για αλλαγή των αεροσκαφών από Airbus σε Boeing λήφθηκε μετά από προσεκτική και εις βάθος μελέτη των απαιτήσεων για μία επιτυχημένη Ευρωπαϊκή charter αεροπορική εταιρία.

Η EuroCypria βασιζόμενη στην επιτυχημένη δεκαετία από την ίδρυση της το 1992 μέχρι το 2002, αντιμετωπίζει το μέλλον με σιγουριά και περηφάνια. Με τη συνεχή της προσπάθεια για προσφορά συνέπειας, αξιοπιστίας και οικονομική αερομεταφοράς υψηλής ποιότητας στο επιβατικό κοινό, η EuroCypria προσβλέπει σε μια ακόμα πιο επιτυχημένη δεκαετία.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε τη τεράστια συμβολή της EuroCypria στην ανάπτυξη και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Η EuroCypria όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως έδωσε την ευκαιρία σε χώρες της Ευρώπης που δεν είχαν άμεση αεροπορική κάλυψη με το νησί, να μπορούν να το επισκεφτούν χρησιμοποιώντας τα αεροσκάφη της εταιρίας. Από ιδρύσεως της EuroCypria το τουριστικό ρεύμα προς τη Κύπρο αυξήθηκε και καινούργιες αγορές ανοίχτηκαν για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου που χωρίς τη EuroCypria ίσως να ήταν ακόμα άγνωστες και ανεκμετάλλευτες.

16.1α.2 Οι προορισμοί της EuroCypria

Η EuroCypria πραγματοποιεί πτήσεις σε 50 διαφορετικούς προορισμούς σε 14 Ευρωπαϊκές χώρες.

- Αίγυπτος – Κάιρο
- Ελλάδα – Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Σαντορίνη, Ρόδος, Χανιά, Ηράκλειο
- Δανία – Κοπεγχάγη
- Σουηδία – Μάλμε, Στοκχόλμη, Λουλέα, Όρεμπρο
- Νορβηγία – Κρίστιανσαντ, Μπέργκεν, Αλέσσον, Τροντχέιμ
- Ηνωμένο Βασίλειο – Γλασκόβη, Εδιμβούργο, Νιουκάσλ, Τισάιτ, Μάντσεστερ, Μίτλαντς, Νόριτς, Μπερμιγχαμ, Κάρτιφ, Μπρίστολ, Γκάτγουικ
- Βόρεια Ιρλανδία – Μπέλφαστ
- Ιρλανδία – Δουβλίνο, Κόρκ
- Γαλλία – Παρίσι, Λυών
- Βέλγιο – Βρυξέλλες
- Ελβετία – Βασιλεία
- Αυστρία – Βιέννη, Γκρας, Σαλτσμπουργκ, Λίντς
- Τσεχία – Πράγα
- Γερμανία – Αμβούργο, Ανόβερο, Ντίσελντορφ, Δρέσδη, Μόναχο
- Ισπανία – Βαλεαρίδες Νήσοι

16.1B Cyprair Tours

16.β.1 Σκοπός ίδρυσης

Η Cyprair Tours είναι ακόμη μία θυγατρική εταιρία των Κυπριακών Αερογραμμών η οποία προσφέρει μια ευρεία γκάμα ταξιδιωτικών πακέτων για την Κύπρο. Οι Κυπριακές Αερογραμμές κατέχουν το 100% των μετοχών της Cyprair Tours.

Σκοπός της ίδρυσης της Cyprair Tours ήταν η επέκταση των εργασιών των Κυπριακών Αερογραμμών και το χώρο της προσφοράς ολοκληρωμένων πακέτων, από το αεροπορικό εισιτήριο μέχρι τη διαμονή σε ξενοδοχεία και την ενοικίαση αυτοκινήτων.

Στην αρχή της λειτουργίας της Cyprair Tours, η προσφορά τουριστικών πακέτων για τη Κύπρο ήταν μόνο για το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι επιβάτες που ταξίδευαν με Κυπριακές Αερογραμμές ή με ναυλωμένες πτήσεις της EuroCypria από το Ηνωμένο Βασίλειο, μπορούσαν μέσω της Cyprair Tours να διευθετήσουν και τις διακοπές τους στη Κύπρο με την αγορά ενός από τα πολλά ολοκληρωμένα τουριστικά πακέτα που είχε στη διάθεση τους η Cyprair Tours. Με τα χρόνια όμως και έχοντας υπόψη την επιτυχία της Cyprair Tours στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε την επέκταση της εταιρίας σε όλες τις αγορές στις οποίες οι Κυπριακές Αερογραμμές ή η EuroCypria πραγματοποιούν πτήσεις. Έτσι, η Cyprair Tours σήμερα δραστηριοποιείται σε όλη την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, προσφέροντας τουριστικά πακέτα για τη Κύπρο στο επιβατικό κοινό που ταξιδεύει με Κυπριακές Αερογραμμές ή η EuroCypria. Η επιτυχία της Cyprair Tours έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί μέρος ενός μεγάλου τουριστικού οργανισμού και στηρίζεται στην φήμη και την αξιοπιστία των Κυπριακών Αερογραμμών και της EuroCypria. Έτσι, ο καταναλωτής που επιλέγει να πραγματοποιήσει τις διακοπές του στη Κύπρο και επιλέγει τις Κυπριακές Αερογραμμές για το ταξίδι του, μπορεί χωρίς περιττή ταλαιπωρία να διευθετήσει και τις διακοπές του στη Κύπρο μέσω της Cyprair Tours.

Η Cyprair Tours προσφέρει ένα εκτεταμένο πρόγραμμα τουριστικών πακέτων στα οποία περιέχονται πάνω από 110 ξενοδοχεία και τουριστικά διαμερίσματα που καλύπτουν τα ακόλουθα θέρετρα:

Πάφος, Πόλης Χρυσοχούς, Λατσιά, Λεμεσός, Πισσούρι, Λάρνακα, Λευκωσία, Τρόδος, Αγία Νάπα και Πρωταράς.

Οι κρατήσεις στα διάφορα ξενοδοχεία με το οποία συνεργάζεται η Cyprair Tours γίνονται από τα γραφεία της εταιρίας και ο πελάτης το μόνο που έχει να κάνει είναι να επιδείξει κατά την άφιξη τους στο ξενοδοχείο το MCO (Miscellaneous Charges Order) που εκδίδεται από τις Κυπριακές Αερογραμμές για λογαριασμό της Cyprair Tours στο όνομα του πελάτη.

16.1β.2 Οι υπηρεσίες της Cyprair Tours

Οι υπηρεσίες που προσφέρει η Cyprair Tours είναι η ακόλουθες:

- Διαμονή σε ξενοδοχεία ή τουριστικά διαμερίσματα
- Μεταφορά από και προς το αεροδρόμιο
- Ενοικίαση αυτοκινήτου
- Κρουαζιέρες στην Αίγυπτο και το Ισραήλ
- Εκδρομές εντός Κύπρου
- Golfing Holidays
- Wedding and Honeymooners Packages
- Health and Beauty Packages

16.1γ Zenon NDC

16.1γ.1 Γενικά

Η εταιρία Zenon NDC είναι ακόμη μια θυγατρική εταιρία των Κυπριακών Αερογραμμών, οι οποίες και κατέχουν το 100% των μετοχών της. Σκοπός της ίδρυσης της εταιρίας Zenon NDC είναι η παροχή και η διανομή ηλεκτρονικών πληροφοριών προς την Ταξιδιωτική Βιομηχανία μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος κρατήσεων **SABRE**. Η εταιρία και οι εργαζόμενοι σε αυτή δίνουν έμφαση στις πωλήσεις, στην τεχνική υποστήριξη, στην παροχή οποιασδήποτε βοήθειας και στην εκπαίδευση του προσωπικού των τουριστικών πρακτορείων, με σκοπό την ανάπτυξη της ταξιδιωτικής βιομηχανίας της Κύπρου, μέσω μίας ομοιογένειας της βάσης διαχείρισης δεδομένων.

Η εταιρία Zenon NDC παρέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και τεχνική υποστήριξη σε όλα τα ταξιδιωτικά πρακτορεία της Κύπρου, έτσι ούτως ώστε και αυτά με τη σειρά τους να μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας του τόπου και στη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου μέσω της βελτίωσης και αναβάθμισης των υπηρεσιών που παρέχουν στο τουριστικό – καταναλωτικό κοινό.

16.1γ.2 Τα προϊόντα της Zenon NDC

Το ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων SABRE δίνει τη δυνατότητα στον Τουριστικό Πράκτορα να πραγματοποιεί κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων, ξενοδοχείων, αυτοκινήτων, κρουαζιέρων κτλ σε Παγκόσμια βάση.

Η Zenon NDC με αποτελεσματικότητα υπηρετεί των ταξιδιώτη εξίσου καλά ενώ την ίδια ώρα βελτιώνει τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που παρέχονται από τον Ταξιδιωτικό Πράκτορα. Το σύστημα SABRE έχει τη δυνατότητα μετά από αίτηση του πελάτη, να του αποστείλει μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (E-mail) το δρομολόγιο για το οποίο έχει κάνει κράτηση με γραφική αναπαράσταση καθώς και άλλες χρήσιμες πληροφορίες όπως πληροφορίες για τις καιρικές συνθήκες στο τόπο προορισμού του επιβάτη, χάρτες και πολλές άλλες πληροφορίες που αφορούν τον προορισμό που έχει επιλέξει ο καθένας ξεχωριστά.

Η εταιρία Zenon NDC κατά το 2002 προχώρησε στην αντικατάσταση όλων των παλιών ηλεκτρονικών υπολογιστών με καινούργιους Compaq Pentium IV. Σε μία προσπάθεια για προσφορά ενός πιο ολοκληρωμένου προϊόντος στην αγορά της Ταξιδιωτικής βιομηχανίας, η εταιρία δημιούργησε δύο ακόμη προϊόντα, το e-tariff και το Travel Force 2000.

- Το **e-tariff** είναι ένα λογισμικό σύστημα για αεροπορικούς ναύλους μέσα στο οποίο υπάρχουν καταχωρημένοι όλοι οι αεροπορικοί ναύλοι όλων των αεροπορικών εταιριών συμπεριλαμβανομένων και των ειδικών αεροπορικών ναύλων. Ο τουριστικός πράκτορας είναι σε θέση να βλέπει όλους αυτούς τους ναύλους ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος Zenon NDC.
- Το **Travel Force 2000** είναι ένα εύχρηστο λογισμικό πρόγραμμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους ταξιδιωτικούς πράκτορες. Η βάση δεδομένων του συστήματος βασίζεται στο PNR (Passenger Name Record) και μπορεί να εκδώσει τιμολόγια, αποδείξεις, να ενημερώνει τα προσωπικά δεδομένα κάθε πελάτη. Επίσης είναι σε θέση να εκδίδει τα υπόλοιπα των προμηθευτών, εμπορευμάτων κτλ. Επίσης εκδίδει αναφορές πωλήσεων, αναφορές για το BSP (Bank Settlement Plan) και πολλά άλλα που κάνουν τη δουλειά του ταξιδιωτικού πράκτορα πιο εύκολη.

Η εταιρία Zenon NDC πολύ σύντομα ετοιμάζεται να παρουσιάσει το δικό της ηλεκτρονικό δίκτυο, το οποίο θα επιτρέπει στους χρήστες του να έχουν υπηρεσίες Internet και e-mail

με τις αεροπορικές εταιρίες και τους ταξιδιωτικούς πράκτορες και το ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων Sabre θα αντικατασταθεί με το σύστημα Sabre e-Voya. Στόχος της εταιρίας Zenon NDC είναι η συνεχής βελτίωση και αναβάθμιση της με σκοπό να εδραιωθεί σαν η πρώτη εταιρία στη Κύπρο παροχής προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας στους Ταξιδιωτικούς Πράκτορες.

16.1δ Cyprus Airways Duty Free Shops

Τα καταστήματα αδασμολόγητων ειδών των Κυπριακών Αερογραμμών είναι ακόμα μία θυγατρική εταιρία των Κυπριακών Αερογραμμών, η οποία και κατέχει το 100% των μετοχών της. Τα καταστήματα αδασμολόγητων ειδών άρχισαν τη λειτουργία τους το 1996 και μέχρι σήμερα έχουν δείξει μια σταθερή αύξηση των πωλήσεων τους. Η συνεχής ανάπτυξη και η επέκταση των καταστημάτων και των χώρων αποθήκευσης, συνέβαλαν στην αύξηση των πωλήσεων τόσο στο αεροδρόμιο Λάρνακας όσο και στο αεροδρόμιο Πάφου. Κατά το 2001 τα καταστήματα αδασμολόγητων ειδών στο αεροδρόμιο Γιάφου βελτιώθηκαν και ακόμα ένα κατάστημα προστέθηκε στο χώρο των αφίξεων του αεροδρομίου. Οι Κυπριακές Αερογραμμές, σε μία προσπάθεια για περαιτέρω αύξηση των πωλήσεων των καταστημάτων, έχουν εισαγάγει και τη πώληση αδασμολόγητων ειδών και μέσα στο αεροπλάνο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Οι πωλήσεις κατά το 2002 ήταν αυξημένες σε σύγκριση με το 2001 κατά 30%. Η επιτυχία των καταστημάτων αδασμολόγητων ειδών στο αεροδρόμιο Λάρνακας κατά το 2002, του δώσει την 38^η θέση στο κατάλογο με για τις μεγαλύτερες πωλήσεις αδασμολόγητων ειδών.

16.1ε Hellas Jet

16.1ε.1 Γενικά

Οι Κυπριακές Αερογραμμές συνεχίζοντας το πρόγραμμα για επέκταση και περαιτέρω εδραίωση τους στο χώρο των αερομεταφορών, ίδρυσαν μαζί με άλλες δύο εταιρίες την αεροπορική εταιρία Hellas Jet. Οι Κυπριακές Αερογραμμές κατέχουν το 49% των μετοχών της Hellas Jet, η Omega Bank S.A το 26% των μετοχών και η AEF European Capital Investments BV το 25% των μετοχών.

Η Hellas Jet είναι μία αεροπορική εταιρία η οποία έχει σχεδιαστεί με βάση τις πιο δυναμικές και σύγχρονες αεροπορικές εταιρίες του κόσμου. Η Hellas Jet συνδυάζει αρμονικά τη δυναμικότητα και αξιοπιστία μιας μοντέρνας αεροπορικής εταιρίας μαζί με τα κύρια χαρακτηριστικά της Ελληνικής της ταυτότητας: ζεστασιά, την φιλικότητα και τη φιλοξενία.

Η Hellas Jet έχει σαν έδρα της το Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών "Ελευθέριος Βενιζέλος" από το οποίο άνοιξε για πρώτη φορά τα φτερά της των Ιουνίου αυτού του έτους.

16.1ε.2 Οι προορισμοί της Hellas Jet

Η Hellas Jet θα πραγματοποιεί πτήσεις στους παρακάτω Ευρωπαϊκούς προορισμούς:

- Παρίσι
- Λονδίνο
- Βρυξέλλες
- Ζυρίχη

16.1ε.3 Ο στόλος της Hellas Jet

Η Hellas Jet διαθέτει τρία ολοκαίνουργια αεροσκάφη τύπου Airbus A320 – 232, 148 καθισμάτων των καθένα από τα οποία τα 16 προσφέρονται για Business Class και τα υπόλοιπα 132 για Economy Class. Η άνεση και η πολυτέλεια που λήφθηκαν υπόψη κατά τη σχεδίαση των αεροπλάνων, προσφέρουν σε κάθε επιβάτη μία μοναδική ταξιδιωτική εμπειρία.

Τα αεροσκάφη έχουν πάρει τα ονόματα τους από την Ελληνική μυθολογία. Τα ονόματα αυτών είναι: Ερμής, Ωρίων και Πήγασος.

16.1ε.4 Το πρόγραμμα προνομίων της Hellas Jet

Hellas Jet Club Frequent Flyer Program

Στη Hellas Jet έχουν κατανοήσει πλήρως τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του συχνού ταξιδιώτη και είναι σε θέση όχι μόνο να τις ικανοποιήσουν αλλά και να ανταμείψουν τους πιστούς τους πελάτες. Έτσι, δημιούργησαν το Hellas Jet Club Frequent Flyer Program. Είναι ένα πρόγραμμα με το οποίο κάθε φορά που κάποιος ταξιδεύει με τα αεροσκάφη της Hellas Jet κερδίζει μίλια, τα οποία μπορεί να εξαργυρώσει συνήθως με δωρεάν εισιτήρια για όποιο προορισμό της Hellas Jet επιθυμεί. Επιπλέον το να είσαι μέλος του Hellas Jet Club Frequent Flyer Program σου παρέχει επιπλέον προνόμια:

- Δυνατότητα μεταφοράς επιπλέον αποσκευών χωρίς επιβάρυνση
- Πρόσβαση στα Business Lounges των αεροδρομίων ακόμα και όταν κάποιος ταξιδεύει σε Economy Class
- Προτεραιότητα στις λίστες αναμονής στο Αεροδρόμιο Αθηνών

17.1 Εισαγωγή

Η Helios Airways και η Aerotrans Airlines είναι οι δύο πρώτες ιδιωτικές αεροπορικές εταιρίες στη Κύπρο. Πρώτα ιδρύθηκε η Helios Airways και μετά η Aerotrans Airlines. Η ίδρυση ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών στη Κύπρο αποτελεί ένα μεγάλο βήμα προς την αποκρατικοποίηση των αερομεταφορών στη Κύπρο. Με την ίδρυση των πρώτων ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών στη Κύπρο, αρχίζει σιγά – σιγά να καταργείται το μονοπώλιο των Κυπριακών Αερογραμμών, προς όφελος του επιβατικού κοινού.

Όσο υπήρχαν μόνο οι Κυπριακές Αερογραμμές σαν αεροπορική εταιρία της Κύπρου, ο ανταγωνισμός ήταν ανύπαρκτος γιατί απλούστατα οι Κυπριακές Αερογραμμές αποτελούσαν κρατικό μονοπώλιο. Η Κύπρος για να εναρμονιστεί με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο λόγω της ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα έπρεπε να τροποποιήσει και να αλλάξει τη νομοθεσία της σε πολλά θέματα. Ένα από τα πεδία που έχριζαν νομοθετικής τροποποίησης ήταν και η αποκρατικοποίηση των κρατικών εταιριών και το δικαίωμα για είσοδο του ιδιωτικού τομέα στα κρατικά μονοπώλια.

Ο λόγος που η Ε.Ε προσπαθεί να καταργήσει τα κρατικά μονοπώλια και να επιτρέψει στον ιδιωτικό τομέα να εισέλθουν σε αυτά και να γίνουν ημικρατικοί οργανισμοί με την εξαγορά μέρους των εταιριών ή ακόμα καλύτερα να εισέλθουν και ιδιωτικές εταιρίες είναι ότι μέσω της κατάργησης των μονοπωλίων και την αύξηση του ανταγωνισμού, επέρχεται η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών σε χαμηλότερο κόστος γιατί η κάθε εταιρία προσπαθεί να κερδίσει πελατεία από την άλλη, μιας και η πελατεία είναι σταθερή, προσφέροντας προϊόντα ανώτερης ποιότητας σε χαμηλότερη τιμή αποβαίνοντας σε όφελος του καταναλωτή.

Έτσι, ο τομέας των αερομεταφορών στη Κύπρο άρχισε να αποκρατικοποιείται με την εξαγορά μέρους των μετοχών των Κυπριακών Αερογραμμών από τον ιδιωτικό τομέα και η ίδρυση των δύο ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών έσπασε το μονοπώλιο που για τόσα χρόνια κατείχαν οι Κυπριακές Αερογραμμές.

Οι δύο αυτές αεροπορικές εταιρίες, η Helios Airways και Aerotrans Airlines μπορεί ακόμα να βρίσκονται σε νηπιακό επίπεδο, αλλά τα δεδομένα και οι προοπτικές παρουσιάζονται πολύ ευοίωνες για αυτές. Μέσα στα επόμενα χρόνια αναμένεται ταχύτατη ανάπτυξη τους και επέκταση του στόλούς τους αλλά και αύξηση του μεριδίου τους στη αγορά των αερομεταφορών της Κύπρου. Ήδη πάρα πολλοί επιλέγουν να πετάξουν με αυτές τις εταιρίες και μεγάλοι tour operators τις χρησιμοποιούν για charter πτήσεις προς τη Κύπρο.

Η ίδρυση ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών στη Κύπρο συμβάλλει, περάν από την αύξηση της ανταγωνιστικότητας που αποβαίνει σχεδόν πάντα σε όφελος του καταναλωτή, και στην ανάπτυξη και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου γιατί τώρα ο δυνητικός τουρίστας είναι ελεύθερος να διαλέξει την αεροπορική εταιρία που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του, χωρίς να περιορίζεται από μονοπώλια.

Σε αυτό το σημείο, της αύξησης της προσφοράς δηλαδή, έρχεται και ο παράγων ποιότητα. Η ποιότητα είναι συνάρτηση της προσφοράς ιδιαίτερα στην ελεύθερη οικονομία που ο ανταγωνισμός είναι αμείλικτος. Όταν υπήρχαν μόνο οι Κυπριακές Αερογραμμές σαν αερομεταφορέας της Κύπρου, για τον καταναλωτή η ποιότητα δεν έπαιζε σχεδόν καμία σημασία γιατί ήταν το μόνο αεροπορικό μέσω για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του. Έτσι, υπηρεσία έπαιζε τον κυρίαρχο ρόλο. Με την είσοδο των ιδιωτικών εταιριών στο τομέα των αερομεταφορών η τιμή έγινε ο διαιτητής. Όμως οι πόλεμοι των τιμών είναι πολύ δαπανηροί για να αντέξουν πάρα πολύ και για αυτό η ποιότητα γίνεται αναπόφευκτα ο βασικός αγοραστικός παράγοντας. Σήμερα ο καταναλωτής μπορεί να

επιλέξει την αεροπορική εταιρία που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του και του προσφέρει καλύτερη εξυπηρέτηση.

Ας δούμε όμως την κάθε εταιρία ξεχωριστά.

17.2 Helios Airways

Η αεροπορική εταιρία Helios Airways είναι η πρώτη ιδιωτική εταιρία που δραστηριοποιήθηκε στο χώρο των αερομεταφορών στη Κύπρο μετά το άνοιγμα της αεροπορικής αγοράς της χώρας. Η Helios Airways ξεκίνησε ναυλωμένες πτήσεις (charter) τον Μάιο του 2002 και ξεκίνησε τις τακτικές τις πτήσεις τον Απρίλιο του 2001. Η Helios Airways είναι η πρώτη αεροπορική εταιρία στη Κύπρο που παρουσίασε αεροσκάφος επόμενης γενιάς, το Boeing 737-800.

Η Helios Airways ξεκίνησε με ένα αεροσκάφος τύπου Boeing 737-400, το οποίο επέστρεψε μετά την άφιξη των δύο Boeing 737-800 και σήμερα ανήκει στην Ουγγρική αεροπορική εταιρία Malev.

Η Helios Airways λειτουργεί με δύο αεροσκάφη τύπου Boeing 737-800 τα οποία λειτουργούν με συστήματα τελευταίας τεχνολογίας και είναι επιπλωμένα με υψηλών προδιαγραφών έπιπλα και δερμάτινα καθίσματα, καθώς και ψυχαγωγικά μέσα που κάνουν το ταξίδι πιο ευχάριστο. Το διοικητικό συμβούλιο της Helios Airways έχει δρομολογήσει την αγορά ακόμη ενός αεροσκάφους τύπου Boeing 737-800 μέχρι τον Απρίλιο του 2004. Η Helios Airways παρουσιάζει πληρότητα πτήσεων της τάξης του 75%.

Η Helios Airways έχει σαν αποστολή της να γίνει η πρώτη σε επιλογή αεροπορική εταιρία της Κύπρου. Κύριο σύνθημα της εταιρίας είναι **"Πάνω από όλα ο Άνθρωπος"**. Η εταιρία πραγματοποιεί συνεχώς επιμορφωτικά σεμινάρια για το προσωπικό της με σκοπό τη καλύτερη δυνατόν εξυπηρέτηση των πελατών της. Η εταιρία και το προσωπικό της έχουν αφοσιωθεί στην παροχή υπηρεσιών ανώτερης ποιότητας επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον της στην ασφάλεια, ακρίβεια, αξιοπιστία και εξαιρετική εξυπηρέτηση των πελατών.

Η Helios Airways πραγματοποιεί ναυλωμένες πτήσεις προς τους εξής προορισμούς:

- Άμστερνταμ – Ολλανδία
- Βασιλεία – Ελβετία
- Μπέλφαστ – Βόρεια Ιρλανδία
- Μπερμινγκχαμ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Μπρίστολ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Βουδαπέστη – Ουγγαρία
- Δουβλίνο – Ιρλανδία
- Εδιμβούργο – Σκωτία
- Γλασκόβη – Σκωτία
- Κοπεγχάγη – Δανία
- Λίβερπουλ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Λονδίνο (Luton and Gatwick) – Ηνωμένο Βασίλειο
- Μαδρίτη – Ισπανία
- Μάντσεστερ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Νιουκάσλ – Ηνωμένο Βασίλειο
- Λας Πάλμας – Βαlearίδες Νήσοι
- Σόφια – Βουλγαρία
- Βαρσοβία – Πολωνία
- Ζυρίχη – Ελβετία
- Μιλάνο – Ιταλία
- Κρακοβία – Πολωνία

- Γκαϊτεμπόργκ – Σουηδία
- Μπέργκεν – Νορβηγία
- Αμβέρσα – Βέλγιο

Η Helios Airways εκτελεί και δρομολογημένες πτήσεις προς το αεροδρόμιο Luton του Λονδίνου και με την έναρξη του χειμερινού προγράμματος 2003 θα πραγματοποιεί δρομολογημένες πτήσεις και προς το αεροδρόμιο Stanset του Λονδίνου, προς το αεροδρόμιο Gatwick και πάλι του Λονδίνου, και προς τα αεροδρόμια του Μάντσεστερ και το Μπερμινγκχαμ. Στα μελλοντικά σχέδια της εταιρίας είναι και η έναρξη τακτικών δρομολογίων για Αθήνα από το Μάιο του 2004. Η Helios Airways χρησιμοποιεί και τα δύο αεροδρόμια της Κύπρου, της Λάρνακας και της Πάφου.

17.3 Aerotrans Airlines

Η Aerotrans Airlines είναι η δεύτερη ιδιωτική αεροπορική εταιρία που δραστηριοποιείται στη Κύπρο. Η αεροπορική εταιρία Aerotrans Airlines Ltd ιδρύθηκε στις αρχές του 2002 και άρχισε να εκτελεί πτήσεις από τον Απρίλιο του ίδιου έτους. Είναι το νεότερο μέλος της αεροπορικής σκηνής της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η εταιρία Aerotrans είναι ένας μεγάλος τουριστικός οργανισμός, με ταξιδιωτικά πρακτορεία σε όλη τη Κύπρο που ασχολείται με τον εισερχόμενο τουρισμό από τη Ρωσία και τις πρώην ανατολικές χώρες. Έτσι, ο τουριστικός οργανισμός Aerotrans Ltd προσπαθώντας να επεκτείνει τις εργασίες του και σε άλλες τουριστικές υπηρεσίες αποφάσισε να ιδρύσει την Aerotrans Airlines Ltd δημιουργώντας ένα μικρό trust. Trust όπως όλοι ξέρουμε είναι η κάθετη συνένωση διαφόρων επιχειρήσεων ανομοιοδύς οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίες κατά κανόνα εξυπηρετούν διάφορα στάδια της παραγωγής με σκοπό τη παραγωγή του τελικού προϊόντος και τη διάθεση του στο καταναλωτικό κοινό.¹

Έτσι, ο τουριστικός οργανισμός Aerotrans Ltd μπορεί τώρα με την ίδρυση της Aerotrans Airlines Ltd να παρέχει στο τουρίστα – καταναλωτή και τη μεταφορά του καθώς και όλες τις υπόλοιπες υπηρεσίες που παρείχε πριν, όπως η έκδοση εισιτηρίων, η πώληση τουριστικών πακέτων, η εξασφάλιση διαμονής κτλ.

Η Aerotrans Airlines Ltd έχει σαν έδρα της τη Πάφο και από το αεροδρόμιο της Πόλης εκτελεί όλα της τα δρομολόγια.

Η εταιρία διαθέτει μόνο ένα αεροσκάφος τύπου British Aerospace BAC1-11.

Η εταιρία πραγματοποιεί μόνο ναυλωμένες πτήσεις για την ώρα προς τους εξής προορισμούς:

- Μόσχα – Ρωσία
- Αγία Πετρούπολη – Ρωσία
- Κρασνατάρ – Ρωσία
- Ουκρανία
- Αρμενία
- Μολδαβία
- Γεωργία
- Λευκορωσία
- Γιουγκοσλαβία
- Λετονία
- Λιθουανία
- Εσθονία
- Τσεχία

- Ρουμανία

Σκοπός και αποστολή της Aerotrans Airlines Ltd είναι η παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας μέσω της ορθής διαχείρισης των πόρων καθώς και η άριστη εξυπηρέτηση των πελατών της, γιατί σύνθημα της εταιρίας **"Ο πελάτης πάνω από όλα"**. Επίσης ακόμα ένας στόχος της εταιρίας είναι η υποβοήθηση για περαιτέρω ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος προς τη Κύπρο από τη Ρωσία και τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ. Στα μελλοντικά σχέδια της Aerotrans Airlines Ltd περιλαμβάνονται η επέκταση του στόλου της και η πραγματοποίηση δρομολογημένων πτήσεων κατά πρώτο λόγο στη Ρωσία και στη συνέχεια και σε άλλες ανατολικές χώρες. Η Aerotrans Airlines Ltd μπορεί να φαντάζεται το μέλλον της λαμπρό χάριν στη σιγουριά που της προσφέρει ο μεγάλος τουριστικός οργανισμός στον οποίο ανήκει, τον Aerotrans Ltd.

17.4 Ειδικά συμπεράσματα

Η ανάπτυξη στη Κύπρο των ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών είναι σίγουρο ότι θα βοηθήσει στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς το νησί μας, στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών στο τομέα των αερομεταφορών καθώς και στη μείωση των αεροπορικών ναύλων λόγω της ύπαρξης ανταγωνισμού.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές που μέχρι πρότινος ήταν ο αδιαφιλονίκητος κυρίαρχος του τομέα των αερομεταφορών στη Κύπρο, άρχισε να νιώθει τους κραδασμούς από την ανάπτυξη των ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών. Έτσι, για να προλάβει ή τουλάχιστον να μειώσει στο μικρότερο δυνατό βαθμό τις επιπτώσεις από την φιλελευθεροποίηση των αερομεταφορών στη Κύπρο, το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας κατάστρωσε ένα στρατηγικό σχέδιο με το οποίο ελπίζεται να περιοριστεί στο ελάχιστο η ζημία της εταιρίας. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει διάφορα προγράμματα μάρκετινγκ (κυρίως διορθωτικό και επικοινωνιακό), πρόγραμμα διαφημιστικής καμπάνιας, πρόγραμμα για αλλαγή του προσώπου της εταιρίας με την αναβάθμιση και βελτίωση των αεροσκαφών της, πρόγραμμα βελτίωσης και αναβάθμισης των υπηρεσιών της προς το επιβατικό κοινό καθώς και πρόγραμμα μείωσης των αεροπορικών ναύλων.

Το συμπέρασμα λοιπόν στο οποίο καταλήγουμε είναι ότι η ανάπτυξη των ιδιωτικών αεροπορικών εταιριών στη Κύπρο, στα πλαίσια της ελεύθερης αγοράς και του ανταγωνισμού αποβαίνει προς όφελος του επιβατικού κοινού και του τουρισμού της Κύπρου.

Κεφάλαιο 18

Τουριστική Υποδομή

18.α Οι μαρίνες

18.α. 1 Εισαγωγή

Ο τουρισμός για τη Κύπρο αποτελεί τη κυριότερη πηγή εσόδων. Η συμβολή του τουρισμού στο **Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν** (ΑΕΠ) είναι μέγιστη. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών τα ακαθάριστα έσοδα από το τουρισμό για το 2002 ανήλθαν στα € 1,230 000 000 που αποτελεί το **27 %** του ΑΕΠ. Η συμβολή του τουρισμού στη Κυπριακή οικονομία δεν σταματάει στη συμβολή του στο ΑΕΠ. Ο τουρισμός συμβάλλει στη απασχόληση με αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας. Το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού που απασχολείται στη τουριστική βιομηχανία ανέρχεται στο **20 %**. Ο τουρισμός συμβάλλει επίσης στη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του συναλλαγματικού ισοζυγίου.

Ο τουρισμός μιας και αποτελεί μία τεραστίας σημασίας πηγή εσόδων και συμβάλλει στη βελτίωση των δεικτών της οικονομίας της χώρας, οι εκάστοτε κυβερνήσεις προσπαθούν να προωθήσουν και να βελτιώσουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Τόσο η Κυβέρνηση, το Υπουργείο Εμπορίου και Τουρισμού, ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού όσο και τουριστικοί παράγοντες του τόπου δουλεύουν επιμελώς και βάση σχεδίων και στρατηγικών για τη βελτίωση και αναβάθμιση του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος, δίνοντας κυρίως βάση στη δημιουργία και βελτίωση των έργων τουριστικής υποδομής, στη ποιότητα και στη σωστή εξυπηρέτηση του πελάτη μέσω της εισαγωγής νέων και μοντέρνων προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και μεθόδων εξυπηρέτησης των πελατών και διαμέσου της βελτίωσης και αναβάθμισης των ήδη υφιστάμενων προϊόντων, υπηρεσιών και μεθόδων εξυπηρέτησης. Όμως το κυριότερο μέλημα των τουριστικών φορέων και παραγόντων είναι η διατήρηση του Κυπριακού Τουριστικού προϊόντος σε ανταγωνιστικά επίπεδα.

Η αύξηση του ανταγωνισμού στη τουριστική βιομηχανία στη περιοχή της Μεσογείου εξώθησε του ιδύνοντες του Κυπριακού Τουρισμού να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες για να παραμείνει το Τουριστικό Προϊόν της Κύπρου σε ανταγωνιστικά επίπεδα χωρίς βέβαια να μειωθεί η ποιότητα. Η ποιότητα των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών έχουν καταστήσει τη Κύπρο γνωστή ανά το παγκόσμιο.

Η Κύπρος προσπαθεί να προσφέρει το καλύτερο στα εκατομμύρια των τουριστών που την επισκέπτονται κάθε χρόνο, γι' αυτό με συντονισμένες ενέργειες γίνονται συνεχείς βελτιώσεις των ήδη υπάρχοντων έργων υποδομής που εξυπηρετούν το τουριστικό κοινό και κάθε χρόνο γίνονται καινούργια έργα υποδομής για τη καλύτερη εξυπηρέτηση του τουριστικού κοινού και επίσης για τη προσφορά μεγαλύτερης ποικιλίας τουριστικών υπηρεσιών και αγαθών.

Το βασικό σύνθημα που επικρατεί στους κόλπους του Κυπριακού Τουρισμού είναι η συνεχής βελτίωση και αναβάθμιση του Τουριστικού Προϊόντος.

Στα πλαίσια αυτής της αναβάθμισης του Τουριστικού Προϊόντος της Κύπρου εντάσσεται και η κατασκευή τεσσάρων μαρίνων και η αναβάθμιση των δύο υφιστάμενων μαρίνων:

Οι μαρίνες αποτελούν ισχυρό πόλο έλξης τουριστών υψηλής κυρίως οικονομικής στάθμης που ή διαθέτουν διωκτικά σκάφη ή τα ενοικιάζουν για να περάσουν τις διακοπές τους εν πλω. Οι τουρίστες που αρέσκονται σε τέτοιου είδους διακοπές στη πλειοψηφία τους είναι εύποροι άνθρωποι.

Οι μαρίνες αποτελούν ένα ισχυρότατο κίνητρο για κάποιο άνθρωπο που διαθέτει σκάφος και θέλει να επισκεφτεί μία άλλη χώρα είτε για κύριο σταθμό του ταξιδιού του είτε σαν ενδιάμεσο σταθμό για μικρής διάρκειας επίσκεψη ή για ανεφοδιασμό.

Η Κύπρος αποτελεί κομβικό σημείο μεταξύ τριών ηπείρων, της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας. Η περιοχή στην οποία βρίσκεται η Κύπρος αποτελεί μία από τις τουριστικότερες περιοχές του κόσμου. Η Μεσόγειος θάλασσα, τα Ελληνικά Πελάγη, η Αδριατική Θάλασσα, τα παράλια της Μικράς Ασίας και τα παράλια της Βόρειας Αφρικής αποτελούν πόλο έλξης για χιλιάδες τουρίστες και ειδικότερα τουρίστες που αρέσκονται να πραγματοποιούν διακοπές με σκάφη αναψυχής.

Οι χώρες που διαθέτουν μαρίνες και προσφέρουν υπηρεσίες για σκάφη αναψυχής προσελκύουν χιλιάδες τουρίστες αυτής της μορφής τουρισμού. Οι μαρίνες εκτός από τον ελλιμενισμό των σκαφών σε ασφαλή μέρος προστατευμένο από πάσης φύσεως κινδύνου, παρέχουν και άλλες υπηρεσίες τόσο για τα σκάφη όσο και για τους επιβάτες τους. Υπηρεσίες όπως ανεφοδιασμού καυσίμων, συντήρησης και επιδιόρθωσης, τηλεφωνικές γραμμές και υπηρεσία internet, εστιατόρια, καφετέριες και ξενοδοχειακά καταλύματα θα πρέπει να παρέχονται μέσα στο χώρο της μαρίνας ή στη γύρω περιοχή καθώς επίσης και ο εξωραϊσμός της περιοχής της μαρίνας και της γύρω περιοχής θα πρέπει να είναι ο ενδεδειγμένος και ελκυστικός.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, οι τουρίστες που αρέσκονται στις διακοπές με ιδιότητα σκάφη αναψυχής ανήκουν συνήθως στην ανώτερη οικονομική τάξη και έχουν την δυνατότητα να ξοδέψουν αρκετά χρήματα για τις διακοπές τους, άρα αποτελούν πολύ καλή πηγή εσόδων για τη χώρα, φτάνει φυσικά να μπορεί η χώρα να τους παράσχει όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες και κάτι παραπάνω.

Η Κύπρος αποτελεί ένα μέγιστο τουριστικό κέντρο στη περιοχή της Μεσογείου και της Ευρώπης γενικότερα. Η Κύπρος είναι μία από τις ελάχιστες χώρες που η αναλογία μεταξύ κατοίκων και τουριστών είναι μεγαλύτερη για τους τουρίστες. Οι μόνιμοι κάτοικοι της ελεύθερης Κύπρου ανέρχονται στις 600 000. Οι τουρίστες που επισκέφτηκαν τη Κύπρο κατά το 2002 ανήλθαν στα 2 600 000. Συνεπώς η αναλογία μεταξύ κατοίκων – τουριστών είναι: 1/4, δηλαδή για κάθε κάτοικο αντιστοιχούν 4 τουρίστες. Η σημαντικότητα του τουρισμού για τη Κύπρο έχει εμπεδωθεί πάρα πολύ καλά από όλους τους φορείς και παράγοντες του τουρισμού του τόπου και συνεχώς γίνονται ενέργειες για τη βελτίωση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.

Σ' αυτή τη συνεχή προσπάθεια για την αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος εντάσσεται και η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για τη κατασκευή τεσσάρων μαρίνων και την επέκταση να αναβάθμιση των δύο υφιστάμενων μαρίνων. Η απόφαση αυτή για τις μαρίνες εντάσσεται στο δεκαετές αναπτυξιακό πρόγραμμα για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και για να καταστεί ακόμα πιο ανταγωνιστικό και να μη μειονεκτεί σε τίποτα από τα τουριστικά προϊόντα που προσφέρουν οι χώρες που ανταγωνίζονται τη Κύπρο. Στο δεκαετές αυτό αναπτυξιακό πρόγραμμα για το τουρισμό που οριοθετήθηκε μεταξύ του 2000 – 2010 έχουν αποφασιστεί και άλλα έργα υποδομής που άπτονται άμεσης σχέσης με το τουρισμό, για τα οποία όμως θα μιλήσουμε σε άλλο κεφάλαιο.

18.α.2 Οι υφιστάμενες μαρίνες

Οι υφιστάμενες μαρίνες της Κύπρου που είναι δύο, η μία στη **Λάρνακα** και η άλλη στη **Λεμεσό** που όμως είναι ιδιωτική και ανήκει στο πολυτελές ξενοδοχειακό συγκρότημα **ST. RAFAEL**, δεν είναι αρκετές για να ικανοποιήσουν την συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση, με αποτέλεσμα να χάνονται εκατοντάδες χιλιάδες λίρες κάθε χρόνο από την αδυναμία ικανοποίησης των πελατών λόγω της μικρής χωρητικότητας των μαρίνων σε σκάφη.

Η μαρίνα της Λάρνακας είναι και η μεγαλύτερη στη Κύπρο με χωρητικότητα όμως μόνο 600 σκάφη, ενώ η ιδιωτική μαρίνα στη Λεμεσό έχει χωρητικότητα 350 σκάφη και εξυπηρετεί κυρίως τους πελάτες του ξενοδοχείου στο οποίο ανήκει. Έτσι, οι ιθύνοντες του Κυπριακού Τουρισμού βλέποντας τα έσοδα που χάνονται κάθε χρόνο αποφάσισαν να προβούν στη κατασκευή ακόμα τεσσάρων μαρίνων και επέκταση και αναβάθμιση των δύο υφιστάμενων.

18.α.3 Οι μαρίνες υπό κατασκευή

Οι συζητήσεις για τις μαρίνες άρχισαν το 2001 μετά από εισήγηση του Υπουργού Εμπορίου και Τουρισμού και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και στις αρχές του 2002 το Υπουργικό Συμβούλιο επικύρωσε την απόφαση για τη κατασκευή των μαρίνων σε όλες τις παράλιες πόλεις της ελεύθερης Κύπρου.

Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την κατασκευή των μαρίνων αφορά τη πόλη της Λεμεσού, της Πάφου, της Λάρνακας και της Αγίας Νάπας. Οι τέσσερις αυτές παράλιες πόλεις της ελεύθερης Κύπρου αποτελούν και τα σημαντικότερα τουριστικά θέρετρα που προσελκύουν χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο. Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να κατασκευαστούν οι μαρίνες σε όλες τις τουριστικές πόλεις, αναβαθμίζεται το τουριστικό προϊόν τους και θα είναι σε θέση να προσελκύσουν ακόμα ένα target group που μέχρι τώρα θα ήταν σε θέση να προσελκύσου ή προσέλκυαν περιορισμένο αριθμό τουριστών αυτής της μορφής τουρισμού. Με τη κατασκευή των μαρίνων ανοίγονται νέοι ορίζοντες και το τουριστικό προϊόν αναβαθμίζεται.

Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αναφέρει την κατασκευή τεσσάρων νέων μαρίνων και την ανακατασκευή των δύο υφιστάμενων μαρίνων.

Λεμεσός

Στη πόλη της Λεμεσού θα κατασκευαστεί μία καινούργια μαρίνα και θα ανακατασκευαστεί η ιδιωτική μαρίνα του ξενοδοχείου ST. RAFAEL. Η πόλη της Λεμεσού αποτελεί το εμπορικό και τουριστικό κέντρο της Κύπρου. Εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες επισκέπτονται τη Λεμεσό κάθε χρόνο και απολαμβάνουν τις ομορφιές της και τις εξαιρετικής ποιότητας τουριστικές υπηρεσίες που προσφέρει. Η πόλη της Λεμεσού τα τελευταία κυρίως χρόνια αναβαθμίζει το τουριστικό προϊόν της σε μια προσπάθεια να προσφέρει το καλύτερο στους τουρίστες που την επισκέπτονται κάθε χρόνο. Η Λεμεσός σαν το τουριστικότερο μέρος της Κύπρου θα πρέπει να διαθέτει όλες τις υπηρεσίες και τα μοντέρνα προϊόντα που θα ικανοποιούν τις σύγχρονες τουριστικές ανάγκες. Όπως όλες οι ανάγκες του ανθρώπου εξελίσσονται συνεχώς, έτσι και οι τουριστικές ανάγκες δεν παραμένουν στάσιμες αλλά εξελίσσονται συνεχώς.

Οι σύγχρονες μορφές τουρισμού αποτελούν το μέλλον της τουριστικής βιομηχανίας. Οι παραδοσιακές μορφές τουρισμού έχουν σχεδόν κλείσει τον κύκλο ζωής τους και οι σύγχρονοι ταξιδιώτες αναζητούν το κάτι διαφορετικό στις διακοπές τους και ένας τόπος για να είναι ανταγωνιστικός και να προέλκει τους σύγχρονους ταξιδιώτες θα πρέπει να είναι σε θέση να τους προσφέρει ό,τι κι αν ζητήσουν.

Η κατασκευή των μαρίνων για τη πόλη της Λεμεσού είναι ένα έργο που θα δώσει καινούργια πνοή και ώθηση στη τουριστική της βιομηχανία. Η κατασκευή των μαρίνων για τη Λεμεσό αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό έργο υποδομής.

Στη Λεμεσό όπως αναφέραμε και πιο πριν λειτουργεί μόνο μια μαρίνα και αυτή ιδιωτική και αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση των πελατών του ξενοδοχείου στο οποίο ανήκει η μαρίνα. Η μαρίνα του St. Rafael είναι χωρητικότητας 350 σκαφών.

Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, η μαρίνα του St. Rafael θα ανακατασκευαστεί. Θα γίνει επέκταση της μαρίνας και οι θέσεις των σκαφών θα αυξηθούν από 350 σε 600. Η θέση στην οποία βρίσκεται η μαρίνα αυτή είναι ιδανικοί γιατί βρίσκεται στην περιοχή της Αρχαίας Αμαθούντας η οποία είναι η τουριστικότερη περιοχή της Λεμεσού μετά τη Τουριστική περιοχή της Γερμασόγιας. Στη περιοχή της Αρχαίας Αμαθούντας, η οποία γνώρισε μεγάλη τουριστική ανάπτυξη στα μέσα της δεκαετίας του '80, βρίσκονται μερικά από τα μεγαλύτερα και πολυτελέστερα ξενοδοχειακά συγκροτήματα όχι μόνο της Λεμεσού αλλά και ολόκληρης της Κύπρου. Έτσι, η μαρίνα του St. Rafael η οποία όπως αναφέραμε θα ανακατασκευαστεί και θα επεκταθεί, θα εξυπηρετεί τα πολλά και μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα που βρίσκονται στη περιοχή αυτή όπως, τα ξενοδοχεία, FOUR SEASONS, MEDITTERANEAN BEACH HOTEL, AMATHUS BEACH HOTEL, ATLANTICA HOTEL, ELIAS BEACH HOTEL&COUNTRY CLUB, HAWAII GRAND HOTEL&RESORT, ST. RAFAEL BEACH HOTEL και LE MERIDIEN LIMAS SOL SPA&RESORT.

Τα ξενοδοχειακά συγκροτήματα αυτά που βρίσκονται σε σχετικά κοντινή απόσταση το ένα από το άλλο κατά μήκος της υπεροχής παραλίας της Αρχαίας Αμαθούντας θα είναι σε θέση να εξυπηρετούν τους πελάτες τους που διαθέτουν ιδιωτικά σκάφη αναψυχής (κότερα, γιοτ, ιστιοφόρα κτλ) διαμέσου της μαρίνας του St. Rafael και έτσι τους δίνεται η ευκαιρία να προσελκύσουν τουρίστες της ειδικής αυτής μορφής τουρισμού. Βάση του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού και των έξι μαρίνων, σ' αυτές θα υπάρχουν όλες οι απαραίτητες εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός για τα σκάφη καθώς και όλες οι απαραίτητες υπηρεσίες που θα κάνουν τις διακοπές των επισκεπτών ακόμα πιο ευχάριστες και άνετες.

Η δεύτερη μαρίνα που βρίσκεται υπό κατασκευή στη πόλη της Λεμεσού βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, στη τοποθεσία που βρισκόταν το παλιό λιμάνι της Λεμεσού. Για τις ανάγκες της κατασκευής της μαρίνας κρίθηκε απαραίτητη η μετακίνηση και του στρατοπέδου που βρισκόταν στη περιοχή. Η τοποθεσία αυτή επιλέγηκε αφενός μεν γιατί είναι στο κέντρο της πόλης και στη καρδιά της τουριστικής περιοχής της Λεμεσού, αφετέρου γιατί στη περιοχή αυτή βρίσκονται συγκεντρωμένες σχεδόν όλες οι ναυτιλιακές εταιρίες της Κύπρου, από τις οποίες οι περισσότερες διαθέτουν και σκάφη αναψυχής και φυσικά θα αποτελέσει και ένα ακόμη κίνητρο επέκτασης των εργασιών του και προσέλκυσης νέων πελατών και φυσικά τουριστών.

Η μαρίνα αυτή θα είναι χωρητικότητας 1300 σκαφών και θα είναι η μεγαλύτερη στη Κύπρο με όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες για την άρτια εξυπηρέτηση όλων των σκαφών. Τα έργα κατασκευής της μαρίνας έχουν αρχίσει και συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς ώστε να παραδοθεί στο κοινό της Λεμεσού, μόνιμοι κάτοικοι και τουρίστες το συντομότερο δυνατό.

Η μαρίνα αυτή που βρίσκεται στη καρδιά της Παλιάς Λεμεσού με το ιστορικό και εμπορικό κέντρο, βρίσκεται και πολύ κοντά στη τουριστικότερη περιοχή της Λεμεσού, τη περιοχή της Γερμασόγιας. Η μαρίνα αυτή θα εξυπηρετεί τα ξενοδοχειακά συγκροτήματα της περιοχής της Γερμασόγιας, όπως το MIRAMARE BEACH HOTEL, ERMITAGE BEACH HOTEL, HOLYDAY INN HOTEL, LOUIS APOLLONIA BEACH HOTEL, L'ONDA BEACH HOTEL POSIDONIA BEACH HOTEL, ARSINOE BEACH HOTEL, MARATHON BEACH HOTEL κτλ.

Οι μαρίνες θα δώσουν νέα ώθηση στον τουρισμό της Λεμεσού και θα προσελκύσουν τουρίστες που μέχρι τώρα προτιμούσαν τις ανταγωνιστικές χώρες της περιοχής λόγω της αδυναμίας της Κύπρου να τους παράσχει τις υπηρεσίες που ζητούσαν.

Λάρνακα

Στη πόλη του Ζήνωνα, τη Λάρνακα, λειτουργεί η μόνη μαρίνα στη Κύπρο που ανήκει στο δημόσιο. Είναι η μεγαλύτερη μαρίνα στη Κύπρο με 600 θέσεις σκαφών και

διαθέτει τον αρτιότερο εξοπλισμό και τις κατάλληλες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των σκαφών και των επιβατών τους. Η μαρίνα της Λάρνακας βρίσκεται στη περιφέρεια περιοχή των Φοινικούδων, στον διάσημο πεζόδρομο της Λάρνακας και στη ωραιότερη παραλία της πόλης.

Η μαρίνα της Λάρνακας εξυπηρετεί κυρίως τους Κύπριους ιδιοκτήτες σκαφών και λιγότερο τους ταξιδιώτες που επιθυμούν να επισκεφτούν τη Κύπρο λόγω του περιορισμένου αριθμού θέσεων σκαφών.

Η ζήτηση για τη ειδική μορφή αυτή τουρισμού με ιδιότητα σκάφη αναψυχής αυξάνει χρόνο με το χρόνο. Η Κύπρος μέχρι σήμερα δεν ήταν σε θέση να ικανοποιήσει τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση με αποτέλεσμα να χάνονται εκατοντάδες χιλιάδες λίρες και να δυσφημίζεται το καλό όνομα της Κύπρου.

Η μαρίνα της Λάρνακας θα ανακατασκευαστεί και θα επεκταθεί. Η χωρητικότητα της μαρίνας θα αυξηθεί σε 1200 θέσεις σκαφών και ο περιβάλλον χώρος θα αναπλάθει και θα διαθέτει όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες για την αρτιότερη κάλυψη των αναγκών των τουριστών που θα εισέρχονται στη μαρίνα της Λάρνακας.

Η θέση της μαρίνας της Λάρνακας είναι ιδανική γιατί βρίσκεται στη τουριστικότερη περιοχή της πόλης στην οποία ο επισκέπτης μπορεί να βρει ό,τι επιθυμεί. Ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες, clubs, μια υπέροχη παραλία και κάθε είδους άλλες τουριστικές υπηρεσίες που ικανοποιούν κάθε τουριστική ανάγκη.

Η αναβάθμιση και η επέκταση της μαρίνας για τη πόλη του Ζήνωνα είναι μέγιστης σημασίας. Η Λάρνακα είναι η λιγότερο τουριστικά ανεπτυγμένη πόλη της Κύπρου και η ανακατασκευή της μαρίνας αποτελεί έργο ζωής για τη πόλη γιατί η μαρίνα μέχρι τώρα λόγω των περιορισμένων δυνατοτήτων της εξυπηρετούσε κατά βάση το Κυπριακό κοινό. Τώρα με την αύξηση των θέσεων για τα σκάφη θα είναι σε θέση να εξυπηρετεί περισσότερους τουρίστες με αποτέλεσμα να δοθεί νέα ώθηση στη τουριστική ανάπτυξη της πόλης και περισσότερα κεφάλαια θα καταλήγουν στη πόλη από τον τουρισμό.

Πάφος

Η πόλη της Αφροδίτης, η Πάφος, είναι ίσως η ομορφότερη πόλη της Κύπρου και η πόλη με τους περισσότερους και τους πιο σπουδαίους τουριστικούς πόρους σε ολόκληρο το νησί. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που η Αφροδίτη, η Θεά της Ομορφιάς επέλεξε τη Πάφο για να γεννηθεί και να είναι ο τόπος λατρείας της. Η ομορφιά της Πάφου, η σπουδαιότητα των αρχαιολογικών της μνημείων και η φυσική ομορφιά που είναι διάχυτη σε όλη τη πόλη και επαρχία της Πάφου αναγνωρίστηκε και από τη παγκόσμια κοινότητα και ολόκληρη η επαρχία της Πάφου αποτελεί μέρος της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και προστατεύεται από την UNESCO.

Η πόλη της Πάφου γνώρισε τεράστια τουριστική ανάπτυξη τα τελευταία 10 χρόνια. Τεράστια και πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα ανεγέρθηκαν σε όλη τη πόλη της Πάφου καθώς και όλες οι σύγχρονες τουριστικές υπηρεσίες που καλύπτουν κάθε τουριστική ανάγκη, χωρίς όμως να αλλοιωθεί το τοπικός χαρακτήρας της πόλης. Η Πάφος τα επόμενα 5 χρόνια προβλέπεται να ξεπεράσει σε τουριστική ανάπτυξη ακόμα και τη Λεμεσό που αποτελεί κατά παράδοση το μεγαλύτερο τουριστικό κέντρο της Κύπρου και ένα από τα μεγαλύτερα στη ευρύτερη περιοχή.

Στη πόλη της Πάφου βλέποντας τη μεγάλη τουριστική ανάπτυξη που έχει η πόλη και τις τεράστιες δυνατότητες που υπάρχουν για ακόμα μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη κατασκευή δύο μαρινών στη πόλη της Αφροδίτης.

Η πρώτη μαρίνα κατασκευάζεται στον Κόλπο των Κοραλλιών, σε μία μαγευτική τοποθεσία με μία ακόμα πιο μαγευτική παραλία. Ο λόγος που επιλέχθηκε αυτή η τοποθεσία για τη κατασκευή της μαρίνας είναι ότι το ξενοδοχείο CORAL BEACH HOTEL&RESORT διαθέτει ιδιωτικό λιμάνι και υπάρχει ήδη μία στοιχειώδης υποδομή.

Το ιδιωτικό λιμάνι του ξενοδοχείου θα διαπλατυνθεί, θα επεκταθεί και θα αναδιαμορφωθεί και θα γίνει μια υπέροχη μαρίνα χωρητικότητας 1200 σκαφών συνοδευόμενη από όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες. Ακόμα ένας λόγος που αποφασίστηκε η μία από τις δύο μαρίνες να κατασκευαστεί στο Κόλπο των Κοραλλιών είναι ότι στην ίδια τη περιοχή του κόλπου των Κοραλλιών βρίσκονται μερικά από τα μεγαλύτερα και πολυτελέστερα ξενοδοχειακά συγκροτήματα της Πάφου, αλλά και σε κοντινή απόσταση, στην παρακείμενη περιοχή και κατά μήκος της περίφημης Λεωφόρου Ποσειδώνος βρίσκονται συγκεντρωμένα τα περισσότερα ξενοδοχειακά συγκροτήματα της Πάφου. Έτσι, η περιοχή του Κόλπου των Κοραλλιών είναι ιδανική για την εξυπηρέτηση των πελατών όλων των ξενοδοχειακών συγκροτημάτων που ξεκινάνε από τη Κάτω Πάφο και καταλήγουν στον Κόλπο των Κοραλλιών.

Η δεύτερη μαρίνα στη πόλη της Πάφου αποφασίστηκε να κατασκευαστεί στη Πόλη της Χρυσοχούς. Η Πόλη της Χρυσοχούς βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τη περίφημη και προστατευόμενη περιοχή για την φυσική της ομορφιά και το σπάνιο πλούτο πανίδας και χλωρίδας, τον Ακάμα. Η σπάνια ομορφιά του Ακάμα και η τεράστια σημασίας τουριστικοί πόροι της περιοχής όπως τα λουτρά της Αφροδίτης, τα λουτρά του Άδωνη, η παραλία της Λάρας όπου γεννάει τα αβγά της η χελώνα Καρέτα – Καρέτα, το δάσος του Σταυρού της Ψώκας στο οποίο ζει και αναπαράγεται το Αγρινό, το οποίο συναντάται μόνο στη Κύπρο και μόνο στη συγκεκριμένη περιοχή του Ακάμα, ακόμα οι πανέμορφες παραλίες με το ξέβαθο μπλε και πράσινο χρώμα που δεν έχουν υποστεί καμία παρέμβαση από τον άνθρωπο, καθιστούν τον Ακάμα μοναδικό στη Κύπρο.

Όλοι αυτοί οι λόγοι και ακόμα περισσότεροι ελκύουν τους τουρίστες σαν μαγνήτης και είναι αδιανόητο να επισκεφτείς τη Κύπρο χωρίς να επισκεφτείς τον Ακάμα. Έτσι, οι ιθύνοντες αποφάσισαν να κατασκευαστεί μία μαρίνα στη Πόλη Χρυσοχούς για να εξυπηρετεί τους τουρίστες που επιθυμούν να επισκεφτούν τη περιοχή του Ακάμα με το ιδιωτικό τους σκάφος καθώς επίσης και αυτούς που διαθέτουν ιδιωτικά σκάφη και επιθυμούν να περάσουν τις διακοπές τους στη πανέμορφη Πόλη Χρυσοχούς που γνωρίζει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη χωρίς να έχει χάσει τη παραδοσιακή της ταυτότητα.

Η μαρίνα της Πόλης Χρυσοχούς θα είναι χωρητικότητας 600 σκαφών και λόγω της ιδιαιτερότητας της περιοχής η οποία είναι προστατευμένη, έχει ληφθεί πρόνοια τα έργα για τη μαρίνα να μην αλλοιώσουν το τοπικό χαρακτήρα και όλες οι εγκαταστάσεις και ο περιβάλλον χώρος της μαρίνας να εναρμονίζεται με τον τοπικό αρχιτεκτονικό χαρακτήρα.

Όπως και για όλες τις πόλεις στις οποίες κατασκευάζονται μαρίνες, έτσι και για τη Πάφο οι κατασκευή των μαρινών αποτελεί έργο μέγιστης σημασίας γιατί διανοίγει νέους ορίζοντες για τη τουριστική βιομηχανία και αναβαθμίζει και εμπλουτίζει το τουριστικό προϊόν της Κύπρου.

Αγία Νάνα

Η Αγία Νάνα αποτελεί ίσως το πιο κοσμοπολιτικό θέρετρο της Κύπρου που η φήμη του έφτασε σε κάθε γωνιά του κόσμου. Τη μέρα μπορεί κανείς να απολαύσει τις υπέροχες παραλίες τις Αγίας Νάνας και του Πρωταρά που είναι οι μοναδικές στη Κύπρο, πέραν από αυτές της κατεχόμενης Αμμοχώστου, που διαθέτουν παραλίες με λευκή άμμο, ενώ τη νύχτα η Αγία Νάνα και ο Πρωταράς μεταμορφώνονται σε ένα ατελείωτο πάρτι μέχρι το πρωί. Χιλιάδες τουρίστες κατακλύζουν κυρίως κάθε καλοκαίρι την Αγία Νάνα και τον Πρωταρά.

Το Υπουργικό Συμβούλιο θέλοντας να προωθήσει ακόμα περισσότερο την τουριστική ανάπτυξη της ελεύθερης περιοχής της Αμμοχώστου, αποφάσισε τη

κατασκευή μίας μαρίνας στη περιοχή της Αγίας Νάπας στοχεύοντας στη προσέλκυση τουριστών της ειδικής αυτής μορφή τουρισμού.

Η μαρίνα της Αγίας Νάπας αποφασίστηκε να κατασκευαστεί στο λιμανάκι της Αγίας Νάπας το οποίο θα ανακατασκευαστεί, θα επεκταθεί και θα μπορεί να εξυπηρετεί μέχρι 1200 σκάφη παρέχοντας σε αυτά όλες τις αναγκαίες υπηρεσίες μαζί με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Το λιμανάκι της Αγίας Νάπας θα συνεχίσει να υφίσταται αλλά ταυτόχρονα θα λειτουργεί και η μαρίνα στο ίδιο χώρο.

18.α.4 Οι παρεχόμενες υπηρεσίες στις μαρίνες

Οι κυριότερες υπηρεσίες που θα παρέχουν οι μαρίνες της Κύπρου είναι:

- Διευκολύνσεις για ασφαλή πρόσδεση σκαφών και σύνδεση τους σε παροχές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού.
- Ανέλκυση / καθέλκυση και επισκευή / συντήρηση των σκαφών από ανεξάρτητες εταιρίες.
- Δίκτυο πυρασφάλειας με πυροσβεστικά σημεία συνδεδεμένα με το κεντρικό σύστημα παροχής νερού.
- Παροχή βοήθειας και ρυμούλκησης σκαφών.
- Παροχή ναυτικών πληροφοριών μέσω ασυρμάτου πολύ υψηλών θαλάσσιων συχνοτήτων (VHF).
- Συλλογή και απομάκρυνση σκουβάλων, ακρήστων μηχανέλαιων, τοξικών αποβλήτων και υλικών των σκαφών.
- Παροχή μετεωρολογικών πληροφοριών και μετάδοση προειδοποιητικών δελτίων θύελλας σε συνεργασία με τη μετεωρολογική υπηρεσία.
- Γραφείο παροχής γενικών πληροφοριών τόσο για τη μαρίνα όσο και για τη Κύπρο γενικά.
- Κατευθείαν τηλεφωνική σύνδεση με όλα τα μέρη του κόσμου.
- Σύνδεση και παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) μέσω του διαδικτύου (internet).
- Διεκπεραίωση αλληλογραφίας και μηνυμάτων μέσω τηλεομοτύπου (fax).

18.α.5 Ειδικά συμπεράσματα

Οι μαρίνες κατασκευάζονται από ιδιωτικές εταιρίες οι οποίες και θα εκμεταλλεύονται τις μαρίνες υπό το καθεστώς μίσθωσης για 45 χρόνια και μετά θα επιστραφούν στο κράτος.

Οι μαρίνες της Κύπρου θα πρέπει ωστόσο να λάβουν ορισμένα μέτρα ώστε να είναι ανταγωνιστικές έναντι των μαρίνων των γειτονικών χωρών π.χ Ισπανίας, Ιταλίας, Ελλάδας, Τουρκίας. Ορισμένες σκέψεις ώστε να αυξηθούν τα έσοδα των μαρίνων και να μπορούν να καλυφθούν τα αυξημένα κόστη, και οι τιμές ενοικίασης του χώρου της μαρίνας από τα σκάφη να παραμείνουν ανταγωνιστικές, είναι στο χώρο που θα ελέγχει η μαρίνα πέρα από τις διάφορες τουριστικές επιχειρήσεις π.χ εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ κτλ, να κτιστούν και ξενοδοχεία, διαμερίσματα καταστήματα και γραφεία με κρατική χορηγία και που τη διαχείριση τους θα έχει η διαχειρίστρια εταιρία της μαρίνας. Έτσι, τα έσοδα των μαρίνων θα αυξηθούν και θα μπορούν να προσφέρουν ανταγωνιστικές τιμές.

Η κατασκευή των μαρίνων θα εμπλουτίσει και θα βελτιώσει σε σημαντικό βαθμό το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Ακόμα σε συνδυασμό με τη κατασκευή καζίνο στη Κύπρο, θα προσελκύεται ακόμη περισσότερος ναυτικός τουρισμός που θα επιθυμεί να επισκεφτεί τα καζίνο της Κύπρου. Συνεπώς θα υπάρχει διπλό όφελος. Και θα υπάρχουν έσοδα από τις μαρίνες και από το καζίνο. Έτσι, με αυτά τα δύο έργα υποδομής, η

τουριστική βιομηχανία της Κύπρου θα αλλάξει ριζικά και θα διαφοροποιήσει το τουριστικό της προϊόν και θα προσελκύσει ακόμη περισσότερο ποιοτικό τουρισμό, που άλλωστε είναι και ο στόχος της.

18.β Γήπεδα Γκολφ – Θεματικά Πάρκα

18.β.1 Εισαγωγή

Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου είναι κατά γενική ομολογία ένα από τα καλύτερα στην περιοχή της Μεσογείου και γενικά της Ευρώπης. Οι υπηρεσίες και τα αγαθά που προσφέρει η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου στους ξένους επισκέπτες και στους μόνιμους κάτοικους του νησιού, είναι υψηλής ποιότητας.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από τον ανελέητο ανταγωνισμό, που είναι χαρακτηριστικό γνώρισμά της ελεύθερης οικονομίας του καπιταλιστικού συστήματος που κυριαρχεί στο κόσμο. Η Κύπρος βρίσκεται σε μία από τις περιοχές που ο ανταγωνισμός στη τουριστική βιομηχανία είναι ιδιαίτερα αυξημένος. Η Κύπρος έχει να ανταγωνισθεί τα τουριστικά προϊόντα χωρών με εξίσου καλή τουριστική υποδομή όπως της Ελλάδας, της Τουρκίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Αιγύπτου, της Κροατίας, της Τυνησίας κ.α, όχι μόνο να κρατήσει το μερίδιό της στη τουριστική πίτα της περιοχή αλλά και να το αυξήσει.

Σ' αυτή τη προσπάθεια της Κύπρου, όλοι οι φορείς του τουρισμού, κρατικοί και ιδιωτικοί, προσπαθούν να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν το τουριστικό προϊόν της χώρας μας, ώστε να συνεχίσουμε να κατέχουμε μία από τις πρώτες θέσεις στη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στους ιδιωτικούς φορείς του Κυπριακού Τουρισμού και στους επιχειρηματίες που πιστεύουν στο τουριστικό προϊόν της Κύπρου και επενδύουν σε αυτό. Οι επενδύσεις των Κυπρίων επιχειρηματιών στη τουριστική βιομηχανία συνεισφέρουν τα μέγιστα στην αναβάθμιση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος που ίσως χωρίς αυτούς το τουριστικό προϊόν της Κύπρου να βρισκόταν ακόμα σε νηπιακό επίπεδο.

Τα τελευταία 10 χρόνια η συμβολή των Κυπρίων επιχειρηματιών στην αναβάθμιση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου είναι ανεκτίμητη και δε μπορεί να αμφισβητηθεί από κανένα.

18.β.2 Θεματικά Πάρκα

- Το 1994 λειτουργεί στη Πάφο το πρώτο ενυδρείο στη Κύπρο με κεφάλαια Κύπριου επιχειρηματία και φιλοξενεί όλα τα είδη ψαριών που ζουν στις θάλασσες της Κύπρου, καθώς και είδη ψαριών από όλες τις θάλασσες του κόσμου. Το εκπληκτικό περιβάλλον του ενυδρείου, ο πρωτότυπος αρχιτεκτονικός σχεδιασμός που δένει αρμονικά με όλο το ξεχωριστό φυσικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον της Πάφου και η μεγάλη ποικιλία σε ψάρια, προξενεί το ενδιαφέρον των κατοίκων της Κύπρου και των ξένων επισκεπτών που συρρέουν καθημερινά να το επισκεφτούν.
- Το 1995 ανοίγει της πύλες του το πρώτο θαλάσσιο πάρκο στη Κύπρο. Η Αγία Νάπα επιλεκτικώς φιλοξενήσει το θαλάσσιο αυτό πάρκο, που κατασκευάστηκε και πάλι με κεφάλαια Κυπρίων επιχειρηματιών. Το θαλάσσιο πάρκο φιλοξενεί δελφίνια, φώκιες και φάλαινες που δίνουν καθημερινά παραστάσεις για το κοινό που το εντυπωσιάζουν με τις ικανότητές τους. Στο

πάρκο λειτουργεί επίσης ενυδρείο και μουσείο θαλάσσιων ζώων. Πλησίον του θαλάσσιου πάρκου λειτουργεί και μουσείο δεινοσαύρων με ομοιώματα των παλαιολιθικών ζώων και με ειδικά οπτικοακουστικά μέσα με όλη την ιστορία για τη ζωή των ζώων αυτών που τόσο άδοξα εξαφανίστηκαν από τη γη. Επίσης, στο ίδιο κτιριακό σύμπλεγμα συμπεριλαμβάνεται και μουσείο βαλσαμωμένων ζώων από όλο τον κόσμο. Το θαλάσσιο πάρκο και τα διάφορα μουσεία αναβάθμισαν και εμπλούτισαν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και αποτελούν μεγάλο πόλο έλξης τόσο για τους ξένους επισκέπτες όσο και για τους Κύπριους.

- Την επόμενη χρονιά, το 1996, λειτουργεί το πρώτο θεματικό υδροπάρκο στη Κύπρο, στην Αγία Νάπα και αυτό. Το υδροπάρκο της Αγίας Νάπας έχει σαν θέμα του την Αρχαία Ελλάδα και όλο του το σκηνικό αποτελείται από θέματα από τη μοναδική Ελληνική μυθολογία. Το 1996, όταν άρχισε τη λειτουργία του το υδροπάρκο με την ονομασία **WATERWORLD WATERPARK**, ήταν το μεγαλύτερο στην Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Το υδροπάρκο αυτό λειτούργησε και πάλι με κεφάλαια Κυπρίων επιχειρηματιών. Το υδροπάρκο της Αγίας Νάπας αποτελεί μεγάλο πόλο έλξης για τους ξένους και ντόπιους επισκέπτες της πόλης και με τη λειτουργία του υδροπάρκου το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και της Αγίας Νάπας ειδικότερα, εμπλουτίστηκε και αναβαθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό.
- Το 1998 λειτούργησε στη Λεμεσό το δεύτερο θεματικό υδροπάρκο της Κύπρου. Η Λεμεσός αποκτάει το δικό της υδροπάρκο και το τουριστικό προϊόν της πόλης ενισχύεται. Το υδροπάρκο της Λεμεσού με την ονομασία **WET&WILD WATERPARK**, είναι σαφώς μικρότερης εμβέλειας από αυτό της Αγίας Νάπας, τόσο σε έκταση όσο και υπηρεσίες αλλά παρόλα αυτά έδωσε ένα ξεχωριστό χρώμα στο τουριστικό προϊόν της πόλης και αποτέλεσε πόλο έλξης για τους ξένους επισκέπτες της πόλης καθώς επίσης για τους κατοίκους της πόλης και της πόλης Πάφου καθώς το υδροπάρκο της Αγία Νάπας βρίσκεται σε πολύ μακρινή απόσταση από τη πόλη τους.
- Την επόμενη ακριβώς χρονιά, το 1999, ανοίγει της πύλες του το δεύτερο θεματικό υδροπάρκο στη Λεμεσό και το τρίτο στη Κύπρο. Το υδροπάρκο το οποίο κτίστηκε σε μία καταπληκτική περιοχή έξω από τη πόλη της Λεμεσού, στο Φασούρι, στο οποίο βρίσκονται οι μεγαλύτερες φυτείες οπωροφόρων δέντρων στη Λεμεσό και ολόκληρη τη Κύπρο. Το υδροπάρκο βρισκόμενο σε μία κατάφυτη περιοχή και από τη τοποθεσία που βρίσκεται το μάτι του επισκέπτη φτάνει μέχρι τη θάλασσα, είναι κτισμένο και διακοσμημένο σε στυλ Πολυνησιακού νησιού που δίνει αρμονικά με το καταπράσινο περιβάλλον και με το γαλάζιο της θάλασσας. Το υδροπάρκο στο Φασούρι κατέχει μία τεράστια έκταση και με μία εκπληκτική ποικιλία παιχνιδιών και υπηρεσιών. Το υδροπάρκο αυτό πήρε τα σκήπτρα από το υδροπάρκο της Αγίας Νάπας και είναι το μεγαλύτερο στη Κύπρο αλλά και σε όλη την Ευρώπη, που συνεχώς επεκτείνεται και προσθέτει νέα παιχνίδια. Το υδροπάρκο αυτό αποτελεί μεγάλο πόλο έλξης για τους επισκέπτες της πόλης της Λεμεσού αλλά και για όλους τους κατοίκους του νησιού. Το υδροπάρκο στο Φασούρι κτίστηκε και είναι ιδιοκτησία ενός από τους μεγαλύτερους επιχειρηματικούς οργανισμούς που ασχολείται κατά κόρων με τις τουριστικές επιχειρήσεις και έχει συμβάλει τα μέγιστα στη τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου. Ο επιχειρηματικός οργανισμός αυτός είναι Όμιλος Εταιριών Λανίτη.

- Το 2001 λειτουργεί και στη Πάφο το τέταρτο θεματικό υδροπάρκο της Κύπρου. Η Πάφος σαν ίσως το πιο ταχέως αναπτυσσόμενο τουριστικά μέρος της Κύπρου και η επαρχία με τους σημαντικότερους τουριστικούς πόρους και με ένα φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον που είναι μοναδικό σε ολόκληρη τη Κύπρο, δε θα μπορούσε να μην έχει το δικό της υδροπάρκο και πιο κατάλληλο θέμα του υδροπάρκου από τη Θεά Αφροδίτη που γενέτειρα της ήταν η Πάφος. Το όνομα του υδροπάρκου φυσικά είναι **APHRODITE WATERPARK**. Η τουριστική υποδομή της Πάφου τα τελευταία χρόνια έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που μπορεί επάξια να συναγωνιστεί τη τουριστική υποδομή ακόμη και της περίφημης Λεμεσού. Η τουριστική ανάπτυξη της Πάφου ήταν ταχύτερη τα τελευταία 10 χρόνια και με τη κατασκευή του ενυδρείου και του υδροπάρκου το τουριστικό προϊόν της Πάφου εμπλουτιστικά σημαντικά. Η κατασκευή του υδροπάρκου στη Πάφο αποτελεί και αυτό πρωτοβουλία των τουριστικών επιχειρηματιών της Κύπρου.
- Στη Κύπρο επίσης, λειτουργεί μία από τις μεγαλύτερες φάρμες στρουθοκαμήλων στην Ευρώπη. Εκεί ο επισκέπτης μπορεί να δει και να μάθει για τους στρουθοκαμήλους και τα αυγά τους. Στο πάρκο λειτουργεί εστιατόριο καθώς και κατάστημα με είδη που παράγονται αποκλειστικά από το στρουθοκάμηλο.
- Στο Πρωταρά λειτουργεί το Ocean Aquarium που είναι το δεύτερο ενυδρείο που υπάρχει στη Κύπρο. Υπέροχοι κήποι γύρω από το πάρκο συνδυάζονται αρμονικά με τους θαλάσσιους κήπους στο εσωτερικό του ενυδρείου σε μία έκταση 15 000 μ². Στους θαλάσσιους αυτούς κήπους ζουν πάνω από 800 είδη ψαριών γλυκού και αλμυρού νερού από όλο τον κόσμο καθώς και 200 διαφορετικά είδη ανεμώνων της θάλασσας και κοραλλιών. Επιπλέον το ενυδρείο διαθέτει πιγκκούνους, κροκόδειλους και θαλάσσιες χελώνες.
- Στην επαρχία Λάρνακας λειτουργεί το πάρκο καμήλων. Σε αυτό το πάρκο ο επισκέπτης μπορεί να δει και να μάθει τα πάντα για τη καμήλα και να απολαύσει μία βόλτα πάνω σε αυτή. Στο πάρκο υπάρχουν πισίνες, εστιατόρια, χώροι για τα παιδιά, καταστήματα που οι επισκέπτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάνοντας πιο απολαυστική τη μέρα τους.
- Στο γραφικό χωριό Βουνί της επαρχίας Λεμεσού υπάρχει το μοναδικό καταφύγιο για το κυπριακό γαϊδούρι. Το κυπριακό γαϊδούρι είναι μοναδικό στο είδος του στο κόσμο και τα τελευταία χρόνια λόγω της εγκατάλειψης της υπαίθρου κινδυνεύει με εξαφάνιση. Μία οικογένεια Άγγλων που κατοικεί στο χωριό αυτό, με δική της πρωτοβουλία και έξοδα δημιούργησε αυτό το καταφύγιο προσφέροντας τροφή, στέγη και ιατρική περίθαλψη στα εγκαταλελειμμένα γαϊδουριά. Στο πάρκο αυτό, μπορούν ντόπιοι και ξένοι να δουν από κοντά το χαρακτηριστικό κυπριακό γαϊδούρι και να απολαύσουν μια βόλτα πάνω σε αυτό. Το πάρκο διαθέτει χώρους ανάπαυσης και εστιατόρια.
- Το 2003 λειτούργησε στη Πάφο το πρώτο πάρκο πουλιών στη Κύπρο. Στο πάρκο αυτό, που καταλαμβάνει μια μεγάλη κατάφυτη έκταση, υπάρχουν σχεδόν όλα τα είδη πουλιών από όλο τον κόσμο. Το πάρκο αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα πάρκα πουλιών στο κόσμο και κατασκευάστηκε με ιδιωτική πρωτοβουλία. Οι χώροι του είναι κατάλληλα σχεδιασμένοι ώστε να επιτρέπουν στους επισκέπτες να θαυμάσουν τα πουλιά από κοντά και για τα

ίδια τα πουλία να έχουν την αίσθηση ενός όσο το δυνατό γίνεται φυσικού περιβάλλοντος. Στο πάρκο λειτουργούν καφετέριες, μπαρ, μουσείο πουλιών, κατάστημα αναμνηστικών κτλ.

18.β.3 Γήπεδα Γκολφ

Το μεγαλύτερο όμως έργο τουριστικής υποδομής που κατασκευάστηκε με πρωτοβουλία του ιδιωτικού φορέα του Κυπριακού Τουρισμού και που το έργο αυτό έδωσε νέα ώθηση στη τουριστική ανάπτυξη του νησιού και μεταμόρφωσε το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, είναι η κατασκευή του ***Aphrodite Hills Golf***.

Σε μία μαγευτική περιοχή στη Πάφο, ακριβώς πάνω από τη περίφημη Πέτρα του Ρωμιού, που η θέα σου κόβει την ανάσα, ο Όμιλος Εταιριών Λανίτη αποφάσισε να κατασκευάσει το πρώτο γήπεδο γκολφ στη Κύπρο. Το έργο αυτό, που είναι από τα μεγαλύτερα που έχουν κατασκευαστεί ποτέ στο νησί μας, έχει τεράστια σημασία για τη τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου για ήταν κάτι που έλειπε από το νησί μας και το τουριστικό προϊόν της Κύπρου, με τη προσθήκη του μεγαλύτερου και πιο σύγχρονου γηπέδου γκολφ στην Ευρώπη, αναβαθμίζεται και εμπλουτίζεται και αποτελεί σημαντικότατο πόλο έλξης για πολλούς τουρίστες λάτρεις του είδους που είναι το ακριβότερο και αριστοκρατικότερο σπορ στο κόσμο, άρα και οι οπαδοί του θα έχουν μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Το Aphrodite Hills Golf βρίσκεται 2 λεπτά από τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου και η πρόσβαση σε αυτό είναι εύκολη και από της δύο πόλεις. Άλλωστε αυτός ήταν και ο σκοπός της επιλογής της τοποθεσίας αυτής, να βρίσκεται στο μέσο των δύο πόλεων και να εξυπηρετεί τα δύο μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα της Κύπρου. Το Aphrodite Hills Golf απέχει:

- 20 χιλιόμετρα από τη πόλη της Πάφου
- 17 χιλιόμετρα από το Διεθνές Αεροδρόμιο Πάφου
- 50 χιλιόμετρα από τη πόλη της Λεμεσού
- 130 χιλιόμετρα από τη πρωτεύουσα Λευκωσία
- 112 χιλιόμετρα από το Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας

Το Aphrodite Hills Golf ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2002 και διαθέτει το μεγαλύτερο και αρτιότερα εξοπλισμένο γήπεδο γκολφ στην Ευρώπη. Το γήπεδο γκολφ διαθέτει 18 τρύπες και πλήρη όλες τις προδιαγραφές για διεξαγωγή Παγκόσμιων Πρωταθλημάτων. Πέραν από το γήπεδο του γκολφ, το Aphrodite Hills Golf διαθέτει και γήπεδο προπονήσεων μήκους 350 μέτρων. Επίσης στο Aphrodite Hills Golf, υπάρχουν όλες οι απαραίτητες εγκαταστάσεις και ο απαιτούμενος εξοπλισμός για τους λάτρεις του Mini Golf. Για τις μετακινήσεις μέσα στο γήπεδο του γκολφ, το Aphrodite Hills Golf διαθέτει τα απαραίτητα τροχοφόρα οχήματα, γνωστά ως Buggy Trails, τα οποία παραχωρούνται στους χρήστες του γηπέδου για της μετακινήσεις τους εντός αυτού. Στο Aphrodite Hills Golf υπάρχει δύο μόνιμοι επαγγελματίες προπονητές γκολφ που βοηθάνε και καθοδηγούν όσους επισκέπτονται και χρησιμοποιούν το γήπεδο του γκολφ. Στο Aphrodite Hills Golf, αυτός που επιθυμεί να παίξει γκολφ θα βρει όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό από τους κορυφαίους κατασκευαστές στο κόσμο.

Το Aphrodite Hills Golf διαθέτει ένα πλήρως εξοπλισμένο clubhouse με όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Διαθέτει μπαρ και εστιατόριο και κατάστημα όπου κανείς μπορεί να βρει τη τελευταία λέξη της μόδας στο χώρο ένδυσης και υπόδησης των αθλητών και όχι μόνο που ασχολούνται με το γκολφ.

Μέσα στην όλη έκταση που κατέχει το Aphrodite Hills Golf, και που σημειωτέο είναι τεράστια, υπάρχουν προς πώληση ανεξάρτητες επαύλεις, κτισμένες σε καθαρά παραδοσιακό ρυθμό που δένουν αρμονικά με το όλο φυσικό περιβάλλον.

Όμως τα έργα στο Aphrodite Hills Golf δε σταματάνε εδώ, αντίθετα συνεχίζονται με σκοπό να καταστεί ακόμα πιο σημαντικός πόλος έλξης για τους επισκέπτες της Κύπρου και να αναβαθμιστεί το τουριστικό προϊόν της Κύπρου ακόμη περισσότερο.

Τα έργα στο Aphrodite Hills Golf συνεχίζονται με γοργούς ρυθμούς. Στη παρακείμενη έκταση κτίζεται το πιο πολυτελές χωριό διακοπών στη Κύπρο σε συνεργασία με τη Διεθνή αλυσίδα Ξενοδοχείων **Intercontinental**. Το χωριό διακοπών θα αποτελείται από ανεξάρτητες επαύλεις κτισμένες μόνο με παραδοσιακά κυπριακά υλικά. Το χωριό διακοπών θα διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα και καλύτερα Spa στο κόσμο καθώς επίσης και τη πρώτη ακαδημία τένις στη Κύπρο.

Στη Κύπρο, πέραν από το Aphrodite Hills Golf, λειτουργούν ακόμη δύο γήπεδα γκολφ. Το **Tsada Golf Club** είναι το δεύτερο μεγαλύτερο γήπεδο γκολφ στη Κύπρο και βρίσκεται σε ένα λόφο με πανοραμική θέα στο χωριό Τσάδα της Πάφου. Το Tsada Golf Club πέραν από γήπεδα του γκολφ, σε αυτό υπάρχουν προς ενοικίαση και αυτόνομες επαύλεις για όσους επιθυμούν να μείνουν εκεί. Το τρίτο γήπεδο γκολφ στη Κύπρο είναι το **Secret Valley Golf Club** που λειτουργεί στη περιοχή των βρετανικών βάσεων Επισκοπής στην επαρχία Λεμεσού.

Τόσο τα θεματικά πάρκα όσο και τα γήπεδα γκολφ εμπλουτίζουν και αναβαθμίζουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Ιδιαίτερη είναι η συμβολή των γηπέδων γκολφ τόσο στον εμπλουτισμό και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος όσο και στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στη Κύπρο.

18.γ Αεροδρόμια – Λιμάνια – Οδικό Δίκτυο

18.γ.1 Εισαγωγή

Ο τουρισμός είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο, που όπως αναφέραμε και σε προηγούμενα κεφάλαια, αναπτύχθηκε μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου χάριν των διαρθρωτικών αλλαγών που επήλθαν στη οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική, μορφωτική και πολιτιστική ζωή των κατοίκων του πλανήτη μας. Θα ήταν μεγάλη παράληψη να μην αναφερθούμε και στη συμβολή της τεχνολογίας στην ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού. Η ανακάλυψη του αυτοκινήτου, του αεροπλάνου και η τελειοποίηση των μέσων θαλάσσιας μεταφοράς, εκμηδένισαν τις αποστάσεις και συνέβαλαν τα μέγιστα στην ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου που γνωρίζουμε σήμερα.

Ο τουρισμός πριν από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν ήταν τόσο διαδεδομένος και αυτοί που έκαναν τουρισμό άνηκαν στις ανώτερες κοινωνικές και οικονομικές τάξεις. Μέχρι το 1950 ο τουρισμός ήταν αποκλειστικό προνόμιο των λίγων και εύπορων. Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε την ανθρωπότητα μπροστά σε κοσμοϊστορικές αλλαγές τις οποίες αναφέραμε πιο πάνω. Έτσι, από το 1950 ανατέλλει μια άλλη εποχή για τον τουρισμό που έγινε κτήμα και αναφθέρτο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου. Ο σημερινός τουρισμός πέρασε από τη φάση της αριστοκρατίας στη φάση του ορθολογισμού και της δημοκρατίας. Το τουριστικό φαινόμενο σήμερα χαρακτηρίζεται από το **διεθνισμό**, τη **μαζικότητα** και την **ομαδικότητα**.

Ο τουρισμός όπως αναφέραμε αποτελεί ένα κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο με μεγάλες επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) στο κοινωνικό και οικονομικό τομέα κάθε χώρας που έχει αναπτύξει το τουρισμό σε μικρό ή μεγάλο βαθμό. Βέβαια, για να

αναπτυχθεί ο τουρισμός σε μία χώρα θα πρέπει η χώρα αυτή να πλήρη ορισμένες προϋποθέσεις.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πλήρη μια χώρα για την ανάπτυξη του τουρισμού ονομάζονται **τουριστικά ενδιαφέροντα ή τουριστικοί πόροι**.

Τουριστικά ενδιαφέροντα είναι τα προϊόντα, οι ιδιότητες, οι μορφές και οι καταστάσεις φυσικών πραγμάτων ή φαινομένων, απόφρων ή μετασχηματισμένων από τον άνθρωπο, καθώς και τα ανθρώπινα δημιουργήματα τοποθετημένα σε κάθε γεωγραφικό χώρο.¹

Ένας τόπος για να αναπτυχθεί τουριστικά θα πρέπει να διαθέτει τους τουριστικούς πόρους ή τα τουριστικά ενδιαφέροντα, ώστε να λειτουργήσουν σαν πόλοι έλξης και να προσελκύσουν το τουριστικό ρεύμα και να αναπτυχθεί ο τόπος τουριστικά.

Πέραν από τα τουριστικά ενδιαφέροντα που θα πρέπει να διαθέτει ένας τόπος για να αναπτυχθεί τουριστικά, για τα οποία αναφερθήκαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο, θα πρέπει να διαθέτει και τη κατάλληλη τουριστική υποδομή, ώστε να μπορεί να υποδεχτεί τους τουρίστες και να τους προσφέρει τις υπηρεσίες που αναζητούν και συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτησή τους.

Στην έννοια της Τουριστικής Υποδομής μίας χώρας περιλαμβάνονται τα εξής:

- Λιμάνια
- Αεροδρόμια
- Οδικό Δίκτυο
- Τουριστικά Καταλύματα
- Μαρίνες
- Καταστήματα τουριστικών ειδών
- Γραφεία τουρισμού
- Κρατικές υπηρεσίες τουρισμού
- Συγκοινωνίες
- Τηλεπικοινωνίες
- Θέατρα
- Αθλητικές εγκαταστάσεις
- Εστιατόρια, μπαρ, κέντρα διασκέδασης κτλ

Στο κεφάλαιο μας αυτό θα ασχοληθούμε μόνο με τις τρεις πρώτες κατηγορίες των έργων υποδομής, δηλαδή τα λιμάνια, τα αεροδρόμια και το οδικό δίκτυο της Κύπρου.

Κατά τη γνώμη μου αυτά τα τρία έργα υποδομής αποτελούν και τη κολώνα στήριξης όλης της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου γιατί χωρίς αυτά δεν θα υπήρχε τουριστική βιομηχανία στη Κύπρο για τον απλούστατο λόγο ότι δεν θα μπορούσαν να εισέλθουν οι τουρίστες στη Κύπρο. Τα δύο αεροδρόμια της Κύπρου είναι και οι δύο βασικότερες πύλες εισόδου στο νησί ενώ βασικό ρόλο παίζουν και τα δύο λιμάνια της Κύπρου. Το οδικό δίκτυο, λόγω του ότι η Κύπρος είναι νησί, δεν παίζει ρόλο στην είσοδο τουριστών, αλλά παίζει μεγάλο ρόλο στην εξυπηρέτηση των τουριστών στο εσωτερικό του νησιού γιατί κάνει τις μετακινήσεις τους ευκολότερες, ασφαλέστερες και ταχύτερες.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, τα τρία αυτά έργα υποδομής αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο, όχι μόνο της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου, αλλά και κάθε χώρας που είναι τουριστικά ανεπτυγμένη. Παράλληλα αυτά τα έργα είναι έργα κοινής ωφελείας και εξυπηρετούν και τις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων της χώρας. Αυτή είναι μία από τις θετικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης μίας χώρας, γιατί στη προσπάθεια για παροχή καλύτερων υπηρεσιών και καλύτερης εξυπηρέτησης του τουριστικού ρεύματος, οι ιθύνοντες τους τουρισμού, κυρίως οι κρατικοί, βελτιώνουν και αναβαθμίζουν τα έργα υποδομής που αποβαίνει και σε όφελος του λαού της χώρας.

Ας δούμε όμως ένα – ένα τα έργα υποδομής.

18.γ.2 Διεθνής Αερολιμένας Λάρνακας

Ο Διεθνής Αερολιμένας Λάρνακας αποτελεί τη κύρια είσοδο στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι το μεγαλύτερο αεροδρόμιο στη Κύπρο. Είναι κτισμένο νότια της πόλης της Λάρνακας, δίπλα από την αλυκή. Το αεροδρόμιο Λάρνακας εξυπηρετεί τα 2/3 της επιβατικής κίνησης, τόσο από όσο και προς Κύπρο. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα σε κίνηση αεροδρόμια της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η επιβατική κίνηση στο Αεροδρόμιο Λάρνακας τα τελευταία χρόνια έχει ξεπεράσει τον μέσο όρο των αεροδρομίων της Ευρώπης.

Το αεροδρόμιο Λάρνακας κτίστηκε πριν το 1974 και λειτουργούσε σαν βοηθητικό παράρτημα του μεγάλου αεροδρομίου της Λευκωσίας, κυρίως σε ότι αφορούσε τη διακίνηση εμπορευμάτων από και προς τη Κύπρο.

Το 1974 όταν έγινε η εισβολή των Τούρκων στη Κύπρο, το Διεθνής Αεροδρόμιο Λευκωσίας, επέπεσε στην ουδέτερη ζώνη που ελέγχεται από τα Ηνωμένα Έθνη, και σταμάτησε η λειτουργία του. Ακόμα και σήμερα μπορεί κάποιος να δει τα αεροπλάνα των Κυπριακών Αερογραμμών της εποχής εκείνης να είναι ακινητοποιημένα στους διαδρόμους του αεροδρομίου Λευκωσίας.

Τότε το αεροδρόμιο Λάρνακας ήταν ένα μικρό αεροδρόμιο με περιορισμένη επιβατική κίνηση. Μετά τη καταστροφή του 1974, η Κυπριακή Δημοκρατία θέλοντας να ανακάμψει οικονομικά, αποφάσισε να δώσει έμφαση στη τουριστική βιομηχανία, που μπορεί στις περιοχές της Αμμοχώστου και της Κερύνειας να ήταν πολύ ανεπτυγμένη, στις νότιες όμως περιοχές του νησιού βρισκόταν ακόμα σε νηπιακό στάδιο. Έτσι, αποφασίστηκε η τουριστική ανάπτυξη των νότιων περιοχών του νησιού, ώστε να καλυφθεί το χαμένο έδαφος από την απώλεια της Κερύνειας και της Αμμοχώστου.

Έτσι, το αεροδρόμιο Λάρνακας έγινε προσωρινά το Διεθνής Αεροδρόμιο της Κύπρου, που ακόμα και σήμερα η λειτουργία του είναι προσωρινή λόγω της κατοχής του Αεροδρομίου Λευκωσίας. Μετά χρόνια το αεροδρόμιο Λάρνακας επεκτάθηκε και βελτιώθηκαν οι κτιριακές του εγκαταστάσεις. Η μετατροπή του μικρού αεροδρομίου της Λάρνακας σε Διεθνή Αερολιμένα Κύπρου, το μεγαλύτερο στο νησί, δε βοήθησε μόνο τη Κύπρο να ανακάμψει οικονομικά και τουριστικά, αλλά βοήθησε και στην ανάπτυξη της επαρχίας Λάρνακας που πριν το 1974 ήταν μια μικρή και φτωχή πόλη με περιορισμένους οικονομικούς και τουριστικούς πόρους. Η δημιουργία του αεροδρομίου στη πόλη της Λάρνακας έδωσε άλλη ώθηση στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της πόλης. Νέες θέσεις εργασίας ανοίχτηκαν, κτίστηκαν ξενοδοχεία και δημιουργήθηκαν όλες εκείνες οι υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση του τουριστικού ρεύματος της πόλης.

Σήμερα το αεροδρόμιο Λάρνακας είναι η έδρα των τριών αεροπορικών εταιριών της Κύπρου, των Κυπριακών Αερογραμμών, της Eurocyprya και της Helios Airways. Επίσης το αεροδρόμιο Λάρνακας χρησιμοποιείται από 30 αεροπορικές εταιρίες και 30 αεροπορικές εταιρίες που εκτελούν ναυλωμένες πτήσεις. Ο μέσος όρος των δρομολογημένων πτήσεων ανά μήνα από το αεροδρόμιο Λάρνακας ξεπερνά τις 800.

Το αεροδρόμιο Λάρνακας διαθέτει δύο διαδρόμους προσγείωσης και απογείωσης. Διαθέτει επίσης εγκαταστάσεις ελέγχου και επιδιόρθωσης αεροσκαφών και αποθηκευτικούς χώρους.

Το 1999 ολοκληρώθηκε και η επέκταση των διαδρόμων προσγείωσης και απογείωσης με τη δημιουργία περισσότερων σημείων προσγείωσης.

Το 2002 ολοκληρώθηκε και ο καινούργιος πύργος ελέγχου του αεροδρομίου που βρίσκεται μόνο λίγα χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο. Επίσης για την αποσυμφόρηση του αεροδρομίου και την απόκτηση μεγαλύτερων χώρων για της ανάγκες του, οι αποθηκευτικοί χώροι μεταφέρθηκαν στο χώρο του καινούργιου πύργου ελέγχου. Λόγο της αυξημένης κίνησης του αεροδρομίου που κατά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες μπορεί και σε μία μέρα να πραγματοποιηθούν και πάνω από 200 πτήσεις, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και έργων αποφάσισε το κτίσιμο καινούργιου αεροδρομίου, στην γύρω περιοχή, για τη καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού. Σε πρώτη φάση το καινούργιο αεροδρόμιο αναμένεται να παραδοθεί στο κοινό στα τέλη του 2005 ενώ η ολοκλήρωση του αναμένεται γύρω στο 2015. Το καινούργιο αεροδρόμιο Λάρνακας θα είναι από τα πλέον σύγχρονα όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και σε όλο τον κόσμο. Θα έχει τη δυνατότητα να εξυπηρετεί 7.5 εκατομμύρια επιβάτες τον χρόνο. Ελπίζεται ότι η κατασκευή του νέου αεροδρομίου Λάρνακας θα δώσει στη Κύπρο την ευκαιρία να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τη γεωγραφική της θέση, που την κάνει ιδανικό μέρος για αεροπορική σύνδεση από Ευρώπη και Αμερική για προς και από τη Μέση Ανατολή και την Άπω Ανατολή. Το αεροδρόμιο Λάρνακας παρουσιάζει αυξημένη επιβατική κίνηση από τα τέλη Μαρτίου μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου. Οι περισσότερες πτήσεις προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σκανδιναβία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, τη Ρωσία, τις χώρες της Μέσης Ανατολή και λιγότερες από την υπόλοιπη Ευρώπη και άλλες χώρες του κόσμου. Το καινούργιο αεροδρόμιο Λάρνακας αναμένεται να παραδοθεί στο επιβατικό κοινό μέσα στα επόμενα χρόνια.

Το αεροδρόμιο Λάρνακας χρησιμοποιούν σχεδόν όλες οι αεροπορικές εταιρίες της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, καθώς και αεροπορικές εταιρίες από την Αφρική και την Ασία.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές διαθέτουν στο Αεροδρόμιο Λάρνακας μεγάλα καταστήματα αδασμολόγητων ειδών για την κάλυψη των αναγκών του επιβατικού κοινού.

Το αεροδρόμιο Λάρνακας πέραν από την μεγάλη επιβατική κίνηση παρουσιάζει και αυξημένη κίνηση μεταφοράς εμπορευμάτων από και προς τη Κύπρο. Για το λόγο αυτό το αεροδρόμιο διαθέτει αυτόνομη υπηρεσία cargo. Για το έτος 2002 διακινήθηκαν από το αεροδρόμιο Λάρνακας 2 350 700 επιβάτες και προς το αεροδρόμιο Λάρνακας 2 353 650 επιβάτες.

18.γ.3 Διεθνής Αερολιμένας Πάφου

Η μεγάλη τουριστική κίνηση που παρουσιάζει η Κύπρος καθώς και οι ανάγκες των κατοίκων της Κύπρου, οδήγησαν στη αύξηση της επιβατικής κίνησης και στην ανάγκη για καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού. Έγινε λοιπόν αντιληπτό ότι το αεροδρόμιο Λάρνακας δεν ήταν σε θέση να εξυπηρετεί μόνο του το επιβατικό κοινό. Έτσι, η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας αποφάσισε να προβεί στην ίδρυση και δεύτερου αεροδρομίου στη Κύπρο. Το μόνο που έμενε ήταν η λήψη της απόφασης για τη επαρχία εγκατάστασης του νέου αεροδρομίου.

Το Υπουργικό Συμβούλιο παρακάθισε σε συνεδρία για την επιλογή του χώρου εγκατάστασης του αεροδρομίου. Μελετώντας τα υπέρ και τα κατά κάθε επαρχίας, αποφάσισε την εγκατάσταση του αεροδρομίου στη Πάφο.

Αυτή, κατά τη γνώμη μου, ήταν μια πολύ σωστή επιλογή γιατί η Πάφος ήταν η λιγότερο ανεπτυγμένη πόλη, ενώ η Λάρνακα διέθετε ήδη ένα αεροδρόμιο και λιμάνι, η Λεμεσός διέθετε το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου και ήταν η πλέον ανεπτυγμένη πόλη της Κύπρου, τόσο οικονομικά όσο και τουριστικά και η Λευκωσία απορρίφθηκε για συναισθηματικούς και μόνο λόγους, γιατί το αεροδρόμιο της πόλης βρίσκεται κάτω από κατοχή.

Η ίδρυση αεροδρομίου στη επαρχία Πάφου, θα τη βοηθούσε να αναπτυχθεί οικονομικά και τουριστικά.

Και πραγματικά έτσι έγινε. Μετά την ίδρυση του δεύτερου αεροδρομίου της Κύπρου στη Πάφο, η πόλη πήρε ανοδική πορεία οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης και σήμερα είναι το δεύτερο μεγαλύτερο τουριστικό κέντρο της Κύπρου μετά τη Λεμεσό.

Το Διεθνές Αεροδρόμιο Πάφου εγκαινιάστηκε το Νοέμβριο του 1983 και η πρώτη αεροπορική εταιρία που πραγματοποίησε πτήση από αυτό, ήταν οι Κυπριακές Αερογραμμές. Το αεροδρόμιο Πάφου βρίσκεται ανατολικά της πόλης κοντά στην αρχαία Παλάιπαφο.

Το αεροδρόμιο αυτό παρουσιάζει μεγάλη επιβατική κίνηση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ τη χειμερινή περίοδο η κίνηση είναι μειωμένη.

Είναι μικρό αεροδρόμιο σε σχέση με αυτό της Λάρνακας, όμως έχει συμβάλει σημαντικά στην αποσυμφόρηση του αεροδρομίου Λάρνακας, εξυπηρετώντας το 1/3 του επιβατικού κοινού από και προς τη Κύπρο. Τα τελευταία χρόνια το αεροδρόμιο Πάφου ανακαινίστηκε και επεκτάθηκε για καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού.

Οι αεροπορικές εταιρίες που χρησιμοποιούν το αεροδρόμιο Πάφου είναι οι Κυπριακές Αερογραμμές, η Ολυμπιακή Αεροπορία και Βρετανικές κυρίως εταιρίες. Επίσης, το αεροδρόμιο Πάφου, σαν η δεύτερη κύρια είσοδο στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, χρησιμοποιείται και σαν ενδιάμεσος σταθμός αεροσκαφών, που αποβιβάζουν επιβάτες στη Πάφο και συνεχίζουν για Λάρνακα. Επίσης, το αεροδρόμιο Πάφου χρησιμοποιείται και για πτήσεις charter από μεγάλους τουριστικούς πράκτορες. Το έτος 2002 διακινήθηκαν από το αεροδρόμιο Πάφου 752 983 επιβάτες και προς το αεροδρόμιο Πάφου 756 312 επιβάτες.

18.γ.4 Λιμάνι Λεμεσού

Η πόλη της Λεμεσού είναι το οικονομικό, εμπορικό και τουριστικό κέντρο της Κύπρου. Η ραγδαία ανάπτυξη της πόλης της Λεμεσού συντελέστηκε μετά το 1974. Οι προσπάθειες της κυβέρνησης και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού για τουριστική και οικονομική ανάπτυξη των νότιων περιοχών του νησιού, μετέτρεψαν την Λεμεσό σε ένα τεράστιο και κοσμοπολίτικο τουριστικό θέρετρο, με άρτια τουριστική και ξενοδοχειακή υποδομή, καθώς επίσης και στο μεγαλύτερο οικονομικό, εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της Κύπρου. Στη μεγάλη οικονομική ανάπτυξη της Λεμεσού συνέβαλε και η δημιουργία του λιμανιού της πόλης, αφού μετά την κατοχή της Αμμοχώστου, που διέθετε το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου, οι ελεύθερες περιοχές παρέμειναν χωρίς λιμάνι.

Το λιμάνι της Λεμεσού λειτουργούσε και πριν το 1974, σαν ένα μικρό, βοηθητικό λιμάνι, μόνο για αποβίβαση επιβατών και όχι για διακίνηση εμπορευμάτων. Η μεγάλη διακίνηση εμπορευμάτων και η επιβατική κίνηση γινόταν από το λιμάνι της Αμμοχώστου.

Μετά το 1974 η Κυπριακή Κυβέρνηση έπρεπε οπωσδήποτε να αντικαταστήσει την απώλεια του λιμανιού της Αμμοχώστου. Το μικρό λιμάνι της Λεμεσού που βρισκόταν στη παραλιακή ζώνη της Λεμεσού, στην αρχή του Μόλου της πόλης, έμοιαζε να είναι η μόνη λύση.

Με τις απαραίτητες βελτιώσεις και τα διάφορα έργα που έγιναν στο λιμάνι, άρχισε η διακίνηση εμπορευμάτων και επιβατών. Όμως, έγινε αντιληπτό ότι το λιμάνι της Λεμεσού δεν ήταν σε θέση να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της Κύπρου και την αυξανόμενη ζήτηση για διακομιστικό εμπόριο καθώς και την αύξηση της επιβατικής κίνησης από και προς το λιμάνι της Λεμεσού. Έτσι, λίγα χρόνια μετά αποφασίστηκε με μεταφορά του λιμανιού της Λεμεσού σε άλλη περιοχή.

Το νέο λιμάνι της πόλης κατασκευάστηκε δυτικά το παλιού λιμανιού, στη περιοχή Lady's Mile. Η κατασκευή του άρχισε στα τέλη της δεκαετίας του '70 και παραδόθηκε στο κοινό στις αρχές της δεκαετίας του '80. Το νέο λιμάνι της Λεμεσού είναι ένα μεγάλο, σύγχρονο λιμάνι, με αυξημένη επιβατική κίνηση και μεγάλη διακίνηση εμπορευμάτων.

Το λιμάνι της Λεμεσού είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια διακομιστικού εμπορίου στην Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Επίσης είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου εισαγωγής και εξαγωγής εμπορευμάτων. Με την αγορά, πρόσφατα, των καινούργιων μηχανημάτων φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων, η δυνατότητα φόρτωσης και εκφόρτωσης εμπορευμάτων του λιμανιού διπλασιάστηκε. Το λιμάνι Λεμεσού έχει δυναμικότητα 600 000 TEUs. Το λιμάνι της Λεμεσού κατέχει το 75% του συνολικού διακομιστικού εμπορίου από και προς τη Κύπρο.

Ο καινούργιος σταθμός φόρτωσης και εκφόρτωσης εμπορευμάτων 14 μέτρων κατά μήκος της αποβάθρας, είναι μέρος της επέκτασης του λιμανιού που αναμένεται να τελειώσει μέχρι το 2010. Το λιμάνι απέκτησε πρόσφατα δύο νέα ρυμουλκά πλοία ώστε να μπορεί να βοηθήσει στο χειρισμό του αυξανόμενου αριθμού μεγάλων εμπορικών πλοίων. Επίσης, στο λιμάνι γίνονται εργασίες για την επέκταση των αποθηκευτικών χώρων.

Επιπλέον στο λιμάνι Λεμεσού γίνεται επέκταση των σιλό για το σιτάρι καθώς και η επέκταση των σημείων αγκυροβόλησης των πλοίων και την επέκταση του κτηρίου των επιβατών.

Το λιμάνι της Λεμεσού πέραν από το μεγαλύτερο λιμάνι διακομιστικού εμπορίου στην Ανατολική Μεσόγειο, είναι και το σημαντικότερο επιβατικό λιμάνι της Κύπρου από το οποίο πραγματοποιούνται κρουαζιέρες στη περιοχή της Μεσογείου (Αίγυπτο, Ισραήλ, Ελληνικά Νησιά, Λίβανο, Συρία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία κτλ.). Το λιμάνι της Λεμεσού κατέχει το 97% της συνολικής επιβατικής κίνησης της Κύπρου.

Επίσης, πάνω από 50 εταιρείες κρουαζιέρων παγκόσμιος, συμπεριλαμβάνουν τη Κύπρο, στις κρουαζιέρες που πραγματοποιούν στη Μεσόγειο, με αποτέλεσμα το 2002 να επισκέφτηκαν τη Κύπρο, μέσω αυτών των κρουαζιέρων πάνω από 100 000 άτομα, από τους οποίους το 80% μέσω του λιμανιού της Λεμεσού.

Το λιμάνι της Λεμεσού καθώς και το ειδικό φορολογικό και νομοθετικό καθεστώς που ισχύει στη Κύπρο, μετέτρεψαν τη Λεμεσό και γενικά τη Κύπρο, σε ένα μεγάλο κέντρο υπεράκτιων εταιριών (Offshore Companies). Η Λεμεσός φιλοξενεί το 90% των υπεράκτιων εταιριών της Κύπρου.

Η συμβολή του λιμανιού της Λεμεσού στην ανάπτυξη της πόλης αλλά και στην ανάπτυξη του τουρισμού του νησιού είναι πολύ μεγάλη.

Σύμφωνα με τις στατιστικές της Αρχής Λιμένων Κύπρου για το έτος 2002, από το λιμάνι Λεμεσού επιβιβάστηκαν 512789 επιβάτες και αποβιβάστηκαν 509456 επιβάτες.

18.γ.5 Λιμάνι Λάρνακας

Η πόλη της Λάρνακας, όπως και οι άλλες περιοχές της νότιας Κύπρου, γνώρισαν οικονομική και τουριστική ανάπτυξη μετά το 1974. Η μεγάλη ανάπτυξη της πόλης της Λάρνακας οφείλεται στο αεροδρόμιο που διαθέτει, που είναι και το μεγαλύτερο της Κύπρου.

Στη Λάρνακα λειτουργεί και το δεύτερο λιμάνι της Κύπρου. Μετά το λιμάνι της Λεμεσού, που είναι το μεγαλύτερο του νησιού, έρχεται το λιμάνι της Λάρνακας. Βρίσκεται νότια της πόλης και είναι χρησιμοποιείται κυρίως για διακομιστικό εμπόριο. Είναι το πλησιέστερο λιμάνι από τη πρωτεύουσα της Κύπρου, τη Λευκωσία, καθώς επίσης βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από τα μεγάλα αγροτικά και τουριστικά κέντρα της Ανατολικής Κύπρου, το Παραλίμνι, τον Πρωταρα, την Αγία Νάπα και τα υπόλοιπα χωριά της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου.

Το λιμάνι της Λάρνακας εξυπηρετεί τόσο το διακομιστικό εμπόριο από και προς τη Κύπρο, καθώς επίσης και την επιβατική κίνηση. Το λιμάνι της Λάρνακας είναι το κύριο λιμάνι εξαγωγής πατατών, καρότων και άλλων αγροτικών προϊόντων. Η διακίνηση εμπορευμάτων και αυτοκινήτων αποτελεί μία από τις κύριες εργασίες του λιμανιού.

Λόγω της ύπαρξης του λιμανιού της Λεμεσού που κατέχει το 75% της διακίνησης εμπορευμάτων και το 97% της επιβατικής κίνησης, το λιμάνι της Λάρνακας υπολειπόμενος, καταγράφοντας ζημιές. Πάνω σε αυτό το θέμα έγιναν σκέψεις από πλευράς Κυβερνήσεως για κλείσιμο του λιμανιού της Λάρνακας και επέκταση ακόμη περισσότερο του λιμανιού της Λεμεσού ώστε να μπορεί να αντικαταστήσει το λιμάνι της Λάρνακας. Σε αυτό το ενδεχόμενο αντιδρούσαν οι δημοτικοί άρχοντες της Λάρνακας και οι εργαζόμενοι στο λιμάνι της πόλης.

Μετά από πολλές συσκέψεις, διαβουλεύσεις, προτάσεις και αντιπροτάσεις λήφθηκε η απόφαση να παραμείνει σε λειτουργία το λιμάνι της Λάρνακας και να γίνουν βελτιωτικά έργα ώστε να γίνει ανταγωνιστικό έναντι κυρίων των λιμανιών των άλλων χωρών της περιοχή και κυρίως του λιμανιού της Βηρυτού στο Λίβανο. Έτσι, σε πρώτη φάση μεταξύ των άλλων βελτιώσεων που έγιναν στο λιμάνι ώστε να αναβαθμιστούν οι υπηρεσίες του, ήταν η επέκταση της βόρειας προκυμιάς σε 12 μέτρα, κυρίως για την φόρτωση και εκφόρτωση εμπορευμάτων. Με την απόκτηση των δύο νέων γερανών η δυναμικότητα του λιμανιού αυξήθηκε σε 250 000 TEUs.

Το λιμάνι της Λάρνακας χρησιμοποιείται και για επιβατικούς λόγους. Αν και οι περισσότερες εταιρίες που πραγματοποιούν κρουαζιέρες από την Κύπρο στην περιοχή της Μεσογείου, έχουν σαν έδρα τους το λιμάνι της Λεμεσού, εντούτοις μερικά από τα δρομολόγια ξεκινούν από το λιμάνι της Λάρνακας. Επίσης, όπως και στη περίπτωση του λιμανιού της Λεμεσού, πολλές εταιρίες που πραγματοποιούν κρουαζιέρες στη Μεσόγειο, συμπεριλαμβάνουν τη Κύπρο στα δρομολόγια τους και πολλά από τα πλοία αγκυροβολούν στο λιμάνι της Λάρνακας.

18.γ.6 Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο κάθε χώρας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη. Ένα καλά κατασκευασμένο και οργανωμένο οδικό δίκτυο συμβάλλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη μίας χώρας. Η ύπαρξη ενός καλού οδικού δικτύου, τόσο από άποψης κατασκευής όσο και από άποψης λειτουργικότητας, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην τουριστική ανάπτυξη της χώρας.

Οι μετακινήσεις των τουριστών, εντός της χώρας, θα πρέπει να είναι όσο πιο άνετες και ασφαλείς γίνεται. Ειδικά για τη Κύπρο που λόγω το μικρών αποστάσεων μεταξύ των πόλεων της Κύπρου, οι μετακινήσεις με το αυτοκίνητο είναι ο μόνος τρόπος. Έτσι, ένα καλά κατασκευασμένο και οργανωμένο οδικό δίκτυο τόσο από άποψη λειτουργικότητας όσο και από άποψη ασφάλειας, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου. Ευτυχώς, οι εκάστοτε κυβερνήσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας έδωσαν και συνεχίζουν να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο οδικό δίκτυο της Κύπρου. Αυτό το αποδεικνύει η ύπαρξη του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων που βασικότερη αρμοδιότητα του είναι η βελτίωση και ανάπτυξη του οδικού δικτύου του νησιού προς όφελος τόσο των κατοίκων όσο και για τους επισκέπτες της Κύπρου.

Το οδικό δίκτυο της Κύπρου βρίσκεται σε πάρα πολύ καλή κατάσταση. Είναι εκτεταμένο, σύγχρονο, ασφαλές και διατηρείται με άριστη κατάσταση. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων με συνεχείς κατασκευαστικά και βελτιωτικά έργα προσπαθεί να δημιουργήσει ένα οδικό δίκτυο εφάμιλλο των ευρωπαϊκών χωρών που να καλύπτει όλες τις ανάγκες αυτών ου το χρησιμοποιούν.

Το οδικό δίκτυο της Κύπρου είναι εξίσου ανεπτυγμένο και σύγχρονο τόσο τις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές. Σε όλες τις αγροτικές περιοχές της Κύπρου και ιδιαίτερα στα ορεινά θέρετρα και στις περιοχές που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον, γίνονται συνεχώς επεκτάσεις και αναβαθμίσεις του οδικού δικτύου για τη καλύτερη διακίνηση και ασφάλεια των ντόπιων και ξένων επισκεπτών. Στις αστικές περιοχές γίνονται επίσης συνεχείς επεκτάσεις και αναβαθμίσεις του οδικού δικτύου τόσο για την καλύτερη και ασφαλέστερη διακίνηση όσο και για την αποσυμφόρηση της κίνησης.

Η Κύπρος συνδέεται μεταξύ της μέσω των αυτοκινητόδρομων ταχείας κυκλοφορίας που ενώνουν όλες τις επαρχίες μεταξύ τους.

Οι αυτοκινητόδρομοι αυτοί που είναι πέντε είναι οι παρακάτω:

- Λευκωσίας – Λεμεσού
- Λευκωσίας – Λάρνακας
- Λεμεσού – Πάφου
- Λεμεσού – Λάρνακας
- Λάρνακας – Αμμοχώστου

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων προσπαθώντας να ανάπτυξη περισσότερο την τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, προσπαθεί μέσω της επέκτασης και αναβάθμισης του οδικού δικτύου σε όλες τις περιοχές της Κύπρου, αστικές και αγροτικές, να προσφέρει καλύτερη, ταχύτερη και ασφαλέστερη διακίνηση στους τουρίστες που επισκέπτονται το νησί μας. Η συμβολή του οδικού δικτύου όσο και των άλλων έργων υποδομής είναι μεγίστης σημασίας για την παραμονή της Κύπρου σαν ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών σε όλους τους τομείς που εμπλέκονται στην εξυπηρέτηση του τουριστικού ρεύματος.

Κεφάλαιο 18

Συνεδριακός τουρισμός στη Κύπρο και το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου

19.1 Γενικά

Η ραγδαία πρόοδος σε επιστημονικές ανακαλύψεις, τεχνολογικά επιτεύγματα και η διεθνοποίηση της επιχειρηματικότητας έχει δημιουργήσει μια τάση για συχνές συναντήσεις μεταξύ ατόμων διαφορετικής εθνικότητας με κοινά ενδιαφέροντα, σε χώρους που τους δίνεται η ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες.¹

Μέσα από αυτό το πλαίσιο δραστηριοτήτων έχουν προκύψει διαφοροποιημένες ανάγκες για μετακινήσεις, που δεν εντάσσονται στη στενότερη έννοια της τουριστικής περιήγησης. Η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία επαναπροσδιορίζεται, αναδεικνύοντας εναλλακτικές μορφές τουρισμού με σημαντικότερη εκείνη του **Επιχειρηματικού Συνεδριακού Τουρισμού**.

Ο συνεδριακός τουρισμός κρατά το μαγικό ραβδί της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος.² Είναι ένα προϊόν που μπορεί να προσφέρει τη μέγιστη αξιοποίηση κάθε ξενοδοχειακού χώρου κατά τη διάρκεια του έτους, προσφέροντας έτσι συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των παραδοσιακών μορφών τουρισμού.

Είναι αποδεδειγμένο ότι ο συνεδριακός τουρισμός αποδίδει κατά κεφαλή το διπλάσιο εισόδημα από το μαζικό τουρισμό. Οι συνέδριοι χαρακτηρίζονται από υψηλό μορφωτικό και εισοδηματικό επίπεδο και έχουν ποικίλα ενδιαφέροντα, ενώ η συνεδριακή δραστηριότητα προσφέρεται 12 μήνες το χρόνο. Παράλληλα δημιουργούνται προοπτικές ανάπτυξης και εκμετάλλευσης ενός πολυδιάστατου τουριστικού προϊόντος (κρουαζιέρες, γκολφ, ναυταθλητισμός, τουρισμός περιπέτειας, γαστρονομικές αναζητήσεις, ιστορικός και αρχαιολογικός τουρισμός), που μπορεί να αξιοποιηθεί με γνώμονα το ποιοτικό τουρισμό, αλλά κυρίως, να γίνει αντικείμενο τουριστικής εκμετάλλευσης σε ετήσια βάση. Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τα στατιστικά δεδομένα του I.C.C.A ο ετήσιος τζίρος του παγκόσμιου συνεδριακού τουρισμού κυμαίνεται στα US\$ 200 δισεκατομμύρια, ενώ με βάση την ίδια πηγή αναμένεται κατά την επόμενη δεκαετία αύξηση των εσόδων παγκόσμιος κατά 39% και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κατά 45%.

19.2 Διακρίσεις συνεδρίων

Τα συνέδρια διακρίνονται ανάλογα με τη διάρκεια, το μέγεθος, την εθνική ή διεθνή συμμετοχή των συνέδρων. Τα συνέδρια σύμφωνα με το γεωγραφικό επίπεδο το οποίο καλύπτουν διακρίνονται σε τοπικά, εθνικά και διεθνή. Ανάλογα με το θέμα που καλύπτουν διακρίνονται σε επιστημονικά, επαγγελματικά, επιχειρηματικά, πολιτικά, κυβερνητικά, αθλητικά κ.α.

Οι κυριότερες διακρίσεις των συνεδρίων είναι οι πιο κάτω:

- Συνέδρια
- Διασκέψεις – Συνδιασκέψεις
- Συσκέψεις
- Φόρουμ (Forum)
- Work Shops
- Meetings (Συναντήσεις)

Ο συνεδριακός τουρισμός αποτελεί μία από τις ήπιες μορφές τουρισμού που σχεδόν όλες οι χώρες που διαθέτουν κάποια τουριστική ανάπτυξη και υποδομή, προσπαθούν να αναπτύξουν λόγω της μεγάλης κερδοφορίας της μορφής αυτή τουρισμού.

Η ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού απαιτεί την ύπαρξη των κατάλληλων προϋποθέσεων πάνω στις οποίες θα στηριχτεί και θα αναπτυχθεί ο συνεδριακός τουρισμός προς όφελος της χώρας. Δε θα πρέπει η κάθε χώρα που θέλει να αναπτύξει την εναλλακτική αυτή μορφή τουρισμού να τη βλέπει σαν μια πρόσκαιρη πηγή εσόδων αλλά σαν μια μακροχρόνια επένδυση που θα συμβάλει στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

19.3 Προϋποθέσεις ανάπτυξης συνεδριακού τουρισμού

Οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω:

- Εύκολη πρόσβαση στη χώρα διεξαγωγής του συνεδρίου
- Ύπαρξη αυτόνομου συνεδριακού και κέντρου και αίθουσες συνεδρίων σε ξενοδοχεία
- Υπάρξει τουριστικής υποδομή
- Ύπαρξη καλού οδικού δικτύου και συγκοινωνιών
- Τηλεπικοινωνίες
- Κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού που θα ασχολείται με το συνεδριακό τουρισμό
- Βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών στα σημεία εισόδου στη χώρα

Η Κύπρος, σαν ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα της Ευρώπης, προσπαθεί να αναπτύξει και τον συνεδριακό τουρισμό. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού έχει θέσει την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στη Κύπρο στη πρώτη θέση των προτεραιοτήτων του. Μαζί με τον συνεδριακό τουρισμό ο ΚΟΤ επιχειρεί να αναπτύξει και άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού όπως τον χειμερινό τουρισμό, τον οικοτουρισμό και τον αγροτουρισμό, ξεφεύγοντας έτσι από τα στενά πλαίσια του μαζικού τουρισμού.

Η Κύπρος δικαιούται να πάρει το μερίδιό της από τη παγκόσμια συνεδριακή αγορά, μίας και πλήρη όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού.

Η Κύπρος μέσω του ΚΟΤ αλλά και του ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της για περαιτέρω ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού. Η Κύπρος θα πρέπει να αναπτύξει τη μορφή αυτή τουρισμού γιατί η συνεδριακή δραστηριότητα προσφέρεται για δωδεκάμηνο τουρισμό που θα συμβάλει στη μείωση της εποχικότητας. Η Κύπρος άρχισε δειλά – δειλά να κάνει τα πρώτα βήματα της στο τομέα του συνεδριακού τουρισμού μετά τη κατασκευή του Διεθνές Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου το 1988. Το Δ.Σ.Κ.Κ ακόμα και σήμερα θεωρείται το καλύτερο και μεγαλύτερο συνεδριακό κέντρο στη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Επίσης, μεγάλη είναι και η συμβολή των ξενοδοχειακών μονάδων στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού. Σχεδόν όλες οι ξενοδοχειακές μονάδες 5 και 4 αστέρων διαθέτουν διαφόρων μεγεθών αίθουσες συνεδρίων στις οποίες πραγματοποιούνται συνέδρια, σεμινάρια, συσκέψεις, συναντήσεις, συμπόσια κτλ. Όμως η υπάρχουσα υποδομή δεν είναι ικανοποιητική για τη περαιτέρω ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στη Κύπρο. Επιβάλλεται η κατασκευή ενός ακόμα συνεδριακού κέντρου, μεγαλύτερο και πιο σύγχρονο, που να μπορεί να φιλοξενεί μεγάλα παγκόσμια συνέδρια.

19.4 Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου (Δ.Σ.Κ.Κ)

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου αποτελεί το μοναδικό αυτόνομο συνεδριακό κέντρο του νησιού. Κτίστηκε το 1988, σε μία από τις ομορφότερες περιοχές της Λευκωσίας, αποτελεί ιδανικό μέρος διεξαγωγής κάθε μορφής συνεδρίων. Η Λευκωσία σαν η πρωτεύουσα της Κύπρου και το οικονομικό και πολιτικό κέντρο της, προσφέρεται για τη διοργάνωση συνεδρίων. Η τουριστικής και ξενοδοχειακή της υποδομή είναι πολύ ικανοποιητική για την εξυπηρέτηση των συνέδρων και επιπλέον προσφέρει όλες τις διευκολύνσεις μία σύγχρονης πόλης που όμως διατηρεί το παραδοσιακό και ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου υπάγεται στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, διατηρώντας ωστόσο την αυτονομία του διοικούμενο από ανεξάρτητο Διοικητικό Συμβούλιο.

Χάριν στην άριστη κατασκευή του και τον λειτουργικό σχεδιασμό του, μπορεί να φιλοξενήσει διάφορα συνέδρια, σεμινάρια, εκθέσεις, επιδείξεις μόδας, παρουσιάσεις προϊόντων, συμπόσια και διασκέψεις τύπου.

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου συνδυάζει τη τελευταία τεχνολογία στις υπηρεσίες που προσφέρει με την άμεση και ποιοτική εξυπηρέτηση. Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου είναι άρτια εξοπλισμένο ώστε να είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις ανάγκες και του πιο απαιτητικού συνεδρίου.

Έχοντας ένα επιβλητικό αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, σαν κύριο χαρακτηριστικό του, ανοίγει τις πύλες του με ένα εντυπωσιακό και ζεστό καλωσόρισμα. Η κομψότητα της διακόσμησης και η έμφαση στις λεπτομέρειες των συνεδριακών χώρων και των άλλων χώρων συνδυάζεται αρμονικά με τη λειτουργικότητα τους και δημιουργούν μία αίσθηση άνεσης και πολυτέλειας.

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου είναι το μεγαλύτερο και πιο άρτια εξοπλισμένο συνεδριακό κέντρο στη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

19.5 Οι χώροι του Συνεδριακού Κέντρου

Entrance Hall

Ο χώρος εισόδου στο συνεδριακό κέντρο με τη πρώτη ματιά αντικατοπτρίζει την πρωτοτυπία ολόκληρου του συνεδριακού κέντρου. Στο σαλόνι εισόδου του συνεδριακού κέντρου, οι υπεύθυνοι έχουν στην διάθεση των συνέδρων ή οποιοδήποτε άλλων χρησιμοποιούν το συνεδριακό κέντρο, όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες όπως τραπεζικές υπηρεσίες, ταξιδιωτικές υπηρεσίες, γραμματειακές υπηρεσίες, ειδικές διευκολύνσεις και χώρους για το γραμματειακό τμήμα του συνεδρίου ή οποιοδήποτε άλλου γεγονότος.

Φυσικά το Entrance Hall δε προορίζεται μόνο για λόγους υποδοχής όσων χρησιμοποιούν το συνεδριακό κέντρο. Η μεγάλη έκταση χώρου που καταλαμβάνει και ο συνδυασμός της απλότητας και της κομψότητας, προσφέρει τις δυνατότητες για χρήση του χώρου αυτού και για άλλες περιπτώσεις. Το Entrance Hall μπορεί να χρησιμοποιηθεί για reception events μέχρι 900 άτομα, προσφέροντας ένα συνδυασμό κομψότητας και λειτουργικότητας. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί σαν εκθεσιακός χώρος, στον οποίο μπορούν να διεξαχθούν καλά οργανωμένες και αποτελεσματικές εκθέσεις σε ένα κομψό περιβάλλον.

Friendship Hall

Ο χώρος του Friendship Hall είναι ο κύριος χώρος στον οποίο τα συνέδρια λαμβάνουν χώρα με επιτυχία λόγω της δυναμικής και άψογης οργάνωσης του. Ανάμεσα στα κύρια γνωρίσματα του χώρου αυτού είναι η τεχνολογική τελειότητα και η γρήγορη αναδιαμόρφωση του χώρου ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε συνεδρίου. Ο χώρος αυτός διακρίνεται για τον εντυπωσιακό σχεδιασμό και διακόσμηση του, στην ευκολία χρήσης τους και στην ιδανικότητα των υπηρεσιών που προσφέρει.

Το Friendship Hall μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο για διεξαγωγή συνεδρίων αλλά και reception events μέχρι 1500 άτομα και για συμπόσια (Banquets) μέχρι 800 άτομα. Επίσης μπορεί εύκολα να μετασχηματιστεί σε ένα εξαιρετικό εκθεσιακό χώρο, μοναδικό σε όλη τη Κύπρο.

Το Friendship Hall μπορεί να φιλοξενήσει 1200 συνέδρου σε αμφιθεατρική διάταξη της αίθουσας και 800 συνέδρων σε διάταξη της αίθουσας τύπου classroom.

Η Friendship Hall παρέχει άριστο οπτικοακουστικό εξοπλισμό που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία ενός συνεδρίου. Ενδεικτικά αναφέρουμε την παροχή μεταφραστικών μηχανημάτων 7 γλωσσών, ασύρματους projectors, τηλεοράσεις και βίντεο, 7 υποδοχές προβολής για κάμερες, 6 υποδοχές για εγκατάσταση ραδιοφώνων και 6 υποδοχές για έλεγχο του ήχου. Εγκαταστάσεις και εξοπλισμό για χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, μικροφωνικές εγκαταστάσεις, οθόνες προβολής και συστήματα επικοινωνίας – τηλεφωνικές εγκαταστάσεις ενσύρματες και ασύρματες. Το Friendship Hall είναι κατάλληλα σχεδιασμένο και επενδυμένο με τα κατάλληλα υλικά ώστε να εξασφαλίζεται άριστη ακουστική. Στην αίθουσα υπάρχει και μεγάλο βόθρο που χωράει μέχρι 40 άτομα.

Όταν οι διοργανωτές ενός συνεδρίου απαιτούν μικρότερο χώρο ή περισσότερες αίθουσες συνεδρίων μικρότερου μεγέθους, τότε το Friendship Hall μπορεί να χωριστεί μέχρι σε τέσσερις μικρότερες αίθουσες παρέχοντας ακριβώς τις ίδιες υπηρεσίες.

The Amphitheatre

Ο χώρος του Amphitheatre είναι ιδανικός για φιλοξενία συνεδρίων μέχρι 150 ατόμων. Εξοπλισμένος με προσωπικές μικροφωνικές εγκαταστάσεις και τη τελευταία λέξη της οπτικοακουστικής τεχνολογίας για τη στήριξη των συνεδρίων, μπορεί να διαρρυθμιστεί ανάλογα με τις ανάγκες των συνέδρων και προσφέρει όλες εκείνες τις υπηρεσίες και διευκολύνσεις για τη διοργάνωση το κάθε γεγονόςτος.

Το Amphitheatre διαθέτει ασύρματα μεταφραστικά μηχανήματα 5 γλωσσών. Οι εργασίες του συνεδρίου από μπορεί να παρακολουθείται και από το Friendship Hall με τη βοήθεια δύο T.V monitors κάνοντας έτσι το Amphitheatre επέκταση του Friendship Hall, προσφέροντας άπειρες επιλογές στους συνέδρους.

Τρεις μικρότερες αίθουσες (Syndicate A,B,C) χωρητικότητας από 20 μέχρι 70 άτομα, ένα ειδικό δωμάτιο κινηματογραφικής προβολής καθώς και αριθμός γραφείων για το γραμματειακό τμήμα των συνεδρίων, συμπληρώνουν την εικόνα μίας άψογης υπηρεσίας.

Media Center

Το Media Center ή καλύτερα το κέντρο τύπου βρίσκεται δίπλα από την αίθουσα Amphitheatre, δίνει την ευκαιρία στους δημοσιογράφους και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να καλύπτουν τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στο συνεδριακό κέντρο με όλες τις αναγκαίες υπηρεσίες και διευκολύνσεις στη διάθεσή τους. Το χώρο το κέντρου τύπου μπορούν να εγκατασταθούν μηχανήματα fax, telefax, τηλεφωνα και ηλεκτρονική υπολογιστές καθώς και δακτυλογράφοι ώστε να είναι χρήσιμα για τον κάθε δημοσιογράφο. Το κέντρο τύπου του συνεδριακού κέντρου είναι εξοπλισμένο με όλες τις απαραίτητες ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις για

απευθείας κάλυψη των γεγονότων από τους δημοσιογράφους. Η υπηρεσία δορυφορικής λήψης συμπληρώνει την εικόνα των διαθέσιμων υπηρεσιών και διευκολύνσεων. Ακόμα, μικρότερα δωμάτια στο χώρο του κέντρου τύπου μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξεχωριστά από διάφορα ειδησιογραφικά πρακτορεία. Το κέντρο τύπου δίνει την ευκαιρία στους δημοσιογράφους και τους εργαζόμενους στα ΜΜΕ να χαλαρώνουν στην άνετη καφετέρια που βρίσκεται στο χώρο του κέντρου τύπου.

V.I.P Lounge

Στο συνεδριακό κέντρο υπάρχει μία ειδική αίθουσα για όλες τις V.I.P προσωπικότητες που επισκέπτονται το συνεδριακό κέντρο για τον οποιοδήποτε λόγο. Οι υπεύθυνοι του συνεδριακού κέντρου κατανόησαν την ανάγκη για την ύπαρξη αυτού του χώρου υποδοχής των εξαιχουσών προσωπικοτήτων, δημιούργησαν το V.I.P Lounge σε μια προσπάθεια για παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους ξεχωριστούς καλεσμένους των διοργανωτών συνεδρίων ή οποιουδήποτε άλλου γεγονότος.

Το V.I.P Lounge προσφέρει άνεση και μία ατμόσφαιρα χαλάρωσης σε ένα ιδιωτικό χώρο ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και εμπιστευτικότητα των καλεσμένων. Με μία καφετέρια και ένα μπαρ που προσφέρει ότι ζητήσει ο πελάτης, συμπληρώνεται η εικόνα χαλάρωσης και ανάπαυσης μετά από κάποιο συνέδριο ή άλλο γεγονός.

Το V.I.P Lounge που είναι χωρητικότητας 90 ατόμων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν χώρος ανάπαυσης, σαν χώρος πραγματοποίησης ιδιωτικών συναντήσεων ή σαν χώρος αναμονής.

Cafeteria

Η καφετέρια του συνεδριακού κέντρου βρίσκεται στο αριστερό πέταλο του κτηρίου, γίνεται χώρος ανάπαυσης για τον επισκέπτη του συνεδριακού κέντρου. Το καλοκαίρι η καφετέρια λειτουργεί στον υπαίθριο χώρο του κέντρου, γύρω από την πισίνα. Το μοναδικό της στυλ προσφέρει μια ατμόσφαιρα χαλάρωσης σε όλους τους καλεσμένους. Οι καλεσμένοι μπορούν να απολαύσουν ευχάριστες γαστρονομικές εκπλήξεις στη καφετέρια του κέντρου.

Η καφετέρια προσφέρει επίσης υπηρεσία catering ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις κάθε συνεδρίου. Η υπηρεσία catering λαμβάνοντας υπόψη τις προτιμήσεις κάθε διοργανωτή συνεδρίου, συνθέτει το κατάλληλο μενού από κρύα σνακ μέχρι πλούσια μπουφέ που θα ανταποκρίνεται στο στυλ που κάθε συνεδρίου.

19.6 Εμπειρία – Γνώση – Εξυπηρέτηση

Αυτό το τρίπτυχο της επιτυχίας του Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου. Το τρίπτυχο αυτό αποτελεί εγγύηση και ασφάλεια για ένα επιτυχημένο συνέδριο. Οι διοκούντες του συνεδριακού κέντρου βασίζονται σε αυτό το τρίπτυχο που τους έχει καθιερώσει στο χώρο των συνεδρίων.

Διαμέσου των χρόνων, της εμπειρίας, της γνώσης και της εξυπηρέτησης, το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου έχει καθιερωθεί σαν πρωτοπόρος και ηγέτης των χώρων των συνεδρίων στη Κύπρο και έχει συμβάλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στο νησί. Με συνεχείς επενδύσεις τόσο σε εξοπλισμό όσο και σε επαγγελματικό προσωπικό, το Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου βρίσκεται πάντα ένα βήμα μπροστά στη διοργάνωση συνεδρίων.

- ✓ Κάθε συνέδριο στο Συνεδριακό κέντρο Κύπρου απολαμβάνει τη προσωπική και ζεστή εξυπηρέτηση από την ομάδα των ειδικών επαγγελματιών του κέντρου. Η ομάδα αυτή είναι πάντα πρόθυμη να εξυπηρετήσει και να

- βοηθήσει ώστε η διεξαγωγή του συνεδρίου να είναι άψογη από την αρχή μέχρι το τέλος.
- ✓ Το Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου έχει τη δυνατότητα και την ευελιξία να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε συνεδρίου ώστε να προσφέρει ένα συνέδριο ακριβώς όπως το επιθυμεί ο διοργανωτής του.
 - ✓ Ο επαγγελματισμός και η εμπειρία του αφοσιωμένου προσωπικού του Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου του έχει δώσει την ευκαιρία να φιλοξενήσει με επιτυχία πολλά σημαντικά συνέδρια στο παρελθόν και να προσβλέπει σε ακόμη περισσότερα στο μέλλον.

19.7 Συνεδριακή υποδομή Ξενοδοχειακών μονάδων

Πέραν από το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου, μεγάλη συνεισφορά στο τομέα των συνεδρίων και στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στη Κύπρο έχουν και οι ξενοδοχειακές μονάδες του νησιού. Όλες σχεδόν οι ξενοδοχειακές μονάδες 5 και 4 αστέρων διαθέτουν αίθουσες συνεδρίων, διαφόρων μεγεθών, στις οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν μεγάλα και σημαντικά συνέδρια, συναντήσεις, διασκέψεις, φόρουμ κτλ. Η συνεισφορά στο τομέα του συνεδριακού τουρισμού κρίνεται ιδιαίτερος σημαντική γιατί στον ίδιο χώρο διεξαγωγής του συνεδρίου μπορούν να διαμένουν και οι σύνεδροι, κάτι που είναι πολύ εξυπηρετικό για αυτού, γλιτώνοντας έτσι τις άσκοπες μετακινήσεις μιας και ο χρόνος τους είναι πολύτιμος. Οι ξενοδοχειακές μονάδες αντιλαμβανόμενες τις ευεργετικές επιπτώσεις των συνεδρίων, στον οικονομικό κυρίως τομέα αλλά και στο τομέα της φήμης και του κύρους, προσπαθούν να προσελκύσουν όσο το δυνατόν περισσότερα συνέδρια. Έτσι, προσπαθούν να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε συνδυασμό με τη άριστη εξυπηρέτηση, εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας και μια όσο το δυνατόν πιο ευχάριστη παραμονή. Το προσωπικό που ασχολείται με τα συνέδρια στις ξενοδοχειακές μονάδες είναι πλήρως καταρτισμένο και εξειδικευμένο με το αντικείμενο των συνεδρίων και είναι έτοιμο να παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια και εξυπηρέτηση από την αρχή μέχρι το τέλος του συνεδρίου ώστε αυτό να στεφθεί με απόλυτη επιτυχία. Παρακάτω παρατίθενται οι ξενοδοχειακές μονάδες σε όλες τις πόλεις της Κύπρου που διαθέτουν αίθουσες συνεδρίων και σε αυτές πραγματοποιούνται συνέδρια διαφόρων μεγεθών.

Λευκωσία

- ❖ Cyprus Hilton Hotel ***** 14 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 1600 ατόμων
- ❖ Cyprus Hilton Park Hotel **** 6 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 940 ατόμων
- ❖ Holiday Inn Nicosia **** 6 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 900 ατόμων
- ❖ Cleopatra Hotel *** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 230 ατόμων
- ❖ Yorki A class 5 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 90 ατόμων

Λεμεσός

- ❖ Amathus Beach Hotel ***** 6 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 520 ατόμων
- ❖ Louis Apollonia Beach Hotel ***** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 420 ατόμων
- ❖ Four Seasons Hotel ***** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 600 ατόμων
- ❖ Hawaii Grand Hotel & Resort ***** 7 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 820 ατόμων
- ❖ Le Méridien Limassol Spa & Resort ***** 6 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 700 ατόμων
- ❖ St. Raphael Hotel ***** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 250 ατόμων
- ❖ Ajax Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 210 ατόμων
- ❖ Atlantica Bay Hotel **** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 110 ατόμων
- ❖ Holiday Inn Limassol **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 310 ατόμων
- ❖ Curium Palace Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 120 ατόμων
- ❖ Elias Beach Hotel & Country Club **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 160 ατόμων
- ❖ Marathon Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 120 ατόμων
- ❖ Mediterranean Beach Hotel **** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 340 ατόμων
- ❖ Poseidonia Beach Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 140 ατόμων
- ❖ L'onda Beach Hotel Apartments class Deluxe 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 125 ατόμων
- ❖ Columbia Beach hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 110 ατόμων

Πάφος

- ❖ Annabelle Hotel ***** 6 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 580 ατόμων
- ❖ Azia Beach Hotel ***** 5 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 1120 ατόμων
- ❖ Anassa ***** 5 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 800 ατόμων
- ❖ Coral Beach Hotel & Resort ***** 15 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 1900 ατόμων
- ❖ Paphos Amathus Beach Hotel ***** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 410 ατόμων
- ❖ Venus Beach Hotel ***** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 330 ατόμων

- ❖ Alexander the Great Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 345 ατόμων
- ❖ Aloe Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 110 ατόμων
- ❖ Almyra Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 295 ατόμων
- ❖ Cypria Maris Hotel **** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 425 ατόμων
- ❖ Louis Imperial Beach Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 125 ατόμων
- ❖ Louis Ledra Beach Hotel **** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 560 ατόμων
- ❖ St. George Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 235 ατόμων
- ❖ The Pioneer Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 300 ατόμων
- ❖ Louis Phaethon Beach Hotel *** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 400 ατόμων

Λάρνακα

- ❖ Golden Bay Hotel ***** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 390 ατόμων
- ❖ Lordos Beach Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 260 ατόμων
- ❖ Palm Beach Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 100 ατόμων
- ❖ Louis Princess Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 250 ατόμων
- ❖ Sandy Beach Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 210 ατόμων
- ❖ Sun Hall Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 190 ατόμων
- ❖ Beau Rivage Hotel *** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 120 ατόμων
- ❖ Henipa Hotel *** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 115 ατόμων

Παράλιμπι – Πρωταράς

- ❖ Grecian Park Hotel ***** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 380 ατόμων
- ❖ Costantinos the Great Beach ***** 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 570 ατόμων
- ❖ Capo Bay Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 180 ατόμων
- ❖ Golden Coast Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 230 ατόμων
- ❖ Iliada Beach Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 90 ατόμων
- ❖ Sunrise Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 260 ατόμων

- ❖ Cavo Maris Beach Hotel **** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 180 ατόμων
- ❖ Louis Nausica Beach A class 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 310 ατόμων

Αγία Νάπα

- ❖ Aeneas Hotel ***** 5 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 540 ατόμων
- ❖ Grecian Bay Hotel ***** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 240 ατόμων
- ❖ Alion Beach Hotel ***** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 180 ατόμων
- ❖ Adams Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 220 ατόμων
- ❖ Dome Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 100 ατόμων
- ❖ Nissi Beach Hotel **** 3 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 275 ατόμων
- ❖ Olympic Napa Hotel **** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 90 ατόμων
- ❖ Naria Star Hotel *** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 80 ατόμων
- ❖ Sunwing Sandy Bay Village A class 4 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 300 ατόμων

Ορεινά Θέρετρα

Αγρός

- ❖ Rodon Hotel *** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 120 ατόμων

Πλάτρεις

- ❖ Forest Park Hotel **** 5 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 290 ατόμων
- ❖ Pendeli Hotel *** 2 αίθουσες συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 120 ατόμων

Πεδουλάς

- ❖ The Churchill Pinewood Valley Hotel *** 1 αίθουσα συνεδρίων Συνολικής Δυναμικότητας 100 ατόμων

- 1.Οργάνωση Συνεδρίων, Σπηλιόπουλος Ιωάννης, Πάτρα 2001
- 2.Οργάνωση Συνεδρίων, Σπηλιόπουλος Ιωάννης, Πάτρα 2001

Κεφάλαιο 20

Κρουαζιέρες

20.1 Εισαγωγή

Η Κύπρος όπως αναφέραμε και σε προηγούμενα κεφάλαια αποτελεί κομβικό σημείο μεταξύ τριών ηπείρων – της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Η Κύπρος βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τα Ελληνικά νησιά του Αιγαίου Πελάγους, τους Αγίους Τόπους στο Ισραήλ, στην Αίγυπτο με τον τεράστιο και λαμπρό πολιτισμό και τους αρχαιολογικούς χώρους που παρουσιάζουν εξαιρετικό τουριστικό ενδιαφέρον, τη Συρία και τον Λίβανο και γενικά σε όλη τη Μεσόγειο θάλασσα, αποτελεί ιδανικό μέρος για αφητηρία κρουαζιέρων προς όλους αυτούς τους προορισμούς.

Οι κρουαζιέρες αποτελούν ένα πολύ δημοφιλές είδος διακοπών. Οι διακοπές **εν πλω** ξεχωρίζουν από κάθε άλλο είδος διακοπών και χαρίζουν στους ταξιδιώτες την γοητεία της θάλασσα σε ένα άνετο και πολυτελές κρουαζιερόπλοιο μαζί με την επίσκεψη σε μία άλλη χώρα, που η αλλαγή περιβάλλοντος αναζωογονεί τον άνθρωπο και έχει ευεργετικές επιπτώσεις τόσο στη ψυχική όσο και στη σωματική κατάσταση του ανθρώπου. Σήμερα πλέον, πολλοί άνθρωποι πραγματοποιούν κρουαζιέρες μόνο και μόνο για την απόλαυση της άνεσης, του ευχάριστου περιβάλλοντος που προσφέρει το κρουαζιερόπλοιο και της αλλαγής παραστάσεων που ξεκουράζουν τον άνθρωπο από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. Η απόλαυση και η γοητεία που προσφέρει μία κρουαζιέρα αποτελεί ένα ισχυρότατο κίνητρο για το κοινό σε τόσο μεγάλο βαθμό που ο προορισμός και η επίσκεψη σε μία άλλη χώρα παίζουν δευτερεύοντα ρόλο στην απόφαση του κοινού για τη πραγματοποίησης μιας κρουαζιέρας.

Οι κρουαζιέρες όπως αναφέραμε και πιο πριν αποτελούν ένα από τα δημοφιλέστερα είδη διακοπών. Η Κύπρος αποτελεί ιδανικό τόπο αφητηρίας κρουαζιέρων και δεν θα μπορούσε οι κρουαζιέρες να μην αποτελούν ίσως το δημοφιλέστερο είδος διακοπών μεταξύ των Κύπριων, τόσο για την μαγευτική εμπειρία που προσφέρει μία κρουαζιέρα, όσο και για το τουριστικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι προορισμοί των κρουαζιέρων που βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση από τη Κύπρο.

Οι κρουαζιέρες που ξεκινούν από τη Κύπρο και έχουν προορισμό τη Ρόδο, τον Λίβανο, τη Συρία, τους Αγίους Τόπους και την Αίγυπτο αποτελούν ιδανικές αποδράσεις για το Σαββατοκύριακο. Αυτές οι κρουαζιέρες αποτελούν το δημοφιλέστερο είδος κρουαζιέρων μεταξύ των Κυπρίων μιας και τα κρουαζιερόπλοια αναχωρούν από τη Κύπρο την Παρασκευή και επιστρέφουν τη Κυριακή ή το πρωί της Δευτέρας. Έτσι, οι Κύπριοι έχουν την ευκαιρία να αποδράσουν το Σαββατοκύριακο και να ανανεωθούν σε μία μίνι απόδραση από τη καθημερινή ρουτίνα και τα προβλήματα της.

Η μαγεία των διακοπών **εν πλω** στη περιοχή της Μεσογείου και η καταλληλότητα της Κύπρου για πραγματοποίηση κρουαζιέρων σε διάφορους προορισμούς της Μεσογείου δεν εκτιμάται μόνο από τους Κύπριους αλλά και από τους ξένους επισκέπτες. Πολλοί από τους ξένους επισκέπτες που έρχονται στη Κύπρο για διακοπές, το θεωρούν αδιανόητο να μην αρπάξουν την ευκαιρία για τη πραγματοποίηση μιας κρουαζιέρας στους διάφορους προορισμούς που προσφέρουν τα κυπριακά κρουαζιερόπλοια.

Την ιδανική τοποθεσία της Κύπρου για πραγματοποίηση κρουαζιέρων στη Μεσόγειο και την μαγεία που προσφέρει μία κρουαζιέρα στα γαλάζια νερά της Μεσογείου, εκτίμησαν οι ξένοι Τουριστικοί Πράκτορες και χρησιμοποιούν τις κρουαζιέρες για να εμπλουτίσουν και να κάνουν πιο δελεαστικά τα τουριστικά τους πακέτα για τη Κύπρο.

Οι μεγάλοι Τουριστικοί Πράκτορες όπως: η TUI, η NECKERMANN, η THOMSON, η FIRST CHOISE, η OLYMPIC HOLIDAYS, η NATALIE TOURS, η LTUR κ.α μέσα στα τουριστικά πακέτα που προσφέρουν για τη Κύπρο, εμπερικλείουν και μία κρουαζιέρα, συνήθως 3ήμερη, και τα συγκεκριμένα τουριστικά πακέτα σημειώνουν μεγάλη επιτυχία για τους λόγους που αναφέραμε και πιο πάνω.

Η τοποθεσία της Κύπρου και η μαγεία που προσφέρει μία κρουαζιέρα, αυξάνουν συνεχώς τη ζήτηση και αποτελεί μία πολύ σημαντική πηγή εσόδων τόσο για τους εφοπλιστές, όσο και για το ίδιο το κράτος και τους Τουριστικούς Πράκτορες. Η μεγάλη κερδοφορία των κρουαζιέρων εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τη πολιτεία και τους εφοπλιστές και με συντονισμένες ενέργειες προχώρησαν στην κατάλληλη υποδομή και στην αναβάθμιση των κρουαζιερόπλοιων και των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Σήμερα με τη συμβολή κατά κύριο λόγο των Κύπριων εφοπλιστών που συνέβαλαν τα μέγιστα στην αναβάθμιση της επιβατικής ναυτιλίας με την αγορά καινούργιων και σύγχρονων κρουαζιερόπλοιων καθώς και με την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν με βάση τα πρότυπα του ISO, της στρατηγικής εξυπηρέτησης που βάζει τον πελάτη πάνω από όλα και της καλύτερης εκπαίδευσης του προσωπικού και των διευθυντικών στελεχών και με την πολιτεία και τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού να έρχονται αρωγοί και να βοηθούν και να υποστηρίζουν τις προσπάθειες των εφοπλιστών, κατέστησαν τις κρουαζιέρες μία από τις πιο κερδοφόρες μορφές τουρισμού για τη Κύπρο.

Οι κρουαζιέρες αποτελούν πέραν από το μαγευτικότερο είδος διακοπών, είναι και από τα ακριβότερα είδη διακοπών λόγω των ανέσεων που προσφέρουν τα σύγχρονα κρουαζιερόπλοια και της μεγάλης πολυτέλειας και τους κύρους που προσφέρουν οι κρουαζιέρες. Μία κρουαζιέρα στη Μεσόγειο ή στα Ελληνικά νησιά προσφέρει πολυτέλεια και κύρος που όμως πληρώνονται. Έτσι, οι άνθρωποι που αποφασίζουν να πραγματοποιήσουν κρουαζιέρες είναι αποφασισμένοι να ξοδέψουν για τις διακοπές που γι' αυτό και οι κρουαζιέρες είναι τόσο κερδοφόρες.

20.2 Οι εταιρίες κρουαζιέρων

Στη Κύπρο δραστηριοποιούνται στο χώρο των κρουαζιέρων τέσσερις μεγάλες εταιρίες. Οι τέσσερις αυτές εταιρίες κρουαζιέρων πραγματοποιούν κρουαζιέρες στη Μεσόγειο και στη Μέση Ανατολή, εκτός από μία που πραγματοποιεί κρουαζιέρες στην Αμερική, Αφρική, στη Βαλτική και Μαύρη Θάλασσα. Και οι τέσσερις αυτές εταιρίες ανήκουν σε Κύπριους εφοπλιστές.

20.2.1 Louis Cruise Lines

Η μεγαλύτερη εταιρία κρουαζιέρων είναι η **LOUIS CRUISE LINES**. Η εταιρία Louis Cruise Lines είναι ήταν η πρώτη εταιρία που ασχολήθηκε επαγγελματικά με τις κρουαζιέρες και πρόσδωσε άλλο νόημα στις κρουαζιέρες. Η εταιρία Louis Cruise Lines είναι η μεγαλύτερη εταιρία κρουαζιέρων στη Μεσόγειο και μία από τις μεγαλύτερες στο κόσμο. Η Louis Cruise Lines ανήκει στον Οργανισμό LOUIS, τον μεγαλύτερο τουριστικό οργανισμό της Κύπρου που ιδρύθηκε το 1938. Η εταιρία Louis Cruise Lines είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Η Louis Cruise Lines ξεκίνησε τις εργασίες της στις αρχές της δεκαετίας του '80, αναβαθμίζοντας τις κρουαζιέρες, με καινούργια κρουαζιερόπλοια, προσφέροντας νέες υπηρεσίες, πολυτέλεια και άνεση που ικανοποιούσαν και τον πιο απαιτητικό πελάτη. Από τότε στη Κύπρο, η κρουαζιέρα είναι ταυτισμένη με το όνομα της Louis Cruise Lines.

Η Louis Cruise Lines αναβαθμίζει και επεκτείνει τον στόλο της συνεχώς, με σκοπό την καλύτερευση της ποιότητας και της καλύτερης εξυπηρέτησης των πελατών της

που τόσα χρόνια δείχνουν τη προτίμηση τους και την εμπιστοσύνη τους στο όνομα της Louis Cruise Lines.

Η εταιρία Louis Cruise Lines διαθέτει εννέα κρουαζιερόπλοια, τα οκτώ από τα οποία έτυχαν ανακαίνισης το 2003, προσφέροντας μεγαλύτερη άνεση και εξαιρετικής ποιότητας υπηρεσίες, ενώ το **Thomson Spirit** αγοράσθηκε το 2003 και πραγματοποίησε το παρθενικό του ταξίδι τον Απρίλιο στα Ελληνικά νησιά. Έτσι ο στόλος της Louis Cruise Lines περιλαμβάνει τα εξής κρουαζιερόπλοια:

▪ M/S Thomson Spirit	χωρητικότητας 1500 επιβατών
▪ M/S Ausonia	χωρητικότητας 620 επιβατών
▪ M/S Princesa Marissa	χωρητικότητας 853 επιβατών
▪ S/S Emerald	χωρητικότητας 1153 επιβατών
▪ M/S Sapphire	χωρητικότητας 650 επιβατών
▪ M/S Princesa Cypria	χωρητικότητας 733 επιβατών
▪ M/S Calypso	χωρητικότητας 596 επιβατών
▪ M/S Serenade	χωρητικότητας 739 επιβατών
▪ M/S Princesa Victoria	χωρητικότητας 750 επιβατών

Τα κρουαζιερόπλοια της Louis Cruise Lines πραγματοποιούν κρουαζιέρες κάθε εβδομάδα, στα Ελληνικά νησιά του Αιγαίου Πελάγους διάρκειας επτά(7), πέντε(5) και τριών(3) ημερών. Επίσης κρουαζιέρες διάρκειας τριών(3) ημερών στην Αίγυπτο, Λίβανο και Συρία. Πριν από την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, από τους δημοφιλέστερους προορισμούς των Κυπρίων και των ξένων επισκεπτών ήταν οι Άγιοι Τόποι. Όμως μετά το τρομοκρατικό κτύπημα στην Νέα Υόρκη, την επιδείνωση των σχέσεων Ισραηλινών και Παλαιστινίων, το πόλεμο στο Αφγανιστάν και το 2003 τον πόλεμο στο Ιράκ, η Louis Cruise Lines σταμάτησε τις κρουαζιέρες στους Αγίους Τόπους για καθαρά λόγους ασφαλείας.

Η Louis Cruise Lines έχει σαν έδρα της το λιμάνι της Λεμεσού, στο οποίο διαθέτει και καταστήματα αδασμολόγητων ειδών όπως επίσης και στα κρουαζιερόπλοια.

Η Louis Cruise Lines δίνει μεγάλη έμφαση στην ενδυνάμωση και στη διασφάλιση της δημοτικότητας της και της ανταγωνιστικότητας της διαμέσου της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και στη άψογη εξυπηρέτηση των πελατών της.

20.2.2 Royal Olympic Cruises

Η Louis Cruise Lines διαθέτει και μία θυγατρική εταιρία κρουαζιερόπλοιων, την **ROYAL OLYMPIC CRUISES**. Η Royal Olympic Cruises είναι η μεγαλύτερη εταιρία κρουαζιέρων που πραγματοποιεί κρουαζιέρες σε όλο τον κόσμο. Η Royal Olympic Cruises διαθέτει επτά υπερσύγχρονα κρουαζιερόπλοια και έχει σαν βασική της έδρα το λιμάνι του Πειραιά στην Ελλάδα. Τα κρουαζιερόπλοια της Royal Olympic Cruises οργάνουν όλες τις θάλασσες του κόσμου, προσφέροντας αξέχαστες κρουαζιέρες στους πελάτες της. Η Royal Olympic Cruises και η Louis Cruise Lines αποτελούν την μεγαλύτερη εταιρία κρουαζιέρων στην Ευρώπη και μία από τις μεγαλύτερες στο κόσμο.

Τα κρουαζιερόπλοια της Η Royal Olympic Cruises είναι υπερσύγχρονα, διαθέτουν όλες τις σύγχρονες ανέσεις, είναι εξοπλισμένα με τα τελειότερα μέσα ασφαλείας και η πολυτέλεια τους είναι πέραν από κάθε φαντασία.

Η Royal Olympic Cruises διαθέτει τα εξής κρουαζιερόπλοια:

- **Olympia Explorer**
- **Olympia Voyager**

- **Stella Solaris**
- **Triton**
- **Olympia Countess**
- **World Renaissance**
- **Odysseus**

Τα κρουαζιερόπλοια της Royal Olympic Cruises πραγματοποιούν μαγευτικές κρουαζιέρες στη Νότια Αφρική, στη εξωτική Λατινική Αμερική, στη κεντρική Αμερική, στη Χαβάη, στην μαγευτική Καραϊβική, στην Μεσόγειο, στη Βαλτική και τη Μαύρη θάλασσα.

Η Royal Olympic Cruises σαν μέλος του Οργανισμού LOUIS προσφέρει την αξιοπιστία και την ποιότητα ενός τουριστικού κολοσσού που ειδικεύεται στις κρουαζιέρες.

Η Royal Olympic Cruises, σαν έμπρακτη απόδειξη της συνεισφοράς της Κύπρου στους Ολυμπιακού Αγώνες το 2004 στην Αθήνα, πρόσφερε μερικά από τα υπερπολυτελή κρουαζιερόπλοια της στην Ολυμπιακή Επιτροπή για την φιλοξενία σημαντικών προσωπικοτήτων κατά τη διάρκεια των αγώνων.

20.2.3 Salamis Cruise Lines

Μετά τη Louis Cruise Lines και τη Royal Olympic Cruises, η μεγαλύτερη κυπριακή εταιρία κρουαζιέρων είναι η **SALAMIS CRUISE LINES**, μέλος του τουριστικού ομίλου Salamis. Ο τουριστικός οργανισμός Salamis αποτελεί ένα από τους μεγαλύτερους τουριστικούς οργανισμούς στη Κύπρο, ίσως το μεγαλύτερο μετά τον τουριστικό οργανισμό Louis.

Ο τουριστικός οργανισμός Salamis ανάμεσα στις άλλες τουριστικές του δραστηριότητες, τα τελευταία 10 χρόνια άρχισε να δραστηριοποιείται στο χώρο της κρουαζιέρας με μεγάλη επιτυχία.

Ο λόγος για τον οποίο ο τουριστικός οργανισμός Salamis αποφάσισε να εισέλθει στο πεδίο των κρουαζιέρων είναι ο ίδιος λόγος που αναφέραμε στην αρχή του κεφαλαίου μας, δηλαδή η μεγάλη κερδοφορία των κρουαζιέρων και η μεγάλη ζήτηση που παρουσιάζει η αγορά των κρουαζιέρων, η αναβάθμιση του τομέα των κρουαζιερόπλοιων και του τουρισμού εν πλω καθώς και η βοήθεια και τα προνόμια που απολαμβάνουν οι εφοπλιστές από τη κυβέρνηση.

Η Salamis Cruise Lines δεν διαθέτει τα κρουαζιερόπλοια, την οικονομική δύναμη και τη φήμη της Louis Cruise Lines και της Royal Olympic Cruises και δεν μπορεί να συναγωνιστεί τις δύο προαναφερθέντες εταιρίες ούτε σε χωρητικότητα ούτε σε ποικιλία δρομολογίων. Έτσι, η Salamis Cruise Lines περιορίζεται στο καταναλωτικό κοινό της Κύπρου και στους τουρίστες που επισκέπτονται. Η Salamis Cruise Lines παρόλο το συναγωνισμό που υπάρχει από τις δύο κολοσσιές εταιρίες του είδους, έχει καταφέρει να κερδίσει ένα αρκετά σημαντικό μερίδιο και να αποκτήσει πολύ καλή φήμη στο χώρο της κρουαζιέρας.

Ένας ακόμα λόγος που Salamis Cruise Lines κατάφερε όχι μόνο να επιβιώσει αλλά και να αυξάνει τον στόλο της συνεχώς είναι τα αποκλειστικά συμβόλαια που έχει ο τουριστικός οργανισμός Salamis με τους μεγαλύτερους τουριστικούς οργανισμούς της Ευρώπης.

Ο τουριστικός οργανισμός Salamis κατέχει παραδοσιακά αποκλειστική συνεργασία με τους εξής μεγάλους τουριστικούς οργανισμούς της Ευρώπης: Tui, Neckermann, L'TUR, Thomas Cook, JMC, Arke Rizen κ.α. Τα αποκλειστικά αυτά συμβόλαια βοήθησαν τη Salamis Cruise Lines να καθιερωθεί στο χώρο της κρουαζιέρας και ο λόγος είναι ότι οι τουριστικοί οργανισμοί οι οποίοι συνεργάζονται με τον οργανισμό Salamis εμπλουτίζουν τα τουριστικά τους πακέτα για τη Κύπρο, προσθέτοντας και μία

κρουαζιέρα είτε για τη Ρόδο, είτε για την Αίγυπτο. Παλιότερα συνδύαζαν 3ήμερη κρουαζιέρα στην Αίγυπτο και στο Ισραήλ. Συνεπώς αφού οι συγκεκριμένοι τουριστικοί οργανισμοί έχουν αποκλειστικά συμβόλαια με τον Salamis, προτιμούν τα δικά του κρουαζιερόπλοια για να πραγματοποιήσουν τις κρουαζιέρες τους.

Η Salamis Cruise Lines έχει την έδρα της στο λιμάνι της Λεμεσού και διαθέτει τα εξής τρία(3) κρουαζιερόπλοια:

- **Nissos Kypros**

Το κρουαζιερόπλοιο αυτό συνδέει την Ελλάδα με τη Κύπρο, το Ισραήλ (προσωρινά δεν πραγματοποιούνται δρομολόγια προς το Ισραήλ) και την Αίγυπτο και πραγματοποιεί κρουαζιέρες δύο και τριών ημερών στην Αίγυπτο και το Ισραήλ από το λιμάνι της Λεμεσού.

- **Salamis Glory**

Το κρουαζιερόπλοιο αυτό πραγματοποιεί 2ήμερες και 3ήμερες κρουαζιέρες στη Αίγυπτο, το Ισραήλ και τα Ελληνικά νησιά.

- **Salamis Star**

Το Salamis Star είναι το τελευταίο απόκτημα της Salamis Cruise Lines. Ναυπηγήθηκε στην Ισπανία και παραδόθηκε στο επιβατικό κοινό της Κύπρου το 2002. Είναι υπερσύγχρονο, πολυτελέστατο και διαθέτει όλες τις ανέσεις και τον εξοπλισμό ασφαλείας. Το κρουαζιερόπλοιο αυτό πραγματοποιεί 5ήμερες κρουαζιέρες στα Ελληνικά νησιά και 2ήμερες και 3ήμερες κρουαζιέρες στη Αίγυπτο και το Ισραήλ.

Η Salamis Cruise Lines όπως και κάθε άλλη εταιρία, στην εποχή του μεγάλου ανταγωνισμού της ελεύθερης οικονομίας, προσπαθεί να επιβιώσει και να αναπτυχθεί, προσφέροντας προϊόντα και υπηρεσίες που θα ικανοποιούν τον πελάτη και παρέχοντας άψογη εξυπηρέτηση. Ας μην ξεχνάμε αυτό που τονίζεται στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας, δηλαδή ότι η ποιότητα είναι συνάρτηση της προσφοράς.

20.2.4 Paradise Cruises

Ακόμα ένας τουριστικός οργανισμός της Κύπρου που ασχολείται με το χώρο της κρουαζιέρας, σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις προηγούμενες εταιρίες, αλλά που το όνομα της διασφαλίζει άνεση, ποιότητα και σιγουριά στις κρουαζιέρες, είναι η

PARADISE CRUISES

Η Paradise Cruises είναι μέλος του ομώνυμου τουριστικού οργανισμού που ασχολείται κυρίως με τον εισερχόμενο τουρισμό και τη διοργάνωση κρουαζιέρων. Η εταιρία διαθέτει ένα κρουαζιερόπλοιο, το **Atalante**, το οποίο πραγματοποιεί κρουαζιέρες 2 και 3 ημερών στο Ισραήλ, Αίγυπτο, Λίβανο και Ρόδο, κρουαζιέρες 4 ημερών στη Ρόδο και Σύμη και κρουαζιέρες 5 ημερών στα Ελληνικά νησιά.

Όπως και οι άλλες εταιρίες κρουαζιέρων, έτσι και η Paradise Cruises μέσω του ορθολογικού σχεδιασμού, τη προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιοτικής αξίας, άριστη εξυπηρέτηση και αξία στα χρήματα του πελάτη – καταναλωτή, προσπαθεί να επιβιώσει και να αναπτυχθεί μέσα στην ελεύθερη οικονομία που κύριο χαρακτηριστικό της είναι ο ανταγωνισμός.

20.2.5 New Marathon Cruises

Ο τουριστικός οργανισμός που ασχολείται πρόσφατα και με το χώρο των κρουαζιέρων είναι ο **New Marathon Tours**. Ο τουριστικός αυτός οργανισμός είναι από τους μεγαλύτερους στη Κύπρο και το 2000 δημιούργησε τη εταιρία **New Marathon Cruises** η οποία εισήλθε στο χώρο των κρουαζιέρων πολύ δυναμικά έχοντας πέρα από καλό προγραμματισμό και οργάνωση και την υποστήριξη ενός από τους μεγαλύτερους τουριστικούς οργανισμούς του νησιού.

Η New Marathon Cruises διαθέτει ένα κρουαζιερόπλοιο, το **Queen Costantina** και πραγματοποιεί 7ήμερες κρουαζιέρες στα Ελληνικά νησιά. Στόχος της New Marathon Cruises είναι η αναβάθμιση των κρουαζιέρων στα Ελληνικά νησιά μέσω της παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και αξίας. Το πρόγραμμα των 7ήμερων κρουαζιέρων της New Marathon Cruises περιλαμβάνει επισκέψεις σε όλα τα γνωστά νησιά του Αιγαίου.

20.3 Η Κύπρος κέντρο πραγματοποίησης κρουαζιέρων

Η Κύπρος έχει πλέον καθιερωθεί σαν κέντρο πραγματοποίησης κρουαζιέρων στη περιοχή της Μεσογείου. Σε αυτό έχουν συμβάλει τόσο ο κρατικός φορέας με τα έργα υποδομής (λιμάνια) και τις υπηρεσίες και διευκολύνσεις που παρέχει σε αυτούς που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν μια κρουαζιέρα, όσο και ο ιδιωτικός τομέας, σε μεγαλύτερο βαθμό, με τις υψηλής ποιότητας υπηρεσίες που προσφέρουν οι εταιρίες κρουαζιέρων.

Η Κύπρος προσπαθώντας να διατηρηθεί σαν ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, πρέπει να αναβαθμίζει, να βελτιώνει και να διαφοροποιεί το τουριστικό της προϊόν, μιας και αδυνατεί να ανταγωνιστεί στις τιμές τα τουριστικά προϊόντα των γειτονικών χωρών. Η πραγματοποίηση κρουαζιέρων στη Μεσόγειο και η καθιέρωση της Κύπρου σαν κέντρο κρουαζιέρων διαφοροποιεί και εμπλουτίζει το τουριστικό της προϊόν. Πέραν τούτου τα έσοδα από τις κρουαζιέρες είναι πολύ μεγάλα και κάθε χρόνο σημειώνουν αύξηση τόσο προς όφελος της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου όσο και της οικονομίας γενικότερα.

Η σπουδαιότητα της Κύπρου σαν κέντρο πραγματοποίησης κρουαζιέρων αλλά και σαν ναυτιλιακό κέντρο γενικότερα επιβεβαιώνεται με τη πραγματοποίηση στο νησί κάθε χρόνο του Παγκόσμιου Συνεδρίου ναυτιλίας και κρουαζιέρων, το γνωστό **Maritime**.

20.4 Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου στο τομέα των θαλάσσιων μεταφορών

Μια ακόμη θετική εξέλιξη στο τομέα των κρουαζιέρων και της ναυτιλίας είναι η υπογραφή συμφώνου μεταξύ της Κύπρου και της Ελλάδας για αποβίβαση επιβατών σε ελληνικά και κυπριακά λιμάνια αντίστοιχα. Μέχρι σήμερα τα κυπριακά επιβατικά πλοία που πραγματοποιούσαν κρουαζιέρες στην Ελλάδα δεν είχαν το δικαίωμα να αποβιβάζουν επιβάτες στα ελληνικά λιμάνια. Το ίδιο συνέβαινε και με τα ελληνικά πλοία που προσέγγιζαν τα λιμάνια της Κύπρου στα πλαίσια κρουαζιέρων. Με τη συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων της Κύπρου και του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας της Ελλάδας, τα κυπριακά πλοία και τα ελληνικά θα μπορούν να αποβιβάζουν επιβάτες στα ελληνικά και κυπριακά λιμάνια αντίστοιχα. Η συμφωνία προβλέπει την αποβίβαση μόνο επιβατών και όχι και των οχημάτων τους. Στο μέλλον αναμένεται να ληφθεί πρόνοια ώστε να μπορούν οι επιβάτες να αποβιβάζουν και τα οχήματά τους. Η εξέλιξη αυτή θεωρείται πολύ σημαντική για την ανάπτυξη της επιβατικής κίνησης μέσω των πλοίων από τη Ελλάδα στη Κύπρο και αντίθετα. Επιπλέον, τώρα αυτοί που απέφευγα το αεροπλάνο, μπορούν να χρησιμοποιούν το πλοίο για τις μετακινήσεις τους από και προς τη Κύπρο.

Ο ΚΟΤ έχει συμπεριλάβει την ανάπτυξη του ναυτικού τουρισμού και τη περαιτέρω προώθηση και προβολή της Κύπρου σαν κέντρο πραγματοποίησης κρουαζιέρων, στο Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 –2010.

1. Τουριστική Γεωγραφία, Ζαφειροπούλου Αναστασία, Πάτρα 1992

Κεφάλαιο 21

Η πορεία του Κυπριακού τουρισμού κατά το 2003

21.1 Γενικά

Όπως αναφέραμε πολλές φορές, η τουριστική βιομηχανία αποτελεί την κολώνα στήριξης της οικονομίας της Κύπρου. Μετά τη καταστροφή του 1974 με την τούρκικη εισβολή, η Κύπρος κατάφερε να κάνει ένα οικονομικό θαύμα και να αποκτήσει μία οικονομία και ένα βιοτικό επίπεδο που δεν έχει σε τίποτα να ζηλέψει από τις οικονομίες και τα βιοτικά επίπεδα των ανεπτυγμένων δυτικών χωρών. Η συνεισφορά της τουριστικής βιομηχανίας σε αυτό το οικονομικό θαύμα κρίνεται μεγίστης σημασίας.

Μετά τη τούρκικη εισβολή το 1974, η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου καταστράφηκε αφού οι δύο πλέον αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές του νησιού, Αμμόχωστος και Κερύνεια, περιήλθαν στα χέρια των Τούρκων. Έτσι, μετά από τα πρώτα χρόνια της εισβολής, η Κύπρος άρχισε ένα αγώνα να ξαναδημιουργήσει τη τουριστική της υποδομή, να επανατοποθετηθεί στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και να ξανά αναπτύξει τη τουριστική της βιομηχανία. Και πράγματι, μέσα σε λίγα χρόνια η τουριστική κίνηση προς τη Κύπρο αυξήθηκε και κάθε χρόνο παρουσίαζε όλο και μεγαλύτερη αύξηση μέχρι το 1991. Η χρονιά αυτή, λόγω του Περσικού Πολέμου, ήταν η χειρότερη μέχρι τότε χρονιά για τον τουρισμό της Κύπρου μετά από τα πρώτα χρόνια της εισβολής. Όμως την επόμενη χρονιά, η τουριστική κίνηση προς τη Κύπρο παρουσίασε αύξηση που συνεχιστική μέχρι το Σεπτέμβριο του 2001.

21.1 Ο κυπριακός τουρισμός μετά την 11^η Σεπτεμβρίου

Η 11^η Σεπτεμβρίου 2001 θα μείνει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη όλων των ανθρώπων. Το τρομοκρατικό χτύπημα στη Νέα Υόρκη επηρέασε ανεπανόρθωτα τις αερομεταφορές και τη παγκόσμια τουριστική κίνηση που από τότε διέρχεται περίοδο κρίσης και παρουσιάζει συνεχή μείωση. Η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου φυσικά δε μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη. Όπως και η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία έτσι και η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου από τότε διέρχεται περίοδο κρίσης.

21.3 Πόλεμος στο Ιράκ

Και φτάνουμε στη χρονιά του 2003 που μπορεί να χαρακτηριστεί σαν η χειρότερη χρονιά για την τουριστική βιομηχανία της Κύπρου μετά τη καταστροφή του 1974.

Το ήδη αρνητικό κλίμα στη τουριστική βιομηχανία λόγω των γεγονότων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου και της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης, ήρθε να επιδινώσει ο πόλεμος των Αμερικάνων στο Ιράκ.

Και ενώ το πρώτο δίμηνο του 2003, ήταν πάρα πολύ καλό για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, τόσο σε αφίξεις όσο και σε έσοδα και οι προβλέψεις μιλούσαν για μία πολύ καλή χρονιά για τον κυπριακό τουρισμό, το επόμενο τρίμηνο που ακολούθησε, ήρθε να τους διαψεύσει πανηγυρικά. Ο πόλεμος στο Ιράκ, που σημειώτεο η Κύπρος επηρεάστηκε πολύ από αυτόν λόγω της κοντινής απόστασης από το πεδίο των μαχών, ο φόβος για τρομοκρατικά χτυπήματα από τους Μουσουλμάνους, η οικονομική ύφεση που επήλθε σε όλο τον κόσμο και η πετρελαική κρίση, συνέτειναν ώστε το τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου να είναι το χειρότερο στην ιστορία του κυπριακού τουρισμού. Οι αφίξεις και τα έσοδα μειώθηκαν κατακόρυφα. Ξενοδοχεία ανέστειλαν τη λειτουργία τους, εκατοντάδες εργαζόμενοι στη τουριστική

βιομηχανία έμειναν χωρίς δουλεία και οι ακυρώσεις των κρατήσεων ακολουθούσε η μια την άλλη.

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, παρουσιάστηκε και η επιδημία του ιού SARS, γνωστή σαν Άτυπη Πνευμονία, που τρομοκράτησε τον κόσμο και συνέβαλε στη επιδείνωση του ήδη άσχημου κλίματος για το τουρισμό.

Ευτυχώς ο πόλεμος στο Ιράκ διάρκεσε λίγο χρονικό διάστημα και έτσι οι μήνες που ακολούθησαν ήταν πολύ καλύτεροι από το τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζεται με αναλυτικότερο τρόπο, η κατακόρυφη μείωση του τουριστικού ρεύματος προς τη Κύπρο για το τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου και τα ποσοστά μείωσης ανά τουριστική αγορά.

Κεφάλαιο 21.1

Η κατάσταση των αφίξεων για τη Κύπρο για το 2003

21.1.1 Εισαγωγή

Το **2003** για τη Κυπριακή τουριστική βιομηχανία καθώς και για την παγκόσμια τουριστική βιομηχανία είναι μία δύσκολη χρονιά. Ο κόσμος λόγω των συγκυριών και της οικονομικής ύφεσης έχει γίνει πολύ φειδωλός στα έξοδα του και στις μετακινήσεις του. Ο άνθρωπος σήμερα σκέφτεται δύο φορές την κάθε μετακίνηση του και αυτό σφειλείται όπως αναφέραμε τόσο στις δυσμενείς πολιτικές εξελίξεις π.χ ο πόλεμος στο Ιράκ, όσο και στην οικονομική ύφεση που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο πόλεμος των Αμερικάνων στο Ιράκ έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τη τουριστική ζήτηση τόσο και παγκόσμιο επίπεδο και ειδικότερα τις χώρες στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Μεσογείου. Ο φόβος του πολέμου καθώς και ο φόβος των αντιποίνων από πλευράς των Μουσουλμάνων κατά των Δυτικών χωρών και ιδιαίτερα των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ηνωμένου Βασιλείου, έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την τουριστική ζήτηση.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επηρέασε την τουριστική ζήτηση και είναι αμορσία του πολέμου στο Ιράκ, είναι η οικονομική κρίση που μαστίζει όλες τις χώρες του κόσμου. Αν και ο πόλεμος αυτός δεν είχε την έγκριση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και δεν υποστηριζόταν από καμία άλλη χώρα πέραν των Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ισπανίας και της Αυστραλίας και παρόλο που τα οικονομικά έξοδα αυτού του πολέμου επιβάρυναν μόνο τις συμμετέχοντες χώρες, εντούτοις επηρεάστηκαν και οι οικονομίες όλων των χωρών. Η ραγδαία αύξηση της τιμής του πετρελαίου, η διολίσθηση του αμερικάνικου δολαρίου και κατά συνέπεια της αμερικάνικης οικονομίας, η διολίσθηση της αγγλικής στερλίνας και η κάθετη αύξηση των τιμών, επηρέασαν την παγκόσμια οικονομία με συνέπεια και τη μείωση της τουριστικής ζήτησης.

Και σαν να μην έφτανε η καταστροφή για την παγκόσμια τουριστική βιομηχανία που επέφερε ο πόλεμος στο Ιράκ και η παγκόσμια οικονομική ύφεση, ήρθε να προστεθεί και ένα ακόμη πρόβλημα στην ήδη προβληματική κατάσταση του τουρισμού για το 2003.

Η μεταδοτική και θανατηφόρος ασθένεια **SARS**, που είναι ευρύτερα γνωστή ως **άτυπη πνευμονία** ήρθε να προσθέσει ακόμα ένα αρνητικό εξωγενή παράγοντα που θα επιδεινώσει σε μεγαλύτερο βαθμό την ήδη αρνητική εικόνα του τουρισμού για το 2003.

Η ασθένεια **SARS** ή καλύτερα **άτυπη πνευμονία** κάνει την εμφάνιση τους πρώτους μήνες του 2003 στη μακρινή Ασία και πιο συγκεκριμένα πρώτα στη Κίνα. Η μεταδοτικότητα αυτής της θανατηφόρου επιδημίας είναι τόσο μεγάλη που σε μικρό χρονικό διάστημα δεκάδες άνθρωποι προσβλήθηκαν από την νόσο αυτή και πολλοί έχασαν την ζωή τους.

Η Κίνα είναι η χώρα στην οποία το πρόβλημα της άτυπης πνευμονίας παρουσιάζεται ιδιαίτερα οξυμένο. Εκατοντάδες Κινέζοι έχασαν τη ζωή τους και εκατοντάδες έχουν μολυνθεί από τον ιό SARS. Όμως το πρόβλημα της άτυπης πνευμονίας δεν περιορίζεται μόνο στη Κίνα ή έστω στις χώρες τις Άπω Ανατολής αλλά έχει μεταδοθεί και σε πολλές άλλες χώρες του κόσμου. Μετά τη Κίνα και τις χώρες που συνορεύουν με αυτή, το μεγαλύτερο πρόβλημα παρουσιάζεται στον Καναδά και συγκεκριμένα στο Τορόντο. Όμως κρούσματα της άτυπης πνευμονίας έχουν παρουσιασθεί και στις Ηνωμένες Πολιτείες, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Ρωσία, στη Τσεχία, στη Νότιο Αφρική κτλ.

Ο φόβος των ανθρώπων για αυτή την επιδημία είναι μεγαλύτερος και από αυτόν για τον πόλεμο στο Ιράκ. Πολλές χώρες έχουν ήδη κλείσει τα αεροδρόμια τους για τους επιβάτες που προέρχονται κυρίων από τις χώρες τις Άπω Ανατολής καθώς και από χώρες που παρουσιάζουν κρούσματα της επιδημίας αυτής.

21.1.2 Οι μεταβολές στις τουριστικές αγορές

Παρακάτω παρουσιάζονται οι κυριότερες τουριστικές αγορές τις Κύπρου και οι μεταβολές που παρουσιάζουν οι αφίξεις κατά το πρώτο τετράμηνο του 2003. Ακολουθούν συγκριτικοί πίνακες των αφίξεων από τον Γενάρη μέχρι και τον Αύγουστο για τα έτη 2001, 2002 και 2003 καθώς και πίνακας με τις αφίξεις από Γενάρη μέχρι και Αύγουστο για το 2003 κατά τουριστική αγορά.

Ηνωμένο Βασίλειο

Η τουριστική αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί αν όχι τη σημαντικότερη, μία από τις σημαντικότερες τουριστικές αγορές για την Κύπρο. Η Κύπρος αποτελεί για τους Άγγλους ένα από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς και ο λόγος είναι απλός. Η Κύπρος μέχρι το 1950 ήταν αποικία του Στέμματος, η Κύπρος διαθέτει όσα στερείται το Ηνωμένο Βασίλειο δηλαδή ήλιο και θάλασσα, βρίσκεται σχετικά κοντά στο Ηνωμένο Βασίλειο, σχεδόν όλοι οι κάτοικοι της Κύπρου μιλάνε την Αγγλική γλώσσα, άρα δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα συνεννόησης και η Κύπρος παρέχει τουριστικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που είναι βασική προϋπόθεση για την ικανοποίηση του Άγγλου τουρίστα.

Η κατάσταση των αφίξεων και των κρατήσεων για τη Κύπρο από τη Αγγλική αγορά για το 2003 παρουσιάζεται μειωμένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Αν και οι δύο πρώτοι μήνες του 2003, Γενάρης και Φλεβάρης, παρουσίασαν αύξηση στις αφίξεις σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2002, οι επόμενοι μήνες, κυρίως κατά το Μάρτιο και Απρίλιο, παρουσίασαν αισθητή μείωση και η εξήγηση για αυτή την μείωση είναι αυτονόητη. Ο πόλεμος στο Ιράκ και το γεγονός ότι η Κύπρος βρίσκεται πολύ κοντά στο κέντρο των εχθροπραξιών αποτελούσε ανασταλτικό παράγοντα για τον Άγγλο τουρίστα να επισκεφθεί την Κύπρο. Έτσι, οι αφίξεις Άγγλων τουριστών στην Κύπρο κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Ιράκ παρουσίασαν πτώση. Την μεγαλύτερη πτώση την παρουσίασε ο μήνας Μάρτιος σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2002. Στο σύνολο τους οι αφίξεις τουριστών στην Κύπρο τον Γενάρη παρουσίασαν αύξηση της τάξεως του **10,10%** και για τον Φλεβάρη αύξηση **8,37%**, σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2003. Με το ξέσπασμα του πολέμου στο Ιράκ τον Μάρτιο, βλέπουμε τις συνολικές αφίξεις τουριστών στη Κύπρο να παρουσιάζουν κάθετη πτώση με ποσοστό **33,90%** σε σχέση με τον μήνα Μάρτιο του 2002. Η κατάσταση των αφίξεων βελτιώνεται κάπως τον Απρίλιο, αφού είχε και ο πόλεμος αλλά ακόμη κινούνται σε αρνητικά ποσοστά σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2002 και πιο συγκεκριμένα, οι αφίξεις για τον μήνα Απρίλιο 2003 παρουσιάζουν πτώση τις τάξεως του **5,87%**. Αυτά τα στατιστικά δεδομένα μας δείχνουν πόσο καταλυτικό ρόλο παίζει στη ψυχολογία του τουρίστα-η μη επικράτηση της ειρήνης με το ξέσπασμα ενός πολέμου.

Η κατάσταση αν και έχει βελτιωθεί με το τέλος του πολέμου στο Ιράκ οι επιπτώσεις του στη ψυχολογία του Άγγλου τουρίστα εξακολουθούν να κρατάνε τη ζήτηση σε χαμηλότερα επίπεδα από τα αναμενόμενα. Η διολίσθηση της στερλνιάς έναντι του Ευρώ συνεχίζει να ανησυχεί τους τουριστικούς πράκτορες. Παράλληλα, άρχισαν να μειώνονται οι τιμές των ακινήτων γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τη καταναλωτική εμπιστοσύνη. Η ανταπόκριση από τα ξενοδοχεία στην έκκληση των πρακτόρων για πιο χαμηλές τιμές δεν έχει αποδώσει τα αναμενόμενα με αποτέλεσμα να

δυσκολεύονται να επαναφέρουν πτήσεις που μείωσαν για τον Μάιο και Ιούνιο για την υπόλοιπη καλοκαιρινή περίοδο. Αρκετά ξενοδοχεία είναι διατεθειμένα να βοηθήσουν τους τουριστικούς πράκτορες στις προσπάθειες κοινής προβολής των μονάδων τους χωρίς όμως αλλαγή στο επίπεδο των τιμών τους.

Το ποσοστό αδιάθετων πακέτων που έχουν να διαθέσουν οι τουριστικοί πράκτορες για την υπόλοιπη καλοκαιρινή περίοδο κυμαίνεται από 55 έως 80 %, ενώ σε μία κανονική χρονιά το ποσοστό αυτό θα κυμαινόταν από 30 έως 35 %.

Με την υπάρχουσα κρίση στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, οι τουριστικοί πράκτορες διαθέτουν τουριστικά πακέτα για τη Κύπρο σε ασυνήθιστα χαμηλές τιμές για το Μάιο που παραδοσιακά είναι δυνατός μήνας λόγω και των δύο τραπεζικών αργιών στην αρχή και στο τέλος του μήνα. Για τον Ιούνιο που θεωρείται αδύνατος μήνας γιατί δεν υπάρχουν ευκαιρίες (άδειες, διακοπές για τα σχολεία, αργίες κτλ) για ταξίδια στο εξωτερικό, τα πράγματα είναι ακόμα χειρότερα.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές που ήδη προσφέρουν μειωμένες τιμές για την περίοδο αυτή σε σχέση με τις τιμές που έχουν υπογράψει με τους τουριστικούς πράκτορες (commitment rates), αναγκάστηκαν να μειώσουν τις πτήσεις τους προς το Ηνωμένο Βασίλειο και ειδικά τις νυχτερινές πτήσεις.

Για τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο αναμένεται να ενισχυθεί η ζήτηση από το Ηνωμένο Βασίλειο και κυρίως από οικογένειες και την παραδοσιακή πελατεία των Κυπρίων του Ηνωμένου Βασιλείου.

Από τον μήνα Σεπτέμβριο και μετά αναμένεται η ζήτηση να επανέλθει στα συνηθισμένα επίπεδα για την υπόλοιπη χρονιά.

Βέβαια, από το Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχουν και καλά νέα. Η Ολυμπιακή ομάδα του Ηνωμένου Βασιλείου έχει επιλέξει την Κύπρο για τις προπονήσεις της πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 στην Αθήνα. Η επιλογή της Κύπρου από την Αγγλική Ολυμπιακή Επιτροπή για τις προπονήσεις της Ολυμπιακής Ομάδας του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί την καλύτερη διαφήμιση για το νησί μας.

Τέλος, οι προβλέψεις για το 2004 με βάση τα πρώτα δεδομένα που έχουν στα χέρια τους οι φορείς του Κυπριακού τουρισμού φαίνονται πιο ενθαρρυντικές.

Ιρλανδική Δημοκρατία

Οι αφίξεις τουριστών από την Ιρλανδική Δημοκρατία κατά τους μήνες Γενάρη και Φλεβάρη κυμαίνονταν σε αρκετά ικανοποιητικά επίπεδα. Ενώ για τον μήνα Μάρτιο οι αφίξεις κάνουν βουτιά όπως και σε όλες τις τουριστικές αγορές που αγοράζουν του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Κατά τον μήνα Απρίλιο οι αφίξεις τουριστών από την Ιρλανδία παρουσιάζουν τεράστια αύξηση. Η κατάσταση των αφίξεων για τους μήνες Μάιο και Ιούνιο δεν είναι ικανοποιητική. Υπάρχουν σοβαρά ενδεχόμενα ακυρώσεων πτήσεων. Οι τιμές πώλησης των πακέτων για την Κύπρο έχουν μειωθεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα σε μία προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών.

Αντίθετα, για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο οι τουριστικοί πράκτορες αναφέρουν ικανοποιητικούς αριθμούς κρατήσεων. Σύμφωνα με τους τουριστικούς πράκτορες η πόλη που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από πλευράς Ιρλανδικού κοινού είναι η Πάφος.

Φυσικά από την Ιρλανδική Δημοκρατία όπως και από το Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχουν και κάποια καλά νέα. Η Ολυμπιακή ομάδα της Ιρλανδικής Δημοκρατίας όπως και του Ηνωμένου Βασιλείου έχει επιλέξει την Κύπρο για τις προπονήσεις της πριν τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004 στην Αθήνα.

Γερμανία

Η Γερμανία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες τουριστικές αγορές για τη Κύπρο. Χιλιάδες Γερμανοί τουρίστες κατακλύζουν την Κύπρο όχι μόνο κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής σαιζόν αλλά καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Φέτος με τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην περιοχή της Μέσης Ανατολής με τον πόλεμο στο Ιράκ, οι αφίξεις Γερμανών τουριστών σημείωσαν πτώση. Φυσικά για τους δύο πρώτους του 2003 οι αφίξεις τουριστών από τη Γερμανία παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2002. Τον Μάρτιο με την έναρξη του πολέμου στο Ιράκ οι αφίξεις παρουσίασαν πτώση, σε μικρότερη βέβαια κλίμακα από τις άλλες χώρες. Για τον Απρίλιο οι αφίξεις παρουσίασαν σχετική αύξηση σε σχέση με τον Μάρτιο παραμένοντας όμως σε χαμηλότερα επίπεδα από τα περσινά.

Από επαφές του γραφείου του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στην Φρανκφούρτη με Γερμανούς διοργανωτές ταξιδιών οι κρατήσεις για την καλοκαιρινή περίοδο παραμένουν σε χαμηλότερα επίπεδα από τα περσινά. Φυσικά οι τουριστικοί πράκτορες της Γερμανίας παρουσιάζονται με συγκρατημένη αισιοδοξία για ανατροπή του αρνητικού κλίματος. Το γρήγορο τέλος του πολέμου στο Ιράκ και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύουν τις ελπίδες των πρακτόρων για αλλαγή του κλίματος.

Οι κρατήσεις μέχρι στιγμής που προέρχονται από τη Γερμανία για την Κύπρο και τους κυριότερους ανταγωνιστές της παρουσιάζονται ως ακολούθως:

- Κύπρος -23%
- Μαγιόρκα -30%
- Τυνησία -60%
- Τουρκία -80%
- Ελλάδα -25%

Οι κρατήσεις για την Βουλγαρία, τη Κροατία και τους Κανάριους Νήσους αντίθετα, παρουσιάζουν αύξηση.

Οι αεροπορικές εταιρίες που πραγματοποιούν το δρομολόγιο Κύπρος -Γερμανία και αντίθετα αυξομειώνουν τις πτήσεις ανάλογα με την πληρότητα των αεροπλάνων σε εβδομαδιαία βάση.

Η **Eurocypria** από τις 8 προγραμματισμένες πτήσεις της την εβδομάδα, πραγματοποιεί μόνο 6, ενώ οι **Κυπριακές Αερογραμμές** πραγματοποιούν και τις 6 προγραμματισμένες πτήσεις καθώς επίσης και η **Lufthansa** διατηρεί και τις 5 πτήσεις της όπως αρχικά είχαν προγραμματιστεί.

Τέλος, ένα ακόμα γεγονός που ενισχύει τις ελπίδες των πρακτόρων για βελτίωση της κατάστασης των κρατήσεων είναι οι τελευταίες εξελίξεις στη Κύπρο, δηλαδή την ελεύθερη μετακίνηση από και προς τις κατεχόμενες περιοχές. Αυτό το γεγονός πήρε μεγάλη και θετική δημοσιότητα στο Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της Γερμανίας.

Ελλάδα

Η Ελληνική αγορά άρχισε τα τελευταία χρόνια να παρουσιάζει μία συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για εκδρομές στην Κύπρο. Οι κύριοι λόγοι για το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των Ελλήνων τουριστών για τη Κύπρο είναι: η κοινή γλώσσα των δύο χωρών, η κοντινή απόσταση και η ευκολία στην μετακίνηση λόγω του ότι υπάρχει καθημερινά ένας μεγάλος αριθμός πτήσεων από και προς την Κύπρο που καταστούν τη Κύπρο ιδανικό προορισμό για ολιγοήμερες αποδράσεις κυρίως κατά τα Σαββατοκύριακα και τα τριήμερα των αργιών.

Για το 2003 η Ελληνική αγορά είναι μία από τις λίγες αγορές που δεν παρουσίασε πτώση, αντίθετα παρουσίασε αύξηση στις αφίξεις και κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Ιράκ. Η αύξηση στις αφίξεις τουριστών από την Ελλάδα για τους μήνες Γενάρη – Απρίλη ήταν της τάξης του **9%**.

Βέβαια ένας ακόμα παράγοντας που βοήθησε στην αύξηση των αφίξεων από την Ελλάδα είναι ο επαγγελματικός και ο συνεδριακός τουρισμός που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια μεταξύ των δύο χωρών. Η Κύπρος και η Ελλάδα έχουν αναπτύξει μεγάλους επαγγελματικούς δεσμούς μεταξύ τους και πολλοί Έλληνες ταξιδεύουν στη Κύπρο για επαγγελματικούς λόγους και συνέδρια.

Οι προβλέψεις των τουριστικών πρακτόρων για την καλοκαιρινή περίοδο είναι πάρα πολύ καλές. Οι μέχρι τώρα ενδείξεις προδιαγράφουν μία πάρα πολύ ικανοποιητική κινητικότητα και η ζήτηση εκδρομικών πακέτων για την Κύπρο είναι αυξημένη σε σχέση με το 2002.

Οι **Κυπριακές Αερογραμμές** λόγω της αυξημένης ζήτησης δρομολογούν κάθε εβδομάδα έκτακτες πτήσεις για την Ελλάδα, ενώ η **Ολυμπιακή Αεροπορία** πραγματοποιεί 4 πτήσεις καθημερινά προς το αεροδρόμιο της Λάρνακας.

Ρωσία και πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες

Η τουριστική αγορά της Ρωσίας και των πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών που αποσχίστηκα από τη Μεγάλη Σοβιετική Ένωση το 1991, τα τελευταία 7 – 8 χρόνια αποτελεί για τη Κύπρο μία από τις σημαντικότερες αγορές .

Μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και τη πτώση του Κομμουνισμού άρχισε η εισροή τουριστών στη Κύπρο. Βέβαια στην όλη ανάπτυξη των δεσμών μεταξύ της Κύπρου και των πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών με κύριο εκπρόσωπο τους τη Ρωσία, συνέβαλαν και οι συμφωνίες που υπογράφηκαν μεταξύ της Κύπρου και των πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών.

Το ειδικό φορολογικό και οικονομικό καθεστώς που ισχύει στη Κύπρο για τις υπεράκτιες εταιρίες (offshore companies) καθώς και οι διευκολύνσεις που προσφέρει η Κύπρος για εγκατάσταση υπεράκτιων στο νησί, έχει προσελκύσει πολλές εταιρίες από τη Ρωσία και τις άλλες Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Ακόμα ένας παράγοντας που βοήθησε στην προσέλκυση χιλιάδων τουριστών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης είναι το γεγονός ότι χάρη στις συμφωνίες που υπογράφηκαν μεταξύ των χωρών αυτών, δεν χρειάζονται βίζα για να εισέλθουν στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στις περισσότερες χώρες του κόσμου οι πρώην Σοβιετικοί πολίτες χρειάζονται βίζα.

Από το 1992 χιλιάδες Ρώσοι επισκέπτονται κάθε χρόνο τη Κύπρο. Οι Ρώσοι είναι οι τουρίστες με τη μεγαλύτερη χρηματική δύναμη (spending power), δηλαδή ξοδεύουν πολλά χρήματα στις διακοπές τους για αυτό θεωρούνται οι καλύτεροι πελάτες.

Το 2003 λόγω των δυσμενών εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο για την τουριστική βιομηχανία, υπάρχει μείωση στον αριθμό των αφίξεων από την Ρωσία και τις άλλες Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η μείωση για τους μήνες Γενάρη – Απρίλη ήταν της τάξεως του **25%**.

Από τα δεδομένα και τα στατιστικά στοιχεία που συλλέγει το γραφείο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στη Μόσχα, οι προβλέψεις για την καλοκαιρινή περίοδο είναι αισιόδοξες. Οι 7 μεγαλύτεροι τουριστικοί πράκτορες της Ρωσίας με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με επιτελείς του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και του Υπουργείου Τουρισμού, προβλέπουν ότι η αύξηση στις αφίξεις θα είναι της τάξεως του **15 – 20 %**.

Επίσης οι τουριστικοί πράκτορες εξέφρασαν την εκτίμηση ότι το νέο πακέτο κινήτρων σε συνδυασμό με την επιχορήγηση των διαφημιστικών τους προσπάθειών

σε ποσοστό 50% θα συμβάλει θετικά στην προσπάθεια ώστε η Κύπρος να σταθεροποιήσει και να μεγιστοποιήσει το μερίδιο της στην Ρώσικη τουριστική αγορά έναντι των άλλων ανταγωνιστικών προορισμών. Βέβαια ο κυριότερος ανταγωνιστής της Κύπρου στην Ρώσικη αγορά, η Ισπανία και κυρίως η Μαγιόρκα, σημειώνει μείωση στον αριθμό των αφίξεων της τάξης του **40%**, δηλαδή 15 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερες από της Κύπρου.

Οι διαθέσιμες αεροπορικές θέσεις για τη Κύπρο σε δρομολογημένες και ναυλωμένες πτήσεις παραμένουν περίπου στα ίδια επίπεδα με τα περσινά.

Γαλλία

Η Γαλλία δεν αποτελούσε παραδοσιακή αγορά τουρισμού για τη Κύπρο, όπως η Αγγλία και η Γερμανία. Όμως τα τελευταία χρόνια η Γαλλική αγορά έχει εξελιχθεί σε μία ραγδαίως αναπτυσσόμενη τουριστική αγορά για τη Κύπρο. Όλο και περισσότεροι Γάλλοι τουρίστες επισκέπτονται τη Κύπρο κάθε χρόνο.

Η Γαλλική αγορά για το 2003 σημειώνει τη μικρότερη μείωση στον αριθμό των αφίξεων που πλησιάζει το **2%** για την περίοδο Γενάρη – Απρίλη. Φαίνεται ότι ο πόλεμος στο Ιράκ δεν είχε μεγάλο αντίκτυπο στη ψυχολογία του Γάλλου τουρίστα.

Η επιδημία **SARS** αποτελεί πρώτη είδηση στα Γαλλικά μέσα ενημέρωσης και έχει επηρεάσει την συμπεριφορά του καταναλωτή. Οι κρατήσεις για τις χώρες τις Άπω Ανατολής και γενικά για τις χώρες που έχουν παρουσιάσει κρούσματα της επιδημίας, παρουσιάζουν κάθετη μείωση. Αντίθετα οι κρατήσεις για τη Μεσόγειο παρουσιάζουν αύξηση.

Οι προβλέψεις των τουριστικών πρακτόρων για τη Κύπρο είναι αρκετά καλές. Οι αφίξεις για την περίοδο Μαΐου – Αυγούστου θα κυμανθούν στα ίδια με τα περσινά επίπεδα, ενώ για την περίοδο Σεπτεμβρίου – Νοεμβρίου θα ξεπεράσουν τα περσινά επίπεδα.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν αποτελούν μεγάλη τουριστική αγορά για τη Κύπρο κυρίως λόγω της μεγάλης απόστασης μεταξύ των δύο χωρών.

Η λήξη του πολέμου των Αμερικάνων στο Ιράκ σε συνδυασμό με την εξάπλωση της ασθένειας **SARS** έχει καταστήσει το Αμερικανικό κοινό πολύ δισταχτικό στη πραγματοποίηση ταξιδιών. Ο φόβος τρομοκρατικών ενεργειών εις βάρος των Αμερικάνων από τις Ισλαμικές τρομοκρατικές οργανώσεις ως αντίποινα για τον πόλεμο στο Ιράκ, η μείωση της συναλλαγματικής αξίας του δολαρίου (\$), ακόμα και η αντί – Γαλλογερμανική προδιάθεση της Αμερικανικής κοινής γνώμης λόγω της Γαλλογερμανικής στάσης στον πόλεμο, προδιαγράφουν αισθητή μείωση των Αμερικάνων τουριστών στην Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Ασία. Συνεπώς και οι προβλέψεις για τις αφίξεις Αμερικάνων τουριστών στη Κύπρο δε προδιαγράφονται ευοίωνες. Οι αφίξεις Αμερικάνων τουριστών στη Κύπρο για το διάστημα Γενάρη – Απρίλη είχαν παρουσιάσει πτώση της τάξης του **29 %**, ενώ για την υπόλοιπη σεζόν αναμένεται μικρή αύξηση στις αφίξεις.

Βέλγιο / Λουξεμβούργο

Η τουριστική αγορά του Βελγίου αποτελεί μία αρκετά καλή αγορά για τον Κυπριακό τουρισμό. Οι αφίξεις Βέλγων τουριστών στο νησί μας παρουσιάζει μία συνεχή αύξηση. Την ίδια αύξηση παρουσιάζουν και οι αφίξεις από το Λουξεμβούργο.

Για το 2003 η Βελγική αγορά παρουσιάζει πτώση, όπως και οι πλείστες τουριστικές αγορές. Η μείωση στις αφίξεις για το τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου ήταν της τάξης του **20 %**.

Μετά το τέλος του πολέμου στο Ιράκ, οι κρατήσεις έχουν επαναρχίσει σταδιακά κυρίως για προορισμούς που προσφέρουν χαμηλές τιμές. Οι προορισμοί που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι : η Μαγιόρκα και η Τυνησία, ενώ αντίθετα η Τουρκία παραμένει χαμηλά στις προτιμήσεις των Βέλγων τουριστών.

Οι Βέλγοι τουριστικοί πράκτορες για να προωθήσουν τις πωλήσεις τους σε συνεργασία με τους ξενοδόχους κάθε προορισμού έχουν επεκτείνει τις ειδικές προσφορές τους μέχρι το τέλος του Ιουνίου. Για παράδειγμα ο τουριστικός οργανισμός **Neckermann** προσφέρει ένα μεγάλο αριθμό ξενοδοχείων σε 15 προορισμούς στη Μεσόγειο με δωρεάν διαμονή για το δεύτερο άτομο. Η πρόσφορα αυτή επιτρέπει στο κάθε ζευγάρι να εξοικονομήσει γύρω στα 380 Ευρώ.

Μετά το τέλος του πολέμου στο Ιράκ, οι κρατήσεις για τη Κύπρο παρουσιάζουν μία αισθητή βελτίωση. Δυστυχώς οι τουριστικοί πράκτορες δε βρήκαν την αναμενόμενη ανταπόκριση από τους Κύπριους ξενοδόχους για ειδικές προσφορές και οι εκπτώσεις που πήραν δε ξεπερνούν το **10 – 15 %**. Ως εκ τούτου η Κύπρος παραμένει ένα από τους ακριβότερους τουριστικούς προορισμούς στη περιοχή της Μεσογείου.

Η Κύπρος δε περιλαμβάνεται στους ειδικούς καταλόγους με τις προσφορές του **Neckermann**, ενώ στις ειδικές προσφορές του τουριστικού οργανισμού **Jetair** η Κύπρος είναι κατά 200 Ευρώ πιο ακριβή από τους υπόλοιπους τουριστικούς μεσογειακούς προορισμούς. Κατά συνέπεια η **Jetair**, λόγω της μεγάλης διαφοράς στη τιμή αδυνατεί να πωλήσει μεγάλο αριθμό τουριστικών πακέτων για τη Κύπρο και κατά συνέπεια αεροπορικές θέσεις. Έτσι, μία από τις πτήσεις της για τη Κύπρο πραγματοποιείται μέσω Κρήτης.

Εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης ο τουρίστας – καταναλωτής ενδιαφέρεται κυρίως για ταξίδια με χαμηλές τιμές, για αυτό αν δεν υπάρξει η ανάλογη ανταπόκριση από τους Κύπριους ξενοδόχους η Κύπρος θα καταστεί μη ανταγωνιστική σε σχέση με τους λοιπούς προορισμούς στη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και οι κυριότεροι ανταγωνιστές της Κύπρου θα καρπωθούν το μερίδιο της στη τουριστική πίτα.

Οι τουριστικοί πράκτορες του Βελγίου και του Λουξεμβούργου ετοιμάζουν τους τουριστικούς καταλόγους για την επερχόμενη χειμερινή σαιζόν 2003 – 2004 και έχουν ζητήσει από τους Κύπριους ξενοδόχους όπως τους παραχωρήσουν ειδικές τιμές ιδιαίτερα για τη περίοδο από 1^η μέχρι 15^η Δεκεμβρίου. Δε φαίνεται όμως να υπάρχει ικανοποιητική ανταπόκριση από μέρους των ξενοδόχων.

Αυστρία

Η Αυστριακή τουριστική αγορά αποτελεί μια παραδοσιακή αγορά για τη Κύπρο. Είναι από τις λίγες τουριστικές αγορές που δε παρουσίασαν πτώση. Αντίθετα για το τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου 2003 παρουσίασε αύξηση της τάξης του **2 %** σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2002.

Παρόλο που η Αυστριακή αγορά παρουσιάζει αύξηση στον αριθμό των αφίξεων, δεν έχει ακόμα φτάσει στα επιθυμητά επίπεδα. Μετά το τέλος του πολέμου οι κρατήσεις παρουσιάζουν μία αρκετά ικανοποιητική αύξηση που όμως ακόμα δεν ικανοποιεί τους τουριστικούς πράκτορες και τις αερογραμμές.

Οι προβλέψεις για την καλοκαιρινή περίοδο είναι αρκετά αισιόδοξες μίας και το ενδιαφέρον των καταναλωτών επικεντρώνεται στις ειδικές προσφορές και στα **last minute bookings**. Εκτός από τη Κύπρο, ανοδικές τάσεις παρουσιάζουν και οι αγορές τις Ελλάδας και τις Ισπανίας στο τομέα των αεροπορικών ταξιδιών και η Κροατία και η Ιταλία στον τομέα των ταξιδιών με αυτοκίνητο. Η Τουρκία παραμένει

χαμηλά στις προτιμήσεις των Αυστριακών καταναλωτών και με τον πρόσφατο σεισμό είχε ακυρώσεις και αναμένεται το γεγονός αυτό να επιδεινώσει ακόμα περισσότερο το ήδη αρνητικό κλίμα για τη Τουρκία καθ'όλη τη καλοκαιρινή περίοδο.

Οι Αυστριακές Αερογραμμές έχουν μειώσει τα αεροπορικά νούλα για τη Κύπρο γεγονός που δίνει νέα κίνητρα στους μεγάλους Αυστριακούς τουριστικούς πράκτορες (**GULET, TUI, NECKERMANN, ITS**) να αυξήσουν τις πωλήσεις τουριστικών πακέτων για τη Κύπρο.

Γεγονός είναι ότι οι προβλέψεις για τη καλοκαιρινή περίοδο αλλά και τη χειμερινή περίοδο είναι αρκετά αισιόδοξες.

Ιταλία

Η Ιταλική αγορά είναι κλασική αγορά για groups και λιγότερο για individual τουρίστες. Το 90 % των αφίξεων από την Ιταλία αφορά groups. Στους Ιταλούς αρέσει να ταξιδεύουν σε groups, άλλωστε τα οργανωμένα ομαδικά ταξίδια είναι η τάση (Trent) που επικρατεί σε όλο τον κόσμο.

Οι αφίξεις από την Ιταλία για τη περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου παρουσίασαν πτώση **30 %** σε σχέση με το 2003.

Η κατάσταση των κρατήσεων για τη Κύπρο βρίσκεται ακόμα σε στασιμότητα και οι τουριστικοί πράκτορες παρουσιάζονται επιφυλακτικοί στις εκτιμήσεις τους για τους παρακάτω λόγους :

- Οι φετινές διακοπές του Πάσχα σε συνδυασμό με τη 25^η Απριλίου και την 1^η Μαΐου που ήταν αργίες για την Ιταλία, έδωσαν την ευκαιρία στους Ιταλούς να συνδυάσουν ένα δεκαήμερο διακοπών με προορισμό την Ν. Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία και Ελβετία.
- Παρόλο που ο πόλεμος στο Ιράκ έχει τελειώσει, οι αρνητικές επιπτώσεις εξακολουθούν να υφίστανται αφού ο φόβος για τρομοκρατικές ενέργειες εξακολουθεί να προβάλλεται από τα μέσα ενημέρωσης.
- Η εξάπλωση του ιού **SARS**, παρόλο που στον Ευρωπαϊκό χώρο βρίσκεται σε αμελητέα επίπεδα, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση ειδικά για προορισμούς όπου το αεροπλάνο είναι το μόνο μεταφορικό μέσο, αφού τα μέσα μαζικής ενημέρωσης – τηλεόραση – προβάλλουν καθημερινά σκηνές από τους υγειονομικούς ελέγχους που γίνονται στα αεροδρόμια.

Οι τουριστικοί πράκτορες αναφέρουν ότι οι ενδείξεις βελτίωσης της κατάστασης είναι ακόμη σε χαμηλά επίπεδα. Πιστεύεται όμως ότι θα υπάρξει αναστροφή του αρνητικού κλίματός όσο πλησιάζει η κυρίως καλοκαιρινή σαιζόν των διακοπών γιατί η αγορά θα κινηθεί από τις ειδικές προσφορές και τα last minute bookings.

Ωστόσο οι προβλέψεις για την επερχόμενη χειμερινή περίοδο είναι αρκετά καλές για τη Κύπρο χάριν στα πολλά groups που εκδηλώνουν μεγάλο ενδιαφέρον για τη Κύπρο.

Πολωνία

Το ποσοστό της μείωσης στον αριθμό των αφίξεων για τους πρώτους 4 μήνες του 2003 ανέρχεται στο **29 %**.

Η ζήτηση για ταξίδια στη Πολωνική αγορά αρχίζει να ανακάμπτει σταδιακά. Εξαιτίας όμως της οικονομικής κατάστασης που επικρατεί στη χώρα (το ποσοστό της ανεργίας φτάνει το 21% του εργατικού δυναμικού της χώρας), υπάρχει ενδιαφέρον για ταξίδια εντός της χώρας και μετά για προορισμούς που προσφέρουν φθηνά εκδρομικά πακέτα όπως : η Αίγυπτος, η Τουρκία, η Ελλάδα και η Ισπανία.

Η Κύπρος θεωρείται από τους Πολωνούς ως ο πιο ακριβός προορισμός μετά τους Κανάριους Νήσους, όχι μόνο σε θέματα τουριστικών υπηρεσιών αλλά και στο επίπεδο τιμών αγοράς διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών εντός Κύπρου.

Ακόμα ένα παράγοντας που επηρεάζει τη ζήτηση από τη Πολωνική αγορά είναι και η αλλαγή στη νομοθεσία που επέτρεπε στις διάφορες εταιρίες να επιδοτούν μέχρι και το 80 % της τιμής του εκδρομικού πακέτου για ταξίδια των υπαλλήλων τους στο εξωτερικό. Από το Γενάρη η επιδότηση αυτή επιτρέπεται για ταξίδια μόνο εντός Πολωνίας. Έτσι, αναμένεται ότι οι περισσότεροι Πολωνοί θα περάσουν τις διακοπές τους εντός της χώρας τους.

Με τα πιο πάνω δεδομένα και τις απώλειες εξαιτίας του πολέμου στο Ιράκ τους πρώτους μήνες του 2003, η τουριστική κίνηση από τη Πολωνία θα κυμανθεί σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το 2002.

Ουγγαρία

Η Ουγγρική αγορά είναι η αγορά που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση για το 2003. Το ποσοστό αύξησης στον αριθμό των αφίξεων πλησιάζει το **25 %**. Το ποσοστό της Κύπρου στη Ουγγρική τουριστική αγορά δεν είναι μεγάλο αλλά παρουσιάζει συνεχή αύξηση.

Μετά το τέλος του πολέμου οι κρατήσεις δεν παρουσιάζουν μεγάλες αλλαγές. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ταξίδια εντός χώρας και σε χώρες με εύκολη οδική πρόσβαση όπως η Κροατία και η Ελλάδα. Αντίθετα, οι κρατήσεις για τη Τουρκία, την Αίγυπτο και τη Τυνησία παρουσιάζουν μείωση. Οι κρατήσεις για τη Κύπρο παρουσιάζουν αύξηση.

Η κατάσταση των αεροπορικών πτήσεων για τη περίοδο Απριλίου – Δεκεμβρίου 2003 έχει ως ακολούθως :

3 πτήσεις MALEV την εβδομάδα	516
2 πτήσεις των ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΩΝ την εβδομάδα	344
1 ναυλωμένη πτήση του TENSI MALEV	142
1 ναυλωμένη πτήση του KARTAGO TRAVEL SERVICE	156

Σύνολο επιβατών εβδομαδιαίως	1002

Τσεχία

Τα τελευταία χρόνια η τουριστική αγορά της Τσεχίας παρουσιάζει συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη Κύπρο. Το 2003 λόγω του πολέμου και της οικονομικής ύφεσης που επικρατεί σε όλο τον κόσμο έχει επηρεάσει και τη Τσεχία. Οι αφίξεις Τσέχων τουριστών για το τετράμηνο του 2003 παρουσιάζουν μείωση της τάξης του **30 %** με το αντίστοιχο τετράμηνο του 2002.

Μετά το τέλος του πολέμου και από έρευνες που έγιναν από τους τουριστικούς πράκτορες της Τσεχίας η μείωση στον αριθμό των αφίξεων για τη Κύπρο για τη καλοκαιρινή σαιζόν θα είναι της τάξεως του **7 %**. Οι διάφορες έρευνες έδειξαν ότι το 44 % των Τσέχων θα προτιμήσουν να περάσουν τις διακοπές τους εντός χώρας και στη γειτονική Σλοβακία που οι τιμές είναι ιδιαίτερα χαμηλές.

Ισραήλ

Το Ισραήλ βρίσκεται πολύ κοντά στη Κύπρο και είναι πολύ φυσικό πολλοί τουρίστες να επισκέπτονται τη Κύπρο και αντίστροφα. Χιλιάδες Ισραηλινοί τουρίστες

επισκέπτονται κάθε χρόνο τη Κύπρο. Όμως το 2003 δεν είναι μια συνηθισμένη χρονιά.

Η μείωση στον αριθμό των αφίξεων από τη γειτονική χώρα για το τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου παρουσιάζουν μείωση που αγγίζει το **45 %**. Η μείωση αυτή οφείλεται στον πόλεμο στο γειτονικό με το Ισραήλ, Ιράκ. Οι συνέπειες του πολέμου στη ψυχολογία του Ισραηλινού καταναλωτή επηρέασαν και τη τουριστική του συμπεριφορά.

Μετά το τέλος του πολέμου οι κρατήσεις σημείωσαν μικρή αύξηση. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των τουριστικών πρακτόρων είναι ότι η τουριστική κίνηση προς τη Κύπρο για τη καλοκαιρινή σαιζόν θα παρουσιάσει μείωση γύρω στο **12 %**.

Ολλανδία

Η Ολλανδική αγορά αποτελεί παραδοσιακή αγορά για τη Κύπρο. Χιλιάδες Ολλανδοί τουρίστες επισκέπτονται κάθε χρόνο τη Κύπρο. Και η Ολλανδική αγορά δεν έμεινε ανεπηρέαστη από τις παγκόσμιες εξελίξεις. Ο πόλεμος στο Ιράκ και η κακή κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας επηρέασαν και τη τουριστική κατανάλωση του Ολλανδικού κοινού. Η μείωση των αφίξεων για τη περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου αγγίζει το **10 %**.

Η κατάσταση των κρατήσεων βελτιώνεται με το τέλος του πολέμου στο Ιράκ πλην όμως η απώλεια κρατήσεων τη κρίσιμη περίοδο Μαρτίου – Απριλίου έχει προεξοφλήσει μία κακή χρονιά για την Ολλανδική τουριστική βιομηχανία. Οι πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις τοποθετούν τη μείωση στον αριθμό των τουριστικών πακέτων για Μεσογειακούς προορισμούς γύρω στο **12 %**. Η οικονομική ύφεση που ταλανίζει την Ολλανδική οικονομία οξύνεται συνεχώς, ενώ οι αρχικές εκτιμήσεις για βελτίωση στους δείκτες του πληθωρισμού, της ανεργίας και του Α.Ε.Π δεν επαληθεύτηκαν. Η Κύπρος για ολόκληρη τη χρονιά του 2003 παρουσιάζει μείωση στις κρατήσεις της τάξης του **20%**.

Τη περίοδο 24 – 28 Απριλίου πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες επισκέψεις από τους κυριότερους τουριστικούς πράκτορες της Ολλανδίας στη Κύπρο. Τα μηνύματα που μετέφεραν δεν ήταν τα αναμενόμενα. Αναμένεται όμως ότι με την έμπρακτη στήριξη του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού το αρνητικό κλίμα θα ανατραπεί. Εξάλλου η Κύπρος είναι ο πρώτος Μεσογειακός προορισμός που κατάφερε να προβληθεί μέσω εξωτερικής διαφήμισης σε 5000 στάσεις λεωφορείων την περίοδο 28/Απριλίου – 11/Μαΐου 2003, προλαμβάνοντας έτσι τη Τουρκία που ξεκινάει από 12/Μαΐου. Πρόσθετη διαφήμιση ετοιμάζει και η Ελλάδα.

Οι Κυπριακές Αερογραμμές σε μία προσπάθεια να βοηθήσουν τους τουριστικούς πράκτορες να αυξήσουν τις πωλήσεις τουριστικών πακέτων για τη Κύπρο, μείωσαν το αεροπορικό ναύλο κατά 50 Ευρώ. Το μέτρο αυτό σε συνδυασμό με τη μη καταβολή φόρου αεροδρομίου, αναμένεται να υποβοηθήσει στην ανάκαμψη της αγοράς.

Σκανδιναβικές χώρες(Δανία, Σουηδία, Φιλανδία, Νορβηγία)

Οι Σκανδιναβικές χώρες αποτελούν προνόμιο της περιοχής της ελεύθερης περιοχής της Αμμοχώστου. Το 90 % των τουριστών που προέρχονται από τις Σκανδιναβικές χώρες καταλήγει στην Αγία Νάπα και στο Πρωταρά.

Ο αριθμός των αφίξεων από τις Σκανδιναβικές χώρες για τη περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου είναι πάντα χαμηλός γιατί οι τουρίστες που προέρχονται από αυτές τις χώρες προτιμούν τους καλοκαιρινούς μήνες γιατί θέλουν να απολαύσουν ότι στερούνται όλο το χρόνο στις χώρες τους, τη θάλασσα και τον ήλιο.

Οι αφίξεις για τη περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου από τις Σκανδιναβικές χώρες παρουσίασαν μείωση της τάξης του **30 %** κατά μέσο όρο. Συγκεκριμένα οι αφίξεις

από τη Σουηδία είχαν μείωση **8, 60 %**, από τη Νορβηγία μείωση **15 %**, από τη Φιλανδία μείωση **40 %** και από τη Δανία **24, 50 %**. Οι εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο επηρέασαν και τους Σκανδιναβούς τουρίστες.

Οι προβλέψεις για τη καλοκαιρινή σεζόν για τις αφίξεις από τις Σκανδιναβικές χώρες είναι αρκετά αισιόδοξες. Ήδη από το Μάιο υπάρχει σημαντική αύξηση στις αφίξεις. Η μόνη χώρα που δεν παρουσίασε ανάκαμψη είναι η Φιλανδία.

Η τουριστική αγορά των Σκανδιναβικών χωρών είναι ιδιόμορφη αγορά. Παρουσιάζει κινητικότητα μόνο κατά τη κύρια τουριστική σεζόν, δηλαδή από Μάιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο. Ακόμα μία ιδιομορφία που παρουσιάζει η Σκανδιναβική αγορά είναι η περιοχή κατάλυσης των τουριστών που προέρχονται από τις χώρες αυτές. Αγαπημένη περιοχή των Σκανδιναβών τουριστών είναι η ελεύθερη περιοχή της Αμμόχωστου, Αγία Νάπα και Πρωταράς.

Σαν τελικό συμπέρασμα μπορούμε να πούμε ότι ο πόλεμος στο Ιράκ και η παγκόσμια οικονομική ύφεση έχει επηρεάσει και τη Σκανδιναβική τουριστική αγορά.

Ελβετία

Η Ελβετία αποτελεί τη κατεξοχήν χώρα των **repeater guests**. Οι τουρίστες που έρχονται στη Κύπρο είναι τακτικοί πελάτες που έρχονται μία και δύο φορές το χρόνο. Επίσης, πολλοί Ελβετοί τουρίστες που έρχονται στο νησί μας είναι ποδηλάτες. Η Κύπρος και ιδιαίτερα η πόλη της Λεμεσού προσφέρει πολλές υπηρεσίες για τους ποδηλάτες και έχει δημιουργήσει ειδικούς χώρους και δρόμους για τους ποδηλάτες. Η Κύπρος χάριν στη μορφολογία του εδάφους της με τα χαμηλά βουνά και δρόμους με πολλές στροφές αποτελούν ιδανικό τόπο για τους ποδηλάτες.

Το 2003 οι αφίξεις από την Ελβετία παρουσίασαν μείωση της τάξης του **35 %**. Λόγου του ειδικού πολιτικού και νομοθετικού καθεστώτος που επικρατεί στην Ελβετία, που είναι μια χώρα που δεν έχει γνωρίσει ποτέ πολεμικές συγκρούσεις και επικρατεί αιώνια ειρήνη, ο πόλεμος των Αμερικάνων στο Ιράκ έχει επιδράσει καταλυτικά στη ψυχολογία των Ελβετών καταναλωτών με αποτέλεσμα να επηρεαστεί και η τουριστική συμπεριφορά τους και ειδικά προς μία χώρα που βρίσκεται τόσο κοντά στο θέατρο των πολεμικών συγκρούσεων.

Τον μήνα Μάιο παρατηρείται μία αύξηση στον αριθμό των αφίξεων της τάξης του **5 %**. Οι προβλέψεις για την καλοκαιρινή περίοδο είναι συγκρατημένα αισιόδοξες. Οι Ελβετοί τουρίστες προτιμούν να ταξιδεύουν με **groups** παρά **individual**, έτσι τα μηνύματα από τους τουριστικούς πράκτορες για τους μήνες Σεπτέμβριο – Δεκέμβριο που είναι οι μήνες που προτιμούν τα groups για να έρθουν στη Κύπρο, είναι αρκετά αισιόδοξα.

Ιαπωνία

Ιαπωνία, η χώρα του **Ανατέλλοντος Ηλίου** που αν και βρίσκεται στην άλλη άκρη της γης, εντούτοις αρκετές εκατοντάδες τουρίστες επισκέπτονται τη Κύπρο κάθε χρόνο. Οι Ιάπωνες τουρίστες είναι κατεξοχήν λάτρεις των αρχαιοτήτων και της ιστορίας. Τους αρέσει να επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους, να παίρνουν φωτογραφίες και να μαθαίνουν τα πάντα γύρω από την ιστορία του χώρου και της ίδιας της χώρας.

Η Κύπρος με μία ιστορία **10000** χρόνων και αμέτρητους αρχαιολογικούς χώρους και εκπληκτικά μνημεία και έργα αρχαίας τέχνης, αποτελεί ιδανικό προορισμό για τους αρχαιολάτρεις Ιάπωνες τουρίστες.

Το 2003 είναι μία πολύ δύσκολη χρονιά για τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία, τόσο εξαιτίας του πολέμου στο Ιράκ όσο και με την εξαπλώση της επιδημίας SARS. Οι αφίξεις από την Ιαπωνία για το πρώτο τετράμηνο παρουσίασαν μείωση της τάξης του

30 %. Τόσο ο πόλεμος όσο και η Άτυπη πνευμονία, επέδρασαν αρνητικά στη ψυχολογία του Ιάπωνα τουρίστα. Κυρίως η επιδημία SARS που εμφανίστηκε και εξαπλώθηκε στις χώρες της Άπω Ανατολής τρομοκράτησε τους καταναλωτές και έθεσε την ανάγκη της υγείας πρώτη τους προτεραιότητα. Πολλές χώρες του κόσμού έχουν κλείσει τα αεροδρόμια τους για επιβάτες που προέρχονται από τις χώρες τις Ανατολικής Ασίας ή επιβάλλουν τους ταξιδιώτες σε αυστηρούς υγειονομικούς ελέγχους.

Το Μάιο που η Άτυπη πνευμονία βρισκόταν στο ζενίθ στις χώρες της Άπω Ανατολής οι αφίξεις τουριστών από τη Ιαπωνία είχαν μείωση **100 %**. Η προβλέψεις για την κυρίως καλοκαιρινή σαιζόν και το χειμώνα είναι συγκρατημένα αισιόδοξες κυρίως για αφίξεις groups, κυρίως μετά τα τέλη Αυγούστου.

Καναδάς

Η μεγαλύτερη χώρα του κόσμου δεν αποτελεί ιδιαίτερα μεγάλη αγορά για τον Κυπριακό τουρισμό κυρίως λόγω της μεγάλης απόστασης που χωρίζει τις δύο χώρες. Παρόλα αυτά οι αφίξεις τουριστών από τον Καναδά αυξάνει χρόνο με το χρόνο και αυτό οφείλεται κυρίως στους χιλιάδες ομογενείς Κύπριους που ζουν σε όλες τις μεγαλουπόλεις του Καναδά.

Ο αριθμός των αφίξεων από τον Καναδά για το πρώτο τετράμηνο του 2003 μειώθηκε κατά **25 %** εξαιτίας του πολέμου και της επιδημίας SARS που παρουσιάζει μεγάλη εξάπλωση στον Καναδά.

Το αρνητικό αυτό κλίμα αναμένεται να αναστραφεί κυρίως κατά τη καλοκαιρινή περίοδο – Ιούλιο και Αύγουστο - κυρίως λόγω στην αύξηση της ζήτησης που θα υπάρξει από τους Κύπριους που ζουν στον Καναδά.

Αραβικές Χώρες (Ιορδανία, Συρία, Λίβανος, Αίγυπτος)

Οι γειτονικές αυτές Αραβικές χώρες αποτελούν μία πολύ καλή τουριστική αγορά για τη Κύπρο κυρίως λόγω της κοντινής απόστασης και ηπιότερου κλίματος που επικρατεί στη Κύπρο κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η Κύπρος αποτελεί και μία αγορά αγαθών που δεν υστερεί σε τίποτα από τις χώρες τις Δυτική Ευρώπης και οι τουρίστες που προέρχονται από αυτές τις χώρες μπορούν να ψωνίσουν αγαθά που στις χώρες τους δεν υπάρχουν.

Ο πόλεμος στο γειτονικό τους Ιράκ και το κλίμα αβεβαιότητας που επικρατεί στη περιοχή μετά και από τις σκέψεις που κάνουν οι Αμερικάνοι για επέμβαση στη Συρία καθώς και η οικονομική ύφεση που έχει επιδεινωθεί μετά τον πόλεμο, έχουν επιδράσει καταλυτικά στη καταναλωτική συμπεριφορά των Αράβων και κατά συνέπεια και στη τουριστική τους συμπεριφορά με αποτέλεσμα οι αφίξεις τουριστών από τις Αραβικές χώρες για τη περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου να παρουσιάζουν πτώση της τάξης του **7 %**. Το ποσοστό αυτό είναι πολύ μικρό σε σχέση με άλλες χώρες γιατί οι αφίξεις για τον Γενάρη, Φλεβάρη και Απρίλη παρουσίασαν αύξηση και η μείωση που φαίνεται παρουσιάστηκε τον Μάρτη που είχε ξεσπάσει ο πόλεμος.

Ήδη ο Μάιος παρουσιάζει αύξηση της τάξης του **7 %** και οι προβλέψεις για το υπόλοιπο του χρόνου είναι πάρα πολύ καλές. Σε αυτό το θετικό κλίμα συνέτεινε και το γεγονός ότι ο πόλεμος τελείωσε σχετικά γρήγορα.

Χώρες του Περσικού Κόλπου (Σαουδική Αραβία, Κουβέιτ, Κατάρ, Μπαχρέιν, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ομάν)

Όπως και οι Αραβικές χώρες, έτσι και οι χώρες του Περσικού Κόλπου αποτελούν μία σπουδαία τουριστική αγορά για τη Κύπρο. Τόσο η κοντινή απόσταση όσο και ο

Δυτικός τρόπος ζωής που επικρατεί στη Κύπρο, με όλες τις ελευθερίες που συνεπάγεται αυτό και στερούνται στις χώρες του λόγω του ιδιαίτερου θρησκευτικού καθεστώτος που επικρατεί, καθώς και οι χαμηλότερες θερμοκρασίες που επικρατούν στη Κύπρο, κατέστησαν τη Κύπρο κύριο προορισμό τους.

Το 2003 προδιαγράφεται σαν μία πολύ καλή χρονιά για τον αριθμό των αφίξεων από τις χώρες του Περσικού Κόλπου. Ο μόνος μήνας που παρουσιάζει πτώσεις στις αφίξεις με ποσοστό **1,45 %** είναι ο Μάρτης και ο λόγος είναι ο πόλεμος που είχε ξεσπάσει στο Ιράκ το μήνα αυτό. Ήδη ο Απρίλιος παρουσιάζει αύξηση στις αφίξεις σε ποσοστό **3 %** και ο Μάιος αύξηση της τάξης του **4 %**.

Οι προβλέψεις των τουριστικών πρακτόρων που ασχολούνται με τον τουρισμό που προέρχεται από αυτές τις χώρες είναι πολύ αισιόδοξες για όλη την υπόλοιπη χρονιά. Ήδη μεγάλη ζήτηση παρατηρείται για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο, ενώ για τον Οκτώβριο παρατηρείται μεγάλη ζήτηση από groups.

21.1.3 Ειδικές Παρατηρήσεις

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι το 2003 είναι μία πολύ δύσκολη τουριστική χρονιά όχι μόνο για την Κύπρο αλλά και για τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία. Ο τουρισμός, ίσως το ευπαθέστερο καταναλωτικό αγαθό στο κόσμο δέχτηκε μεγάλα και ισχυρά πλήγματα το 2003. Οι εξωγενείς παράγοντες επηρέασαν σε τεράστιο βαθμό τη ψυχολογία των καταναλωτών με φυσικό συνεπακόλουθο τον επιηρεασμό και της τουριστικής συμπεριφοράς τους.

Μετά τη 11^η 2001 Σεπτεμβρίου και το μέγιστο πλήγμα που δέχτηκε ο παγκόσμιος τουρισμός και κυρίως οι αερομεταφορές, ο κόσμος άρχισε σιγά - σιγά να πραγματοποιεί ταξίδια ξεπερνώντας τον φόβο των τρομοκρατικών ενεργειών. Αυτό το κλίμα όμως δε θα κρατήσει για πολύ.

Το **2003** ο παγκόσμιος τουρισμός θα δεχτεί ακόμα ισχυρότερα πλήγματα που θα επιδεινώσουν την ήδη άσχημη κατάσταση στη τουριστική βιομηχανία. Ο πόλεμος των Αμερικάνων στο Ιράκ επηρέασε στο μέγιστο βαθμό τον τουρισμό επιδρώντας καταλυτικά στη ψυχολογία των καταναλωτών. Η αρνητική αυτή επίδραση στη ψυχολογία των καταναλωτών και η αναβίωση του φόβου για τρομοκρατικές ενέργειες επέβαλε την αναθεώρηση των αναγκών του ανθρώπου θέτοντας την ανάγκη του για διακοπές σε δεύτερη μοίρα και την ανάγκη για ασφάλεια ως βασική του προτεραιότητα.

Δεν είναι όμως μόνο ο πόλεμος και ο φόβος για αντίποινα από μέρους των Μουσουλμάνων που επηρέασαν αρνητικά τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία. Ακόμα ένα βασικός λόγος για το αρνητικό κλίμα που επικρατεί στο τουρισμό είναι και η παγκόσμια οικονομική ύφεση που επικρατεί που με τον πόλεμο και τη πετρελαϊκή κρίση επιδεινώθηκε. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, στις αρχές του έτους κάνει και την εμφάνιση της η θανατηφόρος επιδημία **SARS** στις χώρες τις Άπω Ανατολής και σιγά - σιγά εξαπλώνεται σε όλο τον κόσμο.

Για τη Κύπρο το 2003 ξεκίνησε πάρα πολύ καλά. Οι πρώτοι δύο μήνες παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με το 2002 τόσο στον αριθμό των αφίξεων όσο και στα έσοδα από το τουρισμό. Και ενώ οι προβλέψεις μιλούσαν για μία χρονιά καλύτερη από τη περσινή, ξέσπασε ο πόλεμος στο Ιράκ και ο τουρισμός της Κύπρου πήρε τη κάτω βόλτα. Ο τουρισμός της Κύπρου επηρεάστηκε και από ένα ακόμη παράγοντα, την τόσο κοντινή της απόσταση από το πεδίο των μαχών.

Ο Μάρτης ήταν ο χειρότερος μήνας για τη Κυπριακή τουριστική βιομηχανία μετά το πόλεμο στο Ιράκ το 1991. Κατά το μήνα αυτό ξενοδοχειακές μονάδες και επιχειρήσεις που ασχολούνται με το τουρισμό ανέστειλαν τις εργασίες του και εκατοντάδες εργαζόμενοι στη τουριστική βιομηχανία έμειναν χωρίς δουλειά.

Μετά το τέλος του πολέμου υπήρξε αισθητή βελτίωση στο ρυθμό των κρατήσεων και στον αριθμό των αφίξεων. Με τις ειδικές προσφορές και τις μειωμένες τιμές που προσφέρουν οι τουριστικές επιχειρήσεις, το αρνητικό κλίμα άρχισε να αναστρέφεται χωρίς βέβαια να πλησιάζει τις προσδοκίες των εμπλεκομένων στη τουριστική βιομηχανία.

Οι προβλέψεις για την καλοκαιρινή σεζόν και την υπόλοιπη χρονιά είναι συγκρατημένα αισιόδοξες.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΝΑ ΜΗΝΑ 2003

ΧΩΡΑ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	34825	44795	51040	97770	140436	153773	188832	191363	903834
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5224	7481	9624	10649	9578	7728	10744	11946	72974
ΕΛΛΑΔΑ	5353	5767	5655	10358	7899	9774	13470	15819	74093
ΣΟΥΗΔΙΑ	988	831	3237	6274	11581	12572	10866	11166	57515
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	658	207	230	3182	7649	10185	10313	7666	40090
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	92	985	2253	3093	3319	3637	2768	1629	17776
ΔΑΝΙΑ	146	745	1657	2982	3158	3827	4275	3192	19982
ΓΑΛΛΙΑ	838	970	1096	3576	3002	3293	4069	5856	22700
ΕΛΒΕΤΙΑ	167	751	960	2782	3646	3691	5412	4176	21585
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	771	1301	1601	3083	3284	2335	4990	3510	20875
ΒΕΛΓΙΟ/ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	463	755	912	2471	1410	1719	3427	2433	13590
ΑΥΣΤΡΙΑ	490	826	1562	2379	1665	2426	3184	3582	16114
ΙΤΑΛΙΑ	327	389	367	753	1095	1411	1728	3032	9102
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	545	716	92	3029	7175	1043	11380	11977	45469
ΡΩΣΙΑ&ΠΡΩΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ	2766	3145	3316	6839	13074	15461	14830	17566	76997
ΠΟΛΩΝΙΑ	392	491	524	793	935	1023	1832	1620	7610
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	215	528	215	330	419	594	1404	2023	5728
ΤΣΕΧΙΑ	65	129	445	217	1048	1673	1912	2166	7655
ΛΟΙΠΕΣ ΑΝ.ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	265	533	335	403	959	1326	1484	1780	7088
ΛΟΙΠΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	482	756	565	568	858	1466	1437	1620	7752
ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	1142	1676	1639	2203	2299	3665	3980	5482	22086
ΧΩΡΕΣ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	516	1444	1095	1438	1476	1585	3064	2433	13052
ΙΣΡΑΗΛ	815	896	1337	2101	1893	2803	4587	4724	19156
Η.Π.Α	861	848	726	795	1535	2176	3259	2288	12488
ΚΑΝΑΔΑΣ	174	227	206	272	319	487	687	511	2883
ΙΑΠΩΝΙΑ	14	41	44	18	0	58	45	85	305
ΣΥΝΟΛΟ	835	739	901	1535	1833	2935	3164	3003	14945
	59529	77972	91634	169891	231527	262100	318143	322648	1533444

ΣΥΓΚΡΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΦΙΞΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ 2003 - 2002 - 2001

ΜΗΝΑΣ	2003	2002	%ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2003/2002	2001	%ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2002/2001	%ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2003/2001
ΓΕΝΑΡΗΣ	59529	54067	10.10	64214	-15.80	-7.30
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	77972	71950	8.37	83569	-13.90	-6.70
ΜΑΡΤΗΣ	91634	138625	-33.90	137578	0.76	-33.39
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	169891	180481	-5.87	237229	-23.92	-28.39
ΜΑΪΟΣ	231527	279070	-17.04	324901	-14.11	-28.74
ΙΟΥΝΙΟΣ	262100	293192	-10.60	322835	-9.18	-18.81
ΙΟΥΛΙΟΣ	318143	327404	-2.83	373385	-12.31	-14.79
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	322648	301724	6.93	371536	-18.79	-13.16

ΣΥΓΚΡΗΤΙΚΟΣ ΞΗΝΑΚΑΣ ΑΦΙΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2003/2002/2001

ΧΩΡΑ	ΙΑΝ-ΑΥΓ 03	ΙΑΝ-ΑΥΓ 02	%ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΙΑΝ-ΑΥΓ 03/02	ΙΑΝ-ΑΥΓ 01	%ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΙΑΝ-ΑΥΓ 02/01	%ΜΑΤΑΒΟΛΗ ΙΑΝ-ΑΥΓ 03/01
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	903834	912513	-0.95	1046963	-12.84	-13.67
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	72974	107904	-23.37	145610	-25.90	-49.88
ΕΛΛΑΔΑ	74093	63881	15.99	65223	-2.06	-13.60
ΣΟΥΗΔΙΑ	57515	68518	-16.06	89744	-23.65	-35.91
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	40090	40511	-1.04	43912	-7.75	-8.70
ΦΙΛΛΑΝΔΙΑ	17776	30095	-40.93	32097	-6.24	-44.62
ΔΑΝΙΑ	19982	25112	-20.43	24340	3.17	-17.90
ΓΑΛΛΙΑ	22700	21047	7.85	26650	-21.02	-14.82
ΕΛΒΕΤΙΑ	21585	40586	-46.82	49231	-17.56	-56.16
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	20875	26970	-22.60	35972	-25.03	-41.97
ΒΕΛΓΙΟ	13590	16907	-19.62	23974	-29.48	-43.31
ΑΥΣΤΡΙΑ	16114	17046	-5.47	22169	-23.11	-27.31
ΙΤΑΛΙΑ	9102	9049	0.59	19096	-52.61	-52.34
ΙΡΑΝΑΝΔΙΑ	45496	40628	11.92	38193	6.38	19.05
ΡΩΣΙΑ	76997	90760	-15.16	96860	-6.30	-20.51
ΠΟΛΩΝΙΑ	7610	13864	-45.11	18377	-24.56	-58.59
ΟΥΥΓΑΡΙΑ	5728	5537	3.45	5821	-4.88	-1.60
ΤΣΕΧΙΑ	7655	7996	-4.26	7108	12.49	7.70

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡ 7088	6195	14.41	5098	21.52	39.03
ΥΠΟΛΟΠΗ ΕΥΡ 7752	10658	-27.27	13278	-19.73	-41.62
ΑΡΑΒ. ΧΩΡΕΣ 22086	18675	18.27	20461	-8.73	7.94
Χ.ΠΕΡΣΙΚΟΥ 13052	12561	3.91	16733	-24.84	-21.91
ΙΣΡΑΗΛ 19156	24529	-21.90	27020	-9.22	-29.10
Η.Π.Α 12488	15365	-18.72	18228	-15.71	-31.49
ΚΑΝΑΔΑΣ 2883	3831	-24.75	4544	-15.69	-36.55
ΙΑΠΩΝΙΑ 305	341	-10.56	431	-20.88	-29.23
ΛΟΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 14945	15434	-3.17	18134	-14.89	-17.59
ΣΥΝΟΛΟ 1533444	1646513	-6.87	1915247	-14.03	-19.93

Κεφάλαιο 22

Κύπρος και Ευρωπαϊκή ένωση

22.1 Εισαγωγή

Η Κυπριακή Δημοκρατία μετά από πολλούς αγώνες και θυσίες τόσο από τη πολιτεία αλλά κυρίως από το κυπριακό λαό κατάφερε να φέρει εις πέρας μία προσπάθεια που ξεκίνησε δειλά – δειλά το 1982 από τον αύμνηστο Γιάννο Κρανιδιώτη, με την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης στους κόλπους της Ευρωπαϊκής ένωσης στην 9^η Απριλίου 2003 στην Μητρόπολη του Ελληνισμού, στην Αθήνα.

Μετά τη τούρκικη εισβολή στη Κύπρο το 1974 και με τη νέα τάξη πραγμάτων που δημιουργήθηκε στο νησί, η ένταξη μας στη μεγάλη Ευρωπαϊκή οικογένεια φάνταζε να είναι η μόνη διέξοδος της Κύπρου αν ήθελες κάποτε να λυθεί το πολιτικό της πρόβλημα εντός των πλαισίων των ψηφισμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και όχι μέσω μίας συμβιβαστικής λύσης που θα πρότειναν Ο Ντεκτάς και η Άγκυρα. Ακόμα και σήμερα η κυπριακή πολιτεία και ο κυπριακός λαός πιστεύει ότι η ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθαρά πολιτικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στην δίκαιη και βιώσιμη λύση του κυπριακού προβλήματος.

Οι οραματιστές της ένταξης της Κύπρου στην τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα ήταν δύο άξια τέκνα του Ελληνισμού και της πολιτικής, ο Γιάννος Κρανιδιώτης και Θεόδωρος Πάγκαλος που μαζί ξεκίνησαν την προσπάθεια της Κύπρου για την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έτσι, μετά από πολλούς αγώνες και προσπάθειες της Κύπρου για να πετύχει την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς η λύση του πολιτικού της προβλήματος να αποτελεί προϋπόθεση για να γίνει αποδεκτή στους κόλπους της Ένωσης και παράλες τις αντιρρήσεις και τις ενστάσεις της Άγκυρας που παρεμπόδιζαν την ενταξιακή πορεία της Κύπρου, φτάσαμε στις 12 Δεκεμβρίου 2002 στην Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Κοπεγχάγη.

Εν τω μεταξύ ένα μήνα πριν από τη Σύνοδο της Κοπεγχάγης, είχε προταθεί στη Ελληνοκυπριακή και Τουρκοκυπριακή πλευρά ένα σχέδιο λύσης από τον Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε Κόφου Ανάν και έθεσε ως ημερομηνία απόφασης αν οι δύο πλευρές αποδέχονται το σχέδιο του σαν βάση διαπραγματεύσεων στο οποίο όμως θα στηριζόταν η λύση του κυπριακού προβλήματος, την 12^η Δεκεμβρίου.

Την 12^η Δεκεμβρίου μετά από πολλές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις μεταξύ του Γενικού Γραμματέα των Η.Ε και των δύο πλευρών, ο κατοχικός ηγέτης Ραούφ Ντεκτάς, από τις Ηνωμένες Πολιτείες εβρισκόμενος λόγω προβλημάτων υγείας, απέρριψε το σχέδιο Ανάν και έτσι ο δρόμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν ανοιχτός για τη Κύπρο. Έτσι, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε να συμπεριλάβει στο κατάλογο με τις 10 υποψήφιες για ένταξη και τη Κύπρο. Το μεγαλύτερο όμως κατόρθωμα της Κυπριακής αποστολής στη Κοπεγχάγη, ήταν ότι το πολιτικό της πρόβλημα δεν αποτελούσε πλέον προϋπόθεση για την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έτσι, τον Μάιο του 2004 η Κύπρος θα καταστεί ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

22.2 Εναρμόνιση της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο

Η επερχόμενη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναμένεται πέραν από τις αλλαγές που θα επέλθουν στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό τομέα, ο τομέας του τουρισμού είναι ένας ακόμα τομέας ο οποίος θα επηρεαστεί από την ένταξη μας.

Όπως όλοι οι τομείς λειτουργίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (οικονομικός, νομισματικός, νομοθετικός, πολιτικός, κοινωνικός, εργασιακός κτλ) θα επηρεαστούν από την επερχόμενη ένταξη μας στην Ενωμένη Ευρώπη, έτσι θα επηρεαστεί και η τουριστική βιομηχανία του τόπου. Η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, που αποτελεί τη μεγαλύτερη βιομηχανία του νησιού και πάνω της στηρίζεται σχεδόν όλη η οικονομία, θα επηρεαστεί από τις αλλαγές που θα επικφέρει η ένταξη στο τρόπο λειτουργίας, οργάνωσης, επαγγελματικών σχέσεων, ίδρυσης, επιχορηγήσεων, νομοθεσία, αμοιβές εργαζομένων κτλ. Οι περισσότερες από αυτές στις αλλαγές έχουν ήδη επέλθει στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου ή θα επέλθουν στα πλαίσια της εναρμόνισης μας με το **Ευρωπαϊκό Κεκτημένο**.

Η Κύπρος ήταν η μόνη χώρα από τις 10 υποψήφιες για ένταξη που μέχρι τη Σύνοδο της Κοπεγχάγης είχε εναρμονίσει στους περισσότερους τομείς της με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

Συνεπώς, η μεγαλύτερη βιομηχανία του τόπου δε θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη από την εναρμόνιση μας με την Ευρώπη.

Ήδη από τα τέλη του 2001 είχε ολοκληρωθεί η μελέτη εκτίμησης των επιπτώσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο τουριστικό τομέα και στους Κύπριους ξεναγούς από την εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και συγκεκριμένα από τις αρχές της ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών. Στα πλαίσια της μελέτης εντοπίστηκαν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε νομοθεσίες του Οργανισμού για την εναρμόνιση μας και άρχισαν διαβουλεύσεις με τους επηρεαζόμενους επαγγελματικούς συνδέσμους για τις αναγκαίες τροποποιήσεις στη νομοθεσία που διέπει την τουριστική βιομηχανία.

Η Κυπριακή Δημοκρατία και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού έλαβαν όλα τα απαραίτητα μέτρα και προέβησαν σε όλες τις απαραίτητες ρυθμίσεις για την εναρμόνιση μας με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο αλλά παράλληλα έλαβε μέτρα για στήριξη και βοήθεια των Κυπριακών επιχειρήσεων και των Κύπριων ξεναγών.

Με την ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση καθώς και με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις που προέρχονται από κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι βέβαιο ότι οι κυπριακές επιχειρήσεις και στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι τουριστικές επιχειρήσεις θα επηρεαστούν από τον αυξημένο ανταγωνισμό που μέχρι τώρα δεν υπήρχε αλλά είναι μία από τις συνέπειες της ένταξής μας στην Ενωμένη Ευρώπη και η Κυπριακή Δημοκρατία και ο Οργανισμός Τουρισμού προσπάθησαν να μειώσουν στο ελάχιστον τις συνέπειες από τον αυξανόμενο ανταγωνισμό που είναι αποτέλεσμα της ένταξής μας σε μία ενωμένη και οικονομικά ελεύθερη ομάδα κρατών.

Οι τροποποιήσεις στη νομοθεσία της τουριστικής βιομηχανίας την εναρμονίζουν μεν με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο προσπαθούν δε με φορολογικές ελαφρύνσεις, οικονομικές παροχές και χορηγίες στήριξης να διατηρηθούν οι κυπριακές τουριστικές επιχειρήσεις σε ικανοποιητικό βαθμό ανταγωνιστικές με στόχο την επιβίωση και την ανάπτυξη τους.

Βέβαια η ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η εναρμόνιση μας με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, επικφέρει και πολλές ευεργετικές συνέπειες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθώντας να μειώσει την ανεργία και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, επιχορηγεί μέσα από τα κοινοτικά ταμεία με ειδικά πακέτα, τους νέους επιχειρηματίες που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε κάποιο τομέα της οικονομίας. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση πάλι με ειδικά νομοθετήματα και μέτρα στήριξης μέσω των κοινοτικών ταμείων και των διαφόρων οικονομικών πακέτων στήριξης, προσπαθεί και βοηθάει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που στην ουσία είναι η καρδιά της οικονομίας κάθε χώρας, να επιβιώσουν από τον ανελέητο ανταγωνισμό των οικονομικών κολοσσών και των πολυεθνικών.

Οι εργαζόμενοι στις τουριστικές επιχειρήσεις και όχι μόνο άρχισαν ήδη να απολαμβάνουν τα προνόμια που προσφέρει η Ευρώπη. Η μείωση των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας από 40 σε 38 και με την βαθμιαία μείωση τους μέχρι τις 36 ώρες είναι από τα σημαντικότερα προνόμια που ήδη άρχισαν να απολαμβάνουν οι κύριοι εργαζόμενοι. Ο καθορισμός κατώτατων ορίων μισθών ανά κλάδο και ανά ειδικότητα, όπως ισχύει σχεδόν σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ένα ακόμη ισχυρό συν της εναρμόνισης μας με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Ο εργαζόμενος πλέον θα είναι σε θέση να γνωρίζει το κατώτατο όριο μισθού που είθισται να πάρει και όχι να επαφίεται στη κρίση του εργοδότη του.

Βέβαια και οι επιχειρηματίες και στη δική μας περίπτωση οι τουριστικοί επιχειρηματίες άρχισαν να απολαμβάνουν τα προνόμια της εναρμόνισης και των νομοθετικών μεταρρυθμίσεων προς επίτευξή του καθώς και των ειδικών προνοιών για στήριξη των κυπρίων επιχειρηματιών. Τα ειδικά πακέτα στήριξης προερχόμενα από τα ταμεία της Ε.Ε θα έχουν σαν αποδέκτες τους επιχειρηματίες του τόπου και θα αποτελέσουν ανάσα ζωής για αυτούς και θα τους βοηθήσουν στη αντιμετώπιση της αύξησης του ανταγωνισμού, στην επιβίωση και μελλοντική τους ανάπτυξη. Η κατάργηση ορισμένων φόρων τους βοήθησε σημαντικά καθώς και τα ειδικά μέτρα της Κυβέρνησης για τη στήριξη των επιχειρηματιών όπως για παράδειγμα η παράταση για τη καταβολή του Φ.Π.Α κ.α.

Η αύξηση του συντελεστή του Φ.Π.Α από 12% σε 15% χάριν της εναρμόνισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Η Κυπριακή Δημοκρατία σαν αντίβαρο της αύξησης του Φ.Π.Α κατήργησε τον επαγγελματικό φόρο, μείωσε τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων καθώς και τα τέλη σταθερής και κινητής τηλεφωνίας.

Η κατάργηση των εισαγωγικών θα δασμών μετά την ένταξη μας στην Ε.Ε θα ξαλαφρώσει τον προϋπολογισμό τόσο των επιχειρήσεων όσο και των καταναλωτών και η κυπριακές επιχειρήσεις θα καταστούν πιο ανταγωνιστικές.

Οι τουριστικές επιχειρήσεις στα πλαίσια της εναρμόνισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο με βάση τις μεταρρυθμίσεις της διέπουσας νομοθεσίας και των αντιστάθμιστικών μέτρων που έχει πάρει η Κυπριακή Δημοκρατία και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, θα καταστούν ανταγωνιστικότερες έναντι των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που σκοπεύουν να δραστηριοποιηθούν στη Κύπρο.

Στα πλαίσια της εναρμόνισης της Κύπρου, ο ΚΟΤ έχει υπογράψει ορισμένες συμφωνίες και συμμετέχει σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα με στόχο την καλύτερη και ομαλότερη εναρμόνιση της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Κατά τη περίοδο 2002 – 2003 ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού συμμετείχε σε τρεις συνεδρίες της Συμβουλευτικής Επιτροπής Τουρισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως παρατηρητής μαζί με τις υπόλοιπες 9 υπό ένταξη χώρες.

22.3 Γενική συμφωνία εμπορίου στις υπηρεσίες

Ενόψει του νέου κύκλου διαπραγματεύσεων στα πλαίσια της Γενικής Συμφωνίας Εμπορίου στις Υπηρεσίες (GATS) ο Οργανισμός άρχισε τις διαβουλεύσεις με τους επηρεαζόμενους επαγγελματικούς συνδέσμους στη τουριστική βιομηχανία του τόπου. Ετοίμασε και υπέβαλε στο Γραφείο Προγραμματισμού τα σχετικά έγγραφα στα οποία περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση. Ετοίμασε έκθεση για τη φιλελευθεροποίηση των υπηρεσιών στο τομέα του τουρισμού στη Κύπρο η οποία παρουσιάστηκε σε συνέδριο που οργάνωσε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου στη Γενεύη.

22.4 Προγράμματα συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πρόγραμμα Leonardo Da Vinci

Το πρόγραμμα Leonardo Da Vinci “Τουρισμός και Πολιτιστική Κληρονομιά” – “Cultural Heritage Tourism Network” άρχισε τη λειτουργία του το 1998. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν εταίροι από τη Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία και τη Γαλλία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί το πρόγραμμα αυτό με βάση το ποσοστό επιτυχίας κάθε προγράμματος που αναλαμβάνει κάθε χώρα και σε ειδική μπροσούρα που εκδίδει η Ε.Ε για το πρόγραμμα Leonardo Da Vinci περιλαμβάνει το πιο πετυχημένα προγράμματα μετά από την αξιολόγηση τους από ειδική επιτροπή που έχει συσταθεί από την Ε.Ε.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού έχει το ρόλο του ανάδοχου και συντονιστή. Ο ΚΟΤ διοργανώνει σεμινάρια για τη πιλοτική εφαρμογή των προγραμμάτων Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Πολιτιστικού Τουρισμού και Παραδοσιακής Γαστρονομίας.

Ο ΚΟΤ αξιοποιεί τα προγράμματα κατάρτισης που ετοιμάστηκαν στα πλαίσια του προγράμματος Τουρισμός και Πολιτιστική Κληρονομιά εντάσσοντας τα στα ετήσια σεμινάρια επιμόρφωσης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις πολιτιστικού τουρισμού. Συγκεκριμένα διοργανώνει σεμινάρια για μικρομεσαίες επιχειρήσεις Αγροτουρισμού και Πολιτιστικού Τουρισμού για τα θέματα (α) ανάπτυξη δεξιοτήτων στον Αγροτουρισμό και Πολιτιστικό Τουρισμό και (β) Παραδοσιακής Γαστρονομίας.

Πρόγραμμα LIFE for 3rd Countries

Βασικός στόχος του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού σε αυτό το πρόγραμμα είναι η “Αναβίωση και Αειφορική Διαχείριση Κοιλάδων Ανατολικής Πάφου”

Ο ΚΟΤ συμμετέχει στις εργασίες του προγράμματος αυτού για την αειφορική διαχείριση των κοιλάδων της Ανατολικής Πάφου με σκοπό να γίνει μια επιστημονική και εμπειριστατωμένη μελέτη για τους τρόπους και τα οφέλη από την αειφορική τουριστική ανάπτυξη που σαν βάση θα έχει την ανάπτυξη του αγροτουρισμού, οικοτουρισμού και οικολογικού τουρισμού στις κοιλάδες της ανατολικής Πάφου που είναι οι πλέον δόκιμες για την ανάπτυξη των ήπιων αυτών μορφών τουρισμού στη Κύπρο.

Η συμμετοχή του ΚΟΤ στο πρόγραμμα αυτό για την αειφορική διαχείριση αγροτικών περιοχών και ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού σε αυτές έχει σαν σκοπό πέραν από την εναρμόνιση της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και την ορθολογική, επιστημονική και αξιόπιστη μελέτη και έρευνα σε θέματα αειφορικής διαχείρισης περιοχών και μετατροπή τους σε κέντρα ήπιων μορφών τουρισμού από εξειδικευμένους και έμπειρους επιστήμονες που ασχολούνται εξολοκλήρου με την αειφορική διαχείριση πόρων.

Πρόγραμμα Γαλάζιας Σημαίας

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού συμμετέχει και στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τη Γαλάζια σημαία.

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τις γαλάζιες σημαίες των παραλιών ξεκίνησε το 1987 στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους για το Περιβάλλον. Το πρόγραμμα αυτό διέπεται από τη **Συνθήκη Ραμσάτ**, την οποία έχει προσυπογράψει και η Κύπρος.

Η γαλάζια σημαία απονέμεται ετησίως στις διάφορες παραλίες που πληρούν και τα 27 κριτήρια της συνθήκης που χωρίζονται σε 4 κατηγορίες και ισχύει για ένα χρόνο. Οι 4 κατηγορίες είναι οι εξής:

- Ποιότητα του θαλάσσιου νερού

- Ποιότητα του βυθού και ο επηρεασμός του από την άμπωτη ή τη πλημμύρα καθώς και η ποιότητα της ακτής
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφορίες
- Διαχείριση της παραλίας και ασφάλεια¹

Το 2003 ο Ευρωπαϊκός Κριτής για τις Γαλάζιες Σημείες της Ευρώπης βράβευσε πέραν των 2 700 παράλιων και μαρινών σε 21 ευρωπαϊκές χώρες. Γαλάζιες σημείες απονεμήθηκαν συνολικά σε 39 οργανωμένες παραλίες της Κύπρου.

Οι βραβευμένες παραλίες για το 2003 είναι οι ακόλουθες:

- Παραλίμνι – Παραλία Πρωταρά
- Αγία Νάπα – Κέρμια, Λάντα, Νήσι, Μακρόνησος, Αγία Θέκλα, Βαθιά Γωνιά, Γλυκό Νερό, Κατσαρκά, Άμμος του Καμπούρη, Πανταχού
- Λάρνακα – Φοινικούδες, Μακένζυ
- Πεντάκωμο – Παραλία Κάλυμνος ΚΟΤ
- Πύργος Λεμεσού – Παναγίες, Αόρατοι
- Άγιος Τύχωνας Λεμεσού – Σάντα Μπάρμπαρα, Λούρες, Βούπηπα, Αρμονία, Καστέλα, Αφροδίτη, Ονήσιλος
- Πισσούρι Λεμεσού – Παραλία Πισσουρίου
- Λεμεσός – Ακτή Κυβερνήτη, Παραλία Δασσούδι ΚΟΤ, Παραλία Ολυμπίων
- Επισκοπή Λεμεσού – Παραλία Κουρίου
- Γεροσκήπου Πάφου – Παχύαμμος, Βρουσούδια Α, Βρουσούδια Β, Αλικές, Δημοτικά Μπάνια, Φάρος
- Πέγεια – Δημοτική Πλαζ, Λαουρού
- Κόλπος των Κοραλλιών – Παραλία Κόλπου των Κοραλλιών
- Πόλης Χρυσοχούς – Δημοτική Πλαζ, Παραλία Πόλης Χρυσοχούς ΚΟΤ

22.5 Ειδικές παρατηρήσεις

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού έχει κάνει τεράστια βήματα για την εναρμόνιση της Κυπριακής Τουριστικής Βιομηχανίας και του Τουριστικού Προϊόντος της Κύπρου σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς του τουρισμού, ο ΚΟΤ και το Υπουργείο Τουρισμού, βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τους αντίστοιχους φορείς του τουρισμού της Ε.Ε για τη καλύτερη και ομαλότερη εναρμόνιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου με την Ε.Ε που πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το Μάιο του 2004 όπου η Κύπρος θα καταστεί πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

23.1 Εισαγωγή

Η τουριστική βιομηχανία είναι η σημαντικότερη βιομηχανία της Κύπρου, πάνω στην οποία στηρίζεται η οικονομία του νησιού. Η τουριστική βιομηχανία είναι η μόνη βιομηχανία στο κόσμο που στηρίζεται εξολοκλήρου στον άνθρωπο. Από τη παραγωγή, τη διάθεση και κυρίως στη κατανάλωση ο άνθρωπος παίζει το σημαντικότερο ρόλο. Η τουριστική βιομηχανία είναι μια βιομηχανία από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο.

Ο άνθρωπος είναι το σημείο αναφοράς κάθε τουριστικής επιχείρησης και προς την ικανοποίηση του εργάζονται όλες οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν τη τουριστική βιομηχανία. Η ικανοποίηση του **ανθρώπου - τουρίστα** αποτελεί τον κεντρικό άξονα και τον βασικό στόχο κάθε τουριστικής επιχείρησης και αυτό γιατί ο ικανοποιημένος **πελάτης** αποτελεί εγγύηση για την επιβίωση και την μελλοντική ανάπτυξη της κάθε τουριστικής επιχείρησης.

Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της τουριστικής βιομηχανίας επιβάλλει στους ανθρώπους που αναλαμβάνουν την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών, να έχουν κατανοήσει πλήρως τις ανάγκες αυτές και να τις ικανοποιούν προσφέροντας τη μεγαλύτερη δυνατή χρησιμότητα προς όφελος των καταναλωτών. Τον μεγαλύτερο ίσως ρόλο για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών άριστης ποιότητας και χρησιμότητας που θα ικανοποιούν τις ανάγκες των καταναλωτών προσφέροντας τους τη μέγιστη ικανοποίηση, ειδικά στο χώρο της τουριστικής βιομηχανίας, είναι η τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η Κύπρος σαν απόλυτα τουριστική χώρα, αντιλαμβανόμενη τη σημαντικότητα της τουριστικής εκπαίδευσης για την ανάπτυξη και βελτίωση του τουριστικού της προϊόντος αλλά και για τη παραμονή της ως ανταγωνιστικός προορισμός βασισμένος στη πρόσφορα τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών ανώτερης ποιότητας μέσω της άριστης εξυπηρέτησης, έχουν ιδρυθεί στη Κύπρο διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, από τη μέση μέχρι την ανώτερη βαθμίδα της εκπαιδευτικής πυραμίδας, που προσφέρουν τουριστική εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα, από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που προσφέρεται από τα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσια και ιδιωτικά, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑΑΑΔΚ), συνεχίζει τη λειτουργία των διαφόρων Σχεδίων Κατάρτισης, που έχουν σαν σκοπό την εξύψωση του επαγγελματικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου που εμπλέκεται στη τουριστική βιομηχανία του τόπου.

23.2 Τουριστικές Σχολές

Η σπουδαιότητα της τουριστικής και κυρίως της ξενοδοχειακής εκπαίδευσης για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου έχει αναγνωριστεί από τους κρατικούς φορείς τόσο του τουρισμού όσο και της παιδείας και προσφέρεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, από τη μέση μέχρι την ανώτατη.

23.2.1 Ξενοδοχειακές Σχολές

Οι ξενοδοχειακές σχολές αποτελούν μία από τις επιλογές που έχει ο μαθητής όταν τελειώσει το γυμνάσιο. Το Υπουργείο Παιδείας λειτουργεί τμήματα ξενοδοχειακής εκπαίδευσης στις Τεχνικές Σχολές της Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και

Παραλιμνίου. Οι ξενοδοχειακές σχολές προσφέρουν επαγγελματική κατάρτιση σε βασικό επίπεδο στα επαγγέλματα του μάγειρα, του ζαχαροπλάστη, του τραπεζοκόμου και το μπάρμαν. Οι απόφοιτοι των ξενοδοχειακών σχολών μπορούν να εργαστούν στη ξενοδοχειακή και επισιτιστική βιομηχανία σε πρώτο στάδιο στις χαμηλότερες βαθμίδες και ανάλογα με τα προσόντα και την εμπειρία μπορούν να ανελιχθούν.

23.2.2. Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου

23.2.2α Ιστορία

Μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 και τη σύσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η τουριστική βιομηχανία του τόπου άρχισε να αναπτύσσεται σταθερά. Το φθινόπωρο του 1965 ιδρύεται στη Λευκωσία η Κεντρική Σχολή Ξενοδοχειακής Εκπαίδευσης (Central Hotel Training School) με σκοπό την κάλυψη των αναγκών της ξενοδοχειακής και επισιτιστικής σε ανθρώπινο δυναμικό στο βασικό επίπεδο. Η Κεντρική Σχολή Ξενοδοχειακής Εκπαίδευσης άνοιξε τις πύλες της τον Γενάρη του 1966 προσελκύοντας τη πρώτη χρονιά 32 σπουδαστές.

Σύντομα έγινε κατανοητό ότι για να συμβαδίζει με τις αυξανόμενες ανάγκες και απαιτήσεις της ταχέως αναπτυσσόμενης τουριστικής βιομηχανίας, η εκπαίδευση πάνω στα ξενοδοχειακά επαγγέλματα θα έπρεπε να αναδιοργανωθεί πάνω σε γερές βάσεις.

Σαν αποτέλεσμα ήταν η ίδρυση του Ξενοδοχειακού και Επισιτιστικού Ινστιτούτου (Hotel and Catering Institute) τον Φεβρουάριο του 1969, με βάση τη συμφωνία που υπογράφηκε από τη κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και το τμήμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Μέχρι τον Απρίλιο του 1971 η Κεντρική Σχολή Ξενοδοχειακής Εκπαίδευσης και το Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Ινστιτούτο λειτουργούσαν δίπλα – δίπλα προσφέροντας βασική και μέση εκπαίδευση και κατάρτιση αντίστοιχα. Τον Απρίλιο του 1971 το Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Ινστιτούτο απορροφά τη Κεντρική Σχολή Ξενοδοχειακής Εκπαίδευσης και δημιουργείται ένα ενιαίο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Από τον Ιούλιο του 1974 το Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Ινστιτούτο λειτουργεί σαν κυβερνητικό εκπαιδευτικό ίδρυμα με υπαγωγή στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τον Μάιο του 1993 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρει το Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Ινστιτούτο και τη μετονομασία του σε Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (Higher Hotel Institute of Cyprus). Η αναβάθμιση αυτή αφορούσε τόσο την ακαδημαϊκή όσο και τη διοικητική αναδιοργάνωση του ιδρύματος καθώς και την εισαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων εποπτικού και διοικητικού επιπέδου.

Με τη πρόσφατη απόφαση της Βουλής για την ίδρυση και δεύτερου πανεπιστημίου στη Κύπρο και συγκεκριμένα στη Λεμεσό, το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο θα αναβαθμιστεί και θα ενταχθεί στο νέο πανεπιστήμιο της Κύπρου το οποίο θα είναι πανεπιστήμιο εφαρμοσμένων επιστημών.

23.2.2β Η Διοίκηση του ΑΞΙΚ

Το τριμερές Διοικητικό Συμβούλιο (στο οποίο αντιπροσωπεύεται η κυβέρνηση, οι εργοδότες και οι εργατικές ενώσεις) συμβουλεύουν πάνω σε θέματα τακτικής και πολιτικής, τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος είναι και ο τελικός λήπτης αποφάσεων. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου διασφαλίζει την αρμονική συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων μερών για την άριστη ικανοποίηση των αναγκών της τουριστικής

βιομηχανίας της Κύπρου, οι οποίες πάντα αποτελούν τον καθοδηγητικό παράγοντα για την τακτική και πολιτική η οποία θα ακολουθηθεί.

Ο Διευθυντής του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου, ο οποίος διορίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, εξολοκλήρου την εύθνη για την καθημερινή λειτουργία του Ινστιτούτου και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προεδρεύει της Ακαδημαϊκής Επιτροπής του Ινστιτούτου η οποία ασχολείται με εκπαιδευτικά θέματα και την πολιτική του Ινστιτούτου.

23.2.2γ Το Εκπαιδευτικό Σύστημα του ΑΞΙΚ

Το εκπαιδευτικό σύστημα του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου είναι σχεδιασμένο να διασφαλίζει τον κύριο σκοπό του, ο οποίος είναι η παραγωγή ξενοδοχειακών υπαλλήλων ανώτερης αξίας. Το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα βαθμιαίας προσέγγισης στους σπουδαστές, ισορροπώντας τις θεωρητικές γνώσεις και την εξάσκηση για απόκτηση πρακτικών ικανοτήτων, με αποτέλεσμα τη σφαιρική εκπαίδευση και κατάρτιση του αυριανού προσωπικού της ξενοδοχειακής βιομηχανίας.

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει διαλέξεις, επιδείξεις, πρακτική εξάσκηση και μελέτες. Η πρακτική κατάρτιση και εξάσκηση των σπουδαστών εντός του Ινστιτούτου συμπληρώνεται με τη βιομηχανική πρακτική και κατάρτιση στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους.

23.2.2δ Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα του ΑΞΙΚ

❖ Διοίκηση Ξενοδοχείων και Επισιτιστικών Μονάδων

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διοίκησης ξενοδοχείων και επισιτιστικών μονάδων είναι τριετές διάρκειας και μέσω αυτού του προγράμματος επιχειρείται η κάλυψη των αναγκών τόσο των σπουδαστών όσο και της τουριστικής βιομηχανίας. Μέσω της εκπαιδευτικής δομής του προγράμματος επιχειρείται η επαγγελματική ολοκλήρωση του σπουδαστή μέσω της πνευματικής και επαγγελματικής του ανάπτυξης. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αυτό προετοιμάζει τους σπουδαστές του Ινστιτούτου για μία πληθώρα επιβλεπτικών και διοικητικών θέσεων στη ξενοδοχειακή και επισιτιστική βιομηχανία. Το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι πρόθυμο να εργαστεί μαζί με τους σπουδαστές ώστε να καλυφτούν οι ακαδημαϊκές και επαγγελματικές τους ανάγκες αλλά και να είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις μελλοντικές προκλήσεις.

Το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να εκπληρώνει τους παρακάτω στόχους:

- Να προσφέρει εις βάθος γνώσεις για τη ξενοδοχειακή και επισιτιστική βιομηχανία.
- Να υποσημειώνει τη σημασία των χρηματοδοτικών, οικονομικών παραγόντων καθώς και του παράγοντα μάρκετινγκ για την επιτυχή λειτουργία μιας ξενοδοχειακής ή επισιτιστικής μονάδας.
- Να αναπτύσσει τις επαγγελματικές ικανότητες των σπουδαστών οι οποίες είναι αναγκαίες για τις επιβλεπτικές και διοικητικές θέσεις σε όλες τις βαθμίδες της ξενοδοχειακής και επισιτιστικής βιομηχανίας.

❖ Γαστρονομικές Τέχνες (Μαγειρική/Ζαχαροπλαστική)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των γαστρονομικών τεχνών είναι και αυτό τριετές.

Το φαγητό είναι ένα κοινό στοιχείο για πολλές τουριστικές επιχειρήσεις. Η προετοιμασία του φαγητού και το σερβίρισμά του γίνεται πιο σημαντικό καθώς οι πελάτες γίνονται πιο απαιτητικοί στις ανάγκες και προτιμήσεις τους. Σήμερα η μαγειρική τέχνη διέρχεται δραματικές αλλαγές. Υψηλής τεχνολογίας εξοπλισμός, νέες και μοντέρνες μεθόδους και τεχνικές προετοιμασίας του φαγητού, μεγαλύτερη ποικιλία σε φαγητά και η μεγαλύτερη αλλαγή είναι οι αυξημένες απαιτήσεις και η βαρύτητα που δίνεται σε θέματα υγιεινής από πλευράς πελατών. Όλες αυτές οι αλλαγές έχουν επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο μέχρι σήμερα οι γαστρονομική εκπαίδευση αντιμετωπιζόταν.

Το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους αποφοίτους του να αντιμετωπίσουν όλες αυτές τις προκλήσεις με τη συστηματική προσέγγιση στη ποιότητα και ποσότητα στη παραγωγή φαγητού και σερβιρίσματος του, όπως απαιτείται σήμερα στα ξενοδοχεία, πολυτελή εστιατόρια και άλλες επισιτιστικές επιχειρήσεις.

Στο πρόγραμμα αυτό οι πρακτικές ικανότητες της βασικής και ανώτερης μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής και ψησίματος συνδυάζονται αρμονικά με τις σχετικές θεωρητικές γνώσεις.

❖ ***Τμήμα Υποδοχής***

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το τμήμα υποδοχής είναι μονοετές και δίνει στους σπουδαστές του όλες τις απαραίτητες θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις λειτουργίας του τμήματος υποδοχής ενός ξενοδοχείου με σκοπό τη παροχή υπηρεσιών ανώτερης ποιότητας που θα αυξάνουν την ικανοποίηση των πελατών μέσω της άριστης εξυπηρέτησης.

❖ ***Τμήμα Οροφοκομίας***

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το τμήμα οροφοκομίας είναι μονοετές και μέσω αυτού οι σπουδαστές λαμβάνουν όλες τις απαραίτητες θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις και ικανότητες ώστε να εργαστούν με επιτυχία σε αυτό το τμήμα, που είναι από τα βασικότερα ενός ξενοδοχείου και η καλή λειτουργία του συνεισφέρει τα μέγιστα στην επιτυχία της ξενοδοχειακής επιχείρησης.

23.2.3 Ιδιωτικά Κολέγια

Τα τελευταία χρόνια, σχεδόν σε όλα τα ιδιωτικά κολέγια της Κύπρου, υπάρχουν τουριστικές σχολές που προσφέρουν τουριστική και ξενοδοχειακή εκπαίδευση. Σχεδόν όλα τα κολέγια συνεργάζονται με πανεπιστήμια του εξωτερικού προσφέροντας πιο αναγνωρισμένη και σε βάθος εκπαίδευση στο τομέα του τουρισμού. Οι απόφοιτοι αυτών των σχολών των κολεγίων προορίζονται κυρίως για διοικητικές θέσεις στις ανώτερες βαθμίδες μιας επιχείρησης.

Κεφάλαιο 24

Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού στη Κύπρο

24.1 Εισαγωγή

Η Κύπρος είναι μία κατεξοχήν τουριστική χώρα και ο τουρισμός αποτελεί τη κολώνα στηρίξης της οικονομίας του νησιού. Συνεπώς για να συνεχίσει ο τουρισμός να αποτελεί τον αιμοδότη της κυπριακής οικονομίας θα πρέπει να εξελίσσεται, να εμπλουτίζεται, να αναβαθμίζεται και βελτιώνεται.

Μέχρι πρότινος, η Κύπρος, στήριζε όλη τη τουριστική της βιομηχανία στο μαζικό τουρισμό που σαν κύριο πόλο έλξης έχει τις θάλασσες και τον ήλιο της Κύπρου. Αν και η καλοκαιρινή περίοδος στη Κύπρο είναι παρατεταμένη και διαρκεί αρκετούς μήνες, εντούτοις το πρόβλημα της εποχικότητας δε λύνεται. Η Κύπρος δηλαδή δε μπορεί να έχει τουριστική κίνηση μόνο πέντε ή έξι μήνες το χρόνο. Η τουριστική κίνηση με κάποιες διακυμάνσεις βέβαια θα πρέπει να υπάρχει όλο το χρόνο. Ήλιο και θάλασσα διαθέτουν όλες οι ανταγωνιστικές χώρες της περιοχής και σίγουρα η Κύπρος δεν είναι σε θέση να προσφέρει τις τιμές που προσφέρουν οι γειτονικές χώρες λόγω του χαμηλού εργατικού κόστους που υπάρχει στις χώρες αυτές. Η Κύπρος ήταν και θα είναι ένας ακριβός τουριστικός προορισμός είτε το θέλουμε είτε όχι. Έτσι, το μόνο που απομένει για τη Κύπρο ώστε να παραμείνει ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, είναι ποιοτική αναβάθμιση των προσφερομένων υπηρεσιών ώστε να ανταποκρίνονται στη τιμή τους καθώς και ο εμπλουτισμός του τουριστικού μας προϊόντος.

Η εποχικότητα που παρουσιάζεται στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου και απασχολεί τους φορείς του τουρισμού μπορεί να αντιμετωπισθεί με την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού. Η Κύπρος θα πρέπει να αποποιηθεί την ταυτότητα της σαν χώρα προσέλκυσης μαζικού τουρισμού για τον ήλιο και τη θάλασσα και να προβεί στην ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον στους τουριστικούς κόλπους και έχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης.

Κατά τη γνώμη μου η εποχή του μαζικού τουρισμού έχει παρέλθει ανεπίστρεπτη. Ο σημερινός τουρίστας απαιτεί το κάτι άλλο στις διακοπές του και δεν αρκείται στις όμορφες παραλίες και τον ήλιο. Αυτά τα έχει χορτάσει και σήμερα επιζητεί το κάτι διαφορετικό. Σε αυτό έχει συμβάλει και η αύξηση του μορφωτικού και βιοτικού επιπέδου του σημερινού ανθρώπου. Ο σημερινός άνθρωπος είναι διαθετιμένος να πληρώσει για να αποκτήσει τουριστικά αγαθά και υπηρεσίες που θα ανταποκρίνονται και θα ικανοποιούν ποιοτικά και αισθητικά τις ανάγκες του.

Συνεπώς, η Κύπρος αν θέλει να παραμείνει ένας ελκυστικός τουριστικός προορισμός και να συνεχίσει να απολαμβάνει τις ευεργετικές συνέπειες του τουριστικού φαινομένου, θα πρέπει μεταξύ των άλλων ενεργειών για την αναβάθμιση, βελτίωση και εμπλουτισμό του τουριστικού της προϊόντος, θα πρέπει να αναπτύξει και τις ειδικές ή εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Η Κύπρος ως τόπος και ως γεωγραφική θέση έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Όμως, για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, χρειάζεται η συμβολή και η συνεργασία όλων των φορέων του κυπριακού τουρισμού.

24.2 Συνεδριακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός αποτελεί μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Πέραν από τα μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης που έχει ο

συνεδριακός τουρισμός, η μορφή αυτή τουρισμού παρουσιάζει και μεγάλη κερδοφορία.

Η Κύπρος λοιπόν θα πρέπει να καταβάλει όλες τις δυνατές προσπάθειες ώστε να αναπτύξει την ειδική αυτή μορφή τουρισμού.

Ήδη η Κύπρος έχει αποκτήσει μια αρκετά μεγάλη φήμη σαν διεθνές συνεδριακός προορισμός χάριν στη γεωγραφική της θέση, τις προσφερόμενες υπηρεσίες στο χώρο των συνεδρίων, το άρτια καταρτισμένο προσωπικό και στις άριστες συγκοινωνίες που συνδέουν τη Κύπρο με όλο τον κόσμο. Η Κύπρος λόγω του ότι βρίσκεται κοντά στη σημαντικότερη πετρελαϊκή αγορά του κόσμου, τη Μέση Ανατολή, την κάνει σημαντικό εμπορικό κέντρο για την ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και της Μέση Ανατολής.

Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις και διεθνείς οργανισμοί επιλέγουν τη Κύπρο για τις συναντήσεις τους. Κάθε χρόνο λαμβάνουν χώρα στη Κύπρο πάνω από 500 συνέδρια και τον αριθμό των συνέδρων να ξεπερνάει τις 30 000.

Σε αυτή την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στη Κύπρο, έχει συμβάλει η ύπαρξη του Διεθνές Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου που θεωρείται το καλύτερο στην ευρύτερη περιοχή αλλά και η άριστη τουριστική και ξενοδοχειακή υποδομή της χώρας. Επιπλέον, στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού έχουν συμβάλει και τα μεγάλα ξενοδοχεία της Κύπρου, που με τις αίθουσες συνεδρίων που διαθέτουν, τον άριστο οπτικοακουστικό εξοπλισμό και τις ανώτερης ποιότητας υπηρεσίες που προσφέρουν, κατάφεραν να προσελκύουν μεγάλο αριθμό συνεδρίων.

Όμως, αυτά δεν αρκούν για να καταστεί η Κύπρος παγκόσμιο συνεδριακό κέντρο. Θα πρέπει οι κρατικοί φορείς τουρισμού να προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη περαιτέρω ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στο νησί μας. Ανάμεσα στις άλλες ενέργειες θα πρέπει να περιλαμβάνονται, η κατασκευή ενός μεγάλου συνεδριακού κέντρου για να μπορεί η Κύπρος να φιλοξενεί μεγάλα συνέδρια, που μέχρι σήμερα αδυνατούσε λόγω της ανυπαρξίας του κατάλληλου συνεδριακού χώρου, θα πρέπει να βελτιωθεί ακόμη περισσότερο το οδικό δίκτυο της χώρας καθώς και οι παρεχόμενες υπηρεσίες στα σημεία εισόδου στη χώρα όπως αεροδρόμια και λιμάνια. Επίσης, θα πρέπει με συντονισμένες ενέργειες και στρατηγικές να παροτρυνθεί ο ιδιωτικός τομέας, του οποίου η συμμετοχή στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού κρίνεται ότι θα βοηθήσει τα μέγιστα.

24.3 Χειμερινός Τουρισμός

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, μπορεί η καλοκαιρινή περίοδος στη Κύπρο που παρουσιάζει και τη μεγαλύτερη τουριστική κίνηση, να είναι παρατεταμένη, εντούτοις το πρόβλημα της εποχικότητας εξακολουθεί να υφίσταται. Το πρόβλημα της εποχικότητας παρουσιάζεται αυξημένο κυρίως κατά τους μήνες Δεκέμβριο μέχρι και τον Μάρτιο.

Παρόλα αυτά μέσω των διαφόρων προγραμμάτων μάρκετινγκ και διαφήμισης καταβάλλονται προσπάθειες για την ενθάρρυνση των τουριστών να επισκέπτονται τη Κύπρο και κατά τη χειμερινή περίοδο.

Οι φορείς του τουρισμού της Κύπρου δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη διαφήμιση της Κύπρου σαν χειμερινός προορισμός, δίνοντας έμφαση στο να προωθήσουν τη Κύπρο σαν ένα χειμερινό προορισμό στον οποίο η ήπια χειμερινή περίοδος σε συνδυασμό με τις ηλιόλουστες μέρες προσφέρουν ένα μοναδικό θέαμα.

Επίσης, οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάπτυξη του τουρισμού τρίτης ηλικίας, του συνεδριακού τουρισμού και των άλλων μορφών εξειδικευμένου τουρισμού, συμβάλλουν και στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος κατά τη χειμερινή περίοδο.

Η Κύπρος λόγω του κλίματος της αποτελεί ιδανικό προορισμό κατά τη χειμερινή περίοδο, ειδικά από τις χώρες στις οποίες ο χειμώνας είναι ιδιαίτερα βαρύς. Το ήπιο και γλυκό κλίμα της Κύπρου κατά τη χειμερινή περίοδο, οι ηλιόλουστες μέρες, τα χιονισμένα ορεινά θέρετρα, αποτελούν τις σημαντικότερες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού.

Παρόλο που οι προσπάθειες όλων των φορέων της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου τα τελευταία χρόνια, για την ανάπτυξη και προώθηση του χειμερινού τουρισμού στη Κύπρο, απέδωσαν καρπούς και η Κύπρος φιγουράρει ανάμεσα στους δημοφιλέστερους χειμερινούς προορισμούς στους καταλόγους μεγάλων τουριστικών πρακτόρων σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, εντούτοις δεν θα πρέπει οι τουριστικοί φορείς να επαναπαυτούν. Θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη προώθηση της Κύπρου σαν χειμερινό προορισμό και στις άμεσες προτεραιότητες τους θα πρέπει να τεθεί η ανακατασκευή του χιονοδρομικού κέντρου του Τροόδους και η μετατροπή του σε ένα χιονοδρομικό κέντρο εφάμιλλο των μεγάλων χιονοδρομικών κέντρων της Ευρώπης.

Επίσης, θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι διαφημιστικές εκστρατείες για προώθηση της Κύπρου σαν χειμερινό προορισμό στις χώρες με ιδιαίτερα βαρύ χειμώνα. Στις πρώτες προτεραιότητες τους θα πρέπει να τεθούν οι αγορές της Ρωσίας και των άλλων πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών, οι Σκανδιναβικές χώρες και η χώρας τις κεντρικής Ευρώπης (Αυστρία, Ελβετία, Τσεχία κτλ).

24.4 Εσωτερικός Τουρισμός / Κοινωνικός Τουρισμός

Ο εσωτερικός τουρισμός είναι ακόμα μία μορφή τουρισμού που θα πρέπει να αναπτυχθεί στη Κύπρο. Ο εσωτερικός τουρισμός μπορεί να διαδραματίσει ρόλο, βαρύνουσας σημασίας, στην αντιμετώπιση της εποχικότητας και στις κάμψεις του εξωτερικού τουρισμού που οφείλονται σε διάφορους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν τη τουριστική κίνηση όπως πόλεμοι, τρομοκρατικές ενέργειες, επιδημίες κτλ. Ο εσωτερικός τουρισμός βρισκόταν σε δεύτερη μοίρα μέχρι πρότινος και δε του αποδιδόταν η πρέπουσα σημασία. Ευτυχώς, έστω και κάπως αργά του τουριστικοί παράγοντες της Κύπρου κατάλαβαν τη σπουδαιότητα του εσωτερικού τουρισμού και σιγά – σιγά προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για προώθηση και ανάπτυξη του. Κυρίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 και όλες τις τραγικές συνέπειες για τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία που επέφερε η μέρα αυτή, ο ΚΟΤ και η κυβέρνηση άρχισαν να δίνουν μεγάλη σημασία στον εσωτερικό τουρισμό μίας και αποτελούσε τη σανίδα σωτηρίας της τουριστικής βιομηχανίας. Η μεγάλη σημασία του εσωτερικού τουρισμού αποδεικτικέ σε μεγαλύτερο βαθμό το Μάρτιο και Απρίλιο του 2003, που λόγω του πολέμου στο Ιράκ η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου πέρασε μεγάλη κρίση.

Σε πρόσφατη έρευνα του ΚΟΤ παρουσιάζεται ότι το 46% των Κυπρίων πραγματοποιεί διακοπές μακράς διάρκειας. Από αυτό το 61% πραγματοποιεί τις διακοπές του αποκλειστικά στη Κύπρο, το 8% στη Κύπρο και στο εξωτερικό και το 31% αποκλειστικά στο εξωτερικό. Φαίνεται καθαρά λοιπόν ότι ένα αρκετά σημαντικό μέρος των Κυπρίων επιλέγει το εξωτερικό για τις διακοπές του. Επόμενος και το συνάλλαγμα που φεύγει προς τα έξω είναι αρκετά μεγάλο. Συνεπώς οι προσπάθειες για ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού και της ενθάρρυνσης των Κυπρίων να πραγματοποιούν τις διακοπές τους στη πατρίδα τους θα πρέπει να εντατικοποιηθούν τόσο προς όφελος της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου όσο και προς όφελος της οικονομίας της Κύπρου γενικότερα.

Στις προσπάθειες για ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού εντάσσονται και τα σχέδια αλλαγής του ισχύοντος καθεστώτος όσον αφορά την αντιμετώπιση των Κυπρίων τουριστών καθώς και τα βελτιωτικά έργα των υφιστάμενων υπηρεσιών. Οι

Ξενοδοχοί προσφέρουν ελκυστικές τιμές για τους Κύπριους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ο στόχος αυτών των ενεργειών είναι η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών και διευκολύνσεων στους Κύπριους τουρίστες και η ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού πάνω σε μια παραδοσιακή βάση. Βάση της πολιτικής που ακολουθείται για τον εσωτερικό τουρισμό, ο ΚΟΤ συνεχίζει και εντατικοποιεί τις προσπάθειες του για επέκταση και βελτίωση των υφιστάμενων παραλιών και των δημόσιων τουριστικών περιπτέρων.

Η Κύπρος τα τελευταία χρόνια προσπαθεί να αναπτύξει και το κοινωνικό τουρισμό, ο οποίος μπορεί να ενταχθεί στον εσωτερικό τουρισμό.

Το πρόγραμμα για τον κοινωνικό τουρισμό επιχορηγείται και στηρίζεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, πάντα με την έμπρακτη συνεισφορά των τουριστικών επιχειρήσεων και κυρίως της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω κάποιο προγραμμάτων επιχορηγεί τις ασθενέστερες οικονομικές τάξεις του λαού για να μπορέσουν και αυτοί να πραγματοποιήσουν κάποιες διακοπές. Αρωγός στήριξης του προγράμματος για το κοινωνικό τουρισμό έρχεται η ξενοδοχειακή βιομηχανία του τόπου με τις διάφορες συμφωνίες με το Υπουργείο, προσφέρει μειωμένες τιμές ώστε και το Υπουργείο να μπορέσει να επιχορηγήσει όσο το δυνατό περισσότερους.

Το πρόγραμμα του Υπουργείου για τον κοινωνικό τουρισμό, περιλαμβάνει ξενοδοχεία και τουριστικά διαμερίσματα που καλύπτουν όλη τη Κύπρο, δίνοντας την ευκαιρία στους δικαιούχους για συμμετοχή στο πρόγραμμα του κοινωνικού τουρισμού, να επιλέξουν τη περιοχή της Κύπρου που επιθυμούν να περάσουν τις διακοπές τους. Κατά το 2002 και μέσω του προγράμματος του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τον κοινωνικό τουρισμό, επωφελήθηκαν 9 545 εργαζόμενοι, οι οποίοι πραγματοποίησαν τις διακοπές τους στη Κύπρο. Οι 6 100 εργαζόμενοι πραγματοποίησαν τις διακοπές τους στα ορεινά θέρετρα της Κύπρου και οι 3 445 στις παραθαλάσσιες περιοχές του νησιού.

Ο κοινωνικός τουρισμός συμβάλλει τόσο στην αύξηση των εσόδων της τουριστικής βιομηχανίας και στη παραμονή στη Κύπρο σημαντικού μέρους του συναλλάγματος που προοριζόταν για εξαγωγή, όσο και στην αντιμετώπιση της εποχικότητας.

24.5 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός αποτελεί ακόμα μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που σημειώνει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια.

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού αποτελεί ένα νέο κεφάλαιο για το τουρισμό της Κύπρου. Το πρόγραμμα για τον αγροτουρισμό σχεδιάστηκε και προωθείται από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού στα πλαίσια της αναβάθμισης και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και της παροχής εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα απαγκιστρώσουν τη Κύπρο από την εξάρτηση της από το μαζικό τουρισμό. Ο ΚΟΤ μέσω του προγράμματος για τον αγροτουρισμό, ενθαρρύνει τη μετατροπή των παραδοσιακών σπιτιών σε γραφικές τοποθεσίες της Κύπρου κυρίως στα ορεινά, σε τουριστικά καταλύματα, εστιατόρια, ταβέρνες, πολιτιστικά κέντρα, εργαστήρια χειροτεχνίας κτλ, για τουριστική χρήση.

Ένας σημαντικός αριθμός παραδοσιακών σπιτιών έχει ήδη μετατραπεί σε τουριστικά καταλύματα παραδοσιακού τύπου σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς της ξενοδοχειακής νομοθεσίας με την έγκριση του γραφείου οικιστικής ανάπτυξης και την άδεια της πολεοδομικής αρχής. Τα τουριστικά αυτά καταλύματα έχουν καταταχθεί σε κατηγορίες και έχουν πάρει άδεια λειτουργίας από τον ΚΟΤ. Επίσης, ένα ακόμη

σημαντικός αριθμός παραδοσιακών σπιτιών περνάει τη παραπάνω διαδικασία για τη μετατροπή του σε τουριστικά καταλύματα προς εξυπηρέτηση του αγροτουρισμού.

Η Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός και τα μέλη της αποτελούνται από ιδιοκτήτες παραδοσιακών σπιτιών, ιδρύθηκε το 1996 για να συντονίζει ανεξάρτητες προσπάθειες προώθησης και μάρκετινγκ για τον αγροτουρισμό καθώς επίσης και για τον χειρισμό των εισερχόμενων κρατήσεων. Για το καλύτερο χειρισμό των κρατήσεων, η Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού, εγκατέστησε ένα Κεντρικό Γραφείο Κρατήσεων με ένα Κεντρικό Σύστημα Κρατήσεων καθώς και ιστοσελίδα στο διαδίκτυο.

Επιπλέον η Κυπριακή Εταιρία Αγροτουρισμού προέβη στην έκδοση δύο ενημερωτικών καταλόγων. Ο πρώτος κατάλογος, που στην ουσία είναι το βασικό εργαλείο προώθησης του αγροτουρισμού, είναι ένα ελκυστικό βιβλιαράκι με όλες τις πληροφορίες που αφορούν τον αγροτουρισμό στη Κύπρο. Ο δεύτερος κατάλογος, είναι ένα Οδηγός Παραδοσιακών Οικισμών σε ολόκληρη τη Κύπρο που παρέχει όλες τις πληροφορίες και περιγραφές των 40 παραδοσιακών οικισμών του νησιού καθώς και πληροφορίες για τα χωριά στα οποία βρίσκονται. Οι κατάλογοι αυτοί εκδίδονται σε διάφορες γλώσσες. Οι εκδόσεις αυτές διατίθενται δωρεάν σε όλα τα γραφεία του ΚΟΤ τόσο στη Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Ο αγροτουρισμός στη Κύπρο είναι ένα πολύ υποσχόμενο τουριστικό προϊόν το οποίο αναπτύσσεται πάνω σε γερές βάσεις. Η αξία του κυπριακού αγροτουρισμού αναγνωρίστηκε και από τη British Airways, τον οποίο παρουσίασαν και του απένειμαν το Ευρωπαϊκό Βραβείο **"Ο Τουρισμός του Αύριου"**.

24.6 Αθλητικός Τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός είναι μια ταχέως αναπτυσσόμενη μορφή εναλλακτικού τουρισμού, την οποία η Κύπρος θα πρέπει να αναπτύξει και να επωφεληθεί από αυτή.

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα για τον ΚΟΤ και ενέργειες για την ανάπτυξη του περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για τον τουρισμό 2000 - 2010.

Η ζήτηση για αθλητικό τουρισμό στη Κύπρο είναι πολύ μεγάλη και συνεχώς αυξάνεται σε σημείο που η Κύπρος αδυνατεί να ικανοποιήσει τη ζήτηση αυτή. Για παράδειγμα, η Κύπρος διαθέτει 3 γήπεδα γκολφ, ενώ με τη ζήτηση που υπάρχει θα έπρεπε να διαθέτει τουλάχιστον 8! Το ίδιο ισχύει και για τα γήπεδα ποδοσφαίρου. Η ζήτηση είναι εξαιρετικά μεγάλη. Επίσης, ενοποιώ του ΚΟΤ, υπάρχει επιστολή από ομάδες πόλο της Βρετανίας οι οποίες ενδιαφέρονται να έρθουν στη Κύπρο για να πραγματοποιήσουν το στάδιο της προετοιμασίας τους. Ακόμα μια απόδειξη για την μεγάλη ζήτηση που παρουσιάζει η μορφή του αθλητικού τουρισμού στη Κύπρο είναι η απόφαση της Ολυμπιακής Επιτροπής της Βρετανίας και της Ιρλανδικής Δημοκρατίας να πραγματοποιήσουν τη προετοιμασία τους για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004, στη Κύπρο.

Συνεπώς οι προοπτικές που υπάρχουν για τον αθλητικό τουρισμό είναι πάρα πολύ μεγάλες, γι' αυτό θα πρέπει να του δώσουμε έμφαση. Το κράτος θα πρέπει να δημιουργήσει τις δικές του αθλητικές εγκαταστάσεις και να τις αξιοποιήσει τουριστικά, παρέχοντας ταυτόχρονα κίνητρα και στον ιδιωτικό τομέα για εμπλοκή και επένδυση σε αυτό το τομέα.

24.7 Πολιτιστικός Τουρισμός

Η Κύπρος είναι ένα νησί με ιστορία δέκα χιλιάδων χρόνων. Στη μακροχρόνια ιστορία της πολλοί κατακτητές άφησαν τα σημάδια τους στο νησί. Φοίνικες, Πέρσες, Έλληνες, Αιγύπτιοι, Ασσύριοι, Ρωμαίοι, Βυζαντινοί, Φράγκοι, Ενετοί, Τούρκοι Άγγλοι

κ.α έφεραν στο νησί τον πολιτισμό τους, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα τους. Όπου κι αν κοιτάζει στη Κύπρο υπάρχουν μνημεία που μαρτυρούν το πέρασμα τους από το νησί. Πολλά είναι τα μνημεία και τα αρχαιολογικά ευρήματα από όλες τις φάσεις της ιστορίας της Κύπρου. Τα δέκα χιλιάδες χρόνια πολιτισμού και ιστορίας της Κύπρου καθώς και τα αμέτρητα ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία αποτελούν ιδανικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στο νησί.

Θα πρέπει μέσω του ΚΟΤ καθώς και όλων των φορέων του ιδιωτικού τομέα της τουριστικής βιομηχανίας να γίνει προώθηση της ειδικής αυτής μορφής τουρισμού, που οι προβλέψεις παρουσιάζονται ιδιαίτερα ευοίωνες για την ανάπτυξη της στη Κύπρο. Θα πρέπει να προσεγγιστούν όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που προσφέρουν ιστορική και αρχαιολογική εκπαίδευση, σε όλες τις τουριστικές αγορές της Κύπρου, καθώς και οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι λάτρεις του πολιτισμού και της ιστορίας, ώστε να επισκεφτούν τη Κύπρο είτε για εκπαιδευτικούς λόγους είτε για καθαρά προσωπική εμπειρία και άμεσης επαφής με τον πανάρχαιο πολιτισμό της Κύπρου.

24.8 Θρησκευτικός Τουρισμός

Πέραν από τον πολιτισμό και την ιστορία, η Κύπρος διαθέτει και μία τεράστια θρησκευτική παράδοση. Η Κύπρος όντας Ελληνικής είχε σαν θρησκεία της το Δωδεκάθεο. Αυτό ίσχυε μέχρι το 45 μ.Χ, χρονιά κατά την οποία οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας επισκέπτονται το νησί και ο ανθύπατος της Κύπρου Σέργιος Παύλος ασπάζεται τον Χριστιανισμό και η Κύπρος γίνεται η πρώτη χώρα με χριστιανό διοικητή. Από τότε και παρά του αλλόθρησκους κατακτητές που πέρασαν από το νησί, η Κύπρος παραμένει πιστή στην Ορθοδοξία. Κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής περιόδου, που η Κύπρος αποτελούσε τμήμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, γνώρισε μεγάλη θρησκευτική άνθιση. Αμέτρητα είναι τα μνημεία, οι εκκλησίες και οι εικόνες που σώζονται στη Κύπρο από τη περίοδο αυτή. Μέγιστο μεταξύ αυτών αποτελεί το μικρό παρεκκλήσι της Παναγίας της Ασίνου, όπου έχει χαρακτηριστεί **"Εθνική Πινακοθήκη ανυπολόγιστης αξίας"** και φιγουράρει στις πρώτες θέσεις του καταλόγου της UNESCO για τη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Δε μη ξεχνάμε και τις 9 εκκλησίες του Τροόδους που και αυτές περιλαμβάνονται στο κατάλογο της UNESCO για τη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Τα μοναστήρια της Κύπρου είναι από τα παλαιότερα, πλουσιότερα και εντυπωσιακότερα μοναστήρια του Ορθόδοξου κόσμου. Η Παναγία του Κύκκου, η Παναγία του Μαχαιρά, η Παναγία η Τροοδίτισσα, ο Άγιος Νεόφυτος, το Σταυροβούνι και ο Άγιος Νικόλαος είναι μόνο λίγα από τα σπουδαία μοναστήρια της Κύπρου.

Ο ΚΟΤ με διάφορες ενέργειες του προσπαθεί να αναπτύξει τον θρησκευτικό τουρισμό στη Κύπρο προσελκύνοντας κυρίων τουρίστες – προσκυνητές από τις πρώην Ανατολικές χώρες (Ελλάδα, Ρωσία και πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες, Ρουμανία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία κτλ) με τις οποίες μα συνδέει η κοινή Ορθόδοξη πίστη. Θα πρέπει όμως να εντατικοποιηθούν οι ενέργειες για τη προώθηση της μορφής αυτής τουρισμού και στις άλλες μη ορθόδοξες χριστιανικές χώρες της Ευρώπης. Κατά τη γνώμη μου και οι Καθολικοί Χριστιανοί θα έπρεπε να προσεγγιστούν ώστε να επισκεφτούν τη Κύπρο και να γνωρίσουν και την Ορθόδοξη πίστη. Ο ΚΟΤ βλέποντας τις μεγάλες προοπτικές που έχει αυτή η μορφή τουρισμού, έχει συμπεριλάβει στο Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό 2000 – 2010, ενέργειες για μεγαλύτερη προώθηση και ανάδειξη τη Κύπρου σε θρησκευτικό κέντρο. Θα πρέπει όμως στην όλη προσπάθεια για προώθηση του θρησκευτικού τουρισμού να συμβάλει και ο ιδιωτικός τομέας, που χωρίς τη συμβολή της κάθε προσπάθεια του κρατικού τομέα θα πέσει στο κενό.

24.9 Μαθητικός Τουρισμός

Ο μαθητικός τουρισμός παρουσιάζει ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια κυρίως από την Ελλάδα όπου οι μαθητές των λυκείων κυρίως πραγματοποιούν την καθιερωμένη 7ήμερη εκδρομή τους στη Κύπρο. Η συνεισφορά του μαθητικού τουρισμού κρίνεται αρκετά σημαντική για το λόγο ότι οι επισκέψεις των μαθητών πραγματοποιούνται περί τα τέλη Μαρτίου με αρχές Απριλίου που θεωρείται χαμηλή περίοδος για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου. Συνεπώς, οι αφίξεις των μαθητών συμβάλλουν στην αύξηση των αφίξεων και στη μείωση της εποχικότητας.

Θα πρέπει όμως, τόσο ο ΚΟΤ όσο και ο ιδιωτικός τομέας, κυρίως οι ξενοδόχοι και οι τουριστικοί πράκτορες, να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες και να συντονίσουν τις ενέργειες τους ώστε αφενός μεν να αυξηθεί το μαθητικό τουριστικό ρεύμα από την Ελλάδα αφετέρου δε να προσεγγιστούν και άλλες τουριστικές αγορές σε επίπεδο μαθητικού τουρισμού. Αυτό κατά τη γνώμη μου θα επιτευχθεί με τα προγράμματα προώθησης και μάρκετινγκ του ΚΟΤ αλλά και με την προσφορά ειδικών τιμών για τους μαθητές τόσο από τις αεροπορικές εταιρίες όσο και από τα ξενοδοχεία.

Ιδιαίτερα την περίοδο που πραγματοποιούνται αυτές οι μαθητικές εκδρομές, τα ξενοδοχεία παρουσιάζουν χαμηλές πληρότητες και άρα με τη προσέλκυση μαθητικού τουρισμού αυξάνεται η πληρότητα και τα έσοδα τους αλλά και τα έσοδα από το τουρισμό γενικότερα. Μέσα στο Στρατηγικό Σχέδιο για το τουρισμό 2000 – 2010 έχει ληφθεί πρόνοια για περαιτέρω ανάπτυξη του μαθητικού τουρισμού.

24.10 Οικολογικός Τουρισμός

Ο οικολογικός ή πράσινος τουρισμός, είναι ακόμα μία μορφή εναλλακτικού τουρισμού που η Κύπρος διαθέτει όλα τα φόντα για να αναπτύξει. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης και του ιδιαίτερου κλίματος της, η Κύπρος διαθέτει μια τεράστια ποικιλία χλωρίδας και πανίδας, που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για τους φυσιολάτρες και φυσιολίφες. Η Κύπρος βρισκόμενη στο μέσο τριών ηπείρων διαθέτει τις ιδανικές συνθήκες για ανάπτυξη πολλών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Πολλά από τα είδη της χλωρίδας της Κύπρου είναι μοναδικά σε όλο τον κόσμο και προστατεύονται: βάση ειδικών διατάξεων του νόμου περί προστασίας της άγριας ζωής. Επίσης, η πανίδα της Κύπρου παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον με το Αγγρινό να είναι μοναδικό σε όλο τον κόσμο και τον Βαίλαετό και τη χελώνα Καρέτα – Καρέτα να είναι από τα σπανιότερα είδη στην Ευρώπη.

Κάτω από όλες αυτές τις προϋποθέσεις, η Κύπρος μπορεί και προσπαθεί να αναπτύξει τον οικολογικό τουρισμό που αποτελεί μια νέα παγκόσμια τάση.

Στα πλαίσια του σχεδίου για τον οικολογικό τουρισμό έχουν δημιουργηθεί τα περίφημα μονοπάτια της φύσης και τα μονοπάτια μελέτης της φύσης όπως το περίφημο μονοπάτι Ε4.

Θα πρέπει όμως να γίνουν περισσότερες ενέργειες και να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού. Πρώτα από όλα θα πρέπει να δημιουργηθούν καταλύματα στις περιοχές που παρουσιάζουν οικολογικό ενδιαφέρον, χωρίς να αλλοιώνουν τον φυσικό χαρακτήρα της περιοχής. Η παρέμβαση του ανθρώπου σε αυτές τις περιοχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο μικρή και οι κατασκευές αυτές να εναρμονίζονται τέλεια με το φυσικό περιβάλλον.

Επίσης, θα πρέπει να δημιουργηθούν διάφορα καταφύγια και οικολογικά πάρκα, όπως επίσης και γραφεία πληροφοριών με το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό που θα βοηθάει και θα εξυπηρετεί τους φυσιολάτρες επισκέπτες.

Επίσης, το τμήμα δασών έχει αναλάβει τη κατασκευή καινούργιων μονοπατιών της φύσης σε περιοχές δύσβατες που παρουσιάζουν τεράστιο οικολογικό ενδιαφέρον. Η κατασκευή των μονοπατιών αυτών χρηματοδοτείται από τον ΚΟΤ. Τη προώθηση

τους σαν μέρος του πακέτου για τον οικολογικό τουρισμό έχει επίσης αναλάβει ο ΚΟΤ.

Για να είναι επιτυχημένη η προσπάθεια ανάπτυξης και προώθησης του οικολογικού τουρισμού στη Κύπρο, θα πρέπει να επιδείξει ενδιαφέρον και ο ιδιωτικός τομέας του τουρισμού.

Κεφάλαιο 25

Βελτίωση και Αναβάθμιση του Τουριστικού Προϊόντος της Κύπρου

25.1 Εισαγωγή

Όπως αναφέραμε και σε άλλα κεφάλαια, ο τουρισμός αποτελεί τη κύρια πηγή εσόδων για τη Κύπρο. Είναι η μεγαλύτερη βιομηχανία του νησιού και σε αυτή απασχολούνται χιλιάδες εργαζόμενοι. Η τουριστική βιομηχανία πέραν από συνεισφορά της στη μείωση της ανεργίας, συμβάλλει στη κάλυψη του συναλλαγματικού ελλείμματος και βελτιώνει το ισοζύγιο πληρωμών, αυξάνει το εισόδημα τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και αυξάνει τα δημοσιονομικά έσοδα. Όλα αυτά μα καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα της τουριστικής βιομηχανίας, ειδικά για ένα τόπο σαν τη Κύπρο που ο τουρισμός αποτελεί τη κλώνα στήριξης της οικονομίας της.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού και η Κυπριακή Δημοκρατία καθώς και οι φορείς του κυπριακού τουρισμού, κρατικοί και ιδιωτικοί, έχοντας καταλάβει τη σπουδαιότητα του τουρισμού για το τόπο μας, δεν αντιμετωπίζουν τον τουρισμό σαν μία πρόσκαιρη πηγή εσόδων που προσπαθούμε σήμερα να πάρουμε όσα περισσότερα μπορούμε χωρίς να νοιαζόμαστε για την επόμενη χρονιά, αλλά αντιμετωπίζουν τον τουρισμό σαν μία μακροχρόνια πηγή εσόδων που εξασφαλίζει την ευημερία του τόπου. Έτσι, με κρατικούς ελέγχους και παρεμβάσεις του ΚΟΤ και της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιχειρείται η αποφυγή αισχροκέρδειας εις βάρος των τουριστών καθώς και η αλόγιστη αύξηση των τιμών των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών με σκοπό να εξασφαλιστεί η επιστροφή τους και του χρόνου στη Κύπρο.

Η Κύπρος σαν μία καθαρά τουριστική χώρα που η οικονομία της και η ευημερία της στηρίζεται στη τουριστική βιομηχανία, προσπαθεί συνεχώς να βελτιώνει και να αναβαθμίζει το τουριστικό της προϊόν, ώστε να διατηρήσει και να αυξήσει το τουριστικό ρεύμα προς αυτή και να παραμείνει ανταγωνιστικός προορισμός έναντι των γειτονικών με τη Κύπρο χωρών. Η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου είναι πολύ σημαντικό να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα και το τουριστικό της προϊόν να βελτιώνεται και να αναβαθμίζεται συνεχώς, γιατί η Κύπρος βρίσκεται σε μία περιοχή όπου ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων προορισμών είναι πολύ μεγάλος.

Ειδικά μετά τον πόλεμο στο Περσικό Κόλπο το 1991 και τη μεγάλη κρίση που ξέσπασε όχι μόνο στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου και ολόκληρης της περιοχής της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής λόγω της γειτονίας με το Ιράκ αλλά και σε ολόκληρη τη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία, πολλοί προορισμοί έκαναν την εμφάνισή τους στη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, ανταγωνιζόμενοι το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Έτσι, εδώ και πάνω από μία δεκαετία το τουριστικό προϊόν της Κύπρου έχει να ανταγωνιστεί και τα τουριστικά προϊόντα των γειτονικών της χωρών όπως της Αιγύπτου, της Τουρκίας, της Τυνησίας, του Μαρόκου, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας κ.α, εξίσου καλά.

Η Κύπρος προσπαθώντας να μείνει ανταγωνιστικός προορισμός και να συνεχίσει να παραμένει σταθερή αξία στο τουριστικό χρηματιστήριο και αν είναι δυνατό να ενισχύσει τη θέση της και το μερίδιό της στο παγκόσμιο τουρισμό, αναβαθμίζει και βελτιώνει συνεχώς το τουριστικό της προϊόν ώστε να μη έρθει η μέρα που η Κύπρος θα σβηστεί από τον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού εκπροσωπώντας της Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι οι δύο

κρατικοί φορείς που από αυτούς κυρίως παίρνονται οι αποφάσεις σε ότι αφορά τον τουρισμό και το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Είναι οι φορείς που ασκούν τουριστική πολιτική δίνοντας της κατευθύνσεις που πρέπει να ακολουθηθούν. Φυσικά μεγάλο ρόλο στη πολιτική που θα ακολουθηθεί, παίζει και ο ιδιωτικός τομέας της τουριστικής βιομηχανίας, συμβουλευοντας, δίνοντας ιδέες και προτάσεις και γενικά λαμβάνοντας μέρος στη λήψη των αποφάσεων που αφορά τον τουρισμό, που σημειωτέο είναι απαραίτητο να εγκριθούν από τους δύο κρατικούς φορείς. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ακόμα και οι τιμές που προτίθενται να πουλάνε οι ξενοδόχοι, πρέπει πρώτα να εγκριθούν από τον ΚΟΤ, καθορίζοντας ανώτατες τιμές πώληση. Επίσης ο ΚΟΤ και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού έχουν συστήσει ειδικό όργανο για την αποφυγή και εκδίκαση υποθέσεων αισχροκέρδειας.

Ο ΚΟΤ προσπαθώντας να συμβάλει ουσιαστικά στην ορθολογιστική προώθηση των διαφόρων θεμάτων που απασχολούν το τουρισμό, συμπεριλαμβανομένου και της βελτίωσης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, έχει συστήσει μία **συμβουλευτική επιτροπή** που έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού. Ο ΚΟΤ και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού είναι οι δύο φορείς που ασχολούνται με την αναβάθμιση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος σε ότι αφορά τη κρατική τουριστική υποδομή, που άπτεται των αρμοδιοτήτων τους και των δυνατοτήτων τους.

Οι δύο κρατικοί φορείς του τουρισμού, δε στερούν από τον ιδιωτικό τομέα τη πρωτοβουλία για έργα βελτίωσης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, αντίθετα την ενθαρρύνουν και την επικροτούν. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συμβολή του ιδιωτικού τομέα του τουρισμού, στη βελτίωση και αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος, ειδικά τα τελευταία 12 χρόνια, είναι μέγιστη. Επιγραμματικά θα αναφέρουμε τη βελτίωση σε μεγάλο βαθμό της ξενοδοχειακής μας υποδομής, την κατασκευή των γηπέδων γκολφ, των θεματικών πάρκων, των υδροπάρκων καθώς και την βελτίωση του τουριστικού μας προϊόντος μέσω της παροχής υπηρεσιών ανώτερης ποιότητας, που επιτεύχθηκε με τη συνεχής επιμόρφωση των εργαζομένων στις τουριστικές επιχειρήσεις με δική τους πρωτοβουλία. Ο ιδιωτικός τομέας του κυπριακού τουρισμού συνεχίζει το έργο του για την αναβάθμιση και βελτίωση του τουριστικού προϊόντος του νησιού μας.

Οι δύο κρατικοί φορείς του τουρισμού προσπαθούν μέσω της συνεχής βελτίωσης και αναβάθμισης, να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου στο τομέα του τουρισμού. Ο ΚΟΤ και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού προσπαθούν μέσα από εγχειροβελτιωτικά έργα καθώς, έργα τουριστικής υποδομής και τη βελτίωση των υφιστάμενων έργων και υπηρεσιών να βελτιώσουν και να αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου και να διατηρήσει και να αυξήσει το μερίδιό της στη τουριστική πίτα.

25.2 Έργα βελτίωσης και αναβάθμισης

Παρακάτω αναφέρονται τα έργα βελτίωσης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος που εκπονήθηκαν από τον ΚΟΤ και το Υπουργείο Τουρισμού και διεκπεραιώνονται με κρατική χορηγία.

25.2.1. Παραλίες

Ο ΚΟΤ σε ότι αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Προστασίας της Παραλίας, που αποτελεί και ένα από τους κυριότερους τουριστικούς πόρους του νησιού, συμμετέχει ενεργά κάθε χρόνο στις συσκέψεις της Κεντρικής Επιτροπής Παραλιών (ΚΕΠ) καθώς και στις συσκέψεις των Τοπικών Επιτροπών (ΤΕΠ) για την ορθολογιστική προετοιμασία και εφαρμογή σε παγκύπρια κλίμακα των σχεδίων

διαχείρισης και βελτίωσης των παραλίων. Ο Οργανισμός στα πλαίσια της βελτίωσης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, σε ότι αφορά τις παραλίες, δίνει έμφαση στην αναβάθμιση της ποιότητας των παραλίων, στον ευπρεπισμό του περιβάλλοντος χώρου και της αμμουδιάς, στην καθαριότητα της παραλίας και του περιβάλλοντος χώρου, στην αποφυγή της μόλυνσης του θαλασσινού νερού καθώς και σε θέματα ασφάλειας των λουομένων με τη τοποθέτηση επαγγελματιών ναυαγωσωστών και τη χρηματοδότηση της Ναυαγοσωστικής Υπηρεσίας που έχει συσταθεί από τον ΚΟΤ, με κονδύλια για αγορά ναυαγοσωστικού εξοπλισμού. καθώς και με τη σήμανση των επικίνδυνων περιοχών και με τη παροχή περισσότερων και σαφέστερων πληροφοριών προς το κοινό. Ο ΚΟΤ ενίσχυσε οικονομικά τις τοπικές αρχές για την αγορά και αντικατάσταση των μηχανημάτων καθαρισμού της άμμου. Επίσης μέσα στα πλαίσια του ευπρεπισμού του περιβάλλοντος χώρου, δίνει μεγάλη έμφαση στην εναρμόνιση των τουριστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο της παραλίας, με το όλο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Επίσης, ο Οργανισμός προωθώντας ακόμη περισσότερο την ορθολογιστική διαχείριση των παραλίων, κατέθεσε τροποποίηση του Νόμου περί ορθολογικό επί μέρους προγραμματισμό και προσχεδιασμό της χρήσης των παραλίων από τις Τοπικές Αρχές που ψηφίστηκε το 2002 και έχει τεθεί σε ισχύ από τη 01.01.2003. Ο ΚΟΤ εδώ και χρόνια έχει συνυπογράψει τη συνθήκη **Ραμσάτ** που διέπει το σύστημα για τις **Γαλάζιες Σημαίες**. Έτσι, κάθε χρόνο ο Ευρωπαϊκός κριτής αξιολογεί τις οργανωμένες παραλίες της Κύπρου, και απονέμει σε αυτές που πληρούν τα 27 κριτήρια της συνθήκης, τη Γαλάζια Σημαία.

25.2.2 Μονοπάτια μελέτης της φύσης

Λόγω της γεωγραφικής της θέσης και του ιδιαίτερου κλίματος της, η Κύπρος διαθέτει μια τεράστια ποικιλία χλωρίδας και πανίδας, που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για τους φυσιολάτρες και φυσιολίφες. Η Κύπρος, όντας σταυροδρόμι τριών ηπείρων, δημιουργεί κλιματολογικές συνθήκες ιδανικές για την ανάπτυξη πολλών φυτών και ζώων. Ο ΚΟΤ σε συνεργασία με την Ε.Ε, μετά από μελέτες, δημιούργησε τα περίφημα **μονοπάτια της φύσης**, σε περιοχές που παρουσιάζουν εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον, τόσο από πλευράς πανίδας όσο και από πλευράς χλωρίδας. Τέτοια μονοπάτια της φύσης συναντάμε στη περιοχή του Τροόδους, του Ακάμα, στη περιοχή της ορεινής Πάφου, στο Αρχαίο Κούριο στη Λεμεσό κ.α. Σκοπός της δημιουργίας των μονοπατιών αυτών, είναι αφενός η καλύτερη γνωριμία με τη χλωρίδα και τη πανίδα του τόπου μας και αφετέρου η αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος και η προσέλκυση καινούργιων ομάδων τουριστών (target groups) όπως οικολογικό τουρισμό, αγροτουρισμό, τουρισμός περιπέτειας και green tourism κτλ.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού στα πλαίσια της βελτίωσης και αναβάθμισης προχώρησε ακόμα ένα βήμα και χρηματοδότησε τη κατασκευή και σηματοδότηση των **μονοπατιών μελέτης της φύσης**. Η διαφορά των μονοπατιών της φύσης με τα μονοπάτια μελέτης της φύσης έγκειται στο ότι τα πρώτα είναι μονοπάτια σε περιοχές που παρουσιάζουν οικολογικό ενδιαφέρον τόσο σε πανίδα όσο και σε χλωρίδα, ενώ τα δεύτερα είναι μεν πάλι μονοπάτια σε περιοχές που παρουσιάζουν οικολογικό ενδιαφέρον αλλά σε αυτά είναι σηματοδοτημένα τα διάφορα φυτά με το όνομα τους και τη συνομοταξία στα οποία ανήκουν, διαθέτουν χάρτες με το πού βρίσκεται το κάθε φυτό, παρέχουν όλες τις πληροφορίες προς το κοινό με τα διάφορα περίπτερα που υπάρχουν σε αυτά και το κοινό είναι ελεύθερο να μελετήσει και να γνωρίσει με τη βοήθεια ειδικών τη χλωρίδα της Κύπρου. Επίσης τα μονοπάτια μελέτης της φύσης περνάνε από περιοχές στις οποίες ζουν χαρακτηριστικά είδη της πανίδας της Κύπρου, ενδημητικά και αποδημητικά, και ο επισκέπτης ή ο μελετητής

μπορεί να συναντήσει ανά πάσα στιγμή. Ωστε ο επισκέπτης ή ο μελετητής να είναι ενημερωμένος και εξοικειωμένος με τα είδη της πανίδας που ζούνε στις περιοχές των μονοπατιών μελέτης της φύσης, ο ΚΟΤ προχώρησε στη φωτογράφιση των ειδών αυτών και στη τοποθέτηση τους σε ειδικούς χώρους μαζί με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν το κάθε είδος, ώστε όταν ο επισκέπτης συναντήσει κάποιο είδος να ξέρει περί τίνος πρόκειται.

Πέραν από τα υπάρχοντα μονοπάτια μελέτης της φύσης που υπάρχουν σχεδόν σε όλη της ελεύθερη Κύπρο, ο ΚΟΤ χρηματοδότησε τη κατασκευή και σηματοδότηση των εξής μονοπατιών μελέτης της φύσης, κάνοντας ακόμα ένα βήμα για τη βελτίωση και αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος.

Τα καινούργια μονοπάτια μελέτης της φύσης τα οποία παραδόθηκαν στο κοινό στις αρχές του 2003 είναι:

- Το μονοπάτι Σελλάδι του Καραμανλή στη Μαδαρή
- Το μονοπάτι που ενώνει τη πλατεία Τρόδους με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Πληροφόρησης
- Το μονοπάτι Σελλάδι Πέτρου – Μούττη της Παπαδιάς στον Κάμπο
- Το μονοπάτι για παραπληγικούς στο Κάμπο του Λιβαδιού
- Το μονοπάτι Καννούρες – Αγίου Νικολάου

25.2.3 Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4

Το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 έχει δημιουργηθεί με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 1996, σε περιοχές που παρουσιάζουν εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον από πλευρά χλωρίδας και πανίδας και τα είδη φυτών ή ζώων που συναντά κανείς σε αυτό το μονοπάτι είναι μοναδικά σε όλη τη Ευρώπη ή συναντιούνται σπάνια σε κάποιες άλλες χώρες.

Σκοπός της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού μονοπατιού μελέτης της φύσης E4 ήταν η γνωριμία του κοινού με το μοναδικό φυτικό και ζωικό πλούτο της Κύπρου. Επίσης, διαμέσου της επαφής με τη φύση και τη κατάλληλη πληροφόρηση και επιμόρφωση του κοινού από ειδικευμένο προσωπικό, να καταφέρει να ευαισθητοποιήσει το κοινό, να αποκτήσει οικολογική συνείδηση, ώστε να καταφέρουμε να διαφυλάξουμε το φυσικό μας πλούτο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιλαμβανόμενη τη μοναδικότητα της κυπριακής φύσης, θέλησε να βοηθήσει στη διατήρηση της σαν μέρος στις Ευρωπαϊκή φυσικής κληρονομιάς και να φέρει τόσο τους ντόπιους όσο και τους ξένους σε στενότερη επαφή με τη φύση της Κύπρου.

Οι περιοχές στις οποίες υπάρχουν τμήματα του Ευρωπαϊκού μονοπατιού E4 είναι το Τρόδος, το δάσος Πάφου, το δάσος Μαχαιρά, στη Πιτσιλιά, στη περιοχή του αρχαίου Κουρίου, η οποία είναι και η μόνη μη ορεινή περιοχή που διαθέτει τμήμα του μονοπατιού E4, στο Σταυρό της Ψώκας, στη κοιλάδα των κέδρων και στη κοιλάδα Διαρίζου.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού στα πλαίσια του προγράμματος βελτίωσης και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, χρηματοδότησε τη διάνοιξη νέων τμημάτων του Ευρωπαϊκού μονοπατιού E4 στο Τρόδος, στο δάσος Πάφου και στο δάσος Μαχαιρά καθώς επίσης και πιλοτική σηματοδότηση τμήματος του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού στη Πάφο. Τα νέα τμήματα είναι πλήρως εξοπλισμένα με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες χαραγμένες σε καλόγουστες ξύλινες πινακίδες με τη φωτογραφία του κάθε είδους φυτών ή ζώων και εφοδιασμένα με το απαραίτητο προσωπικό που πρόθυμο προσφέρει κάθε είδους πληροφορία και βοήθεια στο κοινό και το εφοδιάζει με το κατάλληλο έντυπο υλικό.

Ο ΚΟΤ παράλληλα με τη διόνοιξη των νέων τμημάτων του μονοπατιού Ε4, προχώρησε και στην αναβάθμιση των ήδη υπάρχοντων τμημάτων. Σε όλα τα τμήματα του μονοπατιού Ε4 υπάρχουν καλόγουστα ξύλινα περίπτερα που η κατασκευή τους εναρμονίζεται με το γύρω περιβάλλον και προσφέρουν μόνο νερό και φυσικούς χυμούς στους επισκέπτες και οι εργαζόμενοι σε αυτά έχουν αναλάβει και την αποστολή της ενημέρωσης του κοινού για την ανακύκλωση.

25.2.4 Πολιτιστική διαδρομή Αφροδίτη

Η Κύπρος όπως είναι ήδη γνωστό είναι η γενέτειρα της θεάς Αφροδίτης. Η μυθολογία της Κύπρου είναι συνδεδεμένη με τη θεά του έρωτα και της ομορφιάς. Ο Ησίοδος, στη Θεογονία, αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο Κρόνος ακρωτηρίασε το πατέρα του Ουρανό με τη κοφτερή του άρπη και πέταξε τα κομμάτια του στη θάλασσα. Σχηματίστηκε τότε ένας κατάλευκος αφρός και από αυτόν αναδύθηκε μια πανέμορφη κόρη με χρυσά μαλλιά. Και ο Ζέφυρος με το απαλό του φύσημα **"κατά κύμα πολυφλοίσβιο θαλάσσης αφρώ ενί μαλακό"** έφερε τη κόρη στη Πάφο, όπως μας αναφέρει ο Ομηρικός ύμνος. Μόλις πάτησε το πόδι της Κύπρου φύτεψαν όμορφα λουλούδια, οι ανεμώνες και η κάππαρις, που και σήμερα ακόμη, φυτρώνουν ανάμεσα στις πέτρες στη Πάφο. Από τότε η Κύπρος έγινε το αγαπημένο νησί της θεάς και σε αυτό ήθελε πάντα να βρίσκεται:

***"Κι η φιλογέλαστη θεά στις Κύπρος
πήε την Πάφο που είχε ναό της
και βωμό μοσκολιβανισμένο"***

Ομήρου Οδύσεια (Θ 360-363)

Η Κύπρος, ως γενέτειρα της Αφροδίτης, έπρεπε να κάνει κάτι ώστε η αγαπημένη θεά των Κυπρίων να μη ξεχαστεί ποτέ.

Ο ΚΟΤ θέλοντας να τιμήσει τη θεά που τόσο αγάπησε το νησί μας και συνέδεσε το όνομα της με αυτό, αποφάσισε να δημιουργήσει τη **Πολιτιστική Διαδρομή Αφροδίτη**.

Ο ΚΟΤ, έχοντας μία πραγματικά πολύ έξυπνη και πρωτότυπη ιδέα, ανάθεσε σε μία επιστημονική ομάδα την εργασία του εντοπισμού των χώρων, τη συλλογή και επεξεργασία υλικού που αφορά την λατρεία της Αφροδίτης και τη σχέση της με τους χώρους αυτούς. Η φιλοσοφία της ιδέας αυτής είναι η ανάδειξη όλων των χώρων στη Κύπρο που σχετίζονται με τη θεά Αφροδίτη και η ενοποιήσει τους σε μία πολιτιστική διαδρομή που φέρει το όνομα της θεάς, ώστε ο επισκέπτης να μπορεί να θαυμάσει και να πληροφορηθεί για την ιστορία, τη μυθολογία και το πολιτισμό της Κύπρου σε σχέση με τη θεά Αφροδίτη. Μέγιστος χώρος λατρείας της Αφροδίτης στη Κύπρο, το Ιερό της στη Παλάιπαφο που ήταν το μεγαλύτερο λατρευτικό κέντρο της θεάς κατά την αρχαιότητα και το τρίτο σε τάξη μαντείο μετά τους Δελφούς και τη Δωδώνη. Όταν η επιστημονική ομάδα ολοκλήρωσε τις έρευνες της, ο ΚΟΤ προχώρησε στην κατασκευή των στεγάστρων και των πινακίδων που θα τοποθετηθούν στους χώρους που περιλαμβάνονται στη διαδρομή, καθώς και στο ευπρεπισμό και εξωραϊσμό αυτών των χώρων. Ο ΚΟΤ ανάθεσε στο Ίδρυμα Λεβέντη τη προώθηση ορισμένων εξειδικευμένων εργασιών που αφορούν τη καλλιτεχνική επεξεργασία του υλικού που θα παρουσιαστεί στους χώρους που περιλαμβάνει η διαδρομή. Ο ΚΟΤ αποφάσισε το έργο να ξεκινήσει από τους χώρους που βρίσκονται στη Λάρνακα και στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου. Στις αρχές του 2003 ολοκληρώθηκε και το τμήμα του έργου στη περιοχή της Πάφου, που είναι και η πόλη της Αφροδίτης, και είναι κατάσπартη από χώρους που έχουν σχέση με τη θεά. Τα έργα για τη πολιτιστική διαδρομή Αφροδίτη, συνεχίζονται με τη περιοχή Λεμεσού, με την οποία θα ολοκληρωθεί και το έργο.

Το έργο αυτό συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην αναβάθμιση και βελτίωση του τουριστικού μας προϊόντος, γιατί μέσα από αυτό, παρουσιάζεται ένα μεγάλο κομμάτι της αρχαίας μας μυθολογίας, του πολιτισμού και της σχέσης Κύπρου – Αφροδίτης.

25.2.5 Αθλητικές εγκαταστάσεις

Η Κύπρος με το εξαιρετικό της κλίμα προσφέρεται, για αθλητικό τουρισμό, καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου. Στη Κύπρο μπορούν να πραγματοποιηθούν όλα τα είδη αθλημάτων. Επιπλέον ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί μία από τις ήπιες μορφές τουρισμού και πολύ προσοδοφόρος μάλιστα. Τα τελευταία χρόνια ο αθλητικός τουρισμός παρουσιάζει μεγάλη αύξηση σε όλο τον κόσμο.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμός τα τελευταία χρόνια προσπαθεί βάση σχεδίου να αναπτύξει και τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, πέραν του μαζικού τουρισμού. Μία από αυτές τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι και ο αθλητικός τουρισμός. Μέσα στα πλαίσια της υλοποίησης του στρατηγικού σχεδίου για το τουρισμό 2000 – 2010, ο ΚΟΤ προωθεί σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και την Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού.

Ο ΚΟΤ στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδίου για το τουρισμό διοργάνωσε συνέδριο σε συνεργασία με τον ΚΟΑ και την ΚΟΕ για τις προοπτικές για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και τα απαραίτητα έργα που πρέπει να γίνουν για την αναβάθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων του νησιού.

Ο ΚΟΤ συνέχισε και το 2003 την έκδοση του οδηγού αθλητικών εγκαταστάσεων με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τις υπηρεσίες που προσφέρουν για προσέλκυση ξένων αθλητικών ομάδων για σκοπούς προετοιμασίας στη Κύπρο.

Ο ΚΟΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Τουρισμού, το Υπουργείο Οικονομικών, τον ΚΟΑ και την ΚΟΕ προχώρησαν και στην αναβάθμιση και επέκταση των αθλητικών εγκαταστάσεων της Κύπρου.

Το παλιό στάδιο ΓΣΠ στη Λευκωσία ανακατασκευάστηκε και σήμερα αποτελεί ένα πραγματικό στολίδι για τη Κύπρο. Το νέο ΓΣΠ είναι ένα από τα ωραιότερα στάδια στην Ευρώπη και πλήρη όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές.

Στη Λεμεσό άρχισαν τα έργα για τη κατασκευή του κλειστού αθλητικού κέντρου, ολυμπιακών προδιαγραφών. Στο αθλητικό κέντρο θα περιλαμβάνονται γήπεδο καλαθοσφαίρας, αντισφαίρισης, squash, badminton, handball, κολυμβητήριο και αίθουσα ενόργανης γυμναστικής. Επίσης, κατασκευάζεται και το νέο στάδιο Απόλλων με δύο γήπεδα ποδοσφαίρου και δύο γήπεδα καλαθοσφαίρας. Έργα βελτίωσης και αναβάθμισης έγιναν και στον ιστιοπλοϊκό όμιλο Λεμεσού

Κεφάλαιο 26

Η Συμβολή της Ποιότητας στο Κυπριακό Τουρισμό

26.1 Ποιότητα

Η λέξη **ποιότητα** έχει χρησιμοποιηθεί περισσότερο τα τελευταία χρόνια από ότι τους δέκα προηγούμενους αιώνες. Και παρόλα αυτά όσο περισσότερο την ακούμε τόσο πιο συγκεχυμένο φαίνεται να γίνεται το νόημα της.

Κάποτε **ποιότητα** ήταν τα αγαθά και οι υπηρεσίες να ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές του. Ωστόσο, παρόλο που πολλά εμπορεύματα ή υπηρεσίες πληρούσαν τις προδιαγραφές τους, δεν ικανοποιούσαν ακριβώς και σαφώς τις ανάγκες των καταναλωτών. Για αυτό ο ορισμός της **ποιότητας** εξελίσσεται υπό το φως αυτής της ενδεχόμενης ασυμφωνίας, στο να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των καταναλωτών. Αυτός ο ορισμός φαίνεται να είναι ο πλέον εύστοχος, δεδομένου ότι οι προσδοκίες των πελατών που πρέπει να ικανοποιηθούν, έχουν κατανοηθεί πλήρως από αυτό που έχει αναλάβει να τις ικανοποιήσει.

Έτσι, ο ορισμός της ποιότητας έχει εξελιχθεί σε: **"ποιότητα είναι η ολότητα των χαρακτηριστικών και των ιδιοτήτων ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας η οποία έχει την δυνατότητα και την ικανότητα να ικανοποιήσει μία δεδομένη ανάγκη"**. Η ποιότητα είναι σχετική και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα οικονομικά και τον αμείλικτο νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Όταν υπάρχει πλεόνασμα χρημάτων και αυτό οφείλεται στην έλλειψη αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά τότε η ποιότητα είναι δευτερεύουσας σημασίας έναντι της απλής διαθεσιμότητας. Στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς, η έλλειψη καταναλωτικών αγαθών δεν επιτρέπεται να υπάρχει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι δυνάμεις της αγοράς με τη μορφή του επιχειρηματικού καπιταλισμού αντιδρούν στην έλλειψη ισορροπίας μεταξύ του πλεονάσματος χρημάτων που επιδιώκει ελάχιστα αγαθά. Όταν η ισορροπία αυτή αποκαθίσταται και υπάρχει αφθονία καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών που μπορούν να απορροφήσουν το χρήμα που υπάρχει στην οικονομία, τότε η πλάστιγγα γέρνει προς την άλλη κατεύθυνση και η αγορά πλημμυρίζει με πλεόνασμα αγαθών και υπηρεσιών, με τις αντίπαλες επωνυμίες να ανταγωνίζονται για την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Έτσι, ενώ όταν τα καταναλωτικά αγαθά ήταν ανεπαρκή, η ποιότητα δε μετρούσε καθόλου, τώρα που υπάρχει πλεόνασμα αγαθών, η ποιότητα μετρά περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. Συνεπώς, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι **η ποιότητα είναι συνάρτηση της προσφοράς.**

Από τους τρεις παράγοντες που διέπουν τις αποφάσεις για αγορές, τιμή – υπηρεσία – ποιότητα, την εποχή που τα αγαθά ήταν λιγοστά, η υπηρεσία έπαιζε το κυρίαρχο ρόλο και οι άλλοι δύο παράγοντες δεν επηρέαζαν καθόλου την απόφαση για αγορές. Μόλις τα αγαθά έγιναν άφθονα και υπήρχε πλεόνασμα στην αγορά, η τιμή έγινε ο διαιτητής των αποφάσεων για αγορές. Όμως οι πόλεμοι των τιμών είναι πολύ δαπανηροί για να αντέξουν πάρα πολύ και γι' αυτό η ποιότητα αναπόφευκτα γίνεται ο βασικός αγοραστικός παράγοντας.

Αυτό το οικονομικό πλαίσιο τονίζει τη σπουδαιότητα της ποιότητας καθώς αυτή χρησιμοποιείται ως ένα ανταγωνιστικό πλαίσιο του μάρκετινγκ στο πόλεμο του αμείλικτου ανταγωνισμού της ελεύθερης οικονομίας.

Οι παραγωγικοί πόροι που βρίσκονται στη διάθεση μίας επιχείρησης είναι τέσσερις: οι πρώτες ύλες, ο μηχανικός εξοπλισμός, ο χρόνος και το ανθρώπινο δυναμικό. Το έργο της βιομηχανικής διοίκησης είναι η καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου και του μηχανικού εξοπλισμού, μέσω των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού ώστε οι πρώτες ύλες να μετατραπούν σε έτοιμα καταναλωτικά προϊόντα. Αυτή η αναλογία της

μετατροπής των εισερχόμενων πρώτων υλών και αυτών που εξέρχονται ως τελικά προϊόντα, αποτελεί έγκυρη μέτρηση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης. Η μεγιστοποίηση της αναλογίας αυτής είναι δουλειά της ποιότητας.

Σήμερα όλες οι σύγχρονες επιχειρήσεις δίνουν μεγάλη σημασία στη ποιότητα των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσφέρουν στο καταναλωτικό κοινό. Σε αυτό οδήγησε ο μεγάλος ανταγωνισμός σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ο καταναλωτής είναι πλέον ο κυρίαρχος του παιχνιδιού και δεν ικανοποιείται μόνο με ποσότητας, αλλά μέσω των εκδηλωμένων προτιμήσεων του στην αγορά, απαιτεί και ποιότητα.

Όλες οι σύγχρονες απόψεις και ενέργειες για τη παροχή ποιότητας στο καταναλωτικό κοινό, εκφράζονται μέσα από τη σύγχρονη μορφή διοίκησης, τη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας. Η διοίκηση ολικής ποιότητας βασίζεται πάνω στις αρχές των πρωτοπόρων αυτής της μορφής διοίκησης, Deming και Juran, οι οποίοι παρουσίασαν τις ιδέες τους στη δεκαετία το '60 και τις εφάρμοσαν στη Ιαπωνική οικονομία με τα εκπληκτικά αποτελέσματα που όλοι γνωρίζουμε. Η ΔΟΠ πέρασε στην Αμερική και της Ευρώπη στη δεκαετία του '80.

Ο συνήθης ορισμός της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας είναι ο εξής:

"Διοίκηση Ολικής Ποιότητας είναι το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης που σαν στόχο έχουν τη προσφορά αγαθών και υπηρεσιών που μεγιστοποιούν την ικανοποίηση των πελατών, με το χαμηλότερο δυνατό κόστος".

26.2 Ο ρόλος της ποιότητας στη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου

Η Κύπρος αποτελεί μια καθαρά τουριστική χώρα και η ευημερία και η οικονομική της ανάπτυξη στηρίζεται στο τουρισμό. Ο τουρισμός στη Κύπρο άρχισε να αναπτύσσεται μετά το 1960 κυρίως στην Αμμόχωστο και τη Κερύνεια. Πριν το 1974 οι δύο αυτές περιοχές της Κύπρου μετατράπηκαν σε μεγάλα τουριστικά κέντρα παγκοσμίου φήμης. Η καταστροφή που υπέστη η Κύπρος από την εισβολή των Τούρκων το 1974 και την κατοχή του 36,4% του εδάφους της, μεταξύ των οποίων και των περιοχών της Αμμοχώστου και της Κερύνειας, καταστράφηκε η τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου. Μετά το 1976 και με συντονισμένες ενέργειες και στρατηγικές από πλευράς κυβέρνησης, Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού καθώς και του ιδιωτικού τομέα, ξανάρχισε η τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου και σήμερα η Κύπρος αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά κέντρα της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Για να καταφέρει η Κύπρος να γίνει ένα τόσο μεγάλο τουριστικό κέντρο, δε στηρίχτηκε μόνο στη τουριστική και ξενοδοχειακή της υποδομή ή στους πλούσιους τουριστικούς πόρους που διαθέτει. Η Κύπρος απέκτησε τη μεγάλη της φήμη βασιζόμενη στη προσφορά τουριστικών προϊόντων και αγαθών υψηλής **ποιότητας**.

Η ποιότητα ήταν αυτή που έπαιξε το βασικότερο ρόλο ώστε η Κύπρος να προτιμάται να τουριστικός προορισμός από τις άλλες ανταγωνιστικές χώρες της περιοχής.

Η παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε συνδυασμό με την άριστη εξυπηρέτηση, καθιέρωσαν τη Κύπρο στη συνείδηση του τουριστικού κοινού σαν ένα ποιοτικό τουριστικό προορισμό.

Η Κύπρος στηρίζεται στη προσφορά τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών ώστε να παραμείνει ένα ανταγωνιστικός και ελκυστικός προορισμός.

Η Κύπρος ήταν θα είναι ένας ακριβός τουριστικός προορισμός και σε καμία περίπτωση δεν είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τις τιμές των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν οι γειτονικές με τη Κύπρο χώρες.

Οι ανταγωνιστικές χώρες της περιοχής είναι σε θέση να προσφέρουν χαμηλές τιμές λόγω του χαμηλού κόστους του ανθρώπινου δυναμικού. Η Κύπρος λόγω του αυξημένου κόστους ζωής και κατά συνέπεια του υψηλού εργατικού κόστους, δεν είναι σε θέση να προσφέρει τις ίδιες τιμές με τις γειτονικές χώρες. Άρα να πάρουμε αποκλειστικά και μόνο τη τιμή σαν καθοριστικό παράγοντα για τις αποφάσεις του τουριστικού κοινού, τότε η Κύπρος μειονεκτεί σαφώς έναντι των άλλων τουριστικών προορισμών της περιοχής. Όμως, όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ο καταναλωτής όντας ο κυρίαρχος του παιχνιδιού, δεν αρκείται μόνο στη ποσότητα και την καλή τιμή, επιζητεί και τη ποιότητα στα προϊόντα και υπηρεσίες που επιθυμεί να αγοράσει.

Σήμερα, τον κυρίαρχο ρόλο στις αποφάσεις για αγορές τον παίζει η ποιότητα, φτάνει αυτή να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και να ικανοποιεί τις συγκεκριμένες ανάγκες του καταναλωτή.

Η Κύπρος διαφοροποιεί το τουριστικό προϊόν της σε σχέση με τις ανταγωνιστικές χώρες στο τομέα της ποιότητας. Η Κύπρος προσπαθεί με συνεχείς αναβαθμίσεις και βελτιώσεις στη ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών μέσω της ποιοτικής εξυπηρέτησης που θέτει των πελάτη **πάνω από όλα**, να προσφέρει αξία στη τιμή που καταβάλλουν οι τουρίστες για την απόκτηση αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών, με στόχο τη μεγιστοποίηση της ικανοποίησής τους.

Συνεπώς, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος για να παραμείνει ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, θα πρέπει να δώσει περισσότερη έμφαση στη προσφορά ποιοτικών τουριστικών αγαθών μέσω της ποιοτικής εξυπηρέτησης, που θα μεγιστοποιούν την ικανοποίηση των τουριστών και θα ανταποκρίνονται στην αξία των χρημάτων που απαιτείται να καταβάλουν για να τις αποκτήσουν. Φυσικά, στα πλαίσια της ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, θα πρέπει να συμπεριληφθεί και ο εμπλουτισμός του τουριστικού μας προϊόντος ώστε να διαφοροποιείται από τα τουριστικά προϊόντα των ανταγωνιστικών χωρών.

Μία άλλη παράμετρος της ποιότητας, εξίσου σημαντική για τον σύγχρονο καταναλωτή είναι το θέμα της υγιεινής και της ασφάλειας του. Οι σημερινοί τουρίστες – καταναλωτές αποδίδουν μεγάλη σημασία σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους που κινούνται κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Τα θέματα της ασφάλειας και της υγιεινής είναι μια παράμετρος της ποιότητας, που τουριστικές επιχειρήσεις της Κύπρου θα πρέπει να αναπτύξουν ώστε να αποτελέσει ακόμα ένα αντισταθμιστικό παράγοντα στις χαμηλές τιμές που προσφέρουν οι γειτονικές χώρες. Συνεπώς, το σαφές προβάδισμά της Κύπρου σε θέματα ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας έναντι των ανταγωνιστικών μας χωρών, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σαν ένα ανταγωνιστικό πλαίσιο μάρκετινγκ που θα εξισορροπεί τη διαφορά που υπάρχει στην τιμή του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.

Η σπουδαιότητα και η μεγάλη σημασία που αποδίδουν οι τουριστικές επιχειρήσεις της Κύπρου όσον αφορά θέματα ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας, φαίνεται από το μεγάλο ενδιαφέρον που υπάρχει από πλευράς τουριστικών επιχειρήσεων της Κύπρου για την απόκτηση των πιστοποιητικών ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας. Τέτοια πιστοποιητικά τα οποία θα αναλύσουμε πιο κάτω είναι το ISO 9001 όσον αφορά τη ποιότητα και το HACCP όσον αφορά την υγιεινή και την ασφάλεια.

26.3 International Standards Organization (ISO)

Η ποιότητα ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας δε μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί από τους αγοραστές, τουλάχιστον πριν από την αγορά και χρήση του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Ο καταναλωτής χρησιμοποιεί διάφορα άλλα κριτήρια για τη μείωση της αβεβαιότητας και της ανασφάλειας που έχει σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αγοράζει. Τέτοια κριτήρια είναι η επωνυμία, η καλή φήμη της εταιρίας και τα διάφορα πιστοποιητικά ποιότητας.

Οι επιχειρήσεις σε μία προσπάθεια για τη μείωση της αβεβαιότητας και της ανασφάλειας των καταναλωτών ως προς τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους σκέφτηκαν και την έκδοση διαφόρων πιστοποιητικών από διάφορους αναγνωρισμένους οργανισμούς, που θα πιστοποιούσαν την διασφάλιση της ποιότητας και των προτύπων στις παραγωγικές διαδικασίες που ακολουθούν. Έτσι, σήμερα τα διάφορα πιστοποιητικά ποιότητας αποτελούν την απάντηση των επιχειρήσεων στην ανάγκη που έχουν οι καταναλωτές για τη διαβεβαίωση του επιπέδου της ποιότητας των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών.

Το 1987 ιδρύεται ο Διεθνής Οργανισμός Προτύπων (International Standards Organization), ο οποίος αποδέκτηκε διάφορα πρότυπα ποιότητας τα οποία πρέπει να ικανοποιήσουν οι επιχειρήσεις, πριν λάβουν τη πιστοποίηση ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες τους είναι εφάμιλλα αυτών των προτύπων ποιότητας που έχει θέσει ο Οργανισμός.

Το πιο γνωστό και αναγνωρισμένο βραβείο διασφάλισης της ποιότητας που παρέχεται σε επιχειρήσεις που πληρούν όλα τα κριτήρια που έχει θέσει ο οργανισμός σαν πρότυπα ποιότητας είναι το ISO 9001. Σκοπός του βραβείου ISO 9001 είναι η αναγνώριση των επιχειρήσεων που έχουν κάνει σημαντικά βήματα προόδου σε θέματα ποιότητας και η ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού για τις πρωτοπόρες επιχειρήσεις στο τομέα της διασφάλισης της ποιότητας στις παραγωγικές διαδικασίες που ακολουθούν.

Στην ουσία οι διάφορες επιχειρήσεις και στη συγκεκριμένη περίπτωση οι τουριστικές επιχειρήσεις θα πρέπει να τυποποιήσουν τις παραγωγικές τους διαδικασίες και να τις διασφαλίσουν σαν πρότυπα ποιότητας. Οι διάφορες διαδικασίες που θα τυποποιηθούν και διαμέσου των οποίων θα διασφαλίζεται η ποιότητα των παρεχομένων προϊόντων ή υπηρεσιών, θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα πρότυπα που ήδη έχει θέσει ο Διεθνής Οργανισμός Προτύπων.

Ειδικά για την Κύπρο που προσπαθεί να παραμείνει ανταγωνιστικός και ελκυστικός προορισμός διαμέσου της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, η αξία της πιστοποίησης της ποιότητας διαμέσου του ISO 9001 είναι τεράστιας σημασίας.

Σήμερα οι όλο και περισσότεροι tour operators, που αποτελούν και τον κύριο μοχλό ανάπτυξης του εισερχόμενου τουρισμού, αφού είναι οι σημαντικότεροι μαζικοί πελάτες των κυπριακών τουριστικών επιχειρήσεων, απαιτούν συνεχώς και περισσότερη εξασφάλιση της ποιότητας των πακέτων τους.

Η πιστοποίηση διασφάλισης της ποιότητας μέσω του ISO 9001 αποτελεί ένα συν για να συμπεριλάβουν οι tour operators ξενοδοχεία στους καταλόγους τους, μιας και αποτελούν τον κεντρικό άξονα διαμόρφωσης των πακέτων τους. Η πιστοποίηση ISO 9001 μειώνει την δυσπιστία των καταναλωτών και παρέχει εγγύηση ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα τους προσφερθούν θα είναι υψηλής ποιότητας.

Σήμερα τα πλείστα ξενοδοχεία και τουριστικές επιχειρήσεις της Κύπρου διαθέτουν την πιστοποίηση ISO 9001 και συνεχίζουν τις προσπάθειες τους για προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών υψηλότερης ποιοτικής στάθμης ώστε μέσω της ικανοποίησης του πελάτη να εξασφαλισθεί η μελλοντική τους επιβίωση και ανάπτυξη. Η διασφάλιση της ποιότητας και η προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιοτικής στάθμης που μεγιστοποιούν την ικανοποίηση του καταναλωτή, αποτελούν την απάντηση των κυπριακών τουριστικών επιχειρήσεων, στις χαμηλές τιμές που προσφέρουν οι αντίστοιχες επιχειρήσεις των ανταγωνιστικών χωρών.

*Παρακάτω αναφέρονται οι διαδικασίες του Τμήματος Υποδοχής του ξενοδοχείου Elias Beach Hotel and Country Club που έχουν τυποποιηθεί και αποτελούν πρότυπα διασφάλισης της ποιότητας, στα πλαίσια του ΕΛΟΤ EN ISO 9001.

- Διαδικασία Κρατήσεων
- Διαδικασία Check – in
- Διαδικασία Check – out
- Διαδικασία Τηλεφωνικών Χρεώσεων
- Διαδικασία Αλλαγής Συναλλάγματος
- Διαδικασία Αλλαγής και Παράδοσης Βάρδιας
- Διαδικασία Φύλαξης των Αποσκευών και των Κλειδιών των Πελατών
- Διαδικασία Χειρισμού των Κιβωτίων των Πρώτων Βοηθειών
- Διαδικασία για τη Μουσική στους Κοινόχρηστους Χώρους
- Διαδικασία Εργασιών Υπαλλήλου Νυχτερινής Βάρδιας
- Διαδικασία για τις Θυρίδες Ασφαλείας
- Διαδικασία Εβδομαδιαίου Προγράμματός για το Προσωπικό του Τμήματος Υποδοχής
- Διαδικασία Χειρισμού των Διαβατηρίων των Πελατών
- Διαδικασία Χειρισμού των Μηνυμάτων και της Αλληλογραφίας των Πελατών
- Διαδικασία Petty Cash
- Διαδικασία Τεχνικών Επιδιορθώσεων
- Διαδικασία Χειρισμού Παραπόνων και η Λήψη Διορθωτικών Ενεργειών
- Διαδικασία Απολεσθέντων Αντικειμένων
- Διαδικασία V.I.P Amenities
- Διαδικασία Εργασιών για το Νυχτερινό Υπάλληλο Ασφαλείας

26.4 Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP)

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί στη τουριστική βιομηχανία κυρίως, μία καινούργια τάση, αυτή της διασφάλισης της υγιεινής και της ασφάλειας των καταναλωτών.

Η διασφάλιση της υγιεινής και της ασφάλειας είναι μια παράμετρος της διασφάλισης της ποιότητας, στην οποία τα τελευταία χρόνια δίνεται ιδιαίτερη σημασία και αποτελεί εξίσου σημαντικό παράγοντα με τη ποιότητα.

Ο σημερινός καταναλωτής και στη δική μας περίπτωση ο τουρίστας – καταναλωτής απαιτεί, πέραν από την ποιότητα στις προσφερόμενες υπηρεσίες στη τουριστική βιομηχανία, και ασφάλεια και υγιεινή.

Η ασφάλεια διασφαλίζεται με τη κατάλληλη αρχιτεκτονική διάταξη των χώρων, τη τοποθέτηση πινακίδων προς ενημέρωση του κοινού καθώς και με τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για αποτροπή ατυχημάτων στους διάφορους χώρους που κινούνται οι τουρίστες. Μεγαλύτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην ασφάλεια των λουομένων τόσο στις πισίνες όσο και στις παραλίες.

Η υγιεινή αφορά τις επισιτιστικές επιχειρήσεις και τα τμήματα τροφίμων και ποτών των ξενοδοχείων. Η υγιεινή κυρίως τον τροφίμων θα πρέπει να διασφαλίζεται από το στάδιο της προμήθειας μέχρι το σερβίρισμά τους στους πελάτες. Έτσι, απάτητε να διατηρείται η υγιεινή στους αποθηκευτικούς χώρους, στις κουζίνες στα εστιατόρια και τα μπαρ.

Το HACCP είναι μια πιστοποίηση, ανάλογη με αυτή που προσφέρει το ISO 9001 στη διασφάλιση της ποιότητας, στο τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας. Όλο και περισσότερες τουριστικές επιχειρήσεις δείχνουν ενδιαφέρον για την απόκτηση αυτής της πιστοποίησης που θα αναβαθμίσει και θα ενισχύσει το κύρος και την αξιοπιστία τους.

Όπως και στη περίπτωση του ISO 9001, έτσι και στη περίπτωση του HACCP, οι tour operators αποδίδουν μεγάλη σημασία. Οι ασφάλεια και η υγεία των πελατών τους

αποτελεί πρώτιστό στόχο για αυτούς και έτσι οι τουριστικές επιχειρήσεις που διαθέτουν τη πιστοποίηση HACCP φιγουράρουν στις πρώτες σελίδες των καταλόγων των tour operators.

Όπως το ISO 9001, έτσι και το HACCP σαν στόχο έχει την αναγνώριση των επιχειρήσεων που έχουν κάνει σημαντικά βήματα προόδου στο τομέα της υγιεινής και της ασφαλείας και έχουν δείξει ενδιαφέρον για το τομέα αυτό. Επίσης, η πιστοποίηση HACCP απονέμεται και προς ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού για τις πρωτοπόρους επιχειρήσεις στο τομέα της διασφάλισης της ασφάλειας και της υγιεινής με σκοπό και εδώ να μειωθεί η δυσπιστία και η αβεβαιότητα του καταναλωτή. Το HACCP θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σαν ένα πλαίσιο μάρκετινγκ στην όλη προσπάθεια για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, διαμέσου της προσφορά αγαθών και υπηρεσιών ανώτερης ποιοτικής στάθμης που θα ικανοποιούν τους καταναλωτές στο μέγιστο βαθμό και να αποτελέσει μαζί με το ISO 9001 αντίβαρο στις χαμηλές τιμές που προσφέρουν οι ανταγωνιστικές προς τη Κύπρο χώρες.

Κεφάλαιο 27

Ο ρόλος της τουριστικής βιομηχανίας στην οικονομία της Κύπρου

"Ο κόσμος μικραίνει και μολονότι ακούγεται παράξενο οι άνθρωποι ταξιδεύουν μακρύτερα. Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί, ακόμη και μια γενιά πριν, ότι ο τουρισμός και τα ταξίδια θα αποτελούσαν την μεγαλύτερη βιομηχανία της δεκαετίας του 1990; Περισσότερα έσοδα δημιουργούνται διαμέσου του τουρισμού και τις σχετικές του υπηρεσίες, από οποιαδήποτε άλλη πηγή πλούτου στη παγκόσμια οικονομία."

(WOOD & HOUSE 1991)

27.1 Γενικά

Η τουριστική βιομηχανία, παρά της αδιαμφισβήτητες αλλαγές και διακυμάνσεις που λαμβάνουν χώρα σε παγκόσμιο οικονομικό επίπεδο, παραμένει η μόνη σταθερά αναπτυσσόμενη βιομηχανία σε ολόκληρο τον κόσμο. Για του λόγου το αληθές και σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Ταξιδιών και Τουρισμού (World Travel and Tourism Organization) η τουριστική ζήτηση και τα οικονομικά αποτελέσματα που απορρέουν από αυτήν προβλέπεται να είναι σταθερά αυξητικά και κατά 2,3% κατά μέσο όρο για τα επόμενα χρόνια μέχρι και το 2010.

Η επίδραση της τουριστικής ανάπτυξης αναμένεται να είναι εξίσου σημαντικά και για την απασχόληση στη παγκόσμια τουριστική βιομηχανία αφού έως και το 2008, η τουριστική βιομηχανία αναμένεται να απασχολήσει περίπου το 19% του συνολικού διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού.

Η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία, με όλα τα χαρακτηριστικά τα οποία προσδίδουν τη σύγχρονη τουριστική βιομηχανία, γνωρίζει αλματώδη ανάπτυξη μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Στην αλματώδη αυτή ανάπτυξη του παγκόσμιου τουρισμού συνετέλεσαν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Η πολιτική και οικονομική σταθερότητα στις ανεπτυγμένες χώρες.
- Η αύξηση του ελεύθερου χρόνου και η παράλληλη ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους στις ανεπτυγμένες χώρες.
- Δημογραφικοί και οικονομικοί παράγοντες.
- Η ανάπτυξη των μαζικών μέσων μεταφοράς (αεροπλάνο, πλοίο, αυτοκίνητο κτλ).
- Η δημοκρατικοποίηση του οργανωμένου τουρισμού.
- Η μετατροπή του τουρισμού σε καταναλωτικό αγαθό.
- Ο τουρισμός μετατρέπεται σε σύγχρονο κοινωνικό αγαθό.
- Ο τουρισμός προωθείται από τη πολιτική των εταιριών τουρισμών, των κρατών και των οργανώσεων του κλάδου λόγω των τεράστιων οικονομικών εσόδων που απορρέουν από αυτόν.

27.2 Ειδικά για τη Κύπρο

Η τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου, όπως αναφέραμε και σε άλλο κεφάλαιο, χωρίζεται σε δύο χρονικές περιόδους. Τη προ εισβολής περίοδο και τη μετά εισβολή περίοδο. Η πρώτη περίοδος τοποθετείται από το 1960 μέχρι το 1973. Κατά τη περίοδο αυτή αρχίζει η τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου, με κύριες περιοχές τουριστικής ανάπτυξης την Αμμόχωστο και τη Κερύνεια. Μέχρι το 1970 οι δύο αυτές περιοχές μετατρέπονται σε τεράστια τουριστικά κέντρα παγκοσμίου φήμης. Η

εισβολή των Τούρκων το καλοκαίρι του 1974 διέκοψε την τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Η απώλεια της Αρμολώστου και της Κερύνειας ήταν μεγάλο πλήγμα για την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου. Η δεύτερη περίοδος τοποθετείται από το 1976 μέχρι σήμερα. Δύο χρόνια περίπου μετά την εισβολή, η κυβέρνηση, ο ΚΟΤ και ο ιδιωτικός τομέας, επιχειρούν την τουριστική ανάπτυξη των νότιων περιοχών της Κύπρου. Η μεγάλη σημασία που έδωσαν στον τουρισμό, κυρίως λόγω των οικονομικών του επιπτώσεων, απέδωσε καρπούς και σήμερα η Κύπρος αποτελεί ένα τεράστιο οικονομικό κέντρο.

Δε θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι ο τουρισμός είναι οι πνεύμονες της Κυπριακής οικονομίας. Η Κύπρος βασίζεται στη τουριστική της βιομηχανία, που είναι και η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη βιομηχανία του νησιού, για την οικονομική της ανάπτυξη και ευμάρεια καθώς και στην ευημερία και την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Η Κύπρος μετά την καταστροφή του 1974 εναπόθεσε όλες τις της ελπίδες για οικονομική ανάπτυξη, στη τουριστική βιομηχανία. Και δεν έπεσε έξω. Από το 1976, παρά τις διάφορες διακυμάνσεις, λόγω εξωγενών παραγόντων, η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου παρουσιάζει σταθερή ανάπτυξη.

27.3 Η συμβολή της τουριστικής βιομηχανίας την οικονομία της Κύπρου

Η σπουδαιότητα της τουριστικής βιομηχανίας για την οικονομία της Κύπρου είναι τεράστια και αυτό το αποδεικνύουν τα έσοδα από το τουρισμό και οι δείκτες απασχόλησης στη τουριστική βιομηχανία.

Τα έσοδα από το τουρισμό κατά το 2002 ανήλθαν σε 1 230 εκατομμύρια λίρες που μεταφράζονται σε 27% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Τα έσοδα από το τουρισμό υπολογίζεται ότι αποτελούν το 48% των εισπράξεων από τις εξαγωγές κατά το 2002 σε σύγκριση με 46.8% το 2001. Επίσης, η τουριστική βιομηχανία έχει συμβάλει τα μέγιστα στην απασχόληση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου μιας και στη τουριστική βιομηχανία απασχολούνται άμεσα ή έμμεσα πάνω από 50 000 Κύπριοι και ξένοι πολίτες.

Η Κύπρος, όπως αναφέραμε και προηγουμένως, είναι ένα ακριβός τουριστικός προορισμός αν συγκριθούν οι τιμές που προσφέρει η Κύπρος για το τουριστικό της προϊόν με τις τιμές που προσφέρουν οι γειτονικές ανταγωνιστικές χώρες. Έτσι, τα μάτια του μέσου τουρίστα, η Κύπρος είναι ο ακριβότερος τουριστικός προορισμός της περιοχής της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τη τιμή. Η τιμή όμως που παρόλο που αποτελεί ένα βασικό παράγοντα για τη πραγματοποίηση αγορών, σήμερα δεν αποτελεί τον βασικό και καθοριστικών παράγοντα. Το ρόλο αυτό διαδραματίζει η ποιότητα, που τόσο πολύ έχει μπει στη ζωή μας που την αναζητούμε σε κάθε αγοραστική μας κίνηση.

Η ποιότητα λοιπόν παίζει αποτελεί τον καθοριστικό αγοραστικό παράγοντα. Η Κύπρος, σαν τουριστικός προορισμός, χαρακτηρίζεται από τη παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιοτικής αξίας που μεγιστοποιούν την ικανοποίηση του πελάτη και δίνουν αξία στα λεφτά που έχει καταβάλει για την απόκτηση τους. Έτσι, αν η Κύπρος συγκριθεί με τις ανταγωνιστικές χώρες στο τομέα της ποιότητας του τουριστικού της προϊόντος, τότε σίγουρα υπερέχει με μεγάλη διαφορά τόσο σε ποιότητα της τουριστικής υποδομής όσο και στις προσφερόμενες υπηρεσίες και προϊόντα.

Το συμπέρασμα λοιπόν που προκύπτει είναι ότι ναι μεν εκ πρώτης όψεως η Κύπρος αποτελεί ένα ακριβό τουριστικό προορισμό στο θέμα της τιμής σε σύγκριση με τα τουριστικά προϊόντα των ανταγωνιστικών χώρων, αλλά αν κοιτάξουμε το θέμα από την πλευρά της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών και αγαθών που προσφέρει η Κύπρος και οι ανταγωνιστικές χώρες, τότε βλέπουμε ότι η Κύπρος υπερτερεί κατά

κράτος στο τομέα αυτό και συνεπώς υπάρχει μία εξισορρόπηση στη διαφορά της τιμής.

Αφού η οικονομία της Κύπρος στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη τουριστική βιομηχανία και αποτελεί τη κύρια πηγή εσόδων και χάριν στο τουρισμό η Κύπρος απολαμβάνει οικονομική ευμάρεια, οι ιθύνοντες του κυπριακού τουρισμού, τόσο του κρατικού όσο και του ιδιωτικού τομέα, προσπαθούν συνεχώς για την περαιτέρω ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας και συνεπώς των εσόδων που απορρέουν από αυτή.

Η Κύπρος όπως αναφέραμε και πιο πάνω αποτελεί ένα ακριβό μεν τουριστικό προορισμό αλλά με τη ποιότητα σε όλους τους τομείς της τουριστικής βιομηχανίας να βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα.

Η Κύπρος αδυνατώντας να συναγωνιστεί τις ανταγωνιστικές προς αυτή τουριστικές χώρες, στο τομέα της τιμής, έριξε το βάρος της προσοχής της στη ποιότητα του τουριστικού της προϊόντος. Έτσι, η Κύπρος προσπαθεί να παραμείνει ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός βασιζόμενη στη προσφορά τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών μεγάλης ποιοτικής αξίας. Βασικός στόχος των υπεύθυνων της τουριστικής βιομηχανίας είναι αύξηση των εσόδων από το τουρισμό και όχι η αύξηση του αριθμού των τουριστών. Η λογική στήριξης αυτής της άποψης είναι ότι προτιμάται μία **ποιοτική** και όχι **ποσοτική** αύξηση του τουριστικού ρεύματος της Κύπρου. Με τη ποιοτική αύξηση εννοούμε την προσέλκυση τουριστών ανώτερης οικονομικής στάθμης που έχουν δυνατότητα μεγαλύτερης τουριστικής δαπάνης (spending power). Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με τη προσέλκυση όλων και περισσότερων τουριστών που ανήκουν στα μεσαία και ανώτερα οικονομικά στρώματα. Έτσι, μία αύξηση στον αριθμό των τουριστών που δε θα συνοδεύεται και από την ανάλογη αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό δεν ενδιαφέρει τους παράγοντες του κυπριακού τουρισμού. Αντίθετα επιθυμείται η παραμονή του αριθμού των τουριστών στα ίδια επίπεδα ή ακόμη και σε χαμηλότερα που όμως θα έσοδα από το τουρισμό θα παρουσιάζουν αύξηση. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί όπως αναφέραμε και πιο πάνω με τη προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού που μεταφράζεται σε τουρισμό που ανήκει στα μεσαία και ανώτερα οικονομικά στρώματα και έχει μεγαλύτερη τουριστική δαπάνη.

27.4 Δαπάνη περιηγητών

Στα πλαίσια της προσπάθειας για προσέλκυση τουρισμού με μεγάλη τουριστική δαπάνη, ο ΚΟΤ προβαίνει κάθε χρόνο σε έρευνα που αφορά την δαπάνη των περιηγητών. Στόχος της έρευνας αυτής είναι η εξακρίβωση της δαπάνης των περιηγητών κατά τη παραμονή τους στη Κύπρο. Για το σκοπό αυτό διεξάγονται, πάνω σε μηνιαία βάση, προσωπικές συνεντεύξεις τουριστών κατά την αναχώρησή τους από τη Κύπρο.

Οι συνεντεύξεις των τουριστών, ο έλεγχος των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων και η ετοιμασία των πινάκων αποτελεσμάτων γίνεται από ιδιωτική εταιρία ερευνών αγοράς, ενώ η κωδικοποίηση των ερωτηματολογίων γίνεται από το ΚΟΤ.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας που έγινε το 2002 διενεργήθηκαν συνολικά 32 240 προσωπικές συνεντεύξεις στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, καλύπτοντας συνολικά 66 540 περιηγητές από τις κυριότερες χώρες – πηγές του τουριστικού ρεύματος.

Οι πρώτες πέντε χώρες σε τουριστική δαπάνη στο κατάλογο με τις χώρες – πηγές του τουριστικού ρεύματος είναι:

1. Ρωσία
2. Ιρλανδία
3. Ηνωμένο Βασίλειο

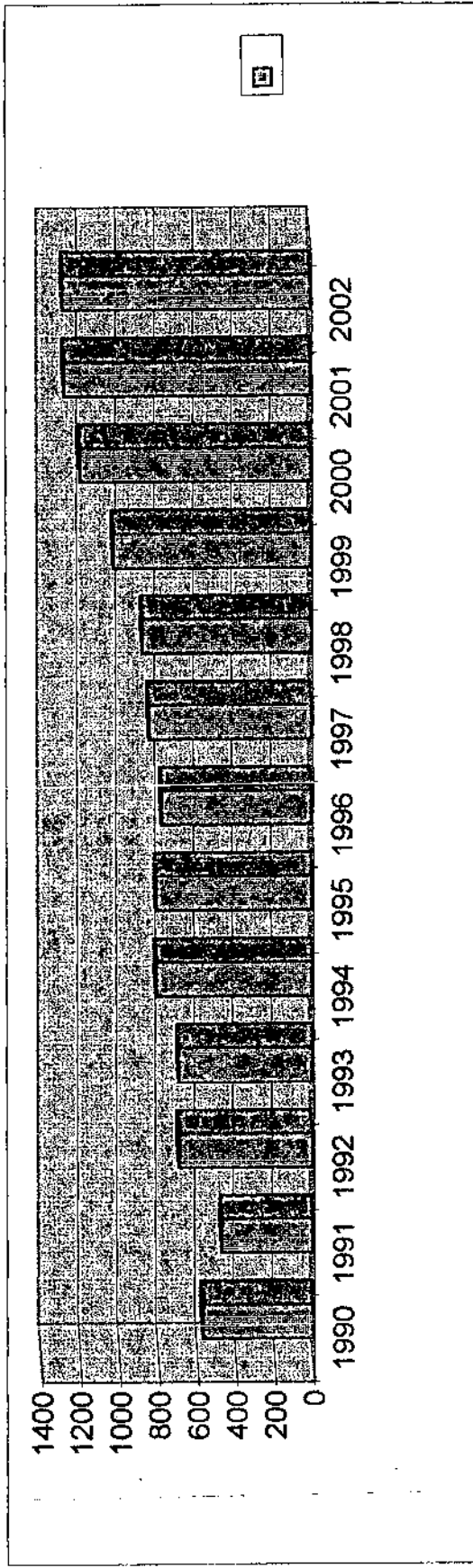
4. Γερμανία

5. Ολλανδία

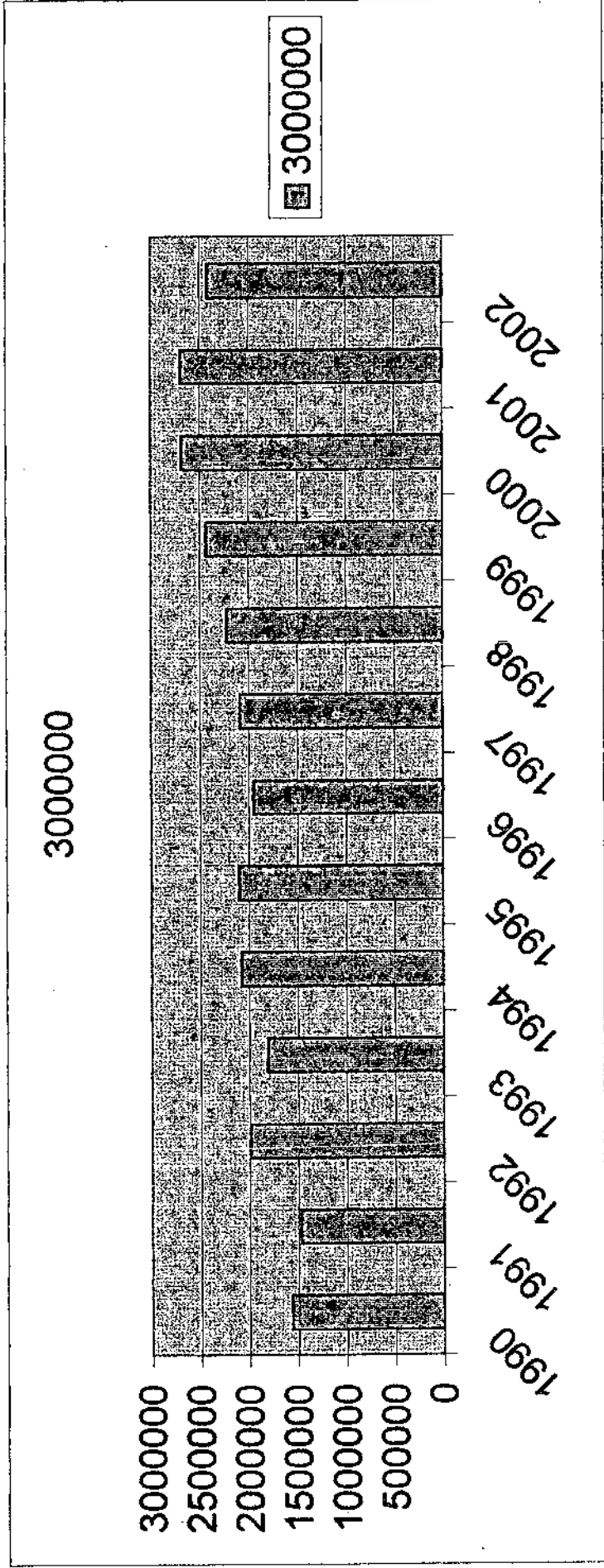
Σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα του ΚΟΤ για την δαπάνη των περιηγητών για το 2002, η μέση δαπάνη κατά περιηγητή ανήλθε σε ΑΚ468.50 ενώ η ημερήσια δαπάνη σε ΑΚ45.30 και η μέση διάρκεια παραμονής σε 10.60 ημέρες.

ΑΚΑΘΑΡΤΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 1990 - 2002 (ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ ΛΙΡΕΣ ΚΥΠΡΟΥ)

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
573	476	694	696	810	810	780	843	878	1025	1194	1277	1284

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΦΙΞΕΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ ΣΤΗ ΚΥΠΡΟ 1990 - 2002

Κεφάλαιο 28

Γενικά συμπεράσματα και εισηγήσεις

28.1 Συμπεράσματα

Η Κύπρος είναι μια καθαρά τουριστική χώρα και πάνω στο τουρισμό στηρίζεται η οικονομία της. Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου είναι πάρα πολύ καλό και αποτελείται από ένα άριστο πλέγμα τουριστικών πόρων και τουριστικής υποδομής που αποτελούν τον ιδανικό συνδυασμό και τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη τουριστική ανάπτυξη μιας χώρας.

Η Κύπρος είχε το προνόμιο να είναι προικισμένη σε φυσικούς τουριστικούς πόρους, που η φύση της χάρισε απλόχερα, αλλά να διαθέτει μία τεράστια ιστορία και ένα πολιτισμό που όμοιος του δεν υπάρχει σε όλο τον κόσμο και αυτό λόγω της γεωγραφικής της θέσης που βρίσκεται μεταξύ τριών ηπείρων και από τις επιρροές του δέχτηκε από του πολλούς κατακτητές που πέρασαν από το νησί.

Όμως, μόνο οι τουριστικοί πόροι δεν αρκούν για την τουριστική ανάπτυξη μιας χώρας. Αποτελούν όμως τη βασική προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη. Η Κύπρος όπως είπαμε διαθέτει πλούσιους τουριστικούς πόρους, άρα το μόνο που χρειαζόταν, ήταν η τουριστική υποδομή. Οι πρώτες τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της Κύπρου, με άριστη τουριστική υποδομή ήταν η Αμμόχωστος και η Κερύνεια που κατάφεραν μέσα σε λίγα χρόνια να γίνουν τουριστικά κέντρα παγκοσμίου φήμης. Μετά την τούρκικη εισβολή το 1974 και την κατάληψη της Αμμοχώστου και της Κερύνειας από τους Τούρκους, η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου καταστράφηκε. Έπρεπε λοιπόν να ξανά δημιουργηθούν όλα από την αρχή.

Και πράγματι αυτό έγινε. Μετά από τα δύο πρώτα χρόνια που η Κύπρος προσπαθούσε να συνέλθει από τη καταστροφή και να λύσει τα μείζονα προβλήματα της που προέκυψαν από την εισβολή, το θέμα της τουριστικής ανάπτυξης των νότιων περιοχών, τέθηκε στις προτεραιότητες της Κυπριακής κυβέρνησης. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, με τη βοήθεια και τη στήριξη της κυβέρνησης, καθώς και ο ιδιωτικός τομέας του τουρισμού, προσπάθησαν να επανατοποθετήσουν τη Κύπρο στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και να δημιουργήσουν την απαραίτητη τουριστική υποδομή ώστε να καλύψουν αυτή που χάθηκε από την εισβολή των Τούρκων.

Και πράγματι, με τη συμβολή όλων των φορέων του τουρισμού και με τις συντονισμένες ενέργειες του ΚΟΤ για τη προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, η τουριστική κίνηση προς το νησί ξανάρχισε σιγά – σιγά. Η τουριστική κίνηση προς το νησί αυξανόταν χρόνο με το χρόνο και τα έσοδα από το τουρισμό κάθε χρόνο ήταν και περισσότερα, ξεπερνώντας κάθε προσδοκία. Το οικονομικό θαύμα που κατάφερε να πετύχει η Κύπρος, παρά τη καταστροφή του 1974, οφείλεται κατά κύριο λόγο στο τουρισμό.

Η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου επηρεάζετε πολύ συχνά από εξωγενείς παράγοντες, κυρίως λόγω της γεωγραφικής της θέσης, που βρίσκεται πολύ κοντά στη ταραχώδη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Από το 2001 λόγω των γεγονότων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου και μέχρι το 2003 λόγω του πολέμου στο Ιράκ, η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου διέρχεται μια περίοδο κρίσης, όπως και όλη η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία.

Όμως, κατά τη γνώμη μου, οι εξωγενείς παράγοντες που σαφώς επηρεάζουν τον τουρισμό της Κύπρου, δεν είναι το μεγαλύτερο πρόβλημά που έχει να αντιμετωπίσει η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου. Η Κύπρος, τα τελευταία χρόνια, λόγω της εμφάνισης νέων τουριστικών προορισμών, αντιμετωπίζει προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Η τουριστική ανάπτυξη χωρών όπως η Τουρκία, η Κροατία, η

Βουλγαρία, η Τυνησία κτλ, έχουν αυξήσει τον ανταγωνισμό στη περιοχή μιας και αυτές οι χώρες υπερτερούν κατά κράτος της Κύπρου στο τομέα των τιμών. Λόγω του χαμηλού κόστους ζωής σε αυτές τις χώρες, είναι σε θέση να προσφέρουν χαμηλές τιμές στα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες και σε συνδυασμό με την βελτίωση της τουριστικής τους υποδομής, κάνουν τη Κύπρο ένα πολύ ακριβό προορισμό.

Συνεπώς, η Κύπρος θα πρέπει να ρίξει όλο το βάρος των προσπαθειών της, στο να αντιμετωπίσει τον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό με διάφορους τρόπους, μιας και αδυνατεί να ανταγωνιστεί τις χώρες αυτές στο τομέα των τιμών, λόγω του υψηλού κόστους ζωής στη Κύπρο. Η Κύπρος είτε το θέλουμε είτε όχι, ήταν και θα είναι ένας ακριβός τουριστικός προορισμός. Από κει και πέρα τι κάνουμε για να διατηρηθούμε στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη σαν ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός;

Κατά τη γνώμη μου, η Κύπρος θα πρέπει να επανατοποθετηθεί στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και να επαναπροσδιορίσει το τουριστικό της προϊόν. Θα πρέπει δηλαδή να βελτιώσει, να αναβαθμίσει και να εμπλουτίσει το τουριστικό της προϊόν ώστε να είναι σε θέση να προσελκύσει ποιοτικά ανώτερο τουρισμό. Στόχος πλέον της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου θα πρέπει να είναι η αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό και όχι η αύξηση του αριθμού των τουριστών που δε θα συνοδεύεται και από την αντίστοιχη αύξηση των εσόδων. Η Κύπρος ακόμη και σήμερα υπερτερεί κατά κράτος των ανταγωνιστών της στο τομέα της ποιότητας και της εξυπηρέτησης στη τουριστική βιομηχανία. Αυτό εξισορροπεί κάπως τα πράγματα αφού οι άλλες χώρες υπερτερούν στο τομέα των τιμών.

Η Κύπρος όμως, αν θέλει να παραμείνει στο τουριστικό χάρτη σαν ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός, θα πρέπει να βελτιώσει και να αναβαθμίσει τη ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και να προσδώσει μεγαλύτερη αξία στο τουριστικό της προϊόν που θα αυξάνει την ικανοποίηση του πελάτη και θα ανταποκρίνεται στο χρηματικό ποσό που καλείται να πληρώσει.

28.2 Εισηγήσεις

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένες εισηγήσεις ώστε η Κύπρος να βελτιώσει, να αναβαθμίσει και να εμπλουτίσει το τουριστικό της προϊόν, με σκοπό να καταστεί ένας ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός που προσφέρει τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες ανώτερης ποιότητας και αξίας.

28.2.1 Ο Τουρισμός

Ο τουρισμός αποτελεί το πνεύμονα ή αν θέλετε τον αιμοδότη της Κυπριακής οικονομίας. Συνεπώς οι ευθύνες, τόσο του κρατικού φορέα του τουρισμού (Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού) όσο και του ιδιωτικού τομέα, είναι μεγαλύτερες, καθώς έχουν να κάνουν άμεσα με την οικονομία του τόπου. Στόχος και όραμα τους θα πρέπει να είναι η μετατροπή της Κύπρου σε ένα ελκυστικό προορισμό.

28.2.2 Ελκυστικός προορισμός

Η έννοια του ελκυστικού προορισμού έχει δύο πτυχές. Πάνω από όλα, ελκυστικός πρέπει να είναι σε θέματα ποιότητας. Η Κύπρος αυτή τη στιγμή είναι ένας ακριβός προορισμός και έτσι θα παραμείνει. Ας μην έχουμε ψευδαισθήσεις ότι το κόστος ζωής για τους ξένους θα μειωθεί, από τη στιγμή που το κόστος ζωής για τους Κύπριους παραμένει ιδιαίτερα ψηλό. Άρα, πρέπει να προσαρμοστούμε στο δεδομένο αυτό και να προσπαθήσουμε να ελκύσουμε στη Κύπρο τα μεσαία και υψηλά εισοδηματικά στρώματα. Για να πετύχουμε, όμως, κάτι τέτοιο θα πρέπει να προσφέρουμε ποιότητα

και αξία στο τουριστικό μας προϊόν. Δεν γίνεται από τη μια να έχουμε υψηλό κόστος και από την άλλη να μη προσφέρουμε ποιότητα. Θα πρέπει η ψαλίδα μεταξύ του κόστους και της αξίας του προϊόντος να εξισορροπηθεί. Το ζητούμενο λοιπόν είναι να προσδώσουμε αξία στο τουριστικό προϊόν μας.

28.2.3 Ποιότητα και ποικιλία

Η πρώτη παράμετρος για να καταστεί η Κύπρος ελκυστικός προορισμός είναι η **ποιότητα** και η απόκτηση μεγαλύτερης αξίας των παρεχομένων προϊόντων και υπηρεσιών ώστε να ανταποκρίνονται στο ύψος της τιμής τους. Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου μπορεί να αποκτήσει την αξία αυτή με το να θέσουμε ό,τι έχει σχέση με τον τουρισμό σε νέα βάση. Πρώτα από όλα, τα ξενοδοχεία πρέπει να αναβαθμίσουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες και τη ποιότητα τους. Ήδη ο Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού έχει ζητήσει των εκσυγχρονισμό των κανονισμών και των διαδικασιών που αφορούν στην αναβάθμιση και υποβάθμιση των ξενοδοχειακών μονάδων. Μετά το τέλος της υψηλής περιόδου και περί τα τέλη Οκτωβρίου το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού θα προβούν σε ελέγχους και αξιολογήσεις σε όλα τα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα της Κύπρου και ανάλογα με το αν πληρούν ή όχι τις προδιαγραφές και τα πρότυπα ποιότητας, ασφάλειας και υγιεινής που έχουν τεθεί από τους δύο προαναφερθέντες φορείς του τουρισμού, θα κερδίζουν ή θα χάνουν αστέρια σε ότι αφορά τα ξενοδοχεία και τα υπόλοιπα τουριστικά καταλύματα θα ανεβαίνουν ή τα κατεβαίνουν τάξη. Ένα ξενοδοχείο πέντε αστέρων θα πρέπει και οι υπηρεσίες και τα προϊόντα που προσφέρει να είναι ανάλογα του κόστους που καταβάλλει κάποιος ο οποίος διαμένει σε αυτό. Το Υπουργείο και ο ΚΟΤ δίνουν μεγάλη σημασία στην ιεράρχηση και στον έλεγχο των ξενοδοχείων και στο κατά πόσο τηρούν και ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές τους. Το μέτρο του ελέγχου και της αξιολόγησης όλων των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων της Κύπρου και ανάλογα τον προβιβασμό ή υποβιβασμό κάποιας μονάδας, εντάσσεται στα πλαίσια της γενικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Δεν φτάνει μόνο να λέμε ότι παρέχουμε ποιοτικές υπηρεσίες, πρέπει πλέον και να το εννοούμε και να το εφαρμόζουμε στη πράξη. Με την εφαρμογή και στη πράξη της ποιότητας των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών, πολύ σύντομα όλοι θα απολαμβάνουν τα ευεργετικά της αποτελέσματα. Ένας ικανοποιημένος πελάτης θα φέρει και άλλους. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι θα μειωθεί το ποσοστό των δυσαρεστημένων πελατών και κατά συνέπεια η αρνητική διαφήμιση της Κύπρου από στόμα σε στόμα.

Η δεύτερη παράμετρος για να καταστεί η Κύπρος ελκυστικός προορισμός είναι η **ποικιλία**. Η παράμετρος της ποικιλίας ενός τουριστικού προϊόντος έχει άμεση σχέση με το φαινόμενο της εποχικότητας. Δεν μπορεί δηλαδή ένας προορισμός και μάλιστα ένας προορισμός σαν τη Κύπρο που στηρίζει την οικονομική της ευμάρεια στο τουρισμό, να έχει τουριστική κίνηση μόνο πέντε ή έξι μήνες το χρόνο, δηλαδή μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Θα πρέπει η τουριστική κίνηση, με διακυμάνσεις φυσικά στο αριθμό των αφίξεων, μίας και είναι αδύνατο να έχουμε τον ίδιο αριθμό αφίξεων τη χειμερινή περίοδο με τον αριθμό των αφίξεων που έχουμε τη καλοκαιρινή. Μπορούμε όμως μέσω του εμπλουτισμού του τουριστικού μας προϊόντος και της προσφοράς μεγαλύτερης ποικιλίας και εναλλακτικών μορφών διακοπών, να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο της εποχικότητας και να διατηρήσουμε ένα σχετικά υψηλό δείκτη αφίξεων και τους υπόλοιπους μήνες. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζονται έργα υποδομής τόσο από το κράτος όσο και από τους ιδιωτικούς φορείς του τουρισμού της Κύπρου.

28.2.4 Εξειδικευμένος Τουρισμός

Η λύση στο πρόβλημα της εποχικότητας της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου, περνάει μέσα από την ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών τουρισμού. Η Κύπρος θα πρέπει να αγκαλιάσει και τις ήπιες μορφές τουρισμού και όχι να στηρίζεται μόνο στο μαζικό τουρισμό της καλοκαιρινής περιόδου. Θα είναι τραγικό αν δεν επιχειρηθεί η ανάπτυξη των εξειδικευμένων μορφών τουρισμού και συνεχίσουμε να στηριζόμαστε στο μαζικό τουρισμό που σαν πόλο έλξης έχει τις θάλασσες και τον ήλιο της Κύπρου. Ήλιο και θάλασσα διαθέτουν όλες οι χώρες τις περιοχές που ανταγωνίζονται τη Κύπρο στο τομέα του τουρισμού. Θα πρέπει συνεπώς να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες ώστε να απαγκιστρωθούμε από την εξάρτηση μας από το μαζικό τουρισμό και να προσελκύσουμε και τον εξειδικευμένο τουρισμό που γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Το σημαντικότερο είναι ότι οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού δεν είναι κορεσμένες και έχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης. Επιπλέον λόγω της ιδιομορφίας και της εξειδίκευσης τους αποφέρουν μεγάλα κέρδη. Ο μαζικός τουρισμός κατά τη γνώμη μου αν δεν είναι χαμένη υπόθεση για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, σίγουρα δεν έχει άλλα περιθώρια ανάπτυξης και κάθε χρόνο θα ακολουθεί φθίνουσα πορεία. Μέσα στις άμεσες προτεραιότητες του ΚΟΤ είναι η ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών τουρισμού.

- Ειδικά όσον αφορά τον **αθλητικό τουρισμό**, είναι εκείνη η μορφή εξειδικευμένου τουρισμού, στην οποία μέσα από το Στρατηγικό Σχέδιο 2000 – 2010 για τον τουρισμό, έχουν επενδυθεί πάρα πολλά για να δημιουργηθούν τα αναγκαία έργα υποδομής και να προσελκύσει το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα. Η ζήτηση για αθλητικό τουρισμό στη Κύπρο είναι πολύ μεγάλη και συνεχώς αυξάνεται σε σημείο που η Κύπρος αδυνατεί να ικανοποιήσει τη ζήτηση αυτή. Για παράδειγμα, η Κύπρος διαθέτει 3 γήπεδα γκολφ, ενώ με τη ζήτηση που υπάρχει θα έπρεπε να διαθέτει τουλάχιστον 8! Το ίδιο ισχύει και για τα γήπεδα ποδοσφαίρου. Η ζήτηση είναι εξαιρετικά μεγάλη. Επίσης, ενοποιώ του ΚΟΤ, υπάρχει επιστολή, από ομάδες πόλο της Βρετανίας οι οποίες ενδιαφέρονται να έρθουν στη Κύπρο για να πραγματοποιήσουν το στάδιο της προετοιμασίας τους. Ακόμα μια απόδειξη για την μεγάλη ζήτηση που παρουσιάζει η μορφή του αθλητικού τουρισμού στη Κύπρο είναι η απόφαση της Ολυμπιακής Επιτροπής της Βρετανίας και της Ιρλανδικής Δημοκρατίας να πραγματοποιήσουν τη προετοιμασία τους για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004, στη Κύπρο.

Συνεπώς οι προοπτικές που υπάρχουν για τον αθλητικό τουρισμό είναι πάρα πολύ μεγάλες, γι' αυτό θα πρέπει να του δώσουμε έμφαση. Το κράτος θα πρέπει να δημιουργήσει τις δικές του αθλητικές εγκαταστάσεις και να τις αξιοποιήσει τουριστικά, παρέχοντας ταυτόχρονα κίνητρα και στον ιδιωτικό τομέα για εμπλοκή και επένδυση σε αυτό το τομέα.

Πέραν όμως από τον αθλητικό τουρισμό, θα πρέπει να αναπτυχθούν και άλλες μορφές εξειδικευμένου τουρισμού ή εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως συνηθίζεται να λέγονται.

Οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού οι οποίες μπορούν να αναπτυχθούν στη Κύπρο με επιτυχία κατά τη γνώμη μου είναι οι παρακάτω:

- Ο **συνεδριακός τουρισμός** αποτελεί μία σύγχρονη μορφή τουρισμού, ταχέως αναπτυσσόμενη και πάρα πολύ κερδοφόρα. Η μεγάλη ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού οφείλεται στη ραγδαία πρόοδο σε επιστημονικές ανακαλύψεις και τεχνολογικά επιτεύγματα που έχουν δημιουργήσει μια τάση για συχνές συναντήσεις μεταξύ στόμων από διάφορα μέρη της γης για να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις πάνω σε ορισμένα θέματα. Ακόμα ένας λόγος που συνέβαλε στην

ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού είναι η αυξανόμενη επιχειρηματικότητα. Επιχειρηματικά συνέδρια πραγματοποιούνται καθημερινά σε όλα τα μέρη της γης και στόχο έχουν την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών μεταξύ των ανθρώπων καθώς επίσης και η πληροφόρηση και η ενημέρωση πάνω σε διάφορα ζητήματα που απασχολούν τις σύγχρονες επιχειρήσεις. Η μεγάλη κερδοφορία του συνεδριακού τουρισμού οφείλεται στο γεγονός ότι οι συνέδροι χαρακτηρίζονται από υψηλό μορφωτικό και εισοδηματικό επίπεδο.

Η Κύπρος θα πρέπει να αναπτύξει τη μορφή αυτή τουρισμού γιατί η συνεδριακή δραστηριότητα προσφέρεται για δωδεκάμηνο τουρισμό που θα συμβάλει στη μείωση της εποχικότητας. Η Κύπρος άρχισε δειλά – δειλά να κάνει τα πρώτα βήματα της στο τομέα του συνεδριακού τουρισμού μετά τη κατασκευή του Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου Κύπρου το 1988. Το Δ.Σ.Κ.Κ ακόμα και σήμερα θεωρείται το καλύτερο και μεγαλύτερο συνεδριακό κέντρο στη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Επίσης, μεγάλη είναι και η συμβολή των ξενοδοχειακών μονάδων στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού. Σχεδόν όλες οι ξενοδοχειακές μονάδες 5 και 4 αστέρων διαθέτουν διαφόρων μεγεθών αίθουσες συνεδρίων στις οποίες πραγματοποιούνται συνέδρια, σεμινάρια, συσκέψεις, συναντήσεις, συμπόσια κτλ. Όμως η υπάρχουσα υποδομή δεν είναι ικανοποιητική για τη περαιτέρω ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού στη Κύπρο. Αρκεί μόνο να αναφέρω ότι το παιδιατρικό συνέδριο που επρόκειτο να γίνει στη Κύπρο με τη συμμετοχή πέραν των 4 500 συνέδρων, τελικά δε πραγματοποιήθηκε γιατί δε διαθέτουμε τον κατάλληλο χώρο για τη φιλοξενία συνεδρίων τέτοιου μεγέθους. Φανταστείτε λοιπόν ποιες προοπτικές διανοίγονται όταν θα έχουμε τη δυνατότητα και τη κατάλληλη υποδομή, μέσω του συνεδριακού τουρισμού να φτάνουν στη Κύπρο τόσο μεγάλοι αριθμοί συνέδρων. Η Κύπρος πέρα από τις προαναφερθέντες μορφές ειδικού τουρισμού, θα πρέπει να αναπτύξει και άλλες μορφές τουρισμού ώστε να απαγκιστρωθεί πλήρως από την εξάρτηση της από το μαζικό τουρισμό. Ο θρησκευτικός και ο μαθητικός τουρισμός είναι δύο τομείς τους οποίους κάλλιστα μπορεί να αναπτύξει η Κύπρος, αναπτύσσοντας επαφές κυρίως με την Ελλάδα, τη Ρωσία και της χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ. Έπειτα υπάρχει ο ναυτικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός και ο πολιτιστικός τουρισμός που πρέπει η ανάπτυξη και προώθηση των μορφών αυτών τουρισμού να προχωρήσει τάχιστα. Θα πρέπει όμως, για να είναι δυνατή η ανάπτυξη και προώθηση των μορφών αυτών τουρισμού, να υπάρχει η κατάλληλη υποδομή. Η δημιουργία της κατάλληλης και της αναγκαίας υποδομής για την ανάπτυξη των προαναφερθέντων μορφών τουρισμού θα πρέπει να επιχειρηθεί μέσα από το Στρατηγικό Σχέδιο για το τουρισμό. Η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής, θα δώσει το έναυσμα στον ιδιωτικό τομέα ώστε να συμμετάσχει στην ανάπτυξη και προώθηση των μορφών αυτών τουρισμού. Το ενδιαφέρον και η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην όλη προσπάθεια για ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού κρίνεται αναγκαία και μεγάλης σημασίας.

28.2.5 Εσωτερικός Τουρισμός

Ο εσωτερικός τουρισμός μπορεί να αποτελέσει τη σανίδα σωτηρίας για τη τουριστική βιομηχανία μιας χώρας ειδικά σε περιόδους που ο εξωτερικός τουρισμός παρουσιάζει κάμψη για διάφορους λόγους. Το τουριστικό φαινόμενο είναι το πιο ευπαθές οικονομικό αγαθό και επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τους διάφορους εξωγενείς παράγοντες. Ο εσωτερικός τουρισμός είναι η απάντηση στις περιόδους κρίσης του εξωτερικού τουρισμού. Το πρώτο τετράμηνο του 2003 ήταν ιδιαίτερα δύσκολο για τον εξωτερικό τουρισμό της Κύπρου. Ο πόλεμος στο Ιράκ, η παγκόσμια οικονομική ύφεση, η πετρελαϊκή κρίση και ο φόβος για ενδεχόμενες τρομοκρατικές ενέργειες, συνέβαλαν ώστε η παγκόσμια τουριστική κίνηση να μειωθεί σε μεγάλο βαθμό. Η

τουριστική κίνηση προς τη Κύπρο επηρεάστηκε ακόμη περισσότερο από το γεγονός ότι βρισκόταν πολύ κοντά στο κέντρο των πολεμικών επιχειρήσεων. Μπροστά σε αυτές τις εξελίξεις, κάθε ενέργεια για αύξηση του εξωτερικού τουρισμού έπεφτε στο κενό γιατί οι άνθρωποι έθεσαν καινούργιες προτεραιότητες και άφησαν την ανάγκη τους για τουρισμό σε δεύτερη μοίρα. Η ασφάλεια ήταν η πρώτη προτεραιότητα των ανθρώπων. Η μόνη λύση για ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου ήταν η στροφή στον εσωτερικό τουρισμό. Και πράγματι, ο εσωτερικός τουρισμός βοήθησε πολύ τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου την περίοδο αυτή. Η σημασία που αποδιδόταν στον εσωτερικό τουρισμό μέχρι πρόσφατα ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Ο εξωτερικός τουρισμός ήταν η πρώτη προτεραιότητα των τουριστικών επιχειρήσεων και έβαζαν τον εσωτερικό τουρισμό σε δεύτερη μοίρα. Αυτή η στάση των εμπλεκόμενων φορέων της τουριστικής βιομηχανίας αποδεικνύει ότι ήταν λανθασμένη. Θα έπρεπε να αποδίδεται στον εσωτερικό τουρισμό η ίδια σπουδαιότητα με τον εξωτερικό τουρισμό. Μία παράλληλη ανάπτυξη του εξωτερικού και του εσωτερικού τουρισμού θα είχε πολύ ευεργετικά αποτελέσματα για τη τουριστική βιομηχανία της Κύπρου.

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα μετά το 2001 και το πλήγμα που δεκτικέ η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία από τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, οι ιδύνοντες του κυπριακού τουρισμού άρχισαν να αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα του εσωτερικού τουρισμού και άρχισαν να του αποδίδουν τεράστια σημασία.

Με τη προώθηση και ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού, δεν ωφελούνται μόνο οι τουριστικές επιχειρήσεις του τόπου αλλά και η οικονομία γενικότερα γιατί μεγάλο μέρος του συναλλάγματος που προσριζόταν να εξαχθεί στο εξωτερικό τώρα παραμένει στη Κύπρο με όλες τις ευεργετικές συνέπειες για την οικονομία του τόπου. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού άρχισε φέτος εκστρατεία προώθησης του εσωτερικού τουρισμού η οποία θα εντατικοποιηθεί από τη νέα χρονιά. Το σλόγκαν **"Άλλο να τη ζεις και άλλο να τη χαιρείσαι"** φαίνεται ότι πλέον δεν είναι μόνο σχήμα λόγου αλλά μια πραγματικότητα που με τις κατάλληλες ενέργειες τόσο από πλευρά ΚΟΤ όσο και από τη πλευρά του ιδιωτικού τομέα, θα δώσουν την ευκαιρία στους Κύπριους όχι μόνο να ζουν τη Κύπρο αλλά και να τη χαιρόνται. Είναι άδικο και παράλογο τόσα εκατομμύρια ξένων να έρχονται για να χαρούν τη Κύπρο και οι ίδιοι οι πολίτες της να μη μπορούν να τη χαρούν.

Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και τουρισμού σε συνεργασία με τον ΚΟΤ προέβησαν σε αγορανομικούς ελέγχους σε τουριστικές επιχειρήσεις για πάταξη της κερδοσκοπίας σε βάρος των Κυπρίων. Μία διαφορά στις τιμές για τους ξένους από τους ντόπιους είναι λογικό να υπάρχει, φτάνει αυτή η διαφορά να μην είναι τεράστια. Οι ξενοδόχοι αλλά και οι εστιατόρες θα πρέπει να αντιληφθούν ότι δεν πρέπει να προσφέρουν προσιτές τιμές μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες αλλά σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Έτσι, εναπόκειται στους τουριστικούς επιχειρηματίες να δουν θετικά το θέμα και να συμβάλουν στην ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού. Θα πρέπει ο εσωτερικός τουρισμός να αξιοποιηθεί σε μακροπρόθεσμη βάση και να αφήσουμε στην άκρη το βραχυπρόθεσμο κέρδος.

28.2.6 Ιδιωτικός Τομέας

Οι φορείς της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου χωρίζονται σε δύο τομείς: τους κρατικούς φορείς και τους ιδιωτικούς φορείς. Όταν λέμε κρατικοί φορείς εννοούμε όλους τους φορείς τουρισμού που υπάγονται στο κράτος. Ιδιωτικοί φορείς είναι όλα τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή καλύτερα όλες οι ιδιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις.

Οι δύο τομείς των φορέων της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου θα πρέπει να βρίσκονται σε συνεχή συνεργασία και συνεννόηση προς όφελος πάντα της ίδιας της τουριστικής βιομηχανίας αλλά και της Κύπρου στο σύνολο της. Δε γίνεται να λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν το μέλλον της τουριστικής βιομηχανίας χωρίς τη συμμετοχή του ενός ή του άλλου τομέα. Η τουριστική πολιτική και οι στρατηγικές που θα ακολουθηθούν στο τομέα του τουρισμού θα πρέπει να σχεδιάζονται, να προγραμματίζονται και να εκτελούνται με τη συμμετοχή και το δύο τομέων του τουρισμού. Η άσκηση τουριστικής πολιτικής και η χάραξη διαφορετικών στρατηγικών από τους δύο φορείς, μόνο αρνητικά αποτελέσματα μπορεί να έχει, που μπορεί βραχυπρόθεσμα να μην είναι τόσο εμφανή τα αρνητικά της αποτελέσματα αλλά σίγουρα μακροπρόθεσμα όχι μόνο θα είναι εμφανή αλλά και μη αναστρέψιμα. Έτσι, η στενή συνεργασία κρατικών και ιδιωτικών φορέων είναι επιβεβλημένη. Σήμερα, παρά ποτέ άλλοτε, είναι επιτακτική ανάγκη η συνεργασία των δύο τομέων της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου. Η κρίση που περνάει αυτή τη περίοδο η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, επιβάλλει τη αμέριστη και συνεχή συνεργασία των δύο τομέων.

Ο πρόεδρος του ΚΟΤ σε δηλώσεις του αναφέρει χαρακτηριστικά ότι **"χωρίς τη βοήθεια και τη συνεργασία του ιδιωτικού τομέα και όλων των κοινωνικών εταίρων, δε θα επιτύχουμε τίποτα. Η προσπάθεια για ανάκαμψη του τουρισμού πρέπει να είναι συλλογική"**.

Στη δήλωση αυτή του προέδρου του ΚΟΤ φαίνεται καθαρά η σπουδαιότητα που αποδίδουν οι κρατικοί φορείς στον ιδιωτικό τομέα του τουρισμού. Μόνο με τη συνεργασία των κρατικών φορέων με τους ιδιωτικούς φορείς μπορεί να φέρει τα επιθυμητά αποτέλεσμα που είναι η ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου.

Θα πρέπει λοιπόν να αναπτυχθούν δεσμοί συνεργασίας μεταξύ των κρατικών φορέων και του ιδιωτικού τομέα που κυριότεροι εκπρόσωποι του είναι οι ξενοδόχοι, οι τουριστικοί πράκτορες, οι αεροπορικές εταιρίες, οι εστιατόρες κτλ.

Η προσπάθεια για ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας θα πρέπει να είναι συλλογική και αυτό πρέπει να γίνει αντιληπτό από όλους. Φυσικά οι διαφωνίες και η προστριβές δε θα πάσουν να υπάρχουν, όμως όλοι θα πρέπει να εργαστούνε συλλογικά για το κοινό στόχο που ονομάζεται ανάκαμψη του τουρισμού της Κύπρου.

28.2.7 Συντεχνίες

Πιο πάνω αναφέρθηκε ότι και η συμβολή των κοινωνικών εταίρων είναι σημαντική στην όλη προσπάθεια για την ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου. Έτσι, ο κρατικός και ο ιδιωτικός τομέας χρειάζονται και τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων του τουρισμού, στη συλλογική προσπάθεια για ανάκαμψη του κυπριακού τουρισμού. Οι κοινωνικοί εταίροι δεν είναι άλλοι από τις συντεχνίες που απαρτίζουν το συνδικαλιστικό κίνημα της τουριστικής βιομηχανίας. Το συνδικαλιστικό κίνημα της τουριστικής βιομηχανίας, που στην ουσία είναι το αντιπροσωπευτικό και εκφραστικό όργανο των εργαζομένων στη τουριστική βιομηχανία, είναι από τα μεγαλύτερα συνδικαλιστικά κινήματα της Κύπρου. Ολόκληρο το συνδικαλιστικό κίνημα της τουριστικής βιομηχανίας αποτελείται από τρία εργατικά σωματεία ή συντεχνίες όπως συνηθίζεται να ονομάζονται στη Κύπρο. Τα 3 αυτά εργατικά σωματεία είναι: η Σ.Ε.Κ, η Π.Ε.Ο και η Δ.Ε.Ο.Κ. Σε αυτές τις συντεχνίες έχουν δικαίωμα να εγγράφονται ως μέλη όλοι οι άμεσα ή έμμεσα εργαζόμενοι στη τουριστική βιομηχανία.

Διαμέσου των συντεχνιών, που είναι οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων, οι εργαζόμενοι διεκδικούν τα δίκαια αιτήματά τους και ασκούν πιέσεις στους εργοδότες για την απόδοση αυτών των δικαιωμάτων.

Η πρόσφατη επιτυχία των συντεχνιών, που μετά από δύο χρόνια καθυστερήσεων, ανάγκασε, μετά από απεργίες και ατελείωτες συνομιλίες και διαπραγματεύσεις, τα ξενοδοχεία, μέλη του Π.Α.Σ.Υ.Ξ.Ε, που δεν αποδέχονταν μέχρι πρότινος τις νέες συλλογικές συμβάσεις στο χώρο της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, να τις υπογράψουν υπό το φόβο μιας παρατεταμένη απεργίας των εργαζομένων που θα ήταν καταστροφική για τις επιχειρήσεις τους.

Ο ρόλος των συντεχνιών της τουριστικής βιομηχανίας θα πρέπει να είναι ζωντανός και όχι απλά να υπάρχουν χωρίς κανένα ουσιαστικό ρόλο.

Στη συλλογική προσπάθεια για την ανάκαμψη του τουρισμού, κρίνεται αναγκαία και η συμβολή των συντεχνιών. Οι συντεχνίες έχουν να διαδραματίσουν ένα σοβαρό ρόλο γι' αυτό θα πρέπει να αναπτυχθεί στενότερη επαφή μεταξύ αυτών και του κρατικού και ιδιωτικού τομέα του τουρισμού. Άλλωστε, οι συντεχνίες είναι μέλη του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος και οι θέσεις και οι απόψεις τους έχουν βαρύνουσα σημασία.

Η προσπάθεια για ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας διαμέσου ποιοτικής αναβάθμισης των προσφερομένων υπηρεσιών, περνάει μέσα από την αναβάθμιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της τουριστικής βιομηχανίας. Ο ΚΟΤ, προς τιμή του, έχει στις πρώτες του προτεραιότητες τη δημιουργία Ακαδημίας Τουρισμού, στην οποία κάθε εργαζόμενος στη τουριστική βιομηχανία θα μπορεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα να επιμορφώνεται.

Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητη η συμβολή και η βοήθεια των συντεχνιών, στη προσπάθεια για αναβάθμιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της τουριστικής βιομηχανίας, με απώτερο στόχο τη ανάκαμψη του τουρισμού μέσω της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών ανώτερης ποιοτικής αξίας.

28.2 8 Καζίνο

Η δημιουργία καζίνο στη Κύπρο είναι ένα θέμα που απασχολεί εδώ και χρόνια τους ιθύνοντες του κυπριακού τουρισμού. Η Κύπρος θα πρέπει να αποκτήσει το δικό της καζίνο για να καταστήσει το τουριστικό της προϊόν πιο ελκυστικό και να ανταγωνιστεί τα τουριστικά προϊόντα των γειτονικών χωρών που διαθέτουν καζίνο. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού τάσσεται υπέρ της δημιουργίας ενός καζίνο που θα λειτουργεί σε σοβαρά επαγγελματικά πλαίσια.

Φυσικά, πριν ληφθεί η απόφαση για τη δημιουργία του καζίνο, θα πρέπει να γίνουν σωστές και σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές μελέτες για τις επιπτώσεις της ύπαρξης ενός καζίνο στη κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου. Επίσης θα πρέπει να μελετηθεί το πλαίσιο λειτουργίας του καζίνο και το τι ισχύει στις άλλες χώρες που διαθέτουν καζίνο και να παραδειγματιστούμε από αυτά. Το ζήτημα της δημιουργίας καζίνο στη Κύπρο θα πρέπει να μελετηθεί και να εξεταστεί σε βάθος λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Κύπριου πολίτη αλλά και των ξένων επισκεπτών της Κύπρου, ούτως ώστε στο τέλος της ημέρας να μη καταλήξουμε να έχουμε παρόμοια αποτελέσματα με αυτά του Χρηματιστηρίου, στο οποίο χάθηκαν εκατομμύρια λίρες και οι μισοί κύπριοι βρέθηκαν σε μια νύχτα χρεωμένοι στις τράπεζες με υπέρογκα ποσά. Θα πρέπει τα παθήματα του παρελθόντος να μας γίνουν μαθήματα.

Κατά τη γνώμη μου, η δημιουργία ενός καζίνο στη Κύπρο παρουσιάζεται πιο επιτακτική από ποτέ. Οι επικριτές της δημιουργίας ενός καζίνο στη Κύπρο προβάλλουν σαν επιχείρημα την καταστροφή της κοινωνίας μας από αυτό. Αυτή η άποψη νομίζω είναι εντελώς ανυπόστατη για στη Κύπρο υπάρχουν χιλιάδες πρακτορεία στοιχημάτων, τυχερών παιχνιδιών, υπάρχει ο ιππόδρομος και οι χαρτοπαιχτικές λέσχες οι οποίοι είναι χώροι που μπορούν να παιχτούν και να χαθούν περιουσίες και να καταστραφούν οικογένειες και όμως κανένας δεν έχει

διαμαρτυρηθεί για αυτά. Άλλωστε υπάρχουν πολλοί τρόποι να ελέγχεται το καζίνο. Υπάρχουν αυστηρά κριτήρια που μπορούν να εφαρμοστούν. Στα καζίνο της Ελβετίας υπάρχει ανώτερο χρηματικό όριο που μπορεί κάποιος να ποντάρει στο καζίνο, στα καζίνο του Λονδίνου για μα μπεις μέσα πρέπει να δείξεις τη φορολογική σου δήλωση, επίσης υπάρχουν καζίνο τα οποία λειτουργούν με τη μορφή club και έχουν μέλη. Άρα υπάρχουν πολλοί τρόποι να διασφαλιστεί η κοινωνία της Κύπρου από το καζίνο. Δε γίνεται και δεν είναι λογικό, λίγο πριν από την ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όλες οι χώρες να διαθέτουν καζίνο και εμείς να φοβόμαστε. Είναι σαν να λέμε από μόνοι μας ότι είμαστε ανώριμοι ως λαός και ότι ως πολιτεία δεν είμαστε σε θέση να διασφαλίσουμε κάποια πράγματα και κάποιες αξίες.

Το καζίνο στη Κύπρο κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να διαχειρίζεται από τον ιδιωτικό τομέα, με κρατική παρέμβαση ωστόσο. Θα πρέπει να είναι ένα καζίνο παρόμοιου τύπου με αυτά στο Λας Βένγκας. Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να είναι ελεύθερη η είσοδο σε όλους στο καζίνο κάτω από κάποια κριτήρια και προϋποθέσεις που θα πρέπει να τεθούν στην όλη λειτουργία του καζίνο.

Μετά από τις τελευταίες εξελίξεις στα κατεχόμενα, με το άνοιγμα των συνόρων από το κατοχικό καθεστώς, η ανάγκη για δημιουργία ενός καζίνο στη Κύπρο, παρουσιάζεται πιο επιβεβλημένη από ποτέ. Χιλιάδες Κύπριοι και ξένοι τουρίστες επισκέπτονται καθημερινά τα κατεχόμενα μόνο και μόνο για να παίξουν στα καζίνο της Κερύνειας.

Το καζίνο θα εμπλουτίσει το τουριστικό μας προϊόν και θα αυξήσει τα έσοδα μας από τον τουρισμό. Όταν δημιουργηθεί καζίνο στη Κύπρο, όλοι αυτοί που πηγαίνουν στα κατεχόμενα για τα καζίνο, κυρίως Ισραηλίτες και Άραβες, θα έρχονται στις ελεύθερες περιοχές και φυσικά δε θα πηγαίνουν μόνο στο καζίνο αλλά θα διανυκτερεύουν στα ξενοδοχεία μας, θα τρώνε στα εστιατόρια μας και θα κάνουν τα ψώνια τους στα καταστήματα μας. Πολύ εύκολα λοιπόν, μπορεί κάποιος να αντιληφθεί τα οφέλη που θα έχουμε από το καζίνο.

Η δημιουργία συνεπώς ενός καζίνο στη Κύπρο θα συμβάλει στη πολυπόθητη ανάκαμψη του τουρισμού και στην επανατοποθέτηση της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη σαν ένα ελκυστικό, ποιοτικό και ανταγωνιστικό προορισμό που το τουριστικό της προϊόν είναι εμπλουτισμένο, αναβαθμισμένο και διαφοροποιημένο και φυσικά σε θέση να ανταγωνιστεί τα τουριστικά προϊόντα των γειτονικών χωρών.

28.2.9 Ανταγωνιστικότητα

Η Κύπρος όπως είναι γνωστό, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, αντιμετωπίζει προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Για το λόγο αυτό η Κύπρος θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει το τουριστικό της προϊόν, ώστε να παραμείνει ως ένα ελκυστικός και ανταγωνιστικός προορισμός. Συνεπώς κρίνεται αναγκαία η επανατοποθέτηση της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και ο επαναπροσδιορισμός του τουριστικού της προϊόντος για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας.

Αυτή τη στιγμή, η Κύπρος έχει να αντιμετωπίσει νέους προορισμούς όπως η Βουλγαρία, η Τουρκία και η Κροατία που έχουν μπει πολύ δυναμικά στο χώρο της τουριστικής βιομηχανίας. Ήλιο και θάλασσα διαθέτουν όλοι. Η τουριστική υποδομή, κυρίως στη Τουρκία, έχει ανέβει σε πολύ υψηλό επίπεδο και σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος ζωής, κάνει τη Κύπρο πολύ ακριβό προορισμό.

Εδώ όμως βρίσκεται και το μεγάλο στοίχημα που η Κύπρος πρέπει να κερδίσει αν επιθυμεί να παραμείνει στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη. Το νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον καλεί τη Κύπρο να αφήσει τη **ποσότητα** και να στοχεύσει στη **ποιότητα**. Όσες χιλιάδες τουρίστες και να έρθουν στο νησί, όταν δεν υπάρχουν έσοδα, τα προβλήματα πάντα θα υπάρχουν. Η Κύπρος επιβάλλεται να επιδιώξει την αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό και όχι την αύξηση του αριθμού των

τουριστών. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από την αναβάθμιση, βελτίωση και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου καθώς και μέσα από την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών.

28.2.10 Υποδομή

Η Κύπρος παρόλο που διαθέτει τη καλύτερη ίσως τουριστική υποδομή στη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, εντούτοις το νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που αναπτύσσεται στη περιοχή καθώς και η αδυναμία της Κύπρου να ανταγωνιστεί τα γειτονικά τουριστικά προϊόντα στις τιμές, επιβάλλουν την αναβάθμιση και βελτίωση της υφιστάμενης τουριστικής υποδομής.

Χρειάζεται εκσυγχρονισμός και βελτίωση των αεροδρομίων, του οδικού μας δικτύου και η κατασκευή των μαρίνων να προχωρήσει με ταχύτερους ρυθμούς.

Ακόμη και στα ξενοδοχεία που δεν ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες, θα πρέπει να τους δοθούν κίνητρα για να αποχωρήσουν από τη ξενοδοχειακή βιομηχανία, σαν ένα μέτρο εξυγίανσης και ποιοτικής αναβάθμισης της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου. Οι ξενοδοχειακές μονάδες αυτές δεν θα εξυπηρετούν σε τίποτα και δε θα είναι βιώσιμες ούτε για τους ίδιους τους επιχειρηματίες μέσα στα πλαίσια του νέου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και των καινούργιων αναγκών και απαιτήσεων του σύγχρονου τουρίστα.

Όλα αυτά τα θέματα θα πρέπει να εξεταστούν μέσα από το Στρατηγικό Σχέδιο για τον Τουρισμό, δίνοντας έμφαση στα έργα υποδομής.

Ένα έργο υποδομής που θα βοηθήσει την τουριστική βιομηχανία της Κύπρου, είναι η δημιουργία ενός θεματικού πάρκου που θα αναδεικνύει τη κουλτούρα και το πολιτισμό της χώρας μας. Είναι κάτι που λείπει από τη Κύπρο και κατά τη γνώμη η δημιουργία ενός τέτοιου θεματικού πάρκου θα προκαλέσει τεράστιο ενδιαφέρον.

28.2.11 Ξενοδόχοι

Στη Κύπρο επικρατεί η άποψη ότι οι ξενοδόχοι δε κάνουν τίποτα άλλο από το να ζητούν συνέχεια από το ΚΟΤ και τη Κυβέρνηση. Αυτή η άποψη όμως είναι λανθασμένη. Αντίθετα, οι ξενοδόχοι κατά τη γνώμη μου είναι πάντα πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον ΚΟΤ και τη Κυβέρνηση για τη λύση των προβλημάτων που απασχολούν τη τουριστική βιομηχανία γενικότερα και τη ξενοδοχειακή βιομηχανία ειδικότερα. Οι ξενοδοχειακοί επιχειρηματίες της Κύπρου, αποτελούν ίσως το σημαντικότερο παράγοντα για τη τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου. Χάριν σ' αυτούς, σήμερα η Κύπρος διαθέτει μια ξενοδοχειακή υποδομή, ζηλευτή σε όλη την Ευρώπη και θα έπρεπε να τους παρέχεται κάθε δυνατή βοήθεια και στήριξη από τον κρατικό μηχανισμό για να συνεχίσουν το έργο τους.

Σίγουρα, υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις στα προβλήματα που μαστίζουν τη ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου από τους ξενοδόχους και τους κρατικούς φορείς του τουρισμού. Αυτό όμως σε καμία περίπτωση δεν είναι κακό. Άλλωστε οι διαφορετικές απόψεις για κάποια θέματα οδηγούν σε ένα πιο εποικοδομητικό και ουσιαστικό διάλογο και σίγουρα οδηγούν ταχύτερα στην εξεύρεση λύσης πάνω στα διάφορα προβλήματα.

Οι ξενοδόχοι έχουν πολλά να προσφέρουν στην όλη προσπάθεια για επαναπροσδιορισμό του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και την επανατοποθέτηση της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη σαν ένα ελκυστικό και ανταγωνιστικό αλλά πάνω από όλα ένα ποιοτικό προορισμό. Το ίδιο συμβαίνει και με τους τουριστικούς πράκτορες.

28.2.12 Ξενοδοχειακή Βιομηχανία

Τα δύο – τρία τελευταία χρόνια υπάρχει κατά τεκμήριο η άποψη ότι η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου καταρρέει. Αυτή η άποψη είναι λανθασμένη πέρα για πέρα. Σίγουρα τα τελευταία χρόνια υπάρχει κρίση στη ξενοδοχειακή και τουριστική βιομηχανία της Κύπρου και κανείς δε μπορεί να το αμφισβητήσει αυτό. Ο τουρισμός της Κύπρου είτε το θέλουμε είτε όχι, επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες που έχουν άμεση σχέση με τη γεωγραφική θέση της Κύπρου που βρίσκεται πολύ κοντά στη πολυτάραχη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Επίσης, το γεγονός ότι κάθε χρόνο αυξάνονται οι κλίνες ενώ η ζήτηση είτε παραμένει σταθερή είτε σημειώνει πτώση, έχει δημιουργήσει την εντύπωση ότι η ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου είναι στα πρόθυρα κατάρρευσης. Φυσικά στη Κύπρο για να είμαστε ικανοποιημένοι, θα πρέπει να διώχνουμε τους πελάτες. Μία πληρότητα της τάξης του 80 ή 90% δε μας αρκεί. Όμως είναι γεγονός ότι υπάρχει κρίση στη ξενοδοχειακή βιομηχανία κυρίως λόγω εξωγενών παραγόντων. Οι κρατικοί φορείς του τουρισμού της Κύπρου κάνουν ότι μπορούν για να μειώσουν στο ελάχιστο τις δυσμενείς συνέπειες των εξωγενών αυτών παραγόντων και να επιλύσουν τα διάφορα προβλήματα. Αυτό όμως δεν είναι δυνατό να το επιτύχουν πλήρως. Μπορεί, λοιπόν, να υπάρχει μία μείωση στα έσοδα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, όμως είναι υπερβολή να λέμε ότι ήρθε η κατάρρευση της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της Κύπρου.

28.2.13 Κατεχόμενα

Η απόφαση του κατοχικού καθεστώτος για άνοιγμα των συνόρων και ελεύθερη διακίνηση από και προς τα κατεχόμενα, θορύβησε και τους ιθύνοντες της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου.

Στο τελικό της στάδιο βρίσκεται μελέτη που διεξάγει ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού και αφορά το μέλλον της τουριστικής βιομηχανίας σε περίπτωση λύση του κυπριακού προβλήματος. Την ίδια ώρα, ο ΚΟΤ βρίσκεται σε τακτική επαφή με ξένους τουριστικούς πράκτορες, με στόχο την αποτροπή οργάνωσης πολυήμερων εκδρομών στα κατεχόμενα οι οποίες μάλιστα να συνοδεύονται από διανυχτερεύσεις στα ξενοδοχεία του κατοχικού καθεστώτος.

Παράλληλα, ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού καλεί τους Ελληνοκύπριους να περιορίσουν τις μεταβάσεις τους στα κατεχόμενα όσο το δυνατό περισσότερο και να ξοδεύουν όσο το δυνατό λιγότερα χρήματα. Ένα μέτρο που έχει λάβει η Κυπριακή Κυβέρνηση και αυτό είναι προς τιμή της, είναι η κατάταξη σε μαύρη λίστα όσους Ελληνοκύπριους διανυχτερεύσουν στα ξενοδοχεία του κατοχικού καθεστώτος.

Όσον αφορά την διεξαγόμενη μελέτη, εκτιμάται ότι αυτή θα βοηθήσει τον ΚΟΤ να αντιμετωπίσει τα νέα δεδομένα που θα δημιουργηθούν στο τομέα του τουρισμού μετά την επίλυση του Κυπριακού. Τα συμπεράσματα που θα εξαχθούν μετά την ολοκλήρωση της μελέτης, θα τεθούν ενοποιών της κυβέρνησης και θα αξιοποιηθούν κατάλληλα στη διαμόρφωση της πολιτικής που θα ακολουθήσει ο ΚΟΤ αναφορικά με το θέμα, δεδομένης και της πολιτικής πτυχής του προβλήματος. Πάντως για την ώρα ο ΚΟΤ καταβάλλει προσπάθειες περιορισμού της μετάβασης ξένων αλλά και Κυπρίων στα κατεχόμενα. Ο ΚΟΤ έχει εντατικοποιήσει το τελευταίο διάστημα την εκστρατεία διαφώτισης των τουριστών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους κινδύνους που ελλοχεύουν γι' αυτούς, κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στις μη ελεγχόμενες από τις νόμιμες αρχές της Δημοκρατίας περιοχές. Οι τουρίστες που επιλέγουν τα κατεχόμενα για τις διακοπές τους, εκθέτουν τους εαυτούς τους σε μεγάλους κινδύνους, τόσο όσο αφορά την υγεία τους, όσο και την ασφάλεια τους. Και αυτό, γιατί ο Οργανισμός και οι υπόλοιπες υπηρεσίες του κράτους δεν είναι σε θέση να

ασκούν τους απαραίτητους ελέγχους ασφάλειας και υγιεινής στις διάφορες τουριστικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στα κατεχόμενα.

Πέραν από τη πολιτική διάσταση, το θέμα του τουρισμού στα κατεχόμενα έχει και πολλές άλλες πτυχές.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η μερική άρση των εμποδίων στη διακίνηση από και προς τα κατεχόμενα, επηρέασε σε σημαντικό βαθμό τον τουρισμό στις ελεύθερες περιοχές. Το γεγονός ότι πολλοί Ελληνοκύπριοι επιλέγουν, πλέον, να περάσουν την Κυριακή τους, για παράδειγμα, στην Κερύνεια, είναι κάτι που συνεπάγεται αισθητή απώλεια εσόδων για τους ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων και επισιτιστικών επιχειρήσεων. Και δε μιλάμε για μικροποσά. Τα ποσά που ξοδεύονται στα κατεχόμενα είναι τεράστια. Αρκεί μόνο να αναφέρουμε ότι σε διάστημα δύο μηνών από την ημέρα άρσης των εμποδίων στη διακίνηση, μπήκαν στα ταμεία του ψευδοκράτους από τους Ελληνοκύπριους, έξι εκατομμύρια λίρες.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού δεν είναι σε θέση να εμποδίσει τους ξένους τουριστικούς πράκτορες από το να διοργανώνουν μονοήμερες εκδρομές στα κατεχόμενα. Αυτό είναι καθόλα νόμιμο και δε μπορεί να το απαγορεύσει. Αυτό που ανησυχεί περισσότερο τη διοίκηση του ΚΟΤ αλλά όλους του εμπλεκόμενους φορείς του τουρισμού της Κύπρου είναι το ενδεχόμενο μελλοντικής καθόδου τουριστών στα κατεχόμενα μέσω Τουρκίας, οπότε αν κανείς δε θα μπορεί να τους απαγορεύσει τις διανυχτερεύσεις.

28.2.14 Σχέδιο προώθησης των κατεχομένων

Οι εξελίξεις τα κατεχόμενα και τα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στο πρόβλημα της Κύπρου, τόσο με την είσοδο της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και με το έντονο ενδιαφέρον του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τη λύση του κυπριακού, έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα και στο τομέα του τουρισμού. Το ενδεχόμενο λύσης του κυπριακού προβλήματος σήμανε συναγερμό και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού. Ήδη ο ΚΟΤ ετοιμάζει Στρατηγικό Σχέδιο προώθησης των κατεχομένων σαν καινούργιο προορισμό σε περίπτωση λύσης του κυπριακού.

Στο Στρατηγικό Σχέδιο αυτό θα καταγράφονται τρόποι και στρατηγικές προώθησης των κατεχομένων σαν ένα καινούργιο προορισμό καθώς και μελέτες αναβάθμισης και βελτίωσης της τουριστικής υποδομής της κατεχομένης Κύπρου, ώστε σιγά – σιγά να ξαναρχίσει η τουριστική ανάπτυξη των κατεχομένων και σε κάποια φάση να εξισωθεί με την τουριστική ανάπτυξη των ελεύθερων περιοχών.

Αυτό αναμένεται ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στην όλη οικονομική ανάπτυξη των κατεχομένων που για την ώρα η διαφορά σε οικονομικό, κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο μεταξύ κατεχομένων και ελεύθερων περιοχών είναι τεράστια.

28.2.15 Μέση Ανατολή

Στη Μέση Ανατολή στρέφει τη προσοχή του ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, σε μια προσπάθεια αξιοποίησης της συγκεκριμένης αγοράς. Ο Οργανισμός εκτιμά ότι τα οφέλη που θα προκύψουν για το τουρισμό, σε περίπτωση σωστής αξιοποίησης της αγοράς αυτής, είναι πολλά καθώς αποτελεί πηγή άντλησης ποιοτικού και υψηλής εισοδηματικής τάξης τουρισμού. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού εξετάζει σοβαρά το ενδεχόμενο δημιουργίας του πρώτου του γραφείου στη Μέση Ανατολή και συγκεκριμένα στο Ντουμπάι.

28.2.16 Ευρωπαϊκή Ένωση

Η επερχόμενη ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Μάιο του 2004 αναμένεται ότι θα φέρει αρκετές αλλαγές στο νησί που θα επηρεάσουν και τον τομέα του τουρισμού. Η βασικότερη αλλαγή που θα επέλθει στο τομέα του τουρισμού είναι η κατάργηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών στα σημεία εισόδου στη χώρα. Επίσης, ολόκληρη η τουριστική βιομηχανία της Κύπρου θα πρέπει να εναρμονιστεί με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και να συμβαδίσει με το πρότυπα που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο τομέα του τουρισμού. Αυτό αναμένεται να επηρεάσει θετικά το τουριστικό ρεύμα προς τη Κύπρο, αφού μέσω αυτής και των αρμόδιων οργάνων της, θα εξασφαλίζεται η ποιότητα του τουριστικού προϊόντος καθώς και η ασφάλεια που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η μεγαλύτερη όμως αλλαγή που θα επέλθει στη Κύπρο με την είσοδο της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος, του Ευρώ. Η ένταξη μας στην ΟΝΕ αναμένεται να γίνει το 2007. Η μέχρι σήμερα Κυπριακή λίρα θα αντικατασταθεί από το Ευρώ. Τα αποτελέσματα της αλλαγής αυτής του νομίσματος είναι αμφιλεγόμενα. Η κυπριακή λίρα είναι ένα σκληρό νόμισμα χωρίς σχεδόν καθόλου διακυμάνσεις, μιας και η ισοτιμία της είναι κλειστή, σε μία προσπάθεια των Ηνωμένων Εθνών για στήριξη και ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας μετά τη καταστροφή του 1974. Αντίθετα, η μέχρι σήμερα πορεία του Ευρώ παρουσιάζει αρκετές διακυμάνσεις.

Κατά τη γνώμη μου η αντικατάσταση της κυπριακής λίρας από το Ευρώ, θα έχει σχεδόν τα ίδια αποτελέσματα με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες που αντικατέστησαν το νομίσματα τους. Ο πληθωρισμός θα αυξηθεί λόγω των ανατιμήσεων και των στρογγυλοποιήσεων προς τα πάνω ιδιαίτερα τα δύο – τρία πρώτα χρόνια που θα είναι η μεταβατική περίοδος, οι τιμές των αγαθών θα αυξηθούν, πράγμα που θα επηρεάσει και τη τουριστική βιομηχανία που ήδη είναι αρκετά ακριβή.

28.2.17 Αναδιάρθρωση

Για την επιτυχία του στόχου για επανατοποθέτηση της Κύπρου στο παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και η διατήρηση της σαν ένα ελκυστικό και ανταγωνιστικό προορισμό, μέσω στην ποιοτικής αναβάθμισης και βελτίωσης των προσφερομένων τουριστικών υπηρεσιών και με τον επαναπροσδιορισμό και εμπλουτισμό του τουριστικού της προϊόντος, θα πρέπει ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, που είναι και το κύριο εκφραστικό όργανο της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου, να προχωρήσει σε μια αναδιάρθρωση. Η αναδιάρθρωση αυτή θα πρέπει να αποτελεί πρόκληση για τον ΚΟΤ και ο νέος ρόλος που θα δοθεί στον Οργανισμό θα πρέπει να είναι πολύ σημαντικός. Θα πρέπει όμως η αναδιάρθρωση να είναι σωστή και σε γερές βάσεις ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Ο ΚΟΤ πλέον πρέπει να επικεντρωθεί στο να δημιουργήσει το νέο τουριστικό προϊόν, να αναβαθμίσει το προϊόν και να προβάλλει και να προωθήσει το προϊόν αυτό. Αυτός θα πρέπει να είναι ο ρόλος του ΚΟΤ. Στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης, κάποιες υπηρεσίες θα υποβαθμιστούν και κάποιες άλλες θα αναβαθμιστούν. Είναι ανεπίτρεπτο ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού για παράδειγμα να μη διαθέτει Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων. Θα πρέπει να επέλθουν σοβαρές τομές στο ΚΟΤ ώστε να υλοποιηθεί με επιτυχία το Στρατηγικό Σχέδιο για το Τουρισμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

1. Διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων, Ευγένιος Φραγκιεδάκης, Ρέθυμνο 1999
2. Κοινωνιολογία του τουρισμού, Περικλής Λύτρας, Αθήνα 1998
3. Λειτουργία υποδοχής, Άννα Ντόντη, Αθήνα 1997
4. Τουριστική πολιτική, Νίκος Ηγουμενάκης, Αθήνα 1999
5. Αεροπορικοί ναύλοι, Γεώργιος Γαλίτης, Αθήνα 1999
6. Front office management, James A. Bardi
7. Ιστορία της Κύπρου – Νεολιθική ως Ρωμαϊκή περίοδο –, Λευκωσία 1992
8. Ιστορία της Κύπρου – Βυζαντινή περίοδος -, Λευκωσία 1994
9. Ιστορία της Κύπρου – Μεσαιωνική περίοδος -, Λευκωσία 1994
10. Ιστορία της Κύπρου – Νεώτερη και Σύγχρονη περίοδος -, Λευκωσία 1994
11. Στοιχεία γεωγραφίας της Κύπρου, Λευκωσία 1991
12. Η κατεχόμενη Κύπρος, Λευκωσίας 1993
13. Εισαγωγή στη διοίκηση επιχειρήσεων, Μπουράντα και Παπαλεξανδρή, Αθήνα 1998
14. Διοίκηση ολικής ποιότητας, Α. Σπανός, Αθήνα 1996
15. Total quality management, D. Goesch/S.Davis
16. Το management των ξενοδοχείων, Λ. Χυτήρης, Αθήνα 1996
17. Κύπρος, το νησί της Αφροδίτης, Αθήνα 2002
18. Τουριστική γεωγραφία, Α. Ζαφειροπούλου, Πάτρα 1992
19. Έρευνα τουριστικής αγοράς, Θ. Μπενετάτος, Πάτρα 2000
20. Ξενοδοχειακό μάρκετινγκ, Χ. Σακελάριος, Πάτρα 2000
21. Τουριστική Οικονομία, Σ. Λάσκαρης, Πάτρα 1997
22. Οργάνωση συνεδρίων, Ι. Σπηλιόπουλος, Πάτρα 1999
23. Σύνθεση τουριστικού πακέτου, Δ. Αναστασοπούλου, Πάτρα 1999
24. Σημειώσεις διοίκησης τουριστικών επιχειρήσεων, Χ. Σακελάριος, Πάτρα 1998
25. Κύπρος, 10000 χρόνια ιστορίας, ΚΟΤ
26. Οδηγός ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, ΚΟΤ
27. Τουριστικός οδηγός συνδέσμου τουριστικών πρακτόρων Κύπρου, ACTA
28. Ετήσια έκθεση ΚΟΤ
29. Περιοδικό Sun Jet των Κυπριακών Αερογραμμων
30. Ενημερωτικό φυλλάδιο ΑΞΙΚ
31. Εφημερίδα Η Σημερινή, Κυριακή 13/04
32. Εφημερίδα Η Σημερινή, Κυριακή 27/04
33. Εφημερίδα Η Σημερινή, Κυριακή 30/08
34. www.visitcyprus.com
35. www.cicc.com
36. www.heliosairways.com
37. www.aerotransairlines.com
38. www.tourismincyprus.com
39. www.portsofcyprus.com
40. www.airportsofcyprus.com
41. www.limassolport.com
42. www.larnacaairport.com
43. www.pafosairport.com
44. www.cyprus.com
45. www.festivalsincyprus.com
46. www.governmentofcyprus.com
47. www.louisecruiselines.com
48. www.royalolympic.com
49. www.newmarathon.com

50. www.salamiscruises.com
51. www.paradisecruises.com
52. www.aphroditehillsgolf.com
53. www.conferenceincyprus.com
54. www.cyprusairways.com
55. www.acta.com
56. www.specialinteresttourismincyprus.com
57. www.cto.com
58. Πολιτική αεροπορία – Τμήμα στατιστικής αεροδρομίου Λάρνακας
59. Πολιτική αεροπορία – Τμήμα στατιστική αεροδρομίου Πάφου
60. Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου
61. Αρχή Λιμένων Κύπρου
62. ISO manual ξενοδοχείου Elias Beach Hotel and Country Club
63. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
64. Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων
65. Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου
66. Υπουργείο Οικονομικών
67. Υπουργείο Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού
68. Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

